CARTER DİCKSON

ÜÇ TABUT

Dilimize Çeviren: Gönül SUVEREN
Ercan Matbaası

DR. FELL, 'ÜÇ TABUT'UN KANLI ESRARINI ÇÖZEBİLMEK İÇİN SU SUALLERİ CEVAPLANDIRMAĞA ÇALIŞIYORDU:

'Sieben turmen' kelimeleri ne manaya geliyordu?

'İçi boş adam* kimdi?

Palto rengini nasıl değiştirmişti?

Yedi Kule neydi? Neredeydi?

Profesör ölürken ne anlatmağa çalışmıştı?

Uç mezarın sırrı neydi? Pierre Fley kimdi?

Daima bahsettiği ağabeysi neden tehlikeliydi? Drayman'in üstü başı nasıl kanlanmıştı?

ACABA O ÜÇ TABUTA KİMLER GİRECEKTİ?

-Batıl itikatları tetkik eden meşhur Profesör Grimaud mu? -Profesörün güzel ve cazip kızı Rosette mi?

-Esrarengiz ve haşin Madam Ernestine Dumont mu?-----

—Grimaud'nun ufak tefek, ukala sekreteri Stuart Mills mi? -Profesörün acıyıp yanına aldığı ihtiyar Drayman mi?

-Hortlak hikayelerine meraklı Anthony Pettis mi?

-Rosette'e delicesine aşık olan gazeteci Boyd Mangan mı? -Cinayetlere meraklı, meşhur ressam Jerome

Burnaby mi? -Ağabeysinin çok tehlikeli olduğunu söyliyen Pierre Fley mi?

-'Büyük Palyaço' adiyle sahneye çıkan akrobat O'Rourke mı?

GÖRÜNMEYEN, HAVADA UÇABİLEN KATİLİ

KİM YAKALIYACAKTI?

-Esrarengiz cinayetleri kolayca çözen meşhur Dr. G. Fell mi?

-Ecinnilere inanmayan Baş Müfettiş Hadley mi? -Yoksa onların samimi arkadaşı Amerikalı Ted Rampole mu?

ÜÇ TABUT'A GİDEN KANLI YOLDA S U

İPUÇLARI VARDI

... Korkunç bir tablo ...

... Uç mezar taşı...

.. .Mukavvadan yapılmış bir maske ....Birkaç eski kitap ...

....Bir saat...

...Manasız sanılan kelimeler... ...Karlı, ıssız bir sokak ... ...Gizli bir daire ... ...Lavabodaki kırmızı lekeler... ...Mazideki bir veba salgım .

BİRİNCİ TABUT

Alimin Kütüphanesi Meselesi l/Tehdit

Profesör Grimaud'un katli hadisesi ve daha sonra Cagliostro sokağında işlenilen o inanılmayacak cinayet hakkında bir sürü acaip tabir kullanılabilir. Meşhur dedektif Dr. Fell'in, 'olmayacak' cinayetlerden hoşlanan arkadaşları, onun hatıra defterlerini karıştırdıkları zaman bundan daha şaşırtıcı,daha tüyler ürpertici, kanlı bir bilmeceye rastlayamazlar. îki cinayet işlenmişti. Hem de öyle iki cinayet ki, katilin 'yalnız görünmez değil, aynı zamanda havadan da hafif olması icap ediyordu. Delillere göre bu cani, ilk kurbanını öldürdükten sonra hemen görünmez hale giriverdi. Yine delillere göre, iki ucunda şahitlerin bulunduğu boş bir sokağın ortasında ikinci kurbanını katletti. Buna rağmen kendisini kimse görmedi. Üstelik katil karda ayak izleri de bırakmadı Tabii Scotland Yard müfettişlerinden Hadley, bütün bunlara büyü ve ecinnilerin sebep olduğuna hiç bir zaman inanmadı. Bu hususta haklıydı da. Eğer sizler zamanı gelince tabii bir şekilde izah edilebilecek bir sihire inanıyorsanız o başka ...

Bu hadiseler sırasında bazı kimselerin katilin bir kabuktan,—içi bomboş bir dış kabuktan ibaret bir mahluk olduğuna inanmağa başladıklarını söyleyelim. Yani onlar. «O kasketi, siyah paltoyu ve çocukların pek sevdikleri cinsten kağıt maskeyi çıkarttığımız zaman, altta bir şey olmadığını mı göreceğiz» diye soruyorlardı. «Yani—Mr H.G.Wells'in meşhur romanındaki gibi

görünmeyen bir adam..» Hoş, katil ister görünsün, ister görünmesin, yine de kanlı bir iblis, bir canavardı...

Yukarıda 'delillere göre' dedik... Gözümüzle görmediğimiz, kulağımızla işitmediğimiz şahadet hususunda dikkatli davranmalıyız. Fakat, lüzumsuz karışıklıklara meydan vermemek için, okuyuculara hemen başlangıçta kimlerin sözüne, şahadetine inanabileceklerini söyliyeceğiz.

Şimdilik,Profesör Grîmaud'nun evinde oturan Mr. Stuart Mills'in yalan söylemediğini,kendiliğinden hiç bir şey ilave etmediğini veya saklamadığını,sadece gördüklerini olduğu gibi anlattığını açıklayalım.Aynı şekilde, Cagliostro sokağındaki facianın üç ayrı şahidinin (yani Mr. Short, Mr. Blackwin ve polis memuru Withers'in) de hakikati söylediklerini bildirelim ...

Artık gelelim hikayemize...

Yalnız, bu şartlar altında cinayete yol açan hadiselerden birinin kabil olduğu kadar bütün teferruatiyle anlatılması lazım. Zira bu hadise esrarın anahtarı, bir meydan okuma, hatta bir tehdit sayılabilir. Olanları, Dr. Fell'in not defterinden olduğu gibi aldık. Yani Stuart Mills'in, Dr. Fell'le Cinayet Şubesi Şefi Baş Müfettliş Hadley'e anlattıklarının eşi.

Hadise, cinayetten üç gün önce, yani 6 şubat gecesi Müze sokağındaki Warwick meyhanesinin arka odasında cereyan etti.

Otuz senedenberi İngiltere'de oturmakta olan Charles Vernet Grimaud, îngilizceyi gayet mükemmel bir şekilde,

aksansız konuşurdu. Heyecanlandığı zaman yaptığı bazı sert hareketler, giydiği tepesi dört köşe eski tip melon şapka ve taktığı ince. kordon şeklindeki kravat hariç, ahbaplarından daha ingiliz halliydi. Profesör Grimaud'nun gençlik yılları hakkında kimsenin fazla bilgisi yoktu. Hali vakti yerindeydi, bol geliri vardı. Fakat o çalışmayı tercih etmiş, o sayede de bir hayli para kazanmıştı. Profesör Grimaud bir zamanlar iyi bir öğretmen, beğenilen bir konferansçı ve yazardı. Fakat son zamanlarda bu işlerin hiç biriyle meşgul olmuyordu. Sadece kendisine British Museum'da adı pek belli olmayan bir vazife vermişlerdi. Buna karşılık para da almıyordu.Lakin bu sayede, 'adi büyü' diye tarif ettiği mevzuyla alakalı el yazması kitapları rahatça okuyabilmekteydi. Zaten 'adi büyü." Profesör Grimaud'nun büyük alaka duyduğu bir bahisti. Vampirlikten, Şeytana tapanların Kara Ayinine kadar her şey,çocuksu bir neşeyle gülmesine sebep olurdu. Bu uğurda da ciğerine kurşunu yedi. ..

Grimaud, aklı başında, makul ve mantıklı bir ins andı. Müstehzi bakışlı, parlak gözleri vardı. Gırtlağının derinliklerinden geliyormuş gibi bir tesir bırakan bir sesle, çabuk çabuk, kesik kesik konuşurdu. Orta boyluydu ama geniş göğüslü, gayet güçlü kuvvetli ve sağlam bir adamdı. Müze civarında herkes, son derecede kısa kesildiği için görenlerde traş olmamış gibi bir tesir bırakan, kır düşmüş siyah sakallı, çerçevesiz gözlüklü, kısa adımlarla hızlı hızlı yürüyen, şapkasını sert bir tavırla çıkararak ahbaplarını selamlayan, veya

şemsiyesiyle şöyle sert bir hareket yapan bu dimdik, yaşlı profesörü tanırdı.

Zaten o da hemen köşe başında, Russel meydanının Batı tarafına düşen eski, fakat sağlam bir konakta otururdu. Evde kendisinden başka kızı Rosette, kahyası Madam Dumont. sekreteri Stuart Mills ve kitaplarına bakması için yanına aldığı Drayman adlı. yaşlı, bitkin, eski bir öğretmen vardı.

Fakat Grimaud'nun asıl arkadaşlarını Müze sokağındaki Warwick meyhanesinin arka odasında bulurdunuz. Birkaç kişiydiler bunlar. Haftada dört beş gece bu işe ayrılan arka salonda toplanırlardı. Oda onlara ait değildi ama meyhaneden kimse o tarafa geçmez,geçse de yüz bulmazdı, Bu küçük grupta kimler vardı? Sayalım: Hortlak hikayeleri mütehassısı olan kısa boylu, kabak kafalı, titiz Pettis, gazeteci Boyd Mangan ve meşhur ressam Jerome Burnaby. Fakat bu küçük, gayri resmi cemiyetin reisi muhakkak ki Grimaud'du.

Grubu o idare ederdi. Çalışmaya ayırdığı Cumartesi ve Pazarlar hariç, hemen her gece yanında sekreteri Stuart Mills'le Warwick meyhanesine giderdi. Alev alev yanan ocağın önündeki hasır koltuğuna oturarak, sıcak romla suyunu yandaki taburenin üzerine koyar ve o çok hoşuna giden şekilde,—yani müstebitçe bir tavırla, konuşurdu. Stuart Mills'in söylediğine göre enteresan ve zevkli konuşmalardı bunlar. Fakat Pettis veya ressam Burnaby hariç, kimse Grimaud'la ciddi şekilde münakaşaya kalkışmazdı. Zira Grimaud bütün nazik hallerine rağmen birdenbire öfkeleniveren bir insandı.

Onun için arkadaşları ekseri bu son derece bilgili adamı sessiz sedasız dinlemekle iktifa ederlerdi. Profesör Grimaud, neler bilmez, neler anlatmazdı ki? Sihir... Safdillerin bir takım hilelerle kandırıldığı sahte büyücülük... Grimaud, bir çocuk gibi, etrafındakiler! şaşırtmaya, onları heyecanlandırmaya bayılırdı. Orta çağlara ait bir sihirbazlık hadisesinden bahseder, sonra da, tıpkı dedektif romanlarında olduğu gibi, işin iç yüzünü, yapılan hileyi açıklayıverirdi... Eğlenceli gecelerdi bunlar ... Bloomsbury'nin sokak lambalarının hemen gerisinde bir yerinde olmalarına rağmen, oda köy meyhanelerini hatırlatan bir havaya bürünürdü.

Evet... Neşeli gecelerdi bunlar ... Fakat 6 Şubat gecesi, sanki kapı birdenbire rüzgardan açılmış gibi, içeriye müthiş bir facianın korkunç habercisi süzülüverdi.

Stuart Mills'in anlattığına göre o gece rüzgar şiddetle ıslık çalarak bacaların arasında dolaşıyordu. Havada bir kar tehdidi sezilmekteydi. Odada, şöminenin önünde kendisiyle Grimaud'dan başka Pettis, Boy Mangan ve Jerome Burnaby oturuyordu. Profesör Grimaud, sigarasıyla bir takım işaretler yaparak vampir efsanelerinden bahsetmekteydi.

Nihayet Pettis, «Doğrusunu istersen,» dedi. «Beni asıl senin takındığın tavır şaşırtıyor, Ben sadece hortlak ve hayalet hikayelerin tetkik ederim. Yani, hiç bir zaman cereyan etmeyen, uydurma hadiseleri.Buna rağmen, bir bakıma hayaletlere inanırım ... Halbuki sen sihir, büyü, hortlak ve hayalet sahasında bir otorite sayılıyorsun.

Delillerle çürütemediğimiz takdirde hakikat olduklarım kabule mecbur kaldığımız hadiselerin,—doğru oldukları tasdik edilen vakaların mütehassısısın. Buna rağmen her şeyden fazla kıymet verdiğin bu bahse inanmıyorsun bile. Bu, Edison'un elektriğin hiç faydalı olmadığını iddia etmesine, veya Encyclopaedia Britannica'nın Yazı işleri Müdürünün birinci cildin başında eserde bir tek doğru dürüst yazı olmadığını belirtmesine benziyor.»

Grimaud,çabucak «Neden olmasın? »diye sordu.Ağzını hemen hemen hiç açmadan, sert bir sesle gülerdi o. «Bundan alınacak dersi anlıyorsunuz ya ?»

Jerome Burnaby, atıldı. «Mesela çok çalışmak insanı çıldırtır. Buna ne dersiniz ha?»

Grimaud, gözlerini alevlerden ayırmadı. Mills'in söylediğine göre bu basit şakaya lüzumundan fazla kızmış gibi bir hali vardı. Sigarasını, şeker kamışı emen bir çocuk gibi, ağzının tam ortasına sokmuştu. Uzun bir sessizlikten sonra. «Ben "çok bilen' bir adamım,» dedi. «Sonra eski kitaplarda mabede kapanan rahiplerin alelade insanlardan daha dindar oldukları, ilahlara daha fazla inandıkları yazılı değildi... Neyse ... Bu o kadar mühim sayılmaz. Beni asıl batıl itikatların sebepleri alakadar eder. Bir batıl itikat nasıl çıkar? Nasıl yayılır? Safdillerin buna inanmasının sebebi nedir? Onları buna kanmağa ne zorlar? Mesela! Vampir efsanelerinden bahsediyorduk. Bu hikayelere bilhassa Slav memleketlerinde inanılır, öyle değil mi? Bu inanç 1730 - 1735 seneleri arasında. Macaristan'dan adeta bir rüzgar gibi eserek bütün Avrupayı kapladı. Pekala Macarlar,

ölülerin mezarlarından çıktıklarını, hücuma geçmek için insan kılığına girmeden evvel havada bir saman çöpü veya tüy gibi uçtuklarını nasıl ispat ettiler?»

Jerome Burnaby, sordu. «Delil var mıydı ki?»

Grimaud, garip bir tavırla omuzlarını kaldırdı. «Kilise mezarlıklarını kazarak ölüleri çıkardılar. Bazı cesetlerin vaziyetleri değişmiş, kimi iki büklüm olmuş, kimi yan dönmüştü. Yüzleri, elleri ve kefenleri kan içerisindeydi. Macarlar, bunları delil addettiler işte ... Fakat cesetlerin bu vaziyetlerinin normal bir izahı yok muydu? O senelerde veba Macaristan'ı kasıp kavuruyordu. Düşünün! Kimbilir kaç zavallı, öldü sanılarak diri diri gömüldü? Sonra—hakikaten can vermeden evvel mezardan çıkabilmek için olanca gücüyle çırpındı! Anlıyor musunuz, dostlarım? Batıl itikatların sebepleri derken bunları kastediyordum. Beni asıl bunlar alakadar ediyor.»

Bir ses: «Beni de,» dedi. «Asıl bunlar alakadar ediyor.» Mills, sonradan açılan kapıdan süzülen soğuk havayı hissetmesine rağmen yabancının içeri girdiğinin farkına bile varmadığını söyledi.Galiba hepsi de başkalarının girmediği.hiç konuşmadığı bu odaya bir yabancının dalıvermesine şaşmışlardı. Veya belki de onları şaşırtan adamın sert ve kısık sesiydi. Bu boğuk seste sinsi bir zafer ifadesi de vardı. Adam, ecnebiydi galiba. Her ne hal ise, onun birdenbire konuşmağa başlaması üzerine şöminenin önünde oturanlar telaşla döndüler.

Mills'in söylediğine göre, yabancının öyle dikkati çekecek bir tarafı yoktu. Alevlerin titrek ışıklarta aydınlattığı yerin daha gerisinde duruyordu. Eski siyah paltosunun yakasını kaldırmış, biçimsiz, yumuşak şapkasını gözlerinin üzerine doğru çekmişti. Yüzünün açıkta kalan kısmını ise çenesini kaşıdığı eldivenli eli gölgelendirmekteydi. Stuart Mills, sadece onun uzun boylu, zayıf ve kılıksız bir adam olduğunu görebildi, işte o kadar. Bir de yeni gelenin yabancı olmasına rağmen, sesinde, duruşunda veya hareketlerinde yine de aşina bir şey olduğunu farketti.

Adam, tekrar konuştu. Hem de sanki Grimaud'un taklidini yaparmış gibi sert ve ukalaca bir tavırla ...

«Kusuruma bakmamanızı rica ederim, beyler...»O sinsice zafer ifadesi kuvvetlendi. «Konuşmanızı yarıda kestim. Fakat meşhur Profesör Grimaud'a bir sual sormak istiyorum.»

Stuart Mills'in anlattığına göre onu terslemek kimsenin aklına gelmedi. Hepsi dikkat kesilmişlerdi. Yabancı da, ocağın alevlerinin aydınlattığı bu rahat ve şirin odanın havasını bozan soğuk bir kuvvet ve kudret vardı. Sigarasını ağzına götürürken öyle kala kalmış olan Grimaud bile kulak kesilmişti. Gözleri ince camlı gözlüklerinin arkasında pırıl pırıl parlıyordu. Şöminenin önünde hiç kımıldamadan oturan bu çirkin, güçlü kuvvetli adamda Epstein'ın heykellerini hatırlatan bir hal vardı şimdi.

Yabancı, parmağiyle işaret edebilmek için çenesine dayadığı eldivenli elini hafifçe çevirdi. «Demek siz bir

adamın tabutundan çıkabileceğine,—görünmeden etrafta dolaşabileceğine,—dört duvarın onun için bir mania teşkil etmiyeceğine.-onun cehennemden kaçmış bir iblis kadar tehlikeli olabileceğine inanmıyorsunuz?»

Grimaud, sert bir sesle cevap verdi, «inanmıyorum! Siz inanıyor musunuz?»

- «Evet. Zira bunu yaptım benî Daha da mühimmi,—bir ağabeyim var! O benden de usta. Ağabeyim sizin için çok tehlikeli olabilir! Ben sizin canınızı almak istemiyorum. O istiyor! Eğer o sizi ziyarete gelirse—»

Bu çılgınca konuşma birdenbire sona erdi. Eski futbolculardan olan gazeteci Boyd Mangan ayağa fırladı. Ufacık tefecik Pettis, endişeyle dönüp baktı.

Sonra da, «Buraya bak, Grimaud!» diye bağırdı. «Bu adam deli! istersen ben—» Telaşla zili işaret etti. Fakat yabancı söze karıştı.

- «Karar vermeden evvel Profesör Grimaud'a bakın.» Grimaud, yabancıyı yüzüne hakkedilmiş gibi duran bariz bir istihkar ifadesiyle süzüyordu. «Hayır! Hayır! Hayır! Duyuyor musunuz? Ona ilişmeyin! Ağabeysinden, tabutlarından bahsetsin—»

Yabancı atıldı. «Üç tabut!»

Grimaud, korkunç, haşin bir nezaketle, «Pekala,» diye homurdandı. «Üç tabut olsun! Hatta isterseniz tabutların sayılarını da arttırırız! Eh, herhalde artık bize kim olduğunuzu söylersiniz.»

Yabancı, sol elini cebinden çıkararak masanın üzerine kirli bir kart bıraktı. Nedense bu alelade kartvizit herkesin aklım başına getirmiş, korkunç konuşmayı bir şaka, haşin sesli yabancıyı da bir korkuluk kadar sıska, hafif kaçıkça bir aktör haline sokuvermişti. Zira Stuart Mills, kartın üzerinde, «Pierre Fley illüzyonist» yazılı olduğunu görmüştü. Bir köşede bir adres vardı: «Cagliostro sokağı No. 2 B» Bunun üzerine kurşun kalemle bir iki kelime karalanmıştı. «Veya Akademi Tiyatrosunda» Grimaud. bir kahkaha attı. Pettis, küfurü bastıktan sonra garsonun gelmesi için zili çaldı.

Grimaud, baş parmağını karta vurarak, «Ya ... » dedi. «Bunun altından böyle bir şey çıkacağını anlamıştım. Demek hokkabazsınız ? » «Kartta öyle mi yazıyor?»

«Ah .. Grimaud, başını salladı. «Eğer bu daha aşağı bir meslekse özür dilerim.» Garip bir neşeyle, sanki astımı gibi burnundan soluyordu. «Herhalde bize bir oyun göstermezsiniz.»[1'] Fley, beklenmedik bir şey söyledi. «Bilakis ... Memnuniyetle.»

O kadar süratle hareket etti ki, diğerleri ne olduğunu anlayamadılar bile. Bu bir hücuma benziyordu ama— aslında böyle bir şeyle de alakası yoktu. Tabii fiziki manada ... Fley, masanın üzerinden Grimaud'a doğru eğildi. Eldivenli eliyle paltosunun yakasını şöyle bir indirdi. Ve daha diğerleri onun yüzünü iyice göremeden yakasını tekrar kaldırdı. Yalnız Stuart Mills, adam gülümsüyormuş gibi bir hisse kapıldı. Grimaud, sert bir tavırla hiç kımıldamadan oturuyordu. Sadece çene adaleleri gerilmiş gibiydi. Kırpık sakalının çerçevelediği

dudakları istihkarla bükülmüştü. Kartı sessiz sadasız baş parmağına vurmasına rağmen galiba yüzü de biraz kararmıştı.

Fley, sert bir sesle: «Gitmeden evvel,» dedi. «Meşhur profesöre son bir sual soracağım. Pek yakında, bir akşam, biri sizi ziyarete gelecek. Ağabeyimle konuştuğum zaman ben de kendimi tehlikeye atmış oluyorum. Fakat bunu göze almağa hazırım. Tekrarlıyorum, biri sizi ziyarete gelecek. Benim gelmemi mi tercih edersiniz? Yoksa ağabeyimi mi yollayayım?»

Grimaud, birdenbire ayağa fırlayarak kükredi. «Allah kahretsin! Ağabeyinizi gönderin bakalım!»

Diğerleri ağızlarını açamadan, en ufak bir hareket yapamadan, kapı Fley'in arkasından kapandı. Aynı şekilde kapı 9 şubat Cumartesi gecesi cereyan edecek felaketi hazırlayan vakalardan en belirlisi üzerine de kapanmış oldu. Ondan sonra böyle bütün bir vaka değil de daha ziyade kısa sahneler, kesik konuşmalara şahit olundu. Tabii Dr. Fell bütün bunları bir bilmece gibi bir araya getirmesini bildi o da başka.

O ᶠiçi boş adam' ilk defa yukarıda bahsettiğimiz gece, Londra'nın arka sokakları karın derin sessizliğine büründüğü sırada etrafa ölüm saçarak dolaştı. Ve— sonunda o üç tabut da doldurulmuş oldu.

2. Kapı

O gece Adelphi Terrace'daki bir numaralı eve neşeli bir hava hakimdi. Yani Dr. Gideon Fell'in evine. Doktorun kütüphanesinde alev alev yanan şöminenin

önüne şen bir grup toplanmıştı. Dr. Fell, kırmızı çehresinde mesut bir ifadeyle ucuna siyah kurdela bağlanmış gözlüklerinin arkasından etrafına bakmıyordu.Odadaki en geniş, en rahat ve en eski koltuğa,sanki bu bir tahtmış gibi bir tavırla yerleşmişti. Kol tuğun tahtaları yer yer çatlamış, yayları çökmüştü. Zaten bir koltuğa yerleşmişti. Şişman doktor neşeyle gülüyor ve kahkahalar atarken bastonunun ucunu da şöminenin önündeki küçük halının üzerine vuruyordu. Dr. Fell, arkadaşlarının İngiltere'ye dönüşünü tesid ediyordu. Zaten bu yaşlı, şişman ve şirin adam her şeyi tesid etmekten hoşlanırdı. Bu akşam ise sevinci iki katlıydı.

Bir kere, genç dostu Ted Rampole'la karısı Dorothy,Amerika'dan neşe ve saadet içerisinde dönmüşlerdi. Sonra.diğer dostu Baş Müfettiş Hadley,— unutmayalım son zamanlarda Scotland Yard Cinayet Şubesinin basına getirilen Hadley — Bayswater'daki sahtekarlık meselesinin esrarını fevkalade bir şekilde çözmüş, dinleniyordu,

Ted Rampole, şöminenin bir tarafında oturuyordu. Baş Müfettiş Hadley diğer tarafında, Doktor ise ortaya geçmiş ve dumanları tüten punç kasesini de önüne almıştı. Yukarı da Mrs.Fell,Mrs.Hadley ve Mrs.Rampole dedikodu yapıyorlar, aşağıda kütüphanede ise Hadley'le Dr. Fell müthiş bir hararetle münakaşa ediyorlardı. Ted Rampole da hayatından çok memnundu Eski günler geri gelmişti.

Tembel bir tavırla, koltuğunda arkasına yaslanarak geçmiş günleri düşündü. Kırpık bıyıklı, kır saçlı bir adam olan Hadley karşısında gülümsüyor ve sanki dişlerinin arasına sıkıştırdığı piposuyla konuşuyormuş gibi bir tavırla alaylı bir şeyler mırıldanıyordu. Dr. Fell ise punç kepçesini sallayarak, kükremekteydi.

Bu eski iki dost Yine fenni kriminoloji ve bilhassa fotoğrafçılık hususunda ciddi bir münakaşaya girişmişlerdi.Rampole, bunun akislerini duyduğunu, Cinayet şubesindeki Müfettişlerin bu mesele yüzünden kahkahalarla güldüklerini hatırlıyordu. Dr. Fell, birkaç ayda bir kendisine bir eğlence arardı. Yine böyle zayıf bir anında arkadaşı Mappleham Piskoposunun sözüne uymuş ve Gross, Jesserich, Mitchell'i okumağa kalkmıştı. Tabii eserlerine bir göz atar almaz da bu adamlara hayran olmuştu. Fakat Allahtan Dr. Fell, fenle uğraşacak tipte bir adam değildi. Kimyevi araştırmaları sırasında evi olduğu gibi temelinden uçurmağa da muvaffak olamamıştı.Zira şişman doktor daima tecrübeye başlamadan evvel aletleri ve tüpleri düşürüp kırıverirdi. Bu yüzden, Bunsen bekiyle perdeleri yakması hariç, fazla bir zarar vermemişti. Dr. Fell, fotoğraf sahasında da muvaffakiyet göstermişti. (Daha doğrusu öyle olduğunu iddia ediyordu.) Bir Davontal mikroskopik fotoğraf makinesi almış ve evin içini gayet bozuk bir midenin röntgen filmlerine benzeyen acaip resimlerle doldurmuş tu.Üstelik bizimki Dr. Gross'un usulünü mükemmeli eştirdiğini ve artık yanık kağıtlardaki yazıları kolaylıkla okuyabildiğini söylüyordu.

Rampole, Hadley'in bilhassa bununla alay ettiğinin farkındaydı. Baş Müfettişin müstehzi sözlerini dinlerken, birdenbire dalıverdi. Alevler, kitaplardan meydana gelmiş yığınları aydınlatıyor, sert kar tanecikleri perdeleri örtülü pencerelerin camlarına çarpıyordu. Genç adamın keyfi o kadar yerindeydi ki, kendi kendisine tebessüm bile etti. Dünya ne harikulade bir yerdi. Şu anda kendisini sinirlendirecek hiç bir şey de yoktu.Yok muydu?Ted Rampole, koltuğun da vaziyetini değiştirerek, gözlerini ateşe dikti. Tam şöyle rahat edeceğiniz sıra da küçücük meseleler ortaya çıkıyor ve keyfinizi de kaçırıyordu.

«Cinayet? Yok canım. Bu öyle mühim bir hadise değil,sadece Boyd Mangan, güzel bir hikayeyi daha enteresan bir hale sokmak için elinden geleni yaptı. Maamafih--»

Hadley,elini koltuğun yanına vurarak:«Gross ne derse desin!» diye homurdandı. «Bu bana vız gelir. Bir adam en basit teferruatın üzerinde durdu mu, derhal onun bütün sözlerinin de doğru olduğuna inanıyorsunuz. Hadiselerin çoğunda yanmış bir kağıttaki yazılar katiyen belli olmaz »

Rampole, iki arkadaşı yatıştırmak ister gibi hafifçe öksürdü. «Ha! Aklıma gelmişken. 'Üç tabut' sözlerinin sizce bir manası var mı?»

Genç Amerikalının umduğu gibi derin ve ani bir sessizlik oldu. Hadley, onu şüpheyle süzdü. Dr. Fell ise büyük punç kepçesinin üzerinden gözlerini kırpıştırdı. Galiba bu kelimelerin bir sigara veya bir gece kulübünün

adı olduğunu sanmıştı. Sonra ellerini uğuşturarak, «Heh!» dedi. «Heh heh heh! Bizi yatıştırmağa çalışıyorsun galiba? Yoksa bu sözlerinde ciddi misin? Hangi tabutlar bunlar?»

Rampole, mırıldandı.«Buna bir cinayet denilemezse de-» Hadley, bir ıslık çaldı.

«Vaziyet yine de acaip, Tabii Mangan'ın mübalağaya kaçması ihtimali de var. Boyd Mangan'ı iyi tanırım. Amerikada birkaç sene kaldı o.Fevkalade iyi bir gençtir. Hemen hemen gitmediği, görmediği yer kalmadı. Yalnız onun da Kelt'ler gibi hayali çok geniş. .. » Bir an durdu. Boyd Mangan'ı düşünüyordu. Esmer gazetecide yakışıklı bir sefih hali vardı. Çabucak telaşlanıp, kızmasına rağmen gayet ağır hareket ederdi. Son derece tatlı tebessümlü, gayet cömert bir insandı. «Neyse... Boyd Mangan şimdi Londra'da. 'Evening Banner' gazetesinde çalışıyor. Bu sabah ona Haymarket'de rastladım. Beni bir bara sokarak hikayeyi anlattı. Sonra—» Rampole, mahsus tekrar sustu. «Sonra meşhur Dr. Fell'in ahbabı olduğumu öğrenince- -»

Hadley, zeka dolu gözleriyle onu dikkatle süzüyordu.

«Yarabbi! Esas mevzua gelsene artıkl»

Dr. Fell, pek eğlenmişti. «Heh heh hehî Sen sussana, Hadley! Sözlerin pek alaka çekici, oğlum. Sonra?»

«Anlaşıldığına göre Boyd Mangan, Grimaud adlı bir konferansçı veya yazarın büyük hayranlarından. Üstelik Grimaud'un kızı Rosette'e de fena halde aşık olmuş. Tabii bu yüzden adama karşı duyduğu hayranlık

büsbütün artmış. Grimaud'la arkadaşları British Museum civarında bir meyhanede toplanmak adetindeymişler. Bir iki akşam evvel cereyan eden bir hadise bizim Mangan'ı fena halde sarsmış. Alelade bir kaçığın sözlerinin bu kadar tesirinde kalması da garip ya, neyse ... Anlaşılan ihtiyar Grimaud mezarlarından kalkan cesetler veya buna benzer hoş bir şeyden bahsederken içeriye uzun boylu, acaip tavırlı bir adam girmiş. Yabancı, ağabeysiyle mezarlarından kolaylıkla çıkıp, havada bir saman çöpü gibi uçtuklarını söylemiş. Yani iyice saçmalamış.» Hadley hiddetle bir şeyler homurd andık tan sonra lakayıt bir tavır takındı.Fakat Dr.Fell, hala merakla Ted Rampole'a bakıyordu. «Aslında bu Grimaud'a yapılan bir tehditmiş. Sonunda yabancı yine tehditkar bir tavırla ağabeysinin pek yakında Grimaud'u ziyaret edeceğini de söylemiş, işin tuhafı Boyd Mangan, 'Grimaud'un kılı bile kımıldamadı diyor ama, Aslında ihtiyarın ödü patladı.'»

Hadley, homurdandı. «Bloomsbury böyle bir semttir işte. Ne olacak? Kocakarılar gibi gölgesinden korkan bir adam»

Dr. Fell'in kaşları çatılmıştı. «Bütün mesele de bu ya!

Grimaud,Öyle kocakarı gibi korkak bir adam değildir. Ben onu gayet iyi tanırım. Hadley, Grimaud**'u** bilseydin, **bu** meselenin de ne kadar acaip olduğunu anlardın. Hıh ... Ha ..Devam et, oğlum. Hadise nasıl sona ermiş?»

«Grimaud, bir şey söylememiş. Daha doğrusu **bu** hadiseyi bir şaka haline sokmuş. Yabancı çıkıp gittikten sonra meyhanenin kapısına gelen bir sokak çalgıcısı

'Uçan Trapezdeki Cesur Genç' şarkısını çalmağa başlamış. Tabii içeridekiler de gülmekten katılmışlar. Böylece o gergin, elektrikli hava kaybolmuş. Grimaud da gülerek: 'Bizim yeniden hayat bulan cesedin kütüphanemin penceresinden içeriye uçabilmesi için bu şarkıdaki gençten daha da çevik olması lazım[1] demiş ..Bu bahis de böylece kapanmış fakat Boyd Mangan adının Pierre Fley olduğunu söyleyen **bu** ziyaretçinin kim olduğunu merak etmiş. Fley'in, Grimaud'a verdiği kartın üzerinde bir tiyatronun adı yazılıymış. Ertesi günü Mangan, sanki gazeteye yazmak için bir mevzu arıyormuş gibi kalkıp oraya gitmiş. Tiyatro East End'de gayet eski, köhne bir müzikholden başka bir şey değilmiş. Boyd Mangan, Pierre Fley'le karşılaşmak istemiyormuş tabii. Onun için arka kapıya bakan adamla ahbap olmuş. O da kendisini Fley'den evvel sahneye çıkan bir akrobatla tanıştırmış. Bu akrobat—Al 1 ah bilir neden?—'Büyük Palyaço' adiyle tanınıyormuş. Halbuki aslında kendisi İrlandalıymış. Zeki ve kurnaz bir irlandalı. Boyd Mangan'a bildiklerini anlatmış ... Tiyatrodakiler Pierre Fley'den 'Kaçık' diye bahsediyorlarmış. Onun hakkında hiçbir şey bilinmiyormuş. Adam kimseyle konuşmuyor, her temsilden sonra da tiyatrodan çıkıp gidiyormuş. Fakat meselenin can alacak noktası da bu.Fley hakikaten fevkalade bir illüzyonistmiş.İrlandalı. Boyd Mangan'a, 'Doğrusu meşhur' bir emprezaryonun Fley'i şimdiye kadar keşfetmemiş olmasına şaşıyorum,' demiş. 'Veya belki de bizim Kaçık öyle haris değil.. .' Pierre Fley usta bir sanatkarmış. Fevkalade oyunlar yapıyormuş.

Bilhassa ortadan kaybetme' oyunlarında üstüne yokmuş ... »

Hadley, tekrar alaylı alaylı bir şeyler mırıldandı.

Rampole, «Hayır,» diye ısrar etti. «öyle bildiğimiz oyunlardan değilmiş bu. Mangan'ın anlattığına göre adam yalnız başına, yardımcısız çalışıyormuş. Kullandığı aletler vesaire de tabut boyunda bir kutuya sığıyormuş. Sihirbazları bilirsiniz, bunun ne kadar inanılmayacak bir şey olduğunu da anlarsınız. Adam nedense tabut bahsine de bayılıyormuş. Büyük Palyoça bir keresinde kendisine bunun sebebini sormuş. Hiç ummadığı bir cevap ta almış. Neredeyse yüreğine iniyormuş. Pierre Fley, mütebessim bir çehreyle kendisine dönerek: 'Vaktiyle üçümüz de diri diri gömülmüştük' demiş. 'Yalnız birimiz kurtulabildi.' Tabii Palyaço meraklanmış. 'Sahi, nasıl kurtuldun? ...' Pierre Fley sakin, 'Ben kurtulmadım ki,' diye cevap vermiş. 'Ben kaçamayan o iki zavallıdan biriyim.'»

Hadley, kulağının memesini çekiştiriyordu, iyice ciddileşmişti artık. Oldukça endişeli bir tavırla, «Buraya bak,» diye mırıldandı. «Bu sandığımdan daha mühim olabilir. Adamın deli olduğu meydanda.Eğer Grimaud'un kendisine fenalık ettiği zehabına kapılmışsa ... Rampole. adam yabancı dedin değil mi?0 halde Dahiliye Nezaretine telefon edip, dosyasına baktırabilirim. Ondan sonra arkadaşının başına bela olmaya kalktığı takdirde —»

Dr. Fell, sordu: «Grimaud'a bir şey yapmağa kalkmış mı?»

Rampole, yerinde kımıldandı. «Çarşambadan beri Profesör Grimaud'a her gün bir mektup geliyormuş. Adam, kimseye bir şey söylemeden bunları yırtıp atmış. Fakat bir, kızı Rosette'e meyhanede cereyan eden hadiseden bahsetmiş. Tabii o da fena halde endişelenmiş. İşin tuhafı dün Grimaud'un kendisi de pek acaip bir şekilde hareket etmeğe başlamış.

Dr. Fell, «Ne yapmış?» dedi. Gözlerini gölgelendiren elini çekmiş,kirpiklerini kırpıştırarak Rampole'e bakıyordu.

Küçük gözlerinde derin bir merak ve dikkat vardı.

«Dün Boyd Mangan'a telefon ederek: 'Cumartesi gecesi bizim evde olmanı istiyorum,' demiş. 'Biri beni ziyarete geleceğine dair tehditler savuruyor.' Tabii Mangan ona meseleyi polise açmasını tavsiye etmiş. Fakat Grimaud, onu dinlememiş bile. O zaman Boyd Mangan, Takat,' diye bağırmış 'Bu adam çılgının biri. Vaziyet tehlikeli olabilir. Kendinizi korumak için tedbir almıyacak mısınız? Onun üzerine Profesör gülmüş. Tabii. Böyle bir şey yapmaz olur muyum? Gidip yağlı boya bir tablo satın alacağım?»

Hadley, doğrulup oturdu. «Ne alacakmış, ne alacakmış?» «Duvara asmak için bir resim. Hayır, şaka etmiyonım. Anlaşılan Profesör Grimaud hakikaten gidip böyle bir tablo almış. Acaip bir manzara resmiymiş bu. Korkunç bir şey ... Ağaçlar ... Mezar taşları... Üstelik tablo o kadar büyükmüş ki, bunu ancak iki hamal yukarıya çıkarabilmiş... Resmin korkunç olduğundan bahsettim ama bunu görmüş değilim. Tablo, Grimaud'un

grubundan ressam Jerome Burnaby'nin eseriymiş. Adam aynı zamanda amatör kriminoloji mütehassısıymış... Her ne hal ise Grimaud, o korkunç, tüyler ürpertici manzarayla kendisini koruyacağını sanı veri yormuş ... »

Rampole, bu sözleri, kendisini şüpheyle süzmekte olan Hadley'e oldukça hiddetli bir tavırla tekrarladı. Sonra her ikisi de dönüp Dr.Fell'e baktılar.Elleri bastonuna dayamış olan Doktorun gür saçları iyice karışmıştı. Hırıltılı hırıltılı nefes alırken çift gerdanı hafifçe titriyordu. Başını sallayarak gözlerini alevlere dikti. Konuşmağa başladığı zaman ise artık odanın o rahat havası kaybolmuştu.

Dr.Fell, kuru bir sesle: «Oğlum,evin adresi sende var mı?» diye sordu. «Ala ... Hadley, senin arabaya atlayalım ... » _ «Fakat—buraya bak—»

Dr. Fell, tekrar basını salladı. «Deli olduğu sanılan bir yabancı aklı başında bir adamı tehdit ettiği zaman ya endişelenirsin, ya endişelenmezsin. Fakat aklı başında bir insan, bir çılgın gibi hareket etmeye başladı mı, ben fena halde endişelenirim. Belki hadise hiç de mühim değil. Fakat vaziyet hoşuma gitmiyor.» Derin derin soluyarak zorla ayağa kalktı.

Haydi gel Hadley.Gidip şu eve bir bakalım. Hiç olmazsa önünden geçelim.»

Buz gibi bir rüzgar Adelphi'nin sokaklarını süpürüyordu. Kar durmuştu. Sokaklarda ve aşağıdaki bahçelerde bembeyaz, fakat hayali bir örtü gibi duruyordu. Tiyatrolar henüz dağılmadığı için bomboş

uzanan, parlak ışıklı Strand'da ise kirli, çamurlu çizgiler halini almıştı. Aldwych'e saparlarken bir saat onu beş geçtiğini gösteriyordu. Hadley, yakasını kaldırmış, sessiz sadasız direksiyonu kullanıyordu. Dr.Gideon Fell'in gürleyerek daha hızlı gitmesini söylemesi üzerine başını çevirerek arkaya oturmuş olan Rampole'la arkadaşına baktı. Sonra da hiddetle: «Saçma ... » diye homurdandı. «Üstelik bu üstümüze vazife de değil. Sonra—ziyaretçi geldiyse bile, çoktan evden uzaklaştı.»

Dr. Fell, içini çekti. «Biliyorum. Zaten ben de bundan korkuyorum ya ... »

Araba süratle Southampton Row'a girdi. Hadley, sanki hislerini ifade etmek istiyormuş gibi korna çalıp duruyordu. Fakat araba bir hayli de süratlenmişti. Sokak, karanlık, kasvetli bir uçurumdu adeta. Daha da mağmum bir uçurumu andıran Russel meydanına açılıyordu. Batı tarafla bazı ayak izleri vardı. Tekerlek izleri ise daha da azdı. Keppel sokağını geçtikten sonra kuzey köşedeki telefon kulübesini biliyorsanız, bahsettiğimiz evi de görmüşsünüz demektir.Belki binaya dikkat etmemişsinizdir, o da başka. Rampole, geniş. sade. üç katlı eve dikkatle baktı. Birinci katın taştan örülmüş duvarları kahverengine boyanmıştı. Yukarı kısımlar ise kırmızı tuğladandı. Üzerinde pirinçten bir tokmak ve pirinç çerçeveli mektup kutusu bulunan geniş kapıya altı basamakla çıkılıyordu. Birinci katta ışık sızan, perdeleri kapalı iki pencere hariç bütün bina derin bir karanlığa gömülmüştü. Burası için sakin bir semtin en sakin evi denilebilirdi. Fakat bu sükûn fazla devam etmedi.

Birdenbire storlardan biri şiddetle yana çekildi. Rampole, Hadley ve Doktor Fell tam binanın önünden ağır ağır geçerlerken ışıklı pencerelerden biri gürültüyle yukarıya doğru itilerek açıldı. Biri, muşamba perdenin hışırtıları arasında pencereye tırmandı. Bir an tereddütle durakladıktan sonra dışarı atladı. Pencereyle kaldırımın arasında kalan ve bodruma inen dış merdivenin yanından yükselen sivri parmaklıkları kolaylıkla aşmıştı. Fakat tek ayağının üzerine düştüğü için karda kaydı ve boylu boyunca yere serildi. Az kalsın otomobilin tekerleklerinin altına düşüyordu.

Hadley, fren yaptı. Araba kaldırıma yanaşarak kayarken o da dışarı fırlamıştı bile. Pencereden atlayan adam daha ayağa kalkamadan onun koluna yapıştı. Fakat Ted Rampole farların ışığında yabancının yüzünü görmüştü. «Manganl»dedi. «Yarabbi! Ne oluyor—»

Boyd Mangan'ın ne şapkası vardı ne de paltosu. Işıkta gözleri, kollarına ve ellerine bulaşmış olan kar taneleri gibi acaip acaip parlıyordu. Boğuk bir sesle: «Kimsiniz?» diye sordu. «Hayır, hayır! Benim bir şeyim yok! Allah kahretsin! Bırakın beni!» Silkinerek Hadley'in elinden kurtuldu. Ellerini ceketine kurulamağa başladı. «Kim—Ted! Dinle, Ted! Birini bul! Sen de gel! Çabuk ol! Bizi odaya kitledi—yukarıda bir tabanca patladı. Silah sesini bir iki saniye önce duyduk! Anlıyacağın adam bizi içeri kitledi—»

Boyd Mangan'ın omuzunun üzerinden arkaya bakan Ted Rampole pencerede bir kadın silüetinin belirdiğini

farketti. Hadley, gazetecinin heyecanlı ve oldukça manasız sözlerini çabucak kesti.

«Sakin olun. Sizi odaya kim kitledi?»

«O kitledi tabii. Pierre Fley. O hala içeride. Silah sesini duyduk. Fakat odanın kapısı kırılamıyacak kadar sağlam. E? Geliyor musunuz?» Kapıya doğru koşmağa başlamıştı bile. Hadley'le Rampole da peşinden seğirttiler. Baş Müfettişle genç Amerikalı ön kapının açık olacağını sanmamı şiardı. Fakat Mangan tokmağa uzanır uzanmaz kapı da açıldı. Dipteki masanın üzerinde yanan lamba hariç, yüksek tavanlı hol bir hayli karanlıktı. Sanki biri orada durmuş, onlara bakıyordu. Yüzü, Pierre Fley'inkinden daha da korkunç ve acaipti. Birdenbire Ted Rampole bunun o 'şeytan maskeli' Japon zırhlarından olduğunu farketti. Boyd Mangan, telaşla sağdaki kapıya giderek, kilitteki anahtarı çevirdi. Kapıyı içeriden, pencerede siluetini gördükleri, kız açtı. Fakat genç gazeteci kolunu uzatarak onun dışarı çıkmasına mani oldu. Yukarıdan müthiş bir gürültü aksediyordu. Biri, olanca gücüyle bir kapıyı yumruklamaktaydı.

Yüreğinin ağzına gelmiş olduğunu hisseden Rampole«Merak etme Boyd!» diye bağırdı. «Baş Müfettiş Hadley bu! Sana ondan bahsettim! Ne var? Nerede—»Boyd Mangan, merdivenleri işaret etti. «Siz gidin. Ben Rosette'e bakarım. O hala yukarıda! Kaçamaz! Allahaşkına dikkatli olun!»Onlar uzun tüylü halılar serilmiş olan basamaklardan çıkarlarken gazeteci de duvarda asılı olan bir silaha doğru uzanıyordu. Yukarı kat hem karanlıktı, hem de ortalıkta kimseler

gözükmüyordu. Üst kata çıkan merdivenin sahanlığından ışık süzülmekteydi. O şiddetli darbeler de boğuk bir gürültü halini almıştı.Biri: «Dr. Grimaud!» diye haykırıyordu. «Dr. Grimaud! Lütfen bana cevap verin!»

Rampole evin o acaip, hatta egzotik atmosferini inceleyecek zaman bulamadı. Hadley'in peşi sıra telaşla merdivenleri tırmandı. Bir kemerin altından geçerek evin boyu değil de enince uzanan geniş bir koridora çıktılar. Duvarlar, tavana kadar meşeyle kaplanmıştı. Merdivenin tam karşısında perdeleri sıkıca kapatılmış üç pencere vardı. Yerdeki kalın, uzun tüylü siyah halı ayak seslerini boğuyordu. Solda, biraz uzaktaki kapı açıktı. Sağda, merdivenden hemen üç metre ilerideki kapı ise kapalıydı. Bir adamın yumruklariyle vurmasına rağmen de bir türlü açılmıyordu.

Onların yaklaştıklarını hisseden adam telaşla döndü. Koridorda ışık olmamasına rağmen kemerin altından buraya ziya süzülüyordu. Zira sahanlıktaki oyuğa pirinçten koskocaman bir Buda heykeli yerleştirilmişti. Buda'nın karnında ışık yanıyordu. îşte bu yüzden Hadley'le Rampole, etraflarını kolaylıkla görebiliyorlardı. Merdivenden gelen ışık kapının önündeki ufak tefek adamı iyice aydınlatmaktaydı. Zavallı nefes nefese kalmıştı. Şaşkın şaşkın eliyle bir takım işaretler yapıyordu. Adamın koskocaman kafası, leylek yuvası gibi kabarık, karmakarışık saçları vardı. Büyük gözlüklerinin arkasından endişeyle bakıyordu. «Boyd?» diye haykırdı. «Drayman? Sen misin? Kim var orada?»Hadley, «Polis,» dedi. Sonra da geriye sıçrayan adamın önünden süratle geçti.Ufacık tefecik genç adam,

parmaklarını çıtlatarak, «içeri giremezsiniz »diye mırıldandı. «Fakat girmemiz de lazım [Kapı içerden kilitli.Odada Grimaııd'la beraber biri var.Demin bir silah patladı. Üstelik Dr. Grimaud'da cevap vermiyor. Madam Dumont nerede? Madam Dumont'u bulun! Adam içeride! Emin olun hala içeride!»

Hadley, hiddetle döndü. «Dansetmekten vaz geçin de gidip bize bir kerpeten bulun! Anahtar kilitte. Bunu dışarıdan çevirebiliriz. Bana kerpeten lazımî Kerpeteniniz var mı?»

«Ben valla—bilmem ki.»

Hadley, Rampole'a baktı. «Aşağıya inip arabamdaki alet çantasına bak. Arkadaki koltuğun altında bu.Bulduğun kerpetenlerin en küçüğünü getir.O arada bir iki büyük ingiliz anahtarı almağı da unutma.Eğer içerideki adamın silahı varsa»

Rampole,döndü.Dr.Fell, hırıltılı hırıltılı nefes alarak kemerin altından çıkıyordu. Doktor konuşmadı, fakat çehresi eskisi kadar kırmızı değildi. Merdivenlerden üçer üçer inen Rampole telaşla alet çantasını araştırdı: Hadley'in istediklerini buluncaya kadar ona asırlar geçmiş gibi geldi. Dönerken, Boyd Mangan'ın birinci kattaki kapısı kapalı odada konuştuğunu duydu. Grimaud'un kızının sesi ise heyecan ve üzüntüden iyice tizleşmişti. Hala sükunetini muhafaza etmekte olan Hadley, kerpetenin ince uçlarını usulca kilide soktu. Kuvvetli eliyle kerpetenin sapını kavrayarak sola doğru çevirdi.

Ufacık tefecik adam: «İçeride bir şey hareket ediyor —»diye fısıldadı.

Hadley: «Tamam,» dedi. «Geri çekilin!»

Eldivenlerini giyerek, adalelerini gerdi ve içeriye doğru açılan kapıyı çabucak itti. Kapı, olanca şiddetiyle arkaya, duvara çarptı. Tavandaki avizenin billurları şıngırdadı.Hiç kimse—veya hiç bir şey dışarı çıkmadı...

Fakat—bir şey dışarı çıkmağa çalışıyordu..

Zaten o 'şey[1] hariç, parlak ışıklı oda, bomboştu. Rampole'un iyice kana bulanmış olduğunu farkettiği o 'şey', elleri ve dizleri üzerinde sürünmeğe uğraşıyordu.

Sonra boğulurmuş gibi bir ses çıkararak simsiyah halının üstünde yan döndü. Ve- hareketsiz kaldı...

3-Maske

Hadley,sert bir sesle«Ikiniz kapının önünde durun»diye emretti. «Eğer sinirleriniz zayıfsa bu tarafa bakmayın»

Dr.Fell,onun peşi sıra ağır ağır içeri geldi.Ted Rampole ise kapının önünde durmuş, ellerini de yanlarına dayamıştı. Hadley de kuvvet sarfetmekten, yerdeki şeyi zorlamaktan çekiniyordu. Bu Profesör Grimaud idi ve kapıya doğru sürünmeğe çalışırken müthiş bir kanamaya sebep olmuştu. Yaınız iç kanama değildi bu. üstelik adam, kanın ağzından fışkırmasına da mani olmak için dişlerini iyice sıkmıştı. Hadley, Grimaud'u hafifçe kaldırarak, sırtım kendi dizine dayadı. Adamın çehresi, o kırpık kırçıl sakalı altında mavimsi duruyordu, çukura batmış gözlen kapalıydı. Kandan

sırsıklam olmuş mendilini hala göğsündeki kurşun yarasına bastırmağa çalışıyordu. Hafif hafif, hışırltıh hışırtılı nefes aldığını duyuyorlardı. Odada ceryan olmasına rağmen içeride yine barut dumanından meydana gelmiş hafif bir sis vardı.

Dr. Fell, «Nasıl?» diye sordu.

Hadley, mırıldandı. «Ölüyor ... Rengini görüyor musun? Kurşun ciğeri delmiş .» Telaşla kapıda duran ufacık tefecik adama doğru döndü. «Çabuk telefon edin! Bir ambulans yollasınlar! ümit yok ama—belki ölmeden evvel kendine gelip bir şeyler söyler—»

Dr. Fell, hiddetle karışık bir ciddiyetle: «öyle ya,» diye homurdandı. «Bizi de en çok bu alakadar ediyor! öyle değil mi?»

Hadley, sakin sakin cevap verdi. «Yapılacak başka bir şey olmayınca öyle. şuradaki kanapenin yastıklarını ver. Onu kabil olduğu kadar rahat ettirmemiz lazım.» Hadley, Grimaud'un başım yastığa bırakarak adamın üzerine eğildi. «Dr. Grimaud! Dr. Grimaud! Beni duyuyor musunuz?»

Balmumundan yapılmış gibi duran göz kapakları titredi.

Grimaud'un yarı açık duran gözleri tıpkı küçük bir çocuğunki gibi şaşkın ve aciz bir şekilde sağa sola oynadı. Çehresini 'medeni' veya 'tecrübeli' kelimeleriyle tarif edebileceğiniz bu adam başına gelenleri hala anlıyamamış gibiydi. Bir kordonla rob döşambrının yakasına takılmış olan gözlüklerini almak istiyormuş gibi

parmaklarını mecalsiz mecalsiz kımıldattı.Geniş göğsü hala inip kalkıyordu.

«Ben polistenim, Dr. Grimaud. Bunu kim yaptı? Cevap veremiyecek haldeyseniz konuşmağa kalkmayın. Sadece başınızı sallayın. Sizi vuran Pierre Fley adlı adam mı?»

Grimaud'un yüzündeki hafif anlayış ifadesinin yerini daha da şaşkınca bir bakış aldı. Sonra da Grimaud. bariz bir şekilde, başını salladı. «Hayır!»

«Kim o halde?»

Grimaud, hadiseyi açıklamağı istiyordu. Çok istiyordu.Bu yüzden de mahvoldu. Adam, ilk ve son defa konuştu. Dudaklarının arasından, daha sonra herkesin aklım karıştıran o sözler döküldü. Sonra da bayılıverdi... Sağ taraftaki pencere bir iki santim aralanmıştı. Buradan içeriye buz gibi bir hava doluyordu. Rampole. titredi. Son derecede zeki ve kültürlü adam olan Grimaud şimdi bir iki yastığın üzerinde yırtılıp, içi boşalmış bir çuval gibi yatıyordu ...

Yaşadığını,sadece göğsünden akseden acaip hırıltı belirtmekteydi, işte o kadar. O sakin, parlak ışıklı oda iyice kana bulanmıştı.

Rampole, kendisini tutamıyarak: «Yarabbi!» diye bağırdı. «Yapabileceğimiz hiç bir şey yok mu?»

Hadley, acı acı, «Yok ya ... » dedi. «Sadece çalışmağa başlıyabiliriz. Ama hala evdeymniş! Hah! Laf! Bir Sürü budala! Tabii onlara ben de dahilim!» Hafifçe aralık

pencereyi işaret etti. «Daha biz eve giremeden katil oradan kaçtı.Muhakkak ki adam şimdi burada değil!»

Rampole, etrafına bakındı. Barut dumanı dağılıyor, aynı zamanda genç Amerikalının gözlerindeki bulanıklık da geçiyordu. Rampole, ilk defa odayı bütün teferruatiyle görebilmekteydi. Dört buçuk metre kare genişliğinde bir yerdi burası. Yere siyah bir halı serilmişti. Duvarlar meşe kaplıydı. Kapıda durulduğu takdirde,, sol duvarda kahverengi kadife perdeleri hava cereyaniyle uçuşan pencere vardı. Bunun iki tarafında kitap, rafları uzanıyordu. En yukarıda da mermer büstler konulmuştu. Işığın soldan gelmesi için pencerenin biraz ilerisine oymalı ayaklı, koskocaman bir yazı masası yerleştirilmişti. Bunun arkasındaki koltuk hafifçe geriye itilmişti. En solda mozayik camlı bir lamba, içinde Uzun küllü sönük bir puro bulunan bronz bir tabla duruyordu. Üzerine, deri kaplı, kapalı bir kitap bırakılmış olan sumen tertemizdi. Daha geride de içi kalem dolu bir kutu ve not kağıtları vardı. Kağıtların uçmaması için üzerlerine acaip bir biblo konulmuştu. Sarı yeşimden oyulmuş bir bizon.

Rampole, ileriye, pencerenin tam karşısındaki tarafa baktı. Orada ise, yine iki tarafında kitap rafları ve büstler bulunan taştan yapılmış büyük bir şömine vardı. Ocağın yukarısına eskrim yapılırken kullanılan tipte iki meç, çaprazlamasına asılmıştı. Bunların altında Rampole'un o ara pek dikkat etmediği bir arma vardı. Odanın yalnız o kısmında eşyalar biraz karışmıştı. Ateşin hemen önündeki kahverengi deri kaplı uzun kanape yan dönmüştü. Deri bir koltuk arkaya kaymış ve

şöminenin önündeki küçük halının kıvrılmasına sebep olmuştu. Kanape kan içerisindeydi.

Nihayet Rampole, kapının tam karşısına düşen duvarın önündeki tabloyu gördü. Oradaki kitap raflarının arasındaki kısım iyice boşaltılmıştı. Bir iki gün evvel yapılmıştı bu. Zira rafların kaidelerinin izleri hala belli oluyordu. O kısımda halının tüyleri iyice yapışmıştı. Evet, duvarda resim için yer açılmıştı ama Grimaud artık bunu hiç bir zaman asamayacaktı. Resim, yerde, Grimaud'nun düştüğü noktadan biraz ileride yatıyordu. Tabloyu bıçakla iki yerinden iyice yırtınışlardı, çerçeveli resmin eni 125. boyu 215 santim vardı. Yani tablo o kadar büyüktü ki Hadley, bunu duvara dayayıp bakabilmek için odanın ortasına kadar çekmek ve sonra da çevirmek zorunda kaldı. Baş Müfettiş resmi kanapenin arkasına dayayarak: «Demek kendisini korumak için aldığı resim bu?» diye mırıldandı. «Buraya bak, Fell. Acaba Grimaud da o Fley denilen adam gibi deli miydi?»

Ciddi bir tavırla pencereye bakmakta olan Dr. Fell, ağır ağır döndü. «Bu cinayeti işlememiş olan Pierre Fley gibi mi?» Doktor, geniş kenarlı, yanları yukarıya kıvrık, siyah şapkasını arkaya doğru itti. «Hımm. Hadley. Silah nerede? Tabancayı gördün mü?»

«Görmedim! Bize geniş çaplı bir otomatik lazım ..Yarabbi! Hem tabanca ortada yok, hem de bu tabloyu parçaladıkları bıçak ... Şuna bak! Bu bana alelade bir manzara resmiymiş gibi geliyor.»

Rampole, «Tablo, hiç de alelade değil,» diye düşündü. Resimde müthiş bir kuvvet vardı. Sanki ressam tabloyu yakıcı bir hiddet ve gazapla yapmış, o eğri ağaçları sarsan fırtınayı yağlı boyayla ölümsüzleştirmeğe muvaffak olmuştu. Resme bakan insan müthiş bir sıkıntı ve dehşet duyuyordu. Kasvetli bir manzaraydı bu. Ressam, kullandığı gri ve siyah renklere hafif bir yeşil karıştırmıştı. Sadece geride yükselen alçak dağlar bembeyazdı, önde, çarpık bir ağacın dalları arasından etraflarını otlar bürümüş üç mezar taşı gözükmekteydi. Nedense tabloda da bu odada olduğu gibi, hafif, yabancı bir hava vardı. Fakat sanki bu uçucu bir kokuymuş gibi, insan ne olduğunu da anlıyamıyordu. Mezar taşları devrilmek üzereydiler. Bir açıdan bakıldığı zaman insan taşların yıkılmasına, mezarların hareket etmesinin, o toprak yığınlarının titreyip, çatlamasının sebep olduğunu sanıyordu. Bıçakla yarılmış olması bile tablonun tesirini bozmamaktaydı, Merdivenlerden akseden ayak seslerini duyan Rampole irkildi. Sonra Boyd Mangan içeriye daldı. Rampele'un hatırladığından daha zayıf kılığı kıyafeti daha perişandı. Tel gibi sert, kıvırcık saçları da iyice karışmıştı. Gözlerini gölgelendiren kalın kaşlarını çatarak yerde yatan adama şöyle bir baktı, sonra da parşömeni andıran yanağım oğuşturmağa başladı. Aslında Boyd Mangan, Ted Rampole'la yaşıttı. Fakat gözlerinin altındaki eğri çizgiler onu on yaş büyük gösteriyordu.

«Stuart Mills haber verdi,» dedi. «—Şey..> Başiyle, çabucak Grimaud'u işaret etti.

Hadley, bu suale aldırmadı bile. «Ambulans çağrıldı mı?

«Sedyeyi yukarı çıkarıyorlar. Neredeyse gelirler. Bu semt hastahane doludur. Fakat kimse nereye telefon edileceğini bilmiyordu. Sonra aklıma Profesörün arkadaşlarından biri geldi. Onun ilerideki köşede hususi hastahanesi var. Onlar—» Üniformalı iki hademenin içeri girmesi için yana çekildi. Onların arkasında da kabak kafalı, sinek kaydı traş olmuş, sakin tavırlı bir adam vardı, «işte bu Dr. Peterson ... Bunlar da—şey—polis ... şu da hastanız.»

Dr. Peterson, dudaklarını büzerek çabucak ilerledi. Grimaud'a bir göz attıktan sonra, «Sedye,» dedi. «Kurşunu burada çıkarmam doğru olmaz. Onu sarsmayın, çocuklar.» Sedye dışarı çıkarılırken, kaşlarını çatarak merakla etrafına bakındı.

Hadley, «Kurtulması ihtimali var mı?» diye sordu.

«Ancak bir iki saat yaşayabilir. Daha fazla değiL. Tabii daha evvel ölmesi de imkan dahilinde. Eğer bir boğa kadar sağlam olmasaydı, şimdiye kadar çoktan can vermişti. Hareket etmeğe çalıştığı için ciğerdeki yaranın iyice açılmasına sebep olmuş. Ciğerde bir yırtılma olmuş yani.» Dr. Peterson. elini cebine soktu. «Adli Tabibi göndermek istersiniz herhalde? işte kartım. Kurşunu çıkarınca, sizin için saklarım. Bana kalırsa 38 lik bir kurşun bu. Üç metre kadar geriden, ateş edilmiş. Ne olduğunu sorabilir miyim?»

Hadley, kısaca, «Cinayet,» diye cevap verdi. «Hastabakıcı yanından hiç ayrılmasın. Eğer bir şey söyleyecek olursa, sözlerini derhal kaydetsin.» Doktor telaşla dışarı çıkarken Hadley,not defterine bir şeyler karaladı.Sonra o sahifeyi yırtarak, Mangan'a uzattı. «Aklınız başınız da mı? Ala. Hunter sokağındaki karakola telefon ederek, bu talimatı oradakilere tekrarlayın. Onlar Yard'la temasa geçerler. Eğer sorarlarsa ne olduğunu anlatın. Dr. Watson, o hususi hastahaneye gitsin. Diğerleri de buraya gelsinler... O kapıdaki de kim ?

Eşikte, daha evvel kapıyı yumruklayan ufacık tefecik,sıska, koca kafalı genç duruyordu. Kuvvetli ışıkta Rampole adamın kabarık, gür saçlarının kırmızı olduğunu gördü. Altın çerçeveli, kalın camlı gözlüklerinin iyice irileştirdiği gözleri bulanık bir kahverengiydi, öne doğnı çıkık, kemikli çehresi, gevşek dudaklı, büyük ağzına doğru bariz bir meyil yaparak iniyordu. Seyrek dişleri vardı. Tannan bir sesle, kelimelere basarak konuşurken dudakları yukarıya doğru kıvrılıyor, balıkların ağzını hatırlatan bir hal alıyordu. Sanki genç adamın ağzı fazla konuşmaktan elastiki bir hal almıştı. Zaten konuşurken, sanki bir dinleyici kitlesine hitap ediyormuş gibi bir tavır takınıyor, arada bir notlarına göz atarmışçasına başını indirip kaldırıyordu. Şarkı söylermiş gibi ahenkle,iyice duyulur bir sesle, fakat dinleyicilerin başlarının üzerinde bir noktaya bakarak ağır ağır konuşmak adetindeydi. Onun Yüksek Fizik mezunu olduğunu, konferans vermekten hoşlandığını tahmin etmek kolaydı. Sırtında kareli

kırmızımsı bir elbise vardı. Ellerini göbeğinin üzerinde birbirine kenetlemişti. Biraz evvelki dehşeti kaybolmuş, bunun yerini anlaşılmaz bir sükunet almıştı. Hafifçe eğilerek, ifadesiz bir çehreyle cevap verdi. «Adım Stuart Mills. Dr. Grimaud'un sekreteriyim. Veya—sekreteriydim.» İri gözleriyle etrafı araştırdı. «Şey—katile ne olduğunu sorabilir miyim?»

Hadley, homurdandı. «Hepimiz onun elimizden kurtul am Iyacağını düşünürken usulca pencereden kaçtı. Şimdi, Mr. Mills—»

Stuart Mills, şarkı söylermiş gibi ahenkle yükselen sesiyle: «Affedersiniz,» dedi. Adamda acaip, hafif mütecessis bir hal vardı. «Eğer bunu yapabildiyse, kendisi fevkalade bir adam demektir. Pencereyi tetkik ettiniz mi?»

Burnundan soluyan Dr. Gideon Fell söze karıştı: «O haklı, Hadley. Şuraya bir bak. Bu mesele beni endişelendirmeğe başlıyor. Sana bütün samimiyetimle söylüyorum, aradığımız katil kapıdan çıkmadıysa—»

Stuart Mills: «Çıkmadı!» diye haykırdı. Sonra da güldü. «Tek şahit ben değilim. Hadiseyi başından sonuna kadar gördüm.»

Fell, sözlerini tamamladı: «—pencereden uçtu demektir.

O zaman da havadan daha fafif olması icabeder. Pencereyi açıp iyice bak. Hıhî Dur dur! Evvela odayı aramamız daha iyi olur.Odada kimse gizli değildi. Daha sonra Hadley, usulca bir şeyler homurdanarak pencereyi

açtı. Dıştaki geniş çıkıntı karla örtülüydü. Üzerinde en ufak bir iz bulunmayan bembeyaz bir kar tabakasıyle. Rampole pencereden sarkarak etrafına bakındı. Batı tarafta ay, bulutların arasında pırıl pırıl parladığı için manzaranın bütün tefeıruatı olanca berraklığıyle gözüküyordu. Pencere yerden hemen hemen on beş metre yükseklikteydi. Islak, taş duvar aşağıya doğru dümdüz iniyordu. Tam aşağıda bütün o sıradaki evlerde olduğu gibi, küçük bir arka bahçe vardı. Alçak bir duvarla çevrilmişti bu. Ne bu bahçede, ne diğerlerinde ve ne de duvarların üzerindeki karda bir tek iz bile yoktu. Binanın arka tarafında sadece bu katta pencere vardı. Kütüphaneninkine en yakın pencere koridorunkiydi. Sol tarafa düşüyordu bu. Üstelik dokuz metre kadar da ilerideydi. Sağda ise en yakın pencere komşu evinkiydi tabii. Bu da yine dokuz on metre uzaktaydı. Tam karşıda, meydandaki birbirine bitişik evlerin arka bahçeleri adeta büyük bir dama tahtası gibi uzanıyordu. Bu yüzden en yakın ev birkaç yüz metre ötedeydi. Nihayet. Rampole'un baktığı bu pencerenin yukarısında duvar yine dümdüz dama doğru uzanmaktaydı. Ne dört buçuk - beş metre yüksekliğindeki bu duvarda, ne de iyice meyilli damda tutunacak veya ıp bağlayacak bir yer vardı.

Buna rağmen, başını pencereden uzatan Hadley. müthiş bir hiddetle eliyle işaret etti: «Ne olursa olsun, katil buradan kaçtı! Buraya bakın! Belki adam Grimaud'u görmeğe gelmeden evvel bacaya veya öyle bir şeye bir ip bağlamış ve bunu da bu pencerenin önünden sarkıtmıştı. Grimaud'u yaraladıktan sonra ipe tırmanarak

dama çıktı. Bunu bağladığı yerden çözdükten sonra, çabucak kaçtı. Bunları gösteren izler bulacağımızdan eminim. Onun için—»

Stuart Mills, «Evet,» diye mırıldandı. «Onun için size damda iz olmadığını söylemem lazım.»

Hadley, döndü. Mills, şömineyi tetkik ediyordu. Dönerek, o seyrek dişlerini göstere göstere anlaşılmayan bir tavırla güldü. Fakat gözlerinde endişeli bir ifade, alnında da ter tanecikleri belirmişti. «Anlıyacağınız,» diye devam etti. «O takma suratlı adamın kaybolduğunu anlar—»

Hadley: «Neyin? Neyin?» dedi.

«Takma suratlı adamın. Yani maskeli katilin. Anlatabiliyor muyum?»

«Hayır. Daha sonra hikayeyi makul bir şekilde anlatmanızı rica edeceğim, Mr. Mills. Siz şimdi şu dam meselesinden bahsedin.»

Grimaud'un sekreteri: «Anlıyacağınız,» diye cevap verdi. «Damda ayak izi veya başka bir ipucu yok.» Gözlerini kocaman kocaman açtı. Numaralarından biri de buydu onun. Gülümsüyor, sanki aklına pek mühim bir şey gelmiş gibi gözlerini açıyordu. Tabii bazan aklına budalaca bir şey geldiği oluyordu o da başka. İşaret parmağını kaldırdı. «Tekrarlıyorum. O kağıt maskeli adamın ortadan kaybolduğunu anlayınca, başıma gelecekleri de tahmin ettim—»

«Neden?»

«Çünkü bu kapıyı göz hapsine almıştım. Katilin dışarı çıkmadığını ısrarla söylemek zorunda kalacaktım. Ala..O zaman adamın a) damda bir yere bağladığı ip vasıtasiyle, b) şöminenin bacasından dama tırmanarak kaçtığı düşünülecekti. Yani basit bir matematik formülüydü bu. Eğer PQ=pq ise, o zaman PQ = pq + pB + aa --HaB ... Değil mi?»

Hadley, kendine hakim olmağa çalıştı. «Sahi mi? E?» -«Gördüğünüz gibi daha doğrusu kapı açık olsaydı görürdünüz-.» Mills, sarsılmıyacak kadar kat'i bir tavırla konuşuyordu, «çalışma odam bu koridorun ucundadır. Oradaki bir kapıdan tavan arasına çıkılır. Tavan arasında da dama açılan bir kapak vardır. Kapağı açtığım zaman damın bu odanın üzerine düşen kısmını iyice gördüm. Karın üzerinde en ufak bir iz bile yoktu.»

Hadley, «Dama çıkmadınız mı?» diye sordu.

«Hayır. Çıksaydım. kayıp düşerdim, Doğrusu yazın bile o damda dolaşılamaz.»

Dr. Fell, sevinçle döndü. Bu meselenin kendisini çok memnun ettiği belliydi. Onda yeni bir oyuncak almış bir çocuk hali vardı şimdi. Nazik bir tavırla, «Sonra ne oldu. oğlum?» diye sordu. «Yani sizin formülün yanlış olduğunu anlayınca ne yaptınız? Ne düşündünüz?»

Stuart Mills, çok derin bir meseleyi düşünüyormuş gibi gülümsedi. «Ah .. Bunu da elbet anlıyacaksınız. Ben fizikçi ve matematikçiyim, efendim. Kendi kendimin düşünmesine hiç müsaade etmem.» Kollarını

kavuşturdu. «Katil, kapıdan çıkmadı. Fakat diğer meseleye de dikkatinizi çekmek istedim!»

Hadley, eliyle alnını oğuşturarak: «Bize bu gece burada olanları doğru dürüst anlatsanız ... » dedi. Masanın başına geçerek, not defterini çıkardı. «Sakin olun. Bu geceki hadiseye ağır ağır gelelim. Şimdi—Profesör Grimaud'un yanına gireli ne kadar oldu?»

Mills, dişlerini takırdatarak: «Üç sene sekiz ay ... » dedi.

Rampole, ciddi halli not defterini gören Stuart Mills'in kendini zorlayarak kısa cevaplar vermeğe çalıştığını farketti. «Vazifeleriniz nelerdi?»

«Mektuplara cevap vermek. Sekreterlere düşen diğer işler. En fazla Dr. Grimaud'un 'Orta Avrupadaki- Batıl itikatların Orijin ve Tarihçeleri' adlı kitabını yazmasına yardım ediyordum.» «Anlıyorum. Bu evde kaç kişi oturuyor?» «Ben ve Dr. Grimaud'dan başka dört kişi.» «Kimler?»

«Ah, anladım! Adlarım istiyorsunuz. Dr. Grimaud'nun kızı Rosette Grimaud. Kahyamız Madam Ernestine Dumont. Dr. Grimaud'un yaşlı arkadaşı Drayman. Soyadını hiç bir zaman öğrenemediğim, Annie isminde bir hizmetçi kız.»

«Bu gece bu hadise olduğu zaman kimler evdeydi?» Stuart Mills, bir ayağını öne doğru çıkararak, müvazenesini bulmağa çalıştı. Bu da numaralarından biriydi. «Bunu kat'i olarak cevaplandıranııvacağım meydanda, Size, ancak bildiklerimi anlatabilirim.» öne arkaya sallandı. «Yedi buçukta akşam yemeği sona erdiği zaman Dr. Grimaud çalışmak üzere buraya çıktı. Cumartesi geceleri daima böyle yapardı, Bana, saat onbire kadar rahatsız edilmek istemediğini söyledi. Bu da adetiydi zaten. Fakat-» genç adamın sakin haline rağmen alnında tekrar boncuk boncuk ter taneleri beliriverdi. «Fakat—'Belki dokuz buçukta bir misafir gelir,' dedi.»

«Misafirin kim olduğunu söyledi mi?»

«Hayır. Söylemedi.»

Hadley, öne doğru eğildi. «Rica ederim, Mr. Mills! Dr.Grimaud'u tehdit ettiklerini duymadınız mı? Çarşamba akşamı olanlardan haberiniz yok mu?»

«Ben-şey-tabii var. Hatta o akşam ben de Warwick meyhanesindeydim. Herhalde bunu size Boyd Mangan anlattı?»

Endişeli bir tavırla hadiseyi onları şaşırtan bir canlılıkla hikaye etti. O arada Dr. Fell yanlanndan uzaklaşmış, bazı şeyleri tetkike başlamıştı. Bunu o gece birkaç defa yapacaktı. Şişman doktoru en fazla şömine alakadar ediyordu. Rampole da meyhanede cereyan eden hadiseyi iyi bildiği için Stuart Mills'i dikkatle dinlemekten vazgeçip, Dr. Fell'in hareketlerini takibe başladı. Doktor, evvela yan dönmüş olan kanapenin üzerindeki ve sol tarafındaki kan lekelerine baktı. Şöminenin önü de kan içindeydi ama bunlar siyah halının üzerinde kolayca gözükmüyorlardı. Orada bir mücadele mi olmuştu acaba? Rampole, ocağı karıştırmak için kullanılan şiş ve maşaların yerli yerlerinde durduklarını gördü. Şöminenin önünde kavga olsaydı muhakkak bunlar da yuvarlanırlardı. Ateş, yanmış kağıtların altında boğulmuş kalmıştı adeta..

Dr. Fell, kendi kendisine bir şeyler homurdanıyordu.

Doğrularak duvardaki armayı süzdü, Rampole, bunlardan hiç anlamazdı. Sadece armanın kırmızı, mavi ve gümüşi olmak üzere üç kısma ayrılmış olduğunu farketti. Üst tarafta siyah bir kartalla bir hilal, en altta ise satrançtaki kalelere benzeyen bir şekil vardı. Renklerinin kararmış olmasına rağmen bu acaip odada vahşice bir zenginlikle pırıldıyordu. Dr. Fell, bir şeyler mırıldandı. Fakat şöminenin soluna düşen raflardaki kitapları tetkike başlayineaya kadar konuşmadı. Şişman doktor, o kitap severlere mahsus heyecanla raflara doğru atıldı adeta. Sonra da kitapları birer birer çıkarmağa başladı. Bunların isimlerine bir göz atıyor ve tekrar yerlerine sokuyordu. Nedense en eski ciltlere

meraklanmıştı. Bir hayli toz çıkarıyor ve öyle de gürültü ediyordu ki, ağır ağır konuşan Mills bile şaşaladı. Nihayet Dr. Fell doğrularak, müthiş bir heyecan ve ısrarla elindeki kitapları şöyle bir salladı. «Buraya bak, Hadley! işine mani olmak istemiyorum, fakat bu vaziyet de pek garip. Üstelik mükemmel bir ipucu bu. Gabriel Dobrentie'den 'Yorick es Eliza levelei[1] adlı eser. iki cilt. 'Shakespeare Minden Munkai',dokuz cilt.Sonra şurada bir isim var»Birdenbire durakladı. «Hımm. Ha. Mr.Mills, bu kitaplar hakkında bir şey biliyor musunuz? Buradaki eserlerin arasında yalnız bunların tozları alınmamış.

Stuart Mills o kadar şaşaladı ki. anlattıklarını unuttu. «Şey-bilmiyorum. Zannedersem Dr. Grimaud onları tavan arasına koydurmak istiyordu. Dün gece resme yer açmak için bazı kitap raflarım kaldırdık.Bu eserler de onların arkasından çıktı.. Nerede kalmıştım, Mr. Hadley? A, evet! Dr. Grimaud, bu gece misafir geleceğini söylediği zaman bunun Warwick'in meyhanesindeki adam olabileceğini düşünmedim bile. Zira profesör böyle bir şeyden bahsetmedi.» «Dr. Grimaud, ne söyledi?»

«Ben-anlıyacağınız, yemekten sonra aşağıdaki büyük kütüphanede çalışmağa başladım. Dr. Grimaud, dokuz buçukta yukarıya, kendi çalışma odama çıkmamı, kapımı açık bırakarak oturmamı söyledi. Göz ler im i bu odanın kapısından ayırmayacaktım.Belki..

«Belki, ne?»

Stuart Mills, hafifçe öksürdü.«Dr. Grimaud, belirli bir şey söylemedi.»

Hadley, homurdandı. «Grimaud'un size bütün bunları söylemesine rağmen misafirin kim olduğunu yine anlamadınız ha?»

Dr. Fell, hafifçe soluyarak lafa karıştı: «Genç dostumuzun ne demek istediğini izah edebileceğimizi sanıyorum. Bu kendisi için müthiş bir mücadele olmuş, inançlarına bağlı bir fizikçi olmasına, 2+2+y+y2 formülünün kalbine adeta hak edilmesine rağmen Mr. Mills yine de hayali geniş bir insan. Warwick meyhanesindeki sahne onu bir hayli korkutmuş. Onun için bu mesele hakkında fazla bir şey öğrenmek istemiyormuş. Öyle değil mi?»

«öyle olduğunu itiraf etmiyorum!» Maamafih sekreterin rahatlamış olduğu belliydi. «Maksadımın, hakikatlerle hiç bir alakası yok. Gördüğünüz gibi Dr. Grimaud'un emirlerini harfiyen yerine getirdim.Tam dokuz buçukta buraya çıktım»

«O sırada diğerleri neredeydi?» Hadley, elini kaldırdı,

«Heyecanlanmayın. Buna kat'i olarak cevap veremiyeceğinizi de söylemeyin. Tahminleriniz bana kafi.»

«Zannedersem Miss Rosette Grimaud'yla Boyd Mangan, misafir odasında iskambil oynuyorlardı. Drayman, bana sokağa çıkacağını söylemişti. Kendisini görmedim.» «Ya Madam Dumont?»

«Ona burada rastladım. Elinde kahve tepsisiyle dışarı çıkıyordu. Daha doğrusu boş kahve fıncaniyle. Dr. Grimaud, yemeklerden sonra kahve içerdi..Ben, kendi

odama giderek, kapıyı açık bıraktım. Çalışırken koridoru iyice görebilmek için daktilo makinesinin bulunduğu masayı öne doğru çektim. Saat tam-» Gözlerini kapadı, sonra tekrar açtı. «-ona çeyrek kala ön kapının zilinin çaldığını duydum. Zil, ikinci katta çalar. Onun için sesini açıkça işittim ... iki dakika sonra Madam Dumont, merdivenlerden çıktı. Elinde, içine kartvizit konulan o gümüş tepsilerden vardı. Tam Dr. Grimaud'nun çalışma odasının kapısına yani bu kapıya vuracağı sırada—şey.o uzun boylu adamın peşi sıra yukarı çıkmış olduğunu farkederek şaşaladım. Madam Dumont da döndü ve adamı gördü. O zaman bir şeyler homurdandı. Bunları kelimesi kelimesine tekrarlıyamıyacağım. Yalnız mealini söyleyebilirim. Madam Dumont, yabancıya neden aşağıda beklemediğini sordu. Telaşlı, endişeli bir hali vardı. 0- şey --uzun boylu adam cevap vermedi. Kapıya, doğru giderek paltosunun yakasını indirdi. Başındaki kasketi çıkararak, cebine tıktı. Galiba güldü de ... Madam Dumont, haykırdı. Duvarın dibine büzülerek, çabucak kapıyı açtı. Aynı anda Grimaud eşikte belirdi. Bir hayli hiddetliydi. 'Bu ne gürültü?' diye kükredi. Sonra da .donmuş gibi kalakaldı. O uzun boylu adama bakarak, Yarabbü' dedi. 'Siz kimsiniz?' Sözlerini aynen tekrarlıyorum ... » Mills, yine şarkı söyler gibi ahenkle, fakat çabuk çabuk konuşuyordu. Neşeyle gülümsemeğe çalışmasına rağmen, tebessümü korkunç bir hal almıştı.

«Heyecanlanmayjn, Mr .. Mills. O uzun boylu adamı iyice görebildiniz mi?»

«Evet.. Oldukça ... Kemerin altından geçerken benim bulunduğum tarafa doğru baktı.»

«E?»

«Paltosunun yakasını kaldırmıştı. Başında geniş vizyerli bir kasket vardı. Ben uzaktan çok iyi görürüm. Bu yüzden burnuyla ağzının biçimini, rengini kolaylıkla farkettim. Adam, mukavvadan yapılmış bir maske takmıştı. Hani çocukların bayıldığı o maskara maskelerinden ... Zannedersem bu şöyle öne doğru çıkıntılı, pembe bir şeydi. Ağzı da koskocaman ve açıktı. Galiba maskeyi çıkarmadı. Eğer yanılmıyorsam-»

Kapıdan buz gibi bir ses aksetti. «Sen hiç yanılmazsın değil mi? Evet, adamın yüzünde maske vardı. Maalesef bunu da çıkarmadı.»

4. imkansız

Kadın, kapıda durmuş onları süzüyordu. Rampole, onun fevkalade bir kadın olduğunu düşündü. Bunun sebebini de bilmiyordu. Aslında öyle fazla dikkati çekecek bir insan değildi. Yalnız siyah gözleri gayet parlak ve canlıydı. Lakin şimdi bu gözler de iyice kızarmıştı. Dökülmeyen gözyaşlarının tesiriydi bu sanki. Kadın, tezatlarla dolu gibiydi. Kısa boylu, kalınca kemikli, iri çehreliydi. Elmacık kemikleri çıkık, cildi de yağlıydı. Buna rağmen Rampole, «İstese fevkalade güzel olabilir,» diye düşündü. Kadın, koyu kahverengi saçlarını gevşek bir şekilde kulaklarının üzerinde toplamıştı. Sırtına göğüs kısmına beyaz geçirilmiş, gayet sade, siyah bir elbise giymişti. Buna rağmen hiçte rüküş halli değildi. Ondaki neydi? Soğukkanlılık mı? Kuvvet mi? Asil bir tavır mı? Burada elektrik kelimesini kullanmak belki manasızlık. Fakat kadınla birlikte

içeriye dolan kudret ancak bu kelimeyle anlatılabilir. Bunun kuvvetini, hararet ve çatırdısını, bir kamçı darbesi gibi hissetmek kabildi... Kadın iri, çekik, siyah gözlerini Hadley'e dikti. Avuçlarını birbirine sürtüp duruyordu. Bir yukarı bir aşağı... Bir yukarı bir aşağı... Rampole, iki şeyin farkındaydı. Grimaud'nun ölümü onu en ince yerinden yaralarmştı. Bir daha bu ıstıraptan kurtulamıyacaktı. Eğer kadının başka bir arzusu olmasaydı o anda kendisini bırakacak ve hüngür hüngür ağlayacaktı. .

Kadın, sanki bu vaziyeti anlamış gibi: «Ben Ernestine Dumont'um,» dedi. «Charles'i vuran adamı bulmamza yardım etmek için geldim.» İngilizcesi mükemmeldi. Yalnız bazı kelimeleri uzatıyor ve bir de ifadesiz bir sesle konuşuyordu. Ellerini de hala birbirine sürmekteydi. Bir aşağı bir yukarı.«Hadiseyi öğrenince evvela yukarı çıkamadım.Sonra onunla birlikte ambülansa binip hastahaneye gitmek istedim. Fakat doktor müsaade etmedi. 'Polis, sizinle konuşmak isteyecektir,' dedi. Evet. Böylesi daha iyi oldu galiba.»

Hadley, ayağa kalkarak oturduğu sandalyeyi Madam Dumont'a doğru itti. «Lütfen oturunuz. Bir iki dakika sonra sizinle de konuşacağız. Şimdi Mr. Mills'in anlattıklarını dikkatle dinlemenizi istiyorum. Belki onu destekleyecek—»

Kadın, açık pencereden içeriye dolan soğuk hava yüzünden titredi. Dikkatle onu süzmekte olan Dr. Fell, ağır ağır ilerleyerek camı kapadı. Sonra Madam Dumont, yanık kağıtların yüzünden ateşin sönmeğe yüz

tuttuğu şömineye bir göz attı. Birdenbire Hadley'in sözlerini yarıda kestiğini fark ederek, başını salladı. Bu sefer de dalgın dalgın Stuart Mills'e baktı. Ona karşı duyduğu hafif dostluk hissi, manasızca gülümsemesinden anlaşılıyordu. «Tabii, tabii. O biraz aptalca., fakat iyi bir çocuktur. Sonra iyi niyetlidir. Öyle değil mi., Stuart? Haydi, sözlerine devam et artık. Ben de— bakacağım.»'

Mills, kızdıysa bile bunu halinden anlamak kabil değildi.

Gözlerini bir iki defa kırpıştırdıktan sonra kollarını kavuşturdu. Sakin sakin, yine şarkı söyler gibi, «Madem bizim dişi kobra öyle sanıyor.» dedi. «Benim bir itirazım yok. Maamafıh sözlerime devam etmem iyi olur. Şey— nerede kaldım?»

«Dr. Grimaud'un ziyaretçiyi görünce, 'Yarabbif Siz kimsiniz?' dediğini söylediniz.»

«A, evetf Yakasındaki kordonun ucundan sarkan gözlüklerini takmamıştı. Dr. Grimaud, gözlüksüz pek iyi göremezdi. Zannedersem o mukavva maskeyi adamın hakiki çehresi sanmıştı.

Fakat gözlüklerini daha gözlerine götüremeden yabancı beni şaşırtan bir sür'atle hareket ettiği ve kapıdan içeri dalıverdi. Dr. Grimaud, onun Önüne geçmeğe çalıştı ama çok çevikti. Onun güldüğünü de duydum. Yabancı içeri girince—» Mills, durakladı. Şaşırmış olduğu belliydi. «Çok garip! Bana, Madam Dumant, duvarın önüne büzülmüş olmasına rağmen,

kapıyı yabancının arkasından kapamış gibi geliyor. Onun elini tokmağa atmış olduğunu hatırlıyorum.»

Ernestine Dumant. taşıverdi. «Bununla neyi kastediyorsun, bebecik? Budala! Emin olduğun şeylerden bahset! O adamı Charles'le yalnız bırakmak ister miydim? Adam kapıya bir tekme atarak, arkasından kapadı. Sonra da anahtarı çevirdi.»

«Bir dakika, madam ... Bu doğru mu, Mr. Mills?»

Mills, yine şarkı söylercesine, «şunu anlamanızı istiyorum,» dedi. «Ben her hadiseyi, hatta vakaların bende bıraktığı intibaı anlatmağa çalışıyorum. Başka bir maksadım yok. Dişi Kobra'nın tashihini kabul ediyorum. Onun dediği gibi,adam anahtarı çevirdi.» .

Madam Dumant, hiddetle haykırdı. «Bunun şaka olduğunu iddia ediyor. Benden daima 'Dişi Kobra' diye bahsediyor.Püf!»

Mills, güldü. «Devam ediyorum. Zannedersem Dişi Kobra iyice endişelenmişti. Dr. Grimaud'nun küçük adını haykırmağa başladı. Bir taraftan da kapının tokmağını sarsıp duruyordu, içeriden sesler aksettiğini duydum. Fakat bir hayli uzaktaydım. Gördüğünüz gibi kapı da bir hayli kalın tahtadan yapılmış.» işaret etti. «Onun için evvela bir şey anlayamadım. Fakat otuz saniye sonra—herhalde o arada uzun boylu yabancı yüzündeki maskeyi çıkarmıştı,—Dr. Grimaud, hiddetle Dişi Kobra'ya seslendi. 'Çekil git, budala! Ben bu meseleyi hallederim.'»

«Anlıyorum ... Dr. Grimaud'un—korkmuş gibi bir hali var mıydı?»

Sekreter, düşündü. «Bilakis ... Sesinden bir bakıma rahatladığı anlaşılryordu.»

«Siz, Madam. Dr. Grimaud'un sözünü dinleyerek fazla beklemeden buradan uzaklaştınız mı?»

«Evet.»

Hadley, kibar kibar, «Halbuki.» diye mırıldandı. «Şakacı kimseler şimdiye kadar yüzlerine maske takarak misafirliğe gelmemişler, böyle bir çılgın gibi hareket etmemişlerdi... Herhalde Dr. Grimaud'un tehdit edildiğini biliyordunuz? Evin beyinin hayatı tehlikedeydi. .. »

Kadın, usulca, «Tam yirmi sene Charles Grimaud'a itaat ettim,» dedi. 'Evin beyi' sözlerinin çok ağırına gittiği belliydi. Akları kızarmış gözlerini Hadley'e dikmişti. «Onun ha II edem iveceği hiç bir mesele yoktu, itaat etmek mi? Tabii itaat ettim! Tabii onun sözünü dinledim! Daima dinledim zaten. Hoş, sizin meseleyi anladığınız da yok. Bana hiç birşey sormadınız.» istihkar ifadesinin yerini, hafif bir tebessüm aldı. «Fakat bu—Charles'in de diyeceği gibi—psikolojik bakımdan çok enteresan. Stuart'a neden itaat ettiğini, niçin itiraza kalkmadığını sormadınız. Tabii, çünkü onun korktuğunu sanıyorsunuz. Bu da benim için bir nevi gizli iltifat sayılır. Teşekkür ederim. Devam devam ...»

Rampole, bir an usta bir kılıç oyuncusunu seyrediyormuş gibi bir hisse kapıldı. Hadley de aynı şeyin farkındaydı ama yine de sekretere hitap etti: «O

uzun boylu adam odaya girdiği zaman saat kaçtı, Mr. Mills?»

«Ona on vardı. Masamın üzerinde daima bir saat durur.»

«Silah sesini ne zaman duydunuz?»

«Onu tam on geçe.»

«Yani bu kadar zaman gözlerinizi kapıdan ayırmadınız mı?» .

«Evet.» Stuart Mills, hafifçe öksürdü. «Tabii... Dişi Kobra korkak olduğumu ima etti ama silah atıldığı zaman evvela kapıya koşan da ben oldum. Gördüğünüz gibi, kapı içeriden kitliydi. Zaten siz de hemen benden sonra geldiniz.»

«Dr. Grimaud'la misafirinin yalnız kaldığı o yirmi dakika zarfında bir konuşma, bir ses duymadınız mı?»

«Bir ara bana içeridekiler seslerini yükseltmişler gibi geldi. Sonra sanki bir şey bir yere çarpmış gibi bir gürültü aksetti. Fakat bir hayli uzaktaydım ... » Hadley'in soğuk nazarlarla kendisini süzdüğünü görünce, yine bir öne bir arkaya sallanmağa başladı. Alnında da ter tanecikleri belirmişti. «Anlattığım hikayenin inanılmayacak gibi olduğunun farkındayım. Fakat—yemin ederim-.. » Birdenbire tombul yumruğunu kaldırdı. Sesi de yükselmişti.

Kadın, şefkatle, «Merak etme, Stuart,» diye mırıldandı. «Anlattıklarını tasdike hazırım.»

Hadley, hem ciddiydi, hem kibar. «Böylesi daha iyi sanırım. Yalnız son bir sualim var, Mr. Mills. Gördüğünüz misafiri iyice tarif edebilir misiniz? .. Bir dakika, madam! Bir dakika!» Tekrar sekretere döndü. «E, Mr. Mills?»

«Kat'i olarak şunları söyleyebilirim: Adamın sırtında uzun, siyah bir palto vardı. Başına, kahve rengi kumaştan yapılmış bir kasket giymişti. Pantalonu koyu renkti sanırım. Ayakkabılarına dikkat etmedim. Kasketini çıkardığı zaman saçları—» Mills, durakladı, «işte bu çok tuhaf! Saçmalamak istemiyorum ama—hatırladığıma göre adamın saçları siyahtı. Sanki boyaymış gibi pırıl pırıl duruyordu. Yani sanki mukavva maske yalnız yüzünü değil, başını da örtmüştü. Saçları da bayağı yağlı boyayla yapılmıştı.» Büyük tablonun önünde bir aşağı bir yukarı gidip gelmekte olan Hadley, hiddetle döndü. Mills, korkuyla inledi. «Beyler! Gördüklerimi anlatmamı istediniz. Ben de anlattım. Doğruyu söylüyorum!»

Hadley,huşunetle, «Devam,» diye homurdandı.

«Zannedersem eldivenleri vardı. Fakat ellerini ceplerine soktuğu için bundan pek emin değilim. Uzunca boyluydu. Dr. Grimaud'dan sekiz on santim uzundu sanırım. Ne zayıftı ne şişman. İşte kati olarak söyl i ye bilecekler im bu kadar.»

«Peki adam Pierre Fley'e benziyor muydu? »

«Şey—evet. Yani-bir bakıma benziyordu,—bir bakıma da benzemiyordu. Galiba adam Fley'den daha uzundu,

fakat onun kadar zayıf değildi. Fakat bu hususta yemin edemem.

Bu sorgu sırasında Rampole göz ucuyla Dr. Fell'i seyretmekteydi. Eski tip, siyah, bol pelerinini arkaya atmış, geniş kenarlı şapkasını da koltuğunun altına sıkıştırmış olan şişman doktor bastonunu hiddetle halıya vurarak odada dolaşıyordu. Eğilip, gözlerini kırpıştırarak bir şeylere bakıyor, o arada gözlükleri de burnundan kayıp düşüyordu. Tabloyu tetkik etmiş, dizili kitaplara bir göz atmış, masadaki yeşim bizonu süzmüştü. Burnundan soluyarak şömineyi araştırmak için iki kat olmuş, sonra da doğrularak, tekrar ocağın yukarısındaki armaya bakmıştı. Sonlara doğru pek nazik ve dostça bir tavır takınmıştı ama Rampole onun ısrarla Madam Dumont'u gözetlediğinin de farkındaydı. Kadın onu cezbediyordu adeta. Dr. Fell'in, bir şeye baktıktan sonra hemen kadına dikiverdiği o küçücük, parlak gözlerinde insanı korkutan bir şeyler vardı. Madam Ernestine Dumont da işin farkındaydı tabii. Kucağına bıraktığı elleri tekallüs etmişti. Dr. Fell'e aldırmamağa çalışmasına rağmen gözü yine de bu iri yarı adama takılıyordu. Sanki aralarında gizli bir mücadele başlamıştı.

Hadley, «Daha başka sualler de var, Mr. Mills,» diye mırıldandı. «Mesela Warwick meyhanesindeki hadise ... Şu tablo. Fakat bunları sonraya bırakabiliriz. Lütfen aşağıya inip, Mr. Boyd Mangan'la Miss Rosette Grimaud'u buraya yollar mısınız? Tabii dönmüşse Mr. Drayman'i de ... Teşekkür ederim .. Bir dakika, bir dakika. Sormak istediğin bir sual var mı, Fell?»

Dr. Fell, dostça bir tavırla başını salladı. Rampole, kadının gergin parmaklarının bembeyaz kesilmiş olduğunun farkındaydı. Birdenbire «Arkadaşınızın böyle durmadan dolaşması şart mı?» diye haykırdı. Sesi tizleşmişti. 'E' ve 'A' harflerini ağzını yayarak söylüyordu, «insanı deli edecek bu. Bilmem—»

Hadley onu dikkatle süzdü. «Anlıyorum, madam. Fakat ne yazık ki arkadaşım böyle bir adamdır.»

«Siz kimsiniz? Evime geliyor—»

«Kendimi takdim edeyim. Ben Scotland Yard, Cinayet Şubesi Şefiyim. Bu, Mr. Rampole.Diğeri de Dr. Gideon Fell.Herhalde ondan bahsedildiğini işittiniz?» - «Evet... Evet, tahmin etmiştim.» Başım salladıktan sonra elini masaya vurdu. «Vay vay vay! öyle de olsa, nezaketi bir tarafa bırakmak mı lazım? Pencereleri açıp, odayı kutuplara döndürmeniz şart mı? Biraz ateş yakıp ısınamaz: mıyız?» Dr. Fell: «Bunu tavsiye etmem,» diye cevap verdi. «Şöminede yakılan kağıtları tetkik etmedikçe arzunuzu yerine getiremiyeceğiz. Ocakta bir hayli kağıt yakılmış sanırım.» Ernestine Dumont, yorgun yorgun: «Neden bu kadar aptalsınız?» dedi. «Niçin burada oturuyorsunuz? Cinayeti kimin işlediğini pekala biliyorsunuz? Katilin Fley olduğunun farkındasınız. îyi ya! Neden onun peşine takılmıyorsunuz? Size katilin Fley olduğunu söylememe rağmen niçin hala burada bekliyorsunuz? Yüzünde derin, ancak çingenelere yakışacak bir nefret ifadesi belirmişti. Fley'in darağacına çekildiğim görür gibiydi. Hadley, hemen atıldı: «Fley[1]i tanıyor musunuz?»

«Hayır, hayır! Onu hiç görmedim! Yani bu hadiseden önce dernek istiyorum. Fakat Charles bana bazı şeyler anlattı.» - «Ne mesela?» - «Ah! Bu Fley denilen adam delinin biri. Charles, onu tanımıyordu bile. Fakat Fley nedense onun tabiat üstü hadiselerle, gizli ilimlerle alay ettiği zehabına kapılmıştı. Üstelik.—» Eliyle işaret etti. «Kendisi gibi anonnal bir ağabeysi vardı. Anlıyor musunuz? Charles bana adamın bu gece dokuz buçukta gelebileceğini söyledi. Böyle bir şey olduğu takdirde onu içeri alacaktım. Fakat Charles'in kahve fınncamm atmağa geldiğim zaman bana gülerek, 'Şimdiye kadar gelmedi,' dedi. [1]Demek ki vaz geçti.intikam peşinde koşanlar dakikası dakikasına hareket ederler.'» Omuzlarını dikleştirerek. arkasına yaslandı. «Charles, yanılmıştı. Ona çeyrek kala kapı çalındı. Hemen koştum. Dışarıda, üst basamakta bir adam duruyordu. Bana bir kartvizit uzatarak, 'Bunu Dr. Grimaud'a götürür ve beni kabul edip etmiyeceğini sorar mısınız?' diye' mırıldandı.»Hadley, deri kaplı kanapeye yaslanarak, dikkatle kadını süzdü. «Peki, o maske meselesi ne olacak? Bu tuhafınıza gitmedi mi, Madam?» «Ben maskeyi görmedim ki! Aşağıdaki holde, bir tek lamba yandığım farketmediniz mi? Ya! Sokak lambasının ışığı adamın arkasına vuruyordu. Bu yüzden yabancının sadece silüetini görebildim. Sonra o kadar kibar ve terbiyeli bir tavırla konuşmuş, kartvizitini öyle bir nezaketle vermişti ki bir an meseleyi anlıyamadım bile» «Bir dakika, bir dakika. Adamın sesini tekrar duyarsanız tanır mısınız?» Kadın, sanki sırtındaki yükün yerini değiştirmeğe çalışıyormuş gibi omuzlarım oynattı.

«Evet! Bilmem ki. .. Evet, evet! Fakat şimdi düşünüyorum da ... Galiba adamın sesi o maske yüzünden bir hayli boğuk çıkıyordu. Ah. Neden insanlar böyle-» Arkasına yaslandı ve birdenbire sebepsiz yere gözleri doluverdi. «Ben böyle şeyleri an Uyamıyorum! Ben dürüst, açık sözlü bir kadınım. Biri sizi incitti mi? Ala. Bir yerde onu bekler ve kendisini öldürürsünüz. Ondan sonra arkadaşlarınız mahkemeye gelip sizin cinayet saatinde başka yerde olduğunuza dair yemin ederler. Fakat ihtiyar Drayman'in [1]Guy Fawkes' gecesi, çocukları eğlendirmek için yaptığı gibi boyalı bir maske takmazsınız... Bu gece gelen iğrenç mahlûk gibi kartvizitinizi vermezsiniz. Yukarı kata çıkıp, kurbanınızı öldürdükten sonra pencereden uçmazsınız! Bu,küçükken bana anlattıkları efsanelere benziyor» Müstehzi tavırlarının yerini ani bir ıstırap aldı. «Yarabbi! Charles! Zavallı Charles'ım!» Hadley, sessiz sedasız bekledi. Madam Dumant, bir iki dakika sonra kendisini toplamıştı. Şimdi o da bu kasvetli, hüzünlü odada karşısında duran tablo kadar hareketsiz, yabancı ve esrarengizdi. Ani buhran, rahatlamasına sebep olmuştu. Derin derin solumasına rağmen dikkatle odadakileri süzüyordu. Koltuğun kenarlarına batan tırnaklarının çıkardığı hışırtıyı hepsi de duydular. Hadley, onu konuşturmağa çalıştı. «Demek adam, 'Bunu Dr. Grimaud'a götür ve beni kabul edip etmiyeceğini sorar mısınız?' diye mırıldandı. Pekala ... Anlaşıldığına göre o sırada Miss Rosette Grimaud[1]la Mr. Boyd Mangan, aşağıda kapının yanındaki misafir odasındalardı.» Madam Dumont, ona merakla baktı. «îşte bu garip bir

sual. Doğrusu bunu neden sorduğunuzu merak ettim. Evet—evet. Herhalde misafir odasındalardı. Fakat pek farkına varmadım.»- «Misafir odasının kapısı kapalı mıydı? Yoksa açık mı? Bunu hatırlıyor musunuz?»

«Hayır .Fakat—herhalde kapalıydı. Açık olsaydı, hol de aydınlanırdı.»- «Lütfen devam edin.»- «Adamın kartını aldım. Az kalsın ona, 'Lütfen içeri buyurun. Gidip profesöre sorayım/ diyecektim. Sonra birden bire vaziyeti anladım. Ona tek başıma karşı koyamazdım. Hemen yukarı gidip, Charles'i aşağıya çağırmağı istedim. Onun için de, 'Siz burada bekleyin, ben bakayım,' diye mırıldanarak kapıyı çabucak yüzüne çarptım. Artık içeri girmesi imkansızdı. Sonra lambaya yaklaşarak yabancının verdiği karta baktım. Bu hala bende. Kartviziti Charles'e göstermek fırsatını bulamadım. Bomboştu bu.»

«Bomboş muydu?»

«Kartın üzerinde bir tek kelime bile yoktu. Ne baskı,ne el yazısı. Kartviziti Charles'e göstermek ve aşağıya inmesi için yalvarmak maksadiyle yukarıya çıktım .Ondan sonra olanları zavallı Stuart'cık size anlattı. Tam kapıya vuracağım sırada, arkamdan birinin yukarıya çıktığım hissettim. Telaşla döndüm. Peşimden gelen oydu. O uzun boylu, zayıf yabancı. .. Halbuki ben aşağıdaki kapıyı kitlemiştim. Buna yemin ederim! Fakat adamdan korkmadım. Hayır! Ona, yukarı çıkmasının, bu hareketinin sebebini sordum ... Hala yüzündeki maskenin farkında değildim. Zira merdivenden süzülerek koridorun bu tarafını ve Charles'in kapısını aydınlatan

ışık yine arkasından geliyordu. Yabancı, Fransızca, 'Fakat Madam,' dedi. 'Benden bu suretle kurtulamazsınız.' Paltosunun yakasını indirerek, kasketini de cebine soktu. Onun Charles'in karşısına çıkmaktan çekineceğini bildiğim için kapıyı açmak üzere tokmağa uzandım. Aynı anda Charles de eşikte belirdi. îşte o zaman yabancının yüzündeki maskeyi gördüm. Pembemsi, et rengi bir şeydi bu. Daha ben bir şey yapamadan, korkunç bir şekilde içeriye doğru sıçradı. Ayağiyle kapıyı kapatıp, anahtarı kilitte çevirdi.» Sanki, hikayenin en korkunç yerini anlatmış, bundan sonra daha rahatça nefes alabilecekmiş gibi bir tavırla durdu. «Sonra?»Kadın, ifadesiz bir sesle, «Charles'in emrettiği gibi kapının önünden ayrıldım,» diye cevap verdi. «Ne gürültü ettim, ne de patırdı.Fakat buradan fazla uzaklaşmadım. Basamaklardan indim ve merdiven in, bu kapıyı görebileceğim bir yerinde durdum. Ben de zavallı Stuart gibi nöbet yerimden bir daha ayrılmadım. Korkunç —bir şeydi bu. Gördüğünüz gibi, ben genç bir kız değilim. Silah patladığı zaman merdivendeydim. Stuart koşarak, kapıya vurmağa başladığı vakit de öy le ... Hatta siz yukarı çıkarken de yine yerimde duruyordum. Fakat artık dayanacak halde değildim. Ne olduğunu anlamıştım. Bayılmak üzere olduğumu hissedince kendimi ikinci kattaki odama attım. Midem bulanıyordn. Kadınlar böyledir işte.» Uçuk dudaklarını bükerek, gülümsemeğe çalıştı. Cildi pırıl pırıl parlıyordu. «Fakat Stuart haklı. Bu odadan kimse çıkmadı. Allah ikimizin de yardımcısı olsun. Çünkü ikimiz de hakikati söylüyoruz.O iğrenç mahlûk bu odadan nasıl çıktı bilmiyorum. Lakin

bu iş için kapıyı kullanmadı ... Şimdi—rica ederim—rica ederim—hastahaneye, Charles'i görmeğe gidebilir miyim?»

5-Bilıııece gibi sözler

Ona, Dr. Fell cevap verdi. îri cüsseli, siyah pelerinli doktor, şömineye arkasını dönmüş duruyordu. Omuzunun üzerinden meçler ve o büyük arma gözükmekteydi, iki yanda ise kitap ve büstlerle dolu raflar yükseliyordu. Şişman bir derebeyini andıran doktor oraya yakışıyordu doğrusu. Fakat onda Korkunç Front de Boeuf e benzer bir hal de yoktu. Sigarının ucunu ısırıp, parçayı şömineye tükürmek için dönerken burnunun ucundaki gözlüğü de yana kaydı. Sonra, sanki bir harp narası atarmış gibi bir ses çıkararak, meydan okurcasına Ernestine Dumont'a baktı. «Madam, sizi fazla tutacak değiliz. Size, anlattıklarınızdan şüphe etmediğimizi söyliyeceğim. Mills'e ne kadar inanıyorsak, size de o kadar inanıyoruz. Hatta işimize devam etmeden evvel size itimadım olduğunu da göstereceğim. Madam, bu gece kar kaçta dindi? Bunu hatırlıyor musunuz?» Kadın, sert bakışlı, parlak gözlerinde müteyakkız bir ifadeyle ona bakıyordu. Dr. Fell'in şöhretini duyduğu belliydi.

«Bu o kadar mühim mi? Zannedersem kar dokuz buçukta dindi. Evet! Bunu hatırlıyorum. Charles'in kahve tepsisini almak için yukarı çıktığım zaman pencereden de baktım. O zaman karın dinmiş olduğunu da farkettim: Bu mühim mi?»

«Hem de çok mühim, Madam. Aksi takdirde 'yarı imkansız' bir vaziyetle karşılaşmış oluruz... Evet, haklısınız. Hım .. Hatırlıyor musun Hadley? Kar, dokuz buçuğa doğru dindi, öyle değil mi?» Baş Müfettiş, «Evet,» diye mırıldandı. O da Dr. Fell'i şüpheyle süzüyordu. Şişman doktorun o birkaç kat gerdanım titreterek boş boş bakmasının ne manaya geldiğini çoktan öğrenmişti. «Karın dokuz buçukta dindiğini kabul edelim. Ne olacak?»

Doktor düşünceli bir tavırla sözlerine devam etti.

«Karın, meşhur misafirin bu odadan kaçmasından tam kırk dakika evvel dinmiş olması bir tarafa ... Kar, adam daha bu eve gelmeden on beş dakika önce dinmiş ... öyle değil mi, madam? Ha? Misafir, zili ona çeyrek kala çaldı dediniz ... Ala ... Şimdi, Hadley, Buraya geldiğimiz anı hatırlıyor musun? Rampole ve genç Mangan'la kapıya doğru atıldığın zaman etrafına baktın mı bilmem. Ne kapının önündeki merdivende, ne de kaldırımda bir tek ayak izi vardı. Ben bunu farkettim işte. Hatta emin olmak için geride kaldım.»

Hadley, boğuk bir inilti çıkararak, doğruldu. «Yarabbi! Hakikaten öyle! Bütün kaldırım tertemizdi. Bu-» Duraklayarak, ağır ağır Ernestine Dumont'a döndü. «Madamın sözlerine inanmana sebep olan delil bu demek? Fell, yoksa sen de mi çıldırdın? Bir adam, kar durduktan on beş dakika sonra zili çalıyor,—kapının kitlenmesine rağmen rahatça içeriye giriyor, üstelik—»

Dr. Fell, gözlerini açtı. Yuvarlak göbeği neşeli kahkahalarla hopluyordu. «Neden bu kadar şaştın,

oğlum? Katil, buradan kaçarken de ayak izi bırakmadı.öyle değil mi? Gelirken bırakmamış olması seni niçin üzüyor?»

Hadley, inatla, «Bilmiyorum,» diye itiraf etti. «Lakin—Allah kahretsin. Vaziyet beni hakikaten sinirlendiriyor. Kapalı odalarda işlenilen cinayetler çok gördüm ben!... Fakat odaya girmekle çıkmak arasında büyük fark vardır, iki cinayetten de 'imkansız' bir vaziyetle karşılaşırsam, bütün dünyam altüst olur—Neyse, neyse ... Söylediğine göre—»

Madam Dumont, atıldı. «Lütfen beni dinleyin!» Rengi uçmuş, çenesindeki adaleler gerilmişti. «Ben hakikati söyledim. Yemin ederim!»

Dr. Fell, «Ben size inanıyorum,» dedi. «Fakat Hadley'in o ciddi iskoçlara has mantığı sizi korkutmasın. O da yakında ister istemez buna inanacak. Yalnız ben şunu belirtmek istiyorum. Size tamamiyle inandığımı ispat ettim, değil mi? Sözlerinizi kabul ettim? Ala... Size bir ihtarda bulunayım. Beni hayal kırıklığına uğratmayın, Madam. Şimdiye kadar anlattıklarınızdan şüphe edecek değilim. Fakat bundan sonra söyliyeceklerinize inanmayacağımı biliyorum.»

Hadley, bir gözünü hafifçe kıstı. «Ben de bundan korkuyordum. Sen paradoksları sıralamağa başladın mı, benim de ödüm patlar. Ciddi olarak-»

Kadın, ifadesiz bir sesle: «Lütfen, devam edin,» diye mırıldandı.

- «Hah! Öhhö! Teşekkür ederim. Şimdi, Madam—ne zamandan beri Grimaud'un kahyalığını yapıyordunuz? Hayır, sualimi değişt ireceği m.Ne zamandanberi onun yanın da siniz?»

Kadın, cevap verdi: «Yirmi beş seneyi geçti. Bir zamanlar onun için sadece bir kahya kadın değildim.» Birbirine kenetlediği parmaklarına bakıyordu. Birdenbire başını kaldırdı. Sanki ne dereceye kadar açılabileceğini düşünüyormuş gibi gözlerinde ısrarlı, ateşli bir pırıltı belirmişti. Köşeden düşmanını gözetleyen, ilk harekette kaçmağı tasarlayan bir insanın bakışıydı bu. Sakin bir tavırla: «Sırrımı başkalarına açmıyacağınıza dair söz verirseniz, her şeyi anlatırım.» diye devam etti. «Zira nasıl olsa Bow Streefteki ecnebilere ait dosyalardan vaziyeti öğrenecek ve cinayetle alakası olmayan bir mesele yüzünden güçlük çıkaracaksınız. Kendimi düşünmediğimden emin olabilirsiniz. Rosette Grimaud, benim kızım. O burada doğdu. Tabii doğumun kayıtlara geçmesi de lazımdı, Fakat kızımin bundan haberi yok. Zaten meseleyi kimse bilmiyor. Rica ederim, bunu ona açmayın. Size güvenebilirim değil mi?» Gözlerinin ifadesi değişmişti. Sesini yükseltmemesine rağmen büyük bir heyecanla konuşuyordu.

Dr. Fell, kaşlarını kaldırdı. «Madam, bu meselenin bizimle hiç bir alakası yok ki. Siz böyle bir ilgi görüyor musunuz? Bundan katiyen bahsetmiyeceğimden emin olabilirsiniz.»

«Samimi misiniz?»

Doktor, şefkatle: «Madam,» dedi. «Kızınızı tanımıyorum.Fakat boş yere üzüldüğünüze dair iddiaya girebilirim. Her. halde ikiniz de senelerdir lüzumsuz yere endişeleniyordunuz. Belki de kızınız vaziyeti biliyor. Çocuklar böyle şeyleri hissederler. Lakin size bir şey belli etmemeğe çalışıyor. Dünyanın altüst olmasının sebebi nedir biliyor musunuz? Yirmiden küçük olanların hiç bir şey hissetmiyeceklerini,kırkından yaşlı olanların ise hiç bir şey hissetmediklerini sanmamız... Öhhö .. Artık bu bahsi unutalım mı? Ne dersiniz?» Tatlı tatlı güldü. «Ben size şunu sormak istiyordum: Grimaud'la nerede tanıştınız? ingiltere'ye gelmeden evvel mi?»

Kadın, derin derin soludu, Sonra da, sanki aklı başka yerdeymiş gibi dalgın dalgın cevap verdi. «Evet. Paris'te.»

«Siz Paris'li misiniz?»

«Şey—ne? Hayır, hayır. Paris'te doğmadım. Aslında taşralıyım ben. Fakat Charles'le tanıştığım zaman Paris'te çalışıyordum. Kostüm yapıyordum.»

Hadley, not deflerinden başım kaldırarak, tekrarladı. «Kostüm mü yapıyordunuz? Yani terzihaneniz mi vardı?»

«Hayır, hayır. Dediğim gibi opera ve bale için kostüm yapıyordum. Operada çalışıyordum. Bunu kayıtlarda da görebilirsiniz. Boş yere vakit kaybetmemeniz için şunu da söyliyeyim: hiç bir zaman evlenmedim. Kızlık adım da Ernestine Dumonftur.»

Dr. Fell, sert bir sesle:«Ya Grimaud?» diye sordu.«O nereliydi ?» -«Fransa'nın güneyinde bir yerden sanırım. Fakat tahsilini Paris'te yapmıştı.Ailesinden kimse kalmadı onun. Bu yüzden onlardan faydalanamayacaksınız.Akrabalarının paraları Charles'a kaldı. Odadaki hava iyice elektriklenmişti. Buna, Dr. Fell'in sorduğu basit sualler sebep olabilir miydi? Doktorun ondan sonraki üç suali o kadar acaipti ki, Hadley notlarından başını kaldırdı. Kendisini toplamış olan Ernestine Dumont ise, gözlerinde müteyakkız bir pırıltıyla yerinde endişeli endişeli kımıldandı.

«Siz hangi mezheptensiniz, Madam?»

«Ben Ünitarien[1]im. Neden sordunuz?»

«Hımm. Evet. Grimaud, hiç Amerika'ya gitti mi? Veya orada ahbapları var mı?»

«Hayır-. Oraya hiç bir zaman gitmedi. Arkadaşları da yok.»

«Sizce 'yedi kule' kelimelerinin hususi bir manası var mı?» Ernestine Dumont, «Hayır!» diye haykırdı. Yağlı yüzü bembeyaz kesilmişti. Sigarım yakmış olan Dr. Fell, dumanların arasından ona bakarak gözlerini kırpıştırdı.Ağır ağır ilerliyerek, kanapenin yanından geçti. Kadın olduğu yerde büzülmüştü. Fakat doktor sadece bastonuyla büyük tabloyu ve bilhassa arka plandaki beyaz dağları işaret etti.

«Bu resmin ne manaya geldiğini bilip bilmediğinizi sormayacağım. Yalnız Grimaud bu tabloyu almasının sebebini size anlattı, mı, onu öğrenmek istiyorum. Bu

resmin ne gibi bir tesiri vardı? Kurşunun geçmesine veya nazara nasıl mani olacaktı? Bunun tesirleri ..» Sanki çok şaşılacak bir şey hatırlamış gibi durakladı. Sonra soluk soluğa eğilerek bir eliyle resmi kaldırdı. Bunu merakla bir sağa bir sola çevirmeğe başladı, dalgın dalgın: «Vay vay vay!» diye bağırdı, «ilahi Baküs! İlahi Jüpiter!»

Hadley,ileri atıldı: «Ne var? Bir şey mi gördün?»

Dr.Fell,sanki münakaşaya hazırlanıyordu.«Hayır,bir şey görmedim. Zaten mesele de o. E, Madam?»

Kadın, titrek bir sesle: «Gördüğüm insanların en garibisiniz,» dedi. «Hayır. Resmin ne olduğunu bilmiyorum.Charles, bana bundan bahsetmedi. Sadece bir şeyler homurdanarak, gizli gizli güldü, Ressama neden sormuyorsunuz? Bu tablo Jerome Burnaby'in eseri. O resmin ne manaya geldiğini herhalde, bilir. Fakat sizlerin makul bir şekilde hareket edeceğinizi ümit etmek abes. Bence bu mevcut olmayan bir memleketin resmi.»

Dr. Fell, ciddi ciddi başını salladı. «Korkarım haklısınız, Madam. Evet, böyle bir yer mevcut değil.. Eğer üç kişi bu mevcut olmayan memlekette gömülürseler, onları bulmak da çok zorlaşır.»

Hadley, haykırdı. «Saçmalamaktan vazgeçmiyecek misin?» Sonra da bu saçmaların Ernestine Dumont üzerinde adeta müthiş bir darbe tesiri yapmış olduğunu farkederek, durakladı.

Kadın, bu manasız sözlerin kendisini ne kadar sarstığını belli etmemek için ayağa fırladı.- «Ben, gidiyorum! Beni durduramazsınız. Hepiniz de delisiniz! Burada oturmuş saçmalarken, Pierre Fley kaçıyor. Neden onun peşine takılmıyorsunuz? Niçin bir şeyler yapmıyorsunuz? »

«Çünkü M adam.Grimaud, katilin Pierre Fley olmadığını söyledi.» Kadın, hayretle kendisine bakarken tabloyu gürültüyle elinden bırakıverdi. Resim şimdi yine kanapeye dayalı duruyordu. Mevcut olmayan bir memleketteki çarpık ağaçların arasında bekleyen bu üç mezar Rampole'un kanım dehşetle dondurdu adeta. Genç adam tabloya bakarken merdivenlerden ayak sesleri aksetti. Rampole, Londra Kalesi meselesinden hatırladığı Komiser Muavini Betts'in ince, alelade, ciddi, suratım görünce bayağı rahatladı. Onun arkasından içeriye neşeli iki sivil memur girdi. Bunlardan biri fotoğrafçıydı, diğeri de parmak izi mütehassısı. Üniformalı bir polis ise Stuart Mills, Boyd Mangan ve onunla misafir odasında oturan genç kızın yanında duruyordu. Kız, grubun arasından geçerek odaya süzüldü. Sakin, fakat titrek bir sesle: «Boyd, beni istediğinizi söyledi,» diye mırıldandı. «Fakat ben ambülansla gitmekte ısrar ettim. Ernestine teyze, bir an evvel hastahaneye gidersen, çok iyi olur. Doktor onun—ölmek üzere olduğunu söyledi.» Eldivenlerini çıkarırken bile soğukkanlı ve amirane bir tavır takınmağa çalıştı ama beceremedi. Onda da yirmi iki, yirmi üç yaşlarında şımarık ve tecrübesiz kızlarda görülen o başına buyruk hal vardı. Rampole, Rosett Grimaud'un kısa kesilerek

kulaklarının arkasına doğru taranmış olan saçlarının koyu sarı olduğunu görünce bayağı şaşırdı. Kızın çıkık elmacık kemikli, dört köşe çehresi güzel değildi ama bu yüzdeki canlı, göz alıcı ifade insana nedense eski zamanları hatırlatıyordu. Dudaklarım koyu bir kırmızıya boyamıştı. Fakat şefkat ve endişe dolu, çekik ela gözleri, büyükçe ağzı ve sert hatlı çehresiyle derin bir tezat teşkil ediyordu. Rosette Grimaud, çabucak etrafına bakındıktan sonra vizon mantosuna sıkıca sarılarak, geri geri gitti ve Boyd Mangan'a sokuldu. Genç kızın müthiş bir buhran geçirmek üzere olduğu aşikardı

«Lütfen çabuk olun!» diye haykırdı. «Bana ne istediğinizi söyleyin! Onun ölmek üzere olduğunun farkında değil misiniz? Ernestine teyze-»

Kadın, ifadesiz bir çehreyle: «Bu beylerin benimle işleri bittiyse, hemen gideceğim,» dedi. «Bildiğin gibi derhal hastahaneye koşmak istiyordum.» Birdenbire mutileşivermişti. Fakat hafif bir meydan okumayla karışık bir mutilikti bu. Bu iki kadın arasında bir anlaşmazlık vardı. Rosette Grimaud'un bakışlarındaki endişe de bunu gösteriyordu. Göz göze gelmemeğe çalışarak, çabucak birbirlerine baktılar. Sanki birbirlerini taklit ediyorlardı. Birdenbire bunun da farkına vararak durakladılar.

Hadley, sanki Scotland Yard'da iki şüpheli şahsi yüzleş t iri yormuş gibi mahsus derin sessizliği uzattı. Sonra da, «Mr. Mangan,» dedi. «Lütfen Miss Grimaud'u Mr. Mills'in koridorun ucundaki odasına götürür müsünüz? Teşekkür ederim... Biraz sonra sizinle görüşeceğiz. Bir

dakika, Mr. Mills. Lütfen bekleyin ... Betts!» - «Buyurun, efendim.»

«Senin tehlikeli bir iş yapmanı istiyorum. Boyd Mangan sana ip ve el feneri getirmeni söyledi mi?. Ala. Dama çıkmanı ve her tarafı, bilhassa bu odanın yukarısına düşen kısmı iyice aramanı istiyorum. Bir ayak izi veya en ufak bir ipucu bile işimize yarar. Ondan sonra bu evin arka bahçesiyle komşu binalarınkini de araştırırsın. Mr. Mills, sana dama nasıl çıkılacağını gösterir ... Preston! Preston burada mı?»Sivri burunlu, genç bir adam telaşla koridordan içeri girdi. Vazifesi gizli yerler, bölmeler bulmaktı onun. Alüm Saati meselesinde de panonun arkasındaki delilleri o ortaya çıkarmıştı. «Preston, bu odayı iyice ara. Bakalım gizli bir geçit var mı? İstersen duvarları yık! Şöminenin bacasından tırmanılıp tırmamlamıyacağını anla... Siz de fotoğraf ve parmak izleriyle meşgul olun. Resim çekmeden evvel her kan lekesinin etrafını tebeşirle çizin. Fakat şöminedeki yanık kağıtlara dokunmayın. Deminki üniformalı memur nerede?»

«Buradayım, efendim.»

«Bow sokağından telefon edip Fley—Pierre Fley adlı bir adamın adresini bildirdiler mi?.. Ala. Hemen adamın oturduğu yere gidip, kendisini yakala. Derhal buraya getir. Eğer Fley, evinde değilse bekle. Onun çalıştığı tiyatroya birini yolladılar mı?. Pekala. Bu kadar. Hepiniz iş başına.» Kendi kendisine homurdanarak, hole çıktı. îki tarafa sallanarak onun peşinden giden Dr. Fell'in

yüzünde insanı korkutan bir heyecan vardı. Şapkasiyle, Baş Müfettişin koluna vurdu.

«Buraya bak, Hadley. Sen gidip şahitleri sorguya çek. Ben burada kalıp fotoğrafçıya yardım edersem daha iyi olur.»

Hadley, hiddetle: «Olmaz!» diye cevap verdi. «Filmleri yakmana, fotoğraf makinelerini bozmana göz yumamam! Hepsi para onların. Üstelik resimlere de ihtiyacımız var. Şimdi seninle gizlice, fakat açık açık konuşmak niyetindeyim. O deminki yedi kule, mevcut olmayan memlekette gömülenler hakkındaki saçmalar neydi? Daha evvel de böyle sayıkladığını gördüm ama bu sefer iyice azıttın. Şimdi seninle öğrendiklerimizi karşılaştıralım. Sen---evet, evet? Ne var?» Kolunu çekiştiren Stuart Mills'e doğru hiddetle döndü.

Sekreter, sakin sakin: «Mr. Betts'i dama çıkarmadan evvel,» dedi. «Size Mr. Drayman'in evde olduğunu haber vermek istedim. Belki onunla konuşmak istersiniz.»

«Drayman? A, evet! Ne zaman döndü?»Mills, kaşlarını çattı. «Anladığıma göre. dönmedi o. Yani evden hiç çıkmadı. Biraz evvel odasına baktığım zaman—»

Dr. Fell, ani bir alakayla sordu: «Neden?»

Sekreter, istifini bozmadı bile. Gözlerini kırpıştırarak: «Merak ettim de,» diye mırıldandı. «Drayman'in uyuduğunu gördüm. Kendisini kaldırmak pek kolay olmayacak. Zannedersem uyku ilacı almış. Mr. Drayman, bu kabil ilaçlara bayılır. Onun beyaz zehir müptelası

olduğunu söylemek istemiyorum. Lakin uyku ilaçlarına pek meraklıdır.»

Kısa bir sessizlikten sonra Hadley, homurdandı. «Gördüğüm evlerin en antikası. Başka?»

«Dr. Grimaud'nun bir arkadaşı aşağıda bekliyor, efendim. Yeni geldi. Sizinle görüşmek istiyor. Mühim bir şey söyleyeceğini pek sanmıyorum ama kendisi Warwick meyhanesinde toplanan gruptandır. Adı Pettis—Mr. Anthony Pettis.»

Dr. Fell, çenesini uğuşturarak, tekrarladı. «Pettis ha? Acaba bu, hayalet ve hortlak hikayeleri toplayıp, o harikulade ön sözleri yazan Pettis mi? Hımm. Evet. O sanırım. Şimdi—onun bu işle ne alakası var?»

Hadley, ısrarla, «Bu işle kimin alakası var, kimin yok biliyor muyuz?» dedi.«Buraya bakın.Mr. Pettis'in anlatacakları mühim değilse, kendisini şimdi göremem,Lütfen adresini alın ve onu yarın sabah arayacağımı söyleyin. Teşekkür ederim, Mr. Mills.» Fell'e döndü, «Şimdi yedi kuleyi ve mevcut olmayan memleketi anlat bakalım.»

Doktor. Mills Komiser Muavini Betts'i geniş koridorun diğer ucundaki kapıya götürünceye kadar bekledi. Ortalık iyice sessizleşmişti. Sadece arada sırada Grimaud'un odasından bazı gürültüler.konuşmalar aksediyordu. Merdivenin başındaki geniş kemerden süzülen ışık bütün koridoru aydınlatmaktaydı. Dr. Fell, ilerleyerek etrafına, sonra da kahverengi perdeli üç pencereye baktı. Perdelen yana çekti. Üç pencere de

içeriden sıkıca kapatılmıştı. Şişman doktor Hadley'le Rampole'a merdivene gelmelerini işaret etti.«öhhö ... Evet. bundan sonraki şahitle konuşmadan evvel öğrendiklerimizi karşılaştırmamız faydalı olur. Fakat şimdiki halde yedi kuleden bahsedecek değilim. Bu mevzua yavaş yavaş gireceğim. Hadley, birbiriyle alakası olmayan bir kaç kelime bile cinayeti çözmemize yardım edebilir. Zaten en mühim ipuçları da bunlar.Zira bu sözleri maktul kendisi söyledi.

Grimaud'un bayılmadan evvel mırıldandıklarını kastediyorum. Dua edin de hepsini duymuş olalım. Hatırlıyor musun? Ona katilin Fley olup olmadığını sordun. Grimaud da: 'Hayır' makamında başım salladı. Onun üzerine katilin kim olduğunu öğrenmek istedin. Grimaud ne dedi? ikinize de ayrı ayrı neler duyduğunuzu sormak niyetindeyim.» Rampole'a baktı. Genç Amerikalının aklı iyice karışmıştı. Bazı kelimeleri hatırlıyordu ama Grimaud'un gözlerinin önünde beliren kanlı göğsü ve adaleleri tekallüs etmiş boynu hafızasını bulandırıyordu. Tereddütle durakladı. Sonra da: «ilk kelime bana "Hover'miş gibi geldi. .. »diye mırıldandı. Hadley, hemen onun sözünü kesti. «Saçma! Adamın söylediklerini derhal kaydettim. Grimaud evvel, 'Vat' dedi. Ama "bu ne manaya geliyordu bilmem. Yarabbi—»

Dr. Fell, başım salladı. «Sinirlenme. Senin saçmalıkların benimkilerden de korkunç. Devam et, Ted.»

«Doğrusu kat'i bir şey söyleyemiyeceğim ama Grimaud'un 'intihar değil' ve 'ipi kullanamaz' diye

inlediğini duydum. Sonra galiba 'dam', 'kar' ve '(ilki' dedi. Son duyduğum sözler işe 'ışık fazlaydı' oldu. Yalnız bu kelimeleri bu sırayla duyup duymadığıma dair yemin edemem.»

Hadley, müsamahalı bir tavır takınmıştı. «Hepsini karmakarışık etmişsin, Ted. Maamafih duyduğun bir iki kelime doğru.» Buna rağmen yine de endişeliydi. «Fakat — notlarımdan fazla bir mana çıkmadığını da itiraf edeyim. Grimaud, "Vat' dan sonra 'tuz-badem' dedi. Ted, ip hususunda haklısın. "Fakat intihardan bahsettiğini duymadım. Dam ve kar da doğru. 'Işık fazlaydı' ondan sonra. Bunu 'tabanca var' takip etti. Grimaud, hakikaten tilki hakkında da bir sey söyledi. En sonunda da, 'Zavallıyı kabahatli bulmayın,' diye mırıldandı.Lakin ağzından gelen kan yüzünden bunu iyice anlıyamadım ... işte bu kadar.»

Dr. Fell: «İlahi Baküs!» diye inledi. Bir Hadley'e, bir Rampole'a bakıyordu. «Korkunç bir şey bu. Çocuklar, karşınıza geçecek ve muzafferane bir tavırla gülecektim! Grimaud'nun sözlerini izah edecektim. Fakat kulaklarınızın keskinliği beni şaşırttı. Doğrusu ben bu sözlerin çoğunu duymadım. Lakin hakikate yaklaştığınız da anlaşılıyor. Vay vay vay!» Hadley, sordu: «E? Sen ne duydun?» Doktor, homurdanarak, bir aşağı bir yukarı yürüdü. «Ben ilk birkaç kelimeyi duydum. Eğer yanılmıyorsam, bunların manası aşikar. Eğer yanılmıyorsam! Fakat gerisi bir kabus! Gözlerimin önünde karlı damlarda koşan tilkiler beliriyor! Veya..

Rampole, atıldı. «Lisantropi'ye ne dersiniz? Kurt adamlardan bahseden oldu mu?»

Hadley: «Hayır!» diye kükredi. «Kimse de bahsetmiyecek!» Eliyle not deflerine vurdu. «Rampole, şu işi doğru dürüst yapalım. Buraya senin duyduğunu sandığın kelimeleri de yazacağım,.

Şimdi... Tamam. Okuyorum, dinle. Senin işittiklerin: 'Hover. İntihar değil, ipi kullanamaz. Dam. Kar, Tilki. Işık fazlaydı.' Benim işittiklerime gelince. 'Vat. Tuz. Badem. İpi kullanamaz. Dam. Kar. Işık fazlaydı. Tabanca" var. Zavallıyı kabahatli bulmayın.' İşte böyle. Tabii, Fell, sen' her zamanki tersliğinle en manasız kısmın pek makul olduğunu iddia ediyorsun. Belki son kısımlara uyacak bir izah' bulabilirim ama ölmekte olan bir adamın Vat ve tuzlu badem hakkında sayıklaması nasıl delil sayılabilir, bunu anlıyamıyorum»

Dr. Fell, sönmüş olan sigarına baktı. «Hım. Evet. Bunun bir kısmını açıklayalım. Zaten çözülmesi lazım gelen bir sürü muamma var. Şimdi—ağır, ağır ilerleyelim. Oğlum, Grimaud vurulduktan sonra odada ne oldu?»

«Allah kahretsin! Ben ne bileyim? Ben de bunu sana; soruyorum. Eğer gizli bir geçit yoksa-»

«Adam vurulduktan sonra o odada ne oldu? Bir kere şöminenin önünde bir sürü iz var»

«Yani katil bacaya mı tırmandı?»

Dr. Fell, aksi aksi: «Ne münasebet!» dedi. «Adamın böyle bir şey yapmadığından eminim! Baca o kadar dar ki insanın yumruğu zor giriyor. Kendine hakim olmağa ve düşünmeğe çalış. Bir: ağır bir kanape şöminenin önünden itilmişti. Sanki Grimaud bunun üzerine yığılmış veya kenarına davanmış gibi, kanapenin üzerinde kan vardı. İki: Şöminenin önündeki küçük halı ya çekilmiş, ya tekmeyle itilmişti. Aynı şekilde koltuk da geri kaymıştı. Üç: Hem şöminenin önünde., hem de ocağın içinde kan lekeleri vardı. Bunlar, ateşin hemen hemen sönmesine sebep olan yanık kağıt yığınının çok yakınındaydılar.,,- Şimdi sadık Madam Dumont'un takındığı tavrı düşünün. Kadın odaya girer girmez, hemen şömineye bir göz attı. Aklı fikri ocaktaydı onun. Durmadan şömineye bakıyordu. Ocağın benim dikkatimi de çektiğini görünce fena halde endişelendi. Hatta budalaca bir pot kırıp, ateş yakmamızı bile istedi. Halbuki polisin bir cinayet mahallinde sırf şahitleri rahat ettirmek için çıra ve kömürle uğraşmayacaklarını muhakkak biliyordu. Hayır, hayır, oğlum. Biri şöminede bazı mektupları veya vesikaları yakmağa kalkmıştı. Kadın da bunların iyice yanıp kül olmasını istiyor, bunun için çırpınıyordu.»

Hadley, ağır ağır: «Demek vesikalardan onun da haberi vardı?» diye mırıldandı.«Buna rağmen anlattıklarına inandığını söyledin.»

«Evet. Anlattıklarına inandım. Hala da inanıyorum, yani—ziyaretçi ve cinayet hususunda söylediklerine. Fakat Grimaud'la kendisi hakkında anlattıklarına inanmış değilim ... Şimdi, tekrar olanları düşün.

Yabancı, Grimaud'u vurdu. Fakat Grimaud, henüz kendisini kaybetmemiş olmasına rağmen bağırarak yardım istemedi. Katili durdurmağa, gürültü etmeğe kalkmadı. Mills'in kapıya vurmasına rağmen, 'onu da içeri almadı. Fakat adam yine de bir şey yaptı. Bu yüzden de o kadar güç sarfetti ki, doktorun dediği gibi ci-ğerindeki yarayı yırttı... Grimaud'un ne yaptığını söyliyeyim. Adam öleceğini, polisin işe el koyacağını biliyordu. Elinde, ortadan kaldırılması lazım gelen bir sürü vesika vardı. Bunların yakılması, katilinin yakalanmasından veya hayatının kurtarılmasından daha da mühimdi. Sendeleye sendeleye şömineye gidip geldi ve delilleri yaktı. îşte bu yüzden kanape yan döndü. Küçük halı buruştu. Ortalık kan içinde kaldı. Şimdi meseleyi anlıyor musun?» Işıklı, fakat kasvetli koridorda derin bir sessizlik vardı.

Hadley, usulca, «Ya Dumont denilen kadın?» diye sordu.

«O meseleyi biliyordu tabii. Bu onların müşterek sırrıydı. Sonra Grimaud'u çok seviyordu.»

Hadley, dikkatle doktora baktı. «Eğer söylediklerin doğruysa, Grimaud'un yaktıkları pek mühim şeyler olmalı. Bütün bunları nereden biliyorsun? Sonra— onların ne sırrı olabilirdi? Grimaud'la kadının tehlikeli bir sırrı olduğunu nerederi çıkardın?»

Dr. Fell, evvela ellerini şakaklarına bastırdı. Sonra kabarık saçlarını karıştırdı. Münakaşaya hazırlanır gibi: «Bu sırrın bir kısmını anlatabilirim,» diye mırıldandı. «Fakat bazı şeyler beni çok şaşırtıyor. Bu hususta hiç te

ümidim yok. Dinle: Eğer Grimaud'la Madam Dumont Fransızsa, ben de Çinliyim. 'H' harfini kolaylıkla telaffuz eden, elmacık kemikleri iyice çıkık kadın Latin ırkından olamaz. Neyse, bu mühim değil, Onların ikisi de Macar. Daha doğrusu Grimaud Macaristan'da doğmuş. Asıl adı Karoly—veya Charles—Grimaud Horvath. Herhalde annesi Fransızdı. Adam (aslında Transilvanyalı.) Bu Prenslik vaktiyle Macar Krallığına aitti. Fakat Birinci Dünya harbinden sonra Romanyaya geçti. Karoly Grimaud Horvath gençliğinde iki kardeşiyle birlikte hapse atıldı ... iki erkek kardeşiyle ... Bunlardan birini görmedik. Fakat diğeri şimdi Pierre Fley adiyle tanınıyor ... Horvath kardeşlerin nasıl bir suç işlediklerini bilmiyorum. Fakat onları Karpat dağlarında,Tradj yakınındaki tuz madenlerinde çalışmak üzere 'Sieben turmen' hapishanesine yolladılar. Charles Grimaud herhalde oradan kaçtı. Şimdi—hayatındaki o tehlikeli sır hapse atılması veya oradan kaçması olamaz. Zira Macaristan Krallığı çoktan ortadan kalktı. Uzun harpler oldu ... Bana kalırsa Charles Grimaud, gençliğinde iki kardeşine pek kötü bir oyun oynadı. O üç tabutla canlı canlı gömülen insanlarla alakalı korkunç bir oyun ... işin iç yüzü öğrenildiği takdirde Grimaud'u şimdi bile asacaklardı... işte şu ara bu kadarım söyleyebilirim. Çocuklar, kibritiniz var mı?»

6. Yedi Kule

Bu sözleri takip eden uzun sessizlikte Hadley, doktora kötü kötü bakarak ona kibrit kutusunu attı. «Sen, alay mı ediyorsun? Yoksa falcılığa mı başladın?»

«Böyle bir hadiseyle alay edemem. Keşke edebilseydim,Hadley. O üç tabut—Allah kahretsin!» Dr. Fell, yumruğunu şakağına vurarak homurdandı: «Ufak bir ipucu bulsay- dım,—bu karanlıkta hafif bir ışık görebilseydim—»

«Fakat Shakespeare külliyatını, Steme'in 'Yorick'den. Eliza'ya mektuplar' adlı eserini ve Pope'un bir kitabını hemen tanıdım. Bu beni o kadar şaşırttı ki, ondan sonra bütün ciltleri tetkik ettim! Rampole: «Neden şaşırttı?» diye sordu. «Herkesin kütüphanesinde bir sürü acaip kitap vardır. Seninkinde yok mu?»

«Var tabii. Fakat bir Fransız aliminin ingiliz eserlerini okumak istediğini düşünelim. Adam, bunların ya İngilizcesini okur,ya da Fransızca tercümelerini. Eserlerin zevkine iyice varabilmek için bunların ille Macar'caya çevrilmelerini istemez. Kısacası onlar Fransız kitabı değillerdi. Hatta Macarca öğrenmeye çalışan bir Fransızın kullanacağı tipte eserler de sayılmazlardı. Onlar Macar kitaplarıydılar. Bundan da: sahiplerinin ana dilinin Macarca olduğu anlaşılıyordu. İçlerinde bir isim bulmak ümidiyle ciltlerin hepsini karıştırdım .. Nihayet birinin ilk sahifesine mürekkeple 'Karoly Grimaud Horvath' adlarının yazılmış olduğunu görünce yanılmadığımı anladım. Tabii mürekkep iyice solmuştu ... Peki. madem Grimaud'un asıl adı Horvath'dı, bunu neden senelerce sakladı! 'Diri diri gömülenleri', 'tuz madenleri'ni düşünecek olursanız, sebebi de tahmin edebilirsiniz. Fakat sen adama katilin kim olduğunu sorduğun zaman, 'Horvath,' dedi. Herhalde Grimaud böyle bir anda kendisinden

bahsetmeği düşünmüyordu. Kastettiği kendisi değil, başka biri,—Horvath adında ikinci bir şahıstı. Ben bunları düşünürken, dostumuz Mills ise meyhaneye gelen Fley adlı adamı anlatıyordu. Stuart Mills, Pierre Fley'i o zamana kadar görmediğini, fakat adamı aşina bulduğunu söyledi. Sanki Grimaud'un taklidini yaparmış gibi konuştuğundan bahsetti. Yani adam Grimaud'u mu andırıyordu? Tabii, ikisi kardeştiler. Yalnız, üç tabuttan dem vuruluyordu, Lakin Fley iki kardeşten bahsetmişti. O halde Grimaud'la Fley'in üçüncü bir kardeşleri daha var- Ben kafamdan bunları geçirirken içeriye Slav ırkından olduğu daha ilk bakışta anlaşılan Madam Dumont girdi. Grimaud'un Transilvanyalı olduğunu tesbit edebildiğim takdirde, işimiz daha kolaylaşacak, otuz seneden beri İngiltere'de oturan bu adamın mazisini daha çabuk öğrenebilecektik. Fakat bu işi dikkatle yapmam lazımdı. Grimaud'un masasının üzerinde duran yeşimden oyulmuş bizonu gördünüz değil mi? Bu size neyi hatırlattı?»

Baş Müfettiş, homurdandı. «Herhalde Transilvanya'yı hatırlatmadı! Aklıma daha ziyade kovboylarla, kızılderililer geldi! Dur, dur! Kadına, Grimaud'un Amerika'ya gidip gitmediğini bu yüzden mi sordun?»

Dr. Fell, suçlu suçlu başını salladı. «Bu görünüşte pek masumane bir sualdi. Kadın da cevap verdi. Neticede Grimaud o bibloyu Amerika'da bir mağazadan satın almış olabilirdi. Hımm. Hadley, ben Macaristam bilirim. Oraya gençliğimde, "Dracula'yı okuduğum sıralarda gittim. O zamanlar Transilvanya'da, 'bizon' denilen yabani sığırlardan yetiştirilirdi. Köylüler bunları çift

sürmek için öküz gibi kullanırlardı. Zaten Avrupa'da Transilvanya'dan başka yerde bizon yoktu. Sonra .. Macaristanda bir sürü mezhep bulunmasına rağmen, yalnız Transilvanya Üniterien'di. Madam Dumont'a sordum. O da Üniterien olduğunu söyledi. Sonra da darbeyi indiriverdim. Eğer Grimaud'un tuz madenleriyle masumca bir alakası olsaydı, mesele yoktu. Fakat ben kadına Transilvanya'da mahkumların tuz madeninde çalıştırıldıkları tek hapishanenin adım söyledim. Sieben turmen'den yani 'Yedi kule'den bahsettim. Bunun bir hapishane olduğunu da açıklamadım. Buna rağmen kadın fena halde sarsıldı. Herhalde artık 'Yedi kule' ve mevcut olmayan bir memleket sözleriyle neleri kastettiğimi anlarsın. Allahaşkına, biriniz bana kibrit vermiyecek misiniz?»

Hadley, koridorda birkaç adım attı. «Kibrit sende ya!» Artık pek neşeli bir tavır takınmış olan doktorun verdiği sigarayı alarak, kendi kendine, «Evet » diye mırıldandı. «Bu kadarı makul, Hapishane hakkındaki tahminin doğru çıktı. Fakat iddialarının esas temeli çürük, O üç kişinin kardeş olduğunu söylüyorsun. Bence faraziyenin en zayıf tarafı da bu ... »

«Bunu ben de itiraf ediyorum. Ne olacak?»

«Fakat meselenin can alacak noktası da bu Ya Grimaud, 'Horvath,' dediği zaman katili değil de kendisini kastettiyse? O zaman cani herhangi bir kimse olabilir. Fakat üç kardeşseler ve Grimaud da onlardan birini kasdetmişse, o zaman mesele basitleşir. O vakit

katil ya Pierre Fley'dir, ya da ağabey s i. Pierre Fley'i istediğimiz anda yakalıyabiliriz.Ağabeysine gelince.»

Dr. Fell, düşünceli bir tavırla sordu: «Ağabeysine rastlarsan onu tanır mısın?» «Ne demek istiyorsun?»

«Grimaud'u düşünüyordum. Adamın İngilizcesi mükemmeldi. Fransızcası da öyle. Herkes onun Fransız olduğuna inanmıştı. Onun Paris'te tahsil ettiğinden, Madam Dumont'un da operanın kostümlerini hazırladığından hiç şüphem yok. Her ne hal ise ... Grimaud tam otuz sene o iyice kırpılmış kırçıl sakalı ve eski tip, dört köşe tepeli melonuyla Bloomsbury'de dolaştı. Sert tavırlı, iyi huylu, zararsız bir ihtiyar addediliyordu. O korkunç huşunetini kimseye belli etmiyor, sakin sakin konferanslar veriyordu. Kimse onun ne iblis olduğunun farkında bile değildi. Bana kalırsa Grimaud, sinsi ve zeki bir iblisti... Evet... Kendisinden hiç kimse şüphe etmedi. Sakalını iyice traş eder, yüzünü güneşte yakar ve tivit elbiseler giyerek arazi sahibi, kibar bir ingiliz rolü de yapabilirdi.. Veya başka bir kılığa girerdi... Ya diğer kardeşi? Doğrusu alakamı en çok o üçüncü kardeş çekiyor. Belki de adam, aramızda.Onun iç yüzünü de kimse bilmiyor.»

«Bu mümkün. Fakat o kardeş hakkında hiçbir malûmatımız yok.» Sigarasını yakmağa çalışan Dr. Fell, acaip bir ısrarla baktı.«Malum. Zaten beni de bu endişelendiriyor. Hadley.» Birşeyler homurdandıktan sonra, kibriti şiddetle üfleyerek söndürdü. «Kardeş olduklarını tahmin ettiğimiz iki kişi Fransız isimleri almışlar: Charles ve Pierre. Bunların üçüncü bir kardeşleri daha var. Meseleyi basitleştirmek için bundan sonra ondan 'Henri' diye bahsedelim ... »

«Buraya bakîYoksa onun hakkında da bazı şeyler bildiğini mi söyliyeceksin?» Dr.Fell.hiddetle

bağırdı.«BilakisfOnun hakkında hemen hiç bir şey bilmediğimizi bilhassa belirteceğim.Charles'le Pierre'i biliyoruz. Fakat Henri hakkında en ufak bir fikrimiz bile yok.

Halbuki Pierre daima ondan bahsediyor, kendisini bir silah olarak kullanıyor. 'Ağabeyim benden daha usta,' diyor.'Ağabey i m, canınızı almağı istiyor! Ağabeyimle konuştuğum zaman ben de kendimi tehlikeye atmış oluyorum.' Vesaire vesaire.Fakat sislerin arasında bir şekil belirmiyor.Ne bir insan şekli, ne de bir iblis.

Oğlum, işte,beni endişelendiren de bu. Bana kalırsa perdenin arkasında iğrenç bir mahluk gizli. O sırf kendi menfaati için biraz anormal bir adam olan Pierre Fley'den istifade ediyor. Onun, yalnız Charles değil, aynı zamanda Pierre için de müthiş bir tehlike teşkil ettiğinden eminim. Bence Warwick meyhanesindeki sahneyi de yine o şahıs tertip etti. Şimdi de yanımıza sokulmuş, bizi gözetliyor—» Sanki boş koridorda birinin yaklaşmasını veya konuşmasını bekliyormuş gibi çabucak etrafına bakındı. «Hadley. adamının Pierre Fley'i yakalamış olmasını temenni ederim. Belki de meçhul şahıs artık Pierre'in işine yaramlyacağını düşünüyor,» Hadley, eliyle belirsiz bir işaret yaptı. Dişleriyle, kırpık bıyığının ucunu kemirip duruyordu. «Biliyorum ... Fakat şimdiki halde hakikatlerle meşgul olalım. Bunları öğrenmek te güç olacak. Sana şimdiden haber vereyim. Bu gece Romanya polisine telgraf çekeceğim. Fakat Transilvanya Birinci Dünya harbinden sonra ilhak edilmişse, resmi kayıtlar da iyice karışmıştır... ikinci dünya harbinden sonra ise kızıllar

oraları altüst etti. .Ya dostum, her halde bir şey öğre ne m iveceğiz. Halbuki bize malumat lazım. Gel. simdi Boyd Mangan ve Grimaud'un kızıyla konuşalım. Laf aramızda, onların hali de hiç hoşuma gitmedi, Fell—»

«Ha? Neden?»

Hadley, «Tabii, diye ilave etti. «Madam Dumont doğruyu söylediyse. Sen ona inanıyorsun ... Fakat, anladığıma göre Mangan bu gece buraya Grimaud'un daveti üzerine, ziyaretçinin uğraması ihtimali olduğu için gelmiş. Öyle değil mi? O halde Boyd Mangan, doğru dürüst nöbetçilik yapamamış, ön kapının yanındaki misafir odasında oturuyormuş. Zil çalmış.—Tabii Madam Dumont yalan söylemiyorsa—ve o esrarengiz misafir gelmiş. Boyd Mangan, buna aldırmamış bile. Vaziyeti merakta etmemiş. Sadece silah sesini duyduktan sonra kapının kilitli olduğunu anlayınca telaşlanmış.Bu mantıki bir şey mi?»

Dr. Fell, «Hiç bir şey mantıki değil,» dedi. «Hatta- Neyse, neyse. Bundan sonra bahsederiz.» Uzun koridordan ilerlediler. Hadley, kapıyı açarken o en sakin ve anlayışlı tavrını takınmıştı.Girdikleri oda diğerinden biraz küçüktü. Duvarlardaki raflara kitaplar yerleştirilmiştir. Yanlarda tahta dosya dolapları vardı. Yere sade bir kilim serilmiş, sönük bir ateşin yandığı şöminenin önüne dimdik arkalı, rahatsız iskemleler konulmuştu.Mills'in masası kapıya doğru çekilmişti.Tam yeşil abajurlu lambanın altında duruyordu bu.Daktilo makinesinin yanındaki tel sepet intizamla iğnelenmiş yazılı kağıtlarla doluydu. Diğer tarafa ise bir bardak süt,

bir tabak erik kurusu ve Williamson'un "Diferensiyel ve Tam Kalkül' adlı eseri bırakılmıştı.

Dr. Fell, dehşetle: «Allah bilir ya!» diye homurdandı.«Bu çocuk maden suyu da içiyor. Yemin ederim ki,maden suyu içiyor ve eğlenmek için de bu kitabı okuyor. 'O.—«Odanın diğer tarafında oturan Rosette Grimaud'la konuşmağa hazırlanan Hadley'in kendisini şiddetle dürtmesi üzerine sustu. Hadley,kendisini ve arkadaşlarını takdim etti.

«Tabii,sizi böyle bir zamanda rahatsız etmek istemiyoruz,Miss Grimaud» Rosette, «Rica ederim bir şey söylemeyin,» dedi. Ateşin önünde oturan kızın bütün Vücudu öylesine gerilmişti ki,konuşurken hafifçe irkildi.

«Yani—o hadise hakkında bir şey söylemeyin. Anlıyacağınız onu severim. Fakat kendisine çok düşkün değilim. Bu yüzden ondan bahsedilmediği zaman ıstırabımı unutuyorum. Fakat o bahis açılınca düşünmeğe başlıyorum .. » Avuçlarını şakaklarına bastırdı. Kürk mantosunu arkaya doğru atmıştı. Alevlerin ışığında yine yüzüyle, gözleri arasında bariz bir tezat vardı. Fakat bu değişen bir tezattı. An nesin in kuvvetli şahsiyeti başka kalıba dökülmüş, dört köşe çehreli, sarışın, vahşi bir Slav güzeli halini almıştı. Çehresinin sertleşmesine karşılık ise çekik ela gözlerinde bir rahibin kızım hatırlatan bir şefkat bel iriyordu. Sonra yüz hatları yumuşuyor, fakat gözleri bir dişi şeytanınki gibi kinle parlıyordu, ince kaşları şakaklarına doğru yükseliyordu. Buna karşılık büyük

ağzının neşeli, muzipçe bir ifadesi vardı. Huzursuz, nefis ve insanı şaşırtan bir mahluktu o. Boyd Mangan ise onun arkasında aciz ve sıkıntılı bir tavırla bekliyordu.

Rosette, yumruğunu sandalyenin kenarına vurarak, sözlerine devam etti. «İşkenceye başlamadan evvel öğrenmek istediğim bir şey var. Bir tek şey.» Başıyle,odanın diğer tarafındaki küçük kapıyı işaret ederek, soluk soluğa: «Stuart,» dedi. «Adamınıza damı gösteriyor. Adamın görünmeden içeriye girdiği,—babamı—babamı vurduktan sonra yine görünmeden kaçtığı—doğru mu?»

Dr.Fell, usulca:«Bu işi bana bırak, Had ley,» diye mırıldandı. Rampole,şişman doktorun en nazik meseleleri büyük bir incelikle kolayca hallediverdiğine çok inandığını biliyordu. Tabii bu inceliğin soğuk bir duştan farkı yoktu,o da başka. Fakat Dr. Fell'in büyük bir nezaket gösterdiğine tamamiyle inanması;o yumuşak başlılığı ve bariz safiyeti, karşısındakine derhal tesir ederdi.insan o zaman, doktorun kendisini teselli etmeğe veya el sıkmağa koşarken, o telaşı arasında duşu yanlışlıkla açıverdiğine inanırdı. Ondan sonra da oturur, bütün derdini bu şişman, kat kat gerdanlı adama anlatırdı. Dr. Fell: «Öhhö!» dedi. «Bu doğru değil tabii. O alçak caninin hilesini biliyoruz!.Tabii katil tanımadığınız biri olabilir.Değil mi ya?» Genç kız, çabucak başını kaldırdı: «Bundan başka size işkence edecek değiliz. Sonra babanızın kurtulması imkanı da var. Buraya bakın. Miss Grimaud, Ben sizi daha evvel bir yerde görmedim mi?»

Rosette, hafifçe güldü: «Beni teselliye çalıştığınızın farkındayım. Boyd, bana sizden bahsetti ama— -»

Dr. Fell, ciddi bir tavır takınmıştı. «Bunu teselli için söylemedim.» Gözlerini kısarak, geçmiş günleri düşündü. «Hımrn. Evet. Siz Londra Üniversitesine gidiyorsunuz değil mi? Tabii. Üstelik münazaralara da iştirak ediyorsunuz. Yanılmıyorsam, sizin grup 'Kadınların Hakları'm müdafaa ettiği sırada, ben de hakemlik yapıyordum ... »

Boyd Mangan, kederli kederli: «Rosette böyledir işte. Koyu bir feministtir o. Söylediğine göre—»

Dr. Fell, güldü: «Heh heh heh! Şimdi hatırladım.» Pek sevinmişti. O koskocaman elini uzatarak, işaret etti. «Belki o koyu feminist oğlum.Fakat bazan bunları unutuveriyor. toplantının şimdiye kadar gördüğüm kavgaların en heyecanlısiyle sona erdiğini hala hatırlıyorum. Miss Grimaud. siz erkeklerin istibdadına karşı kadın haklarını müdafaa eden gruptandınız. Evet, evet. Münazara başladığı zaman, renginiz iyice uçmuştu. Son derecede ciddi ve düşünceliydiniz. Sıra sizin gruba gelinceye kadar da bu halinizi muhafaza ettiniz .Arkadaşlarıniz canla başla müdafaaya başladılar ama nedense bu sizin hoşunuza gitmedi. Ondan sonra şöyle zayıf bir kızcağız tam yirmi dakika kadınlığın ideallerinden bahsetti. Siz ise gitgide hiddetleniyordunuz. Bu yüzden sıra size gelince ayağa kalkarak, herkes tarafından duyulabilecek bir sesle: 'Kadınlar daha az konuşup, daha fazla sevişseler her şey düzelir,' dediniz.» Mangan. ırki İdi. «Aman Yarabbi!»

Rosette,hiddetle haykırdı.«O sırada öyle düşünüyordum. Fakat bunu duyduktan sonra eğer—*» Dr. Fell, düşünceli düşünceli, «Belki de,» diye mırıldandı. «'Sevişseler, kelimesini kullanmadınız. Her ne hal ise. Sözlerinizin yaptığı korkunç tesiri anlatmak kabil değil. Sanki binaları yakmaktan hoşlanan bir takım delilere kibritle oynanmamalarını tavsiye etmiştiniz. Ne yazık ki ben. o sıra gülmemek için su içmeğe kalktım. Dostlarım, işte bu benim hiç te alışık olmadığım bir şeydi. Görenler ve işitenler, sanki bir akvaryumda büyük bir bomba patlamış gibi bir hisse kapıldılar... Neyse ... Siz bu bahsi Mr. Mangan'la da sık sık münakaşa ediyor musunuz? Enteresan konuşmalar olmalı bunlar. Mesela bu akşam neden çekişiyordunuz?» Hem genç kız, hem de gazeteci aynı anda konuşmağa başladılar. Dr. Fell, güldü, iki genç te şaşkın şaşkın durakladılar. Doktor, başını salladı. «Evet. Artık, polisle konuşmanın korkulacak bir şey olmadığını öğrendiniz. İstediğinizi söyliyebileceğinizin de farkındasınız. Emin olun, böylesi daha iyi. Gelin bu meseleyi makul bir şekilde, aramızda halledelim.»

Rosette: «Evet,» dedi. «Birinizde sigara var *mı?*» Hadley, Rampole'a baktı. «Bizim ihtiyar tilki yine meseleyi halletti.» Mangan, telaşla cebinden paketini çıkarırken, ihtiyar tilki de sigarasını yakıyordu.Sonra eliyle işaret etti.

<(Şimdi,ben acaip bir şeyi öğrenmek istiyorum .ikiniz birbirinize çok mu dalmıştınız? Gürültü başlayıncaya kaddar hiç bir şeyin farkına varmadınız mı? Mangan, anladığıma göre Profesör Grimaud bu gece bir mesele

çıkacağını tahmin ettiği için sizi çağırmış. Siz neden elinizden geleni yapmadınız? Niçin dikkatli davranmadınız? Kapının çalındığını duymadınız mı?» Mangandın esmer çehresi karardı. Genç gazeteci eliyle, .şiddetli bir işaret yaptı. «Kabahatin bende olduğunu itiraf ediyorum. Fakat o ara bunu düşünmedim bile. Kapının çalındığını duydum tabii. Hatta ikimiz de adamla konuştuk—»

Hadley, Dr. Fell'in yanından geçerek ileri atıldı. «Ne yaptınız? Ne yaptınız?»

«Adamla konuştuk. Yoksa onun yukarı çıkmasına müsaade eder miydim sanıyorsunuz. Fakat gelen misafir isminin Pettis olduğunu söyledi Yani Dr. Grimaud'un arkadaşı Anthony Pettis olduğunu ... »

7. Maskeli ziyaretçi

Mangan, hiddetle yakmağını çakarak genç kızın sigarasını yaktıktan sonra, «Tabii artık misafirin Pettis o İm adılını bi liyoruz,» diye dev anı elli. «Anthony Pel ti s ancak 1,60 boyundadır, Sonra—şimdi dü^ünüyorum da... Ziyaretçinin onun sesini iyice taklit edemediğini anlıyorum ___ Fakat adam, bize seslenerek Pellis'in her zaman kullandığı kelimeleri söyledi ... »

Dr. FelTın kaşları çatılmıştı. «Faka! Pettis,horllak ve hayale! hikayeleri mütehassısı da olsa, onun sanki ᵖGuy Fawkesʰ gecesıymiş gibi acaip bir kılıkla ortada dolanması tuhafınıza

gilmedi mi? Anthony Pellis böyle yakalardan bollanır mı?»

Roselte Grimaud, hayretle babını kaldırdı. Sigarasını, sanki birini ibaret ediyormuş gibi dümdüz, ileriye doğru uzalmıştı. Sonra çabucak dönerek Mangan'a haklı. Babını lekrar çevirdiği zaman o çekik gözlerinde acaip bir pırıltı vardı. Ya hiddel, ya kin pırıltısıydı bu. Veya genç kız bir şeyin farkına varmış ti. Mangan'la aynı şeyi düşündükleri anlatılıyordu. Bu vaziyel gazeteciyi daha rahatsız etmişli. Şimdi onda* herkesle iyi geçinmeğe çalışan, faka! bazı aksilikler yüzünden bunda muvaffak olamıyan bir insan hali vardı. Rampole, bu gizli düşüncenin Peltıs'le hiç bir alakası olmadığını hisselli. Zira Mangan, Dr. FelPin sualine cevap vermeden evvel bir an şaşkın şaşkın durakladı.

«Şakalardan mı?» diye tekrarl ıyarak, elini endişeyle seri saçlarının üzerinde dolaştırdı.«Ha! Pellis! Ne münasebeti O son derecede ciddi laubalilikten hoşlanmayan bir adamdır. Fakal--an1**1**yacağınız biz misafirin yüzünü görmedik. Hadise şöyle oldu. Akşam yemeğinden sonra Rosetle'le misafir odasına geçtik.»

Hadley, onun sözünü kesti. «Bir dakika. Hol kapısı açık mıydı?»

Mangan, kendisini müdafaaya çalışıyormuş gibi: «Hayır!» diye bağırarak, sıkıntılı sıkıntılı

kımıldandı. «Allah kahretsin! İnsan karlı bir gecede zalen soğuk olan bir odanın kapısını ardına kadar a(;]k olurmaz ki. Gördüğünüz gibi bu evde kalorifer yok .. Kapı çaldığı zaman nasıl olsa duyacağı-rnızı biliyordum. Sonra doğrusunu islerseniz, bir şey olacağını da sanmivordum.Profesor yemekle endişelerimi yatıştırdı. Sanki bu bir şakaymış veya mesele hallolmuş gibi bir tavır takınmıştı. Adela, HBoş yere endışelenmışlim/ der gibiydi.»

Hadley, parlak gözlerinde sert bir ifadeyle gazeteciye bakıyordu.

«Miss Grimaud, siz de aynı şeyi düşündünüz mü?»

«EvetH Bir bakıma.. . Bilmiyorum!» Genç kız hafif bir hiddet (veya belki de isyanla) konuşmuştu. «Onun neler hissettiğini kolay kolay an1**1**yamazdınız! Kızmış mıydı? Eğleniyor muydu? Yoksa rol mü yapıyordu? Babamın* acaip bir nükle kabiliyeti vardı. Dramatik şeylerden hoşlanırdı. Bana da daima çocukmuşurn gibi muamele ederdi.Şimdiye kadar korktuğunu hiç görmedim. Onun için bilmiyorum. Fakat son üç gündür o kadar acaip bir şekilde hareket ediyordu ki,Boyd meyhanedeki adamdan bahsedince--- *

«Acaip bir şekilde hareket ediyordu demekle neyi kastediyorsunuz? » «Mesela—kendi kendine söyleniyordu. Şimdiye kadar hiç yapmadığı halde, en basit

bir mesele yüzünden avaz avaz bağırıyordu. Sonra-lüzumsuz yere kahkahalar atıyordu. Bir de o mektup meselesi vardı. Her postadan bir mektup çıkıyordu.Mektuplarda neler yazılı olduğunu sormayın. Zira hepsini de dikkatle yakmaktaydı. Zarflar,beyaz, ucuz cins-ıten şeylerdi. .. Eğer babamın huyunu bilmeseydim, o mektupların farkına da varmazdım ... » Tereddüt etti. «Belki ne demek istediğimi anlamıyacaksınız. Babam,mektup alınca hemen düşündüğünü söyleyen, bağıran adamlardandı. Mektupta neler olduğunu, hatta bunu kimin yazdığını hemen anlardınız. Mesela,"Allanın belası dolandırıcı![1] diye kükrerdi. İşte buna küstahlık denir!' Veya, dostça, 'A, bizim bunaktan/ derdi. Sanki Liverpool veya Birmingham'da oturan bir adamın kendisine yazmış olmasına çok şaşmış gibi bir tavır takınırdı. O zaman ahbabının aya yerleşmiş olduğunu sanır-ıdınız ..Bilmem, anlatabiliyor muyum?»

_ «Evet, evet. Lütfen devam edin.»

«Fakat o mektuplar veya pusulalar gelmeğe başlayınca,babamın da tavrı değişti. Hiç bir şey söylemiyor,yerinden bile kımıldamıyordu. Lakin onları, dün sabah kahvaltıda gelen hariç, bizim önümüzde de yırtıp atmıyordu. Sadece dün,düşünceli bir tavırla şömineye gitti ve mektubu alevlerin arasına fırlattı. Aynı anda Ernestine Rosette, çabucak Hadley'e baktı. Sonra tereddüdünü farkederek, büsbütün şaşaladı.«Mrs..Madam..yani .. Ernestine teyze biraz daha jambon isteyip istemediğini sordu. Babam, birdenbire dönerek,ciyak ciyak Defol!" diye haykırdı.Bu o kadar beklenmedik bir şeydi ki, biz daha kendimize gelerneden babam, insanın hiç bir yerde rahat edemediğine dair bir şeyler homurdanarak dışarı

fırlaması.Korkunç bir hali vardı. O tabloyu da dün aldı. Eve döndüğü zaman resim yanındaydı. Keyfi de yerine gelmişti. Ortada dolaşıyor, kendi kendisine gülüyordu. Arabacıyle başka birinin tabloyu yukarı çıkarmasına da yardım İstedi. Sizin..sizin» Bu anlaşılması güç genç kızın bazı şeyleri hatırlamağa başladığı anlaşılıyordu. Hadiseyi düşünüyordu artık. Bu da iyi değildi tabii. Titrek bir sesle: «Onu sevmediğimi sanmanızı istemem » diye İlave etti.

Hadley, bu sözlere aldırmadı. «Babanız meyhanedeki adamdan bahsetti mi hiç?»

«Evet, sorduğum zaman. Lakayt bir tavırla adamın, sihirin tarihçesiyle alay ettiği için kendisine kızan delilerden olduğunu söyledi. Tabii ben meselenin bu kadar basit olmadığını biliyordum.»

«Neden Miss Grimaud?»

Bu suali takip eden sessizlikte genç kız Hadley'e gözlerini kırpmadan uzun uzun baktı. «Bunun bir delinin İşi omadığını hissediyordum. Zaten sık sık babamın mazisinde bir esrar olup olmadığını,bunun başına bir dert açıp açmayacağını düşünürdüm.» Bu bariz bir meydan okumaydı.Uzun sessizlik sırasında boğuk gıcırtılar duyuldu. Biri damda ağır ağır yürüyordu. Acaip bir ifade, afevlerin ışığı genç kızın yüzünde titreşiyordu. Korku? Nefret? Izdırap? şüphe? Rosette'te yine o vahşi hal vardı şimdi. Sanki vizon mantonun yerini bir kaplan postunun alması lazımdı. Genç kız ayak ayak üstüne atarak, zevkle arkasına yaslandı. Sandalyesinde hafifçe kımıldadı. Başını da arkaya dayadığı için şimdi alevler boynuyla, yarı kapalı gözlerini aydınlatıyordu. Rosette, hafif, sabit bir tebessümle onları süzüyordu, Gölgeler, çıkık

elmacık kemiklerini daha barizleştirmekteydi, Rampole, onun titrediğini farketti. O arada, şaşkın şaşkın: «Yüzü neden uzun değil de enli duruyor?» diye düşündü. Rosette, « E ?» dedi.

Hadley, hafifçe şaşırmış gibi bir tavır takınmıştı.Başına dert açıp açmıyacağmı mı? Anlıyamadım.Böyle düşünmeniz için bir sebep var mıydı?»

«Yo! Hiç bir sebep yoktuf Öyle bir şey olduğunu da sanmıyordum ya. Benimki de kuruntu.» Kız, imayı çabucak reddetmişti ama artık eskisi gibi kesik kesik soluyordu. «Belki de babamın merakı yüzünden böyle hayallere kapılıyorum. Sonra, annem—biliyorsunuz, annem ben çok küçükken ölmüş.

Onun hadiseleri önceden hissettiğine inanıriamış.» Rosette,sigarasını dudağına götürdü.«Fakat.Siz bir şey soruyordunuz? »

«Bizi asıl bu gece alakadar ediyor. Fakat babanızın mazisini tetkik etmemizin bir faydası olacağına inanıyorsanız, Scotland Yard derhal harekete geçer.» Genç kız, telaşla sigarayı ağzından çekti.

Hadley, yine aynı kuru sesle, konuşmasına devam etti:«Şimdi Mr. Mangan ın hikayesine devam edelim. İkiniz, akşam yemeğinden sonra misafir odasına gittiniz. Hol kapısını da kapadıniz. Şimdi..Profesör Grimaud,o tehlikeli misafiri kaçta beklediğini söyledi mi?»

Mangan, «Şey-evet,» diye mırıldandı. Genç gazeteci mendilini çıkarmış, alnını siliyordu. Alevlerin ışığında, yandan bakıldığı zaman ince, kemikli çehresinde ve geniş alnında hafif çizgiler olduğu görülüyordu

«Zaten gelenin kim olduğunu a nlıy amama m ı n bir sebebi de bu. Adam, acele etti. Profesör,onun saat onda uğrayacağım söyledi. Halbuki misafir ona çeyrek kala geldi.

«Onda ha?Anlıyorum.Dr.Grimaud'un böyle söylediğinden emin misiniz?» «Şey--evet. Veya--öyle sanıyorum.On sularında.Öyle değil mi,Rosette?» «Bilmiyorum. Bana bir şey söylemedi. » «Anlıyorum.Devam edin Mangan »

«Radyoyu açmıştık. Bu doğru değildi tabii. Zira bir hayli gürültülü bir müzik çalıyordu. Üstelik şöminenin önünde iskambil oynuyorduk.Buna rağmen kapının zilini duydum. Başımı kaldırıp; şöminenin rafındaki saate baktım. Ona çeyrek vardı. Tam ayağa kalkarken, sokak kapısının açıldığını duydum. Sonra da Madam Dumont'un, 'Durun, bakayım .. .' dediğini--veya buna benzer bir şey söylediğini İşittim. Zannedersem sonra kapı çarpılarak kapandı. Onun üzerine,

'Hey!' diye bağırdım. Kim var orada?' Fakat radyo o kadar gürültü ediyordu ki, uzanıp düğmeyi çevirdim. Onun arkasından Pettis'in sesini duyduk. Daha doğrusu Pettis sandığımız adamın sesini.

'Merhaba, çocuklar. Ben geldim, ben. Pettis. Allahaşkına bizim alimi artık merasim ile mi göreceğiz? Ölmaz bu. Simdi yukarı çıkıp odasına dalayım da görsün.»

«Aynen bu sözleri mi söyledi?»

«Evet, kelimesi kelimesine. Dr. Grimaud'a ondan başka hiç kimse "Bizim alim' diye hitap etmek cesaretini gösteremezdi. Bir de Jerome Burnaby ona, 'Baba,' derdi. .. Neyse ... Adam seslendikten sonra biz de,'Pekala ..' diye mırıldandık. Ondan sonra da Pettis'le.Meşgul olmadık.Tekrar yerlerimize oturduk. Fakat ben ziyaret saatinin yaklaştığının farkındaydım. Bu yüzden sinirlerim gerilmeğe başladı. Durmadan saate bakıyordum-.»

Hadley,defterin in kenarına bir şekil çizerek, düşünceli düşünceli mırıldandı.«Demek Pettis olduğunu iddia eden size gözükmeden dışarıdan seslendi. Peki,misafir odasında olduğunuzu nereden biliyordu?»

Mangan, kaşlarını çattı.«Herhalde bizi pencereden gördü.ön merdivenden çıkarken, kapının yakınındaki pencereden misafir odasının içini görmek kabildir. Bunun kaç defa farkına vardım.

Hatta, misafir odasında birinin olduğunu farkedince eğilir ve zili çalacağıma cama vururum.»

Baş Müfettiş, hala düşünceli düşünceli defterine şekiller çiziyordu. Tam bir sual soracakken, vazgeçti. Rosette, parlak gözlerini

hiç kırpmadan onu süzüyordu. Hadley, sadece, «Devam edin» dedi.

«Saatin ona gelmesini bekliyordunuz--»

Mangan, ısrar etti: «Ve hiç bir şey olmadı! Fakat işin tuhafı saat ondan sonra geçen her dakikayla rahatılyacağım yerde büsbütün endişelendim.

Söylediğim gibi, adamın geleceğini, bir mesele çıkacağını hiç sanmıyordum. Buna rağmen karanlık holü, o acaip maskeli zırhı düşünmeğe başladı m .Asabım iyice bozuldu»

Rosette, mırıldandı: «Ne demek istediğini anlıyorum,» Gazeteciye,acaip, hatta şaşkın bir tavırla bakıyordu. «Ben de aynı şeyi düşünüyordum. Fakat benimle alay edeceğinden korktuğum İçin bundan bahsetmedim.»

Mangan, acı acı, «Bazan benim de; haya iperestliğ i m tutar,» diye cevap verdi. «Zaten bu yüzden sık sık işten kovulurum, Bu gece olanları gazeteme haber vermedim. Herhalde yarın yine İşten atılırım.Aman, şimdi Yazi İşleri Müdürünü düşünecek değilim. Dostlarıma ihanetten hoşlanmam.» Vaziyetini değiştirdi. «Neyse ... Onu on geçe artık dayanamayacağımı anladım. İskambilleri masaya atarak,Rosett e,Gel,' dedim. 'İçki içelim. Hoiün ışıklarını yakalım. Bir şeyler yapalım yani.' Annie'yi çağırmak için zile

uzanırken aklıma Cumartesi olduğu geldi. O Cumartesi geceleri izinlidir ... » « Sonra?»

«Dışarı çıkmak için kapıya gittim. Ve o zaman —kitlenmiş olduğunu farkettim. Acaip bir haldi bu ... Mesela- .. yatak odanızda belirli bir eşya vardır. Bir resim veya biblo. Bu öyle alelade bir şeydir ki, pek farkına bile varmazsınız. Sonra günün birinde odaya girince vuzuhsuz bir şekilde bir acaiplik olduğunu hissedersiniz, Sinirlenir,rahatsız olur, lakin bunun sebebini de bulamazsınız.Nihayet birdenbire o boş yeri görür ve müthiş bir hayretle o resim veya biblonun kaldırılmış olduğunu anlarsınız ... Bilmem anlatabiliyor muyum?' Bu gece de öyle oldu. Bir acaiplik olduğunu biliyordum.Pettis sandığımız adam holden seslendiğinden beri bunu hissediyordum. Fakat kapının kitli olduğunu görünce, vaziyeti kavradım. Budala gibi tokmağı çekiştirirken, yukarıda silah patladı.»

«Sonra?»

«Evin içinde patlayan bir tabancanın sesi çok gürültülü çıkıyor.Silahın en üst katta atılmasına rağmen sesini yine de duyduk.Rosette, haykırdı.» «Ne münasebet! Haykırmadım!»

«Elini bana doğru uzatarak, düşündüğüm şeyi söyledi.' Dem i nki Pettis, değildi. Adam içeri girdi! »

«Zamanı tesbit edebilir misiniz?»

«Evet. Saat tam onu on geçiyordu. Kapıyı kırmağa çalıştım.» Hatıraların korkunçluğuna rağmen, Mangan'ın gözlerinde müstehzi bir pırıltı belirdi. Sanki konuşmak istemiyor; fakat kendisini de tutamıyordu.

«Bilmem farkında mısınız?

Romanlarda kapılar ne kadar kolaylıkla kırılır? O hikayeler marangozlar cennetidir adeta. Kapılar, en basit bir bahaneyfe arka arkaya kırı **1**1 ver i r. İçerideki, lüzumsuz bir suali cevaplandırmadı mı, tamam. Fakat bir de şu kapıları tecrübe edin ... İşte böyle ... Bir müddet kapıya omuzumla dayandım durdum. Nihayet pencereden atlayıp, ön kapıdan veya bodrumdan içeriye girmeği akıl ettim. Ondan sonra size rastladım. Olanları biliyorsunuz.»

Hadley, kalemiyle deftere vurdu. «Mr. Mangan, ön kapının açık olması adet miydi?»

«Yarabbi! Bilmiyorum! O sırada ancak aklıma bu çare geldi. Bildiğiniz gibi kapı da kim değildi.»

«Evet, değildi. Buna ilave edecek bir şey var mı, Miss Grimaud?»

Genç kız. güzlerini yarı kapadı. «Hayır-pek yok. Boyd, olanları size iyice anladı. Faka! sizleri daha ziyade aeaip hadiseler alakadar eder değil

mi? Hatla bunlar esas meseleyle alakalı olmasalar bile... Düşündüğüm vakanın da bu gece olanlarla bir ilgisi yok ama-yine de anlatacağım ..Kapı çarpmadan bir kaç dakika evvel iki pencerenin arasındaki masa-dan sigara almağa gitlim. Buyd'un da söylediği gibi radyo çalıyordu, Fakal sokakta -veya kaldırımda bir gürültü olduğunu duydum. Sanki ağır bir cisim, yükseklen düşmüştü, .Bu$_h$ sokaklardan akseden o alelade seslerden de değildi ..Sanki, bir adam kaldırıma yuvarlanmıştı.»

Rampole, endişeyle kımıldandı. Hadley, «Bir gürüllü ha?» dedi. «Hım, Ne olduğunu anlamak için dışarı baktınız mı?»

«Evet, Faka! bir şev göremedim. labi ı, storu yana çekerek, aralıktan baktım. Sokağın bomboş oldu—» Birdenbire durak! adı .Ağzı hafifçe açı İd ı, bakışları sabılleşli. «Ah,, Yarabbif»

Hadley, ifadesiz bir sesle :>ıE ve t, Mıss Grimaud,»d iye mırıldandı. "Söylediğiniz gibi slorlar kapalıydı. Bunu ben de farketlim. Zira-Mr. Mangan dışarıya atlayacağı sırada az kalsın slora (akılıyordu. İşte bu yüzden ziyaretçinin pencereden misafir odasının içini nasıl görebildiğini merak etlim. Fakat belki de o sırada perdeler açıklı.»

Derin bir sessizlik oldu. Sadece damdan hafif gürültüler aksediyordu. Rampole, Dr. Fell'e baktı. Şişman doktor o kırılamıyan kapılardan birine

yaslanmış, geniş kenarlı şapkasını sol kaşına doğru eğerek, elini de çenesine dayamışlı. 'Rampole ifadesiz çehreli Hadley'e de bir göz attıktan sonra , lekrar genç kıza dündü.Roselle Grimaud, buz gibi bir sesle: «Boyd,» dedi. "Bizim yalan söylediğimizi sanıyor. Bundan sonra bir şey anlatmamamız daha ıyı olur.»

O zaman Hadley,. güldü. "Öyle bir şey sandığım yok, Miss Grimaud. Bunun sebebini de söyliyeceğim:Zira yalnız siz bize yardım edebi lirsiniz. Ha ita size olanları da anlatacağım. Fell!» , Dr. Fell, hayretle başım kaldırarak, gürledi. "Ha?»

Baş Müfettiş, çok ciddi bir tavırla: «Beni dinle,» dedi. "Biraz evvel Milisle Madam Dumont'un anlattığı—o ınamlmıyacak hikayeler lamamivle inandığını söyleyerek eğleniyordun.

Üstelik onların sözlerini kabul etmenin sebeplerini de açıklamamıştın Şimdi bu iltifatını iade edeceğim. Yalnız Mills'le Madam Dumont'un değil, bu iki gencin anlattıklarına da inandığımı söyliyeceğim. Bunun sebeplerini açıklarken,~o imkansız' vaziyeti de izah etmiş olacağım.» Bu defa Dr. Fell, irkilerek dalmış olduğu düşüncelerden uyandı. Yanaklarını şişirerek. Hadley'e sanki onunla döğüşmeye hazırlanıyormuş gibi bir tavırla baktı. Baş Müfettiş, «Vaziyeti tamamiyle izah edem iveceği m i itiraftan kaçınmıyacağım.» diye devam etti. «Fakat anlatacaklarım sayesinde şüpheli şahıslar listesi kısalacak. Aynı şekilde karda ayak izleri olmamasının sebebi de ortaya çıkacak.»

Dr. Fell, istihkarla, «A, o mesele mi?» dedi. Bir şeyler ho m urdan arak, tekrar rahat bir tavırla arkasına yaslandı. «Biliyor musun, bir an bayağı ümitlendim. Kar meselesi basit tabii.» Hadley, kendisini zorlayarak öfkesini yenmeğe çalıştı. «Aradığımız adam,kaldırımda ve basamaklarda.ayak izi bırakmadı. Çünkü, kar dindikten sonra ne kaldırımda yürüdü, ne de basamaklardan çıktı. Katil, o sırada evdeydi. Uzun zamandanberi içerideydi o. Yani cani, a) evden biriydi. b) Daha da kuvvetli bir ihtimalle akşam anahtarla kapıyı açarak, içeri girmiş ve bir yere saklanmıştı. Bu faraziye sayesinde anlatılan hikayelerdeki tezatlar da izah edilmiş oluyor. Katil, zamanı gelince o acaip kılığa girdi.ön kapıdan dışarı çıkarak, süpürülmüş olan üst basamakta durdu ve zili çaldı. Caninin, starların inik olmasına rağmen Mr. Manganla Miss Grimaud'nun isafir odasında olduklarını nasıl öğrendiği de böylece anlaşılmış oluyor. Zira katil, onların odaya girdiklerini gördü. Yine bu şekilde, dışarıda beklemnesi söylenerek . kapı yüzüne vurulduğu zaman içeriye kolayca nasıl girdiği de ortaya çıkıyor. Çünkü onda kapının anahtarı vardı.»

Dr. Fell, inatla başını ağır ağır sallayarak, bir şeyler homurdandı.

Münakaşaya hazırlanıyormuş gibi kollarını kavuşturmuştu. «Hıh ... Evet.Fakat katil delinin biri de olsa, böyle uzun bir komediye neden lüzum gördü? Evden olsaydı, anlardım. 'Adam, caninin dışarıdan biri olduğunun sanılmasını istiyor,' derdim. Lakin, madem katil dışarıdan geldi, o halde harekete geçmeden evvel

neden evde uzun uzun bekleyip, kendisini tehlikeye attı. Niçin tam cinayet zamanı gelip, yukarı çıkmadı?» intizamdan hoşlanan Hadley, parmaklariyle sayarak «Bir. » dedi. «İşine karışılmasının önüne geçmek için herkesin nerede olduğunu öğrenmek zorundaydı, iki— daha da mühimi, karda ayak izi bırakmıyarak o 'ortadan kaybolma' numarasını daha mükemmel bir hale sokmak istiyordu. Neticede üçüncü kardeş Henri gibi bir çılgın için 'kaybolma' hilesi her şeyden mühimdi. Bu yüzden kar lapa lapa yağarken içeri girdi ve dininceye kadar da bekledi.» Rosette, sert bir sesle sordu: «Üçüncü kardeş Henri de kim?»

Dr. Fell, nazik nazik: «Sadece bir isim, yavrum,» diye cevap verdi. «Size onu tanımadığınızı söyledim... Hadley, .şimdi bu saçma sapan şeylere sakin fakat kafi bir tavırla itiraz edeceğim .. Karın yağmasından, dinmesinden rahat rahat bahsettik. Sanki bu iş bir musluğu açıp kapamak suretiyle idare ediliyormuş gibi... Bana şunu söyler misin? Bir insan karın NE ZAMAN başlayacağını veya dineceğini nasıl bilir? Her halde hiç kimse, 'Hah! Cumartesi gecesi cinayet işleyeceğim,' demez. 'Zira o gece kar saat tam beşte başlayacak ve tam dokuz buçukta da dinecek. Bu sayede bol vakit bulacağım. Kar dinince numaramı yapmak için rahatça hazırlanacağım!' Yok yok. Senin izahın, meseleden daha da şaşırtıcı! Bir adamın karda ayak izi bırakmadan yürüdüğüne inanmak—onun karın ne zaman dineceğini bildiğine inanmaktan daha kolay.» Baş Müfettiş, sinirlendi. «Ben meselenin can alacak noktasına gelmeğe çalışıyordum. Fakat madem münakaşa etmek

istiyorsun—bunun o son muammayı da kolayca izah ettiğinin farkında değil misin?» «Hangi muammayı?»

«Dostumuz Mangan, misafirin onda geleceğine dair tehditler savurduğunu söyledi. Mrs. Dumont'la Stuart Mills, ziyaret saatinin dokuz buçuk olduğundan bahsettiler. Durun!» Bağırmağa hazırlanan Mangan'ı susturdu. «Yalan söyleyen A mıydı yoksa B mi? .Daha mühimi, hadiseden sonra katilin geleceği saat hakkında' yalan söylemenin ne lüzumu vardı? Sonra, A 'on', B ise 'dokuz buçuk, dediğine göre, suçlu veya masum.birinden birinin katilin geleceği saati önceden öğrenmiş olması icap ediyordu. Pekala, katilin ziyaret saati hususunda hangisi haklı çıktı?»

Mangan dik dik bakıyordu.İkisi de haklı çıkmadı.Çünkü katil iki arada geldi. Yani dokuzu kırk beş geçe.»

«Evet. Bundan iki şahidin de yalan söylemediği anlaşılıyor. Demek ki ziyaretçi kati bir saat bildirmemişti. Herhalde, 'Dokuz buçuk, onda demişti. Ve Grimaud. sanki bu tehditlerden hiç korkmuyormuş gibi hareket etmeğe çalışmasına rağmen, işi emniyete alabilmek için her iki saatten de bahsetti. Karım da arkadaşlarını briçe davet edeceği zaman aynı şeyi yapar ... Pekala biraderimiz Henri neden kat'i bir saat bildirmemişti? Çünkü, Fell'in söylediği gibi karı istediği zaman dindiremezdi. Kaç gecedir kar yağdığı için bir tahminde bulunabilirdi. Bu gece de kar yağacağı hemen hemen muhakkak gibiydi. Fakat karın dinmesini beklemek mecburi ye t indeydi. Hatta belki de ister istemez cinayeti gece yarısına bırakacaktı. Fakat o

kadar uzun müddet beklemesine lüzum kalmadı. Kar dokuz buçukta durdu. Tabii katil tam bir çılgın gibi hareket ederek—on beş dakika daha bekledi. .Sonra çıkıp zili çaldı.» Dr. Fell, bir şey söylemek için ağzını açtı. Sonra merakla Hadley'i dinleyen Rosette'le Boyd Mangan'ın yüzlerine bakarak bundan vaz geçti. Baş Müfettiş, omuzlarını dikleştirerek, «Şimdi,» dedi. «ikinizin sözlerinede inandığımı gösterdim. Zira bu faraziyenin ortaya çıkardığı en mühim noktanın aydınlanmasında bana yardım etmenizi istiyorum ... Aradığımız adam öyle alelade bir ahbap değil. Evin içini dışını,odaları, usulleri,burada oturanların adetlerini,kullandıkları kelimeleri,takma adlarını, her şeyi her şeyi biliyor. Mr. Pettis'in yalnız Dr. Grimaud'a değil, aynı zamanda size de nasıl hitap ettiğinin farkında. Demek ki o Grimaud'un görmediğiniz bir iş arkadaşı olamaz. Grimaud'un bu tarife uyan yakınlarının kimler olduğunu,bu eve sık sık kimlerin geldiğini öğrenmekistiyorum. Genç kız, şaşalamıştı. Sıkıntılı sıkıntılı kımıldandı. «Yani-sizce böyle biri—Ah! İmkansız bu! Hayır hayır hayır» Annesinin sesinin acaip bir aksiydi bu. «öyle biri bu kadar korkunç bir şey yapamaz!.»

Hadley, çabucak, «Neden böyle söylüyorsunuz?» diye sordu. «Babanızı kimin vurduğunu biliyor musunuz?»

Kamçı gibi saklavan bu sözler kızın zıplamasına sebep oldu. «Hayır! Ne münasebet!» «Şüphe ettiğiniz biri var mı? '. . «Hayır-sadece-» Rosette'in dişleri pırıl pırıldı. «Yalnız—katili evin dışında aramanızı anlamıyorum. Verdiğiniz hakikateri kıymetli bir dedektiflik dersiydi.

Teşekkürler. Fakat katil evden biriyse—, ve dediğiniz gibi hareket etmişse, o zaman vaziyet daha makulleşır. öyle değil mi? Tarifiniz evden birine daha uyar.» «Kime?»

«Durun, bakayım. Hım—bunu bulmak sizin vazifeniz değil mi?» Hadley, galiba uyumakta olan bir dişi kaplanın kuyruğuna basmıştı. Rosette'in bu vaziyetle eğlendiği anlaşılıyordu.

«Tabii henüz evdekilerin hepsiyle tanışmadınız, mesela-Annie'yle. Sonra—Mr. Draymanla. Bu şimdi aklıma geldi. Fakat fikriniz çok saçma. Bir kere babamın bir iki dostu vardı. Bu evdekiler hariç, tarifinize ancak iki kişi uyuyor. Lakin onlar da aradığınız kimse olamazlar. Bir kere boyları boşları, tipleri buna uymuyor. Bahsettiklerimden biri Mr. Anthony Pettis. O ancak benim boyumda. Ben de uzun boylu bir Amazon sayılmam değil mi? Diğeri ise Jerome Burnaby. Yani o acaip tabloyu yapan ressam. Burnaby. sakat. Onunki hafif bir sakatlık ama kolayca saklanılacak bir şey de değil bu. Daha uzaktan bakan vaziyeti anlar. Ernestine teyze veya Stuart, Burnaby'i hemen tanırlardı.»

«Ne olursa olsun. Onlar hakkında ne biliyorsunuz?» Rosette. omuzlarını kaldırdı.

«Her ikisi de orta yaşlı, hali vakti yerinde, hoşlandıkları mevzularla uğraşan insanlar. Pettis, kabak kafalı, titiz bir adamdır ... Onda ihtiyar bir kız hali olduğunu sanmayın! Hayır. O erkeklerin 'iyi çocuk dedikleri tipten. Üstelik son derecede zeki Pah!

Böyleleri neden bir şey olmağa çalışmazlar!» Yumruklarını sıkarak, başını kaldırdı,

Mangan'a bakarken yüzünde uykulu ve sinsice bir ifade belirdi. «Burnaby-evet, Jerome öyle değil. Hayatta muvaffak olmuş sayılır. Oldukça tanınmış bir ressam. Fakat kriminoloji mütehassısı olarak şöhret yapmağı tercih ediyor, iri yarı sert tavırlı bir erkek.Jerome. Cinayetlerden, vaktiyle ne mükemmel bir sporcu olduğundan bahsederek öğünmeğe bayılıyor. Jerome, bir bakıma çok cazip bir erkek. Benden fazlasiyle hoşlanıyor. Mangan da onu feci şekilde kıskanıyor tabii.» Tebessümü yayıldı.

Mangan usulca «Ondan hoşlanmıyorum» dedi.Hatta ondan müthiş nefret ediyorum. Bunu o da biliyor. Fakat Rosette hiç olmazsa bir hususta haklı.. Burnaby, böyle bir yapamaz.» Hadley, not defterine tekrar bir şeyler karaladı. «Sakat dediniz.» «Evet. Ayağı sakat. Bunu saklaması da imkansız tabii.»

Hadley, not deflerini kapadı. «Teşekkür ederim. Şimdilik bu kadar. Hastahaneye gitmenizi tavsiye ederim. Tabii şey—Soracak bir sualin var mı, Fell?»

Doktor, ağır ağır ilerleyerek, Rosette'in karşısına dikildi. Kız. yanında küçücük kalıyordu. Dr. Fell, başını yana eğerek onu şöyle bir süzdü, «Son bir sual..;» Gözlüğünün yanına bağlı siyah kurdelayı. sinek kovarmış gibi eliyle itti. «öhhö! Miss Grimaud, suçlunun Mr. Drayman olduğundan neden bu kadar eminsiniz?»

8.Kurşun

Dr. Fell, bu sualin cevabını alamadı ama yine de bir şeyler öğrendi. Rampole, daha ne olduğunu anlayamadan, her şey sona erdi. Doktor, son derecede lakayt bir tavırla konuştuğu için 'Drayman' adı Rampole üzerinde bir tesir bırakmamıştı. Hatta genç adam. Rosette'e de bakmıyordu. Amerikalı endişeyle o neşeli, kavgacı ve atılgan Mangan'a ne olduğunu, gazeteciyi bu kendisini küçümseyen, çekingen budala haline kimin soktuğunu düşünmekteydi. Evvelce, Mangan saçmaladığı zaman bile etrafınd akil erde bir budala tesiri bırakmazdı.. Rosette Grimaud, «iblis!» diye haykırdı. Sanki bir tebeşir kara tahtaya sürtülerek, tüyler ürpertici bir ses çıkarılmıştı. Rampole, çabucak döndü. Kızın ağzı daha genişlemiş, elmacık kemikleri bariz bir hal almıştı. Bakışlarındaki öfke pırıltısı gözlerinin rengini soldurmuştu adeta.' Rampole, daha fazla bir şey göremedi. Zira Rosette, vizon mantosunun eteklerini uçurarak, Dr. Fell'in yanından geçti ve hole fırladı. Mangan da peşinden. Kız, kapıyı şiddetle çarptı.Gazeteci bir dakika sonra tekrar eşikte belirerek, «Şey-affedersiniz,» diye mırıldandı.Çok acaip bir hali vardı.Başını eğmiş, sırtını kamburlaştırmıştı. O anda en fazla; kırışık alnı ve gizli bir ateşle parlayan siyah gözleri dikkati çekiyordu. Bir dinleyici kitlesini yatıştırmak istiyormuş gibi avuçlarını yere. doğru çevirerek, ellerini uzatmış 11.« Şey-affedersiniz » Kapıyı çabucak kapadı. Dr. Fell, gözlerini kırpıştırıp duruyordu. «Rosette, babasının kızı, Hadley,» diye başını salladı. Hırıltılı hırıltılı nefes alıyordu. «Ohhö ... Evet... Tazyike bir müddet dayanıyor. Hem de gayet sakin bir tavırla.

Onda fişeğe sıkıştırılarak doldurulmuş barut hali var. Sonra biri hassas tetiği çekiveriyor-: hımm ... Marazı bir tip o. Belki öyle olduğu için kendisini haklı da buluyor. Acaba hakikatin ne kadarını biliyor?» «Neyse ... Aslında bir ecnebi o. Fakat mesele bu değil.» Hadley, bir hayli hiddetliydi. «Sen, nişancılıkla para kazanan adamlara benzemeğe başladın. Hani başka taraf ateş ediyormuş gibi yapıp, insanın ağzındaki sigarayı uçuran nişancılara ... Şu Drayman meselesi nedir?»

Dr. Fell, endişelenmiş gibiydi. «Biraz sonra söylerim .Rosette hakkında ne düşünüyorsun, Hadley? Ya Mangan hakkında?» Rampole'a döndü. «Aklım biraz karıştı. Tarifinden Mangan'ın bildiğim, ve hoşlandığım çılgın irlandalılardan olduğunu sanmıştım.»

Rampole: «Hakikaten öyleydi,» dedi. «Anlıyor musun?» Hadley: «Rosette hakkında düşündüklerime gelince ... » diye atıldı. «Burada sakin sakin oturup, babasının hayatını tahlil etti.-Laf aramızda, kafalı bir kız o.Şu anda onun ağılayarak, bağırarak babasının yattığı hastahaneye koştuğundan eminim. Muhakkak. [f]Ona kafi derecede sevgi göstermedim,' diyor. Esas olarak makul ve aklı başında bir kız. Fakat şeytani tarafı da var, Fell. Mangan, onu güzelce pataklamadığı veya Rosette'in münazaradaki söylediklerini yerine getiremediği takdirde, kat'iyen anlaşamıyacaklar. Onu idaresine alacak bir erkek lazım.»

Dr. Fell, yan yan baktı. «Cinayet Şubesinin Şefi olalıdan beri kendine yakışmayacak tavırlar takındığının farkındayım. Bu beni hem üzüyor, hem de şaşırtıyor.

Şimdi beni dinle ihtiyar kurt. O anlattığın saçmalara,— katilin usulca eve girerek karın dinmesini beklediğine kendinde hakikaten inandın mı?»

Hadley, dayanamıyarak güldü. «Aklıma bir başkası gelinceye kadar bu faraziye pekala işime yarar. Üstelik bu diğerlerini oyalar. Şahitlerin kafalarını daima meşgul etmek lazımdır... Neyse... Hiç olmazsa onların anlattıklarına inanıyorum ya ... Hem sen hiç merak etme, damda muhakkak ayak izine benzer bir şeyler bulacağız. Fakat bundan sonra bahsederiz. Sen şu Drayman meselesini anlat.»

«Evvela, Madam Dumont'un söylediği acaip bir söz aklıma takıldı. Bu öyle tuhaftı ki, hemen göze batıyordu. Düşünülerek söylenmiş bir laf da değildi bu. Kadın bunu,' katilin o garip oyunu neden oynadığını arılıyamadığt için adeta çılgına döndüğü sırada haykırdı. Yani, 'Birini öldürmek istediğiniz zaman Drayman'in ᶠGuy Fawkes' gecesi çocukları eğlendirmek için yaptığı gibi yüzünüze boyalı bir maske takmazsınız!' diye haykırdı. Guy Fawkes gecesi görülen maskaralara benzer bu hayali hafızamın bir köşesine yerleştirdim. Bunun ne manaya geldiğini merak ediyordum. Sonra Rosette'le konuşurken Pettis'in şakadan hoşlanıp hoşlanmadığım sordum. O arada da yine Guy Fawkesᶠla ve maskelerle alakah bir iki kelime söyledim. Ama mahsus değil... O zaman kızın yüzünde beliren ifadeyi farkettin mi, Hadley? Ziyaretçinin o kılıkta olması onu hem şaşırttı, hem de sevindirdi. Aklkına bir şey gelmişti. Bana bir şey söylemedi. Düşünüp duruyordu. -Üstelik

düşündüğü şahıstan nefret de ediyordu. Peki. kimdi bu?»

Hadley, dikkatle ona baktı. «Şimdi hatırladım, şüphelendiği veya bizim şüphelenmemizi istediği birini ima ediyordu. Zaten bu yüzden ona açık açık sordum. Kız, katilin evden biri olduğunu iddia etti. Fakat doğrusunu istersen—» Alnını oğuşturdu. «bu evdekiler o kadar antika ki, bir an Rosette'in kendi annesini ima ettiğini bile sandım.»

«Yok canım! Kızın Drayman'i işe karıştırmak istediği o kadar belliydi ki. 'Evdekilerin hepsiyle tanışmadınız. Mesela—Annie'yle. Sonra—Mr. Drayman'la Bu şimdi aklıma geldi.' Bu son sözleri mühimdi..» Dr. Fell, yazı makinesinin durduğu masanın yanından dolaşarak, bardaktaki süte nefretle baktı. «Onu bulmalıyız. Adam beni alakadar ediyor. Uyku ilacı alan ve 'Guy Fawkes' gecesi maske takan, Grimaud'un bu eski dostu kim? Bu evdeki yeri nedir? Burada ne yapıyor?» «Yani adamın şantaj yaptığını mı kastediyorsun?»

«Saçmalama, oğlum! Şimdiye kadar bir öğretmenin şantaj yaptığını hiç duydun mu? Hayır, hayır. Bilakis onlar şereflerine leke sürülmesinden korkarlar. Onların arasından şantajcı çıkmaz, Hadley ... Hayır. Grimaud, herhalde onu kendisine acıdığı için yanına aldı. Fakat —» Buz gibi bir rüzgar pelerinini uçurmağa başlayınca durakladı. Odanın diğer tarafındaki kapı açılıp kapanmıştı. Tavan arasına çıkan merdivenin kapısıydı bu. Mills, heyecanla odaya dalmıştı. Boynuna kalın bir yün atkı sarmış olan sekreterin dudakları soğuktan

hafifçe morarmıştı ama hissettiği memnuniyetin kendisini ısıttığı anlaşılıyordu. Tıpkı kılıç yutmağa çalışan sihirbazların yaptığı gibi, başını arkaya atarak sakin sakin sütünden birkaç yudum içti. Sanki süt kendisini canlandırmıştı. Sonra da ellerini ocaktaki ateşe doğru uzattı.

«Damdaki kapağın yanından dedektifinizin çalışmasını seyrettim. Adamcağız kiremitlerin kaymasına sebep oldu ama—Affedersiniz! Siz bana bir iş vermemiş miydiniz? Size yardım etmeği çok istiyorum ama korkarım ki unuttum—»

Baş Müfettiş, «Mr. Drayman'i kaldırın,» dedi. «İsterseniz başına su dökün, fakat kendisini uyandırın. Ve—sahi! Pettis ne oldu? Eğer Mr.Pettis hala buradaysa ona kendisini görmek istediğimi söyleyin. Betts damda ne buldu?» Bu suale Komiser muavini Betts kendisi cevap verdi.

Genç adam sanki skiyle atlarken, karların içine yuvarlanmıştı. Soluk soluğaydı. Ocağa doğru giderken ayaklarım yere vurarak, ellerini sallayarak üzerindeki karları süpürmeğe çalıştı. «Bana inanın. O dama küçük bir kuş bile konmamış. Yukarıda ufak bir iz bile yok. Damı karış karış aradım.» Sırsıklam kesilmiş olan eldivenlerini çıkardı. «Belime sardığım ipin bir ucunu bir bacaya, diğer ucunu da başka bir bacaya bağlamıştım. Bu yüzden kenarlara, olukların yanına kadar inebildim. Ne kenarlarda, ne de bacaların etrafında ufak bir iz var. Hiç bir şey yok, Mr. Hadley. Eğer bu gece biri dama çıktıysa, muhakkak adam havadan daha hafifti. Şimdi

aşağıya inip arka bahçeye de bir göz atacağım ... » Hadley. haykırdı, «Fakat—»

Dr. Fell, «Ya ... » dedi. «Beni dinle. Hadley. Gidip senin diğer Sherlock Holmes'ların öbür odada ne yaptıklarına bakalım. Eğer dostumuz Preston-»

Kapı açılarak, Preston, sanki kendisini çağırmışlar gibi içeri girdi. Genç memur bir hayli hiddetliydi. Bir Betts'e baktı, bir Hadley'e. «Iş, biraz vakit aldı efendim. Zira o kitap raflarını çekmek, sonra da tekrar yerlerine koymak zorunda kaldım. Ama hiç bir şey bulamadım. O odada gizli kapı veya geçit yok. Baca da sağlam. Yani oradan çıkılması imkansız. Bacanın içi ancak altı - yedi santim. Üstelik yukarıda da yana kıvrılıyor ... Emirleriniz bu kadar mı, efendim? Çocukların işleri bitti.» «Parmak izleri?»

«Çok. Yalnız—o camı siz açıp kapattınız değil mi, efendim? Parmaklarınızı camın yukarısına dayadınız? Parmak izlerinizi tanıdım da.»

Hadley. homurdandı. «Q hususlarda dikkatli davranırım. E?»

«Camda başka hiç bir şey yok, efendim. Çerçeve pırıl pırıl cilalı. Yani orada eldivenin izi bile kalır. Fakat çerçeve, de de bir şey bulamadılar. Eldiven izi bile ... Eğer katil pencereden çıktıysa, herhalde hiç bir şeye dokunmadan şöyle balıklama atladı.»

Hadley: «Bu kadarı kafi.» dedi. «Teşekkür ederim. Sen aşağıda bekle. Sen de arka bahçeye bak. Betts ... Durun, gitmeyin Mr. Mills. Eğer Mr. Pettis buradaysa.

Preston kendisini getirir. Ben sizinle konuşmak istiyorum.»

Diğer iki memur çıktıktan sonra Mills , oldukça tiz bir sesle: «Anlaşılan yine benim sözlerimden şüphe etmeğe başladınız,» diye haykırdı. «Emin olun, ben doğruyu söyledim. Bakın, ben şurada oturuyordum, isterseniz bir tecrübe yapın.» .

Hadley, kapıyı açtı. Şimdi yüksek tavanlı, kasvetli koridor önlerinde uzanıyordu, Karşıda, dokuz metre kadar ileride diğer odanın kapısı vardı. Kemerin altından süzülen ışık burasını iyice aydınlatmaktaydı. Baş Müfettiş: «Bir yanlışlık olması ihtimali yok mu?» diye mırıldandı. «Yani--mesela katil içeri girmemiştir. Veya buna benzer bir şey. Kapının önünde itişilip kakışılırken bir sürü acaip şey olabilir. Buna benzer hadiseler duydum ben. Mesela Madam Dumont mahsus kılık değiştirip, maske takmış ve—Yok. olmaz. Yabanciyle Madam Dumont'u bir arada görmüşsünüz. Zaten—Yarabbil»

«itişilip kakışılırken' hiç bir şey olmadı.» Ter içinde kalmış olan Mills bütün heyecanına rağmen ilk iki kelimeyi adeta tiksintiyle söylemişti. «Üçünü de bariz bir şekilde, ayrı ayrı gördüm. Evet, Madam Dumont, kapının önündeydi ama sağa . doğru duruyordu. Uzun boylu adam soldaydı. Dr. Gri^maud ise onların arasındaydı. Uzun boylu adam. hakikaten içeri girdi. Kapıyı da arkasından kapadı. Ve bir daha dışarı çıkmadı. Üstelik bütün bu hadiseler loş bir yerde olmadı. Adamın uzun boylu olduğunu farketmemek bile imkansızdı.»

Kısa bir sessizlikten sonra, Dr. Fell, mırıldandı. «Artık şüphe edilecek bir şey yok, Hadley. Kapı meselesini de bir tarafa bırakmalıyız.» Birdenbire döndü. «Şu Drayman denilen adam hakkında ne biliyorsunuz?»

Mills'in gözleri kısılıverdi. Yine şarkı söylermiş gibi fakat ihtiyatlı bir tavırla konuşmağa başladı.' «Drayman. zekice, tecessüs uyandıracak bir top. Öhhö. Fakat ben fazla bir şey bilmiyorum. Söylediklerine göre senelerden beri burada oturuyormuş. Her ne hal ise ... Buraya benden evvel gelmiş. Drayman, görme kabiliyetini iyice kaybettiği için öğretmenlikten çekilmek zorunda kalmış. Zavallı, bütün tedaviye rağmen bir körden farksız. Fakat bunu—gözlerine bakınca pek anlıyamazsınız. Drayman, çaresiz kalınca Grimaud'a baş vurmuş.» «Drayman'in Grimaud üzerinde bir hakkı var mıydı?» Sekreter, kaşlarını çattı. «Buna cevap veremiyeceğim.

Dr. Grimaud'un Paris'te tahsildeyken Drayman'le tanıştığından bahsettiklerini duydum. Zaten bundan başka bir şey bilmiyorum. Bir de Dr. Grimaud'un şöyle çakır keyifken—» Mills'in dudakları mağrur bir tebessümle kıvrıldı. Adam ağzım açmamıştı. Kısılan gözleri uykulu bir istihzayla parlıyordu. « Evet—Dr. Grimaud, çakır keyifken Mr. Drayman'in hayatını kurtardığını söyleyerek, 'Dünyada ondan daha iyi bir insan bulunamaz,' dedi. Tabii o şartlar altında—» Mills, bir 'ayağını diğerinin önüne koymak, ileridekinin topuğuyla diğerinin burnuna vurmak adetındeydi. Kısacık boyu, kesik hareketleri ve kabarık saçlariyle bir karikatüre benziyordu .. Dr.Fell, onu merakla süzdü.

Sonra sadece: «Ya?» diye mırıldandı. «Onu neden sevmiyorsunuz?»

«Onu ne seviyorum, ne de sevmiyorum. Fakat kendisi .hiç bir şey yapmıyor.»

«Miss Grimaud'un onu sevmemesinin sebebi de bu mu?»

Mills, gözlerini açtı. Sonra da kıstı. «Miss Grimaud, onu sevmiyor mu? Evet. Bunu hissetmiştim. Dikkat ettim ama pek emin olamadım.»

«Hıh. Peki Drayman neden 'Guy Fawkes' gecesiyle bu kadar alakalanıyor?»

«Guy Faw—Ah!» Mills, hayretle durakladıktan sonra melermiş gibi bir ses çıkararak, güldü. «Anlıyorum. Evvela farkına varmamıştım. Drayman, çocuklara çok düşkündür, iki çocuğu varmış, zannedersem seneler önce damdan düşerek ölmüşler, istikbalde büyük, geniş bir dünya yarattığımız zaman bu kabil basit ve budalaca facialara da son vereceğiz.» Bu sözleri duyan Dr. Fell'in yüzünde adeta caniyane bir ifade belirdi. Fakat Mills, devam etti. «Drayman'in karısı bu felaketten sonra fazla yaşamamış. Kendisi de kör olmağa başlamış ... Drayman, çocukların eğlenmesi için elinden geleni yapar, onlar için oyunlar icadeder. Kendisi de çocuksu bir adamdır zaten. Oldukça kafalı bir insan olmasına rağmen çocukça tarafları çoktur.» O balığınkini andıran ağzı hafifçe acıktı. «Bilhassa 'Guv Fawkes' gecesinde eğlence programları tertip eder. Anladığıma göre 5 Kasım talihsiz çocuklarından birinin doğum günüymüş.

Bütün sene para biriktirerek hava fişeği, maytap filan alır. çocukların yakması için bir Guy Fawkes heykeli hazırlar-.»

Kapı şiddetle vurulduktan sonra içeriye Komiser Muavini Preston girdi. «Aşağıda hiç kimse yok, efendim. Konuşmak istediğiniz bey herhalde gitti. .. Hastahaneden biri size bunları getirdi.

Hadley'e bir zarfla mukavvadan bir kutu uzattı. Mücevhercilerin kutularına benziyordu .bu.

Hadley, zarfın kenarını çabucak yırttı. Mektuba bir göz attıktan sonra da küfürü bastı, «ölmüş...

İşimize yarayacak bir şey de söylememiş ... Al, şunu oku!»

Dr.Fell,mektubu okurken RampoPde onun omzunun üzerinden uzandı.

«Baş Müfettiş Hadley'e;.

Zavallı Grimaud 11.30 da öldü .. Size kurşunu yolluyorum.Tahmin ettiğim gibi 38 lik bu. Adli tabiple görüşmek istedim fakat başka bir vakaya gitmiş. Onun için kurşunu size gönderiyorum. Grimaud, son nefesini vermeden kendini geldi ve bazı şeyler söyledi. Bu hususta hem ben ve hem de iki hemşire şahitlik edebiliriz. Fakat belki de zavallı sayıklıyordu. Onun için sizin yerinizde olsam bu hususta dikkatli davranırım. Dr. Grimaud'u iyi tanırdım, fakat kardeşi olduğundan haberim yoktu. Grimaud, evvela bana kardeşinden bahsetmek istediğini söyledi. Sonra dedi ki! ... "Bu işi

kardeşim yaptı. Ateş edeceğini hiç sanmıyordum.O odadan nasıl çıktığım Allah bilir. Bir saniye evvel oraday-'dı. Sonra kayboldu. Çabuk, bir kağıt kalem getirin! Size kardeşimin kim olduğunu söylemek istiyorum! O zaman sayıkladığımı da sanmazsınız!' Bu şekilde bağırması son bir kanamaya sebebiyet verdi ve zavallı başka bir şey söyleyemeden öldü. Ceset burada tabii. Bu hususta emirlerinizi bekliyorum. Eğer. yapabileceğim bir şey varsa, bana haber verin. Dr. E. H. PETERSON»

Birbirlerine baktılar. Muamma büsbütün çözülemiyecek bir hal almıştı. Hadiseler ortadaydı... Şahitlerin doğnı söyledikleri de anlaşılıyordu. O görünmeyen, 'içi boş' adamın uyandırdığı dehşet ise iyice artmıştı.

Kısa bir sessizlikten sonra Hadley, ağır ağır, «'O odadan nasıl çıktığını Allah bilir,'... » diye tekrarladı.

İKİNCİ TABUT Caglîostro Sokağı Meselesi

9. Açılan mezar

Fell, dalgın bir tavırla ilerleyerek, içini çekti ve en geniş -sandalyelerden birine oturdu. ,«Henri kardeşi» diye homurdandı. «Hıh, evet. Dönüp dolaşıp Henri kardeşe geleceğimizden korkuyordum.»

Hadley, kuru bir sesle: «Allah, Henri kardeşi kahretsin!» dedi. «Biz evvela Pierre kardeşi yakalıyalım da. O bu işi biliyor! Gönderdiğim memurdan neden daha haber çıkmadı? Onu tiyatrodan getirecek olan adam nerede? Bu Allahın cezaları hep birlikte uykuya mı daldılar» Hadley, deli gibi ayağını vurarak, haykırmağa

başlayınca Fell onu susturmağa çalıştı. «Hemen endişelenmiyelim. Zaten Henri kardeşin bütün arzusu da bizi endişelendirmek. Grimaud'un son sözlerini duyduk, ve hiç olmazsa böylece .bir ipucu geçti. .. » «Bu ipucu neyle alakalı?» i'

«Grimaud'un bize söylediği ve bir mana veremediğimiz o sözlerle. Fakat, ne yazık ki o kelimelerin manası hakkında bir faraziye kurabildiğimiz için, artık bundan faydalanmamız da imkansız. Bu yeni delil, Grimaud'un işleri büsbütün çıkmaza soktuğunu gösteriyor. Adam bize bir şey anlatmıyor, sadece bir sual sormağa çalışıyordu.» «Anlıyamıyorum! Ne oluyor?»

«Grimaud'un sual sormağa çalıştığını anlıyamıyor musun? Adamın son sözleri şu: 'O odadan nasıl çıktığım Allah bilir. Bir saniye evvel oradaydı. Sonra kayboldu.' Şimdi senin şu paha biçilmez not defterindeki sözleri sıraya dizmeğe çalışalım. Senin duyduklarınla dostumuz Ted'inkiler arasında bazı farklar var. Fakat evvela uyuştuğunuz kelimelerle başlayacak ve bir an için bunların doğru olduklarını kabul edeceğiz. Şimdi, ilk bilmeceleri bir tarafa bırakalım. Grimaud'un 'Horvath' ve 'tuz madeni' dediği muhakkak. Aynı şekilde anlaşamadığınız kelimelerle de uğraşmayalım. Her iki listede de olan sözler hangileri?» Hadley, parmaklarını şaklattı. «Anlamağa başlıyorum.Evet! Bu kelimeler şunlar: ipi kullanamaz. Dam. Kar. Tilki. İşık fazlaydı.[1] işte! Eğer Grimaud'un bize söyledikleriyle, son sözlerini birleştirmeğe, bunu mana çıkaracak bir hale' sokmağa çalışırsak, şöyle bir şey meydana geliyor: 'O odadan nasıl çıktığını Allah bilir. Karda ip kullanarak dama

çıkması veya aşağı inmesi imkansız. Bir saniye evvel içerideydi. Sonra yok oldu. Işık fazlaydı, onun için yaptığı her hareketi görebiliyordum. Gözümden bir şey kaçmadı.' Yalnız bir dakika, bir dakika. Başka bir şey» Fell, hiddetle homurdandı. «Şimdi de anlaşamadığınız: kelimeleri bu sözlerine uydurmağa çalışalım. Ted. 'intihar değil.' dediğini duymuş. Bu da Grimaud'un diğer sözlerini tamamlıyor. 'Bu bir intihar değil. Ben kendimi vurmadım." Sen, 'Tabanca var,' sözlerini işitmişin, Bunları da Grimaud ölürken anlattıklarına bağlamak hiç güç değil. 'Ateş edeceğini hiç sanmıyordum.' Pah! Bütün ipuçları dönüp dolaşıyor ve birer sual halini alıyor! İlk defa maktulün da polis kadar meraklı olduğu bir cinayetle karşılaşıyorum.»

Peki, ya 'tilki' kelimesi? Bu hiç bir şeye uymuyor.» Dr. Fell, Hadley'i gözlerinde istihzalı bir pırıltıyla süzdü, «öyle bir uyuyor ki. işin en kolay tarafı bu. En karışığı da olabilir. Bu yüzden kelimeyi hikayeye uydurmakta acele etmemeliyiz. Bütün mesele bu kelimenin duyanlarda uyandırdığı intiba, Farzedelim ki çağrışım tecrübesi yapıyorum Ve birdenbire bir avcıya, Tilki,' diye fısıldıyorum. Herhalde adam bana cevap olarak, 'Tazılar,' der. Pekala, aynı kelimeyi bir tarihçiye söylersem? Muhakkak adam heyecanla haykırarak— Çabukl Ne der?»

- «Guy Fawkes!» Hadley, küfürü bastı. Bu fazla renkli sözlerinden sonra da, «Yani yine Guy Fawkes maskesine veya katilin suratına taktığı acaip şeye mi geldik?» diye sordu. «O maskeyi mi sayıklayacağız'

Dr. Fell, alnını kaşıdı. «Bunu herkes sayıklıyor zaten, damı yakından görenlerin bu maskenin farkına varmalarına şaşmıyorum.Ne demek istediğimi anlıyor musun?»

Baş Müfettiş, homurdandı. «Şu Mr. Drayman'le konuşmam lazım geldiğini anlıyorum.» Kapıya doğru yürüdü. Merakla kendilerini dinleyen Mills'in kemikli çehresi ve kalın camlı gözlükleriyle karşılaşınca da fena halde irkildi.

Hadley'in pat layı vereceğin i farkeden Dr. Fell, atıldı. «Yavaş, Hadley! O kadar acaip bir adamsın ki. Muammalar derinleştikçe, kılını bile kımıldatmaz sın. Fakat hakikat karşıdan belirir belirmez deliye dönersin. Bırak genç dostumuz da bütün bunları dinlesin. Belki böylece bu bahis de kapanır.» Güldü. «Bütün bunlar Drayman'den şüphelenmene mi sebep oldu? Püh! Bilakis. Tam tersi olmalıydı. Sonra bilmecenin her kelimesini henüz halletmiş değiliz, izah edemediğimiz bir iki söz daha var. Zaten bunları da sen duymuşsun, o pembe maske Grimaud'un aklına Drayman mi getirmişti? Başkalarının aklına da getirdiği gibi... Fakat Grimaud. o maskenin gizlediği çehreyi biliyordu, işte bu yüzden, kaydettiğin o son kelimeleri oldukça makul bir şekilde izah edebiliriz. 'Zavallıyı kabahatli bulmayın ...' Bildiğin gibi, Grimaud, Drayman'i çok severmiş ... » Kısa bir sessizlikten sonra Dr. Fell, Stuart Mills'e döndü. «Şimdi gidip onu getirin, oğlum.» Kapı. sekreterin arkasından kapanınca, Hadley yorgun bir tavırla oturarak, alıpta yakmamış olduğu ucu tarazlanmış sigarı ön cebinden çıkardı. Sonra da parmağını yakalığının içinde dolaştırdı. Yüzünde, endişelendikleri için yakalarının dar olduğunu sanan erkeklere has o öfkeli ve üzgün ifade belirmişti. «Yine boş atıp dolu tuttun değil mi? Usta nişancı! Ip cambazı! Uçan trapezdeki cesur—ah!» Yere bakarak, hiddetle, bağırdı: «Ben bunuyorum galiba! Şimdi aklıma 'gelen o acaip fikir işleri büsbütün altüst eder. Şöyle işe yarayacak bir tavsiyen veya teklifin var mı?» «Evet. Müsaade edersen daha sonra Gross usulünü tatbik edeceğim,» «Neyi tatbik edeceksin?»

«Gross usulünü. Hatırlıyor musun? Bu gece bu hususta münakaşa ediyorduk. Şöminedeki tamamiyle veya yarı yanmış kağıtları toplayacak ve Gross tecrübesinin yazıları meydana çıkarıp çıkarmadığına bakacağım.» Hadley'in istihkarla homurdandığını duyunca, kükredi. «Sen susacak mısın.Yazıların hepsinin veya yarısının belirli bir hal alacağını iddia etmiyorum. Fakat okuyacağım bir iki satır veya birkaç kelime sayesinde Grimaud'un hayatından daha da mühim addettiği şeyin ne olduğuna dair bir fikir edinebileceğim. Hıh! Haha! Evet!» «Peki bunu nasıl yapacaksın?»

«Görürsün. Tabii, tamamiyle yanmış bir kağıttaki kelimelerin iyice ortaya çıkacağını iddia etmiyorum. Fakat ortada kalıp sadece uçları tutuşan kağıtlardaki yazıların bir kısmını okuyabileceğimi sanıyorum ... Bundan başka bir tavsiyem daha var. Tabii sorarak— Evet? Ne var?»

Bu defa eskisi kadar kar içinde kalmamış olan Komiser Muavini Betts, ifadesiz bir çehreyle konuşmağa başladı. Fakat kapıyı kapamadan evvel, şöyle dışarıya, koridora bakmayı da ihmal etmedi. «Arka bahçeyi iyice aradım, efendim, iki yanlardaki bahçelere ve duvarların üzerlerine de baktım. Ne bir ayak izi bulabildim, ne de ufak bir ipucu ... Fakat Preston'la bir av yakaladığımızı sanıyorum. Arka kapıdan içeriye girerken, uzunca boylu, yaşlı bir adam adeta koşarak merdivenlerden indi. Trabzona da sıkı sıkı tutunuyordu. Paltoların asılı olduğu dolabı açarak sanki evin yabancjsıymış gibi iyice karıştırdı. Nihayet paltosuyla şapkasını kaparak ön

kapıya doğru koştu. Adının Drayman olduğunu ve burada oturduğunu söylüyor. Faka t biz—» Fell: «Drayman'in gözlerinin iyi görmediğinden haberiniz yok tabi,» dedi. «Onu buraya yollayın.» içeriye giren adam, bir bakıma görenlerde derin tesirler bırakacak bir şahsiyetti. Sakin ifadeli, ince uzun bir yüzü vardı. Şakakları çukurcaydı. Ak saçları çok gerilerden başladığı için alnı iyice geniş duruyordu. Etrafındaki kırışıklıklara rağmen hiç bulanıklaşmamış olan parlak mavi gözleri şefkat ve hayret doluydu. Gaga burnunun iki yanından inen çizgiler yine müşfik fakat zayıf ifadeli ağzının kenarında hafiflemekteydi. Tek kaşını kaldırıp, alnını kırıştırmak adetinde olduğu için de bu ona daha da mütereddit bir hal veriyordu. Hafifçe kamburlaşmasına rağmen boyu yine de uzundu. Çok zayıflamış, bir deri bir kemik kalmıştı ama hala kuvvetliydi. Onda birdenbire bunayan büyük bir lider,pejmurdeleşen şık bir erkek hali görülüyordu. Şakadan, nükteden anlamadığı belliydi. Buna karşılık şaşkın.daıgın ve iyi huylu olduğu aşikardı.Sırtına giydiği koyu renk paltoyu çenesinin altına kadar düğmelemişti. Kapının önünde durarak, gür kaşlarının altından onlara doğru baktı. Melon şapkasını göğsüne bastırmıştı.

Tereddütle: «Çok müteessirim, beyler,» diye mırıldandı. «Hakikaten çok müteessirim.» Sanki konuşmağa hiç alışık değilmiş gibi sesi, bir acaip çıkıyordu. «Oraya gitmeden evvel gelip sizi görmem lazımdı, Fakat genç Mangan beni uyandırarak olanları haber verdi. Hastahaneye gidip, Grimaud'u görmem,yapabileceğim bir şeyolup olmadığını

öğrenmem lazım geldiğini hissettim . » Rampole, Drayman'in uyku veya uyku ilacı yüzünden hala kendisini toplayamadığım düşündü. Adamın parlak gözleri camlaşmış gibiydi.ilerledi ve el yardımiyle bir sandalye buldu. Fakat Hadley kendisine oturmasını söyleyinceye kadar da bekledi. «Mr. Mangan, bana söyledi-Dr. Grimaud—»

Hadley, «Dr. Grimaud öldü.» dedi.

Drayman, kambur sırtının müsaadesi nisbetinde dimdik oturuyordu. Ellerini, şapkasının üzerinde kavuşturmuştu. Odada derin bir sessizlik oldu. Drayman, gözlerini kapamıştı. Sonra ağır ağır açtı. Sanki çok uzaklarda bir yere bakıyordu. Hışırtılı hışırtılı, ıslık çalar gibi, gayet ağır nefes alıyordu. Usulca, «Allah taksiratını affetsin,» diye mırıldandı. «Charles Grimaud iyi bir dosttu.» «Onun nasıl öldüğünü biliyor musunuz?» «Evet. Mr. Mangan olanları anlattı.»

Hadley, dikkatle onu süzdü, «Arkadaşınızın katilini ancak bildiklerinizi,—bildiğiniz her şeyi,-anlattığınız takdirde yakalıyabilirlz,Bunu anlıyorsunuz değil mi?» «Ben-ev et, Tabij.»

«Bundan emin olabilirsiniz, Mr. Drayman. Her şeyden çok buna in anın. Grimaud'un mazisini öğrenmek istiyoruz. Siz kendisini iyi tanırdınız. Onunla ilk nerede karşılaştınız?» Drayman'in yüzünde şaşkın bir ifade vardı. Sanki çehresinin hatları silinivermişti. «Paris'te. 19—senesinde.

Doktorasını orada verdi. Aynı sene ben de-aynı sene onunla tanıştım.» Sanki hakikatleri hatırlı yamıyordu. Elini gözlerine siper etmişti. Sesinde de: sanki kol düğmelerini kimin sakladığını soruyormuş gibi, hırçın bir ifade belirmişti. «Grimaud; çok zekiydi. Ertesi sene Dijon'da bir asistanlık buldu. Fakat bir akrabası veya ona benzer biri ölmüş ve kendisine mühim bir servet bırakımıştı. O-kısa bir müddet sonra vazifesinden ayrılarak, ingiltere'ye geldi. Veya—öyle sanıyorum. Kendisini seneler sonra gördüm, öğrenmek istediğiniz bu muydu?»

«Kendisini, Paris'te karşılaşmadan daha evvel tanımlıydınız?»

«Hayır.»

Hadley, Öne doğru eğilerek, sert bir sesle: «Grimaud'un hayatını nerede kurtardınız?» diye sordu .

«Hayatını mı kurtardım? Anlıyamadım ... »

«Hiç Macaristan veya Romanya'ya gittiniz mi, Mr. Drayman?»

«Avrupada seyahat ettim. Macaristan ve Romanya'ya da gitmiş olabilirim. Fakat seneler önce oldu, bu. Ben çok gençken, iyice hatırlamıyorum.»

Bu defa, boş atıp dolu tutmak sırası Hadley'deydi. «Siz, Grimaud'un hayatını Karpatlar'da, Sieben turmen hap i s haznesinden kaçtığı sırada kurtardınız, öyle değil mi?»

Drayman, , büsbütün dikleşti. Melonuna dayadığı kemikli elleri tekallüs etti. Rampole, Drayman'in uzun yıllardan beri ilk defa müthiş bir inat ve kuvvete kavuştuğunu hissetti. «Öyle mi?» «Bu tavrı takınmanız lüzumsuz. Biz, her şeyi biliyoruz, Hatta tarihleri bile. Bunu siz kendiniz söylediniz. Karoly Horvath, hapse atılmadan evvel bir kitaba adını yazmış ve-^öhhö—tarih de atmış. Onun Paris'te doktorasını yapması, tabii Üniversiteyi bitirdikten sonra yine en aşağı dört sene alırdı. Onun hüküm giyip, kaçması üç yıla sığabilir.» Hadley, gayet sakin konuşuyordu. «Görüyorsunuz ya. Bu malûmat bana kafi. Bükreş'e telgraf çeker ve lüzumlu teferruatı on iki saat içerisinde öğrenirim. Onun için hakikati söylemeniz doğru olur. Karoly Horvath~ve iki kardeşi— hakkında bütün bildiklerinizi anlatmalısınız. Arkadaşınızı, iki kardeşinden biri öldürdü. Sonra şunu da hatırlatayım: Mühim bir malumatı polisten gizlemek ciddi bir suçtur. E?» ' Drayman ,el in i gözüne götürerek, bir müddet öyle oturdu. A yağını da halıya vuruyordu. Sonrada birdenbire başını kaldırdı. Kenarları kırışık gözlerinin cam gibi parlamasına rağmen yüzünde müşfik bir tebessüm olduğunu görerek, şaşaladılar. «Ciddi bir suç ... » diye tekrarlıyarak başını salladı. «Hakikaten öyle mi? Doğrusunu isterseniz, efendim, tehditleriniz bana vız geliyor. Sizin yalnız silüetinizi görebilen bir adamı üzmeniz, kızdırmanız veya korkutmanız o kadar zor ki. Bu dünyada, korkuları ve ihtirasları şekiller doğurur. Gözler ... İşaretler... Şekiller ... Gençler bunu anlıyamıyorlar. Sizin ani lyacağınızı umuyordum. Ben, tamamiyle kör değilim. Şairlerin,

körlerin hayran olmaları icap ettiğini, ısrarla söyledikleri şeyleri, yani mavi semayı, çehreleri ve diğer şey. leri biraz görebiliyorum. Fakat—okuyamıyorum. Görmeği istediğim çehrelerin sahipleri sekiz sene evvel öldüler. Hayatınızın temelini sadece bu iki şev teşkil ettiği takdirde, bunlar da elinizden gittikten sonra sizi artık hiç bir şeyin sarsamıy a cağını öğrenirsiniz.» Tekrar başını sallayarak, ileriye doğru baktı. Alnı kırışmıştı. «Charles Grimaud'a yardım edeceğine inandığınız bütün malumatı vermeğe hazırım. Fakat eski bir rezaleti ortaya çıkarmanın ne faydası var?» «Bu sayede Grimaud'nun katilini—yani kardeşlerinden birini bulacağımızı sanmıyor musunuz?» Drayman, hafif bir hareket yaparak, kaşlarını çattı. «Buraya bakın. Eğer size faydası olacaksa, o zaman bu fikri unutmanızı samimiyetle söyliyeceğim. Bilmiyorum bunu nasıl öğrendiniz. Hakikaten onun iki kardeşi vardı. Üçü de hapse atılmışlardı.» Gülümsedi. «Bu öyle sandığınız gibi feci bir şey değiL. Onları siyasi bir suçtan dolayı hapsetmişlerdi. Zannedersem o yaşlardaki ateşli gençlerin yarısından çoğu bu işe karışmışlardı ... Grimaud'un iki kardeşini de unutun. Zira onlar seneler evvel öldüler.» Odaya o kadar derin bir sessizlik çökmüştü ki Rampole, Dr. Fell'in hırıltılı hırıltılı nefes aldığını, şöminedeki korların çatırdayarak parçalandığını duydu. Hadley, gözlerini kapamış olan şişman doktora baktı. Sonra da, sanki Drayman'in gözleri çok iyi görüyormuş gibi ısrarla onu süzdü. «Bunu nereden biliyorsunuz?»

Drayman, ölen arkadaşının ismi üzerinde bilhassa durarak: «Grimaud söyledi.» dedi. «Zaten o sırada Budapeşte'den Brasso'ya kadar bütün gazeteler bunu yazıyorlardı. Sözlerimin doğru olduğunu çabucak öğrenebilirsiniz.» Sakin sakin konuşuyordu. «Grimaud'un kardeşleri vebadan öldü.»

Hadley, kibarlaşıverdi. «Tabii bunu şüphe götürmiyecek bir şekilde ispat edebilirseniz—» «O zaman eski rezaletin aç ıklanmı ya cağına dair söz veriyor musunuz?» Drayman'in parlak mavi gözlerine bakmak çok güçtü. Adam. kemikli ellerini oğuşturup duruyordu. «Size her şeyi anlatırsam,—lüzumlu deliller de elinize geçerse,—ölü 1 erin rahatça uyumalarına müsaade edecek misiniz?»

«Bu vereceğiniz malumata bağlı.»

«Pekala, Size, kendi gözlerimle gördüğüm şeyleri anlatacağım.» Rampole. adamın endişeli bir tavırla düşündüğüü farkettL «Bir bakıma korkunç, tüyleı; ürpertici bir hadiseydi bu. Sonradan Grimaud'la bundan bir daha bahsetmedik. Böyle karar vermiştik. Fakat size yalan söylemek hadisenin teferruatını unuttuğumu iddia etmek niyetinde değilim.» Parmaklarının ucunu şakaklarına vurdu. O kadar uzun bir müddet sessiz sadasız oturdu ki, sabırlı Hadley bile neredeyse suallere başlayacaktı. Nihayet, yaşlı adam: «Affedersiniz,» diye devam etti. «Herşeyi kolayca öğrenebilmeniz için tam tarihi hatırlamağa çalışıyordum. Maalesef sadece şu kadarım söyleyebileceğim. Bu 19— senesinin Ağustos veya Eylülünde oldu. Yoksa bir sene sonra mı? Her ne

hal ise, macerayı anlatmağa eski Fransız romancılarının yaptığı şekilde başlayabilirim. Bunda haklıyım da ... Yani, '19— senesinin Eylül ayında, serin bir gün akşama doğru yalnız bir atlının yoldan ilerlediğini görebilirdiniz. Hem ne korkunç bir yoldu bu! Güneydoğu Karpatların eteğindeki kayalık bir vadide uzanıyordu ...' diyebilirim. Ondan sonra da o acaip, vahşi manzarayı anlatırım. O atlı bendim. Yağmur yağmak üzereydi. Ben de karanlık basmadan Tradj'a erişmek istiyordum.» Gülümsedi. Dr. FelTin gözlerini açmasına rağmen Hadley. sabırsızca kımıldandı. Drayman, çabucak sözlerine devam etti. «Romanlara yakışacak bu atmosfer hususunda ısrar ediyorum. Zira bu benim vaziyetime uyuyordu. Üstelik bir sayede bazı şeyleri de kolaylıkla izah edebileceğim. Siyasi hürriyet aşkiyle yanan, romantik, Byron tipi bir gençtim. Yürüyecek yerde ata binmiştim. Zira süvariliğin bana yakıştığını sanıyordum. Hatta yanıma hayali-hay dutlara karşı kullanılmak üzere bir tabanca, hortlaktan korunmak için de bir teşbih almıştım. Ortada ne haydut, ne de hortlak vardı—ama olmalıydı. Birkaç defa karşıma böyle bir şeyin çıktığını sanarak korkmadım değil. O soğuk ormanların ve uçurumların, ancak peri masallarına yakışacak vahşice bir halleri vardı. Ekili kısımlar bile. acaipti. Transilvanya'nın üç tarafını dağlar çevirmiştir. 'Bunların gölgeleri ovalara düşer. Bir ingiliz, bir buğday tarlasının veya bağın, bir dağın dik yamacına tırmandığını görünce şaşırır. Sarılı kırmızılı kostümler, sarmısak kokulu hanlar ve hatta çıplak arazide saf tuzdan meydana gelmiş tepeler insanı hayrete düşürür ... Neyse ... O kurakça yerde, yılan gibi kıvrılıp

bükülerek uzanan dar yolda ilerliyordum. Fırtına kopmak üzereydi, civarda bir tek han bile yoktu. Bazan köylüler, beni korkutan bir şekilde her çitin arkasında şeytanın gizlendiğinden bahsediyorlardı. Fakat tüylerim diken diken olmasının başka bir sebebi vardı. Sıcak bir yazdan sonra veba baş göstermiş, artık havaların serin gitmesine rağmen hastalık bir çekirge sürüsü gibi bütün mıntakayı sarmıştı. Geçtiğim son köyde—bunun adını unuttum—vebanın ilerideki dağlarda, tuz madenlerini kasıp kavurduğunu haber vermişlerdi. Fakat Tradj'da, benim gibi yolculuğa çıkmış olan bir ingiliz arkadaşla buluşacaktım. Üstelik adını arkada dağ silsilesi gibi uzanan yedi beyaz tepeden almış olan o meşhur hapishaneyi de görmek istiyordum. Bu yüzden köylülere yoluma devam etmek niyetinde olduğumu söylemiştim ... Yolda ilerlerken, hapishaneye yaklaştığımı anladım. Zira ileride o bembeyaz tepeler belirmişti. Fakat ortalık, göz gözü görmiyecek kadar kararır ve rüzgar da ağaçları, dallarını koparacakmış gibi sarsarken ufak bir açıklığa çıktım. Yanda, üç mezar vardı, ölüler yeni gömülmüşlerdi anlaşılan. Zira etrafta hala ayak izleri vardı. Fakat ortalıkta kimse de gözükmüyordu.»

Hadley, o hülyalı sesin sebep olduğu atmosferi bir anda bozdu. «Yani-Dr. Grimaud'un Mr.Jerome Burnaby'den aldığı tablodakine benzeyen bir yer ... »

Drayman'in şaşaladığı belliydi. «Bi—bilmiyorum. Tablo öyle mi? Bunun farkına varmadım.» .

«Farkına varmadınız mı? Resmi görmediniz mi yoksa.»

«İyice görmedim. ᶠsade" silüetler.: .Ağaçlar'.:Alalade bir manzara.»

«Ve üç mezar taşı.»

Drayman, ifadesiz bir sesle: «Burnaby, nereden ilham almış, bilmiyorum,» diye mırıldanarak alnını oğuşturdu. «Allah biliyor, bundan kendisine hiç bahsetmedim... Herhalde bir tesadüf bu. Zira bahsettiğim mezarların üzerinde taş yoktu. Böyle şeylerle uğraşacak değillerdi herhalde. Sadece o toprak yığınlarının üzerine ağaç dallarından yapılmış üç haç dikilmiştik. Evet... Atının üzerinden o mezarlara baktım. Hissettiklerim hiç de hoş şeyler değildi tabii. Yarabbi! Yeşilimsi siyah arazi. .. Arkada beyaz tepeler ... Ve o üç korkunç mezar ... Fakat asıl mesele bu değildi. 'Bunlar mahkumların mezarı,' diye düşünüyordum. 'Acaba mezarları neden hapishaneden bu kadar uzakta kazmışlar?' Aynı anda atım şahlandı. Az kalsın yuvarlanıyordum. Bir ağaca çarparak döndüm. Tekrar baktığım zaman atımın niçin ürktüğünü de anladım. Mezarlardan biri-o toprak yığını sarsılıyor ve kayıyordu. Tırrakkk!' diye bir ses duydum. Bir şey kıvrılıp bükülmeğe başladı—ve nihayet o toprak yığınından kara bir -şey uzandı. Bu sadece bir eldi. Parmakları oynayan bir el. Fakat ömrümde bundan daha dehşet verici, tüyler ürpertici bir şey de görmedim.»

10. Ceketteki kan

Drayman, *«O* arada bana da bir şeyler olmuştu,» diye devam etti. «Atın kaçacağından korktuğum için yere atlıyamıyordum. Kendim de kaçmaktan utanıyordum. Vampirleri düşündüm. O alaca karanlıkta bütün

cehennemi efsaneler canlanıverdi. Anlıyacağınız, ödüm patladı. Atın üzerinde topaç igibi dönüyor, bir elimle hayvanı zaptetmeğe çalışırken, diğeriyle de tabancamı çekiyordum ... Tekrar başımı çevirdiğim .zaman o ᶠşey' mezardan çıkmış, bana doğru geliyordu. îşte,beyler, en samimi arkadaşlarımdan biriyle böyle tanıştım. Mezardan çıkan adam eğilerek yerdeki küreği kaptı. Herhal bunu mezar kazıcılardan biri orada unutup gitmişti. Yabancı, tekrar ilerledi, ingilizce, ᶠNe istiyorsunuz?' diye haykırdım, Kafam o kadar karışmıştı ki, Macarca bir tek kelime 'bile hatırlayacak halde değildim. Adam; durakladı ve sonra, acaip bir aksanla, fakat ingilizce cevap verdi. 'Yardım istiyorum, yardım, Milor. Benden korkmayın/ Küreği yere fırlattı. Atım biraz sakinleşmişti, lakin ben hala heyecanlıydım. Yabancı uzun boylu değildi ama son derecede güçlü kuvvetliydi. Yüzünde de, cildinin pembe gibi durmasına sebep olan ufak. kabuklu lekeler vardı. Orada durmuş ellerini sallarken birdenbire yağmur başladı. .. Yabancı, yağmurda kımıldanlıyor, bana seslenip duruyordu. Sözlerini kelimesi kelimesine tekrarlıyamıyacağım. Yalnız, şöylebir şey söyledi sanırım. 'Bakın, Milord. Ben şu iki zavallı gibi vebadan ölmedim.' Diğer iki mezarı işaret etti. 'Ben hasta bile olmadım. Bakın, yağmur yüzümdeki kanları nasıl yıkıyor? Kendi kanım bunlar. Mahsus yüzümü iğneyle çizdim . .' Dilini, kurumla nasıl kararttığım göstermek için çıkardı. Bu da yağ-murda tertemiz oldu tabii. Bu o yere ve mezardan çıkan adama uyacak çılgınca bir sahneydi. Sonra yabancı bir cani olmadığını söyledi. Siyasi bir suç işlemiş ve sonunda da

hapishaneden kaçmıştı.» Drayman, tekrar gülümsedi. Alnı da yine kırışmıştı. «Ona yardım etmek?.. Ettim tabii. Bu macera beni sarhoş etti adeta. Planlarımızı yaparken o da bana vaziyeti anlattı. O ve iki kardeşi Klausenburg üniversitesinde talebeyken siyasi bir harekete karışmışlardı. Yani, Transilvanya'nın 1860'tan evvel olduğu gibi Avusturya himayesinde müstakil bir prenslik haline getirilmesi için faaliyete geçmişlerdi. Yakalanınca, üç kardeşi aynı hücreye kapamışlardı, iki kardeşi orada vebadan ölmüştü. Grimaud.aynı zamanda bir mahkum olan hapishane doktorunun yardımiyle, yalandan veba arazı göstermiş ve güya can vermişti. Gardiyan ve diğer memurların doktorun doğruyu söyleyip söylemediğini anlamak için Ölülerin yanına s oku Imıyac akları aşikardı. Bütün hapishane korkudan çılgına dönmüştü adeta. Üç kardeşi gömen mezarcılar da cesetleri çam tahtasından yapılmış tabutlara atarken, başlarını çevirerek nefes almamaya çalışmış ve kapakları da çabucak çivilemişlerdi. Veba kurbanlarım daima hapishaneden uzaklara gömüyorlardı., Üstelik, dediğim gibi kapakları dikkatsizce, çabucak çivilemekteydiler. Doktor, Grimaud'a usulca bir tırnak makası da vermişti. O bunu bana da gösterdi. Kuvvetli bir adam, telaşlanıp paniğe kapılmadığı ve gömüldükten sonra sıksık. nefes alarak tabuttaki havayı bitirmediği takdirde, kapağı başiyle itip. tırnak makasını araya sıkıştırabilirdi. Ondan sonra güçlü kuvvetli bir adam. gevşek toprağı da kolaylıkla kazardı... işte böyle ... Grimaud, Paris'te talebe olduğumu öğrenince konuşmamız da daha kolaylaştı. Annesi Fransızdı onun.

Bu lisanı kusursuz bir şekilde konuşuyordu. Onun derhal Fransa'ya kaçmasına karar verdik. Orada yeni bir isim alır, bu vaziyetten kimse de şüphe etmezdi. Grimaud'un biraz parası vardı. Bir yere saklamıştı bunu. Sonra doğduğu şehirde de bir genç kız->» Drayman, sanki ileri gittiğini farketmiş gibi birdenbire durakladı.

Hadley, sadece başım salladı. «Kızın kim olduğunu bildiğimizi sanıyorum. Şimdiki halde 'Madam Dumont'u bir tarafa bırakabiliriz. Devam edin. sonra?»

«Genç kız itimat edilecek bir insandı. Onun arkasından Paris'e gelir, parayı da getirebilirdi. Zaten Grimaud'un peşine takılacaklarını da sanmıyorduk. Hakikaten de öyle oldu. Onu herkes ölü biliyordu ... Tabii Grimaud, ilk anlarda çok korkuyordu. Orada, bir saniye bile duracak halde değil—-di. Onun için ne traş oldu, ne de sırtındakileri çıkarıp, benim elbiselerimden birini giydi. Maamafih etrafın şüphesini de uyandırmadık. O zamanlar pasaport işleri de öyle sıkı değildi. Grimaud, Tradj'da buluşmak istediğim İngiliz arkadaşımmış gibi hududtan geçti. Fransa'ya gittikten sonrasını biliyorsunuz ... şimdi, beyler!» Drayman. bütün vücudunu sarsan bir şekilde, derin bir nefes aldı. Dikleşerek, cam gibi gözleriyle dik dik onlara baktı. «Basit bir tahkikat neticesinde söylediklerimin doğru olduğunu anlayabilirsiniz ... »

Dr. Fell, münakaşaya hazırlamrmış gibi: «Duyduğunuz o 'Tırrak' sesi ne olacak?» diye sordu. Bu sual o kadar alelade, fakat aynı zamanda öyle beklenmedik bir şeydi ki, Hadley çabucak döndü. Hatta Drayman bile

doktordan tarafa bakmağa, çalıştı. Dr. Fell'in kırmızı çehresi dalgın bir ifadeyle karışmıştı, şişman doktor derin derin soluyarak bastonuyla halıyı dürtüştürüyordu. Sanki "biri itiraz etmiş gibi bir tavırla, şömineye doğru. «Bence bu çok mühim.» dedi. Hıh. Buraya bakın, Mr. Drayman. Size sadece bir sual soracağım. "Tırrak' diye bir ses duydunuz. Yani tabutun kapısı açılıyordu. Öyle mi? Tamam.Bundan da da Grimaud'nun çıktığı mezarın o kadar derin olmadığı anlaşılıyor... »

«Evet, öyle mezar derin değildi. Yoksa Grimaud dışarı çıkamazdı.»

«İkinci sual. O hapishane-e-Mükemmel bir şekilde idare edilen bir yer miydi orası? Yoksa değil miydi?»

Drayman, şaşırmıştı ama çenesindeki adaleler geriliverdi. «Bilmiyorum, efendim. Yalnız o sırada amirlerinin hapishane müdürüyle memurlarına çattıklarından haberim var. Hapishanede vebanın başlamasına sinirlenmişlerdi. Hastalık, mahkumların madenlerde çalışmalarına mani oluyordu. Ha, aklıma gelmişken, ölenlerin isimleri ilan ediliyordu. Bunu ben kendi gözümle gördüm. Şimdi size tekrar soruyorum? Eski bir rezaleti yeniden canlandırmanın ne lüzumu var? Bunun size bir faydası dokunamaz. Bu, Grimaud'un şerefini lekeliyecek bir şey değil mi—»

Dr. Fell, onu merakla süzerek, «Evet,» diye mırıldandı.«Bütün mesele de bu ya. Ben de bilhassa bunun üzerinde durmak istiyorum. Bu öyle şerefsizlik addedilecek bir hadise değiL. Bir insanın mazisini

görmesine bütün bağlarını koparmasına sebep olacak bir şey mi bu?»

Drayman, heyecanla sesini yükseltti. «—fakat Ernestina Dumont'un şerefine leke sürülebilir! Neyi kasdettiğimi anlamıyor,musunuz? Grimaud'nun kızı ne olacak? Eski defterleri, sırf mantıksızca bir ümitle, kardeşlerinden birinin veya ikisinin de sağ olduğunu düşünerek yokluyorsunuz! Onlar öldü! ölüler de mezarlanndan çıkmazlar! Grimaud'u kardeşlerinden birinin öldürdüğü nereden aklımza geldi? Bunu sorabilir miyim?»

Hadley: «Bunu kendisi söyledi,» diye cevap verdi.

Rampole, bir an Drayman'in bu sözü anlamadığını sandı.

Sonra da adam sanki nefes alamıyormuş gibi titreyerek ayağa kalktı. Şaşkın şaşkın paltosunun önünü açtı, boynuna dokundu ve sonra tekrar yerine oturdu. Sadece camlaşmış gözlerinin ifadesi değişmemişti. «Bana yalan mı söylüyorsunuz?» Bütün ciddiyetine rağmen sesi titrek, aksi ve çocuksuydu. «Neden bana yalan söylüyorsunuz?»

«Hakikat bu! Şunu okuyun.» Dr. Petersen'den gelen mektubu ona uzattı. Drayman, kağıdı almak için bir hareket yaptı. Sonra da geri çekilerek: 'Hayır.' makamında başını. salladı. «Bundan bir şey anlamam, efendim. Ben—ben—Yani, o ölmeden evvel bir şey mi söyledi?»

«Katilin, erkek kardeşi olduğunu söyledi.» Drayman, tereddütle sordu: «Başka?» Hadley, cevap vermiyerek adamın muhayyilesinin çalışmasını bekledi. Nihayet Drayman, «Emin olun, inanılmayacak bir şey bu!» dedi. «Yani Grimaud'u tehdit eden o şarlatanın, arkadaşımın ömründe görmediği o adamın, kardeşlerinden biri olduğunu mu ima ediyorsunuz? Galiba, öyle ... Fakat saçma bu! Meseleyi hala anlamış değilim. Grimaud'un bıçaklandığını duyduğum ilk andan beri..» «Bıçaklandığını mı?»

«Evet. Dediğim gibi—*» Hadley, «Dr. Grimaud'u tabancayla vurdular.» dedi. «Onun bıçaklandığını nereden çıkardınız?»

Drayman, omuzlarını kaldırdı. Buruşuk çehresinde müstehzi ve ümitsiz bir ifade uçuştu. Sakin sakin: «Ben. iyi bir şahit olamıyacağım,» diye mınldandı. «Size büyük bir hüsnüniyetle, inanmıyacağınız şeyler söylemekte ısrar ediyorum. Galiba, meseleyi yanlış anladım. Mr. Mangan, hücuma uğrayan Grimaud'un ölüm halinde olduğunu, katilin biçakla tabloyu parçaladıktan sonra ortadan kaybolduğunu söyledi. Ben de bu yüzden Grimaud'un da bıçaklandığını sandım.» Burnunun yukarısını uğuşturdu. «Bana sormak istediğiniz başka bir şey var mıydı?» «Akşamı nasıl geçirdiniz?»

«Uyuyordum. Ben—anlıyacağımz, bazan başım ağrıyor. Tam gözlerimin arkası. Yemekte ağrılar o kadar arttı ki Albert Hall'deki konsere gitmekten vaz geçerek, bir uyku hapı alıp yattım. Maalesef yedi buçukta Mr.Mangan'ın beni uyandırdığı zaman arasında olanları

hatırlamıyorum.» Hadley, sakin sakin, durmasına rağmen, avının üzerine atılmağa hazırlanan bir adam tavnyle Drayman'in önü açık paltosuna bakıyordu. «Ya ... Yatarken soyundunuz mu. Mr.Drayman?» «Affedersiniz-soyundum mu? Hayır. Sadece ayakkabılarımı çıkardım, işte o kadar.» «Odanızdan hiç çıktınız mı?» «Hayır.»

«O halde—ceketiniz nasıl kanlandı? Evet, tamam. Ayağa kalkın! Kaçmayın canım. Olduğunuz yerde durun. Şimdi paltonuzu çıkarın.»

Sandalyesinin yanında şaşkın şaşkın duran Drayman paltosunu çıkararak, elini, yerde bir şeyler arayan bir adam tavriyle ceketinde gezdirirken, Rampole da kan lekesini gördü. Yaşlı adamın sırtında açık gri bir elbise vardı, bunun üzerinde kan lekesi iyice belli olmaktaydı. Koyuca bir lekeydi bu. Ceketin yanından aşağıya, sağ cebe doğru iniyordu. Drayman'in parmakları bunu buldu ve durakladı. Usulca oğuşturdu. Sonra ihtiyar adam ellerini birbirine sürttü, Sesini aksi aksi yükselterek: «Bu kan olamaz!» diye bağırdı. «Ne olduğunu bilmiyorum. Fakat bana inanın. Kan olamaz!»

«Onu anlarız. Lütfen ceketinizi çıkarın. Korkarım bunu bize bırakmanızı rica edeceğim. Ceplerinizden almak istediğiniz bir şey var mı?» «Fakat—»

«Kan lekesi nereden oldu?»

«Bilmiyorum. Yemin ederim, bilmiyorum! Tahmin bile Edemiyorum! Kan değil bu! Kan olduğunu nereden çıkardınız?»

«Lütfen ceketi bana verin . .Ala.» Drayman, titrek elleriyle ceplerinden bozuk para, konser bileti, bir mendil, bir paket sigara ve bir kutu kibrit çıkarırken, Hadley onu dikkatle süzdü. Sonra da ceketi alarak dizlerinin üzerine yaydı. «Odanızın aranmasına bir itirazınız var mı? izin vermediğiniz takdirde bunu yapmağa hakkım olmadığım açıkça söyliyeyim.»

Yaşlı adam, kuru bir sesle: «Hiç bir itirazım yok.» diye cevap verdi. «Bana bu işin nasıl olduğunu anlatsanız! Ben münasip şekilde hareket etmeğe çalıştım. Evet, münasip şekilde ... Bu işle hiç bir alakam yoktu.» Duraklayarak, o kadar derin bir istihzayla, acı acı güldü ki, Rampole, şüpheleneceği yerde şaşırdı. «Beni tevkif mi ediyorsunuz? Doğrusu buna da itirazım yok.» Bu işte bir yanlışlık vardı. Öyle alelade bir yanlışlık da değildi bu. Rampole, Hadley'in de kendisi gibi makul olmayan bir takım endişelere kapılmış olduğunu hissetti. Drayman, bir sürü ters ve yanlış şey söylemişti. Korkunç, dehşet verici bir hikaye anlatmıştı. Bu yalan veya doğru olabil irdi. Fakat hikayede belirsiz bir melodram havası da vardı. Buna rağmen, Rampole tahmin edemediği bir sebepten dolayı Drayman'in anlattıklarına inanıyordu. Daha doğrusu Amerikalı, yaşlı adamın bu hikayeye inandığına kaniydi. Bunun sebebi Drayman'in sinsilikle alakası olmamasıydı. Basit bir adamdı o. Şimdi orada iyice akçıllaşmış olan mavi gömleğiyle duruyordu. Kollarını kıvırmış ve kemikli bilekleri ortaya çıkmıştı. Bu haliyle daha uzun boylu, daha zayıf ve sıska duruyordu. Bir eliyle paltosunu tutmuştu. Ve—gülümsüyordu.

Hadley, usulca küfürü bastı. Sonra da: «Betts!» diye seslendi. «Betts! Preston!» Memurlar cevap verinceye kadar da ayağını sabırsız sabırsız yere vurdu. «Betts, bu ceketi laboratuvara yolla. Leke tahlil edilsin. Görüyor musun? Yarın sabah neticeyi bana bildir. Bu gecelik bu kadar. Preston, Mr.Drayman'la aşağıya inip, onun odasına bir bak. Ne araman lazım geldiğini biliyorsun. Yalnız, maskelerle de biraz meşgul ol. Ben de daha sonra gelirim ... Düşünün, Mr. Drayman.yarın sabah sizden Scotland Yard'a gelmenizi istiyeceğim. işte böyle ...

Drayman,ona aldırmadı bile. Etrafını göremeyen bir yarasa gibi, sağa sola çarparak, dışarı çıktı. Başını sallıyor ve paltosunu arkasından yerde sürüklüyordu. Hatta bir ara Preston'un kolunu bile çekiştirerek, merakla: «O kan nereden bulaşmış olabilir?» diye sordu. «Biliyor musunuz, çok acaip bir hadise bu. Fakat,o kan nereden bulaştı?» Preston, mırıldandı. «Bilmiyorum, efendim. Aman, kapıya dikkat,»

Nihayet o kasvetli odaya derin bir sessizlik çöktü. Hadley, ağır ağır başını sallayarak, «Aklım iyice karıştı, Fell,» diye itiraf etti. «Ne yaptığımı artık ben de bilmiyorum. Drayman'e ne dersin? Müşfik, yumuşak başlı, sessiz bir adam gibi duruyor. Fakat arka arkaya darbeler indirdikten sonra bakıyorsun ki ona hiç bir şey olmamış. Boksörlerin çalışırken yumrukladlklan büyük torba gibi... Olduğu yerde nazlı nazlı sallanıyor. Kendisi hakkında düşündüklerinize,—hatta yaptıklarınıza da aldırmıyor. Belki de gençler onu bu yüzden sevmiyorlar.»

«Hım, evet.» Dr. Fell, homurdandı. «Şöminedeki kağıtları topladıktan sonra eve gidip düşüneceğim. Zira şimdi düşündüklerim- »

«Evet.»

«fevkalade korkunç!» Dr. Fell, müthiş bir enerji sarf ederek sandalyesinden kalktı. Geniş kenarlı şapkasını gözlerine kadar indirerek, bastonunu şöyle bir salladı. «Bir sürü faraziye sıralamak istemiyorum. Hakikati öğrenmen için telgraf çekmen lazım. Ha! Evet. Benim asıl inanmadığım o üç tabutla alakalı hikaye Allah bilir, belki de Drayman buna iyice inanıyor. Faraziyemiz iyice çürütül m edikçe diğer iki Horvath'ın ölmemiş olduklarını düşünmek zorundayız. Öyle değil mi?» «Bütün mesele-»

«Onlara ne olduğu ... Öhhö .. Evet. Bir tahminde bulunabilirim tabii. Bu, aslında Drayman'in hakikati anlattığına inanmasına bağlı. Bir: o üç kardeşin siyasi bir suç yüzünden hapse atıldıklarına katiyen inanmıyorum. 'Biraz parası olan' Grimaud. hapishaneden kaçıyor. Beş-altı sene sesi sedası çıkmıyor. Sonra, başka bir isim almış olmasına rağmen, hiç duymadığımız birinin mirasına konuyor. Parayı keyifle harcayabilmek için Fransa'dan da rahatça ayrılıyor, ikinci nokta faraziyemi destekliyor! Bütün bunlar doğruysa, Grimaud'un hayatındaki o tehlikeli sır ne olabilir? Çok kimse o Monte Kristovari firarı heyecanlı ve romantik bir macera addeder. Suçu ise ingilizlere, Oxford-Cambridge yarışı gecesi şamandıra aşırmak veva polisle döğüşmek kadar basit gösteriliyor. Allah kahretsin! Bu olmaz, Hadley!» «Yani--?»

Dr. Fell, usulca. «Yani,» dedi. «Grimaud'u o tabuta koyup, kapağını çiviledikleri zaman adam sağmış ... Belki iki kardeşi de aynı vaziyetteydi... Belki o üç 'Ölüm' de uydurmaydı. Doktor yalnız GrImaud'a değiL kardeşlerine de yardım etmişti. Grimaud. kendi mezarından çıktığı sırada, diğer tabutlarda da canlı iki insan vardı. Fakat onları dışarı fıdayamadılar. Zira tırnak makası Grimaud'daydı ve adam kardeşlerine yardım etmek istemedi. Herhalde hapishanenin doktoru bir kaç makas birden çalmamıştı. Makas, Grimaud'daydı. Çünkü kardeşlerin en güçlü kuvvetlisi oydu. O tabuttan çıktıktan sonra, kararlaştırdıkları gibi, diğerlerini kurtarması çok kolay olacaktı. Fakat Grimaud, kardeşlerinin gömülü kalmalarına karar verdi. Zira o zaman çaldıklan parayı üçe bölmelerine lüzum kalmayacaktı. Parlak bir cinayet.»

Kimse konuşmadı. Hadley, usulca bir şeyler mırıldandı. Ayağa kalktığı zaman yüzünde şaşkın ve hatta öfkeli bir ifade vardı.

Dr. Fell, «Evet,» diye homurdandı. «Bunun korkunç, iğrenç bir şey olduğunu biliyorum. Bu cinayeti işleyen adamın kabuslar görmesine sebep olacak kadar feci bir şey! Fakat bu kanlı meseleyi de ancak bu faraziye izah edebilir. Mezarlarından fırlayan iki kardeş, ağabeylerini ancak bu sebepten yakalamağa çalışırlar ... Neden Grimaud, Drayman'ı mezarlıktan uzaklaştırmakta o kadar acele etti?.. Niçin mahkum elbisesini çıkarmak için bile beklemedi? Köylülerin, vebadan ölenlerin, gömüldüğü bir mezarlığa sokulmıyacaklarını bilmesine rağmen, neden görülme tehlikesini göze alarak, yola

çıktı? Çünkü o mezarlar derin değildi. Dakikalar geçip,. —iki kardeş havasızlıktan boğulma tehlikesiyle karşı karşıya gelince-üstelikte ağabeylerinin kendilerini kurtarmak niyetinde olmadığını anlayınca, bağırmağa, tabutlarını yumruklamağa başlayacaklardı. O zaman Drayman, toprakların kaydığını görür veya zavallıların son çığlığım işitebilirdi.» Hadley, kulaklarına inanamıyordu. «Böyle bir köpek—» Sesi hafifledi. «Hayır.Biz iyice sapıttık, Fell. Bütün bunlanhayal. .Böyle bir hadise olamaz. Zaten—öyle olsaydı, öbür Horvath'lar da tabutlarından çıkamazlardı. Ölüp giderlerdi.» Dr. Fell, dalgın dalgın: «öyle mi» dedi. «Küreği unutuyorsun.» «Hangi küreği?»

«Mezarı kazan zavallılardan birinin korku veya telaşından orada unuttuğu küreği. Hapishanelerde.hatta en kötü hapishanelerde—bile bu kabil ihmale göz yumulmaz. Küreği olması için muhakkak birini yollarlar.Yarabbi! Elimde en ufak bir delil yok ama olanlan sanki seyretmişim gibi en ufak teferruatına kadar görebiliyorum. O çılgın Pierre Fley'in Warwick meyhanesinde Grimaud'a söylediklerini hatırla ve- bu sözlerin, anlattıklarına uyup uymadığım düşün.. . Evet, o gün küreği almağa, tepeden tırnağa 'kadar silahlı, soğukkanlı iki gardiyan gönderildi. Onlar Grimaud'un, Drayman'in görmesinden veya işitmesinden korktuğu şeyi gördüler veya işittiler. Ya yapılan oyunu anladılar, ya da insanca tarafları galip geldi. Tabutların kapaklarını parçalayarak açtılar. Ve iki kardeş, baygın dışarı yuvarlandılar. Kan içerisindeydiler ama ö İm emişlerdi. »

«Buna rağmen Grimaud'u yakalamağa kalkmadılar öyle mi? Hapishaneden kaçan ve üstelik kardeşlerini de o hale sokan bir adamı yakalamak için memleketi altüst ederlerdi—» «Hım, evet. Bunu ben de düşündüm. Bu yüzden bir sual de sordum. Eğer hapishane müdürüyle memurları o sırada amirlerinin hücumlarına uğramamış olsalardı, Grimaud'u yakalamağa da çalışırlardı, Veba dolayısiyle onlara çatıp duruyorlardı zaten. Bir de dikkatsizlikleri yüzünden böyle bir hadiseye sebebiyet verdikleri anlaşılınca neler olurdu kimbilir? Bu meseleden hiç bahsetmemek daha doğru olacaktı. .. iki kardeşi ayrı bir hücreye kapattılar ve ağabeylerinden ise hiç kimseye bahsetmediler.»

Hadley. kısa bir sessizlikten sonra: «Bu sadece bir faraziye.» diye mırıldandı. «Fakat eğer doğruysa o zaman iblislere, zebanilere de inanırım. Allah biliyor ya! Grimaud, cezasını çekmiş. Fakat buna rağmen katilini yine de yakalamamız lazım. Eğer bütün hikaye buysa—»

«Bütün hikaye bu değil tabii.» Dr. Fell, başım salladı. «Bu doğru bile olsa, maaleseFtam değil, işin fenası da bu ya. iblislerden bahsediyorsun. Doğrusu ben, Grimaud'dan daha kötü, daha iğrenç bir iblis olduğundan eminim. Bunun sebebini de bilmiyorum... X'i kastediyorum, dostum. O içi boş adamı. Henri kardeşi.» Bastonuyla işaret etti: «Niçin? Niçin Pierre Fley, ondan korktuğunu itiraf etti? Grimaud'un düşmanından korkması normal bir şeydi. Fakat neden Pierre Fley, müttefiki olan bu ağabeysinden o kadar çekiniyordu? Usta bir ilüzyonistin alelade bir hayalden korkması için

bir tek sebep vardı. Zira müşfik Henri, Şeytani bir zekaya sahip olan. kan dökmeğe meraklı bir deliydi.»

Hadley, not deflerini cebine koyarak paltosunu düğümledi.«Sen istersen eve git. Benim buradaki işim bitti. Fakat Pierre Fley'in peşine takılmak niyetindeyim. Üçüncü kardeşin kim olduğunu Fley biliyor... Sana söz veriyorum, Fle^e bildiklerini de anlattıracağım. Drayman'in odasına bir göz atacağım ama orada bir şey olduğunu sanmıyorum. Bu muammanın anahtarı Fley'de. Onun sayesinde katili de yakalayacağız. Hazır mısınız?»

Hadiseyi ancak ertesi sabah öğrendiler. Halbuki Pierre -Pley, o saatlerde çoktan ölmüştü. Onu da Grimaud'u öldüren tabancayla vurmuşlardı. Üstelik katil, şahitlerin gözleri önünde görünmez hale girmiş, ve karda yine ayak izi bırakmamıştı.

11- Sihirle Cinayet

Dr. Fell, ertesi sabah dokuzda oda kapısına vurduğu zaman misafirleri henüz kendilerine gelememişlerdi. Rampole.gece pek uykusunu alamamıştı. Doktorla saat birde eve döndükleri zaman karısı Dorothy, heyecanla kendisini bekliyordu. Genç kadın cinayetin bütün teferruatını öğrenmek niyetindeydi. Rampole ise olanları anlatmağa hazırdı. Onun için yanlarına sigara ve bira alarak, odalarına çekildiler. Dorothy, Sherlock Holmes'u taklit ederek divanın minderlerini yere yığdı. Elinde bira bardağiyle geçip, bunların üzerine kuruldu. 'Yüzünde gayet esrarengiz bir ifade belirmişti. Rampole ise odada dolaşarak olanları hikaye etti. Dorothy'in fikirleri canlı,

fakat vuzuhsuzdu. Genç kadın, Madam Dumont'la Drayman'dan hoşlanmasına karşılık, Rosette Grimaud'a da fena halde sinirlendi. Hatta Rampole, Rosette'in münazarada söylediği sözleri tekrarladığı zaman da bu öfkesi hiç geçmedi. Tabii hem Rampole, hem de Dorothy, Rosette'in tavsiyesini çok beğenmişlerdi, o da başka. Dorothy, ciddi bir tavırla sigarasını kocasına doğru salladı. «O acaip suratlı sarışının bu işte parmağı var. Sonradan, 'Dorothy, söylediydi,' dersin. O ahlaksızın biri, şekerim. 'Hain, kan dökmekten hoşlanan bir tip olmalı! Pah! Herhalde soğuk da! Eğer, onun Boyd Mangarı'a yaptıklarını, ben sana yapmağa kalksaydım ve sen beni bir güzel pataklamasaydm, bir daha ne senin yüzüne bakardım, ne de kendi yüzüme. Ne demek istediğimi anlıyorsun değil mi?»

Rampole, mırıldandı: «İşi şahsiyete dökmiyelim. Sonra Rosette, Mangan'a ne yaptı? Hiç. Görünüşte bir şey yok. Farzedelim ki Rosette, ön odada kitli değildi. Kız o zaman gidip babasını öldürdü mü sanıyorsun?»

«Hayır. Bu işi rahatça yapardı ama, kılığım değiştirmesine rağmen Madam Dumonfu kandıramazdı.» Dorothy'in parlak siyah gözlerinde gayet zekice bir ifade vardı. «Sana meseleyi anlatayım mı? Madam Dumont'la Drayman, masum. Mills'e gelince ... Onun ukalanın biri olduğu anlaşılıyor. Tabii sen bu hususta bitaraf da olamazsın. Zira ne fenden hoşlanırsın, ne de istikbalde dünyayı düzelteceklerini iddia edenlerden. Fakat Mills'in doğruyu söylediğinin aşikar olduğunu senin de itiraf etmen lazım.» «Öyle.»

Dorothy, düşünceli düşünceli sigarasını içti. «Hım. Aklıma fevkalade fikirler geliyor. En fazla şüphelendiklerim, görmediğin o iki kişi: Pettis ve ressam Burnaby.Onları itham o kadar kolay ki» «Ne?» .

«Dinle. Pettis'in çok kısa boylu olduğunu söyliyerek itiraz ettiler değil mi?Doğrusu Dr. Fell gibi zeki bir insan işin püf noktasını hemen anlamalıydı. Aklıma bir hikaye geldi ... Bunu nerede okuduğumu hatırlıyamıyorum. Fakat buna benzer hilelere orta çağlara ait bir kaç hikayede rastlanılıyor. Ne demek istediğimi anladın mı? Daima ortaya iri cüsseli bir şövalye çıkar. Tepeden tırnağa kadar zırhlıdır. Miğferinin vizyerini sıkıca kapamıştır. Müsabakaya iştirak eden bütün şövalyeleri yener. Nihayet karşısına en meşhur şövalye dikilir. At üzerinde mızraklarla döğüşeceklerdir. Şövalye ileri atılır ve iri yarı şampiyonun miğferinin tam ortasına, vizyerin üzerine vurur. Herkesin dehşetle açılan gözleri önünde dev cüsseli rakibinin kafası uçuverir. Sonra zırhın içinde bir ses yükselir. O zaman yakışıklı fakat ufak tefek bir gencin o zırhı giymiş olduğunu anlarlar... »

Rampole, karısına bakarak, vekarla: «Sevgilim,» diye mırıldandı. «İşte bu saçma. Şimdiye kadar aklına gelenlerin en, mantıksızı. Buraya baki Yani Pettis'in başının üzerine yapma omuzlarla, uydurma bir kafa takarak dolaştığını mı iddia ediyorsun?»

Dorothy, bunın kıvırdı, «Sen de çok muhafazakarsın. Bence bu fevkalade bir fikir. Delil mi istiyorsun? Mills, kendisi başın arkasının ve saçların parlak olduğundan, —bütün kafanın mukavvadan yapılmış gibi durduğundan

bahsetmedi mi? Buna ne dersin?» «Bu bir kabus, derimi Başka, işe yarayacak bir fikrin yok mu?»

Dorothy, «Var,» dedi. ilham perisinin birdenbire karşısına dikildiği belliydi ama o sanki bunu daha evvel düşünmüş gibi bir tavırla, «Bu fikrim,» diye devam etti. «O 'imkansız' vaziyet hakkında. Katil neden ayak izi bırakmak istemedi? Hepimiz oturmuş türlü türlü karışık sebepler icat ediyorsunuz.

Sonunda da katilin polisle alay etmek istediğine kanaat getiriyorsunuz. Saçma hayatım. Bir adam ayak izi bırakmak istemiyor. Akla gelecek ilk şey nedir? İlk ve en mühim sebep ne olabilir? Zira o adamın ayak izlerini derhal tanımak kabildir. Adamın ya ayaklarının biçimi gayet barizdir, ya da sakattır. Ayak izi bıraktı mı, sonunda darağacını boylar ... »

«Ve?»

Genç kadın, «Ve,» dedi. «Sen bana Burnaby'nin ayağının sakat olduğunu söyledin.» Nihayet Rampole şafak vaktine doğru uykuya daldı. Rüyasında Burnaby'in sakat ayağı, o takma başlı adamdan da. ha da korkunç bir hal aldı. Bu saçmaydı tabii. Fakat insanın {uyurken rahatsız eden,—üç mezar muammasına karışan saçmalardan ... Dr. Fell, Pazar sabahı dokuza doğru kapıya vurduğu zaman da kendisini zorlayarak yataktan kalktı. Telaşla traş olup, giyindikten sonra o derin sessizlikte sendeleyerek aşağı indi. Dr. Fell'in {veya başkalarının) yerlerinden kımıldamıyacağı kadar erken bir saatti bu. Rampole, gece başka . şeytani bir hadisenin daha cereyan etmiş olduğunu anlamıştı. Hol,

gayet serindi. Gürül gürül ateş yanan büyük kütüphanede bile sabahın o saatlerine mahsus acaip hal vardı. Bunu,bilhassa trene yetişmek için güneş doğarken yataktan kalktığınız zaman farkedersiniz. Bahçeye bakan şahnişteki masaya üç kişilik kahvaltı takımı konulmuştu. Kasvetli bir gün geçirecekleri belliydi. Kar yağmağa başlamıştı bile. Giyinmiş olan Dr. Fell, masanın başına geçmişti. Ellerini şakaklarına dayamış, gözlerini de önündeki gazeteye dikmişti.

«Henri kardeş!» diye homurdanarak, gazeteye vurdu. «Evet! Bizimki yine faaliyette. Hadley, biraz evvel telefon edip, diğer teferruatı da anlattı. O da neredeyse gelir. Başlangıç olarak şuna bir bak, Ted. Dün gece, halledilmesi güç bir meseleyle karşılaştığımızı sanıyorduk.ilahi Baküs ilahhi Jüpiter! Ya buna ne demeli? Ben de Drayman'e döndüm. Artık inanamıyorum! Bu hadise yüzünden Grimaud'un katli baş sahifeye konulmamış. Allahtan gazeteciler iki vakanın birbirine bağlı olduğunu farketmemişler. Veya Hadley, onlara bundan bahsetmemelerini söylemiş. «Şuraya bak!»

Rampele. fincanına kahve doldurulurken manşete bir göz attı. «StHlRBAZ,SlHtRLE ÖLDÜRÜLDÜ!» Bu başlık yazana her halde büyük zevk vermişti. «CAGLÎOSTRO SOKAĞI MUAMMASI.»

«İKİNCİ KURSUN DA SANA!» Amerikalı, «Cagliostro sokağı,» diye tekrarladı. «Allahaşkına Cagliostro sokağı nerede? Şimdiye kadar bir sürü acaip sokak ismi duyduğumu sanıyordum ama bu..»

Dr. Fell, mırıldandı. «Başka zaman bu ismi işitmezdin bile. Sokakların arkasına gizlenmiş olan dar yollardan biri. .. insan bu sokaklara kestirmeden caddeye çıkmağa çalışırken rastlar ve Londra'nın göbeğinde böyle 'kayıp' bir mahalle olduğunu görerek şaşırır ... Her ne hal ise ... Cagliostro sokağı, Grimaud'un evinden ancak üç dakikalık mesafede. Russel meydanının diğer tarafında, Guilford sokağının arkasında. Aslında bir çıkmaz sokak. Burada bir iki dükkan var. Gerisi de pansiyon... Henri kardeş, Grimaud'u vurduktan sonra evden çıkarak Cagliostro sokağına gitmiş. Biraz bekledikten sonra başladığı işi tamamlamış.» Rampole, çabucak yazıyı okudu.

«Dün gece Cagliostro sokağında öldürülen adamın Pierre Fley adlı bir Fransız sihirbaz ve illüzyonisti olduğu anlaşılmıştır. Fley, aylardan beri Commercial sokağında bir tiyatroda temsiller vermesine rağmen Cagliostro sokağındaki odaya iki hafta evvel yerleşmişti. Dün gece saat on buçukta vurulan Pierre Fley'in acaip şartlar altında öldüğü anlaşılmaktadır. Yani bu sihirbazın yine sihirle öldürüldüğü iddia edilebilir. Üç şahidin de söylediğine göre katili kimse görmemiştir. Üstelik cani, karda ayak izleri de bırakmamıştır. Buna karşılık üç şahit de birinin açık açık, 'ikinci kurşun da sana' dediğini duymuşlardır.Cagliostro Sokağı ancak iki yüz metre uzunluğundadır.Tuğla bir dilvarla sona ermektedir bu. Yolun başlangıcında birkaç dükkan bulunmaktadır. Cinayet sırasında bu dükkanların kapalı olmasına rağmen bazı vitrinlerden ışık sızdığı ve mağazaların önlerindeki karların süpürülmüş olduğu

bildirilmektedir. Fakat yirmi metreden sonra sokak ve kaldırırıların dümdüz,tertemiz bir kar tabakasıyle kaplı olduğu anlaşıl maktadır. Birmingham'dan Londra'ya gelmiş olan iki iş adamı, yani Mr. Jesse Short ve Mr. R. G. Blackwin, hadiseyi şöyle anlatmaktadırlar: 'Sokağın sonundaki evlerden birinde oturan bir arkadaşımızı ziyarete gidiyorduk. Sağ taraftaki kaldırımdan yürümekteydik. Tabii arkamız da yolun başına dönüktü. Kapılardaki numaralara bakmak için dönerken, daha geriden bir adamın gelmekte olduğunu farkettik, Bu yabancı ağır ağır ve endişeyle ilerliyor, sanki birinin yanına sokulmasını bekliyormuş gibi etrafına bakmıyordu. Adam, yolun tam ortasından yürümekteydi. Sokak bir hayli loştu. Bu yüzden sadece uzun boylu olduğunu, başında da yumuşak bir şapka bulunduğunu görebildik.' Buna karşılık Conduit sokağında devriye gezen polis memuru Henri Withers de aynı dakikalarda Cagliostro sokağının başına geldiğini, ve o adamın karda yürüdüğünü gördüğünü bildirmiştir. Yabancı, dönüp arkasına bakmış, fakat polis memurunun da farkına varmamıştır.

Hadise, üç dört saniye içerisinde olup bitmiştir. Mr.Short'la Mr. Blacwell, arkalarından acı bir çığlığın aksettiğini anlatmaktadırlar. Sonra birinin, açık açık, 'İkinci kurşun da sana,' dediğini işitmişlerdir. Bunu bir kahkaha ve nihayet boğuk bir tabanca sesi takip etmiştir. Telaşla döndükları sırada, arkalarındaki adam, sendelemiş, tekrar acı acı bağırdıktan sonra yere yüzükoyun yuvarlanmıştır, iki arkadaş o sırada sokağın baştan sona kadar tamamiyle bomboş olduğuna yemin

etmektedirler. Yabancının, yolun ortasından yürüdüğünü, karda da kendi ayak izlerinden başka hiç bir iz olmadığını ısrarla söylemektedirler. Onların bu iddialarını sokağın başından koşarak gelen polis memuru Withers de tasdik etmektedir. Üç şahit, bir mücevhercinin vitrininden süzülen ışıkta maktulün yüzükoyun yattığını, kollarının yana doğru açılmış olduğunu, sol küreğinin altındaki kurşun yarasından kan fışkırdığını görmüşlerdir. Silah—otuz sene evvel kullanılan tipte, uzun namlulu 38 lik bir Colt, üç metre kadar geride bulunmuştur.

Şahitler, duydukları sözlere ve tabancanın geriye atılmış olmasına rağmen, sokak bomboş olduğu için adamın intihar ettiğini sanmışlardır. Onun hala nefes aldığım farkeder etmez de kendisini, Dr. M.R.Jenkins'in sokağın nihayetindeki muayenehanesine götürmüşlerdir. O arada polis memuru etrafı tetkik ederek, hakikaten ayak izi olmadığını kat'i surette tesbite muvaffak olmuştur. Ondan sonra daha acaip bir hakikat ortaya çıkmıştır. Maktulün, elbiselerine bakılınca, yaranın etrafının yanmış olduğu görülmüştür. Bundan da tabancanın maktulün sırtına dayandığı veya zavallıya ancak dört beş santim geriden ateş edildiği anlaşılmaktadır. Dr. Jenkins de hadisenin bir intihar alamıyacağını bildirmiş, Adli Tabip de sonradan bunu tasdik etmiştir. Doktor, 'Hiç kimse kendisini, bilhassa böyle uzun namlulu bir tabancayla, bu şekilde ve bu açıdan vuramaz,' demiştir. Yani hadise bir cinayettir. Inanılmıyacak bir cinayet. Eğer adam uzaktan, mesela pencere veya kapıdan vurulmuş olsaydı, katilin

görünmemesi, sokakta ayak izleri bulunmaması hiç bir şey ifade etmiyecekti. Fakat Pierre Fley'i, yanında duran, kendisiyle konuşan ve sonra da ortadan kaybolan birinin vurduğu anlaşılmaktadır ..

Cinayetten sonra maktulün üzerinde hüviyetini belirtecek bir tek vesika bile bulunmamış, evvela onun kim olduğu da anlaşılmamıştır. Kısa bir gecikmeden sonra ceset morga kaldırılmış ve—»

Rampole, «Hadley'in, Fley'i getirtmek için yolladığı memur ne olmuş?» diye sordu.

«O adamı tanımamış mı?»

Dr. Fell, homurdandı. «Sonradan maktulün hüviyetini tesbit etmiş. Fakat adam oraya gittiği sırada hadise de sona ermiş. Hadley'in söylediğine göre Withers, kapı kapı dolaşıp tahkikat yaparken polislerle karşılaşmış. O zaman vaziyeti anlamış tabii. O arada Hadley'in Fley'i bulması için tiyatroya yolladığı memur da telefon ederek illüzyonistin orada olmadığını bildirmiş. Fley, tiyatro müdürüne sakin sakin o gece sahneye çıkmıyacağını söyledikten sonra anlaşılmaz bir şeyler mırıldanarak çıkıp gitmiş ... Morgtaki ölünün hüviyetini resmen tesbit edebilmek için Fley'in Cagliostro sokağındaki ev sahibini bulmuşlar. Sonra emin olabilmek için tiyatrodan da birini çağırtmışlar, italyan ismiyle sahneye çıkan bir irlandalı bu işe talip olmuş. Zira yaralandığı veya sakatlandığı için o gece temsil veremiyecekmiş. Öhhöo. Evet, Morgdaki adam hakikaten Fley'miş. Adam, vurularak öldürülmüş. Tabii bizim de başımız belada. Pahî» Rampole. haykırdı.«Bu hikaye hakikaten doğru

mu?»Bu sualini Hadley cevaplandırdı. Baş Müfettiş, adeta kavgaya hazırlamrmış gibi zili çalmış, sonra da ayaklarını vura vura içeri girmişti. Evrak çantasını, sanki bu bir harp baltasıymış gibi tutuyordu. Jambonlu yumurtasını yemeden evvel bir hayli söylendi durdu. Şöminenin önünde topuklarını yere vurarak, hiddetle: «Hikaye doğru ya!» diye haykırdı.

«Gazetenin her şeyi olduğu gibi açık açık yazmalarını istedim. Artık halkın yardımını istediğimizi, Pierre Fley'i—ve ağabeysi Henri'yi tanıyanların bildiklerini anlatmalarım ilan edebiliriz! Henri! Yarabbl! Fen. ben çıldırmağa başladım. Uydurduğun o isim aklıma takıldı. Bunu bir türlü unutamıyorum. Sanki adamın asıl adının Henri olduğunu biliyormuşum gibi bu ismi kullanıp duruyorum. Gözlerimin önünde Henri[1]nin hayali beliriyor. Nevse. pek yakında onun asıl adını öğrenebileceğiz. Bükreş'e telgraf çektim.

Henri kardeş! Henri ağabey! Onun izini bulduk! Sonra yine kaybettik! Hen—»

Dr. Fell, endişeyle soluyarak: «Allahaşkına, kendine gel,» dedi. «Sayıklayıp durma.Zaten vaziyet berbat. Herhalde hemen hemen bütün gece çalıştın. Başka bir şevler öğrenebildin mi? Hım.

Evet. Haydi bakalım, evvela karnını doyur. Ondan sonra manevi meselelerle meşgul olalım.»

Hadley, hiç bir şey yi yem iveceğin i söyledi.Fakat iki tabak jambonlu yumurtayı silip üüpürdükten, birkaç fincan kahve içip, sigarasını yaktıktan sonra, daha sakin

bir tavır takındı, çantasından bir takım kağıtlar çıkararak, ciddi ciddi, «Eh ... » dedi. «Artık başlayabiliriz. Şimdi şu gazeteye yazılanları teker teker inceleyelim. Sonra da yazılmıyanlara geçelim, öhhö! Evvela— Blackwin'le Short meselesi var. Sözlerine inanılır şahitler onlar. Üstelik Henri kardeş olmadıkları da muhakkak. Birmingham'a telgraf çektik. Her ikisi de orada doğup büyümüşler.Mahallelerinde herkes onları tanırmış. Böyle bir hadise karşısında şaşalayıp, saçmalayacak insanlar da değiller. Halleri vakitleri yerinde, akılları başlarında adamlar. Memur Withers'e gelince. O da tam güvenilecek bir genç. Hatta kusur sayılacak kadar titiz ve dikkatli. Blackwin'le Short, kimseyi görmediklerini söyledikleri zaman belki yayınlıyorlardı. Fakat, hakikati, gördükleri şekilde anlattıkları aşikar.» «Yanılıyorlar mıydı? Nasıl?»

Hadley, «Bilmiyorum.» diye homurdandı. Derin bir nefes alarak, kederle başını salladı. «Fakat yanılmış olmaları lazım. Fley'in odasını aramadım ama sokağa bir göz attım, öyle Piccadilly meydanı gibi aydınlık bir yer değil. Fakat şahitleri yanıltacak, her şeyi görmelerine mani olacak kadar da karanlık, sayılmaz. Gölgeler—Yarabbi! Bilmem ki! Ayak izlerine gelince ... Withers, bir tek iz bile olmadığına dair yemin ediyor. Onun sözüne inanmağa hazırım, işte böyle ... » Dr. Fell, sadece içini çekti. Hadley, devam etti. «Gelelim tabancaya. Fley. 38 lik bir Colt'la vurulmuş. Grimaud da öyle. Tabancada sadece iki kurşun varmış. Hen-yani katil iki kurşunu da hedefe isabet ettirmiş. Modern revolver tıpkı bir otomatik gibi kovanları fırlatır ... Eski

Colt ise kovanları atmamış. Tabanca o kadar eski ki, kime ait olduğunu tesbit etmemiz de imkansız. Yalnız silah mükemmel vaziyette. Modern, çelik kaplı kurşunlarla do İd uru lab iliyor. Fakat biri tabancayı senelerden beri saklıyormuş.»

«Hiç bir şeyi unutmamış ... E, Fley'in dün neler yaptığım öğrendin mi?» «Evet. Henri'yi görmeğe gitmiş.»

Dr. Fell'in gözleri faltaşı gibi açıldı. «Ne? Buraya bak. Eğer eline bir ipucu—»

«Elimde bundan başka ipucu yok zaten.» Hadley, acı bir memnuniyetle arkadaşına baktı. «Eğer bir iki saat içerisinde netice alamazsak, ben de şu çantayı yerim! Sana telefonda Fley'in dün gece sahneye çıkmağı reddedip, tiyatrodan ayrıldığını söyledim, değil mi? Tamam gönderdiğim memur hem tiyatronun müdürü olan îsaacstein adlı biriyle, hem de O'Rourke ismindeki irlandalı akrobatla konuşmuş O'Rourke. diğerlerine nazaran Fley'le daha samimiymiş. Cesedin hüviyetini tesbit için de yine o gitmiş ... Tabii Limehouse civarında Cumartesi geceleri çok mühim. Tiyatrodaki varyete programı öğleden sonra birde başlayıp gece on bire kadar devam ediyormuş. Akşam, işler bir hayli yolundaymış. Yani tiyatro iyice dolmuş. Fley'in ilk temsili sekizi çeyrek geçeymiş. Bileğini kırdığı için sahneye çıkamıyacak olan O'Rourke, sekizi on geçe sigara içebilmek için usulca aşağıya inmiş. Orada kömürle işleyen bir kazan varmış. Yani musluklara sıcak su veriyorlarmış .»Hadley, bir kağıt çıkardı.Baştan aşağı

yazı doluydu bu. «işte, O'Rourke'un anlattıkları. Somers adamın söylediklerini yazmış. O'Rourke da altına imzasını atmış.» «Amyant kaplı kapıdan geçip, aşağıya inerken bazı sesler duydum.Sanki biri ocakta yakmak için odun kırıyordu. Sonra fena halde irkildim. Kazanın kapısı açıktı. Bizim kaçık da elindeki baltayla temsilde kullandığı o bir iki parça eşyayı kırıp kırıp ateşe atıyordu. 'Aman Yarabbi!' dedim. 'Ne yapıyorsun, Kaçık?' O acaip tavırlariyle cevap verdi. 'Eşyalarımı parçalıyorum, Sinyor Palyaço.' {Anlayacağınız, ben sahnede Büyük Palyaço adını kullanırım. Fakat bizim Kaçık daima böyle konuşurdu. 'Artık işim bitti,' diye devam etti.'Bunlara ihtiyacım kalmadı.' Güüm! O sahte iplerle dolap için kullandığı içi boş bambu sopaları kazana fırlatıverdi. Ben, 'Kaçık!' dedim. 'Allahaşkına kendine gel! Birkaç dakika sonra sahneye çıkacaksın' Daha giyinmemişsin bile!' O, başını salladı. 'Sana söylemedim mi? Ben, ağabeyimi görmeğe gidiyorum. O bir şeyler yapacak ve böylece o eski mesele de halledilmiş olacak.' Merdivenlere doğru yürüdü, sonra da birdenbire döndü.

Kaçığın yüzü tıpkı ata benzerdi. Beyaz bir ata. Bunu söylediğim için Allah beni affetsin. Ocağın alevleri çehresini aydınlatıyordu. Yüzünde acaip, tüylerimi ürperten bir ifade vardı. 'Bu işi yaptıktan sonra, başıma bir şey gelirse: dedi. 'Ağabeyimi, benim oturduğum sokakta bulabilirsin. Kendisi aslında orada oturmuyor ama geçenlerde bir oda tuttu.[1] O sırada ihtiyar Isaacstein gözüktü. O da Kaçığı arıyordu. Kaçığın sahneye çıkmayacağım duyunca, adeta kulaklarına

inanamadı. Tabii kavga çıktı. Nihayet Isaacstein, 'Sahneye çıkmadığın takdirde ne olacağını biliyorsun, değil mi?' diye bağırdı. Kaçık ise, sanki pokerde eline fevkalade kağıtlar gelmiş gibi bir tavırla, tatlı tatlı, 'Evet: dedi. 'Biliyorum.' Şapkasını çıkararak, ikimizi de nezaketle selamladı. 'İyi geceler, beyler. Ben artık mezarıma dönüyorum.' Ondan sonra o deli başka hiç bir şey söylemeden merdivenlerden çıkıp gitti.»

Hadley,kağıdı katlayarak çantasına koydu.Dr.Fell, piposunu yakmağa çalışıyordu. «Evet. Fley, hakikaten sanatkarmış. Ne yazık ki Henri ağabey—Neyse. Başka?»

«Henri'yi Cagliostro' sokağında kıstırmak belki işimize yarar, belki de yaramaz. Her ne hal ise, adamın muvakkat yerini bulduk.» Hadley, bir an durdu. «Düşünürken, kendi kendime, 'Fley vurulduğu sırada nereye gidiyordu?' diye sordum. Nereye doğru yürüyordu? Herhalde adam kendi odasına gitmiyordu. Zira o sokağın başında, 2 numaralı evde oturmaktaydı. Halbuki cinayet sırasında aksi istikamette ilerliyordu.

Vurulduğu sırada yolun yarısını hemen hemen geçmişti.Yani sağında 18, solunda ise 21 numaralı evler vardı. Tabii , zavallı tam sokağın ortasındaydı. îyi bir ipucuydu bu. Someers'i bunu takibe memur ettim. Simdi o yarıdan" sonraki her binaya uğrayacak. Orada yeni veya dikkati çekecek bir kiracı olup olmadığını öğrenecek. Pansiyoncu kadınlar malûm. Herhalde bir düzine şüpheli şahısla karşılaşacağız. Fakat zararı yok ... »

Şişmanlığının müsaadesi nisbetinde geniş koltuğuna yayılmış olan Dr. Fell, saçlarını karıştırdı. «Evet. Fakat senin yerinde olsaydım, sokağın yalnız bir ucuyla meşgul olmazdım. Bütün evlere baktırırdım, Hadley. Belki de Fley vurulduğu sırada birinden kaçıyordu. Düşmanından uzaklaşmağa çalışıyordu?»

«Fley, sokağın ucundaki tuğla duvara doğru koşmakla kaçamazdı ki!» Doktor, koltuğunda doğrularak, «Yanlış!» diye kükredi.

«Beni dinle! Yanlış bu! Böyle söylememin sebebi bu karanlıkta en ufak bir hakikat pırıltısı görememem de değil. Bunu itiraf ediyorum zaten. Fakat bu hadisenin basitliği insanı çıldırtıyor. Bu dört duvar arasında yapılan bir oyun değil. " Bir sokak bu! Bir adam, bu ıssız sokakta, karda yürüyor! Bir çığlık, fısıldanan birkaç kelime! Bamî Şahitler dönüyorlar! Katil ortada yok. Nereye gitmiş o? Acaba cani tabancayı, tıpkı bıçak gibi uzaktan mı fırlattı?.. Bu da Fley'in sırtına çarpıp patladı ve sonra da yere mi düştü?»

«Saçma!»

«Saçma olduğunu biliyorum!» Dr. Fell, başım salladı,

«Buna rağmen bu sualleri yine de soruyorum.» Gözlüklerini burnundan kaydırarak, ellerini gözlerine bastırdı. «Bu yeni hadise Russel meydanındaki gnıba nasıl tesir ediyor? Yani herkesin şüphe edildiğine göre, listedeki adlardan bir kaçını silemez miyiz? Belki bize Grimaud'un evinde yalan söylüyorlardı ama herhalde o sırada Cagliostro sokağının ortasında Colt tabancalannı fırlatmıyorlardı.»

Hadley'in çehresi istihzayla adeta çirkinleşti.«Talih, yine yüzümüze güldü. Bak, ben bunu unutmuştum! Eğer Cagliostro sokağındaki hadise biraz daha geç veya daha erken olsaydı bir iki kişiyi o listeden çıkarabilirdik. Maalesef şimdiki halde bu imkansız. Fley'i saat tam onu

yirmi beş geçe vurdular. Yirmi iki yirmi beşte. Yani Grimaud'dan on beş dakika sonra. Henri ağabey, işi oluruna bırakmak niyetinde değildi. Ne yapacağımızı tahmin etti. Nihayet öğrenilir öğrenmez, bir memur yollayıp Fley'i getirteceğimizi biliyordu. Bu yüzden Henri ağabey—veya başka biri bizden" evvel davrandı.»

Dr. Fell, tekrarladı: «Veya başka biri? .. Doğrusu kafan enteresan bir şekilde çalışıyor. Neden veya başka biri?'»

«Ben şunu belirtmeğe çalışıyorum. Grimaud vurulduktan sonra geçen o on beş dakikayı! Kimsenin hiç bir şeye dikkat etmediği, o uğursuz on beş dakikayı. Fell, cinayetlerle alakalı yeni yeni şeyler öğreniyorum. Eğer, zekice bir kaç cinayet işlemek istiyorsan, ilk kurbanını öldürdükten sonra ikincisini ortadan kaldırmak için şöyle uygun, dramatik bir an bekleme. Bir vur—arkasından tekrar vur. Birinci cinayet, polisler de dahil olmak üzere, herkesi o kadar şaşırtır ki, kimse diğerlerinin o saatte nerede olduğunu hatırlayamaz. Biz hatırhyabiliyor musunuz?»

Dr. Fell, hatırlıyamadığını gizlemek için, «Yavaş! yavaşı.» diye homurdandı. «Zamanı tesbit etmek kolay. Dur bakalım. Grimaud'un evine—kaçta gittik?»

Hadley, bir kağıt parçasına bir şeyler karalıyordu. «Eve, Mangan pencereden atladığı sırada eriştik. Herhalde silah patlayalı ancak iki dakika olmuştu. Onu oniki geçe diyelim. Yukarı koştuk. Kapı kitliydi. Kerpeten bulup kapıyı açtık. Üç dakika daha geçti...»

Rampole, söze karıştı. «Pek az zaman bırakmıyor musun? Bana uzun müddet ortada koşuşup durduk gibi geliyor.»

Hadley, «Ekseri herkese öyle gelir.» dedi.Hatta, ben de Kynaston hadisesine kadar aynı şekilde düşünüyordum. Hatırlıyor musun Fell? Şeytani bir zekası olan katil kendisini temize çıkarmak için şahitlerin daima fazla zaman geçmiş gibi bir hisse kapılmalarından istifade etmişti. Zira hepimiz düşünürken saniye değil, dakika hesaplarız. Bunu bir tecrübe et, Ted. Masanın üzerine bir saat koyarak gözlerini kapa. Dakikanın dolduğuna kanaat getirdiğin zaman saate bak. Gözlerini otuz saniye evvel açacağından eminim... Evet, o arada üç dakika geçti diyelim. «Kaşlarını çattı. «Mangan, telefon etti. Ambulans pek çabuk geldi. Hastahanenin adresine dikkat ettin mi. Fell?» Şişman doktor, vekarla: «Hayır,» diye . cevap verdi. «Bu çirkin teferruatı daima sana bırakırım. Fakat biri hastanenin yanında,» dedi. «Yani, arkadan Cagliostro sokağına çok yakın. Belki de arka bahçeler aynı hizadadır ... Neyse ... Ambülans Russel meydanına beş dakikada gelmiş olsun. Eder onu yirmi. Peki, ikinci cinayetten evvelki beş dakika ne olacak? Ya ondan sonraki aynı derecede mühim beş, on veya on beş dakika? Rosette Grimaud, ambülansa binerek, babasıyle gitti. Yanına kimseyi almamıştı. Eve neden sonra döndü. Mangan aşağıda yalnızdı, benim namıma sağa sola telefon ediyordu. Ancak Rosette döndükten sonra yukarı çıktı. Onların cinayet işlediğini pek sanmıyorum ama, herkesin üzerinde durmak lazım.

Drayman? Onu hem bu müddet zarfında, hem de ondan sonra gören olmadı. Mills'le Dumont denilen kadına gelince ... Hım ... Mills, hiç olmazsa on buçuğa kadar bizimle konuştu Onun arkasından Madam Dumont geldi. İkisi de bir müddet yanımızda kaldılar. Oldu mu olanlar?»

Dr. Fell, güldü. Sonra da düşünceli bir tavırla, «Yani yine eskisi kadar malûmatımız var,» diye mırıldandı. «Ne daha az, ne daha çok. Temize çıkanlar, zaten masum olduklarına inandığımız, doğru söylediklerini düşündüğümüz kimseler. Hadley, bu kadar kargaşalık karşısında şapkamı hürmetle çıkarmaktan başka bir şey yapamıyacağım ... Ha, aklıma gelmişken. Dün gece Drayman'in odasında bir şey bulabildiniz mi? Ya o kan lekesi meselesi ne oldu?» «Cekettеki insan kam tabii. Fakat Drayman'in odasında ne bunu izah edecek, ne de ipucu sayılabilecek bir şey vardı. Tabii odada o mukavva maskelerden bir kaç tane bulduk. Fakat bunlar uzun sakallı, kocaman patlak gözlü şeylerdi. Yani daha ziyade çocukları hoşuna gidecek maskeler ... öyle—pembe bir modele rastlamadık, içeride eski maytaplar, yıldızlar, hava fişekleri ve bir de oyuncak bir tiyatro vardı-»-»

Dr. Fell, çocukluk günlerini hatırlamıştı. Sevinçle, soludu. «Bir kuruşa sade, iki kuruşa boyalı! Çocukluk günlerine has o sihir nerede? Yarabbi! Masum çocukluk günlerimde, etrafın gözlerini kamaştırdığım zaman—Annemle babam herhalde aynı fikirde değillerdi, Hadley .. Neyse, çocukluğumda bana da bir oyuncak tiyatro almışlardı. Tam on altı değişik dekoru vardı bunun.

Dekorların yarısının hapishane sahnelerine ait olduğunu memnuniyetle söyleyebilirim. Neden çocuklar hapishane sahnelerine o kadar meraklıdır? Niçin?»

Hadley, hayretle ona baktı. «Allahaşkına, ne var? Niçin birdenbire romantikleştin?» Dr. Fell, usulca, «Çünkü birdenbire aklıma bir şey geldi,» diye mırıldandı, «ilahi Baküs! Ne Fikir, ne fikir:» Hadley'e gözlerini kırpıştırıp duruyordu. «Drayman meselesi ne olacak? Onu tevkif edecek misin?»

«Hayır.Bir kere, onun bu cinayeti işlediğine inanmıyorum. Bu yüzden müzekkere bile alamam, sonra —»

- «Onun katil olduğunu sanmıyorsun ... »

Hadley, herkesin masumiyetine öyle kolay kolay inanmazdı. «Hım ... Bunu söyleyemem. Fakat bence o diğerlerine nazaran daha az suçlu. Her ne hal ise ... Artık harekete geçmemiz lazım. Elvvela Cagliostro sokağına gideriz. Sonra bir kaç kişiyle konuşacağız. Nihayet—» Zilin çaldığını ve uykulu hizmetçinin kapıyı açmak için paldır küldür merdivenlerden indiğini duydular. Nihayet Vida, kapıdan başım uzatarak: «Bir bey geldi, efendim,» diye haber verdi. «Ya sizi, ya da Baş Müfettiş görmek istiyor. Mr. Anthony Pettis adında biri. .. »

12. Kesim

Dr. Fell, gürleyerek, gülerek sanki piposu bir volkanmış gibi etrafa küller saçarak, misafirini karşılamak üzere ayağa kalktı. Şişman doktorun

nezaketi Mr. Anthony Pettis'in rahatlamasına sebep olmuştu. Odadakilere teker teker bakarak, hafifçe eğildi.

«Bu kadar erkenden rahatsız ettiğim için özür dilerim. Fakat içimi dökmem lazımdı. Bunu yapmadıkça rahat edemiyecektim. Anladığıma göre, dün gece öhhö-beni aramışsınız. Emin olun, pek fena bir gece geçirdim.» Gülümsedi. «Şimdiye kadar en büyük suçum, köpeğimin müsaadesini yenilememek oldu. Vicdan azabı yüzünden bir hayli terlediğimi itiraf edeyim. O Allanın cezası köpekle her sokağa çıkışımda, polislerin beni korkunç nazarlarla süzdüklerini sanırdım. Yavaş yavaş duvar diplerinden yürümeğe başladım. Onun için bu sefer önceden davranıp, sizi ben aramağa karar verdim. Scotland Yard'dan burada olduğunuzu öğrendim.» Dr. Fell, misafirinin paltosunu çıkarmağa çalışıyordu.Zavallı Pettis, az kalsın yuvarlanıyordu. Nihayet kendisini bir koltukta bularak, tebessüm etti. Ufak tefek, temiz, titiz, pırıl pırıl dazlak kafalı, insanı şaşırtacak kadar gür sesli bir adamdı. Kaşlarını çattığı zaman yüzüne daha kurnazca bir ifade veren patlak gözleri, müstehzi ifadeli bir ağzı ve çukur çenesi vardı. Kemikli bir çehreydi onunki. Hayali gen iş, inziva dan hoşlanan sinirli bir adamın çehresi, Konuşurken ellerini birbirine kenetleyerek, koltuğunda öne doğru kayıyor ve kaşlarım çatarak yere bakıyordu. «Grimaud meselesi feci diyerek tereddütle durakladı. « Tabii ben de malum klişeyi tekrarlıyacak ve yardım etmek için elimden geleni yapacağımı söyliyeceğim. Fakat ben hakikaten samimiyim.» Tekrar gülümsedi, «Şey.—yüzümü ışığa

dönerek oturmamı ister misiniz? Romanlar hariç, polisle ilk defa karşılaşıyorum.»

Dr. Fell, arkadaşlarını takdim ettikten sonra: «Saçma ... » diye mırıldandı. «Sizinle tanışmağı çoktan beri istiyorum ..Sizinle aynı mevzuda bir hayli yazı yazdık. Ne içersiniz? Viski Konyak ve soda?»

Pettis, mütereddit bir tavırla: «Henüz erken.» dedi. «Fakat ..madem ısrar ediyorsunuz, teşekkürler! İngiliz edebiyatında tabiat üstü hadiselerle alakalı kitabınızı okudum. Hayranlarınız çok.Ben hiç bir zaman sizin kadar meşhur olamayacağım. Doğrusu ileri sürdüğünüz, fikirler çok sağlam,» Yalnız, hem sizin ve hem de Dr.James'in, hortlak hikayelerinin kötü ve korkunç olması hakkındaki iddianızı kabul edemiyeceğim ... »

Dr. Fell, kükredi: «Rica ederim. Hortlak hikayeleri dai~ma korkunç ve kötü olmalıdır! Ne kadar kötü olursa,» Şişman doktor, yüzünü buruşturarak, bir hayli korkunç bir tavır takındı. «O kadar iyi! Karyolamın yanında tatlı tatlı . fısıldaşan hayatletleri ne yapayım? O acıklı iç çekişleri ne işime yarar? Ben Kan isterim. Kan!» Pettis'e, zavallı adamcağızın Dr. Fell'in kendi kanını istediğini zannetmesine sebep olacak bir ifadeyle baktı. Hadley hafifçe öksürerek doktorun dikkatini çekmeğe çalışıyordu. Nihayet yumruğunu masaya indilrerek meseleyi halletti. «Yavaş ol biraz ... Konferans dinleyecek halde deği-liz Mr. Pettis konuşacaktı, fırsat vermedin ... » Dr. Fell'in soluklarının hafiflediğini, arkadaşının yüzünde bir tebessüm belirdiğini görünce sözlerine rahatça devam etti:

«Doğrusunu isterseniz sizinle cumartesi gecesinden,- dün geceden bahsetmek istiyordum, Mr. Pettis.»Pettis, şakacı bir tavırla sordu: «işin içinde bir hortlak da var mı?» Dr. Fell'in rahatlamasına sebep olmuştu. «Bir bakıma zavallı Grimaud'un misafiri bir hortlak addedilebilir.»

«Evet... Evvela, formalite icabı size dün gece neler yaptığınızı sormam şart. Bilhassa dokuz buçukla on buçuk arası ... » "

Pettis, bardağını masaya bıraktı. Yüzünde yine endişeli bir ifade belirmişti. «Mr. Hadley—yani— benden şüphe mi ediyorsunuz?»

«Hortlak, siz olduğunu iddia etmiş. Bundan haberiniz yok muydu?»

«Ben olduğumu mu? Yarabbi!» Pettis, haykırarak ayağa fırladı. «Hayır! Ben olduğumu mu iddia etmiş? Yani—o--^ben—Allah kahretsin! Doğru dürüst konuşmağı unuttum. Ben, sizin neden bahsettiğinizi öğrenmek istiyorum! Demin neyi kasdettiniz?» Yerine oturdu. Hadley, vaziyeti izah ederken, ısrarla ona bakıyordu.Bir taraftan da manşetlerini çekiştirmekte, krava tiyle oynamaktaydı. Bir kaç defa az kalsın Baş Müfettişin sözünü de kesecekti.

«Dün gece yaptıklarınızı anlatarak, bu iddiayı çürüteceksiniz.» Hadley, not defterini çıkardı. «Dün gece bunu bana kimse söylemedi. Grimaud vu-rulduktan sonra oraya uğradım. Fakat bu meseleden bahseden

olmadı.» Pettis, endişelenmişti. «Gece ne yaptığıma gelince. Tiyatroya gittim.»

«Bunu ispat edebilirsiniz tabii.»

Pettis, kaşlarını çattı. «Bilmiyorum. İnşallah edebilirim.Size piyesi anlatayım ama bunun bir faydası yok. Tamam. Biletim evde olacak. Veya tiyatro programım. Tabii siz orada tamdık biriyle karşılaşıp karşılaşmadığımı öğrenmek isteyeceksiniz. Öyle değil mi? Korkarım bu hususta bir şey söyleyemiyeceğim. Lakin belki beni hatırlayan birini bulurum, Tiyatroya yalnız gittim. Anlıyacağınız bir iki dostum var. Hepimiz de belirli günlerde belirli şeyler yaparız. Onun için, bilhassa Cumartesi geceleri, herkesin nerede olduğunu biliriz. Birbirimizin programını değiştirmeğe de kalkmayız.» Gözlerinde müstehzi bir pırıltı belirmişti. «Bu bir nevi—Bohem hayatı. Hürmete şayan veya iç sıkıcı bir Bohem hayatı... »

'Hadley,'mırıldandı: «Bu vaziyet herhalde katili alakadar ediyordu. Programlarınızdan bahseder misiniz?»

«Grimaud, daima çalışır. Affedersiniz, onun öldüğüne bir türlü alışamıyorum. Grimaud, daima on bire kadar çalışır. Ondan sonra kendisini istediğiniz kadar rahatsız edebilirsiniz. Zira gece geç vakitlere kadar oturmağa bayılır. Lakin, on birden önce gelinmesine kızar. Jerome Burnaby, daima klüpte poker oynar. Henüz çömez addedilen Boyd Mangan, Grimaud'un kızıyladır. Zaten hemen her akşam onunladır ya. Bense ya tiyatroya giderim, ya da sinemaya. Ben istisna teşkil ederim.»

«Anlıyorum. Dün gece tiyatrodan sonra ne yaptınız? Ora d an kaçta çıktınız?» «Onbirde ... Veya onbiri birkaç dakika geçe. içim sıkılıyordu. Grimaud'a uğrayıp onunla biraz içki içmeğe karar verdim. Ve—şey—ne olduğunu biliyorsunuz. Mills, bana vaziyeti haber verdi. Sizi—daha doğrusu tahkikatı idare eden şahıs kimse, onu görmek istedim. Aşağıda uzun müddet bekledim ama bana aldıran bile olmadı.Biraz hiddetli bir tavırla konuşuyordu. «Nihayet Grimaud'un vaziyetini anlamak için hastahaneye gittim. Ben kapıdan içeri girdiğim sırada o da son nefesini vermiş ... Şimdi—Mr. Hadley. Bunun korkunç bir mesele olduğunu biliyorum. Fakat yemin ederim ki—» «Beni görmeği neden istediniz?»

«Fley, Grimaud'yu tehdit ettiği zaman ben de meyhanedeydim. Size yardım edebileceğimi düşündüm. Tabii o sırada Grimaud'u Pierre Fley'in vurduğunu sanıyordum. Fakat bu sabah gazeteleri görünce—»

«Bir dakika! O bahse geçmeden evvel bir şey soracağım. Siz olduğunu iddia eden adam taklidinizi oldukça mükemmel bir şekilde yapmış. Yani kullandığınız kelimeleri tekrarlamış vesaire ... Anlatabiliyor muyum? Bunu, sizin guruptan olanlardan —veya olmıyanlardan—kimler yapabilir?» Pettis, çabucak, «Veya yapmağı ister ... » diye ilave etti.

Pantalonunun ütüsünü bozmamağa çalışarak, arkasına yaslandı. O doymak bilmeyen mütecessis, iyi işleyen kafası yüzünden endişesini, sıkıntısını unutmağa başladığı belliydi. Mücerret bir mesele onu alakadar ediyordu. Parmaklarının uçlarını birbirine

dayayarak.yüksek pençeden dışarı baktı.Sonra da birdenbire hafifçe öksürerek, «Sualinizi geçiştirmeğe çalıştığımı sanmayın, Mr. Hadley,» dedi. «Doğrusunu isterseniz aklıma kimse gelmiyor. Fakat bu muamma, tehlike bir tarafa, beni çok alakadar ediyor. Belki çok ince düşündüğümü veya saçmaladığımı sanıyorsunuz. Onun için bu meseleyi Dr. Fell'e açacağım. Diyelim ki ben katilim ... » Birdenbire dikleşiveren Hadley'e alaylı alaylı baktı. «Bir dakikal Katil değilim. Fakat olduğumu farzedelim. Çok acaip bir kılığa girerek, Grimaud'u öldürmeğe gidiyorum. Doğrusunu isterseniz, o gülünç kılığa girmektense, birini kıtır kıtır kesmeği tercih ederimi Hıh. Bahsettiğiniz şeyleri yapıyorum. Bütün bunlardan sonra hakiki ismimi o gençlere açık açık söyliyeceğimi aklınız kesiyor mu?» Susarak,parmaklarının uçlarını birbirine vurdu, «ilk görüş bu. Kısa görüş ... Fakat çok zeki bir dedektif buna şöyle cevap verebilir: 'Evet. Kurnaz bir katil bunu bilhassa yapabilir, ilk ihtimal üzerinde duracak kimseleri de bu şekilde kolayca aldatır. Sesini hafifçe değiştirmiştir. Tabii şahitler sonradan bunu da hatırlarlar. O,Pettis gibi konuştu. Çünkü gençlerin kendisinin Pettis olmadığını sanmalarım istiyordu/ Bunu düşündünüz mü?»

Dr. Fell, neş'eyle güldü, «Tabii. İlk aklıma gelen bu oldu.»Pettis, başını salladı. «O zaman bunun cevabını da düşünmüşsün üzdür. Her iki halde de ben temize çıkıyorum. - Eğer ben böyle bir şey yapacak olsaydım, hafifçe değiştireceğim muhakkak ki sesim olmazdı. Zira, şahitler, başlangıçta konuşanın ben olduğuma

inandıklarına göre,—belki de sonradan şüphelenmezlerdi. O zaman plan da altüst olurdu. «Eliyle işaret etti. «Fakat katil olsaydım, konuşmamda bir hata yapardım. Acaip bir şey söylerdim. Hiç kullanmadığım, - benimle alakası olmayan bir kelime mesela. Bunu muhakkak, sonradan hatırlarlardı. Halbuki sizin ziyaretçi böyle yapmamış. Beni mükemmel surette taklit etmiş, işte ben de bu yüzden temize çıkmış oluyorum, ister bariz ihtimali kabul edin, .' ister gizli ihtimali, her iki halde de suçlu olamam. Zira ben ya o kadar budala değilim, ya da aptalın biriyim.»

Hadley, bir kahkaha attı. Müstehzi nazarlarla bir Pettis'e baktı, bir Dr. FelTe, Yüzündeki o endişeli ifade kayboldu. Birbirinize o kadar benziyorsunuz ki. Bu dönüşlere .bayılıyorum. Fakat size, tecrübelerime dayanarak bir şey soyliyeyim: bu şekilde hareket eden bir caninin başı belaya girer. Zira polis durup onun budala olup olmadığını düşünmez. Yani polis bariz ihtimali kabul eder—ve adamı asar.»

Pettis, mırıldandı. «Yani delil bulduğunuz takdirde siz de beni asacaksınız, öyle mi?» «Evet.» Bu cevap Pettis'i hem şaşırtmış, hem de fena halde endişelendirmişti. «Şey—hiç olmazsa açık sözlüsünüz, öhö-devam edeyim mi? Doğrusunu isterseniz, beni fena halde sarstınız.»Baş Müfettiş, nazik bir işaretle: «Rica ederim,» diye cevap verdi. «Lütfen devam edin. Zeki bir adamın, fikirlerinden bile istifade edebiliriz. Başka fikirleriniz var mı?»

Hadley, belki Pettis'i mahsus iğnelemisti. Belki de böyle bir niyeti yoktu. Fakat bu sözlerinin beklenmedik bir tesiri oldu. Pettis, gülümsedi ama bakışları sabitleşmiş. yüzü sanki daha kemikliymiş gibi bir hal almıştı. «Evet, istifade edebilirsiniz. Hatta bunları sizlerin düşünmüş olmanız lazım gelse dahi... Misal vereyim. Bu sabah gazeteler sizin veya başka bir memurun Grimaud'un katli hakkındaki düşüncelerinizi uzun uzun yazdılar. Katilin 'kaybolma' oyunu için tertemiz kardan nasıl istifade ettiğini onlara anlatmışsınız. Güya katil dün gece kar yağacağından eminmiş. Planlarını buna göre yapmış. Sonra da planını tatbik edebilmek için bir kumar oynamış, yani karın dinmesini beklemiş, öyle değil mi?» «Evet. Böyle bir şeyler söyledim. Ne olacak?»

Pettis, kelimelere basa basa cevap verdi. «O halde hava raporunu hatırlamalı ve kaatilin böyle bir şey yapamıyacağını bilmeliydiniz. Dünkü hava raporunda katiyen kar yağmayacağı bildirilmişti.» Kısa bir sessizlik oldu. Dr. Fen, Pettis'e bakarak gözlerini kırpıştırıp duruyordu. Sonra: «İlahi Baküs!» diye gürleyerek, yumruğunu masaya indirdi. «Bravo! Bu hiç aklıma gelmemişti. Hadley, bu her şeyi değiştiriyor. Bu—» Pettis, rahatlamıştı. Tabakasını çıkararak açtı. «Tabii buna itiraz edebilirsiniz. Yani, 'Kaatil hava raporunda kar yağmayacağı bildirilince, karın yağacağından büsbütün emin oldu.' diyebilirsiniz. Fakat o zaman da ince düşünceliliği siz, kendiniz, gülünç bir hale sokmuş olursunuz. Doğrusu bu kadarını anlamam. Bence telefonla olduğu kadar hava raporlarıyla da haksız yere

alay ediliyor. Evet, bu sefer meteoroloji mütehassıslarr yanıldılar ama olsun. Bana inanmıyorsanız? Dünkü gazetelere bakın. Doğru söylediğimi anlarsınız.»

Hadley, küfür etti. Sonra da gülümsedi, «Affedersiniz. D aman niza basmak istemiyordum, Mr. Pettis. Fakat böylesi daha iyi oldu! Allah kahretsin! Eğer bir adam, karla alakalı bir cinayet işleyecekse, muhakkak hava raporuna da kıymet verir.» Parmaklarını masaya vurdu. «Neyse ... Sonra tekrar bu mevzua döneriz. Şimdi size ciddi olarak fikrinizi soruyorum.» - «Maalesef, başka fikrim yok. Kriminoloji benden ziyade Burnaby'i alakadar eden bir mevzu. Ben hava raporuna—» Pettis, alaylı alaylı kendi elbiselerini süzdü. «—lastik giymem lazım gelip gelmediğini anlamak için baktım. Alışkanlık ... Sesimi taklid eden adama gelince... Neden beni bu işe karıştırmağa kalktı? Emin olun, ben zararsız bir ihtiyarım, öyle devasa bir kaatil rolüne de yakışmam. Bence bunun bir tek sebebi olabilir. Gurupta Cumartesi gecesi ne yaptığı kati surette bilinmeyen bir ben varım. Nerede olduğumu kolay kolay ispat edemem. Bu işi kim .yapmış olabilir? iyi bir taklitçi, bunu kolaylıkla başarırdı. Fakat o gençlerle nasıl konuştuğumu,—Grimaud'a nasıl hitab ettiğimi kim biliyordu?»

« Warwick meyhanesinde toplananlara ne ders in iz? Gurupta, adlarını duyduklarımızdan başka kimseler de var değil mi?»

«Tabii. Meyhaneye her zaman gelmeyen iki kişi var. Fakat kaatil rolünü onlara pek yakıştıramadım. Bunlardan biri ihtiyar Mornington... Kendisi elli seneden

beri müzede çalışıyor. Çatlak, tenor sesini benimkiyle karıştırmaları imkansız. Diğeri ise Swayle ... Zannedersem dün gece radyo da karıncalar hakkında bir konuşma yaptı. Cinayet sırasında nerede olduğunu kolayca ispat edebilir... »

«Radyoda saat kaçta konuştu?» «Dokuz kırkbeşte sanırım. Veya daha sonra. Fakat bu hususta yemin edemem. Zaten Swayle'le Mornington, Grimaud'un evine hiç gitmediler, içerisini bilmezler. Meyhanedeki diğer müşteriler? Belki bazıları salonun bir köşesinde oturmuş ve bizi dinlemişlerdir. Fakat konuşmalarımıza hiçkimse karışmazdı. Galiba, en işe yarayacak ipucu da bu. Pek zayıf ama olsun.» Pettis, bir sigara alarak, tabakasını sert. bir hareketle kapattı. «Evet. Kaatilin bilinmeyen biri olduğuna karar vermemiz lazım. Yoksa başımız türlü derde girecek, öyle değil mi? Jerome Burnaby'le ben Grimaund'un . yakın arkadaşlarıydık. Bizden daha samimi olduğu kimse yoktu. Onu ben öldürmedim. Burnaby de dün gece poker oynuyordu.» Hadley, ona baktı. «Herhalde Mr. Burnaby, hakikaten poker oynuyordu?»

Beriki, büyük bir açık sözlülükle: «Bilmiyorum,» diye itiraf etti. «Fakat buna rağmen onun poker oynadığına dair iddiaya girebilirim. Jerome Burnaby, aptal değildir. Her halde bir adamın, ortadan kaybolduğu bilhassa dikkati çekecek bir gece cinayet işlemeğe kalkması için, budalanın biri olması lazım. Burnaby'nin dostları onu pokere gelmemesini garip bulurlardı... » Muhakkak ki Hadley'e en çok Pettis'in bu sözleri tesir etmişti. Kaşlarını çatarak, parmaklarını masaya vurmağa devam

etti. Dr. Fell ise gözlerini şaşılaştırmış, dalgın dalgın gizli bir şeyler düşünüyordu. Pettis merakla bir ona bakıyordu, bir Baş Müfettişe. Nihayet, «Size faydalı bir fikir verebildim mi?» diye sordu.

Hadley, o zaman canlanıverdi. «Evet, evet. Fevkalade bir fikir. Şimdi gelelim Burnaby'e. Dr. Grimaud'nun kendisini korumak için satın aldığı tabloyu onun yaptığım biliyorsunuz değil mi?» «Kendini korumak için mi? Nasıl? Neye karşı?»

«Bilmiyorum. Bunu izah edebileceğinizi umuyordum.» Hadley, Pettis'i dikkatle süzdü. «Anlaşılmaz laflar söylemek de o aileye mahsus galiba. Grimaud'un ailesi hakkında bir şeyler biliyor musunuz?» Pettis'in şaşırdığı belliydi. «Şey—Rosette hakikaten çok hoş bir kızdır. Fakat onun anlaşılmaz laflar söylemekten hoşlandığını hiç sanmıyorum. Bilakis, Bence Rosetta fazla modern.» Kaşlarını kaldırdı. «Grimaud'un karısını hiç görmedim. Kendisi seneler evvel ölmüş. Fakat hala ani «yamadığı m..

«Zararı yok. 'Drayman hakkında ne düşünüyorsunuz?»

Pettis, bir kahkaha attı. «ihtiyar Hubert Drayman, tanıdığım insanların en safıdır. Hiç kimseden şüphe etmez. Ba-'zıları bu safiyetin derin ve şeytani bir kurnazlığı maskeledi-'ğini sanırlar. Affedersiniz, Drayman'in kaatil olduğunu mu sanıyorsunuz? Ben sizin yerinizde olsaydım, bunu unuturdum.»

«O halde tekrar Burnaby'e dönelim. O tabloyu neden yaptığını biliyor musunuz? Veya resmi yaptığı zamanı?»

«Zannedersem Burnaby o tabloyu bir iki sene evvel yaptı. Resmi gayet iyi hatırlıyorum. Zira atölyesinde ondan daha büyük tuai yoktu. Lüzumu olduğu zaman resmi yan yatırarak paravan veya bölme gibi kullanırdı. Bir keresinde ona tablonun neyi temsil ettiğini,neyi gösterdiğini sordum. Görmediğim bir yerin hayali manzarası,' diye cevap verdi. Resmin, bir de Fransızca bir ismi vardı Dans l'Ombre des Montagnes du Sel' veya buna benzer bir şey.» Duraklayarak, henüz yakmadığı sigarasını tabakasına vurdu. Huzursuz, mütecessis kafası şimdi de bu meseleyi inceliyordu. «Ah. Şimdi aklıma geldi. Burnaby o zaman, 'Tabloyu beğenmedin mi?' dedi. 'Grimaud, resmi görünce fena halde sarsıldı.'» «Neden?»

«Bilmiyorum. Burnaby'e aldırmadım bile. Onun öğündüğünü veya şaka ettiğini sandım. Zira bu sözleri söylerken gülüyordu.. Burnaby, böyle bir adamdır işte. Fakat resim uzun zamandanberi atölyede duruyordu. İyice tozlanmıştı artık. Bu yüzden Grimaud, Cuma sabahı telaşla atölyeye koşup, tabloyu isteyince bayağı şaşırdım.»

Hadley, heyecanla öne doğru eğildi. «Demek siz de oradaydınız?»

«Atölyede mi? Evet. Erkenden Burnaby'e uğraşmıştım. Ama şimdi bunun sebebini unuttum. Grimaud, top gibi içeri daldı—» ' «Endişeli miydi?»

«Evet. H-hayır. Daha ziyade heyecanlıydı.» Pettis, gizlice Hadleyi süzüyordu. «Grimaud, sert bir sesle, kesik kesik konuşurdu. Sanki makineliyle ateş

ediyormuş gibi. O sabah da çabuk çabuk, 'Burnaby, tuz dağlarıyla alakalı tablon nerede?' diye sordu. 'Onu istiyorum. Kaça satarsın?' Burnaby, acaip bir tavırla onu süzdü, Sonra seke seke ilerleyerek resmi işaret etti. 'Madem istiyorsun, senin olsun. Al git.' Fakat Grimaud. başını salladı. 'Olmaz. Resmi bir iş için kullanacağım. Onun için parasını verip, satın almam lazım.' Onun üzerine Burnaby, gayet gülünç bir fiat söyledi. 'On şilin,' dedi sanırım. Grimaud da son derecede ciddi bir tavırla çek defterini çıkardı.On şilinlik bir çek yazdı. Tablo hususunda fazla bir şey de söylemedi. Sadece kütüphanesindeki duvarlardan birinin boş olduğundan, resmin oraya çok yakışacağından bahsetti, işte o kadar. Tabloyu aşağıya indirdi. Ben de bunu evine kadar götürmesi için kendisine bir taksi buldum ... »

Dr. Fell, çabucak, «Tablo sarılmamış mıydı?» diye sordu. Sesi o kadar sert çıkmıştı ki, Pettis irkildi.

Dr. Fell, Pettis'in sözlerine ilk defa bu kadar ehemmiyet veriyordu. Aklı, bu noktaya takılmıştı sanki. Ellerini bastonunun sapına dayayarak, ileriye doğru eğilmişti. Pettis, merakla onu süzdü. «Doğnısu bunu sormamz tuhafıma gitti. Ben de tam bu meseleden bahsedecektim. Zira Grimaud, tablonun sarılması hususunda bir hayli titizlik etti. Kağıt isteyince, Burnaby homurdandı. 'Bunu saracak büyüklükte kağıdı nereden bulacağımı sanıyorsun? Resimden niçin utanıyorsun? Onu olduğu gibi götür, olsun bitsin.' Fakat Grimaud, aşağıya inip bir dükkandan o kahve rengi paket kağıtlarından almakta ısrar etti. Bu, Burnaby'i bir hayli sinirlendirdi.» «Grimaud'nun resmi aldıktan sonra doğru

evine gidip gitmediğini biliyor musunuz?» «Bilmiyorum. Yalnız resmi çerçeve 1 ettirmek niyetindeydi. Fakat emin değilim.» Dr. Fell, bir şeyler homurdanarak arkasına yaslandı. Pettis'in bütün imalarına rağmen bu mevzuda başka sual de sormadı. Hadley'in sorguya devam etmesine rağmen. Rampole'un anladığına göre başka mühim bir şey de öğrenilmedi. Iş şahsiyete döküldüğü zaman Pettis, ihtiyatlı bir tavırla konuşuyordu. Fakat, saklanılacak bir şey olmadığı hususunda ısrar etmekteydi. Ne sadece Mangan'la Burnaby, birbirlerini çekemiyorlardı.Burnaby,Rosette[1] den otuz yaş büyük olmasına rağmen genç kızla yakından ilgileniyordu.Rosette'i hem kıskanıyordu,hem de bu hususta tembelce hareket ediyordu.Grimaud bu mevzuda hiç bir şey söylememişti. Hatta Pettis'in anladığına göre ressama cesaret de veriyordu.Fakat diğer taraftan Mangan'a da itiraz ettiği yoktu. Saat onu çalarken gitmek üzere ayağa kalkan Pett i s, sözlerini: «Bütün bunların ehemmiyetsiz şeyler olduğunu siz de anlayacaksınız diye bitirdi. Bizim guruptakilerin bir 'his cinayeti' işlemeleri imkansız.Mali hususta da size fazla bilgi verem i ye ceğ i m,Zannedersem Grimaud'un hali vakti yerindeydi. Avukatlarının Tannant'la Williams olduğunu biliyorum. Ha, aklıma gelmişken. Kasvetli bir Pazar günü - benimle yemek yemek ister misiniz? Biliyorsunuz, ben de Russel meydanının karşı tarafındayım.On beş seneden beri Imperial'de oturuyorum.Nasıl olsa tahkikata o tarafta devam edeceksiniz.Bana uğramanız kolay olur. Sonra belki Dr. Fell, hortlak hikayeleri hakkında münakaşa etmek ister.

Gülümsedi. Dr. Fell Hadley'in red cevabı vermesine meydan bırakmadan atıldı ve daveti derhal kabul etti. Pettis, geldiğinden daha neşeli bir tavırla çıkıp gitti.Ondan sonra hepsi birbirlerine baktılar.

Hadley: «E?» diye homurdandı.Adam bana doğruyu söylüyormuş gibi geldi.Tabi tahkik edeceğiz ... Fakat bütün mesele—en can alacak nokta şu: Niçin guruptan biri yokluğunun bilhassa dikkati çekeceği bir gece kalkıp cinayet işlesin? Gidip Burnaby'le de konuşalım.Lakin onun da bu işle bir alakası olmadığı belli..

Dr. Fell, acaip bir inatla tekrarladı. «Hava raporu gece kar yağmayacağını bildirmiş.Hadley işte bu her şeyi altüst etti. . Nasıl olduysa işleri büsbütün karıştırdı ..Cagliostro sokağı, haydi Cagliostro sokağına gidelim.Bu koyu ka karanlıktan bıktım!» Hiddetle söylenerek peleriniyle, geniş kenarlı şapkasını almağa gitti.

13-Gizli Daire

Rampole, iliklerine kadar titriyerek Hadley ve Dr. Fell ile beraber sokağın başında durmuş, ileriye doğru bakıyordu, iki tarafla sadece bir kaç dükkan vardı. Bunların, sanki müşterilere meydan okuyormuş gibi, kepenkleri indirilmiş veya vitrinleri demir parmaklıkla örtülmüştü. Yaldızlı levhaların bile küstahça bir halleri vardı. Vitrinlerin temizlik dereceleri de başka başkaydı tabii. Sağda, en ilerideki kuyumcunun camı pırıl pırıldı. Buna karşılık yine aynı sırada, yakınlarındaki tütüncünün vitrini iyice kurşunileşmiş, dumanlı bir hal almıştı. Sanki dükkan eski tütün gibi iyice kuruyup,

büzülmüş ve okuduğunuzu, duyduğunuzu hatırlayamadığınız haberleri bildiren plakartlann arkasına gizlenmişti. Daha ileride koyu kırmızı tuğladan yapılmış, üç katlı evler uzanıyordu. Pencere çerçeveleri sarı veya beyaza boyanmıştı bunların. Kapalı perdelerden bazıları dantelliydi de ... Fakat bunların hepsi de kurum yüzünden aynı renge boyanmışlardı. Eğer bodruma inen ve ön kapıya doğru yükselen merdivenlerin demir parmaklıkları olmasaydı, yolun iki tarafında bir tek bina olduğunu sanırdınız. Bu parmaklıklara ümit dolu ilanlar asılmıştı. 'Möbleli oda.[1] Yukarıda, kara bacalar koyu kurşuni bir semaya doğru yükseliyordu. Yolun ağzından ıslık çalarak esen ve atılmış gazeteleri kovalayarak, sokak lambalarına çarpan buz gibi rüzgara rağmen kar yer yer eriyip, kül rengi olmuştu Dr. Fell, homurdandı. «Ne şirin yer.» Ağır ağır ilerlerken ayak sesleri garip akisler yaptı. «Dikkati çekmeden evvel anlaşalım. Bana Fley vurulduğu zaman neredeydi, onu göster. Dur, dur! Fley, nerede oturuyordu?»

Hadley, yakınında durduklan tütüncüyü işaret etti. «Bunun üzerinde. Daha evvel de söylediğim gibi sokağın başında. Daha sonra Fley'in odasına çıkarız. Somers, oraya baktı tabii. Bir şey de bulamadı. Şimdi gel..; Sokağın ortasına doğru gidelim ... » Yolu adımlayarak, önden ilerledi. «Süpürülmüş kaldırımlar ve işaretli sokak burada bir yerde sona eriyormuş ... Yüz elli adımlık bir mesafede yani. Ondan sonra dümdüz, tertemiz bir kar tabakası başlıyormuş... Ondan sonra yine yüz elli adım ötede—yani şurada ... » Duraklayarak, ağır ağır döndü.

«Sokağın yan yerinde, yolun tam ortasında ... Bak, sokak burada çok genişliyor. Yani Fley'in yürüdüğü yerle iki taraftaki evler arasında dokuzar metre mesafe varmış. Eğer kaldırımdan ilerleseydi, birinin pencereden veya bodruma inen merdivenden uzandığını, bir sopanın ucuna bağladığı tabancayla—»

«Pekala, saçma olsun!» Hadley, hiddetle çantasını sallayarak bağırdı. «Başka ne düşünebiliriz? Söylediğim gibi, işte sokak burası. Basit, sade ve imkansız bir mesele bu. Sopanın ucuna tabanca bağlanmadığını biliyorum.

Pekala, o halde kaatil Fley'i nasıl öldürdü? Üstelik şahitler hiç bir şey görmemişler. Herhalde bir şeyler olsaydı, onlar da bunu farkederlerdi. Buraya bak. Olduğun yerde dur ve o tarafa dön!» Tekrar yolu adımlayarak, ilerdeki ve numaralara baktıktan sonra döndü. Sağ kaldınma geçti. «B3ackwin[1]le Short, çığlığı duydukları zaman buradalamıış. Sen orada, yolun ortasında yürüyorsun.Ben daha öndeyim. Çabucak dönüyorum—şöyle: Şimdi senden ne kadar uzaktayım?»

Arkadaşlarının yanından ayrılmış olan Rampole iri yarı doktorun o boş sokağın ortasında yalnız başına durduğunu gördü. Doktor, geniş kenarlı şapkasını geri iterek, «Bu sefer mesafe daha kısa,» dedi. «O iki adam ancak otuz metre ileridetermiş ... Hadley, bu benim sandığımdan daha da acaip bir mesele. Fley, kardan meydana gelmiş bir çölün ortasmdaymış. Şahitler tabanca sesini duyar duymaz dönmüşler ama—hımm—

hıh— » «öyle. Şimdi ışıklara gelelim. Sen Fley'sin. Sağında,-biraz ilende,—18 numaralı evin kapısından hemen sonra bir sokak lambası yanıyor. Yine sağda, biraz geride kuyumcunun vitrini var. Görüyor musun? Tamam. Vitrinden ışık sızıyor. Fazla kuvvetli değil ama yine de işe yarayacak kadar ... Şimdi bana, durduğum yerden bakan iki kişinin Fley'in yanında başka birinin olmadığını iyice görüp göremiyecekterini söyler misin? Bu hususta yanılmalarına imkan var mı?» Sesi yükseldi. Sokak, sözlerini istihzayla yankılandırdı. Tekrar rüzgara kapılan atılmış gazete ani bir hızla ileriye doğru atıldı. Bu arada rüzgar, bacaların arasında ıslık çalmağı da unutmuyordu. Dr. Fell'in geniş pelerini adeta çırpınıyordu. Gözlüğünün kurdelesi çılgınca bir dansa başlamıştı. «Kuyumcu,» diye tekrarlayarak, dikkatle baktı. «Kuyumcu ... Vitrindeki ışık ... Mağazada kimse var mıymış?»

«Hayır. Şahitler de şunu düşünüp, oraya koşmuşlar. Fakat ışık sırf vitrindeki eşyalar gözüksün diye yakılmış. Hem kapının hem de vitrinin önünde, şimdiki gibi tel kafes vamuş. Yani—kuyumcuya kimse girip çıkmış olamaz, Fell. Zaten dükkan Fley'den bir hayli uzaktaymış.»

Dr. Fell, başını çevirdi. Sonra da ilerleyerek, kafesin koruduğu vitrine merakla baktı. Burada neler yoktu ki? Kadife tepsilere konulmuş ucuz yüzük ve saatler. Sıraya dizilmiş şamdanlar. Tam ortada da koskocaman, yuvarlak tepeli bir Alman saati. Bunun güneş biçimi kadramndaki gözleri ağır ağır hareket ediyordu. Saat tatlı tatlı on biri çalmağa başladı. Dr. Fell, o hareketli

gözlere bakakaldı. Sanki saat budalaca bir neşeyle bir adamın öldürüldüğü o yeri seyrediyordu. Bu, Cagliostro sokağını daha tüyler ürpertici bir hale sokmaktaydı. Dr. Fell, ayaklarını vura vura tekrar yolun ortasına çıktı. Sanki bir münakaşaya devam ediyormuş gibi inatla: «Fakat,» diye mırıldandı. «Bu sokağın sağ tarafında. Halbuki Fley'i arkadan fakat sol taraftan vurmuşlar. Eğer kaatilin soldan yaklaştığını.e-veya hiç olmazsa tabancanın sol taraftan uçtuğunu farze ders ek,—zaten buna da mecburuz— Yarabbi! Bilmem ki! Haydi, kaatilin karda ayak izi bırakmadan yürüdüğünü kabul edelim. Peki bu adam hangi istikametten geldi?» Bir ses: «Bu taraftan geldi,» dedi.

Şiddetli rüzgar, bu sözleri etraflarında dolaştırdı. Sanki biri bulutların arasında konuşmuştu. Rampole o loş sokakta fena halde irkildi. Chatterham hapishanesi meselesinde bile böylesine ürpermemişti. Genç adama sanki kaatil havada uçuyomıuş gibi geldi. Belki o da, bir gece evvel iki şahidin yaptığı gibi, 'içi boş[1] adamın, o kanlı kaatilin fısıldadığı sözleri duymuştu. Bir an sürdü bu. Sanki buzdan bir el Amerikalının gırtlağına yapışmıştı. Sonra Rampole dönerek, —acaip bir hayal kırıklığıyla— vaziyeti anladı. Kırmızı yüzlü, melon şapkalı, geniş omuzlu bir genç, 18 numaralı evin kapısından çıkmış merdivenlerden iniyordu. Kaşlarına doğru indirdiği şapkası kendisine esrarengiz bir hal vermekteydi. Hadley'i selamlayarak, neşeyle gülümsedi

«Kaatil buradan geldi, efendim. Ben Somers'im Mr.Hadley. Benden ölen Fransızın vurulduğu sırada nereye gittiğini öğrenmemi istemiştiniz. Sonra

pansiyoncu kadınlarla konuşmamı da emretmiştiniz. Belki onların garip, acaip bir pansiyonerleri vardı. Aradığımız adam olabilirdi bu... Böyle şüpheli bir pansiyoner olduğunu öğrendim. Kendisini yakalamak güc. olmasa gerek ... Adam buradan gelmiş. İşinizi yarıda kestiğim için özür dilerim.»

Feci şekilde Irkilmiş olduğunu belli etmemeğe çalışan Hadley,memnuniyetini belirten bir iki kelime mırıldandı. Sonra da evin kapısına baktı. Orada biri mütereddit bir tavırla duruyordu. Somers, amirinin bakışlarını takib etmişti. «Hayır, efendim. Bahsettiğim pansiyoner o değil.» Genç adam tekrar güldü. «Orada duran Mr. O'Rourke. Dün gece maktulün hüviyetini tespit işinde bize yardım eden akrobat. Bu sabah da bana yardıma çalışıyordu.»İrlandalı gölgelerin arasından sıyrılarak, merdivenlerden indi. Kalın paltosuna rağmen ince duruyordu. İnce ve kuvvetli. Ayaklarının burnuna basarak, rahat ve süratle yürümesi onun trapezci veya ip cambazı olduğunu ortaya koyuyordu. Nazik ve yumuşak başlı bir insana benziyordu. Bir "hayli esmer olduğu için İtalyan olduğu sanılabilirdi. Gaga burnunun altını gölgelendiren uçları kıvrık, kozmotikli pos bıyığı bu tesiri büsbütün arttırıyordu. Ağzının bir köşesine - sıkıştırmış olduğu kıvrık saplı pipoyu bariz bir zevkle tüttürmekteydi. Kenarları kırışık mavi gözlerinde neşeli bir pırıltı vardı. Kendisini takdim ederken bej rengi, fazla süslü şapkasını geriye doğru itti.,. Sahnede İtalyan ismi kullanan irlandalı akrobat buydu işte. Amerikalı gibi konuşuyordu. Aslında Kana da'd a doğmuştu

«Adım, O'Rourke,» diye gülümsedi. «Evet, John L.Sullivan O'Rourke. Göbek adımın ne olduğunu tahmin edebi'Iir misiniz? Canım bilirsin!z-«-» Gerileyerek, harikulada bir çeviklikle bir perende attı. «Dünyanın en büyük akrobatının adı. Doğrusu ben onun ismini bilmiyorum. Babam bana bu ismi vermiş ama galiba o da meşhur, akrobatın adını bilmiyormuş. Benim sadece 'L' harfinden haberim var. İşinize karıştığım için kusuruma bakmayacağınızı umarım. Zira zavallı kaçığı tanırdım—» Durdu.

Gülümseyerek, eski zamanları hatırlatan bir tavırla bıyığını burdu, «Anladım, beyler!

Hepiniz de bıyığıma bakıyorsunuz! Zaten herkesin gözü ona takılır, Bıyık bırakmama o

Allahın belası şarkı sebep oldu. Tliyatro müdürü kendimi o şarkıdaki adama benzettiğim takdirde hayranlarrmın artacağını düşündü. Emin olun, bıyığım sahici!

Bakın—» Bıyığını çekiştirdi. «Takma filan değiL. Gördünüz mü? Neyse ...

Dediğim gibi, işinize karıştığım için kusuruma bakmayın. Zavallı Kaçığa çok acıdım ... » Yüzünde .'kederli bir ifade belirdi.

Hadley: «Zararı yok ... » diye mırıldandı. «Bilakis ... Yardımlarınıza teşekkür ederiz. Üstelik böylece sizi görmek için tiyatroya gitmek zahmetinden de kurtulmuş oluyorum. O'Rourke, sıkıntılı sıkıntılı, «Zaten çalışmıyorum,» dedi. Paltosunun biraz uzunca olan

kolunu çekerek, sol elini uzattı.. Bileği alçılanıp sarılmıştı. «Eğer biraz aklım olsaydı, dün gece Kaçığın peşinden giderdim. Fakat, rica ederim! işinize mani olmayayım ... »

Somers de ciddi bir tavırla söze karıştı. «Evet. Lütfen gelir misiniz, efendim. Size göstermek istediğim mühim bir şey var. Anlatacaklarım da ehemmiyetli. Pansiyoncu kadın, aşağıda, giyiniyor. Size pansiyoner hakkında malûmat verecek. Fakat evvela adamın dairesini görmenizi istiyorum.» «Dairesinde ne var?»

Somers, «evvela,» diye cevap verdi. «Kan var. Sonra gayet acaip—bir ip ... » Hadley'in yüzündeki ifadeyi görünce sevindi. «Hem o ip ve hem de diğer şeyler sizi çok alakadar edecek. Eşyalarından anladığıma göre bu adam hırsız—veya buna benzer bir şey. Pansiyoncu kadının—yani Miss Hakelin içeri girememesi için kapısına hususi kilit .taktırmış. Fakat ben kendi anahtarlarımdan birini kullandım. Gayrı kanuni bir hareket sayılmaz bu efendim. Zira adamın kaçmış olduğu belli. Miss Hake, onun daireyi çoktan tuttuğunu fakat oraya ancak bir iki defa geldiğini söyledi--» Hadley, bağırdı. «Gelin bakalıml»

Kapıyı kapayan Somers onları kasvetli bir holden geçirerek, merdivenlere götürdü. Üçüncü kata çıktılar. Dar bir binaydı bu. Her katta, önden arkaya kadar uzanan, möbleli bir daire vardı. En üst kattaki dairenin kapısı açıktı. Bunun yanında dama çıkmakta kullanılan el merdiveni duruyordu. Kapının yeni kilidi, diğer anahtar deliğinin üzerinde pırıl pırıl parlamaktaydı.

Somers onları karanlıkça bir hole soktu. Burada üç kapı olduğunu farkettiler. Genç adam, soldaki ilk kapıyı işaret etti. «Burası banyo, efendim. Işıkları yaka^bilmek için elektrik saatine bir şilin attım. Şimdi—» Bir düğmeyi çevirdi. Banyonun eskiden sandık odası olduğu anlaşılıyordu. Duvarlara fayans taklidi, yağlı kağıt kaplanmış, yere eski bir muşamba serilmişti. Köşede paslı bir termosifonla büyük bir banyo vardı. Musluğun üzerine lekeli bir ayna asılmıştı. Leğenle ibrik de yerde duruyordu. Somers, «Burayı temizlemeğe çalışmış, efendim,» diye devam etti. «Fakat lavaboda, suyun aktığı yerde kırmızı lekeler göreceksiniz. Ellerini orada yıkamış... Sonra bu kirli sepetinin arkasinda» Melodrama kaçan bir memnuniyetle sepeti çekerek, tozların arasına elini soktu ve hala ıslak olan bir el bezi çıkardı.Bunun üzerinde koyu pembe lekeler vardı.Somers başını salladı. «Elbisesini bu bezle silmiş.»

Hadley, usulca, «Bravo ... » diye mırıldanarak el bezini hafifçe salladı. Dr. Fell'e bir göz attıktan sonra bunu bir ta'rafa bıraktı. «Artık odalara bakalım, ipi merak ediyorum. Odalara, birinin şahsiyeti sinmişti. Tıpkı içeriye dolan ölgün sarı ışık gibi. .. O'Rourke'un piposundan çıkan duman-ların ödemediği soğuk, kimyevi koku gibi. Burası, bir kaç cihetten gizli bir yerdi, ön taraftaki büyükçe odanın perdeleri iyice kapatılmıştı. Tavanda yanan kuvvetli ampulün tam altında büyük bir masa vardı. Bunun üzerine tepeleri yuvarlak ve uçları kıvrık bir sürü çelik veya tel alet dizilmişti.Hadley: «Maymuncuklar ha?» diyerek, bir ıslık çaldı. Yanda bir

sürü kilit ve bir yığın not duruyordu. Bir kenara kuvvetli, bir mikroskop, içinde lamlar bulunan bir kutu konulmuştu.Bir rafa üzerlerinde etiketler olan altı deney tüpü yerleştirilmişti. Bir duvar ise boydan boya kitap dolu raflarla kaplıy-dı. Köşedeki küçük, demir kasayı gören Hadley hayretle bağırdı. «Eğer bu adam hırsızsa, —şimdiye kadar gördüklerimin en modem ve en alimi. Bu usulün Ingilterede bilindiğini sanmıyordum. Sen bu mevzuu tetkik ediyordun, Fell.vaziyeti anladın mı?» Somers, söze karıştı. «Kasanın tepesinde koskoca bir delik var. Eğer lamba kullandıysa, çok usta bir adam demektir. Şimdiye kadar 'asetilenle bu kadar muntazam bir delik açıldığını hiç görmedim. O..»

Hadley, ıbaşını salladı. «Asetilen işi değil bu. Ondan daha basit ve rahat bir usul... Adam 'Krupp' maddesi kullanmış ... Kimyam iyi değildir, fakat zannedersem içinde toz alüminyum ve demir oksit var... Bu tozları kasanın üzerinde karıştırır, sonra—neydi?— hah—galiba magnezyum ilave edersin. Sonra, da bir kibrit çakarsın. Bu madde pat lam az. Sadece müthiş bir hararet çıkararak, kasanın üzerini eritir .Masadaki madeni tübü gördün mü? Yard'daki 'Kara Müze'de de bundan bir tane var. Bir detektaskop bu. Veya 'balık gözü adesesi' dedikleri nesne. Kırılma açısı, balık gözlerinde olduğu gibi ..Yani yarım küreden fazla. Bunu duvardaki bir deliğe dayadın mı, yandaki odada olanları rahatça seyreder. Buna ne dersin, Fell?»

Doktor, sanki bütün bunlar hiç mühim değilmiş gibi boş boş bakarak. «Evet. evet... » diye mırıldandı. «Bunların

ne manaya geldiğini anladığını umarım. O esrarlı.Fakat, ip nerede? Beni asıl o ip alakadar ediyor!»

Somers: «Arkada,» dedi. «öbür odada. Orası çok süslü, efendim. Sanki bir Şark prensinin evi gibi... Anlatabiliyor muyum?»Galiba Somers 'harem' i kasdediyordu. Bu odada fazla şaşaalı ve esrarengiz bir hava vardı. Parlak renkli divanlar ve perdeler... Sırma püsküller... Süsler... Bir araya toplanmış silahlar. .. insan bunları görünce bayağı başka bir memlekette olduğuna inanıyordu. Hadley, perdeleri açtı. Bloomsbury'nin o kurşuni ışığı odaya dalarak, hayalleri sönükleştirdi.. Şimdi Guilford sokağındaki evlerin arkalarına, aşağıdaki taş döşeli avlulara ve Çocuk Hastahanesinin gerisine doğru giden dar geçide bakıyorlardı. Lakin Hadley, bu manzarayı uzun uzun seyretmedi, ileri atılarak divanlardan biri-nin üstünde duran bir kangal ipi kaparcasına aldı. ince fakat sağlam bir ipti bu.

Üzerinde altmış santim arayla bir sü-rü düğüm vardı. Evet, alelade, bir ipti bu. Yalnız bir ucuna takılmış olan acaip şey hariç. Siyah lastikten yapılmış bir fincana benziyordu bu. Kahve fincanından daha büyükçeydi. Gayet sağlam olduğu anlaşılıyordu. Kenarları da araba lastiği gibi, tırtıklıydı.

Dr. Fell, bağırdı. «Vay vay vay! Buraya bak. Bu—» Hadley, başını salladı. «Bunlardan bahsedildiğini işitmiştim ama şimdiye kadar hiç görmemiştim. Hatta böyle bir şeyin mevcut olduğuna da inanmıyordum.,. Bakî Şu fincan gibi şey 'emici' kısım. Herhalde buna

benzer şeyleri çocuk oyuncaklarında da görmüşsündür. Bilhassa oyuncak tabancalarda. Bu silahlarla ucunda böyle bir fincan olan bir sopa atılır. Bu emici duvara çarparak, oraya yapışır.» Rampole, atıldı. «Yani, hırsız bunu duvara yapıştırıyor ve sonra da ipe mi tırmanıyor? Bu emici adamın ağırlığım çeker mi?»

Hadler, tereddüt etti. «Çektiğini söylüyorlar. Tabii ben-.»

«Peki hırsız sonra bunu duvardan nasıl çıkarıyor? Yani- .. işini bitirdikten sonra ipi orada bırakıp, kaçıyor mu?»

Bu iş için bir yardımcıya ihtiyacı olduğu muhakkak.Bu lastik fincanın kenarlarını ittiniz mi içeriye hava doluyor ve tabii o zaman bunun emiciliği de kalmıyor. Neyse ... < Fakat bunun cinayette nasıl kullanıldığım ... »

Endişeyle ipe bakmakta olan O'Rourke, hafifçe öksürdü.

Piposunu ağzından çekerek, diğerlerinin kendisine bakmaları için tekrar boğazını temizledi. O dostça kı sık sesiyle, «Buraya bakın, beyler ... » diye mırıldandı, «işinize karışmak istemem ama söyledikleriniz saçma.»

Hadley, döndü. «Neden? Bu hususta bir şey biliyor musunuz?»

Akrobat,başını sallayarak.sözlerini kuvvetlendirmek için piposunun sapıyla bir takım işaretler yaptı. «O ipin Kaçık Fley'e ait olduğuna bahse girerim. Bir saniye ...

Bakayım. Tabii bunun Kaçığın olduğuna dair yemin edemem. Burada çok acaip şeyler var. Lakin—» ipi alarak, usulca parmaklarıyla yokladı. Ortaya gelince durarak, memnun bir tavırla başım sallayıp, gözünü kırptı. Parmaklarını şöyle bir oynattı. Sonra da bir hokkabaz edasıyla ellerini yana açıverdi. îp. iki parça olmuştu. «Tamam... Bunun Kaçiğın hileli iplerinden biri olduğunu tahmin etmiştim. Görüyor musunuz? Ip, ortadan kesiktir. Bir uçta bir vida vardır, bir uçta da bir yuva. Vidayı oraya sokup, çevirdiniz mi, tamam, ipi muayene etmenize rağmen ek yerini katiyen göremezsiniz Üstelik ip çekilince oradan ayrılmaz da. Anlıyor musunuz? Seyirciler illüzyonisti dolaba sokup sıkıca bağlarlar, ipin vidalı kısmı tam ellerinin üzerine gelir. Seyirciler, dışarıda ipin iki ucuna sıkı sıkı yapışırlar. Illüzyonistin ipi çözmesine mani olmak için yani. .. Fakat adam, vidayı dişiyle açar. Sonra cia ipi dizleriyle gergin vaziyette tutarak, dolabın içinde yapmadığını bırakmaz. Yarabbi. Ne esrar! Ne mucize! Dünyanın en derin, muamması!» Piposunu dişlerinin arasına sokarak, dostça nazarlarla onlara baktı. «Evet. Bu Kaçığın iplerinden biriydi. Bu hususta iddiaya girerim.» Hadley, mırıldandı. «Bundan hiç şüphem yok. Fakat şu emici' ne olacak?» O'Rourke, elleriyle rahatça işaretler yapabilmek için tekrar arkaya doğru eğildi. «Tabii Kaçık da diğer illüzyonistler gibi gayet sıkı ağızlıydı. Fakat uzun seneler bu işteyim.Ben. Sihirbaz çok gördüm.onlardan çok şeyler öğrendim.

Bir dakika! Beni yanlış anlamayın. Kaçığın oyunları iyiydi. Hakikaten iyiydi. Bu, herkesin bildiği hilelerinden

biriydi,, işte o kadar. Evet. Kaçık son zamanlarda bir numara üzerinde çalışıyordu. Hintli fakirlerin yaptığı ip numarasını bilirsiniz değil mi? Fakir ipi havaya fırlatır. Kaskatı kalır bu. Sonra bir çocuk ipe tırmanır.Ve—vışşşt! Ortadan kaybolur. Ha?» Bir el hareketi üzerine piposunun dumanları dağılarak kayboldu. "

Dr. Fell, ona bakarak, gözlerini kırpıştırdı.«O numara-yı kimsenin görmediğini de duydum.» O'Rouke. atıldı. «Tamam! Tamam! işte bütün mesele de bu ya! İşte Kaçık da bu yüzden bu numaranın nasıl yapıldığını anlamağa çalışıyordu. Esrarı çözüp çözemediğini Allah bilir. Herhalde bu 'emici', ipi havaya fırlattığı zaman bir yere yapışacaktı. Ama nereye olduğunu bana sormayın.» Hadley, boğuk boğuk, «Ve ... » diye mırıldandı. «Biri bu ipe tırmanacaktı? Tırmanıp, ortadan kaybolacaktı, öyle mi?»

O'Rourke, 'bu mühim değilmiş gibi elini salladı. «Kimbilir? ... Yalnız size şu kadarını söyliyeyim: o 'emici', büyük bir adamın ağırlığını çekmez. Buraya bakın! Sizin için bu tecrübeyi yapmak, Pencereden dışarı sallanmak isterdim. Fakat boynumu kırıp ölmek niyetinde değilim. Zaten bileğim de sakatlandı.»

Hadley: «Ne olursa olsun,» diye cevap verdi. «Elimizde-[1] kafi derecede delil var. Somers, burada kalan adam kaçmış mı? Pansiyoncu kadın onu tarif etti mi?

Somers, büyük bir memnuniyetle başını salladı. «Kendisini yakalamakta güçlük çekeceğimizi sanmıyorum. Adam,Jerome Burnaby' ismini

kullanıyormuş. Herhalde takma adı bu.ilk görüşte tanınan tiplerdenmiş. Üstelik ayağı da sakatmış ...

Kilise çanları. Müthiş bir ses duyuldu. Tozlar kalktı. Dr. Fell, gülüyordu. Gülmüyor, katılıyordu. Kendisini sanlı kırmızılı divana attı.Divan, tehlikeli bir şekilde çökerek, gıcırdadı. Şişman doktor, kahkahalar atarak bastonunu yere vurdu, «Bittik! : Bittik, evlatlarım! Hortlak ortadan kayboldu! Deliller de öyle! Ah! Yarabbil

Hadley, «Ne demek 'bittik?'» diye sordu .. «Kaatili hemen ,hemen suçüstü yakaladık. Bu o kadar komik bir şey mi? Bumaby'nin suçlu olduğunu anlamıyor musun?»

Dr. Fell, kıpkırmızı, koskocaman bir mendil çıkararak, gözlerini sildi.Kahkahaları hafiflemişti» Bilakis. Burnaby'in tamamiyle masum olduğunu anladım, öbür odayı gördüğümüz zaman böyle bir şey olacağından korkmuştum.İnanılmayacak kadar esrarengiz bir yerdi burası. Burnaby, esrarı olmayan bir Sfenks,—cinayet işlememiş bir cani... Hiç olmazsa adamın bu işlerle alakası yok.» «Eğer bu sözlerini izah etmek lütfunda bulunursan—

Doktor, nazik nazik: «Estağfurullah,» diye mırıldandı, «Estağfurullah. Hadley, etrafına bak ve burasının sana neyi hatırlattığım söyle. Şimdiye kadar gördüğün hırsızlar veya kaatiller, gizli yerlerini bu şekilde döşemişler miydi? Oturdukları yere böyle romantik bir hava, böyle esrarengiz bir hal verdikleri var mıydı? Ve bilhassa maymuncukları masaya dizer, esrarlı mikroskobu, o korkunç kimyevi maddeleri ortaya koyarlar mıydı? Bilakis—hakiki bir hırsız,—hakiki bir

suçlu, evinin bir rahibinkinden daha temiz ve nezih olmasına dikkat etmez mi? Bu sahne bana hırsız rolüne çıkan birini bile hatırlatmıyor. Fakat bir saniye düşünecek olursan, burasının sana neyi hatırlattığını da anlayacaksın. O filmleri, romanları düşün ...Doktor, bir an durdu. Sonra izah etti. «Bütün bunları biliyorum. Zira ben, kendim de esrarlı atmosferden, melodramdan hoşlanırım... Burası sana birinin 'dedektifçilik' oynadığım göstermiyor mu?»

Hadley, duraklıyarak, düşüneeli düşünceli çenesini oğuşturdu. Sonra da yan yan baktı. Dr. Fell, zevkle devam etti. «Çocukken, evde gizli bir geçit olmasını istemedin mi? Tavan arasındaki bir deliğin gizli bir kapı olduğunu tahayyül ederek, elinde mumla oradan girmeğe kalkmadın mı? Hiç çatıyı tutuşturmadın mı? 'Büyük Dedektif rolüne çıktığın olmadı mı? O öldürücü çalışmalarına takma bir isimle, gizlice devam edebilmek için kimsenin bilmediği bir evin olmasını istemedin mi? Biri, Burriaby'nin amatör bir kriminoloji mütehassısı olduğundan bahsetmedi mi? Belki adam bir kitap yazıyor ... Her ne hal ise, ressamın büyümüş çocukların isteyip de yapamadıkları şeyleri yerine getirecek parası ve boş vakti var. Adam, kendisi için ikinci bir şahsiyet yaratmış. Bunu gizlice yapmış. Zira arkadaşlarının kendisiyle alay edeceklerini biliyormuş ... İşte böyle ... Scodland Yard'dakiler, büyük bir ısrarla adamın o tehlikeli sırrını meydana çıkardılar. Ve bu sırrın bir şakadan ibaret olduğu anlaşıldı.» Somers, adeta haykırdı. «Fakat, efendim—»

Hadley, düşünceli bir' tavırla, «Bir dakika,» diyerek, Somers'e susmasını işaret etti. Baş Müfettiş, etrafına hiddetle karışık bir tereddütle bakıyordu. «Buranın insanı tatmin etmeyen bir hali olduğunu itiraf ediyorum. Evet, eşyalar filmlerdeki sahneleri hatırlatıyor. Fakat o kan lekeleriyle bu ip ne olacak? Bu ipin Fley'e ait olduğunu unutma. Kan—»

Dr. Fell, başını salladı. «Hıh. Evet. Beni yanlış anlama.Bu odaların cinayetlerle bir alakası olmadığını söylemedim. Ben sadece Burnaby'nin çift hayat sürdüğünü düşünerek ümitlenmeni istemiyorum.»

Hadley, homurdandı. «Bakalım, anlarız. Eğer Bumaby kaatilse, burada 'hırsızcılık' oynaması beni hiç alakadar etmez. Somers!»

«Efendim?»

«Mr. Jerome Burnaby'nin apartmanına git. Evet, vaziyeti anlamadığının farkındayım. Fakat ben onun diğer katını kasdediyorum. Bende adresi olacak. Hım. Bloomsbury meydanı, No. 13 A. İkinci kat. Anladın mı? Onu buraya getir. İstediğin bahaneyi uydur, lakin muhakkak gelsin. Bu daireyle alakalı suallerine cevap verme. Sen de bir şey sorma. Anlıyor musun? Aşağıya inince de, pansiyoncu kadına çabuk olmasını söyle.» Şaşkın ve üzgün Somers, telaşta dışarı çıkarken Baş Müfettiş de odada dolaşmağa ve eşyaları tekmelemeğe başladı. Bir köşeye oturmuş olan ve onları dostça bir alakayla süzen O'Rourke, piposunu şöyle bir salladı.

«Beyler,tazıların avın kokusunu aldığını görmek hoşuma gider. Bu Burnaby'nin kim olduğunu bilmiyorum. Fakat kendisini . tanıdığınız anlaşılıyor. Bana sormak istediğiniz başka bir şey var mı? Kaçık hakkında bildiklerimi Somers'e anlattım. Lakin başka sualler soracaksanız—» Çalışmağa hazırdı artık.Çantasındaki kağıtları karıştırdı.

Hadley, derin bir nefes alarak, omuzlarını dikleştirdi. «Bu sizin ifadeniz değil mi?» Yazıları çabucak okudu. «Buna ilave edecek bir şey var mı? Yani, Fley'in,ağabeysinin de bu sokakta oda tuttuğunu söylediğinden emin misiniz?»

«Evet, eminim. Kaçık, öyle söyledi. Onun buralarda dolaştığından bahsetti.» Hadley, çabucak başını kaldırdı. «Fakat bu aynı şey mi? Fley, kati olarak ne söyledi?» O'Rourke, Hadley'in fazla titiz olduğunu düşünüyordu galiba. Sıkıntılı sıkıntılı kımıldadı. «Diğer sözü daha sonra söyledi. Yani. Ağabeyim benim oturduğum sokakta oda tuttu,' dedi. 'Onun oralarda dolaştığını gördüm.' Veya buna benzer bir şeyler mırıldandı. Doğruyu söylüyorum!» Hadley: «Fakat bu da kati değil,» dedi. «öyle değil mi?Iyi düşünün.»

O'Rourke, alınmıştı. «Allah Allah! Düşünüyorum işte.Hem sinirlenmeyin. Biri size bir şeyler anlatıyor. Sonradan size bu hususta sualler soruyorlar. Eğer her kelimeyi t ek ra dayamazsanız, yalan söylediğinize kani oluyorlar. Kusura bakmayın. Benim hatırladıklarım bu kadar.»

«Fley'in ağabeysi hakkında ne biliyorsunuz? Fley'i tanıyordunuz. Size ağabeysi hakkında ne söyledi?»

«Hiç bir şey söylemedi! Bir tek kelime bile! Vaziyeti yanlış anlamanızı istemiyorum. Kaçığı diğerlerinden iyi tanırdım dediğim zaman onun hakkında bazı şeyler bildiğimi kasdetmiyorum. Kimseyle samimi değildi o. Bilmem Fley'i hic gördünüz mü? Eğer gördüyseniz, onunla bir iki kadehten sonra can ciğer olunmayacağını, —kendisine dertlerinizi açamıvacağınızı da herhalde anlamışsınızdır... Ha Fley'le içki içmişsiniz, ha Dracula'yla. Bir dakikaîSadece Dracula'ya benzeyen biriyle demek istiyorum. Kaçık bir bakıma çok iyi bir insandı.» , Hadley, düşündü ve sonra bir karar verdi. «Şimdiki halde en büyük mesele herhalde bunu siz de tahmin ettiniz—o 'imkansız cinayet' meselesi. Gazeteleri gördünüz değil mi?»

- «Evet.» O'Rourke'un gözleri kısıldı. «Neden bunu bana soruyorsunuz?»

- «O iki adam öldürülürken, bir oyundan, bir sahne hilesinden istifade edilmiş olmalı. Siz illüzyonist ve sihirbazları iyi tanıdığınızı söylüyorsunuz. Bu cinayetleri izah edebilecek bir oyun biliyor musunuz?»

O'Rourke, güldü. Dişleri, o pos bıyığının altında pırıldıyordu. Gözlerinin etrafındaki kırışıklıklar daha derinleşmişti. «Ha, o başka. Çok başka. Buraya bakın, size doğnıyu söyleyeceğim. O iple pencereden dışarıya sallanmağı teklif ettiğim zaman yüzünüzdeki ifadeyi gördüm. Aklınıza bazı şeyler gelmesinden korktum. Anlatabiliyor muyum? Yani, benim hakkımda demek istiyorum.» Bir kahkaha attı. «Bunu unutun! Kaatilin bu işi iple yapabilmesi için hakiki bir sihirbaz olması lazım. Yanında ip olsa, karda iz bırakmadan da yürüse bu işi yine yapamaz.Fakat diğer meseleye gelince» Kaşlarını çatarak, piposunun ucuyla bıyığını düzeltti. İleride bir noktaya bakıyordu. «Beni dinleyin. Bu işin mütehassısı değilim ben. Bu hususta fazla bir şey bildiğimi de iddia edemem. Fakat bildiklerimi yaymak adetinde de değilim. Bu Eliyle işaret etti. «Bir nevi mesleki adaptır... Anlıyorsunuz değil mi? Kilitli kutulardan çıkma, ortadan kaybolma meselelerine gelince... Bunlardan bahsetmekten çoktan vaz geçtim.» «Neden?»

O'Rourke, büyük bir heyecanla, «Çünkü,» dedi. «İnsanlar bir şeyin sırrını öğrenince fena halde hayal kırıklığına uğruyorlar. Ya sır, gayet zekice fakat basit bir şey oluyor—basit ve bu yüzden de gülünç! Tabii o zaman böyle basit bir şeye .KANMIŞ olduklarına bir türlü inanamıyorlar. 'Yapma, canım!' diyorlar. 'Uydumıa. Böyle bir şey olsaydı, bir saniyede anlardım!' Veya,—oyuna illüzyonistin bir arkadaşı yardım etmiş oluyor. Bu, onları büsbütün hayal sükûtuna uğratıyor. O vakit de" 'A, tabii,' diye söyleniyorlar. 'Biri yardım edecek olduktan sonra—' Sanki o zaman herşey kabilmiş gibi.»

Düşünceli bir tavırla piposunu tüttürdü. «İnsanlar çok garip. Bir oyun, hileli bir oyun görmeğe gidiyorlar. Onlara oyunun hileli olduğunu söylüyorsunuz. Hileli bir oyun görmek için para veriyorlar.Buna rağmen nedense hakiki bir sihirbazlıkla karşılaşmadıkları için 'fena halde sinirleniyorlar.Birinin muayene ettikleri, kilitli bir sandıktan veya ağzı bağlı bir çuvaldan nasıl çıktığını öğrenmek için sizi dikkatle dinliyor ve bunun bir oyun, bir hile olduğunu anlayınca kızı veriyorlar. Nasıl aldatıldıklarını görünce. 'Saçma', diyorlar. Halbuki o basit hileleri uydurmak için mükemmel bir KAFA ister. Bana inanın. Ancak soğukkanlı, kuvvetli, tecrübeli ve son derecede çevik bir insan iyi bir illüzyonist olabilir. Fakat seyirciler kendilerini gözlerinin önünde aldatan sanatkarın revkalade zeki bir insan olduğunu düşünmezler bile. Zannedersem onlar, adamın hakiki sihir gibi iğrenç bir kuvvetin yardımıyla kaçmasını isterler. Halbuki bu dünyada kimse bunu yapamaz. Hiç bir insan bir kart postal kadar incelip, bir çatlaktan dışarıya kayamaz. Kimse anahtar deliğinden dışarıya süzülemez veya tahtalardan geçemez. Size bir misal vermemi ister misiniz?»

Onu merakla süzen, Hadley: «Tabii, tabii,» diye başını salladı. «Pekala. Evvela ikinci tip oyunu alalım. Ağzı bağlı çuval oyunu.» O'Rourke'un çok eğlendiği belliydi. «İllüzyonist sahneye çıkar. Hatta arzu edilirse, sahneye bir gurup seyirci de çağırıp, onların arasında durur. Yanında siyah müslin veya satenden yapılmış, içinde ayakta durabileceği büyüklükte ince bir çuval vardır. Sanatkar, çuvala girer. Yardımcısı çuvalı yukarı çeker ve

bunu ağzının on beş santim aşağısından büyük bir mendille sıkıca bağlar. Seyirciler isterlerse mendile bir kaç düğüm daha atar, bunları balmumlar ve üstlerine de mühürlerini basarlar. Güüm! Illüzyonist'in etrafına bir perde iner. Otuz saniye sonra sanatkar belirir. Düğümleri, mühürleri duran çuvalı da yanına almıştır.

İşte böylel» O'Rourke gülerek, elini bıyığına götürdü. Bıyığını burmadan yapamıyordu anlaşılan. Sonra divanın üzerinde şöyle bir yuvarlandı. «Şimdi beyler, beni yumruklayacağınız yere geliyoruz. Bu oyunda birbirlerinin eşi iki çuval vardır. İllüzyonist bunlardan birini iyice katlayarak, ceketinin içine saklar.Esas çuvalın içine girip, kımıldar, sağa sola hareket ederken, usulca ceketinin içinden ikinci çuvalı çıkarır. Yardımcısı birinci çuvalı başına kadar çeker. Aynı anda ikinci çuvalın ucu da bunun ağzından çıkarılır. Şöyle on beş santim kadar. Bu, sanki birincinin ağzıyımş gibi durur. Yardımcısı bu kısmı tutarak mendille sıkıca sarar. Aslında . bağladığı ikinci çuvalın ağzıdır. Fakat esas çuvalın ağzından ince bir kısım da mendilin altına girdiği için vaziyet. belli olmaz. Güm! Mendil düğümlenir, balmumlamr.Ilüzyonist, perdenin arkasında kaldığı zaman sadece ilk çuvalı aşağıya iterek, Bunun içinden çıkar. Çuvalı derhal katlayıp, yine ceketinin altına saklar. Sonra da ağzı bağlı, mühürlü ikinci çuvalla seyircilerin yanına gider. Anlıyor musunuz? Basit ve kolay bir oyun. Fakat seyirciler bunun nasıl yapıldığını anlıyabilmek için kafa çatlatırlar. Lakin kendilerine oyunun sırrını açıkladınız mı, "A, bir yardımcısı olduktan sonra .. .' derler ... » Bu mevzu, Hadley'i bütün

ciddiyetine rağmen alakadar etmişti. Dr. Fell ise bir çocuk gibi ağzını açmış merakla dinliyordu. Baş Müfettiş, sanki bir münakaşayı kızıştırmak istiyormuş gibi, «Biliyorum ... » diye mırıldandı. «Fakat aradığımız adam,—o iki cinayeti işleyen katil, yalnızdı. Yardımcısı yoktu onun. Sonra bu bir 'kaybolma' oyunu da değil. .. »

O'Rourke, şapkasını yana eğdi. «Pekala size harikulüde, fevkalade bir 'kaybolma' oyunu anlatayım. Bunun bir sahne hilesi olduğunu unutmayın. Son derecede teferruatlı. Mamafih bu oyun, bir açık hava tiyatrosunda da, yani yerde kapak olmayan dümdüz bir sahada da yapılabilir, öyle tellere filan da. lüzum yok. Sırtında fevkalade, mavi bir üniforma bulunan illüzyonist, harikulade bir beyaz atın sırtında ortaya çıkar. Onu beyaz üniformalar giymiş olan yardımcıları, büyük bir gürültüyle takip ederler. Tıpkı sirkte olduğu gibi. Etrafta bir kere dolaşırlar. Sonra iki yardımcı, koskocaman bir yelpazeyi açarlar. Bu, attaki illüzyonisti sadece bir dakika için seyircilerin gözlerinden saklar. Sonra yelpaze kapatılır. Bu, işin içinde bir hile olmadığını göstermek için seyircilere atılır. Fakat atın üstündeki adam ortadan kaybolmuştur. Hem de o koskocaman sahanın ortasında ... Tamam mı?» Dr. Fell, sordu. «Bu nasıl olur?»

«Basit! illüzyonist, sahadan ayrılmamıştır bile. Fakat kendisini yine de göremezsiniz.Göremezsiniz çünkü o harikulade mavi üniforma kağıttan yapılmıştır. Bunun altında hakiki, beyaz bir üniforma yardır. Yelpaze açılır açılmaz mavi elbiseyi yırtarak, parçalarını beyaz üniformanın altına saklar. Sonra da yine beyaz

üniformalı yardımcılarının aralarına karışır. Tabii bu oyunun can alacak noktası şudur: Seyirciler hiç bir zaman illüzyonistin yardımcılarını, saymazlar. Adam da onların arasında sahneden çıkar. Güm! Bam «Dünyanın en büyük oyunu!»

Fazla renkli, havasız odaya derin bir sessizlik çökmüştü. Rüzgar, camları sarsıyordu. Uzaklardan geçen bir taksinin korna sesi aksetti. Kiliselerin çanları çalmağa başlamıştı. Hadley, not defterini salladı. «Mevzudan uzaklaşıyoruz. Zekice bir oyun bu. Fakat bizim meseleyle ne alakası var?» O'Rourke, «Hiç bir alakası yok,» diye itiraf etti. Sessiz bir neşeyle katılıyordu adeta. «Size bunları anlattım. Çünkü sordunuz. Böylece nasıl bir şeyle karşılaşmış olduğunuzu anlamanızı da istiyordum. Mr. Hadley, size her şeyi olduğu gibi anlatıyorum. Cesaretinizi* kırmak istemiyorum ama eğer aradığınız katil zeki bir illüzyonistse onu katiyen yakalıyamazsınız, imkansız bir şey bu. illüzyonistler, karşılarındakini aldatmak için yetiştirilirler. Bu o n l a r ı n mesleğidir .Bu yer yüzünde kaçanı ıvac a klan bir hapishane de yoktur.»

Hadley'in çene adaleleri geriliverdi. «Zamanı gelince bunu da görürüz. Beni endişelendi ren,uzun müddetten beri endişelendirmekte olan mesela şu: Fley, niçin Grimaud'u öldürmeğe ağabeysini yolladı. Aslında illüzyonist Fley'di. Bu cinayet de ona göre bir işti. Fakat Grimaud'u Fley öldürmedi.. Acaba ağabeysi de aynı meslekten miydi?»

«Bilmiyorum ... Daha doğrusu onun adına hiç bir afişte rastlamadım. Fakat—» Dr. Fell, onun sözünü kesti. Kesik kesik soluyarak, yerinden kalktı. Sert bir sesle: «Harekete geçmeğe hazırlan, Hadley!» diye haykırdı. «İki dakika sonra misafirlerimiz gelecek. Şuraya bak— fakat sakın pencereye fazla yaklaşma!» Bastonuyla işaret ediyordu. Aşağıda, geçidin, evlerin manasız pırıltılı pencerelerinin arasından kıvrıldığı yerde iki kişi rüzgara karşı yürümeğe çalışıyorlardı. Guilford sokağından sapmışlardı. Allahtan, başlarını önlerine eğmiş, yürüyorlardı, Misafirlerden birini Rampole, tanımıştı. Rosette Grimaud'du bu. Yanında ise bastonunun yardımiyle yürüyen .uzun boylu bir adam vardı. Her adım atışında omuzu yana eğiliyordu.Bacağı hafifçe çarpıktı bu yabancının.Sağ ayakkabısının altı da. haddinden fazla kalın ...

Hadley, çabucak: «Diğer odaların elektriklerini söndürün,» dedi. O'Rourke'a baktı. «Sizden çok mühim bir ricada bulunacağım. Hemen aşağıya koşun. Pansiyoncu kadının yukarı çıkıp, bir şey söylemesine mani olun. Ben size haber verinceye kadar onu aşağıda tutun. Kapıyı da arkanızdan çekin.» Kendisi de dar koridora fırlamış ve elektrikleri söndürmeğe başlamıştı. Dr. Fell, biraz sıkılmış gibiydi. «Yani buraya saklanıp, gizli konuşmalarını dinleyecek,—korkunç sırlarını mı öğreneceksin? Stuart Mills burada olsaydı, her halde anatomik - yapımın böyle saçma bir şeye müsait olmadığını söylerdi. Zaten onlar bizim hemen farkımıza varırlar. Oda, duman dolu. Ortalığa O'Rourke'un içtiği tütünün kokusu sinmiş.»

Hadley, küfürü bastı. Perdeleri çabucak kapattı. Artık içeriye incecik bir ışık süzülüyordu. «Başka çare yok. Bu işi bir deneyeceğiz. Burada sessiz sedasız otururuz. Eğer bir dertleri varsa, içeri girip, kapıyı kapar kapamaz baklayı da ağızlarından çıkarırlar. İnsanlar böyledir. Sahi, O'Rourke hakkında ne düşünüyorsun?»

Dr. Fell, heyecanla: «Bence O'Rourke,» diye cevap verdi. «Bu kabus sırasında rastladığımız şahitlerin en neşelisi. Bizi aydınlattı. Fikirler verdi. O benim kendime olan hürmetime tekrar kavuşmama yardım etti. Doğrusunu istersen O da kilise çanları kadar enteresan,» Perdelerin arasından bakmakta olan Hadley, telaşla döndü. Gözlerine vuran ışık, bakışlarında çılgınca bir pırıltının belirdiğini gösteriyordu. «Kilise çanları mı? Hangi kilise çanları?» Karanlıkların arasından Dr. Fell'in sesi aksetti. «Her hangi bir kilisenin çanları olabilir... Ben sağır ve kör olmuştum... Çan seslerini duyunca, gözlerim açıldı. Aklım başıma geldi. Bu sayede korkunç bir hata yapmaktan da kurtulacağım ... Meraklanma, henüz çıldırmadıml» Bastonunu yere vururken, sesi de heyecanla titriyordu. «Işık, Hadley! Nihayet karanlıkların arasında bir ışık belirdi.»

«En sonunda oynatmadığından eminsin ya? O halde bu esrarlı tavırları bir tarafa bırak da. ne olduğunu söyle. Galiba kilise çanlarını dinlerken, katilin ortadan nasıl kaybolduğunu anladın.»

Dr. Fell, içini çekti: «Yok canım ... Maalesef... Çanlar bana sadece katilin adını söylediler.» Odadaki sessizlik

elle tutulacak, ağır bir şeydi adeta.Sanki herkes nefesini tutmuş, patlamak üzereydi. Dr. Fell, i: ifadesiz hatta, şaşkın bir sesle konuşmuştu. Diğerlerinin kendisine inanmalarına onun bu şaşkınlığı sebep olmuştu zaten., Aşağıda, arka kapı kapandı. Derin bir sükûna gömülmüş olan evin merdivenlerinden ayak sesleri aksetti. Sert, hafif ve sabırsız adımlar ... Yere vurulan bir ayak .. Sonra hafif bir sürüklenme ... Trabzona çarpan bir baston ... Gürültü yaklaştı, fakat gelenler hala konuşmuyorlardı. Dış kapıya bir anahtar sokuldu. Kapı açıldı ve kapandı. Otomatik kilit şıkırdadı. ikinci bir şıkırtı daha duyuldu. Bu defa elektrik düğmesi çevrilmişti. Sonra, yeni gelenler—belki artık birbirlerini rahatça görebildikleri için,—sanki o ana kadar nefeslerini tutan on-larmış gibi, aynı anda konuşmağa başladılar.

Bir erkeğin ince, sert ve sakm sesi duyuldu: «Demek sana verdiğim anahtarı kaybettin.» Alaylı, fakat gizli bir hiddetle titreyen bir sesti bu. «Sonra—dün gece buraya gelmediğini de iddia ediyorsun?»

«Ne dün gece geldim, ne de başka gece ... « Rosette Grimaud, hiddetle, fakat kuru bir sesle konuşuyordu. Bir kahkaha attı. «Zaten hiç bir zaman buraya gelmek niyetinde değildim. Beni biraz korkuttun. E, ne olacak? Şimdi, buraya geldikten sonra bu gizli daireni de pek beğenmedim. Dün gece beni beklerken eğlendin mi bari?» Sanki ileri doğru bir adım atarken adam kendisini durdurmuş gibi hafif bir gürültü oldu. Sonra erkeğin sesi yükseldi. Fakat o da kız gibi sakin konuşuyordu. «Seni-küçük şeytan. Şimdi sana kendine gelene yardım

edecek bir şey söyliyeceğim. Dün gece buraya gelmedim. Öyle bir niyetim de yoktu. Sen, küçük parmağını oynatır oynatmaz, herkesin heyecanla koşacağını sanıyorsun. Fakat ben dün gece burada değildim. Anlıyor musun? istediğini yapabilirsin ama ben burada yoktum.»

Rosette, sakin sakin: «Yalan söylüyorsun, Jerome.» diye cevap verdi. «Demek o fikirdesin? Neden?»

Işık süzülen kapıda belirmişlerdi.Hadley Uzanarak,perdeleri çekti. Halkalar birbirlerine çarparak, şakırdadılar, «Bu sualin cevabını biz de merak ettik, Mr. Burnaby.» ' Bulanık gün ışığı yeni gelenlerin yüzlerine çarpıyordu.ikisi de gafil avlanmışlardı, Yüzlerindeki ifade, sanki fotoğrafları çekilmişçesine hafızalarda yer etti. Rosette Grimaud, haykırarak, yüzünü saklamak istiyormuş gibi kolunu kaldırdı. Fakat bir saniye önce yüzünde acı, müteyakkız ve zafer dolu bir ifade olduğunu hepsi de farketmişlerdi. Göğsü, körük gibi inip kalkan Jerome Burnaby hareketsiz duruyordu.

Başında eski tip, gayet geniş kenarlı bir şapka vardı. Arkadan süzülen sönük elektrik ince siluetini çizmekteydi. Fakat o sadece bir siluetten ibaret değildi tabii. Normal şartlar altında, hareketleri gibi dostça bir ifadesi olduğu anlaşılan kuvvetli, oldukça kırışık bir çehresi, dört köşe bir çenesi vardı. Gözlerinin rengi, hiddetten açılmıştı adeta. Şapkasını çıkararak bunu Rampole'a tiyatro aktörlerini hatırlatan- küstahça bir tavırla divana fırlattı. Şakakları ağarmış, tel gibi sert saçları hemen kabardı. Ressam, hafif ve kaba bir

neşeyle: «E?» diye mırıldandı ve sakat ayağını uzatarak bir adım attı. «Ne o baskına mı uğradık? Üçe bir ha? Fakat bastonunun içinde bir kılıç gizli... » Kız. atıldı. «Buna lüzum yok. Jerome. Onlar polisten.» Burnaby, duraklayarak, iri eliyle ağzını oğuşturdu. O müstehzi tavırlarını muhafaza etmesine rağmen endişelendiği be 1 liydi. «Ya? Polis mi? Bana şeref verdiniz? Demek, meskene tecavüz de ediyorsunuz?»

Hadley de aynı nezaketle cevap verdi. «Siz burada pansiyonersiniz. Evin sahibi değilsiniz. Mr. Burnaby. Tabii şüpheli bir vaziyet oldu mu ... Neyse ... Bunu bir tarafa bırakalım. Arkadaşlarınız bu Şark usulü döşenmiş salonu görselerdi herhalde pek eğlenirlerdi, öyle değil mi?» Tebessümü, sesi Burnaby'i ince yerinden vurmuştu. Ressamın yüzü çamur rengi oldu. «Allah kahretsin!» diye homurdanarak, bastonunu yarı kaldırdı. «Burada ne işiniz var?» - «Evvela unutmadan, kapıdan girdiğiniz zaman söylediğiniz sözler üzerinde duralım. «Demek bizi duydunuz?»

Hadley. sakin sakin başını salladı. «Evet. Maalesef, daha fazla dinleyemedik. Miss Grimaud.dün gece burada olduğunuzu söylüyordu. Hakikaten burada mıydınız?»

«Değildim.»

«Demek değildiniz? .. öyle mi Miss Grimaud?»

Kızın rengi yerine gelmişti. Hem de fazlasiyle. Zira sakin bir tavırla gülümsemesine rağmen, hiddetten köpürüyordu. Çekik ela gözlerinde, hislerini

göstermemeğe karar veren ,insanlara has o gergin, pırıltılı ve sabit ifade vardı.Eldivenlerini bükmüş duruyordu.Kesik kesik nefes almasından, korkmaktan ziyade öfkelendiği anlaşılıyordu.Düşünceli bir tavırla, sessiz sedasız odadakilere baktıktan sonra: «Madem duydunuz,» diye mırıldandı. «Artık bunu inkar etmemin bir faydası yok. Öyle değil mi? Bu sizi neden alakadar ediyor bilemiyorum. Bunun babamın ölümüyle bir ilgisi olamaz ki! Jerome, ne olursa olsun..» Titrek bir tebessümle aralanan dudaklarının arasından dişleri gözüktü. «Katil değildir. Fakat madem gizli bir sebep dolayısiyle bu hadise sizi alakadar ediyor, bu meseleyi onunla şimdi, burada açık açık konuşmam daha iyi olur... Boyd'un bu vakayı doğru veya yanlış bir şekilde duyacağından da eminim... Onun hakikati öğrenmesini tercih ederim ... Başlıyorum. Evet, Jerome dün gece buradaydı? » «Bunu nereden biliyorsunuz, Miss Grimaud? Siz de burada mıydınız?» «Hayır. Fakat on buçukta bu odada ışık olduğunu gördüm.»

15. Işıklı pencere

Hala çenesini oğuşturmakta. olan Jerome Burnaby, boş gözlerle genç kıza baktı. Rampole,ressamın hakikaten şaşırdığına yemin etmeğe hazırdı. Adam o kadar şaşalamıştı ki,.. " kızın sözlerini iyice anlıyamamıştı. Eğilmiş Rosette'e sanki onu ilk defa görüyormuş gibi bakı yordu. Sonra, daha önceki sesiyle bir tezat teşkil eden sakin, makul bir ifadeyle konuşmağa başladı. «Rosette, dikkatli ol. Neden bahsettiğinden emin misin?» «Evet. Eminim.»

Hadley, çabucak söze karıştı. «Saat on buçukta mı? Bu ışığı nasıl gördünüz, Miss Grimaud? O sırada evinizde, bizimle beraberdiniz.»

«Hayır, değildim. Bilmem hatırlıyor musunuz? o sırada evde yoktum. Hastahanede, doktorla babamın odasındaydım. O ölmek üzereydi o. Belki biliyorsunuz, hastahanenin arkası, bu binaya bakar. Daha doğrusu bu evin arka tarafına. Pencerenin yanındaydım, ışığı da o zaman farkettim. Bu odada lamba yanıyordu. Galiba bir de banyoda! Ama ondan pek emin değilim-» Hadley, atıldı. «Madem buraya hiç gelmediniz, odaların yerini nasıl biliyorsunuz?» Kız, nedense Rampole'un, Stuart Mills'i hatırlamasına sebep olan sakin ve soğuk bir tebessümle: «Demin içeri girdiğimiz zaman bilhassa dikkat ettim.» diye cevap verdi. «Dün gece apartmanın taksimatını bilmiyordum. Sadece bu katın Jerome'a ait olduğundan haberim vardı. Tabii pencerelerin -yerini de öğrenmiştim ... Gece pencereler iyice kapatılmamıştı. Işığı da bu yüzden farkettim.»

Burnaby, hala kızı o acaip merakla süzüyordu. «Bir dakika-"-Mr.şey—Müfettiş bey—» Omuzlarını kaldırdı. «Odalar hususunda yanılmadığından emin misin. Rosette?» «Eminim, şekerim. Bu ev, geçidin, sol köşesinde. Dairen de en üst katta.» «Ve sen beni gördüğünü iddia ediyorsun?»

«Hayır. Işık gördüğümü iddia ediyorum. Fakat bu daireyi bir sen biliyorsun, bir de ben. Üstelik beni davet ederek burada olacağını da söyledin—»

Burnaby, haykırdı. «Yarabbi! Bakalım ne kadar ileri gideceksin?»' Topallıyarak, ilerledi. Bastonuna her dayanışında dudağım büküyordu. Bir sandalyeye çökerek, uçuk renkli . gözleriyle kızı süzmeğe devam etti. Kabarık saçları ona acaip, uyanık bir hal veriyordu. «Rica ederim. Devam! Beni alakadar ediyorsun. Evet, cüretinin derecesini merak ediyorum.» Rosette, kuru bir sesle: «Sahi mi?» diye sordu. Döndü.Fakat fena sarsılmıştı. Son derecede üzgün bir hali vardı. Neredeyse ağlayacaktı. «Keşke bunu ben de bilsem? Keşke—senin nasıl bir insan olduğunu anlayabilsem!... » Hadley'e döndü. «Bu meseleyi konuşmak istediğimi söyledim. Fakat şimdi büyle bir arzum olup olmadığım bile bilmiyorum.Onun hakkında bir karar verebilsem. Jerome hakikaten sempatik,şirin, biraz kaba—»

Burnaby, homurdandı. «Aile dostu, deme! Allahaşkına, aile dostu deme. Doğrusu istersen, ben de senin hakkında bir karar vermek isterdim. Hakikaten doğruyu söylediğini mi sanıyorsun,—yoksa— kusura bakma nezaketi bir an için bir tarafa bırakacağım!—yoksa yalancı bir iblis misin?» Kız, sakin sakin sözlerine devam etti: «-Bir insan mı?' Yoksa kibar bir şantajcı mı? Bunu para için yapmıyorsun -tabii!» Tekrar parladı, «iblis ha? Evet. İstersen adi mahlûk da diyebilirsin. Bunu itiraf ediyorum! O şekilde hareket ettim. Neden mi? çünkü sen imalarınla her şeyi zehirledin! Evhama kapılmadığıma, bunların hakikaten ima olduğuna inanabil şeydi m ... Jİatta senin namuslu bir şantajcı olduğunu kabul edebilşeydim—» Hadley, atıldı. «Nasıl imalardı bunlar?»

«Madem soruyorsunuz ... Babamın mazisi hakkında imalar . » Yumruklarını sıktı. «Doğumumla alakalı imalar Yani, 'adi' kelimesine daha hoş bir söz de ilave edebilirsiniz . Fakat bu öyle mühim değil, Aslında aldırmıyorum bile ... Fakat babamla alakalı korkunç şeyler-»-bilmem ki! Belki bunlar ima bile değil. Fakat bana ihtiyar Drayman bir şantajcıymış gibi geliyordu. Sonra dün gece Jerome beni buraya davet etti.—Düşündüm, 'Neden? Neden?—Çünkü Cumartesi geceleri muhakkak Boyd beni görmeğe gelir. Tabii Jerome gibi kendini beğenmiş bir adam da mahsus bu geceyi seçer!"

Fakat, beni yanlış anlamayın. Jerome'un şantaj yaptığını düşünmek istemiyordum. Hala istemiyorum. Ondan hoşlanıyorum. Bu elimde değil. Zaten işin fenası da bu ya ... »

Hadley, «O halde meseleyi halledelim,» dedi. «Mr. Burnaby, hakikaten bazı imalarda bulunuyor muydunuz?»

Uzun bir sessizlik oldu. Burnaby, tırnaklarına bakıyordu.Eğik başı, derin derin nefes alışı şaşırdığını, karar vermeğe çalıştığını gösteriyordu. Hadley, bu yüzden onu zorlamağa kalkmadı. Nihayet ressam, başını kaldırdı. «Hiç aklıma gelmezdi... İmalar ... Evet. Belki bir bakıma imalarda bulunuyordum. Ama bunu bilhassa yapmıyordum. Fakat yemin ederim-» Israrla Rosette'e baktı. «Böyle şeyler insanın ağzından kaçıyor. İnsan gizli kapaklı bir sual sorduğunu sanıyor-»

Ümitsizlikle içini çekerek, omuzunu silkti. «Bu benim için enteresan bir istidlal oyunuydu. Başkasının işine

burnumu soktuğumu bile düşünemedim. Bunu farkettiklerini, hatta incindiklerini düşünmedim bile. Yemin ederim! Rosette, benimle sırf bu şantaj' yüzünden.—sırf benden korktuğun için mi alakalanıyordun? öyleyse, yazık. Bunu öğrendiğime müteessirim.» Ellerine baktı. Yumruklarını sıkıp açtı. Etrafına bir göz attı. «Veya—belki de değilim .. Beyler, daireyi iyice araştırın. Bilhassa ön **odayı.** Ama—orayı her halde gördünüz. Herhalde cevabı da biliyorsunuz. Meşhur Büyük Dedektif! Hayaller kuran, sakat ayaklı budala!»

Hadley, bir an tereddüt etti. «Peki, Büyük Dedektif, Grimaud'un mazisi hakkında bir şeyler öğrenebildi mi?»

«Hayır ... Öğrenseydim, bunu size söyler miydim?»

«Belki sizi ikna edebiliriz. Miss Grimaud, dün gece banyoda ışık gördüğünü söyledi. Banyodaki lavaboda kan lekeleri olduğundan haberiniz var mı? Pierre Fley'in dün gece on buçuktan biraz evvel hemen hemen kapınızın önünde öldürüldüğünü biliyor musunuz?» Rosette, haykırdı. Burnaby, çabucak başını kaldırdı «Fley—öl—Kan lekeleri! Olamaz! Nerede? Ne demek istiyor sunuz?»

«Fley'in bu sokakta bir odası vardı. Galiba öldürüldüğü sırada buraya geliyordu. Sokakta, Grimaud'u öldüren adam tarafından vuruldu. Kim olduğunuzu ispat edebilir misiniz, Mr. Burnaby^ Yani—Grimaud'la Fley'in kardeşi olmadığınızı ispat etmeniz kabil mi?»

Ressam, hayretle ona baktı. Sonra da titreyerek, ayağa kalktı. «Yarabbi! Siz çıldırdınız mı?» Sesi, sakindi. «Kardeşi? Şimdi anlıyorum!Hayır, Grimaud'un kardeşi değilim. Öyle olsaydım, kızıyla bu kadar—» Rosette'e bakarak, durakladı. Yüzünde delice bir ifade belirmişti. «Tabii ispat edebilirim? Nüfus kağıdım bir yerde olacak! Beni, bütün ömrümce tanıyanlar da var... Kardeşi ha?»

Hadley, divana giderek, ipi kaldırdı. «Peki ya buna ne dersiniz? Bu ip de Büyük Dedektife mi ait?»

«O mu? Hayır. Nedir o ipi şimdiye kadar görmedim.Kardeşi ha?» Rampole, Rosette'e bir göz attı. Kız, ağlıyordu. Kollarını yana bırakmış, hareketsiz duruyordu. Yüz hatlan gerilmişti. Yaşlar yanaklanndan süzülüyordu.

Hadley: devam etti: «Dün gece burada olmadığınızı da ispat edebileceksiniz tabii.» Burnaby, derin bir nefes aldı. Rahatlamış, yüzündeki ifade yumuşamıştı. «Evet. Allahtan! Dün gece sekizde—veya belki de biraz daha önce klübüme gittim. Orada üç saatten fazla kaldım. Yani on bire kadar. Hatta belki daha da geçti. Bunu on-on beş kişiden öğrenebilirsiniz. Daha katisini istiyorsanız, bütün bu saatler boyunca poker oynadığım üç arkadaşa sorun. Şahit mi istiyorsunuz? Onlardan daha ala şahit olamaz. Burada değildim. Kan izlerini nerede bulduysanız, onlar benim marifetim değiL. Fley'i, Grirnaud'u veya başka birini öldürmedim.» Geniş çenesinin adaleleri gerildi.

«Buna ne diyeceksiniz?» Hadley, hemen taktiği değiştirdi. Daha Burnaby'nin konuşması bitmeden o da Rosette'e dönmüştü. «Saat on buçukta burada ışık gördüğünüz hususunda hala ısrar ediyor musunuz?» «Evet... Fakat, Jerome, emin ol—»

«Yolladığım adam bu sabah buraya geldiği zaman elektrik saatinin durmuş olmasına ve lambaların yanmamasına rağmen mi?»

«Ben—Sözlerim doğruydu benim... Fakat anlatmak istediğim—»

Mr. Burnaby'in dün gece hakkında doğruyu söylediğini farzedelim. Sizi buraya davet ettiğini söylüyorsunuz. Klübüne gidecek bir kimsenin sizi çağırmasını akıl alır mı?» Burnaby, sendeleyerek ilerledi ve elini Hadley'in koluna koydu. «Yavaş. Bu meseleyi halledelim. Ben hakikaten onu -davet ettim. Benimki kalleşçe bir oyundu. Fakat—bunu yaptım ben. Buraya bakın. Vaziyeti izah etmem lazım.»

Dr. Fell, sanki meseleyi küçümsüyormuş gibi sakin sakin söze karıştı. «Yavaş ... Yavaş ... »

Koskocaman mendili çıkararak, dikkati çekmek için düdük gibi sesler çıkararak, burnunu sildi. Sonra da hafif bir endişeyle onlara bakarak, gözlerini kırpıştırdı. «Hadley, zaten aklımız kafi derecede karıştı.. Bırak da ben etrafı yatıştırayım. Mr. Burnaby, bu işi, biraz evvel de söylediği gibi Miss Rosette'in kendisine gelmesi için yaptı, öhhö! Açık açık konuştuğum için kusuruma bakmayın, Miss. Bu kaplanın şimdiye kadar Mr.

Burnaby'i dinlemediği anlaşılıyor. Bu da iyi bir şey. Işığın yanmasına gelince., Bu da öyle sanıldığı kadar korkunç bir mesele değil. Elektrik saati para. atılarak işleyenlerden. Biri dün gece buraya geldi. ışıkları da,—belki de sabaha kadar—yanık bıraktı. Bir şilinlik elektrik harcandıktan sonra saat de durdu tabii. Elektrikler de söndü. Nerenin ışığı yanıyordu, nereninki yanmıyordu.; Bunu bilmiyoruz. Zira buraya evvela Somers girdi. Hadley! Dün gece burada birinin olduğunu gösterecek bir sürü delil var! Şimdi asıl mesele şu: o adam kimdi?» Diğerlerine baktı. «Burayı ikinizden başkasının bilmediğini söylüyorsunuz. Eğer sözleriniz doğruysa, Mr. Burnaby—öyle olduğundan da eminim. Zira birinin böyle bir hikaye uydurması için birinci sınıf bir budala olması hızım.,; Evet, anlattıklarınız doğruysa, o zaman başka biri de bu apartmanı biliyor demektir.»

Burnaby, çenesini oğuşturarak ısrar etti.Buradan kimseye bahsetmediğimden emin olabilirsiniz. Yok biri buraya geldiğimi gördüyse o başka ... Veya—»

«Veya burasını ben birine söylemiş olabilirim!» diye Rosette, adeta taştı. Sivri dişleriyle alt dudağını ısırdı. «Fakat söylemediml Bunun sebebini de bilmiyorum!» Çok şaşırmış gibiydi. «Bu apartmandan kimseye bahsetmedim! Anlaşıldı mı?» Dr. Fell, «Sizde apartmanın anahtarı vardı, değil mi?»diye sordu.

«Evet, vardı. Fakat kaybettim.» «Ne zaman?»

«Ne bileyim? Farkına bile varmadım.» Kollarını kavuşturmuş, başını heyecanla hafifçe sallayarak,

odada dolaşıyordu. «Anahtar çantamdaydı. Bu sabah buraya geleceğimiz zaman kaybolmuş olduğunu farkettim. Yalnız, şunu öğren^mem lazun.» Dönerek, Burnaby'in karşısına dikildi. «Senden hoşlanıyor muyum? Yoksa nefret mi ediyorum, bunu bilmiyorum. Eğer hareketlerine o iğrenç dedektiflik merakı sebep olduysa, açık açık konuş. Madem fena bir maksadın yoktu, o halde söyle: babam hakkında ne biliyorsun? Anlat! Ben buna aldırmam bile. Onlar polis. Nasıl olsa her şey! öğrenecekler Haydi, haydi, rol yapma! Rol yapman sinirime dokunuyor. Söyle. Bu 'kardeşler' meselesi de neymiş?»

Hadley, «Bu yerinde bir tavsiye, Mr. Burnaby,» dedi. «Sonra sonra size yaptığınız tablo hakkında bir iki sual soracaktım .Dr. Grimaud hakkında ne biliyordunuz?»

Burnaby, farkına varmadan kabadayıca bir tavırla pencereye yaslanmıştı. Omuzunu silkti. iğne başı kadar küçük bebekli uçuk gri gözlerinde müstehzi bir ifade belirmişti. «Rosette, dedektiflik merakımın başka manaya çekileceğini bilseydim., eğer bundan şüphe etseydim—Neyse ... Pekala, sana vaziyeti bir iki kelimeyle anlatacağım. Üzüldüğünü bilseydim, bunu aylar önce yapardım. Baban bir zamanlar Macaristan'da tuz madenlerine hapsolunmuştu ve oradan kaçtı. Bu o kadar korkunç bir şey sayılmaz, değil mi?» «Hapis mi olmuştu? Neden?»

«Bana siyasi sebepten olduğunu söylediler ... Fakat ben babanın suçunun hırsızlık olduğunu sanıyorum. Görüyorsun ya, açık konuşuyorum.» .

Hadley, çabucak söze karıştı. «Bunu kimden öğrendiniz? Drayman'dan mı?» Burnaby, irkildi. Gözleri kısılmıştı. «Demek Drayman vaziyeti biliyordu? Evet, bunu tahmin etmiştim. Ah! Evet. Öğrenmek istediğim bir şey de buydu. Fakat onun da yanlış anlaşıldığı-.-Hem, siz bu hususta neler biliyorsunuz?» Birden bire taşıverdi. «Buraya bakın! Ben başkalannın işine burnumu sokmaktan hoşlanmam. Bunu ispat için de açıkça konuşacağını.. Bu işe zorla karıştım ben. Grimaud, yakamı bırakmadı.Tablodan bahsediyorsunuz. O resim, 'netice'den ziyade 'sebep' ti. .. Kazara oldu bu. Fakat Grimaud'u buna inandırmak için bir hayli uğraştım. O tabloyu Allahın belası bir konferans yüzünden yaptım.»

«Ne yüzünden?»

«Doğru söylüyorum. Projeksiyonla resimler gösterilen bir konferans yüzünden. Bir gece yağmurdan kaçmak için küçük bir konferans salonuna girdim. Londra'nın kuzeyinde bir yerdeydi bu. Anlattığım hadise on sekiz ay önce oldu.» Burnaby, istihzayla baş parmaklanm birbirinin etrafında, çevirdi. Yüzünde ilk defa dürüst ve rahat bir ifade belirmişti.

'"Bunu romantik bir hikaye haline sokmağı isterdim. Fakat rhakikati öğrenmekte ısrar ediyorsunuz. Biri, Macaristan hakkında konferans veriyordu. Gösterdiği resimler, sonra o esrarlı sözleri tam dinleyicilerin hoşuna gidecek gibiydi. Bu. bana da tesir etti. Hem de nasıl?» Gözleri parlıyordu.

«Adam,—yaptığım tabloya benzeyen bir resim gösterdi. Aslında öyle tesirli bir şey değildi bu. Fakat küçük bir açıklıktaki üç mezarlık hakkında anlattığı hikaye bir kabus 'yaratmama' sebep oldu. Tabii konferansçı, bu mezarların vampirlere ait olduğunu ima ediyordu. Anlıyor musunuz? Eve koşarak, kafamdaki 'kabusu' canlandırmak için deli gibi çalıştım. Herkese de bunun görmediğim bir yerin hayali bir resmi olduğunu açıkça söyledim. Fakat nedense kimse bana inanmadı. Sonra tabloyu Grimaud gördü..»

Hadley, ifadesiz bir sesle: «Mr. Pettis, tablonun Grimaud'u çok sarstığını anlattı. Veya siz ona böyle söylemişsiniz,»

«Sarsmak mı? Hem de nasıl! Başını eğip, omuzlarını kaldırdı. Adeta donmuş kalmıştı. Dikkatle resme bakıyordu. Ben bunu bir iltifat addettim.» Bnrnaby, yan yan baktı. «Sonra, dünyadan haberim olmadığı için aptal aptal, 'Bak, mezarlardan biri oynuyor, dedim. 'Farkında mısın? Toprak çatlanmış. Seninki çıkmak üzere.Tabii ben hala vampirleri düşü-nüyordum. Lakin Grimaud, bunu bilmiyordu. Bir an onun beni palet bıçağıyle öldüreceğini sandım.» Burnaby'nin anlattığı hakikate benziyordu. Grimaud, onu tablo hakkında sorguya çekmiş, sıkıştırmış, gizlice gözetlemiş, sonra tekrar sualler sormağa başlamıştı. Hayali geniş olmayan bir insan bile bundan şüphelenirdi. Nihayet daimi göz hapsinde bulundurulmaktan rahatsız olan ressam, sırf kendisini müdafaa için bu esrarı çözmeğe karar vermişti. Grimaud'un kütüphanesindeki bazı kitapların içine yazılmış isimler ... Şömine-nin üzerindeki arma ...

Lakaytça söylenilen bir iki kelime ... Burnaby, acı bir tebessümle Rosette'e baktı. Sonra da sözlerine devam etti. Cinayetten üç ay önce Grimaud onu yakalamış, kendisine yemin ettirdikten sonra hakikati söylemişti. 'Hakikat', Drayman'in bir gece evvel Hadley'le Dr. Fell'e anlattığının aynıydı. Veba, ölen iki kardeş ve firar. Bu konuşma sırasında Rosette şaşkın ve aptalca bir tavırla pencereden bakıyordu. Sonra rahatladığı için gözleri dolu verdi.

Soluk soluğa,«Hepsi bu kadar mı?» diye bağırdı.Bu kadarcık mı? Bu kadar zaman bu yüzden mi üzüldüm?»

Burnaby, kollarını kavuşturarak, cevap verdi: «Hepsi bu kadar. Sana hakikatin korkunç olmadığını söyledim.Fakat vaziyeti polise açıklamağı istemiyordum. Sen ısrar edince.. »

Dr. Fell, usulca: «Dikkat, Hadley,» diye homurdanarak, onun koluna vurdu. Sonra da hafifçe öksürdü. «öhhö! Evet. . bizim de bu hikayeye inanmamız için bazı sebepler var.»

Hadley, yine taktik değiştirdi. «Bunları doğru olduğunu farzedelim, Mr. Burnaby, Fley'in ilk geldiği gece Warwick meyhanesindeydiniz, değil mi?»

«Evet.»

«Pekala. Vaziyeti biliyordunuz. Fley'i geçmişteki o hadiseye bağlamadınız mı? Bilhassa adam 'üç tabut' tan bahsettikten sonra?»

Burnaby, tereddüt etti. Sonra da elini salladı. «Açıkçası,bağladım.O gece yani Çarşamba gecesi-Grumaud'la evine kadar yürüdüm. Bir şey söylemedim ama onun bana açılacağını sanıyordum. Kütüphanesindeki şöminenin önüne geçip oturduk. O, bir bardağa ağzına kadar viski doldurdu. Pek nadir yapardı bunu. Onun şömineye adeta ısrarla baktığını farkettim ... » Dr. Fell, Öyle lakayt bir tavırla lafa karıştı ki, Rampole sıçradı. «Sahi, Grimaud hususi ve şahsi kağıtlarını nereye koyardı? Bunu biliyor musunuz?»

Ressam, ona merakla baktı. «Bunu Mills benden daha iyi bilir.» Acaba Burnaby, bir şeyi gizlemeğe mi çalışıyordu? Belki kasası vardı. Bildiğime göre bazı kağıtlarını o büyük masasının yan tarafındaki çekmeye kitlerdi.» «Devam edin.»

«Q gece İkimiz de uzun müddet konuşmadık. Aramızda acaip bir gerginlik belirmişti. Yani insan bir mevzuu açıklamak ister, bir taraftan da karşısındakinin aynı şeyi düşünüp düşünmediğini merak eder. Nihayet, ben her şeyi göze aldım. Kimdi o?' dedim. Her zamanki gibi acaip bir takım sesler çıkardı. Köpeklerin havlamadan önce yaptıkları gibi... Koltuğunda sıkıntıyle kımıldandı. Nihayet, 'Bilmiyorum,' diye cevap verdi.'Aradan o kadar uzun zaman geçti ki o doktor olabilir. Doktora benziyordu ...'» .

Hadley, sordu: «Doktora mı? Yani, hapiste vebadan öHdüğüne dair defin ruhsatı veren doktora mı?» Rosette, titredi. Birdenbire koltuğa çökerek, elleriyle yüzünü kapadı. Burnaby, büsbütün rahatsız olmuştu.

«Evet. Buraya bakın. Artık devam etmemiz şart mı?.Pekala ... Pekala ... Grimaud, <Adam şantaja gelmiş,' dedi. Faust'ta Mefısto rolüne çıkan şöyle şişmanca opera sanat, karlarını seyrettiniz, mi bilmem? Grimaud, bana döndüğü zaman onlara benziyordu. Sanki kalkacakmış gibi ellerini koltuğun yanlarına dayamış, dirseklerini de kıvırmıştı, Alevlerin kızıla boyadığı çehresi, kalkık kaşları, kırpık sakaliyle şeytandan farksızdı. <Fakat adam ne yapabilir ki?' diye sordum. Anlayacağınız onu konuşturmağa çalışıyordum. Bu kadar zaman sonra endişelendiğine göre işlediği siyasi suç bir hayli ağır olmalıydı. Grimaud, omuzunu silkti. <Hiç bir şey yapamaz. Zaten pısırığın biriydi. Bir şey yapamıyacak!» Burnaby, etrafına bakarak, «Şimdi,» diye homurdandı. «Her şeyi öğrenmek istediniz. Onun için dinleyin. Bana vız gelir. Vaziyeti herkes biliyor. Grimaud, açık açık, 'Sen Rosette'le evlenmek istiyorsun, değil mi?' dedi. Hakikati itiraf ettim. Başını sallayarak, parmaklarım koltuğun kenarına vurdu. 'Pekala, Rosette'le evleneceksin.' o zaman güldüm ve^{-1} şey— Rosette'in başka birini tercih ettiğini söyledim. 'BaL' dedi. 'O delikanlıyı mı? Ben o işin icabına bakarım.'»

Rosette:in gözleri iyice kısılmıştı. Ressama anlaşılması güç, sert nazarlarla hakıyordu. Gözleri alev alev yanıyordu sanki. Tahlili güç bir ifadeyle: «Demek her şeyi ayarlamıştınız?» diye mırıldandı. «Yarabbi! Hemen kızma! Beni tanıman lazım. Bana olanları sordular. Ben de anlatmağa çalışıyorum. Grimaud, bana en son kendisine ne olursa olsun, bildiklerimi hiç bir

zaman açıklamamamı söyledi.» «Ama sen gevezelik ettin ... »

«Tabii, siz emrettiğiniz için, küçük hanım.Ressam, diğerlerine döndü. «Size anlatabileceklerim bu kadar. Cuma sabahı telaşla resmi almağa gelince, çok şaşırdım. Fakat bana işe karışmamam söylenmişti. Ben de öyle yaptım.»

Not defterine bir şeyler karalamakta olan Hadley, sahifenin sonuna gelinceye kadar yazısına devam etti. Sonra da divanda, dirseğini yastığa dayayarak, arkasına yaslanmış olan Rosette'e baktı. Kızın başı her zamanki gibi açıktı. Kürk mantosunun altına da siyah bir elbise giymişti. Nedense o gür sarı saçları ve dört köşe çehresi sarılı kırmızılı divana çok yakışıyordu. Titreyen elini yana doğru çevirerek: «Biliyorum,» diye fısıldadı. «Bana bütün bunlar hakkında ne düşündüğümü soracaksınız. Babam—ve diğer meseleler hakkında—» Gözlerini tavana dikti. «Bilmiyorum. Bana omuzumdan ağır bir yük kalkmış gibi geliyor. Lakin bu öyle enteresan bir hikaye ki—insan pek inanamıyor. Ben babama bu yüzden hayran olurdum! Bu—korkunç ve heyecanlı bir şey! Babamın öyle şeytani bir tarafı olmasına sevindim. Tabii—belki de o hakikaten bir hırsızdı.» Bu fikir kendisine zevk veriyormuş gibi gülümsedi. «O zaman bunu gizlediği için kendisini kabahatli bulamazsınız.»

Kızın bu geniş fikirliliğine bir hayli şaştığı anlaşılan Hadley: «Ben onu sormayacaktım,» dedi. «Ben şunu öğrenmek istiyorum. Şimdiye kadar Mr. Burnaby'le

buraya gelmek istememişsiniz. Neden bu sabah birdenbire fikrinizi değiştirdiniz?»

«Onunla açık açık konuşmak niyet in deydim. Ve— sarhoş olmak.çılgınlıklar yapmak istiyordum. Sonra, öyle feci şeyler oldu ki.. O kanlı paltoyu dolapta bulunca —» Diğerlerinin çehrelerindeki ifadelerin değiştiğini görünce, susarak, hafifçe geriledi. . O ağır sessizlikte Hadley, «Neyi bulduğunuz zaman?» diye sordu.

Kız,yutkundu. «İçi kanlı paltoyu ... Yani—bunun için— ön kısmı lekeliydi. .. Ben-şey-bundan bahsetmedim değil mi? Fırsat vermediniz ki! içeri girer girmez, üzerimize saldırdınız. Sanki— sanki—Evet! Böyle! Palto, holdeki dolabın içine asılmıştı. Jerome, kendi paltosunu asarken onu buldu.»

«Kimin paltosu bu?»

«Kimsenin değiL. işin garibi de bu ya! O paltoyu şimdiye kadar hiç görmedim. Bizim evdekilere uyacak gibi de değil. Babama çok büyük gelirdi. Zaten, onun sevmediği tipte,parlak renkli bir tivitten yapılmış... Stuart Mills, paltonun içinde kaybolur. Buna karşılık ihtiyar Drayman'e göre de değil. Küçük.palto yepyeni. Sanki şimdiye kadar hiç giyilmemiş.» Dr. Fell, «Anlıyorum,» diye mırıldanarak, yanaklarını şişirdi,,

Hadley, homurdandı. «Neyi anlıyorsun? İşler yolunda artık. Pettis'e kan istediğini söyledin. İşte sana kan! Bol bol kan! Üstelik en lüzumsuz yerde! Şimdi de ne düşünüyorsun?» Dr. Fell, bastonuyla işaret etti:

«Drayman'in ceketinin dün gece nasıl kanlandığım şimdi anladım.» «Yani paltoyu o mu giydi?»

«Hayır, hayır! İyi düşün. Senin komiser muavini ne söyledi. Yarı kör Drayman'in paldır küldür aşağıya inip, do^labı karıştırdığını ve nihayet paltosuyla şapkasını aldığını anlatmadı mı? Hadley, Drayman dolabı karıştırırken, kaza-ra o paltoya süründü. Kan, henüz tazeydi, kurumamıştı. Tevekkeli adamcağız kanın nasıl bulaştığını bir türlü anlıyamadı. Bu sayede bazı meseleler halledilmiş oluyor.»

«Ne münasebet! Belki bir noktayı aydınlatıyor. Ama bu sefer de ortaya daha berbat bir mesele çıkıyor. Yeni bir palto: Gel, hemen oraya gidelim. Eğer bizimle gelirseniz. Miss Grimaud. Ve siz Mr.—»

Dr. Fell, başını salladı. «Sen git, Hadley. Benim görmek istediğim bir şey var.işin rengini tamamiyle değiştiren, hayat i bir ehemmiyet kazanan bir şey ... » «O da neymiş?»

«Pierre Fley'in odası.» Dr. Fell, pelerinini uçurarak dışarı çıktı.

ÜÇÜNCÜ TABUT

Yedi Kule Meselesi

16. Renk değiştiren palto

O mahut 'keşifle, öğle yemeği için Pettis'le buluşacakları saat arasında geçen zaman zarfında Dr. Felfin keyfi iyice kaçtı. Rampole, bu kadar

somurtacağını hiç tahmin etmemişti.Üstelik bu değişikliğin sebebini de anlamamıştı.

Bir kere doktor,Hadley'le derhal Russel meydanına gitmeğe yanaşmadı. Fakat Baş Müfettişin hemen oraya koşması için de ısrar etti. Esas ipucunun Fley'in odasında olduğundan emindi. Rampole'a, yanında kalmasını, kendisine 'yorucu ve kirli bir iş' yaptıracağını söyledi. En sonunda da kendi kendisine öyle büyük bir ehemmiyet ve şiddetle küfretti ki. bir bakıma onun bu fikirlerine iştirak eden Hadley bile dayanamayarak, itiraza kalktı. Sonra da ısrarla, «Peki ama, Fley'in odasında ne bulacağını sanıyorsun?» diye sordu. «Somers orayı çoktan aradı.» Doktor, homurdandı. «Birşey bulacağımı sanmıyorum.Sadece Henri ağabeyin izlerine rastlayacağımı umuyorum. Yani onun 'alameti farikasını bulacağım, Sakallarını—veya —*Ah, Yarabbi! Henri ağabey, Allah seni kahretsin!»

Hadley, eski tip melodramları hatırlatan konuşmalardan hiç hoşlanmadığını söyledi. Arkadaşının, o gürünmez Henri'ye karşı duyduğu hiddetin adeta bir sabit fikir halini almasını da anlıyamıyordu. Doktoru coşturacak yeni bir şey de olmamıştı. Dr. Fell, Bumaby'in pansiyonundan ayrılmadan evvel aşağıda Miss Hake'le konuşarak, diğerlerinin çıkıp gitmelerine de manı oldu, O'Rourke, sahne hatıralarını anlatmak suretiyle pansiyoncu kadım aşağıda tutmuştu. Fakat hem akrobat gevezeydi, hem de kadın. Artık hangisinin daha fazla konuştuğu belli değildi. Doktor, pansiyoncu kadından bir şey öğreneni ediğim, de itiraf etti. Miss Hake, şirin bir ihtiyar kızdı. Hüsnüniyet sahibiydi ama

biraz bunamıştı. Üstelik acaip pansiyonerlerle, kaatil ve hırsızları birbirine karıştırıyordu, Nihayet. Bumaby'in hırsız olmadığına kendisini ikna edebildiler. Kadıncağızın fazla bir şey bildiği de yoktu. Gece, evde oturmamış, evvela sinemaya, sonra da bir arkadaşına gitmişti, Cagliostro sokağına gece yarısına doğru döndüğü için Bumaby'in katına kimin çıktığım da bilmiyordu. Zaten cinayet işlendiğini de ancak sabah öğrenmişti. Diğer pansiyonerlere gelince ... üç kişiydiler bunlar. İlk katta Amerikalı bir talebeyle karısı oturuyordu, ikinci katta da bir veteriner- operatör. Cinayet gecesi üçü de erkenden evden ayrılmışlardı, Boş yere gittiği Bloomsbury meydanından dönen Somers'e bu meseleyi tahkik vazifesi verildikten sonra,Hadley, Rosette'le Burnaby'i alarak Grimaud'un evine doğru yola çıktı. Yine gezeve bir pansiyoncu kadınla konuşacağını sanan Dr. Fell ise ketüm bir adamla karşılaştı.

2 numaralı tütüncü dükkanının üzerindeki ve altındaki odalar, tıpkı müzikli piyeslerdeki mukavva 'yarım evler' gibi gayet çerden çöptendi. Fakat bunlar, sahnedekinin aksine, koyu renge boyanmış, kasvetli yerlerdi. Dükkanın acaip, ağır kokusu buralara da sinmişti. Kapıdaki zilin ısrarla çalması üzerine, Fley'in ev sahibi, tütüncü ve gazeteci James Dolber^man dükkanının arkasındaki gölgelerin arasından sıyrıldı. Ufak tefek, ince dudaklı, çıkık mafsallı ihtiyar bir adamdı bu. Siyah müsün ceketi, sinek tersiyle beneklenmiş romanlar ve mumyalaşmış şekerlerle dolu bir mağarada, tıpkı bir zırh gibi parlıyordu. Adam, hadisenin üzerine vazife

olmadığı, fikrindeydi. Omuzlarının üstünden, sanki birinin gelmesini ve böylece konuşmamak için bir bahane bulmağı istiyormuş gibi, sokağa bakarak, bir iki suale güçlükle, kısa kısa cevap verdi. Evet, bir kiracısı vatdı. Evet, adı Fley'di. Bir ecnebi. En üst kattaki 'oturma - yatak' odasına yerleşmişti. Orada iki hafta kalmış, parayı da önceden vermişti. Hayır, onun hakkında bir şey bilmiyordu. Zaten bilmek de istemiyordu. Yalnız, mesele çıkarmayan, sessiz bir pansiyonerdi o. Sadece kendi kendisine yabancı bir dille konuşmak adetindeydi. Ev sahibi, Fley hakkında bir şey bilmiyordu, zira onu pek nadir görmüştü. Evde başka pansiyoner yoktu. James -Dolberman, başkalarının hatırı için yukarılara sıcak su taşıyacak değildi. Fley, neden üst katı seçmişti? Bunu nereden bilecekti? Bu suali Fley'e sormaları yerinde olurdu..

Fley'in öldüğünü bilmiyor muydu? Biliyordu tabii. Polis gelip, budalaca sualler sormuş, cesedin tanınması için kendisini alıp götürmüştü. Fakat bu üstüne vazife değildi. Ya, gece onu yirmi beş geçe ateş edilmesi? James Dolberman, bir şey söylemek üzereyken, ağzını sıkıca kapatarak, pencereden dışarıya daha da ısrarla bakmağa başladı. Hadise, kendisi alt katta, mutfakta radyo dinlerken olmuştu. Meseleden haberi yoktu, olsa da çıkıp bakmazdı zaten. Fley'e hic misafir gelir miydi? Hayır. Peki etrafta, Fley'le alakası olan şüpheli yabancılar görülmüş müydü? Bu sualin beklenmedik bir tesiri oldu. Ev sahibi, uykuda konuşuyormuş gibi davranmasına rağmen, adeta gevezeleşiverdi. Evet, polis, vergi veren vatandaşların paralarını ziyan

edeceğine bu işle meşgul olmalıydı! Ev sahibi, birinin duvar diplerine gizlenerek, orayı gözetlediğini, hatta bir seferinde de Fley'le konuştuktan sonra sokaktan koşarcasına uzaklaştığını görmüştü. Kötü halli bir adamdı bu. Belki de sabıkalıydı. James Dolberman. duvar dibine sinen insanlardan hoşlanmazdı. Hayır, yabancıyı tarif edem iyece kt i. Bu polisin işiydi zaten. Üstelik yabancı ekseri, geceleri gözüküyordu.

Nezaketi ve sabrı tükenmek üzere olan Dr. Fell, yüzünü o koskocaman mendiliyle kuruladı. «Fakat bize adam hakkında en ufak bir şey söyleyemez misiniz? Basit bir tarif rica ediyoruz. Mesela, elbiseleri?»

Dolberman, dudaklarını büzerek, pencereden baktı. «BeHki adamın sırtında süslü bir palto veya buna benzer bir şey şardı.Belki kırmızı benekli sarı tviddendi bu. Bu sizin vazifeniz... Yukarı çıkmak istiyor musunuz? İşte anahtar. Kapı dışarıda.»

Çerden çöpten yapılmış gibi durmasına rağmen bir hayli sağlam olduğu anlaşılan evin dar ve karanlık merdivenlerinden çıkarlarken, Rampole köpürüyordu. «işin renginin değiştiğini söylediğin zaman çok haklıydın... Bilhassa paltolar hususunda... Artık isin içinden çıkacak halde değilim. Biz, o uzun siyah paltolu, esrarengiz yabancıyı arıyorduk. Şimdi ortaya parlak renkli fakat, kanlı bir palto giymiş bir adam daha çıktı. Kaatil hangisi? Cinayetlerin ana noktası bu paltolar mı?» Dr. Fell, soluyarak, merdivenleri tırmanıyordu. Tereddütle: «Şey,» diye mırıldandı. «Ben, 'işin rengi değişti,' dediği zaman bu meseleyi düşünmüyordum.

Fakat bir bakıma her şey o paltolara bağlı. Hım .İki paltolu adam. Evet. Belki kılığı değişik ama bence aynı kaatil o.» «Kaatilin kim olduğunu tahmin ettiğini söyledin ... » Dr. Fell, gürledi. «Kim olduğunu biliyorum! Kendi kendime neden bu kadar kızıyorum dersin? Zira, adam burnumun dibindeydi. Üstelik bana bütün müddet zarfında hakikati söyledi! Fakat ben budalalığımdan bunu anlıyamadım. Adam doğruyu söyledi! Ona inanmadığımı, kendisini masum sandığımı hatırladıkça çıldırıyorum!» «Fakat o kaybolma[1] numarası?»

«O oyunun nasıl yapıldığını bilmiyorum. Hah. geldik ... »

Üst katta bir tek oda vardı. Sahanlığı, kirli bir tepe camından süzülen hafif ışık biraz aydınlatıyordu. Odanın, yeşile boyanmış olan tahta kapısı aralık duruyordu, içerideki pencerenin ise uzun zamandanberi açılmadığı anlaşılıyordu. Dr. Fell, karanlıkta etrafı araştırdıktan sonra nihayet çarpık fanuslu havagaza lambasını yakabildi. Titrek ışık kirli fakat derli toplu bir odayı aydınlattı. Duvarlara mavi günü bir kağıt geçirilmiş, bir köşeye beyaza boyalı bir demir karyola konulmuştu. Komotun üzerindeki mürekkep şişesinin altına bir pusula sıkıştırılmıştı. Şimdi sırtında eski frağı, başında silindiri olan Fley'in temsil vermek üzere komotun yanında durduğunu görür gibiydiler. Aynanın üzerine kırmızı siyah mürekkep ve yaldızla yazılmış eski tip bir levha asılmıştı. Bu fazla süslü, kıvrımlı, büklümlü yazıyı okudular. «Tanrı, intikam benimdir.' dedi. 'Karşılığını yapacağım!'» Fakat baş aşağı duruyordu bu levha. Dr. Fell, o sessizlikte hırıltılı nefes alarak komota

doğru gitti ve katlı pusulayı aldı. Rampole, yazının gayet süslü olduğunu farketti. Kısa mektupta bir ilan hali vardı. «Mr. James Dolberman.

Çıkacağımı bir hafta önce bildirmedim. Onun yerine size eşyalarımı bırakıyorum. Artık onlara ihtiyacım olmayacak. Zira ben mezarıma dönüyorum.

Rampole: «Neden bu adam, durmadan 'Mezarıma dönüyorum,' diye ısrar ediyor?» dedi. «Belki saçma bir laf ama-o .. insana gizli bir manası varmış, gibi geliyor... Herhalde Fley adlı bir adam hakikaten vardı? .. Yaşıyordu. Yani başka biri Fley olduğunu iddia etmiyordu?» Dr. Fell, buna cevap vermedi, keyfi kaçmağa başlamıştı.Yerdeki eski gri halıya bakarken somurttukça somurtuyordu. Nihayet: «En ufak bir iz bile yok,» diye inledi. «Ne bir delil... Ne ufak bir ipucu ... Mesela bir otobüs bileti! Sakin, süpürülmemiş, derli toplu bir oda. Eşyaları? Hayır, onları görmek istemiyorum. Herhalde Somers, Fley'in eşyalarina bakmıştır. Gel bakalım. Gidip, Hadley'i bulalım ... »

Russel meydanına kadar yürüdüler. Hem hava kapalıydı, hem de içleri sıkılıyordu. Merdivenlerden çıkarken, misafir odasının penceresinden onları gören Hadley. kapıyı açtı.Mırıltılar akseden misafir odasının kapısının kapalı olduğuna kanaat getirdikten sonra, o süslü ve loş holde karşılarına,dikildi. Arkasındaki Japon zırhının şeytan maskesi, çehresi-nin bir karikatürü gibiydi. Dr. Fell, adeta nezaketle: «Basın dertte galiba?» diye sordu. «Haydi, anlat bakalım. Sana verecek hiç bir haberim yok. Muvaffakiyetsizliğe

uğrayacağımdan korkuyordum zaten. Fakat iyi bir kahin olmam beni teselli etmiyor. Ne oldu?»

«O palto..» Hadley, durdu. O kadar hiddetliydi ki, sözlerine devam edemedi. Nihayet kendisini toplayarak, ekşi ekşi güldü. «Gel de dinle. Fell. Belki sen işin içinden çıkardım. Belki yalan söyleyen Mangan. Fakat niçin yalan uydursun? Lakin o palto-neyse onu bulduk. Yeni bir şey bu. Yepyeni. Ceplerinde hiç bir şey yok. Biraz giyilen paltolarda görülen o toz ve tütün parçacıklarina bile rastlamadık. Yarabb-i! Evvela 'iki palto' muammasıyla karşılaştık, Şimdi de ortaya 'renk değiştiren palto' meselesi çıktı. Bukalemun gibi palto:» «Paltonun nesi var?»

Hadley, içini çekti. «Palto rengini değiştirmiş.»

Dr. Fell, gözlerini kırpıştırdı. Baş Müfettişi canlanan bir lakayla süzüyordu. «Bu meselenin seni çıldırtmadığından eminsin ya? Demek paltonun rengi değişti? Yani şimdi bana paltonun parlak bir zümrüt yeşili olduğunu mu müjdeleyeceksin?»

«Yani—pa!to ondan sonra rengini değiştirdi—öf! Gel!» Kapıyı açar açmaz, misafir odasına elektrikli, gergin bir avanın hakim olduğunu anladılar. Eski tip, lüks eşyalarla döşenmişti burası. Ellerinde lambalar taşıyan bronz guruplar. Yaldızlı kornişler. Haddinden fazla dantelli, kolalı perdeler. Bunlar donmuş şelalelere benziyordu. Bütün ışıklar yanıyordu. Burnaby, kanapeye yerleşmişti. Rosette, hiddetle küçük adımlar atarak odada dolaşıyordu. Köşede, radyonun .yanında Ernestine

Dumont durmaktaydı. Ellerini kalçalarına dayamış, alt dudağını da neşe veya istihzayla bükmüştü.

Sırtını ateşe dönmüş olan Boyd Mangan ise, sanki yanmış gibi bir sağa sıçrıyordu, bir sola. Fakat onu yakan ya heyecandı, ya da başka bir his.

Genç gazeteci hiddetle tekrarlıyordu: «O Allanın belası şeyin bana göre olduğunu biliyorum! Biliyorum! itiraf ediyorum! Palto bana uyuyor, fakat o benim değil! Bir kere ben daima trençkot giyerim. Yağmurluğum şimdi de holdeki dolapta. İkincisi, benim öyle bir palto alacak param yok. O palto en aşağı yirmi sterlin eder. Üçüncüsü—»

Hadley, odadakilerin dikkatini çekmek için elinden geleni yaptı. Dr. Fell'le Rampole'un gelmesi Mangan'ı yatıştırmıştı. Baş Müfettiş, «Lütfen demin bize anlattıklarınızı tekrarlar mısınız?» dedi. Mangan, bir sigara yaktı. Kibritin alevi, akları hafifçe kızarmış olan siyah gözlerini pırıldattı. Kibriti sallayarak söndürdü, sigarasından bir nefes çektikten sonra dumanı, iyi bir gaye uğruna mahkûm edilmeğe hazırlanan bir insan edasıyle, havaya üfledi. «Doğrusu, herkesin bana hücum etmesinin sebebini anlıyamıyorum. Belki de gördüğüm başka paltoydu. Fakat bir insan paltolarını neden etrafa saçsın? Buraya bak, Ted. Meseleyi sana anlatacağım.» Rampole'u kolundan yakalıyarak, sanki onu herkese göstermek istiyormuş gibi ateşin önüne sürükledi. «Dün gece buraya yemeğe geldiğim zaman trençkotumu asmak için holdeki dolabın kapağını açtım. Ekseri oradaki ışığı yakmazsın. Şöyle elinle araştırır,

paltonu ilk bulduğun çengele asarsın. Ben de öyle yapacaktım ama yanımda kitap paketi vardı.. Bunu rafa koymak istiyordum. Bu yüzden ışığı yaktım. O zaman köşede bir paltonun asılı olduğunu gördüm. Fazla bir palto ... Bu, demin bulunan sarı tividin boyundaydı. Hatta aynı paltoydu diyebilirim ama—benim gördüğüm siyahtı.» Dr. Fell, tekrarladı. «Fazla bir palto.» Başını eğerek, merakla Mangan'ı süzdü. «Neden 'fazla bir palto' dediniz, oğlum? Birinin evinde bir sıra palto gördüğünüz zaman bunlardan birinin fazla olduğunu aklınıza gelir mi? Bence, insan en az misafirliğe gittiği yerdeki paltolara dikkat eder. Vuzuhsuz bir şekilde bunlardan birinin sizin olduğunu düşünürsünüz. Fakat hangisi olduğunu da kati surette bilmezsiniz. Ha?»

Mangan, cevap verdi. «Buradakilerin paltolarını tanıyorum. Ve buna bilhassa dikkat ettim. Zira onun Burnaby'a ait olduğunu sandım. Bana onun geleceğini söylememişlerdi.Belki gelmiştir' dedim.»

Burnaby, Mangan'a karşı samimi ve müsamahakar bir tavır takınmıştı. Cagliostro sokağındaki divanda oturan alıngan adam o değildi sanki. Şimdi ressam, bir delikanlıya sitem eden tecrübeli bir erkek rolündeydi. Tiyatroya yakışacak bir el hareketiyle, «Dr. Fell,» diye mırıldandı. «Mangan çok dikkatlidir. Dikkatli bir genç o. Hah ha! Bilhassa benimle alakalı mevzularda ... »

Mangan, sesini alçaltarak sakin bir tavır takındı. «Bir itirazın var mı?»

«Fakat, bırakın da hikayesini anlatsın. Rosette, yavrum, sana bir sigara verebilir miyim? Ha, aklıma

gelmişken, benim paltom değildi.»

Manganin hiddeti arttı. Bunun sebebini kendisi de bilmiyordu galiba. Fakat Dr. FelTe döndü. «Her ne hal ise ... Paltonun farkına vardım. Sonra bu sabah Burnaby gelerek, içi kanlı paltoyu buldu. Açık renkti bu. Fakat benim gördüğüm paltonun yerinde asılıydı. Tabii, meselenin izahı basit.Ortada iki palto var. Fakat ne çılgınca iş bu? Dün geceki paltonun evden kimseye ait olmadığına yemin ederim.Tvid paltonun da evdekilere ait olmadığı meydanda. Kaatil, paltolardan birini mi giydi? Yoksa ikisini de mi ? Veya belki hiçbirini de giymedi. Yalnız o siyah paltonun acaip bir hali varidi—»

Dr. Fell, öyle telaşla sözünü kesti ki, Mangan döndü. «Acaip mi? Nasıl—acaip?» Ernestine Dumont, radyonun yanından öne doğru çıktı. Alçak topuklu ayakkabılarını hafifçe gıcırdatıyordu. Bu sabah daha bitkin bir hali vardı. Çıkık elmacık kemikleri daha bariz, burnu daha yassı, göz kapakları da daha şişti. Bu yüzden sinsice bir hali vardı. Fakat siyah gözleri hala pırıltısını kaybetmemişti. Sert fakat biraz manasız bir hareket yaptı. «Ah! Pah! Bu budalalığa devam etmenize ne lüzum var? Niçin bana sormuyorsunuz? Böyle işleri ben ondan daha iyi bilirim, öyle değil mi?» Mangan'a bakarak, kaşlarını kaldırdı..«Hayır, hayır. Senin doğruyu söylemeğe çalıştığını biliyorum. Fakat biraz aklın karışmış. Dr. Fell'in söylediği gibi. 'Bu mesele basit!'... O sarı palto dün gece buradaydı.. Dün. akşam,yemekten evvel. Siyah paltonun asılı olduğunu söylediği yerdeydi. Bunu gözlerimle gördüm.» Mangan, haykırdı. «Fakat—»

Fell, onu yatıştırmağa çalıştı. «Yavaş... Bakalım, bu meseleyi halledebilecek miyiz? Paltoyu orada gördünüz demek, Madam. Peki bu tuhafımza gitmedi mi? Madem palto evden birinin değildi..;» «Hayır, tuhafıma gitmedi.» Başıyla Mangan'ı işaret etti. «Ona kapıyı ben açmadım. Bu yüzden paltoyu kendisinin sandım.»

Dr. Fell, Mangan'a uykulu uykulu, «Sahi, size kapıyı kim açtı?» diye sordu. «Annie, Fakat trençkotumu kendim astım. Yemin ederim—»

Dr. Fell, «Hadley,» dedi. «Zili çal.. Annie buradaysa, biraz gelsin. Bu bukalemun gibi renk değiştiren palto beni alakadar ediyor! ilahi Baküs! Çok alakadar ediyor!

Şimdi, Madam. Mangan hakkındaki sözlerinizi tekrarlıyacağım. Yani doğruyu söylemediğinizi iddia etmeyeceğim. Biraz evvel Ted Rampole'a birinin maalesef çok doğru sözlü olduğundan bahsediyordum. Hah! Hadley. aklıma geldi. Sen Annie'yle konuştun mu?»

Rosette, önünden geçerek zili çalarken Hadley der «Evet,» diye cevap verdi. «Anlattıkları doğru sanırım. Dün gece izinliymiş. Onikiden sonra dönmüş. Tabii ona bu palto meselesini sormadım.» Rosette. haykırdı: «Bu meseleyi neden izam ediyorsunuz? Ne olacak yani? Palto sarı mı, yoksa siyah mı diye uğraşıyorsunuz. Başka işiniz yok mu sizin?»

Mangan, ona döndü. «Bu mesele çok mühim. Bunu sen de biliyorsun! Ben hayal görmedim. Onun gördüğünü de sanmıyorum! Fakat birimizden birinin haklı olması lazım. Annie'nin bir şey bildiğini ben de sanmıyorum. Yarabbi! Artık hiç bir şey bilmiyorum ben.» Burnaby: «Çok doğru,» dedi.

Mangan: «Kes sesini,» diye homurdandı. «Kafi artık!» Hadley, çabucak ilerleyerek ikisinin arasına girdi. Sakin fakat 'ciddi bir tavırla bir iki kelime söyledi. Bembeyaz kesilmiş olan Burnaby, tekrar kanapeye oturdu. Odadakilerin sinirlerinin iyice gerilmiş olduğu o kadar belliydi ki. Annie, zile cevaben içeriye girdiği zaman hepsi de adeta memnuniyetle sustular. Annie, uzun burunlu, sakin ve ciddi bir kızdı.Havai bir insan olmadığı hemen anlaşılıyordu. Becerikli olduğu ve çok çalıştığı da belliydi. Hafifçe kamburunu çıkararak, eşikte durdu. Bonesi, tam alnının ortasında duruyordu. Sanki oraya

yapıştırılmıştı. Kahverengi gözleriyle, dik dik Hadlere baktı. Biraz sinirliydi ama endişeli değildi.

Kendisi de bir hayli sinirli olan Baş Müfettiş: «Size bir şey sormağı unuttum,» diye başladı. «Şey-Öhhöî Dün gece Mr. Mangan'a kapıyı siz açtınız değil mi?» «Evet, efendim.»'

«Kaçta?»

«Emin değilim, efendim.» Kız, şaşırmıştı. «Yemekten yarım saat önceydi sanırım. Fakat saati tam olarak söyleyemiyeceğim. »

«Mr. Mangan'ın paltosuyla şapkasını astığını gördünüz mü?» «Evet, efendim! Paltosuyla şapkasını bana vermez. Yoksa onları—» «Dolabın içine baktınız mı?»

«A, anladım ... Evet, efendim. Baktım! Mr. Mangan'a kapıyı açtıktan sonra, hemen yemek odasına gittim. Fakat orada aşağıya, mutfağa inmem lazım geldiğini anladım. Bu yüzden dönüp, ön holden geçtim. O zaman Mr. Mangan'ın odaya girmiş olduğunu gördüm. Yalnız dolaptaki ışığı açık bırakmıştı. Onun için yaklaşıp, lambayı söndürdüm ... »

Hadley, öne doğru eğildi. «Şimdi, dikkat edin! Bu sabah dolapta bulunan açık renk tvid paltoyu biliyorsunuz değil mi? Bu hadiseyi duydunuz? Ala.Paltonun asılı olduğu çengeli hatırlıyor musunuz?»

«Evet, efendim. Hatırlıyorum.» Dudakları gerili verdi.«Mr. Burnaby, bu sabah o paltoyu bulduğu zaman ben de holdeydim. Sonra diğerleri geldiler. Mr. Mills,

üzerinde kan olduğu için paltoyu yerinde bırakmamızı söyledi. Zira polis—»

«Tabii, tabii. Annie. şimdi mesele şu. Yani—paltonun rengi mühim. Dün gece dolaba baktığın zaman palto ne renkti? Siyah mıydı? Yoksa sarı mıydı? Bunu hatırlıyabilecek misin?» Annie, hayretle ona baktı. «Evet, efendim. Hatır—Siyah mı yoksa sarı mı dediniz? Ciddi misiniz? Doğrusunu isterseniz, palto ne sarıydı ne de siyah! Zira o çengelde palto filan asılı değildi!» Heyecanlı sesler yükselerek, birbirine karıştı. Mangan, hiddetli, Rosette, delicesine alaycı, Burnaby de müstehziydi. Sadece, yorgun ve istihkar dolu bir tavır takınmış olan Ernestine Dumont, ağzını açmamıştı. Hadley, bir müddet şahidin ciddi çehresini tetkik etti. Annie'nin mücadeleye hazırlandığı anlaşılıyordu. Yumruklarını sıkmış, başım ileriye doğru uzatmıştı, Hadley, sesini çıkarmayarak, çabucak pencereye gitti. Fakat ne düşündüğü belliydi.

Dr. Fell, bir kahkaha attı. «Aldırma, canım. Hiç olmazsa palto tekrar rengini değiştirmedi. O iskemleyi başıma atacağından korkuyorum ama bunun bazı noktaları aydınlattığını da ısrarla söyliyeceğim. Hıh! Hahaî Evet. Haydi gel, Hadley. Bize şimdi yemek lazım. Nefis yemek!»

17. Kilitli odalar hakkında

Kahve fincanları masadaydı. Şarap şişeleri boşalmış sigaralar yakılmıştı. Hadley, Pettis, Rampole ve Dr. Fell, kırmızı abajurlu bir lambanın aydınlattığı masanın etrafında oturuyorlardı. Pettis'in otelinin büyük yemek

salonu bir hayli loştu. Onlar, herkesden geriye kalmışlardı. Ateşin insana rahatlık verdiği, kar tanelerinin pencerelerin önünde uçuştuğu, bu tembel, tok. kış saatinde içeride sadece bir kaç kişi vardı. Kara kara ışıldayan zırhların ve silahların arasında Dr. Fell, her zamankinden daha ziyade bir derebeyine benziyordu. Kahvesine istihkarla baktı. Galiba fincanı da beraber yutacaktı. Sigarıyla şöyle memnun, rahat bir işaret yaptı. Hafifçe öksürdü. Dostça bir katiyetle: [4] 'Artık konferansa başlayabilirim[1] 'diye gülümsedi. (Sizlere dedektif romanlarında 'sımsıkı kapatılmış' oda diye bahsedilen şeyin umumi mekanizma ve tekamülünü anlatmak istiyorum.»

Hadley, inledi. <Bunu başka zamana bıraksan. Bu fevkalade yemekten sonra konferans dinleyecek halde değiliz. Üstelik yapılacak işlerimiz de var. Biraz evvel dediğim gibi—» Dr. Fell'i caydırmak kabil değildi. «Dedektif romanlarında 'sımsıkı kapatılmış' oda diye bahsedilen şeyin umumi mekanizma ve tekamülünü anlatacağım, öhhö. Bunu öğrenmek istemeyenler, bu kısma geçebilirler. Başlıyalım. Son kırk sene zarfında cinai romanlar okuyarak, kafamı tekamül ettireğe çalıştım—»

Pettis, sözünü kesti. «Madem "imkansız vaziyetleri tahlil edeceksiniz, cinai romanlar mevzuunu neden açtınız?» Doktor, samimiyetle: «Çünkü,» diye cevap verdi. «Bu da cinai bir roman. Cinai eserleri sevmemizin başlıca sebeplerinden biri de İmkansız' şeylerden hoşlanmamızdır. A öldürülmüş, B ve C den şüphe ediliyor. Masum görünüşlü D'nin kaatil olması imkansız.

Fakat aslında cani o. G, cinayet sırasında başka yerdeymiş. Hatta alfabedeki bütün diğer harfler bu hususta yemin etmişler. G nin bu cinayeti işlemiş olması imansız. Fakat cinayeti işleyen o. Dedektif kumsalda kömür tozu buluyor. Bu kadar basit bir şeyin ehemmiyetli olması imkansız. Fakat sonradan ehemmiyetli olduğu anlaşılacak, kısacası, insan İmkansızln bir olay olarak m ana s iz lastiği ir noktaya geliyor. Hikayenin sonuna kadar 'mümkün' diye bir şey olamaz! Ondan sonra, kaatilin şüphe edilmeyen bir insan olmasını isterseniz {biz bunakların istediği gibi), ondan sonra o adamın ilk üzerinde durulan şahsınki kadar bariz veya makul sayılmayan sebeplerden dolayı cinayet işlemiş olmasına itiraz edemezsiniz. Peki. doğrusu hangisidir? Bu işi 'sımsıkı kapalı' oda meselesini ele alarak halledebiliriz. Zira en fazla hücuma uğrayan budur. En çok bunun hakkında, 'İmkansız!' diye bağrışılır.Şunu da memnuniyetle belirteyim. Çok kişi bu kilitli oda meselelerinden hoşlanır. Fakat ne yazık ki bunların meraklıları ile sık sık şüpheye kapılırlar. Bunlardan birinin de ben oluğumu itiraf ediyorum. Onun için şimdilik kafa kafaya verip, neler keşfedebileceğimize bakalım. 'Kilitli odalar' izah edildiği zaman niçin tereddüde kapılırız? inanmadığımızdan değil, Hayal kırıklığına uğradığımızdan, işte ondan sonra da bunun İnanılmayacak', İmkansız' veya 'saçma' olduğunu söyleriz.» Dr. Fell, sigarıyla işaret ederek gürledi. «Yani vaziyet bu gün O'Rourke'un sahne oyunlarını anlatırken söylediklerinden farksız. E? Biz hakiki hayatta olan

şeylerle alay ederken, romanlara neler yapmayız? îllüzyorıistin oyununda muvaffak olması hileyi daha da kötü bir hale sokuyor. Bu, bir dedektif romanında olduğu zaman, İnanılacak gibi değil!' diyoruz. Hakiki hayatta olduğu gibi ve biz de bunu kabul zorunda kaldığımız zaman ise dudak büküyoruz, 'Hayal kırıklığına uğradık!' Bu iki hayal sükûtunun sebebi de aynı.

Biz, fazla şeyler bekliyoruz. Zira, netice o kadar sihirli ki, oyunun da sihirle yapılmış olmasını istiyoruz. Ortada sihir olmadığını anlayınca da, 'Saçma!' diye homurdanıyoruz. Halbuki haksızlık bu. Kaatile gelince ... Onun bizi şaşırtacak bir şekilde hareket etmesine kızmamalıyız. Bu hususta şikayete hiç hakkımız yok. Zira aslında mesele şu 'Bu yapılabilir mi?' Bir adam, kilitli bir odadan kaçmış. Ala ... Madem adam bizi eğlendirmek için tabiat kanunlarına aykırı şekilde hareket etmiş; herhalde artık onun normal hareket kaidelerine uymasını da isteyemeyiz. Biri, size başının üzerinde durabileceğini söylüyor. Ona, 'Ama bir şartla... Ayaklarını da yere basacaksın,' diyebilir miyiz? Hüküm verirken bunları hatırlayın. Neticeyi beğenmediğinizi, ilgi çekici bulmadığınızı sövleyebilirsiniz. Zira bu bir zevk meselesidir. Fakat, saçmalamağa, 'Bu imkansız!' veya Anormal!' demeğe kalkmayın.»

Hadley, sandalyesinde kımıldandı. «Pekala, pekala. Bu mesele beni alakadar etmiyor... Fakat, madem konferans vermekte ısrar ediyorsun .. Bunun bizim cinayetlerle alakalı olup olmadığını söyle ... » «Tabii var.»

«O halde neden mevzu olarak 'sımsıkı kapatılmış' odaları seçtin? Sen kendin de Grimaud'un katledilmesinin o kadar mühim olmadığım söyledin.Esas mesele, bir adamın boş bir sokağın ortasında vurulması... »

«A. o mu?» Dr. Fell, elini öyle müthiş bir istihkarla sallamıştı ki. Hadley ona bakakaldı. «Meselenin o kısmı mı? Can seslerini duvar duymaz, isin içyüzünü de anladım. A. ne ayıp! Nasıl da küfrediyorsun? Ben çok ciddiyim, Hadley. Beni asıl o odadan kaçma meselesi endişelendiriyor. Belki elimize bir ipucu geçer diye kilitli odalarda cinayet işleme usullerini kısımlara ayırarak, kısaca anlatacağım. Bizim cinayetin de bunlardan birine girmesi lazım. Şart bu! Zira' usuller ne kadar değişik görünürse görünsün, aslında prensipler aynıdır. Kapalı odada cinayet işlemenin ancak bir kaç yolu vardır ... Hıh, ha! işte, kutu gibi bir oda. Dört sağlam duvar.

Bir pencere, bir kapı .. , Penceresi ve kapısı kilitli bir odadan kaçma usullerini açıklarken, gizli geçitlerden bahsetmeyeceğim. Bence pek aşağılık bir hile bu. Artık iyi yazarlar da bu oyuna başvurmuyorlar. Gizli geçit denilen adi şeyin cinslerini sayacak değilim. Bir el girecek kadar geniş olan bir pano. Biçağın atıldığı, tavandaki tıkalı delik. Tabi tıkaç belli olmayacak şekilde yerleştirilir, üstelik bu iyice toza da bulanır. Yani odanın yukarısındaki tavan arasının döşemesi sanki orada kimse dolaşmamış gibi tozlu bir hale sokulur. Bu da o adi hilenin adeta küçültülmüş, minyatür haline sokulmuş şeklidir. Açıklık, ister fare deliği kadar olsun, ister ahır

kapısı kadar ... Hepsinde de prensip aynıdır ... » Pettis, gülüyordu. «Pekala ... Devam edin »

«Şimdi! Bir: iyice kapatılmış bir odada cinayet işlenmiştir. Fakat kaatil odadan kaçmamıştır. Zira aslında odada kaatil yoktur, izah edelim: 1- Bu cinayet değil, cinayet gibi gözüken bir kazayla neticelenen bir tesadüfler dizisidir. Oda kilitlenmeden evvel bir hırsızlık, bir kavga, bir yaralanma, kırılıp dökülme olmuştur. Sonradan bu kaatille maktulün döğüştüklerinin sanılmasına sebep olur. Maktul ise kilitli odada ya kazara ölür ya bayılır. Tabii herkes bu vakaların aynı zamanda cereyan ettiğini sanır. Böyle hallerde maktul başına inen bir darbe sonunda ölür. Halbuki aslında zavallı kafasını bir yere çarpmıştır. Bu masanın kösesi veya bir sandalyenin sivri kenarı olabilir. Fakat en beğenileni şöminenin önündeki demir parmaklıktır.

Bu kanlı parmaklık Sherlock Holmes'un 'Çarpık adam' la geçirdiği maceradan çok kimseyi herkesin cinayet sandığı bir şekilde öldürmektedir. Bu usulü Gaston Leroux da bir kitabında kullanmış, üstelik o hikayeye bir de kaatil katmıştır. Şimdiye kadar yazılan dedektif romanlarının en güzeli de bulur.(Bahsedilen roman (Sarı Odanın Esrarı)

2. Vaka bir cinayettir. Fakat kurban kendisini öldürmek zorunda kalmış veya kazaya uğramıştır. Buna 'hayaletli bir oda', telkin veya ekseri dışarıdan verilen gaz sebep olur. Bu gaz veya zehir, kurbanın şuurunu kaybedip, sanki bir kavga olmuş gibi eşyaları alt üst etmesine sebebiyet verir. Adam da biçakla kendi kendisini

yaralayarak ölür. Bazı hallerde de avizenin çivisini beynine sokar, kendisini telle asar, hatta kendi kendisini boğar.»

3. Bu bir cinayettir. Bu sefer kurban odaya gizlenmiş bir mekanizma vasıtasiyle öldürülür. Bu mekanizma masum görünüşlü bir eşya parçasının içine saklanır. Kolay kolay da belli olmaz. Çoktan ölmüş olan bir şahsın hazırladığı bir tuzaktan da istifade edilebilir. Ya bu otomatiktir veya modern kaatil makineyi tekrar hazırlar.Bu hususta modern buluşlardan da faydalarıılabilinir. Yani yazar yeni bir şeytanlık da icad eder. Mesela, telefon ahizesinin içine tabancaya benzer bir mekanizma yerleştirilir. Kurban, ahizeyi kaldırır kaldırmaz, kurşun da beynine saptanır. Veya tabancanın tetiğine ip bağlanır. Bunun ucu suya sokulur. Su donunca, tetik de çekilmiş olur. Kurulurken, ateş eden saatler, kulakları sağır edecek şekilde çalan ve gürültüyü kesmek için düğmesine bastığınız zaman içinden bıçak fırlayarak kamınızı yaran çalar saatler de görülmüştür. Yazarlar, saatlere çok meraklıdır zaten. Sonra tavandan sarkan kum torbalarını, koltuğun yüksek arkasından başınıza inen ağırlığı da unutmayın. Vücut, hareketiyle ısınınca öldürücü gaz çıkaran yataklar, iz bırakmayan zehirli iğneler de vardır... »

Dr. Fell, her noktayı iyice belirtmek ister gibi siganyla işaretler yapıyordu. «Anlıyacağınız. iş mekanizmaya geldi mi saha da genişler. Artık bu. daha şümullü olan 'imkansız vaziyet' sınıfına girer. Halbuki kilitli oda meselesi böyle değildir. Hele, kurbanları elektrikle öldürmek için bir sürü usul vardır. Duvara sırayla

asılmış olan tabloların önünden geçen tele cereyan verilir. Satranç tahtasına cereyan verilir. Hatta eldivene cereyan verilir. Çaydanlık da dahil olmak üzere en basit bir eşya kurbanı öldürmeğe kafi gelir. Fakat bunun bizim meseleyle bir alakası yok. Onun için devam ediyorum.

4. Vaka, aslında intihardır. Fakat buna cinayet süsü verilin Bir adam, cam gibi sivri bir buz parçasıyla intihar eder.Buz erir ve böylece silah 'ortadan kalkar.' Tabi kapalı odada 'silah bulunmadığı için hadisenin cinayet olduğu sanılır. Adamın biri, ucuna lastik bağlı bir tabancayla intihar eder. Silahı elinden bırakınca, lastik bunu çeker. Böylece tabanca bacanın içine girmiş olur. Buna benzer hileler, açık havada işlenilen cinayetlerde de kullanılmıştır. Mesela tabancaya bağlı ipin ucuna bir ağırlık asılır. Bu ağırlık silahı çekip, köprüden suya,veya pencereden bir kar yığınına düşmesine sebep olur.

5. Vaka bir cinayettir. Kaatil, maktulü taklid ederek şahitleri aldatır. Böylece, çoktan öldürülmüş olan kurbanın, kapısı göz altında bulunan odada sağ salim oturduğu sanılır. Maktulün kılığına girmiş olan veya arkadan ona benzetilen kaatil çabucak içeri dalar. Hızla dönerek, kılığım değiştirir ve bu defa 'kendisi' olarak dışarı çıkar. Şahitler de onun : kapıda diğer adamın yanmdan geçtiğini sanırlar. Üstelik ondan hiç bir zaman şüphelenmezler. Zira cinayetin çok sonar yani sahte kurban odaya girdikten sonra işlendiğini düşünürler.

6. Hadise, bir cinayettir. O sırada dışarıda biri tarafından işlenmiş olmasına rağmen kaatilin içeride olduğu sanılır.

Dr. Fell, bir an durdu. «Bunu, izah için 'Uzak - mesafe' 'veya 'Buz - Cinayeti' diye isimlendireceğim. Zira ekseri bu prensipten istifade edilir. Buzdan bahsettim. Onun için ne 'demek istediğimi her halde anladınız. Kapı kilitlidir. Pencere kaatilin giremiyeceği kadar küçüktür. Buna rağmen maktul içeride bıçaklanmış, üstelik hançer de ortadan kaybolmuştur. Halbuki aslında buz, bir kurşun haline sokulup, tabancayla dışarıdan atılmıştır. Bunun kabil olup olmayacağım konuşmıyacağız. Demin esrarlı gazları da incelemedik zatten. Aynı fikirden istifade edilerek kaya tuzundan, hatta donmuş kandan, eriyen kurşunlar yapılmıştır... İşte ben, 'maktul kilitli odadayken dışarıdan öldürülür,' dediğim zaman bunu kasdediyordum. Tabii başka usuller de vardır. Kurban, çardağın kafesleri arasından sokulan, bastonun içine gizlenmiş kılıçla öldürülür Veya o kadar ince bir hançerle vurulur ki, ölmek üzere olduğunu farketmeyerek. başka odaya gider ve orada yere yığılır. Bir bahaneyle aşağıdan tırmanılması imkansız bir pencereden bakmağa zorlanılır.Fakat yukarıda bekleyen sevgili arkadaşı kafasına koskocaman bir buz kalıbım indiriverir. Adamın kafası kırılır ama silah, eridiği için bulunamaz. Bu sınıfa zehirli yılanlar ve böcekler vasıtasıyla işlenilen cinayetleri de sokabiliriz. Bunlar, üçüncü kısma da girebilirler ya ... Sonra—Neyse, neyse .. Ha. Mevzu dışına çıkmayalım. Şimdi son kısma geldik . 7- Bu, 5 numaranın tamamiyle aksidir. Yani, kurbanın, asıl Ölüm saatinden daha evvel can verdiği sanılır. Kurban, ilaç içirildiği için kilitli odada uyumaktadır. Kapıya vurulmasına rağmen uyanamaz. Kaatil, onun

öldürülmüş olabileceğinden bahsederek etraftakileri korkutur. Kapıyı kırarak, herkesten önce içeri girer. Kurbanını hançerliyerek veya zavallının gırtlağını keserek onu öldürür.

Bu usulü Israiel Zangwill keşfetmiştir. Hala da, bir çok şekillerde, kullanılmaktadır. Bu, (bıçaklamak suretiyle) bir gemide, harap bir evde, serde, tavan arasında hatta açık havada da tatbik edilmiştir. Açık havada işlenen cinayette kurban taşa takılarak yere düşmüş ve sersemlemiş, kaatil de onun üzerine eğilmiştir.Böylece.»

Hadley: «Bir dakika!» diye onun sözünü kesti. Arkadaşının dikkatini çekmek için de masaya vuruyordu. Bütün gevezeliği üstünde olan şişman doktor ona dönerek, tatlı tatlı gülümsedi. Hadley, «Pekala, pek güzel,» dedi. «Bütün kilitli oda usullerini 'gözden geçirdin—» Dr. Fell, gözlerini açarak homurdandı. «Hepsini de mi? Ne münasebet! Usulleri bütün teferruatıyla bile anlatamadım. Benimki basit bir hülasa. Fakat şimdilik bu kadar kafi. Diğer metodlardan da söz açacak, kapı ve pencereleri içeriden kapama usullerini açıklıyacaktım. Hıh. Ha! İşte, beyler, şimdi devam edecek ._.»

Pettis, gülerek altın kalemini notlarına vurdu. «Artık şu tahlili bir neticeye bağlasamz. Bir hususta Mr. Hadley'le aynı fikirdeyim. Kapı, baca ve pencerelerle alakalı hileleri anlatmanız iyi olur.»

Dr. Fell'in o dalgın hali kaybolmuş, yine neşesi yerine gelmişti. «Maalesef dedektif romanlarında bacalara pek ehemmiyet vermezler. Yani bir nevi kaçış yolu olarak ...

Tabii bunların zaman zaman gizli geçit addedildikleri olmuştur. Bu bakımdan bacalardan daha enteresan bir şey bulunamaz. Arkasında gizli bir oda olan, boş baca. Şöminenin, adeta perde gibi açılan arka kısmı, öne doğnı dönen ocak. Hatta, şöminenin altındaki hücre. Sonra bacalardan her türlü şey atılabilir. Bilhassa zehirli şeyler. Fakat bacadan kaçan kaatil pek nadirdir. Zira bu iş hem pek güçtür, hem de pek pis ... Kapılarla pencerelere gelince... Nedense kapılar daha revaçtadır. Onun için şimdi size kapıların sanki içeriden kilitlenmiş gibi durması için başvurulan çarelerden bahsedeceğim.

1. Kilitte olan anahtarla oynanır. Bu eski usuldür. Fakat bu gün bu türlü oyunlar çok iyi bilindiği için kimse ciddi şekilde kullanmıyor. Anahtarın ucu dışarıdan ince kıskaçla tutularak, çevrilir. Grimaud'un odasının kapısını açmak için biz de bu usulden istifade ettik. Bu iş için beş santim uzunluğunda madeni bir çubuk da kullanılır. Bunun ucuna sağlam bir sicim bağlanmıştır. Odadan çıkmadan evvel, çubuk, anahtarın sapındaki deliğe dokulur. Bir nevi manivela vazifesi görecektir bu. Sonra sicim aşağıya sarkıtılarak kapının altından dışarı çıkarılır. Kapı kapatılır. Sicim çekilir çekilmez, ince çubuk da anahtarı döndürür. Böylece kapı kilitlenmiş olur. Sicimi tekrar çekmek suretiyle, çubuk kapının altından dışarı çıkarılıp alınır. Sicim kullanılan bir sürü usul daha vardır.

2. Kilit ve sürgüye dokunmadan, kapı menteşelerinden çıkarılır. Bu iyi bir usuldür. Dolaptaki pastalara göz diken okul çocukları da bu usulü bilirler. Yalnız menteşelerin dışarıda olması şarttır.

3. Sürgüyle oynama. Yine sicim kullanılır. Sicim, toplu iğne ve röpriz iğnesi. Kapının içine sokulmuş olan bir toplu iğnenin yardımıyla sürgü sürülür. Sicim ise anahtar deliğinden çıkarılır. Bu hileyi, çok hürmet ettiğim yazar Philo Vance mükemmel bir şekilde kullanmıştır. Tabii daha basit, fakat o kadar mükemmel olmayan hileler de vardır. Mesela, uzun bir sicimin ucuna 'uydurma bir düğüm' yapılır. Bu düğüm, ip çekilince açılıp, düzeliverir. Düğümlü sicim, sürgünün ucuna sarılır. Sonra kapının altından dışarı çıkarılır, Kapı sıkıca kapatılır. Sicim, sağa veya sola çekilmek suretiyle sürgü itilir.

Tabii Ellery Queen bize başka bir usul daha öğretti. Bunun için bir ölüden istifade ediliyordu. Fakat hileyi burada anlatmakla bu zeki yazara karşı haksızlık etmiş olurum. Zira bu, romanın haricinde sizlere inanılmayacak bir şey gibi gözükebilir.

4. Aşağıya inen bir mandal veya sürgüyle oynama. Bu usulde, ekseri mandalın altına bir cisim dayanılır. Kapı kapandıktan sonra bu çekilir ve tabii mandal da aşağı düşerek, kapanır. En iyisi yine bizim o faydalı buzdan istifade etmektir. Mandalın altına buz parçası sıkıştırılır. Buz erir, mandal düşer. Bazı hallerde, kapının çarpılarak kapanması da mandalın düşmesine kafi gelir.

5. Basit, fakat tesirli bir hile. Kaatil, cinayeti işledikten sonra kapıyı kilitleyerek, anahtarı da yanına alır. Fakat herkes anahtarın içeride, kilitte olduğunu sanmaktadır. Kurbanın öldürüldüğünden bahsederek, ortalığı velveleye veren kaatil, kapının camını kırarak, oradan

elini uzatır. Anahtar avucunda gizlidir. Bunu çabucak kilide sokarak, sanki anahtar içerdeymiş gibi çevirir. Bu usul, alelade tahta bir kapının bir kısmını kırmak suretiyle de tatbik edilir.

«Tabii, kapıyı dışarıdan kilitleyip, anahtarı sicim yardımıyla içeri sokmak da kabildir. Daha buna benzer başka usuller de vardır. Fakat gördüğünüz gibi, bunların bizim cinayetlerle hiç bir alakası yok. Kapının içeriden kilitlenmiş olduğunu biliyoruz. Bahsettiğim hilelere de başvurulmadı, Zira Mills odasında oturmuş, dikkatle kapıya bakıyordu. O oda sadece teknik manada kilitlenmişti. Göz hapsindeydi orası. Zaten bu yüzden işler de güçleşti.»

Pettis, kaşlarını kaldırdı. «Klişeleşmiş cümleleri tekrarlamaktan hoşlanmam. Fakat—imkansızı çıkarın, geriye kalan ne kadar acaip olursa olsun muhakkak doğrudur,' diyeceğim. Kapıyı bir tarafa bıraklık. Galiba bacaya da aldırmayacaksınız. » Dr. Fell, homurdandı. «Öyle.»

Hadley, içini çekti. «O halde döndük dolaştık pencereye geldik. Halbuki pencerenin kullanılmamış olduğunu ısrarla söyledin durdun. Fakat bu heyecan verici konferans sırasında, bizim kaatilin kaçtığı yoldan bahsetmek lüzumunu duymadın bile ... »

Dr. Fell, haykırdı. «Zira pencere içeriden sıkıca kapatılmamıştı. Size, pencerelerle alakalı bir sürü hileden bahsedebilirim. Ama bunlar ancak kapalı pencerelere tatbik edilebilir. Eskilerin sahte çivisi. .. Yenilerin çelik kepengi... Bir pencereyi kırarak,

içerideki mandalı çevirirsin. Böylece kilitlenmiş olur bu. Sonra çerçeveye yeni cam takar, iyice de macunlarsın. Herkes bunu eski cam sanır tabii. Pencerenin de içeriden kilitlendiğine inanır Fakat bu pencere ne kapatılmıştı, ne de kilitlenmiş. Sadece oraya tırmanmak imkansızdı.» Pettis, mırıldandı.«Bir yerde sinek insanlardan bahsedildiğini işitmiştim » Dr. Fell, başını salladı. «Sinek - insanların düz duvara tırmanıp tırmanmayacaklarını münakaşa edecek değilim. Madem bir hayli şeyi neşeyle kabul ettim, haydi buna da inanayım. Fakat orada sineğin konabileceği bir yer yok. Yani sinek adamın bir yerden başlaması, bir yerde de durması lazım. .. Liikin bu sinek ne dama kondu, ne arka bahçeye ... » Dr. Fell, yumruklarını şakaklarına vurdu.«Fakat, bu hususta bir iki tahmin dinlemek isterseniz size-» Birdenbire duraklayarak, başım kaldırdı. Artık tamamiyle boşalmış olan yemek salonunun ucundaki bir sıra pencereden sönük bir ışık süzülüyordu. Bunların dışında kar taneleri uçuşmaktaydı. Şimdi pencerelerin önünde bir gölge belirmişti. Tereddütle bir sağa bir sola bakıyordu. Sonra telaşla onlara doğru ilerledi. Yaklaşan şahsın Mangan olduğunu görünce. Hadley hayretle boğuk boğuk bağırdı. Genç gazetecinin rengi sapsarıydı.

Hadley. sakin bir tavır takınmağa çalışarak- «Yine bir şey mi oldu?» diye sordu. Sandalyesini geri itti. «Yoksa palto yine rengini mi değiştirdi. Veya„»

Mangan: «Hayır,» dedi. Masanın yanında durmuş, kesik kesik soluyordu. «Fakat oraya gitmeniz iyi olur. Drayman'a bir şey oldu. Felce mi uğradı ne? Hayır,

hayır. Ölmedi! !Akin vaziyeti fena. inme indiği sırada sizi bulmağa çalışıyordu ... Şimdi, sayıklıyor-oda sına giren birinden, hava fişeklerinden ve bacalardan bahsediyor.»

18. Baca

Yine oturma odasında üç kişi bekliyordu. Sinirleri kopacak kadar gerilmiş üç kişi. Şömineye sırtım dönmüş olan Stuart Mills bile, Rosette'in fena halde asabını bozduğu anlaşılan bir şekilde öksürerek boğazım temizliyordu. Mangan, Dr. Fell, Hadley, Pettis ve Rampole'u içeriye soktuğu zaman Ernestine Dumont, sessiz sedasız şöminenin yanında oturmaktaydı. Lambalar söndürülmüştü. Şimdi dantel perdelerden karların gölgelendirdiği o akşam üzerine has kasvetli ışık süzülüyordu. Mills'in gölgesi ise,ateşin yorgun pırıltısını kapatıyordu. Gözlerini o gölgeye dikmiş olan kadın. «Onu göremezsiniz ..» diye mırıldandı. «Doktor yanında. Her şey birbirinin arkasından oldu. Drayman'in çıldırmış olması ihtimal dahilinde.» Kollarını kavuşturmuş olan Rosette, o kedilere has zarafetle odada dolaşıp duruyordu. Yeni gelenlere dönerek, sert bir sesle konuşmağa başladı. «Artık tahammül edemeyeceğim, insan bir şeye bir müddet dayanır-sonra da-olanları biliyor musunuz? Babamın nasıl öldürüldüğünden haberiniz var mı? Kaatilin kim olduğunu anladınız mı? Yarabbi! Konuşanızaf Beni itham etmenize bile razıyım!»

Hadley, sakin sakin, «Bize Mr. Drayman'e ne olduğunu anlatır mısınız?» diye sordu. «Hadise ne zaman cereyan

etti? . Mr. Drayman'in hayatı tehlikede mi?»

Madam Dumant, omuzunu silkti. «Bu mümkün. Kalbi., bilmem ki. Bayıldı. Şimdi kendinde değil. Yaşayacak mı? Onu da bilmem. Bu vaziyete neyin sebep olduğundan da haberim yok ... » Mills, tekrar öksürdü. Başını kaldırmıştı. O sabit tebessümü pek korkunç duruyordu. «Eğer ona kötülük edilmeğe kalkıldığını,—birinin kendisini öldürmeğe çalıştığını düşünüyorsanız, bunu unutun, işin tuhafı, biz bunu çift çift destekleyeceğiz. Yani, dün gece beraber olanlar, bu gün de bir aradalardı. Dişi Kobra ve ben—» Ernestine Dumont'a bakarak,ciddi bir tavırla eğildi. «Yukarıda, çalışma odamdaydık. Anladığıma göre Miss Grimaud'la dostumuz Mangan da burada oturuyorlardı.»

Rosette, ani bir hareketle başını kaldırdı. «Hadiseyi başından dinlemeniz daha doğru olur. Boyd size Drayman'ın evvela buraya indiğini söylemedi mi?»

Mangan, başını salladı. «Onlara hiç bir şey söylemedim.» 'Sesi, acıydı. «O palto meselesinden sonra beni destekleyecek birilerine ihtiyacım vardı.» Döndü. Şakakların da ki adaleler gerilmişti. «Yarım saat önce oldu bu. Rosette'le burada yalnızdık. Burnaby'le kavga etmiştik—malum mesele. Herkes palto yüzünden bağırıp çağırıyordu. Nihayet ayrıldık. Burnaby, çıkıp gitti. Drayman'i hiç görmemiştim. Bu sabah odasından çıkmamıştı o. Her ne hal ise ... Birdenbire Drayman "buraya girerek, sizi nasıl bulabileceğini sordu.» «Yani bir şey mi keyfetmişti o?»

Rosette, burnunu çekti. «Veya öyle sanmamızı istiyordu. Esrarengiz bir tavır takınmıştı. Yine öyle sendeleyerek geldi ve Boyd'un dediği gibi sizi nerede bulacağını sordu. Boyd, ne olduğunu anlamak istedi. .. »

«Drayman.—sanki mühim bir şey bulmuş gibi mi hareket ediyordu?»

«Evet. Bu yüzden ikimizin de ödü patladı.»

«Neden?»

Rosette, soğuk soğuk: «Masum olsaydınız, siz de korkardınız,» diyerek omuzlarını oynattı. Sanki üşüyormuş gibi kollarını hala açmıyordu. «Tabii, 'Nedir bu?' diye sorduk. Şöyle sallandı. 'Odamdan bir şeyin alındığını anladım. O zaman 'dün geceyle alakalı unuttuğum bir şeyi hatırladım.' Şuuraltı hafızası hakkında bir şeyler mırıldandı ama ne dediği de anlaşılmıyordu. Kuruntuya kapılmıştı. Gece, uyku ilacı içip yattıktan sonra birisinin odasına girdiğini sanıyordu.» «Ci-cinayetten önce mi?» Evet.»

«Odasına giren kimmiş?» «Bütün mesele de bu yaî Bunu ya bilmiyordu, ya da. söylemek istemiyordu. Veya sadece rüya görmüştü..; öyle olduğu muhakkak ya.» Rosette yine soğuk soğuk: «Diğer ihtimalin üzerinde durmayacağım,» diye mırıldandı. «Drayman'a sorunca sadece elini başına vurarak, bizi atlatmağa, çalıştı, insanı öfkeden çıldırtan tavırlarıyla, 'Bunu söyleyemem .' dedi. Yarabbi! Ne düşündüklerini açıkça söylemeyen insanlardan öyle nefret ederim ki İlkimiz de sinirlendik

tabii-» Sıkıntısı artmakta olan Mangan: «canım,» diye atıldı,

«Zararsız bir adam o. Yalnız—Allah kahretsin—keşke o sözleri söylemeseydim!» Hadley, çabucak sordu. «Hangi sözleri?»

Mangan, omuzlarım kaldırarak, üzüntüyle ateşe baktı. «Ona, 'Madem bu kadar çok şey keşfetmişsin,' dedim. 'Neden o korkunç cinayetin işlendiği odaya çıkmıyorsun? Belki başka şeyler de bulursun!' Evet! Çok kızmiştım. Drayman,. sözlerimi ciddiye aldı. Bir an bana baktıktan sonra, 'Evet... " diye mırıldandı. 'Oraya çıkayım. Emin olmam lazım.' Dönerek dışanya fırladı. Yirmi dakika sonra sanki bir yere vuru-'luyormuş gibi bir gürültü duyduk... Biz odadan çıkmamıştık. Halbuki--» Birdenbire sustu.

Rosette, şaşkın fakat lakayt bir tavırla: «Söyle gitsin ... »" dedi. «Vaziyeti öğrenmeleri bana vız gelir. Anlı ya cağın ız,. usulca Drayman'in peşinden çıkıp onu gözetlemek istedim .. Fakat bunu yapmadık. Yirmi dakika sonra onun paldır küldür aşağıya indiğini duyduk. Galiba son basamaktayken boğuluyormuş gibi bir ses çıktı. Arkasından da bir gürültü oldu. Şöyle 'Gümbürr!' diye. Boyd, kapıyı açtı. Drayman merdivenin altında iki büklüm yatıyordu. Yüzü tekallus etmiş, alnındaki damarlar fırlamıştı. Mavi mavi duruyordu bunlar. Pek iğrenç bir manzaraydı doğrusu! Tabii hemen doktor çağırttık. Drayman, hiç bir şey söylemedi, sadece, 'Baca' ve 'Hava fişekleri' diye sayıkladı durdu.»

Ernestine Dumont, hala gözlerini ateşten ayırma dan .ifade siz bir çehreyle oturuyordu. Mills, zıplar gibi öne doğru bir adım attı. Başını eğerek mırıldandı. «Hikayeye devam etmeme müsaade ederseniz, efendim. Aradaki boşlukları doldurabilirim. Tabii Dişi Kobra izin verirse ... » Kadın, haykırdı. «Ah, bahl» Başını kaldırdığı zaman yüzü gölgede kalıyordu. Vücudu kaskatı kesilmişti. Fakat Rampole gözlerinin alev alev yandığım farkederek irkildi. «Daima bir budala gibi hareket etmen lazım değil mi? Dişi Kobra böyle dedi... Dişi-Kobra şöyle dedi... Pekala, o halde ben de konuşacağım. Biçare Drayman! sevmediğinin farkındayım. Zavallı Rosette'im de ondan hoşlanmıyor. Yarabbi: Sizler insanlıktan, merhametten ne anlarsınız? Veya—Drayman, çok iyi bir adamdır. Belki biraz deli ama, olsun. Zavallı yanılmış olabilir. Uyku ilaçlarından sersemleyebilir. Fakat altın gibi bir kalbi vardır onun. Ölürse arkasından dua edeceğim.» MiIls, sakin sakin sordu: «Şey-devam edebilir miyim?» Kadın, onu taklid etti: «Evet, devam et.» Sustu.

«Dişi Kobrayla, üst kattaki çalışma odamdaydım. Bildiğiniz gibi bu kütüphanenin karşı sı ndadır. Kapı yine açıktı. Bazı kağıtları yerleştiriyordum. Mr. Drayman'ın yukarı çıkarak, kütüphaneye girdiğini gördüm.»

Hadley: «Onun içeride ne yaptığını biliyor musunuz?»

«Maalesef bilmiyorum. Kapıyı kapadı. Yaptıkları hakkında bir tahminde bile bulunamıyacağım. Zira hiç bir şey duymadım. Bir müddet sonra dışarı çıktığı zaman bitkin haldeydi, kesik kesik soluyordu—»

«Ne demek istiyorsunuz?»

Mills, kaşlarını çattı. «Maalesef bunu daha açıkça izah edemiyeceğim. Sadece bana Drayman içeride bazı şeyler yapıp yorulmuş gibi geldi. Bana kalırsa o ani felce de bu sebep oldu. Dişi Kobra'nın yanıldığım söylemeliyim. Bunun Drayman'ın kalbiyle hiç bir alakası yok. Şey-o-şimdiye kadar söylenmeyen bir şeyi de ilave edebilirim. Krizden sonra onu yerden kaldırdığımız zaman ellerinin ve ceketinin kollarının kurum içerisinde olduğunu gördüm.» Pettis, usulca: «Yine baca ... » diye mırıldandı. Hadley de dönüp Dr. Fell'e doğru baktı. Rampole, şişman doktorun odada olmadığını görünce bayağı şaşaladı. Fell gibi iri cüsseli bir adam aslında bir yerden usulca kaçamazdı ama. doktor bu işi başarmıştı. Rampole, Dr. FeU'in nereye gittiğini tahmin etti.

Hadley, Amerikalıya çabucak: «Onu takib et,» dedi.öyle esrarlı tavırlar takınmasına da müsaade etme. Şimdi, Mr. Mills—»

Rampole, hole çıktığı zaman Hadley'in sualleri de kamçı gibi şaklıyor, bir iğne gibi deliyordu. Ev, çok sessizdi. O kadar sessizdi ki, merdivenlerden çıkarken aşağı holde telefonun çalması Rampole'un zıplamasına da sebep oldu. Yukarıda Drayman'in odasının önünden geçerken adamın hırıltılı hırıltılı nefes aldığını duydu, içeride biri ayaklarının ucuna, basarak dolaşıyordu. Kapının aralığından bir sandalyeye bir doktor çantasıyla bir şapkanın bırakılmış olduğunu gördü. Üst katta ışık yanmıyordu. O derin sessizlikte Annie'nin aşağılarda telefona cevap verdiğini bile duyabiliyordu. Kütüphane

gayet loştu. Kar tanelerine rağmen, batan güneşin, donuk kızıl ve turuncuya boyadığı acaip bir ışık pencereden sızmaktaydı. Odayı fırtınalı bir pırıltıya boğuyordu bu. Armadaki renkleri tutuşturuyor, şöminenin yukarısındaki çapraz meçleri pırıldatıyor ve kitap raflarındaki beyaz büstleri daha iri. gölgeli bir hale sokuyordu, insana, oda gibi yarı medeni, yarı vahşi bir adam olan Charles Grimaud, ölümünden sonra bile içeride gülerek dolaşıyormuş gibi geliyordu. Tablonun asılacağı o geniş, boş duvar Rampole'u alayla süzmekteydi. Siyah peleriniyle pencerenin önünde hareketsiz duran Dr Fell. bastonuna dayanmış güneşin batışını seyrediyordu. Kapının gıcırtısı bile onu daldığı düşüncelerden uyandırmadı. Rampole'un sesi aksi sedaları canlandırdı sanki. «E?p Sen...»

Dr. Fell, gözlerini kırpıştırarak döndü. Yorgun bir hiddetle: «Püff!» dediği zaman nefesi serin havada duman hali^ni aldı. «Eh? Oh! Ne soruyordun?» «Bir şey bulabildin mi?»

«Şey ... Hakikati bildiğimi sanıyorum.» Düşünceli bir inatla konuşuyordu. «Hakikati bildiğimi sanıyorum. Her halde bu gece bunu ispat da edeceğim. Hıh. Hah. Evet. Anlıyacağın. burada durmuş bu hususta ne yapmam lazım geldiğini düşünüyordum. Bu eski mesele, oğlum. Her sene daha da güçleşiyor. Sema. daha ilahileştiği. koltuk daha rahatlaştığı zaman belki insan kalbi de-»

Elini alnına sürdü. «Adalet nedir? Bunu, tahkik ettiğim her cinayetin sonunda kendi kendime sordum.

Üzgün cehreler..Hasta ruhlar..Ve kötü rüyalar görüyorum ... Neyse ... Neyse ... Aşağı inelim mi?»

Rampole, ısrar etti. «Şömine ne olacak?» Ocağa yaklaşarak, baktı. Duvarları yumrukladı. Fakat yine de şüphe uyandıracak bir şey göremedi. Yere biraz kurum dökülmüştü. Şöminenin arkasında da kurumdan meydana gelmiş eğri bir çizgi vardı. «Ocağa ne olmuş? Yoksa burada gizli bir geçit .mi var?»

«Hayır, hayır. Şöminenin, dediğin manada acaip bir tarafı yok. Bacadan da kimse çıkmadı.» Rampole baca açıklığına elini sokarak, etrafı araştırmağa başlayınca da: «Korkarım, boş yere vakit kaybediyorsun,» diye mınldandı. «Orada bulabileceğin bir şey yok.» Rampole, ümitsizlikle bağırdı: «Fakat, Henri ağabey—» Kapıdan, boğuk bir ses: «Evet,» dedi. «Henri ağabey ... » Ses, Hadley'inkine o kadar benzemiyordu ki, bir an konuşanın o olduğunu anlamadılar bile. Hadley, eşikte durmuştu. Avucunda buruşuk bir kağıt vardı. Yüzü gölgede kalıyordu ama sesi o kadar ifadesiz ve sakindi ki, Rampole Baş Müfettişin müthiş bir ümitsizliğe kapılmış olduğunu hissetti. Hadley kapıyı arkasından usulca kapayarak, loş odada bir an durdu. Sonra da sakin sakin sözlerine devam etti: «Kabahatin bizde olduğunu biliyoruz. Bir faraziyenin bizi ipnotize etmesine göz yumduk .. Vaziyete hakim olamadık. Artık tahkikata yeniden başlamamış lazım. Fell, bu sabah işin tersine döndüğünü söylediğin zaman, bu sözlerinin ne kadar doğru olduğunu her halde bilmiyordun. Her şey alt üst oldu. Hatta . ortadan kalktı. Esas kozumuz elimizden uçtu. Allah kahretsinl Bu imkansız—» Elindeki

kağıda, sanki bunu büsbütün buruşturup, bir top haline sokmağı istiyormuş gibi baktı. «Biraz evvel Yard'dan telefon ettiler. Bükreş'ten cevap gelmiş.»

Dr. Fell, başını salladı. «Korkarım ne söyleyeceğini biliyorum. Henri ağabeyin—» Hadley, haykırdı: «Henri ağabey diye biri yok! Horvarth'lann üçüncü kardeşleri öleli otuz seneden fazla olmuş.»

Hafif, kırmızımsı ışık kurşunileşmişti. O soğuk, sessiz kütüphanede durmuş, birbirlerine bakarlarken, uzaklarda akşama kavuşmak üzere olan Londra'nın' gürültüsü aksediyordu. Hadley, büyük masaya doğru giderek, buruşuk kağıdı, diğerlerinin de okuyabilmeleri için, dikkatle açıp düzeltti. Bunun hemen yanında sarı yeşimden oyulmuş bizon, istihzayla duruyordu. Karşıda ise, üç mezarın, bıçak darbeleriyle yarılmış resmi vardı. Hadley: «Bir yanlışlık olması imkansız.» diye devam etti. «Hadiseyi iyi bildikleri anlaşılıyor Çektikleri telgraf çok uzundu. Fakat bunu telefonda okurlarken en mühim kısımlarını kelimesi kelimesine yazdım. Şuna bir bakın ... » «Malûmat toplamakta güçlükle karşılaşmadım, şimdi yanımda çalışan iki kişi 19—senesinde Sieben Turmen'de gardiyanmışlar. Sözleri kayıtlara uyuyor. Vaziyet şöyle: Karoly Grimaud Horvarth, Nicholas Revei Horvarth ve Pierre Fley Horvath. Klausenburg Üniversitesi Profesörlerinden Karoly' Horvath'la Cecile Fley Horvath'ın oğullarıyım şiar. Anneleri Fransızmış. Üç kardeş, 19— senesinin Kasım ayında Brasso'daki Kunar Bankasını soymuşlar. Onları 19— yılının Ocak: ayında yirmi sene hapse mahkum etmişler. Bankanın bekçisi aldığı yaralar yüzünden ölmüş, çalınan para da

hiç bir zaman bulunamamış. Bunun bir yere saklandığı sanılıyormuş. Üç kardeş de 19- yılındaki veba salgını sırasında hapishane doktorunun yardımıyla cüretkarane bir plan yapıp, Sieben Turmen'den kaçmağa kalkmışlar. Doktor, onların vebadan Öldüklerine dair defin ruhsatı vermiş ve üç kardeş uzakça bir yere gömülmüşler. Bir saat sonra, üzerlerine dallardan yapılmış haçlar dikili olan mezarların yanma dönen gardiyan J. Lahner'le R. Görgei, vaziyette bir acaiplik olduğunu görmüşler. Zira Karoly Grimaud Horvath'ın mezarı karma karışıkmış. Tahkik neticesinde tabutun kapağının açık ve içinin de boş olduğunu anlamışlar. Diğer iki mezarı da açan gardiyanlar Pierre Fley Horvath'ı kanlar içinde bulmuşlar. Fakat genç adam sağmış. Nicholas Revei Horvath ise çoktan boğularak ölmüş. Nicholas, ölü olduğu kati surette tespit edildikten sonra tekrar gömülmüş. Pierre Fley ise hapishaneye götürülmüş. Bu rezalet örtbas edilmiş. Firariyi yakalamağa kalkmamışlar. Mesele seneler sonra ortaya çıkmış. Bu hadiseden sonra Pierre Fley Horvath'ın akli muvazenesi iyice bozulmuş. Adam, 19— senesinde yirmi yıllık hapis müddetini doldurduğu için serbest bırakılmış. Üçüncü kardeşleri-nin çoktan öldüğüne emin olabilirsiniz.

ALEXANDER CUZA Bükreş Polis Müdürü» Okumaları bitince, Hadley: «Evet,» diye mırıldandı. «Bir bakıma bu faraziyelerimizi destekliyor. Fakat sadece küçücük bir mesele kalıyor. Biz şimdiye kadar kaatil diye bir hayaleti kovalayıp durmuşuz. Henri ağabey, daha doğrusu Nikolas ağabey mezarından hiç bir zaman çıkmamış. Hala orada yatıyor o. Ve bütün vaka—»

Dr. Fell, elini ağır ağır kağıda vurdu. «Kabahat bende. Hadley. Bu sabah sana müthiş bir hata yapmak üzere olduğumu söyledim. Henri ağabey beni ipnotize etmişti adeta. Ondan başka bir şey düşünemiyordum. Şimdi üçüncü kardeş hakkında fazla bir şey bilmememizin sebebini anlıyor musun? Henri hakkında hiç malûmatımız yoktu. Bu yüzden, kendini beğenmiş bir budala olduğum için akla hayale sığmayacak şeyler uydurdum»

«Hatayı itiraf etmemizin bir faydası yok ki. Şimdi Fley'in o deli saçması sözlerini nasıl izah edeceğiz? Hususi kan davası! İntikam! Bunların imkansız olduğu anlaşıldı artık. Şimdi elimizde en ufak bir ipucu bile yok. Bir tek ipucu bile. intikam meselesini ortadan kaldırırsan geriye ne kalır?»

Dr. Fell, bastonuyla adeta kindar bir tavırla bir işaret yaparak: «Ne kaldığını görmüyor musun?» diye kükredi. «O iki cinayetin nasıl izah edileceğini anlamıyor musun? Ya bu izahı kabul edecek, ya da gidip tımarhaneye kapanacağız!»

«Yani birinin cinayetlere bir intikam havası vermeğe çalıştığım mı kasdediyorsun?» Hadley, içini çekti. «O haldeyim ki. hemen her şeye inanacağım. Fakat faraziyen fazla "ince[1], Kaatil, o kadar gerilere gideceğimizi, hakikati öğreceğimizi nasıl bilirdi? Eğer, şansımız yardım etmeseydi, bu aklımıza bile gelmeyecekti. Dahiyane buluşların hariç tabii... Hakiki kaatil Profesör Grimaud'un Macaristan'dan kaçmış bir sabıkalı olduğunu anlıyacağımızı,—Fley'le aralarında bir

bağ kuracağımızı nasıl tahmin ederdi? Diğer meseleleri öğreneceğimiz nereden aklına gelirdi.Bence bu fazla gizli bile.Yumruğunu avucuna vurarak odada gezinmeğe başladı. «Düşündükçe, iş büsbütün arap saçına dönüyor. Üçüncü kardeşin Grimaud'la Fley'i öldürdüğünü düşünmemiz için esaslı sebepler vardı. Doğrusu hala Nicholas'ın ölmediğinden şüphe ediyorum. Grimaud, kendisini diğer kardeşinin vurdu^ğunu söyledi, ölmek üzere olan ve bunu da bilen bir insan niçin yalan söylesin? Veya-dur dur! Yoksa Grimaud, Fley'i mi kasdetti? Belki Fley buraya gelip Grimaud'u vurdu, sonra da başka biri kendisini öldürdü. Eğer öyleyse, muammaların çoğu halledilmiş olur. Tabii—»

Rampole, atıldı. «Sözünü kestiğim için kusuruma bakma. Fakat bu Fley'in durmadan ağabeysinden bahsetmesini izah etmez ki. Henri ağabey ya öldü, ya da ölmedi. Eğer öldüyse, iki kurbanın da onun hakkında yalan söylemeleri için ne gibi bir sebep olabilir? Eğer adam öldüyse, dünyanın en canlı hortlağı demektir!»

Hadley, evrak çantasını salladı. «Biliyorum. Ben de buna sinirleniyorum ya! Madem bu hususta birinin sözüne inanmamız lazım.o halde bu telgraf yerine, Henri'nin vurduğu iki kişinin sözlerine inanmağı tercih ederim. Neticede telgrafta hatalar olabilir. Veya bu bazı tesirlerle bu şekilde çekilmiştir. Veya—hım. Belki adam hakikaten öldü ama, kaatil onun taklidini yapıyor. Yeniden hayat bulan Henri ağabey rolüne çıkıyor.» Durarak, başını salladı. Pencereden dışarıya baktı, «Tamam! Yaklaşıyoruz. Bu faraziye bütün zıt noktaları da izah etmez mi? Kaatil, iki kardeşinin de otuz seneden

beri görmediği bir adamın yerine geçiyor. E? Cinayetler işlendikten sonra bir tahkikata başlıyoruz. Onun pe^şine takılınca da tabii bunu yapabilirsek.bunun bir intikam meselesi olduğunu düşünüyoruz. Ne dersin, Fell»

Fena halde kaşlarım çatmış olan Dr. Fell, ayaklarını vura vura masanın etrafında dolaştı. «Fena değil..Rol olarak fena değil.Pekala, Grimaud'la Fley'in öldürülmesinin esas sebebi nedir?»

«Ne elemek istiyorsun?»

«Arada bir bağ olması lazım değil mi? Bir şahıs, gizli veya aşikar bir takım sebepler dolayısiyle Grimaud'u öldürmek isteyebilirdi. Mills veya Dumont veya Burnaby ..Evet, her hangi bir kimse Grimaud'u öldürmeğe karar verebilirdi. Aynı şekilde, Fley'i öldürmeği arzu edenler de olabilirdi. Fakat—herhalde bunların aynı gurup veya muhitten olmaları imkansızdı, Grimaud'un gurubundan biri neden Fley'i öldürmeğe kalksın? Onların adamı evvelden gördükleri bile meçhul. Cinayetleri bir tek kişi işlediyse, aradaki bağ nedir? Bloomsbury'de oturan, herkesin hürmet ettiği bir Profesörle, sabıkalı, serseri halli zavallı bir aktör. Bu iki şahsr kaatilin kafasında birbirine bağlayan şey ne olabilir? Tabii bu bağın ta gerilere, maziye uzanması da kabil.»

Hadley, atıldı. «Onları eskiden tanıyan biri var.» «Kim bu? Dumont denilen kadını mı kasdediyorsun?» «Evet.»

«O halde Henri ağabey rolüne çıkan kim? Ne düşünürsen düşün, bu işi kadının yaptığım iddia edemezsin. Hayır, oğlum. Dumont, yalnız zayıf bir namzet değil, imkan sız bir namzet.» «Ben o fikirde değilim. Buraya bak, sen Madam* Dumont'un Grimaud'u çok sevdiği için onu öldürmediğini düşünüyorsun. Fakat bu sebep değil ki, Fell. Sebep sayılmaz. Zaten başlangıçta o acaip hikayeyi de yine o anlattı. Bunu unutma.»

Dr. Fell, gürledi: «Mills'in yardımıyla anlattı.» Doktor, istihzayla yan yan bakıyordu. Yine solumağa başlamıştı. «Onlar kadar birbirine zıt iki suç ortağı olamaz. Kadınla Mills'in mehtabın karanlıklaştığı bir gece başbaşa verip, peri hikayeleriyle polisi kandırmağa çalışacaklarını aklın alıyor mu? Kadın, rol yapabilir. Mills de öyle. Fakat bir arada rol yapmağa kalkacaklarına inanamam. Hayır! Ben, o maskeli yabancıyı tercih ediyorum. Sonra şunu unutma. Ernestine Dumont'un ' o çifte cinayeti işlemiş olması imkansız. İMKANSIZ! Neden? Çünkü, üç dürüst adamın Fley'in öldüğüne dair yemin ettikleri saatte o bu odada, bizimle konuşuyordu.» Düşündü. Gözlerinde bir pırıltı belirmeğe başlamıştı. «Yoksa yeni nesli işe karıştırmağı mı tercih edersin? Rosette, Grimaud'un kızı. Belki Mills de ölmüş olan Henri ağabeyin oğlu!» Hadley, tam cevap verecekken duraklıyarak, Dr. Fell'i süzdü.Sonra da masanın kenarına ilişti. «Senin bu halini bilirim ben,» En korkunç şüphelerinin hakikat olduğunu gören bir insan edasıyla başını sallıyordu. «İyi bilirim. Yine aklımızı karıştıracak bir şeyler söyleyeceksin. Allah kahretsin! Seninle münakaşa etmek de faydasız!

Benim bu hikayeye inanmamı neden bu kadar çok istiyorsun?»

Fell, «Bir,» dedi. «Zira Mills'in hakikati söylediğini kafana sokmak istiyorum!»

«Yani bunu,—sonradan onun doğru söylemediğini ispat etmek için istiyorsun? Aklımı iyice karıştırmak için. O ölüm saati' meselesinde de böyle kalleşlik etmiştin.» Doktor, aksi aksi homurdandı ama bu sözlere de aldırtmadı, «iki: çünkü hakiki kaatilin kim olduğunu biliyorum.»

«Bu gördüğümüz ve konuştuğumuz biri mi?»

«Tabii... Tabii. .. » .

«Peki onu-»?»

Kırmızı çehresinde dalgın, hiddetli, hatta merhamet dolu bir ifade beliren Dr. Fell, bir müddet masaya baktı. Sonra acaip bir sesle: «Evet,» diye mırıldandı. «Allah yardımcımız olsun. Herhalde buna mecbursun. Bu arada ben eve gidiyorum.» «Eve mi?»

Dr. Fell, başını salladı. «Gross usulünü tatbik edeceğim.» Döndü, fakat hemen çıkmadı. Kurşuni ışık morlaşır ve toz rengi gölgeler odayı sararken, o da bıçakla yırtılmış olan tabloyu uzun uzun seyretti. Son ışık bunu daha tesirli, daha sarsıcı bir hale sokmuştu. Artık o üç tabutun da dolduğunu biliyorlardı ...

DEDEKTİF OLABİLİR MİSİNİZ?

Bu çifte cinayeti çözmek için lüzumlu bütün ipuçları sırayla verildi.

Siz de Dr. Fell gibi kaatilin kim olduğunu anlayacak ve cinayetlerin esrarını öğrenebilecek misiniz?

19-İçi boş adam

O gece Dr. Fell, kütüphanen in yanındaki küçük hücreye kapandı.O burasını, «Fenni tecrübeler ... » diye tarif ettiği işlere ayırmıştı. Karısı ise onun odaya girip, boş yere ortalığı kirlettiğine inanırdı o da başka ... Şimdi 'ortalığı karıştırmak" insanların en bayıldığı şeylerdendir. Bu yüzden Rampole'la Dorothy, şişman doktora yardım teklifinde de bulundular. Fakat Dr. Fell'in o kadar ciddi, hatta inanılmayacak kadar endişeli bir hali vardı ki, şaka yapmanın terbiyesizlik olacağını hissettiler. Yorulmak bilmeyen Hadley ise yine cinayet saatinde herkesin nerede olduğunu tahkike gitmişti. Rampole, şişman doktorun yanından ayrılmadan evvel ona sadece bir şey söyledi. - «O yanık mektupları okumağa çalışacağını biliyorum.Bunun sence çok ehemmiyetli olduğunun da farkındayım. Fakat—ne bulacağım sanıyorsun?»

Dr. Fell, mırıldandı. «Korkunç bir şeyi. Dün gece müthiş bir aptallık yapmama sebep olacak delili.» Sonra başını uykulu uykulu sallayarak, kapıyı kapadı.

Rampole'la Dorothy, şöminenin önündeki koltuklara oturarak birbirlerine baktılar. Dışarıda kar, döne döne yağıyordu. Gezip dolaşılacak bir gece değildi. Rampole, eski dostluklarını tazelemek için Mangan'ı yemeğe davet etmeğe karar verdi. Fakat telefonda konuştukları zaman gazeteci Rosette'in yemeğe çıkamıyacağınu onunla kalmasının daha doğru olacağını söyledi. Mrs. Feirde bir

toplantıya gittiği için kütüphane genç karı kocaya kalmıştı.

Rampole: «Dün geceden beri yanık mektupları okumak için Gross usulünün tatbik edildiğini dinliyorum,» diye şikayet etti. «Fakat bunun ne olduğunu da bilen yok. Herhalde kimyevi maddeler filan karıştırılıyor ... »

Karısı, muzafferane bir tavırla cevap verdi. «Ben bunun ne olduğunu biliyorum. Bu akşam üzeri siz koşuşup dururken ben de bir kaç kitap karıştırdım. Üstelik, usulün basit olmasına rağmen bir işe yaramıyacağmdan da eminim. Hatta seninle bu hususta iddiaya da girerim,» «Gross'u mu okudun?»

«Ingilizcesini okudum ben. Usul, hakikaten kolay.Kitapta şöyle bir şey yazıyor.'Ateşe mektup atanlar' yazıların yanık kağıtların üzerinde barizi eş fiğini de her halde farketmişlerdir. Bunlar siyah zemin üzerinde beyazımsı veya kurşunimsi bir renk alırlar. Bazan da bunun aksi olur.' Hiç bunun farkına vardın mı?»

«Pek sanmıyorum... Ama ingiltere'ye gelmeden evvel de. fazla şömine görmedim doğrusu. Hakikaten öyle mi olur, Dorothy?»

Karısı, kaşlarım çattı. «Üzerinde matbu yazı olan mukavva kutularda bu oluyor. Tuz vesaire kutularında. Fakat el yazısı? .. Her ne hal ise ... Bak bu iş için ne yapacaksın. Şeffaf kağıt alıp bunu resim tahtasına raptiyeliyeceksin. Yanık kağıt parçalarını bunun üzerine zamkla yapıştıracaksın.»

«Fakat yanık kağıt kırış kırıştır. Üstelik el sürünce de ayrılıverir .»

«Ah! İşte Gross da meselenin can alacak noktasının bu olduğunu söylüyor. Bu iş için kağıt parçalarım yumuşatmak lazım. İnce kağıdın etrafına ve üzerine altı-yedi santimlik bir çerçeve geçireceksin. O yanık kağıt parçaları da bunun altına girecek. Sonra katlanmış ıslak, bir bezi gererek resim tahtasının üzerine koyacaksın. Kağıtlar bu suretle nemlenecek ve yavaş yavaş düzelecek. Hepsi de açılıp, iyice yapıştıktan sonra, her parçayı, alttaki ince kağıtla birlikte oyarak çıkaracaksın.» Dorothy, bir an durdu. «Sonra bu parçaları cam üzerinde birleştirmeğe çalışacaksın. Tıpkı bilmece gibi.. Nihayet bunların üstüne tekrar bir cam levha koyacaksın. îki camın kenarlarım yapıştırarak, ışığa tutacaksın. Seninle iddiaya girmeğe hazırım. Bunlar--» Bu fikir Rampole'a hem çok tesir etmiş, hem de genç adamın pek hoşuna gitmişti. «Bir tecrübe edelim!»

Kağıt yakma denemeleri tam bir muvaffakiyete erişti denilemez. Genç adam, evvela cebinden eski bir mektup çıkararak, bunu kibritle tutuşturdu, Bütün uğraşmalarına rağmen, kağıt hemen alev alıverdi. Eğrildi, büküldü ve elinden fırlayarak, şöminenin önüne düştü. Kararmış, buruşmuş, iyice bükülmüştü. Yere çökerek kağıda her zaviyeden bakmalarına rağmen bir tek harf bile göremediler. Rampole, bir kaç kağıt daha yaktı. Bunlar da nazlı hava fişekleri gibi elinden fırlayıp, halıyı deneklediler. Bu, Amerikalının fena halde kızmasına sebep oldu tabii. Onun. üzerine eline geçen her şeyi

yakmağa başladı, öfkesi arttıkça.: bu işin gayet kolay olduğunu fakat usulü bilmek lazım geldiğine de inanıyordu. Daktiloda yazı yazmağı da denediler. Rampole, Dr. Fell'in makinesinde bir iki mısra döktürdü. Kısa bir müddet sonra halı yanık kağıt parçalarıyla dolmuştu. Yazıları görebilmek için yanağını yere dayamış, tek gözünü de kapamış olan genç adam: «Zaten,» diye mırıldandı. «Bunlar doğru dürüst yanmamış. Tamamiyle kömür olmuş. Şartlara uyacak vaziyette değil bu kağıtlar. Ah! Tamam. Bak şurada bir kelime var. Onu iyice gördüm. Harfler, daktil odak inden daha küçük duruyor. Sanki siyahın üstüne oyulmuş gibi. Tamam! Sen elle yazılmış mektubun parçalarını okuyabildin mi?»

Dorothy de bazı şeyler keşfetmiş ve bu yüzden de heyecanlamıştı. Mesela 'On birinci sokak' kelimesi iyice belli oluyordu. Harfler pis bir kurşunilikteydi. Dikkatli davranmalarına rağmen, bazı parçaların toz halinde dağılmasına mani olamadılar. Fakat o arada, 'Cumartesi gecesi,' 'kızlar' 'sarhoş' ve 'cin' kelimelerini kolaylıkla okudular,

Rampole, bağırdı. «Eğer bu parçalar rütubetle düzeltilirse, o zaman bu usul kolaylıkla tatbik ediliyor demektir. Fakat asıl mesele şu mektuplardan mana çıkaracak kadar kelime okumak kabil mi? Tabii, neticede biz amatörüz. Gross, bütün parçalardan istifade ediyordu herhalde. Fakat Dr. Fell, ne bulacağını sanıyor?»

Bu meseleyi geç vakitlere kadar münakaşa ettiler. Rampole: «Her şey alt üst oldu,» dedi. «Artık cinayet sebebi de meçhuL. Meselenin can alacak noktası da bu zaten. Kaatilin, hem Grimaud'u, hem de Fley'i öldürmesi için bir sebep yok. Ha. aklıma geldi. Dün geceki o çılgınca faraziyelerin ne olacak? Hani suçlunun Pettis veya Burnaby olduğunu iddia ediyordun?» «Veya o acaip suratlı sarışının.» Dorothy, kelimelere bilhassa basa basa konuşmuştu. «Beni en çok ne endişelendiriyor biliyor musun? Paltonun renk değiştirerek, ortadan kaybolması. Bundan da kaatilin evden biri olduğu anlaşılmıyor mu?» Düşündü. «Hayır, ben fikrimi tamamiyle değiştirdim. Pettis'le Burnaby'nin bu cinavetle bir alakası yok. Hatta sarışının da. Bence kaatil. başkası, iki kişiden biri o?» «E?»

Dorothy, kati bir tavırla: Kaatil ya Drayman, ya da O' Rourke,» diyerek başım salladı. «Bak görürsün.»

Rampole, bağırmamak için kendisini güç tutarak: «Evet, bunu ben de düşündüm,» diye itiraf etti. «Yani O'Rourke'u. Fakat sen onu iki sebep dolayısıyla seçiyorsun. Birincisi adam trapezci. Sen de kaatilin cinayetten sonra adeta uçar gibi kaçtığını düşünüyorsun. Fakat, anladığıma göre imkansız bu. İkinci ve daha mühim sebebe gelince ... Onun bu cinayetlerle hiç bir alakası olmaması seni şüphelendiriyor. Hiç bir sebebi olmamasına rağmen, hadiselere o da karıştı. Bu da hayra alamet değil. Böyle düşündüğünden eminim.» «Belki.»

«Drayman'e gelelim ... Evet, Drayman'in vaktiyle hem Grimaud ve hem de Fley'le bir alakası vardı belki. Mesele de buî Hım. Sonra o gece yemekten sonra adamı gören olmamış. Hem de ta on bire kadar. Fakat Drayman'in suçlu olduğunu sanmıyorum. Dorothy. gel seninle dün geceki hadiseleri zamana göre sıralayalım. O zaman mesele basitleşmiş olur. Yemekten itibaren her şeyi kaydedelim. Kaba taslak bir şey olacak bu tabii. Basit teferruatı tahminle halledeceğiz. Zaten yalnız cinayetlerin saatini kati olarak biliyoruz. Bir de bazı şahitler daha önce neler yaptıklarını söylediler. Neyse Elimizden geleni yaparız. Yemekten evvel olanlar da biraz vuzuhsuz. Şimdi-» Bir zarf çıkararak çabucak yazmağa başladı.

6.45 (Sularında). Mangan geliyor. Dolapta asılı duran siyah paltoyu görüyor. 6.48 Annie, yemek salonundan geliyor.

Mangan'ın açık bıraktığı dolabın ışığını söndürüyor. Çengelde palto asılı olmadığım görüyor. 6.55 (Bu kati değil. Fakat yemekten önce olduğunu biliyoruz.) Madam Dumont, holdeki dolaba bakıyor ve sarı paltoyu görüyor.»

Rampole: «Bunu bu sırayla yazdım,» diye mırıldandı. «Zira Mangan paltosunu asıp, ışığı söndürmeden gittikten sonra ve Annie de gelip elektriği kapamadan evvel,yani iki aradaki o kısacık müddet zarfında, Dumont'un hole fırlayıp, dolaba baktığını sanmıyorum.» Karısının gözleri kısılıverdi. «O! Dur! Nereden biliyorsun? Madem Annie ışığı söndürmüştü, kadın dolapta sarı bir paltonun asılı olduğunu nasıl gördü?» O derin sessizlikte birbirlerine baktılar. .

Rampole: «Mesele en teres ani aşı yor,» diye başını salladı. «Madem, iş bu dereceye geldi—kadın delaba neden baktı? Fakat, mesele şu: Eğer hadiseler benim yazdığım şekilde, sırayla cereyan ettiyse o zaman vaziyet ve makulleşiyor. Evvela, Mangan siyah paltoyu görüyor ... Mangan gittikten sonra biri bunu çalıyor. Bunun sebebini bilmiyoruz tabii. Bu yüzden Annie dolaba baktığı zaman palto filan görmüyor. Daha sonra oraya sarı tvid palto asılıyor. Tamam mı?» Birdenbire haykırarak, kalemiyle işaret etti. «Fakat, bunun aksi olduysa o zaman ya biri yalan söylüyor, ya da vaziyet daha karışık. O zaman Mangan'ın eve geldiği saat de mühim değil, Zira bütün bu hadiseler bir iki dakika hatta saniye içerisinde olup bitmiş. Anlıyor musun? Body, oraya gidiyor. Paltosunu asıp, odaya giriyor. Dumont,

hole çıkıyor. Dolaba bakın, uzaklaşıyor. Onun hemen arkasından Annie geliyor. Elektriği söndürerek, gidiyor, işte o kısacık müddet zarfında siyah palto evvela sarı oluyor, sonra da ortadan kayboluyor. Bu da imkansız!»-Karısı, takdirle gülümsedi. «Aferin. O halde hangisi yalan söylüyordu? Herhalde arkadaşının yalancı olmadığı hususunda ısrar edeceksin.»

«Tabii ısrar edeceğim. Seninle her iddiaya girerim, yalan söyleyen o Dumont denilen kadın.»

«Fakat o suçlu değil ki. Bu ispat edildi. Sonra—ben ondan hoşlanıyorum.»

Rampole, bağırdı. «Aklımı karıştırma. Biz yine seninle listemize devam edelim. Bakalım başka. şeyler keşfedebilecek miyiz? Haa! Neredeydik? Evet. Yemeği 'yedi' de diye yazalım. Zira bunun yedi buçukta sona erdiğini biliyoruz.Şimdi—

7.30 Rosette'le Mangan misafir odasına geçiyorlar.

7.30 Drayman, yukarıya odasına çıkıyor.

7.30 Ernestine Dumont'un nereye gittiğini kimse bilmiyor. Fakat onun evin içinde bir yerde olduğu muhakkak.

7.30 Mills aşağıdaki kütüphaneye iniyor.

7.30 Grimaud, aşağıdaki kütüphaneye, Mills'in yanına gidiyor ve ona saat 9.30 da yukarı çıkmasını, bir misafir beklediğini söylüyor.

«O! işte bir karışıklık daha. Az kalsın, Grimaud'un 'Oradan misafir odasına geçtiğini ve Mangan'a

ziyaretçiyi orada beklediğini söylediğini yazacaktım. Fakat bu imkansız! Zira Rosette'in ziyaret saatinden haberi yoktu. Halbuki kız, Mangan'ın yanındaydı! işin fenası Boyd, bu konuşmanın ne zaman ve nerede olduğunu açıklamadı. Neyse. Bu o kadar mühim değil.Grimaud. onu bir ara bir kenara çekmiştir.' Aynı şekilde Grimaud'un misafirin 9.30 da geleceğini Madam Dumonfa ne zaman haber verdiğini de bilmiyoruz. Her. halde bundan daha evvel bahsetti. Hepsi aynı kapıya çıkar ... »

Dorothy, sigara arıyordu. «Bundan emin misin? Hım. Haydi, devam et.»

7.35 (Sularında) Grimaud, çalışma odasına çıkıyor. 7.351e 9.30 arasında bir şey olmuyor. Kimse yerinden kımıldamıyor. Kar, lapa lapa yağıyor.

9.30 Sularında) Kar diniyor.

9.30 Ernestine Dumont, Grimaud'nun çalışma odasından kahve fincanını alıyor. Grimaud, misafirin gelmemesi ihtimalinden bahsediyor. Ernestine Dumont, odadan çıkarken— 9.30 Mills de yukarı geliyor.

«O arada göze çarpacak bir şey olduğunu da sanmıyorum. Mills, yukarı da, Drayman kendi odasında, Mangan'la Rosette de salondalardı. Radyo çalmaktaydılar.. Bir dakikal Bir şeyi unutuyordum. Kapının zili çalınmadan biraz evvel Rosette. sokakta bir gürültü olduğunu işitti. Sanki biri yüksekçe bir yerden yuvarlanmıştı.» «Madem radyo çalıyordu, bunu nasıl duyabildi?»

«Herhalde radyoyu fazla açmamışlardı. Hayır, hayırî:Radyo bir hayli gürültü ediyordu. Hatta bu yüzden sahte Pettis'in sesinide güçlükle duyabildiler. Neyse ... Bunları'da sırayla yazalım. 9.45 Kapı çalınıyor.

9.45 - 9.50 Ernestine Dumont, kapıyı açıyor. Misafirler konuşuyor. Onun sesini de tanımıyor. Kartviziti alıp. kapıyı adamın yüzüne kapatıyor. Kartın boş olduğunu görünce, kısa bir tereddütten sonra yukarıya çıkıyor ...

9.45 - 9.50 Madam Dumont yukarı çıkarken, misafirde bir yolunu bularak içeriye giriyor ve misafir odasının kapısını bularak içeriye giriyor ve misafir odasının kapısını Rosette'le Mangan'ın üzerinden kilitliyor. Bu arada Pettis'in sesini taklid ederek onlara da cevap veriyor. Dorothy, atıldı. «Sözünü kesip durmak hoşuma gitmiyor ama, Mangan'la Rosette, adama seslenip kim olduğunu sormak için bir hayli beklememişler mi? Yani kim bu kadar sabreder? Eğer, ben böyle birini bekleseydim, kapının açıldığını duyar duymaz, 'Kim o?' diye bağırırdım.» «Allah aşkına, sen neyi ispata çalışıyorsun? Hiç bir şeyi mi? Bundan emin misin? Sarışına o kadar kızma canım. Misafir, beklenilen zamandan daha önce gelmişti. Bunu unutma. Burnunu çekmenden peşin hükümlere saplandığın anlaşılıyor. Listeye devam edelim. 9.45le 9.50 arası daha başka şeyler de olmuş. Yani kaatil X'in eve girdiği anla, Grimaud'un odasına gittiği dakika arasında geçen müddet zarfında ...

9.45 - 9.50 Misafir, Ernestine Dumont'un peşinden yukarı çıkıp, üst katın koridorunda ona yetişiyor.

Kasketini çıkararak paltosunun yakasını indiriyor. Fakat maskesini çıkarmıyor. Grimaud, odanın kapısına geliyor ama misafiri tanımıyor. Ziyaretçi içeri dalarak, kapıyı çarpıyor.Bunu hem Mills, hem de Madam Dumont tasdik ediyor.) 9.50 - 10.10. Mills, koridorun ucundan kapıyı gözetliyor. Madam Dumont da merdivenden. 10.10 Silah patlıyor.

10.10 - 10.12 E. Dumont baygınlık geçiriyor veya hastalanıyor. Bu yüzden odasına gidiyor. {Not: Odasında uyuyan Drayman silah sesini duymuyor.)

10.10 - 10.12 Mangan, ön odanın kapısının kilitli olduğumu farkediyor. Kapıyı kırmağa çalışıyorsa da muvaffak olamıyor. Tam pencereden atlarken— 10.12 Biz geliyoruz, ön kapı açık. Yukarı çıkıyoruz.

10.12 - 10.15 Kapı, kerpetenle açılıyor. Grimaud, yaralı yaziyette bulunuyor. 10.15 Tahkikat başlıyor. Ambülans çağırtılıyor.

10.20 Ambülans geliyor. Grimaud götürülüyor. Rosette, ambulansa binerek babasıyla gidiyor. Hadley'in emri üzerine Boyd Mangan polise telefon etmek üzere aşağıya iniyor. Rampole; memnuniyetle, «Bu suretle,» diye mırıldandı. «Boyd'la Rosette temize çıkmış oluyor. Bu hususta saatleri dakikası dakikasına yazmam bile lüzumsuz. Ambülansdaki hastabakıcıların yukarı çıkması, doktorun muayenesi, Gri-ˈmaud'un aşağıya indirilmesi—adamlar trabzandan kaysa-lardı, yine en aşağı beş dakika alırdı. Yarabbi! Bunları ya-zınca vaziyet nasıl aşikar bir hal alıyor. Tabii hastahaneye gitmeleri daha da uzun sürdü. Halbuki Fley, Cagliostro

soka^ğında onu yirmi beş geçe vurulmuştul Şimdi— Rosette ambülansla gitti. Ambülans geldiği zaman Boyd, evdeydi. Zira onlarla yukarıya çıkıp, yine onlarla birlikte aşağıya indi. Yani onun şahidi var.» .

- «Suçları onların üzerine yıkmak istediğimi sanma!Bilhassa Boyd'un üzerine. Gördüğüm kadarı, iyi bir gençti o.» Kaşlarını çattı. «Tabii bu hususta yanılmadıysam o baş-ka. Yamam bülans,Grimaud'un evine 10.20 den evvel geldiyse vaziyet değişir.»

Rampole, omuzunu silkti. «Daha evvel geldiyse, Guil ford sokağından oraya uçtu demektir! Ambülans 10.15 den evvel çağırılmadı. Zaten arabanın beş dakika içerisinde Grimaud'un evine gelmesi de bir mucize sayılabilir ... Hayır, Boyd'la Rosette'in bu işle bir alakası yok. Sonra— demin aklıma gel^di. Kız, saat on buçukta Bumaby'in penceresinde ışık gör-düğü zaman hastahanedeydi. Yanında da şahitler vardı. Bunalan da yazıp, eğer varsa, diğer masumları da temize çıkaralım.

10.20 - 10.25 Ambülans geliyor. Grimaud'u alıp gidiyorlar. 10.25 Fley, Casliostro sokağında vuruluyor.

10.20 - 10:30 (En aşağı) Stuart Mills kütüphane de bi^zimle konuşarak suallere cevap veriyor. 10.25 Madam Dumont kütüphaneye geliyor.

10.30 Rosette, hastahanede, Bumaby'in penceresinden sızan ışığı görüyor. 10.25 - 10.40 Madam Dumont, bizimle kütüphanede kalıyor. 10.40 Rosette hastahaneden dönüyor.

10.40 Hadley'in çağırdığı polisler geliyor. Karaladıklarına son bir defa göz atmak için arkasına yaslanan Rampole, en alta upuzun, süslü bir çizgi çekti. «Böy^lece lüzumlu liste tamamlanmış oluyor. Üstelik iki kişinin daha masum olduğu da ortaya çıkıyor. Mills'le Madam Du^mont, suçlu olamazlar! Rosette'le Boyd da öyle. Böylece, evdekilerin, Drayman hariç, neler yaptıkları da anlaşılıyor.»

Kısa bir sessizlikten sonra Dorothy: «Fakat,» diye itiraz etti. «Mesele daha karıştı. Palto hakkındaki o parlak bulu-'şun ne olacak? Birinin yalan söylediğini iddia ediyordun. Bu ya Boyd'du ya da Madam Dumont. Fakat şimdi ikisi de temize çıktı. Belki, hizmetçi kız-yanı Anme-lakin o da olmaz. Öyle değil mi? Olmamalı?»

Yine birbirlerine baktılar, Rampole, müstehzi bir tavırla listesini katlayarak, cebine koydu. Dışarıda, gece rüzgar ıslık çalarak koşuyor, Dr. Fell ise küçük hücresinde, kapalı kapının arkasında ağır ağır dolaşıyordu.

Rampole, ertesi sabah geç kalktı. Bunun bir sebebi yorgunluk, bir sebebi de ertesi günü havanın çok kapalı olmasıydı. Genç adam. ancak saat ondan sonra gözlerini açtı. Etraf karanlık olduğu için ışıklar yakılmıştı. Üstelik hava çok soğuktu.

Rampole, gece Dr. Fell'i bir daha görmemişti. Kahvaltı için arka taraftaki küçük yemek odasına indiği zaman hizmetçi Vida, bir hayli hiddetliydi. Amerikalının önüne jambonlu yumurtasını koyarak: «Doktor şimdi yukarı d a,yıkanmağa çıktı,» diye haber verdi. «Bütün gece o fenni tecrübelerle uğraşmış durmuş. Kendisini bu sabah

saat sekizde, koltukta uyuklarken buldum. Artık bilmem Mrs. Fell ne diyecek, Hakikaten bilmem. Baş Müfettiş Mr. Hadley de biraz evvel geldi. Kendisi kütüphanede.»

Sabırsız bir tavırla ayağını şöminenin önündeki demire vurmakta olan Hadley, bu haliyle bir yarış atını andırıyordu. "Heyecanla bir haber olup olmadığını sordu. «Fell'i gördün 'mü? O mektupları okuyabildi mi? Ve öyleyse—»

Rampole, vaziyeti izah etti. «Ya sen neler öğrendin? Bir haber var mı?»

«Evet. Hem de mühim haberler. Hem Burnaby ve hem de Pettis suçsuz. İkisinin de şahitleri var.» Rüzgar, uğuldayarak terasdan ilerledi. Pencereler zangırdadı. Hadley, hala ayağını demire vuruyordu. «Dün gece Burnaby'le poker oynayan o üç arkadaşını gördüm. Laf aramızda, bunlardan biri Old Bailey hakimlerinden. Her halde bir hakimin masum olduğuna dair yemin edeceğini söylediği bir adamı mahkemeye sürükle ye mey iz. Burnaby, Cumartesi gecesi saat sekizden hemen hemen on bir buçuğa kadar poker oynamış. Bu sabah Betts'i de Pettis'in gittiğini söylediği tiyatroya yolladım. Adam Cumartesi gecesi hakikaten oradaymış. Tiyatro'daki barda çalışan garsonlardan biri kendisini tanıyormuş. Zannedersem ikinci perde onu beş geçe sona ermiş ... Bir iki dakika sonra da Pettis bara . gelerek bir viski soda istemiş. Garson buna yemin etmeğe hazırmış. Anlıyacağın Grimaud'un tam öldürüldüğü sırada, Pettis de içki Içiyormuş.» Rampole, kısa bir sessizlikten sonra: «Doğrusu,» diye mırıldandı. «Böyle bir şey

beklemiyordum. Fakat senin bunu kati olarak söylediğini d uymak-Had ley, şuna bakar mısın?» Gece hazırladığı listeyi uzattı.

Baş Müfettiş, buna bir göz attı. «Evet. Ben de bir liste yaptım. Seninki oldukça doğru. Bilhassa kızla Mangan meselesi. .. Tabii alakalı zaman hususunda kati bir şey söyleyemeyiz. Fakat bu da kafi.» Zarfı, avucuna vurdu. «Suçlu namzetlerinin azaldığını itiraf ediyorum. Drayman'la konuşmağa çalışmalı. Bu sabah eve telefon ettim. Grimaud'un cesedini oraya yollamışlar. Kimsenin aklı başında değ i İdi. Rosette'den fazla bir şey öğrenemedim. Sadece, morfin yapılan Drayman'ın hala yarı baygın olduğunu anlayabildim. Biz—» O ağır, gürültülü adımlarla bastonun sesini duyunca sustu.Sanki Dr.Fell de Hadley'in sözlerini duyarak, kapıda tereddütle duraklamıştı. Nihayet kapıyı açtı. içeri girerken gözlerinde o aşina pırıltı yoktu. Sanki şimdi o sıkıntılı sabahın bir parçasıydı. Ağır havada bir felaketin habercisi gizliydi adeta.

Hadley: «E?» diye sordu. «O kağıtlardan istediğini öğrene bildin mi?» Dr. Fell, ceplerini yokladı, nihayet siyah piposunu bularak yaktı. Cevap vermeden yalpalaya yalpalaya şömineye giderek, kibriti attı. Ve nihayet güldü. Ama istihzayla. «Evet, istediğimi öğrendim. Hadley, Cumartesi gecesi faraziyelerimi açıklarken seni istemiyerek iki defa yanlış yola şevkettim. Ne müthiş hatalardı bunlar! Ne korkunç, baş döndürücü bir budalalıktı! Eğer dün hakikati anlıyarak, şerefimi kurtarmasaydım, budalalara layık en ağır cezaya memnuniyetle katlanacaktım. Neyse ... Tek hata

benimki değildi. Kader ve vakalar daha da korkunç hatalara sebep oldular. Bunlar bir araya gelerek adi, bayağı ve iğrenç bir cinayeti, korkunç, anlaşılması imkansız, bir muamma haline soktular. Tabii kaatil de zekiydi. Bunu itiraf ediyorum. Fakat—evet istediğimi öğrendim.»

«E? O kağıtlardaki yazılar neymiş? Mektuplarda neler yazılıymış? »

Dr. Fell: «Hiç ... » dedi. Bu sözü usulca, ağır ağır söyleyişinde korkunç bir sey vardı. Hadley, havkırdı. «Yani—tecrübe muvaffak olmadı mı?» - «Hayır. Tecrübe muvaffak oldu.» Dr. Fell, gürledi. «O kağıtlarda hiç bir şey yoktu. Ne bir satır,—ne bir kelime! Cumartesi gecesi keşfedeceğimizi söylediğim o öldürücü sırlarla alakalı bir tek virgül bile göremedim, işte, demin bunu söylemek istiyordum. Yalmz-şey-evet. Bunların arasında mukavva gibi kalınca kağıtlar vardı. Üzerine de bir iki harf basılmıştı. » «O halde neden mektupları yaktı?»

«Çünkü .bunlar mektup değildi de ondan, işte mesele de bu! Biz bu yüzden yanıldık. Onların ne olduğunu hala anlıyamadın mı? Gel Hadley, bu işi bitirip, bu korkunç meseleyi de unutmağa çalışalım. Görünmeyen kaatille karşılaşmağı istiyorsun değil mi? Rüyalarımıza giren o Allanın belası hortlağı,—o içi boş adamı görmeği arzu ediyorsun? Pekala. Sizi tanıştıracağım. Araban burada mı? Haydi, gel öyleyse. Bakalım birine vaziyeti itiraf ettirebilecek miyim?» «Kime?»

«Grimaud'un evinde birine. Haydi, gel.»

Rampole, neticenin ufukta belirdiğini farkediyor, bundan da korkuyordu. Başı dönmeğe başlamıştı. Fakat kaatilin kim olduğunu da, tahmin edemiyordu. Motor yarı donmuştu. Hadley, arabayı zorlukla çalıştırabildi. Daha sonra bir kaç defa yol tıkandı ama Hadley küfretmedi bile. En sessizleri ise Dr. Fell'di.

Rus sel meydanındaki evin bütün perdeleri kapatılmıştı.

Bina bir gün evvelkinden daha da cansız duruyordu.Çünkü ölüm duvarlarının arasına süzülmüştü. Evin sessizliği dışarıya bile taşıyordu. Bu yüzden Dr. Fell'in çaldığı zilin akislerini durdukları yerden kolaylıkla duydular. Uzun bir müddet sonra başında bonesi, üzerinde beyaz önlüğüyle Annie eşikte belirdi. Rengi solmuş, adaleleri gerilmişti ama yine de sakindi.Dr. Fell:

«Madam Dumont'u görmek istiyoruz.» diye mı-rrldandı. Hadley, sükunetini bozmamasına rağmen çabucak dönerek ona baktı. Geri çekilmiş olan Annie, holdeki karanlık gölgelerin arasından konuştu.

Misafir odasını işaret ederek, fısıldadı. «Şey-şeyle beraber—ora da... Çağırayım—» Yutkundu. Dr. Fell, başını salladı. Diğerlerini şaşırtan bir sessizlikle ilerleyerek, misafir odasının kapısını usulca açtı.

Koyu kahverengi storlar açılmıştı. Kalın dantel perdeler dışarıdan süzülen ışığı bulanıklaştırmaktaydılar. Odanın daha geniş durmasına rağmen eşyalar gölgelerin arasında kaybolmuştu. Yalnız

bir tek şey hariç ... Beyaz satenle astarlanmış, pırıl pırıl, cilalı siyah tahtadan yapılmış bir şeydi bu. Yani— üstü açık bir tabut. Etrafında ince mumlar yanıyordu. Rampole, sonradan, bulunduğu yerden sadece ölünün burnunu görebildiğini hatırladı. Fakat o mumlar, çiçeklerin ağır rayihası veya tütsü kokusu onlara renksiz Londra'da olduklarını unutturdu. Şimdi rüzgarlı Macaristan dağlarında bir yerdelerdi sanki. Altın haç şeytanların içeri girmesine,sarımsaktan yapılmış çelenkler ise etrafla dolaşan vampirlerin yaklaşmasına mani oluyordu.

Fakat, ilk farkettikleri şey bu olmadı. Ernestine Dumont, tabutun yanında ayakta duruyordu. Bir eliyle bunun kenarını sıkı sıkı yakalamıştı. O titrek, hafif mum ışığı, ak düşmüş olan saçlarını altın rengine boyuyor, omuzları düşmüş, kamburu çıkmış kadına daha yumuşak ve genç bir hal veriyordu. Başını ağır ağır çevirdiği zaman gözlerinin kızararak çukura kaçmış olduğunu gördüler. Buna rağmen kadın hala ağlıyamıyordu. Göğsü kesik soluklarla inip kalkmaktaydı. Lakin omuzlarına uzun püsküllü, ağır, neşeli, kırmızı işlemeli sarı bir şal almıştı. Şalın boncuk işlemeleri ışıkta alev alev yanıyor, adeta hareket ediyordu. Barbarca bir şeydi bu. Sonra— Ernestine Dumont onları gördü. Sanki ölüyü korumağa çalışıyormuş gibi iki eliyle tabutun kenarını tuttu. Titrek mum ışığında iki tarafa açılmış kollarıyla bir heykeli andırıyordu. Dr. Fell, şefkatle: «Her şeyi itiraf ederseniz, rahatlarsınız, Madam,» diye fısıldadı. «Bana inanın. Çok rahatlarsınız.»

Rampole, bir an kadının nefesinin durduğunu sandı.Sonra Ernestine Dumont, öksürürmüş gibi bir ses çıkardı. Istırabın çılgınca bir neşeye dönmeden evvelki haliydi bu. «itiraf mı edeyim?» dedi. «Budalalarl Demek böyle düşünüyorsunuz? Hoş, bu bana vız gelir, itiraf ha? Demek cinayeti itiraf edeceğim?»

Dr. Fell, başını salladı. «Hayır.» Sakin sesi odada ağır akisler yaptı. Kadın, hayretle ona baktı. Ve ilk defa gözlerinde müthiş bir korku da belirdi. Kendisine yaklaşan Dr. Fell: «Hayır,» diye tekrarladı. «Siz kaatil değilsiniz. Müsaadenizle size ne olduğunuzu anlatacağım.» Mumların ışığında kara bir heyula gibi kadının tepesine dikilmişti. Fakat hala şefkatle konuşuyordu. «Dün, O'Rourke adlı biri bize bazı şeyler anlattı. O sırada sah nedeki-veya sahne haricindeki—oyunlarını ekseri bir yardımcı sayesinde yapılabildiğini söyledi. Bu hadise o oyunlardan farklı değil. Siz, o hokkabaz ve kaatilin yardımcısısınız. » Ernestine Dumont: «içi boş adamın.» diye mırıldandı. Sonra da birdenbire deli gibi gülmeğe başladı.

Dr. Fell: «içi boş adam.» diyerek sessizce Hadley'e döndü. «Hakikaten içi boş adam. Bu ad bir bakıma korkunç ve müstehzi bir şaka sayılabilirdi. Çünkü hakikatti. Fakat biz bunu bilmiyorduk, işte işin tüyler ürperten ve bir cihetten de insanı utandıran tarafı. Aradığın kaatili görmek istiyor musun?» Dr. Fell, içini çekti. «Kaatil orada yatıyor. Artık onun hakkında hüküm veremiyeceğiz.» Ağır bir hareketle Dr. Charles Grimaud'nun bembeyaz, hareketsiz çehresini işaret etti...

20. İKİ KURŞUN

Dr. Fell, sanki ölüyü korumak istiyormuş gibi tabutun önünde büzülmüş olan kadına ısrarla bakıyordu. «Madam,» diye devam etti. «Sevdiğiniz adam öldü. Artık o kanunun erişemiyeceği bir yerde. Ne yaptıysa bunun cezasını da çekti. Şimdi size ve bana düşen vazife.— yaşayanların incinmemesi için bu işi örtbas etmek. Fakat—cinayete iştirak etmemenize rağmen yine de bu işe karıştınız. Bana inanın. Vaziyeti, sizden bahsetmeden anlatabilseydim, bunu da yapacaktım. Istırap çektiğinizi biliyorum. Fakat bütün meseleyi izah etmek zorundaydım. Bunu da. sizi işe karıştırmadan yapmak imkansızdı. Anlıyorsunuz değil mi? Onun için Baş Komiser Hadley'i bu hadisenin örtbas edilmesi lazım geldiğine ikna etmeliyiz.» Sesinin tonu, bu Gideon Fell denilen adamın değişmeyen, bitip tükenmek bilmeyen, hudutsuz merhameti, kadını, göz yaşlarından sonra gelen uyku gibi yatıştırdı. O çılgınca hali kalmamıştı artık.

Kısa bir sessizlikten sonra adeta heyecanla: «Biliyor musunuz?» diye sordu. «Hakikaten biliyor musunuz? Beni aldatmayın!» «Evet. Hakikaten biliyorum.»

Ernestine Dumont, ifadesiz bir sesle: «Yukarı çıkın,» dedi. «Onun odasına gidin. .Ben de biraz sonra geleceğim. Ben şimdi—sizinle konuşamayacağım. Düşünmem lazım ve—Rica ederim, ben gelinceye kadar başkalarına bir şey söylemeyin. Lütfen! Hayır! Kaçacak değilim!» Dışarı çıkarlarken Dr.Fell,sert bir hareketle Hadley'i susturdu. Yine sessiz sedasız loş

merdivenlerden üst kata tırmandılar. Kimsenin yanından geçmediler. Kimseyi görmediler. Nihayet tekrar çalışma odasına girdiler. Burası o kadar karanlıktı ki, Hadley masadaki mozaik lambayı yakmağa mecbur oldu. Kapının sıkıca kapalı olup olmadığına baktıktan sonra da çıldırmış gibi döndü. «Fley'i Grimaud'un öldürdüğünü mü söylemeğe çalışıyorsun?» «Evet.»

«Demek adam hastahanede. şahitlerin gözleri önünde pençeleşirken kalkıp Cagliostro sokağına gitti ve—»

Dr. Fell, sakin sakin: «O zaman değil,» diye cevap verdi. «Zaten anlamadığın da bu. Yine bu yüzden ters yola saptın. Ben de işin altüst olduğunu söylediğim zaman bunu kasdediyordum. Fley, Grimaud'dan evvel öldürüldü. Daha da fenası Grimaud bize hakikati olduğu gibi anlatmağa çalışıyordu. Artık ümit kalmadığını, kurtuluş olmadığını anlamıştı. Öleceğini bildiği için hakikati söyledi. Fakat biz bunu yanlış anladık. Adamın tek iyiliği de bu oldu galiba ... Otur. Sana meseleyi anlatmağa çalışacağım. Üç esas noktayı kavradıktan sonra benim yardımıma ihtiyacın kalmayacak. Mesele kendi kendisini izah edecek adeta.» Hırıltılı hırıltılı nefes alarak masanın arkasındaki koltuğa çöktü. Bir müddet boş gözlerle mozaik lambaya baktıktan sonra, sözlerine devam etti. «O üç esas nokta şunlar:

1. Henri ağabey yoktu. Sadece iki kardeş vardı.
2. Her iki kardeş de hakikati söylüyorlardı.
3. Zaman meselesi vakanın altüst olmasına yol açtı...

Bu hadisede çok şey zamana dayanıyordu. Kısacık müddetlere. Ka^atilden 'içi boş adam' diye bahsedildi. Gizli bir alaydı bu. Zamanın yanlış anlaşılması ve üstelik bunun meselenin can alacak noktasını teşkil etmesi de ikinci bir alay. Olanları düşünecek olursan, bunu da kolaylıkla görürsün. Dün sabahı hatırla! Cagliostro sokağında bir acaiplik olduğuna inanmağa başlamıştım. Sözüne güvenilir üç şahit de Fley'in tam saniyesi saniyesine onu yirmi beş geçe vurulduğunu söylemişlerdi. Dalgın dalgın, 'Saat hususunda bu kadar uyuşmaları şaşılacak bir şey,' dedim. Sokak kazalarında en soğukkanlı şahitler bile dikkatle saatlerine bakmazlar. Nadir olarak baktıkları zaman da bu hususta ağız birliği etmiş gibi konuşmazlar. Fakat şahitler dürüst insanlardı. Bu ağız birliğinin de bir sebebi olmalıydı. .. Yani—saat adeta onlara zorla kabul ettirilmişti... Tabii! Zira, maktulun yere yığıldığı yerde ışıklı bir vitrin vardı. Civardaki tek ışıklı vitrin. Kuyumcu dükkanına aitti bu. Derhal dikkati çekiyordu. Vitrinden süzülen ışık kurbanı aydınlatmaktaydı. Kaatili arayan polis de ilk iş oraya koşmuştu. Yani burası tabii bir şekilde bakışları üzerine çekiyordu. Ve o vitrinde, en ortada acaip biçimiyle göz alan koskocaman bir saat vardı. Polis, zamanı anlamak için bu saate baktı. Diğerleri de öyle. işte bu yüzden vakit hususunda ağız birliği etmiş gibi konuştular. Fakat —o sırada pek de ehemmiyeti olmayan bir şey aklıma takıldı. Grimaud vurulduktan sonra sen adamlarım bu eve çağırdın. Sonra da bunlardan birini şüphelendiğin Fley'i yakalaması için derhal yolladım Şimdi— adamların buraya kaçta geldiler?»

Buna Rampole, cevap verdi. «Takriben onu kırk geçe.Bunu listeme yazdım.» Dr. Fell: «Ve,» dedi. «Bir memur Fley'in yakalanması için derhal gönderildi. Bu adam Gagliostro sokağına-kaçta erişti? Oraya ne zaman gitti? Fley öldürüldükten onbeş-yirmi dakika sonra. Fakat o kısacık zaman zarfında neler olmuştu? inanılmayacak bir sürü şey. Fley, bir doktorun evine götürülmüş, orada ölmüş, muayene edilmiş, hüviyetinin tespiti için üzeri aranmış, gazetenin yazdığına göre kısa bir gecik^meden sonra' araba gelmiş ve ceset morga kaldırılmıştı! Bütün bunlar o kısa müddet zarfında olmuştu. Zira Hadley'in adamı Cagliostro sokağına eriştiği zaman, her şey olup bitmişti. Heyecan çoktan sona ermişti, inanılacak şey miydi bu? Maalesef o kadar kalın kafalıyım ki, dün sabah mücevhercinin vitrininde saati gördüğüm zaman yine de bir şey anlamadım ... Tekrar dünü düşünün ... Dün sabah, bizim evde yemek yedik. Pettis geldi. Onunla kaça kadar konuştuk?»

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra Hadley, birdenbire parmaklarını şaklatarak: «Ona kadar,» diye cevap verdi. «Tam ona kadar! Evet! Zira Pettis gitmek üzere' ayağa kalktığı zaman Big Ben çalmağa başlamıştı.»

«Tamam. Pettis, evden çıktı. Biz. onun arkasından şapkamızı paltomuzu giyip otomobille doğruca Cagliostro sokağına gittik. Zamanı bol bol tutalım isterseniz. Şapka giymek, aşağıya inmek. Pazar sabahı tenha yollardan pek yakındaki bir yere gitmek... Cumartesi gecesi trafik fazlayken bu yol sadece on dakika sürmüştü. Pazar sabahı bütün bu işlerin yirmi dakikadan fazla aldığını iddia edecek değilsiniz ya?

Fakat Cagliostro sokağında bana kuyumcuyu gösterdiğiniz zaman o acaip saat onbiri çalıyordu... Fakat o dalgınlığım ve budalalığım yüzünden, saate bakıp düşünmeği akıl edemedim. Tıpkı o üç şahidin gece o heyecan arasında düşünemedikleri gibi... Saat çaldıktan hemen sonra Somers'le O' Rourke bizi Burnaby'nin dairesine çağırdılar. Orada uzun bir araştırma yaptık, O'Rourke'la konuştuk. Akrobat bize izahat verirken, sadece rüzgarın uğultusunun duyulduğu o sakin sokakta yeni bir sesin akisler yaptığını farkettim. Kilise çanları çalıyordu. E? Kilise çanlan kaçta çalar? Her halde on birden sonra değiL. Zira o sırada ayin başlamıştır. Çanlar, ayine hazırlık olmak üzere ekseri on birden evvel çalınır. Fakat o Alman saatine göre on biri çoktan geçmişti. İşte o zaman beynim uyuşukluktan kurtuldu. Big Ben'i ve Cagliostro sokağına gelişimizi hatırladım. Big Ben'e karşılık yabancı bir saat! Big Ben yanlış olamazdı. O halde? Kuyumcunun vitrinindeki saat kırk dakika kadar ileriydi, İşte bu yüzden Cagliostro sokağındaki hadise onu yirmi beş geçe olmamıştı. Aslında Fley ona çeyrek kaladan daha önce—takriben dokuzu kırk geçe öldürülmüştü. Şimdi—biri er veya geç bunun farkına varacaktı. Belki varmıştı bile. Böyle şeyler resmi tahkikatlarda çabucak ortaya çıkar. Muhakkak biri saatin doğru olmadığını iddia edecekti. O zaman ümit ettiğim gibi hakikati görebilecek miydin? Yoksa aklın büsbütün mü karışacaktı? Bunu bilmiyorum ... Ne olursa olsun, Cagliostro sokağındaki cinayet maskeli adam saat ona

çeyrek kala bu evin kapısını çalmadan bir kac dakika evvel işlenmişti.»

Hadley. itiraz etti. «Fakat hala anhyamadım—»

«İmkansız vaziyeti mi anlıyamadın? Orası öyle. Fakat artık hadiseyi sana başından sonuna kadar rahatça anlatabileceğim.»

«Ala. Fakat evvela şunu anlayayım: Eğer Grimaud. dediğin gibi Fley'i Cagliostro sokağında dokuz kırk beşten evvel vurduysa—»

Dr. Fell: «Ben öyle bir şey söylemedim,» dedi. - «Ne?»

«Sabırla anlatacağım hikayeyi başından sonuna kadar dinlersen, esrarı da çözersin. Geçen hafta, Çarşamba gecesi mazinin karanlıklarından sıyrılan Fley, ortaya çıktı. Mezarından fırlamıştı o.

Warwick meyhanesinde korkunç bir şekilde ağabeysini tehdit etti. Ve—Grimaud derhal onu öldürmeğe karar verdi. Zaten bu esrarlı vakada Fley'in bir tek düşmanı vardı: Grimaud. Yalnız o, Fley'i öldürmeği isteyebilirdi. Yarabbi! Hadley, adam bunu aklına koymuştu. Zengindi, emniyetteydi. Mazi gömülmüşttı. Herkes kendisine hürmet ediyordu. Sonra' birdenbire kapı açılmış ve içeriye mütebessim bir yabancı girmişti. Küçük kardeşi Pierre. Hapishaneden kaçan Grimaud, kardeşlerinden birini, onun diri diri gömüldüğünü bilmesine rağmen, ölüme terketmişti. Diğerini de öyle ama kader buna mani olmuştu, ingiltere hükümetinden iade edilmesi istenir—ve memleketinde de asılabilirdi. Ve Pierre Fley bunca sene sonra izini bulmuştu. Şimdi Fley'in o gece

birdenbire içeri dalıp Grimaud'a söylediklerini iyice düşünün. Onun bazı şeyleri neden söylediğini veya yaptığım anlamağa çalışın. O zaman Pierre Fley'in sanıldığı kadar deli olmadığım anlayacaksınız? Mesela —madem 'adam hususi bir intikam peşindeydi, o halde neden Grimaud'un karşısına arkadaşlarının yanında dikildi? Niçin gizli kalpaklı, imalı bir şekilde konuştu? Adam, ölmüş olan diğer ağabeysini bir silah gibi kullandı. Zaten Fley, yalnız o zaman ölmüş olan ağabeysinden bahsetti. Neden adam, 'Ağabeyim sizin için benden daha tehlikeli olabilir,' dedi? çünkü, Grimaud'un asılmasına ölmüş olan Nicholas sebep olacaktı. Neden, 'Canınızı almağı ben istemiyorum, o istiyor,' diye mırıldandı? Niçin, 'Sizi ziyarete gelsin mi?' dedi. Neden bu sözlerden sonra Grimaud'a üzerinde açık adresi bulunan kart vizitini verdi. Karvizitini vermesi, sözleri ve sonraki hareketleri bir arada çok manidar tabii. Fley, Grimaud'u arkadaştı a nnın yanında korkuturken şunları söylemek istiyordu. ':E, ağabey? Gençken çaldığımız paralara kondun. Artık zengin ve rahatsın. Ben fakirim,—işimden de nefret ediyorum. Gelip beni bu adreste arayacak mısın? Bu meseleyi seninle dostça halledecek miyiz? Yoksa polisleri peşine takayım mı?» Hadley, usulca mırıldandı. «Şantaj ... »

«Evet. Fley'in akli muvazenesi bozulmuştu ama adam aptal değildi. Şimdi Grimaud'a söylediği son tehdit dolu sözleri hatırla. Her halde onun neyi ima ettiğini kolaylıkla anlayacaksın. 'Ben de ağabeyimle beraberken kendimi tehlikeye atıyorum. Fakat bunu göze almağa hazırım. Bu defa. sonradan da olduğu gibi ağabeysi

Grimaud'u kasdediyordu. 'Ağabey, sen beni de 'diğer kardeşini öldürdüğün gibi ortadan kaldırmağa çalışabilirsin. Fakat artık bu tehlikeyi göze alacağım. Seni dostça ziyaret edeyim mi? istersen öbür ağabeyimi yollarım. O seni astınr.' Pierre Fley'in daha sonraki hareketlerini.öldürüldüğü gece yaptıklanm hatırlayın. Adam. neşeyle temsillerinde kullandığı aletleri kınp, yaktı... Ya O'Rourke'a söyledikleri? Bu öğrendiğimiz şeylerden son~ra o sözler ancak bir tek manaya gelebilir. Pierre Fley, şunları söyledi: Artık işim bitti. Bunlara ihtiyacım kalmadı. Sana söylemedim mi? Ben, ağabeyimi görmeğe gidiyorum. O bir şeyler yapacak ve böylece o eski mesele de halledilmiş olacak.[1] Anlıyacağınız Grimaud, ona para vermeğe razı olmuştu. Fley, eski hayatını tamamiyle geride bırakmak niyetindeydi. Mezarına dönüyordu o. Zengin bir ölü olacaktı. Pierre Fley, ortadan kalkacak, yerini hali vakti yerinde bir adam alacaktı. Fley, O'Rourke'a meseleyi daha açıkça anlatamazdı tabii. Fakat zavallı ağabeysinin ne sinsi, ne hilekar bir mahlûk olduğunu biliyordu. Vaktiyle bunu iyi öğrenmişti. O'Rourke'dan ayrılırken, ona tehlikeden bahsedemez, ağabeysini ele veremezdi. Zira Grimaud'un para vermesi ihtimali vardı. Bu yüzden sadece bir imada bulundu:

'Bu işi yaptıktan sonra başıma bir şey gelirse, ağabeyimi benim oturduğum sokakta bulabilirsin. Kendisi aslında orada oturmuyor ama geçenlerde bir oda tuttu.'

Bu son sözleri biraz sonra izah edeceğim. Şimdi Grimaud'a dönelim. Aslında Grimaud, Fley'e beş para

bile vermek niyetinde değildi. Fley. ölecekti. Grimaud, canını sıkan bu kardeşi yüzünden rahatsız olmağı istemiyordu. Grimaud zeki, kurnaz ve sinsi bir adamdı. Üstelik o sihirli şeylerden, böyle oyunlardan da çok hoşlanıyordu. Evet, Fley, ölecekti.Fakat bu göründüğünden daha da zor bir işti... Fley, kendisine gizlice gelmiş olsaydı,—arkadaşları onunla kendisi arasında bir bağ kuracak vaziyette olmasalardı, kardeşini çabucak ortadan kaldıracaktı. Fakat Fley, akıllılık etmişti. Cüretkar bir tavırla ortaya çıkarak, adım, adresini vermiş, Grimaud'un arkadaşları önünde onun hakkında karanlık bir takım sırlar bildiğini ima etmişti. Hoş bir vaziyet değildi bu. Zira Fley bir cinayete kurban gittiği takdirde, arkadaşlarından birinin, "A, a ... Bu o gece meyhaneye gelen adam değil mi?' demesi ihtimali vardı. Tabii bunu tehlikeli soruşturmalar takib edecekti. Zira belki de Fley başkalarına da kendisi hakkında bir şeyler söylemişti. Sadece kardeşinin Grimaud'u ne gibi korkunç bir sırla tehdit ettiğini saklayacağı aşikardı. Zaten Fley de bu yüzden susturulacaktı. Fley'e ne olursa olsun, adam nasıl ölürse ölsün Grimaud'a yine bir şeyler sorulacaktı. En iyisi, Fley kendisini öldürmek istiyormuş, gibi bir tavır takınmak olacaktı, işte Grimaud bu yüzden kendisine (fazla dikkati çekmeyen bir tarzda) tehdit mektupları yollamağa, ev halkını zekice bir şekilde heyecanlandırmağa başladı. Sonunda da Fley'e gitmeğe karar verdiği gece herkese adamın evine geleceğine dair tehditler savurduğunu söyledi.O parlak cinayet

planını nasıl tatbik etmeği düşündüğünü biraz sonra göreceksiniz.

«Grimaud, bu meseleyi iyice düşünmüştü... Kendisini öldürmeğe karar vermiş olan cani Fley. Cumartesi gecesi onu ziyaret edecekti. Bunu şahitler de göreceklerdi. Fley, çalışma odasına girecek ve ikisi yalnız kalacaklardı, içeriden bir takım sesler aksedecekti. Mün aka şa. D öğüş, Patlayan bir tabanca. Bir düşme. Kapı açılınca Grimaud'u yalnız bulacaklardı. Fakat adamın yan tarafında görünüşte korkunç, aslında sathi bir kurşun yarası da olacaktı. Silah içeride bulunmayacaktı. Pencereden ise Fley'e ait bir ip sarkacaktı. Herkes onun ipten kayarak kaçtığını sanacaktı.Unutmayın, hava raporunda o gece kar yağmayacağı bildirilmişti. Onun için ortaya ayak izi meselesi de çıkmaya çaktı. Grimaud, 'Beni öldürdüğünü sandı,' diyecekti. 'Ben de ölmüş gibi yaptım. Nihayet o kaçtı. Hayır, hayır. Polisi o zavallının peşine takmayın. Bana bir şey olmadı.' Ertesi gün Fley odasında Ölü bulunacaktı.İntihar etmiş tabii.herkes tabancasını göğsüne dayayarak tetiği çektiğini sanacaktı. Silah yanında, intihar mektubu da masanın üzerinde dura çaktı. Grimaud'u öldürdüğünü zannetti. Ümitsizlikten canına kıydı' denilecekti... işte dostlarım Grimaud herkesi kandırmak için böyle bir oyun hazırlamıştı.» Hadley: «Fakat bunu nasıl yaptı?» diye sordu. «Zaten evdeki pazar çarşıya da uymadı.»

«öyle. Zira planı altüst oldu... Çoktan ölmüş olan Fley, Cagliostro sokağında yatarken, ikinci bir Fley kendisini nasıl ziyarete gelecekti? Bu esrarlı oyun nasıl

oynanacaktı? Bunları sırası gelince anlatacağım. Grimaud, Madam Dumont'un yardımıyla bazı hazırlıklar yapmıştı. Fley'e, onunla, tütüncü dükkanının üzerindeki odasında konuşacaklarını söylemişti. Kardeşine kendisini Cumartesi gecesi dokuzda: beklemesini tembih etmiş, 'Sana istediğin parayı getireceğim.' demişti. {Neşeyle eşyalarını yakan ve sahneye çıkmayı da reddeden Fley'in tiyatrodan sekizi çeyrek geçe ayrıldığını hatırlayın.}. Grimaud, Cumartesi gecesini seçmişti. Zira o gece çalışma odasından çıkmadığını, o sırada rahatsız edilmekken hoşlanmadığını herkes biliyordu. O geceyi seçti, çünkü bodrum kapısından girip çıkmak niyetindeydi. O katta odası olan Annie de Cumartesi geceleri izinliydi. Grimaud'un saat yedi buçukta çalışma odasına çıktıktan sonra,— dokuz elli'de misafiri içeri almak için kapısını açıncaya kadar hiç kimse tarafından görülmediğini biliyorsunuz. Madam Dumont, dokuz buçukta kahve fincanını almağa gittiği zaman Grimaud'nun kendisiyle konuştuğunu iddia etti. Biraz sonra bu sözlere neden inanmadığımı anlatacağım. Aslında Grimaud, o sırada çalışma odasında değildi. Cagliostro sokağındaydı o. Madam Dumont'a saat dokuz buçukta çalışma adasının kapısının önünde dolaşmasını, içeriden çıkıyormuş gibi yapmasını tembih etmişti. Neden? Grimaud, Mills'e saat tam dokuz bucukta yukarı, çıkmasını ve koridorun ucundaki odasından kapıyı gözetlemesini emretmişti de. ondan. .. hazırlanan oyunu, hileyi yutacak olan baş şahit Mills'di. Fakat sekreter yukarıva çıkıp, çalışma adasının önünden geçerken Grimaud'la konuşmağa veya

onu görmeğe kalktığı takdirde, Ernestine Dumont genç adama mani olacaktı. Madam Dumont. kemerin altında bekleyecek. Mills meraklandığı takdirde kendisini oradan uzaklaştıracaktı. Hileyi yutturmak için Stuart Mills'i seçmişlerdi. Neden? Çünkü Mills, vazifesine düşkün olduğundan verilen emri yerine getirmekle beraber, Fley'den. çok korktuğu için o 'içi boş adam' merdivenlerden çıktığı zaman işe karışmayacaktı. Mills, adam, çalışma odasına girmeden önceki 'tehlikeli anlar' sırasında maskeli misafire hücum edecek tipte bir insan değildi. Halbuki Mangan hatta Drayman düşmana Kaldırabilirlerdi. Üstelik Grimaud. Mills'in odasından çıkmağa bile cesaret edemiyeceğini biliyordu. Ona, odasında oturması söylenmişti. Sekreter de bu emri yerine getirecekti. Sonra— Mills'in seçilmesinin bir sebebi de onun kısa boylu oluşuydu. Ne demek istediğimi biraz sonra anlayacaksınız ... Şimdi—Mills'e dokuz buçukta yukarıya çıkarak, kapıyı gözetlemesi söylenmişti. Zira 'içi boş adam' da bundan bir iki dakika sonra ortaya çıkacaktı. Fakat 'içi boş adam' geç kaldı. Tezatları unutmayın. Mills'e, dokuz buçuk, denilmişti, Mangan'a on. Bunun sebebi aşikar. Aşağıda, misafirin geldiğini söyleyerek, Madam Dumont'u destekleyecek bir şahidin bulunması lazımdı. Fakat Mangan, ziyaretçiyi merak eder, 'içi boş adam' a meydan okuyabilirdi. Bu yüzden Grimaud ona şaka yollu ziyaretçinin gelmiyeceğini-*veya hiç olamazsa ondan sonra uğrayacağını söyledi. Mangan'ı şaşırtması şarttı. Zira ancak, o tereddütle beklerken 'içi bos adam' tehlikeli kapının önünden geçerek yukarı çıkabilirdi. Üstelik,icap

ettiği takdirde Mangan'la Rosette'i içeri kilitlemesi işten bile değildi. .. Diğerlerine gelince... Annie, sokaktaydı. Drayman'a bir konser bileti verilmişti. Burnaby,muhakkak klübünde poker oynuyordu. Pettis de tiyatrodaydı. Meydan boştu yani... Dokuza doğru.-«-herhalde dokuza on kal a «—Grimaud, bodrum kapısından çıkarak evden uzaklaştı. Başı derde girmişti bile. Hava raporuna rağmen, kar saatlerden beri lapa lapa yağıyordu. Fakat Grimaud'un buna pek aldırdığı yoktu. Adam, işini bitirip dokuz buçukta döneceğini sanıyordu. Kar nasıl olsa yağmaya devam edecek ve ayak izlerini de örtecekti. Aynı şekilde sonradan güya pencereden kaçan misafirin ayak izleri bırakmamış olmasına da şaşılmayacaltı. 'Kar örtmüş bunları...' denilecekti. Her ne hal ise ... Planını tatbike başlamış olan Grimaud'un artık geri dönmesi imkansızdı.çıkarken yanına . sahibinin tayini anlaşılması imkansız olan eski bir Colt revolver almıştı. İçinde iki kurşun vardı bunun. Başına nasıl bir şapka geçirmişti bilmiyorum. Fakat paltosu, kızamık çıkaran çocuk gibi benek benek, sapsarı, göz alıcı bir tvidden yapılmıştı. Üstelik vücuduna göre bir hayli büyüktü bu. Grimaud, paltoyu böyle bir şey giymeyeceğini bildikleri için almıştı. Kendi sin i gören olursa da tanımayacaktı.»

Hadley, sözünü kesti: «Bir dakika! Şu paltoların renk -değiştirme meselesi ne olacak? Bu o akşam daha önce oldu herhalde, işin içyüzü nedir?»

«Senden yine son hileye kadar beklemeni rica edeceğtim. Bu da onunla alakalı zaten ... Grimaud, Fley'i ziyaret etmek niyetindeydi. Kardeşinin odasında,

onunla bir müddet dostça konuşacaktı. Kendisine, 'Bu mezbeleden çık kardeşim,' diyecekti. 'Bundan sonra rahatın yerinde olacak. Lüzumlu her şeyi yapacağım. En iyisi bu işe yaramayan eşyalarımı burada bırakarak, benim evime gel. Ev sahibine haber vermedin. Onun yerine bu eşyaları alsın işte!' Yani Fley'e, ev sahibine, iki manaya gelecek bir pusula yazdırmak için elinden geleni yapacaktı. 'Tamamiyle gidiyorum ..' veya 'Mezarıma dönüyorum ...' Bu pusula, Fley'in cesedi, elinde tabancayla bulunduğu zaman "bir intihar mektubu sanılmalıydı.» Dr. Fell, öne doğru eğildi. «Bu pusula da yazıldıktan sonra -Grimaud, Colt'u çıkararak namluyu Frey'in göğsüne dayayacak ve gülerek tetiği çekecekti... Kardeşinin o odası, boş bir binanın en üst katındaydı. Ev sahibi, bodrumda oturuyordu.Üstelik Cagliostro sokağının en meraksız adamıydı o. Silah sesi,—bilhassa namluyu iyice Fley'in göğsüne dayanmış olan tabancanın boğuk gürültüsü duyulmayacaktı. Ceset, bir müddet sonra bulunacaktı. Muhakkak ki Fley'in öldüğünü en erken, ertesi sabah anlayacaklardı. O sırada Grimaud ne yapacaktı? Fley'i öldürdükten sonra silahı kendisine çevirerek tetiği çekecekti. Hafif bir yara alması lazımdı. Bu iş için kurşunun etine saplanmasına bile razıydı. Grimaud, bir boğa kadar kuvvetli, sinirleri çelik gibi bir adamdı. Bunu seneler önceki üç tabut hadisesinden anlıyoruz ... Evet, kendisini hafifçe yaraladıktan sonra tabancayı Fley'in yanında bırakacaktı, Büyük bir soğukkanlılıkla yarasının üzerine mendilini veya bir pamuk parçası koyacak ve üzerine de plaster yapıştıracaktı. (Zamanı gelince, bunları söküp

atacak ve yarasını açacaktı tabii.) Evet... Grimaud, yaralı vaziyette evine dönecek, Fley'in kendisini ziyarete geldiğini ispat edecek olan tiyatro oyununu sahneye koyacaktı. Tabii neticede resmi soruşturmadaki jüri Fley'in onu görmeğe geldiğine, kendisini vurduktan sonra Cagliostro sokağına döndüğüne ve aynı tabancayla intihar ettiğine iyice inanacak,—bundan şüphe bile etmeyecekti. Buraya kadar oları kısmı anladınız mı? Tersine dönmüş bir cinayetti bu... Evet, Grimaud'un planı buydu işte. Bu planı tatbik etmek niyetindeydi o. istediğini yapabilseydi, hakikaten ustalıkla işlenmiş bir cinayet olacaktı. Herhalde hepimiz de Fley'in intihar ettiğine derhal inanacaktık ... şimdi, planın tatbikinde bir tek güçlük vardı. Birinin—Grimaud olarak tanınmasa bile,—bir yabancının,. Fley'in evine gittiği görüldüğü takdirde her şey mahvolacaktı. O zaman Fley'in ölümünün intihar olduğuna derhal inanmazlardı. Eve, bir tek kapıdan giriliyordu. Dükkanın yanındaki kapıdan. Üstelik Grimaud'un sırtında, mahalleyi daha evvel tetkik ederken giydiği o göz alıcı palto da vardi. (Bildiğiniz gibi tütüncü Dolberman onun civarda dolaştığını görmüştü.) Nihayet Grimaud, Bumaby'in gizli katını hatırladı ve bu güçlüğü de böylece yenmiş oldu. Bumaby'in Cagliostro sokağındaki katını Grimaud'dan başka kim bilebilirdi?' Burnaby, bize o tabloyu yaptıktan sonra, gizli bir maksadı olduğunu sanan Grimaud'un kendisini yalnız sıkıştırmakla kalmayıp, gözetlediğini de söyledi. Tehlikede olduğunu sanan bu adamın Burnaby'i bir gölge gibi takib ettiği muhakkak. Evet... Grimaud, katı biliyordu. Yine bu

gözetlemelerin sonunda Rosette'de anahtar olduğunu da öğrenmişti, işte bu yüzden zamanı gelip, Bumaby'in katını kullanabileceğini anlayınca kızındaki anahtarı da çaldı... Bumaby'in katının olduğu bina, Fley'in pansiyonuyla aynı taraftaydı. Cagliostro sokağındaki bütün evler birbirine bitişikti. Üstelik damlar da düzdü. Yani sokağın bir ucundan diğer ucuna, damların üzerinde yürümek suretiyle gidebilirdiniz. Sadece aralardaki alçak duvarları asmanız lazımdı, işte o kadar. Unutmayın hem Burnaby ve hem de Fley, en üst katta oturuyorlardı. Ressamın dairesine bakmağa çıktığımız zaman ne gördüğümüzü hatırlıyor musunuz? Tam kapının yanında ne vardı?» Hadley, başını salladı. «Tamam! Tavandaki kapağa tırmanmak için kullanılan bir el merdiveni.»

«Evet. Fley'in oda kapısının hemen önündeki sahanlıkta da alçak bir tepe camı var. Oradan da dama çıkılıyor. Grimaud'un Cagliostro sokağına arka yoldan gitmesi kabildi. Sokakta gözükmesine lüzum yoktu. Bumaby'in penceresinden gördüğümüz geçitten istifade edebilirdi. Cinayet gecesi de öyle yaptı. O da Rosette'le Burnaby gibi arka kapıdan girdi. Üst kata, oradan da dama çıktı. Süratle ilerleyerek, nihayet Fley'in odasının bulunduğu binaya geldi. Tepe camından sahanlığa indi. Artık kimseye gözükmeden gidip geleceğini biliyordu. Üstelik Burnaby'nin klüpte poker oynadığından da emindi... » Dr. Fell, bir an durdu. «Ondan sonra her şey altüst oldu ... Grimaud'un Fley'in odasına ondan evvel gitmesi lazımdı. Zira, Fley onun tepe camından girdiğini görünce muhakkak şüphelenecekti. Bu. da olmazdı tabii.

Halbuki Fley'in bu işten çoktan şüphelenmeğe başladığını biliyoruz. Belki de buna Grimaud'un Fley'e o acaip iplerinden birini getirmesini söylemesi sebep olmuştu.,. Grimaud bu ipi delil olarak kullanmak niyetindeydi... Veya Fley, Grimaud'un bir kaç günden beri Cagliostro sokağında dolaşmasından endişelenmişti... Hatta belki de etrafı tetkike çıkan ağabeysinin damdan dama geçerek Bumaby'in dairesi, ne indiğini görmüştü. Fley'in ağabeysinin o sokakta bir oda tuttuğunu sanmasının bir sebebi de buydu belki... Her ne hal ise ... iki kardeş saat dokuzda, o hava gazı lambasının aydınlattığı odada buluştular. Nelerden bahsettiler, bunu bilmivoruz. Hiç bir zaman da öğrenemiyeceğiz. Fakat Grimaud'un Fley'in şüphelerini yatıştırdığı anlaşılıyor... Dostça bir tavırla konuşarak, eski hesapları unutmağa karar verdiler herhalde ... Grimaud, neşeli bir tavırla kardeşine o pusulayı yazmasını tavsiye etti. Sonra ... »

Hadley, usulca:«Bütün bunlara itiraz edecek değilim,» dedi. «Fakat her şeyi nereden biliyorsun?» Dr. Fell: «Bunu Grimaud anlattı,» diye cevap verdi. Hadley, ona hayretle baka kaldı. «Tabii ya .Saatin yanlış olduğunu farkeder etmez, onun ne demek istediğini de anladım ... Neyse, devam edelim ... Fley, ev sahibine o pusulayı yazdı.

Grimaud'un evine gideceklerini sandığı için şapkasıyla paltosunu giymişti zavallı. Tabii ağabeysi de .onun giyinmesini söylemişti. Zira Grimaud, onun sokaktan geldikten,—yani kendisini ziyaretten döndükten sonra intihar ettiğirfı sanmalarım istiyordu. Tam kapıdan

çıkmağa hazırlanırlarken, Grimaud.kardeşine saldırdı. Fley, her şeye rağmen farkına varmadan böyle bir şey mi bekliyordu? Kuvvetli bir adam olan Grimaud'la başa çıkamıyacağını bildiği için dönerek kapıdan fırlamağa mı kalktı? Veya silah kavga sırasında mı patladı? Bunu bilmiyoruz. Fakat, elinden kurtulmağa çalışan Fley'in paltosuna tabancayı dayamış olan Grimaud, korkunç bir hata yaptı. Tetiği çekerek, ateş etti. Ve kurşun yanlış yere isabet etti. Grimaud, kurbanım kalbinden vuramadı. Kurşun sol kürek kemiğinin altından girdi. Daha sonra Grimaud da buna benzer bir yaradan ölecekti. Fakat arada şu fark vardı. Fley'in yarası arkadaydı. Öldürücü bir yaravdı bu. Fakat Fley. derhal can vermedi. Kader, büyük bir istihzayla bu iki kardeşi aynı şekilde öldürmeğe çalışıyordu ... Tabii Fley, yere yığıldı. Başka yapabileceği bir şey yoktu. Zaten en akıllıca hareket de buydu. Zira Grimaud oracıkta işini bitirirdi. Fakat Grimaud da bir an müthiş bir paniğe kapılmıştı. Bu vaziyet bütün planını altüst edebilirdi. Acaba intihar eden bir insan, kendi kendisini kürek kemiğinin altından vurabilir miydi? Daha da fenası..çabucak öldüremediği Fley, kurşun vücuduna girmeden evvel acı acı bağırmıştı. Artık Grimaud'a mahalleli eve dolmuş gibi geliyordu... Fakat adam, her şeye rağmen yine de soğukkanlı ve zekiydi. O korkunç, cehennemi anda kendisini toplamasını bildi. Tabancayı, hareketsiz yatan Fley'in eline sıkıştırarak ipi kaptı. Bütün kargaşalığa rağmen planını tatbik etmesi lazımdı. Tekrar ateş ederek etrafın alakasını büsbütün çekmek ve vakit kaybetmek niyetinde de değildi. Odadan fırladı. Dam! Anlıyor

musunuz, tek kurtuluş yolu damdı! Herkesin peşine takıldığım sanıyordu adam. Belki de o anda aklına Macaristan'daki dağların eteğinde, rüzgarın okşadığı o üç mezar geldi... Ayak seslerini duyacaklarını, dama çıkarak kendisini ya kahyaca klan m sanıyordu. Kendini kapağa doğru attı. Bumaby'in katına girerek, karanlıkta bir yere oturdu ... O zaman aklı başına gelmeğe de başladı... O sırada ne oldu? Pierre Fley'in yarası çok ağırdı. Öldürücü bir yaraydı bu fakat Fley'de sağlam bir adamdı. O demir gibi vücudu sayesinde diri diri gömüldüğü mezarda ölmekten kurtulmuştu. Kaatil, kaçmıştı. Fakat Fley mağlûbiyeti kabul etmek niyetinde değildi. Yardımcı bulması,—bir doktora gitmesi lazımdı, Hadley. Dün :Fley'in sokağın öbür ucuna, tuğla duvarın bulunduğu yere doğru gitmesinin sebebini soruyordum. Zavallı, o istikamette :yürüyordu. Çünkü (gazetelerin de yazdığı gibi) orada bir doktor oturuyordu. Sonradan kendisini muayenehanesine götürdükleri doktor... Evet, Fley ölüm halinde yaralıydı ama boyun eğmeyecekti. -Ayağa kalktı. Yine başında şapkası, sırtında da paltosu vardı. Tabancayı ağabeysi eline sıkıştırmıştı. Bunun işine yarayacağını düşünerek, cebine attı. Merdivenlerden, sendelememeğe çalışarak indi ve o sakin sokağa çıktı. Kimsenin bir şeyden haberi yoktu daha ... Yolda yürümeğe başladı... Onun sokağın tam ortasında yürümesinin, telaşla etrafına bakınmasının sebebini kendi kendine sordun mu, Hadley? O misafirliğe gitmek üzere sokağa çıkmamıştı. Kaatilin bir yere gizlenmiş olduğunu biliyor, yeni bir hücuma uğramaktan korkuyordu. Fakat yavaş yavaş emniyette

olduğuna da inanmağa başlıyordu. Zira önünde iki erkek hızla yürümekteydiler. Fley, kuyumcunun ışıklı vitrininin önünden geçti, ileride, sağda bir sokak lambası vardı ... Peki Grimaud'a ne olmuştu? Adam, hiç bir ses duymamıştı. Peşine takılanların, hafif de olsa gürültü etmeleri lazım gelmez miydi? Grimaud, endişeden çıldırmak üzereydi. Vaziyeti anlamak için dama çıkmağa da cesaret edemiyordu. Fakat—^aşağıya inip sokağa çabucak bir göz attığı takdirde, ahalinin peşine takılıp takılmadığını anlıyabilirdi. Evet. aşağıya inip. ön kapıyı aralar ve dışarı pekala bakabilirdi. Öyle değil mi? Bunda bir tehlike yoktu. Zira Bumaby'nin oturduğu ev bomboştu... Grimaud, usulca merdivenlerden indi. Paltosunun düğmelerini açmış ve Fley'in ipini beline sarmıştı. Kapıyı araladı. " Biraz ilerideki lambanın ışığı tam bulunduğu yere vuruyordu. Grimaud kapıyı araladı ve bir de baktı ki—on dakikadan daha az bir zaman evvel öldüğünü sanarak diğer evde bıraktığı kardeşi sokağın ortasında yürüyor... Ve böylece bu iki kardeş son defa tekrar yüz yüze geldiler.Sokak lambasının ışığında Grimaud'un beyaz gömleği mükemmel bir hedef teşkil ediyordu/ Istırap ve korkuyla çıldırmış olan Fley, tereddüt bile etmedi. Evvela acı acı bağırdı. Sonra da,, 'ikinci kurşun da sana!' diyerek, ağabeysinin tabancasını, kaldırdı ve tetiği çektik. Fakat sonu gelmişti artık. Müthiş: kan kaybetmişti, ölüm halindeydi. Bunu kendisi de biliyordu. Tekrar bağırdıktan sonra boş tabancayı Grimaud'a fırlatmağa çalıştı. Kendisi de yüzüstü yere yuvarlandı. Üç şahidin Cagliostro sokağında duyduğu silah sesinin aslı buydu işte.

Kurşun. Grimaud, kapıyı kapayamadan. göğsüne girmişti... »

21. Esrar çözülüyor

Dr. Fell, susarak, başını önüne eğince, Hadley, heyecanla: «E? Sonra?» diye sordu. Uzun bir sessizlikten sonra şişman doktor derin derin nefes aldı. «Tabii o üç şahit Grimaud'u görmedi. Çünkü o kapıdan dışarıya çıkmamıştı, öndeki basamaklarda bile durmamıştı. Kardan meydana gelmiş bir çölün ortasında öldürüldüğü sanılan adamdan uzaktaydı.Tabii Fley. evvelce yaralanmıştı. Son ihtilaç yüzünden yarasından kanlar fıştırmağa başladı. Yaranın istikametinden bir şey anlamak kabil değildi. Tabancanın üzerinde de parmak izi bulunmadı. Çünkü silah karın içine düşmüş, yani güzelce yıkanmıştı.» Hadley, usulca: «Yarabbi!» dedi. «Evet, bu öğrendiklerimize uyuyor. Buna rağmen hiç bir zaman aklıma gelmedi.. Neyse. Devam et. Grimaud ne yaptı?»

_« Grimaud, kapının içindeydi. Göğsünden yaralandığını biliyordu tabii. Fakat yarasının ağır olduğunu sanmıyordu. Kurşunlardan daha tehlikeli şeylerle başa çıkmıştı o. Diğer meselelerin daha mühim olduğunu düşünüyordu... Neticede, plana göre kendi kendisini yaralanması lazım değil miydi? Bu kolayca olmuştu işte. Onun bu vaziyet karşısında hav lar gibi güldüğünden eminim. Fakat adamın planı iyice altüst olmuştu işte. (Kuyumcunun saatinin ileri olduğunu nereden bilirdi?) Fley'in öldüğünden bile haberi yoktu.

Pley, sokağın ortasında yürüyüp, kendisini yaralamamış mıydı?

Şansının döndüğünü sanıyordu o. Halbuki kuyumcunun saati ileri olduğu için işler yolundaydı. Fakat bunu nereden bilecekti? Grimaud, artık bir şey biliyordu. Fley'in intihar ettiğini sanmıyacaklarını. Onu üst kattaki küçük odasında bulamıyacaklardı. Tehlikeli bir şekilde yaralanmış olan ve hala konuşabilen Fley sokaktaydı işte. Üstelik polis de ona doğru koşuyordu. Grimaud'un sonu gelmişti artık... Kafasını kullanamadığı takdirde yakında cellatla karşı karşıya gelecekti. Zira artık Fley'in dilini tutmayacağı muhakkaktı. .. Grimaud, bütün bunları yaralandıktan sonraki o acaip anda düşündü. Kafasına türlü hayaller üsüşmüştü. Orada, o karanlık holde bekleyemezdi. Yarasına bakması, arkasında kandan bir iz bırakmaması doğru olurdu. Yarayı nerede muayene edebilirdi? Yukarıda, Burnaby'nin dairesinde tabii. Yukarı çıkarak, kapıyı açtı ve elektriği yaktı. Ip, belinde sarılıydı. Lakin artık buna ihtiyacı kalmamıştı. Belki, gözden kaybettiği Fley o anda sokakta polisle konuşuyordu. Herhalde artık Fley'in kendisini ziyarete geldiğini iddia edemezdi... İpi kaldırıp bir kenara attı. Sonra yarasına bir göz attı. O açık renkli tvidden yapılmış paltonun içine kan bulaşmıştı. Elbiseleri de kan içerisindeydi. Grimaud, yaraya aldırmadı bile. Yanında mendiliyle flaster vardı. Yaralarını, boğa güreşinde boynuzlanan atlara yaptıkları gibi, güzelce tıkayabil irdi. Hiç bir şeyin öldüremediği Karoly Grimaud Horvath, alayla güldü. Her zamanki gibi zinde ve kuvvetliydi. Lakin yarasını sardı. Lavabo da bu yüzden kanlandı

zaten. Sonra da aklını başına toplamağa çalıştı. 'Saat kaç? Yarabbi! Geç kaldım! .Ona çeyrek var! Beni yakalamalarını mı bekliyorum? Hemen buradan çıkıp, eve gitmem lazım.' Ve Grimaud, ışıkları yanık bıraktı. Saat bir şilinlik elektriği ne kadar da sarfetti? Işıklar ne zaman söndü? Bunu bilmiyoruz. Yalnız Rosette kırk beş dakika sonra pencereden baktığı zaman lambaların yandiğını gördü ...

«Zannedersem Grimaud. telaşla evine giderken, kendisine de geldi. Yakalanmış mıydı? Kaçınılmaz bir şeydi bu artık. Fakat, en ufak bir ihtimal—bir ümit-bir fırsat yok muvydu?

Anlıyacağmız, Grimaud her şeye rağmen mücadeleden kaçınmayan bir adamdı. Zeki. melodramdan hoşlanan, hayali geniş, küstah, makul bir iblisti o. Fakat onun mücadeleci bir insan olduğunu unutmayın. Ruhu tamamiyle kapkara değildi onun. Kardeşlerini öldürmekten kaçınmamıştı. Fakat acaba kendisini seven bir kadını veya bir arkadaşını öldürür müydü? Her ne hal ise ... Grimaud, kendi kendine bir kurtuluş çaresi olup olmadığını sordu. Evet... Bir ihtimal vardı ... Binde bir ihtimal... Bir işe yarayacak gibi de değildi ama olsun. Yine de bir şeydi... Yani. esas planı yine tatbik eder, her şeye rağmen Fley'in evine gelip, kendisini .orada yaraladığını söyleyebilirdi. Tabanca hala Fley'deydi. Grimaud, bütün gece çalışma odasından çıkmadığını iddia edecekti tabii. Şahitlerinin de bunu destekleyecekleri muhakkaktı. Üstelik bu şahitler-o oyundan sonra—Fley'in eve geldiğine dair yemin de edeceklerdi, 'isterse polis kaatil olduğumu ispata çalışsın! Evet, planı tatbik edebilirim! Kar?' Kar dinmişti artık.Pley'in ayak izi bırakmaması kolayca izah edilemezdi. Üstelik Grimaud' Fley'den aldığı ipi de atmıştı. Halbuki kardeşinin bunun yardımıyla kaçtığını söyleyecekti. Lakin Grimaud için bu kumarı oynamaktan başka çare de kalmamıştı. Son kumardı bu. Şeytanla oynanılan son oyun ... «Grimaud'u. Fley, ona yirmi kala vurmuştu. Adam, buraya ona çeyrek kala veya bir iki dakika sonra geldi. Eve. karda ayak izleri bırakmadan nasıl girdi? Basit. Bilhassa bir boğa kadar sağlam olan bir insan için çocuk oyuncağı gibiydi bu. Üstelik Grimaud'un yarası hafifti. Adam buna inanıyordu. (Ben

de o fikirdeyim. Eğer Grimaud, sonradan bazı şeyler yapmasaydı, şimdi yaşayacak ve sonunda da asılacaktı. Neler yaptığını size anlatacağım.) Grimaud, bodruma giden merdivenlerden inecek ve yine bodrum kapısından içeriye girecekti. Zaten Madam Dumont'la da böyle kararlaştırmışlardı. Peki. bunu nasıl yapacaktı? Merdivenlerde kar vardı tabii. Fakat merdivenin giriş kısmı, bitişikteki evin yanındaydı. Merdtvenin aşağısındaki bodrum kapısının Önünde ise kar yoktu. Zira büyük ön kapıya çıkan basamaklar bir nevi siper vazifesi görüyordu. Grimaud, karda iz bırakmadan bodrum kapısının önüne atladığı takdirde ... Bunu yapabilirdi de ... Sanki yandaki eve gidiyormuş gibi aksi istikametten yaklaşır ve sonra da merdivenin yukarısından bodrum kapısının önüne atlardı. .. Kapının zili çalınmadan evvel, sokaktan bir gürültü aksettiğini unuttunuz mu? Rosette'e sanki biri yüksek bir yerden düşmüş gibi gelmişti.. » «Fakat Grimaud. ön kapıyı çalmadı ki!»

«Bilakis. Çaldı... Fakat içeriden uzanıp. Bodrum kapısından içeri girdikten sonra, yukarı, Ernestine Dumont'un kendisini beklediği yere çıktı. Artık Grimaud adlı illüzyonist, numarasına başlamak üzereydi.»

Hadley, mırıldandı. «Evet. Artık oyuna geldik. Bu nasıl yapıldı? Sonra sen nasıl yapıldığını nereden biliyorsun?»

Dr. Fell, arkasına yaslanarak sanki düşüncelerini sıraya koymağa çalışıyormuş gibi parmaklarının uçlarını birbirine vurdu. «Nereden mi biliyorum? Bu esrarı

çözmeme evvela tablonun ağırlığı sebep oldu.» Uykulu uykulu duvara dayanmış olan, yırtık resmi işaret etti. «Evet.,; Tablonun ağırlığı. Tabii evvela bu pek işime yaramadı. Fakat sonra—başka bir şeyi hatırladım ... » «Tablonun ağırlığı mı?» Hadley, homurdandı. «Evet ..Tablo. Onu unutmuştum. Şu resmin, bu Allanın belası işle ne alakası var? Grimaud. o tabloyla ne yapmak niyetindeydi?» «Hım. Ha. Evet. işte bende bunu düşündüm.»

«Fakat tablonun ağırlığı, dedin! Resim öyle ağır değil ki! Onu sen kendin de tek elinle kaldırarak, havada çevirdin.»

Dr. Fell, heyecanla doğrulup oturdu. «Tamam! iyi bildin! Hakikaten resmi tek elimle kaldırıp çevirdim! ... O hal~de tabloyu yukarıya çıkarmak için iki kuvvetli adama ne lüzum vardı? Taksi şoförüyle hamala?»

«Ne?»

«Resmi buraya iki kişi çıkarmış. Bunu bize ilk defa: söylediler. Grimaud. tabloyu Burnaby'den aldıktan sonra, atölyeden kolayca aşağı, sokağa indirmiş. Fakat aynı gün, akşam üzeri aynı resimle buraya döndüğü zaman bunu iki kişi yukarıya güçlükle çıkarabilmişler. Tablo nasıl ve nerede birdenbire böyle ağırlaşıvermiş? Grimaud, resmi sabah almış. Eve ise akşam üzeri dönmüş. Adam, iki arada ne yapmış? Bu tablo insanın zevk için yanında yaşıyamıyacağı kadar büyük. Sonra—Grimaud, neden resmin sarılması için o kadar ısrar etmiş?... işte bütün bunlan düşündüm ve nihayet Grimaud'un tabloyu, bir şeyi saklamak için bir paravan,

bir bahane olarak kullanıldığını ani adı m. Adamların çıkardığı tablonun yanı sıra başka bir şey daha vardı. Aynı paketteydi bu.Üstelik büyüktü de .. : 1.25X2.15 boyunda, Hımm.»

Hadley, itiraz etti. «Tablonun yanında başka bir şey yoktu. Eğer böyle bir şey olsaydı, odaya girdiğimiz zaman onu da görürdük, öyle değil mi? Sonra—resmin yanına gizlenecek şeyin de tamamiyle yassı ve dümdüz olması şart. Aksi takdirde, resmi sardıkları kağıdın altından belli olurdu. Şimdi bana söyle bakalım,—1.25X2.15 boyunda,—fakat paket kağıdından belli olmayacak kadar ince,—tablo kadar büyük,—lakin istendiği zaman ortadan kaldırılan şey nedir?»

Dr. Fell: «Ayna,» dedi.

Korkunç, adeta uğultulu bir sessizlik oldu.Hadley, ayağa kalkmıştı. Dr. Fell, uykulu uykulu sözlerine devam etti. «Ve bu, söylediğin gibi ortadan da kaldırılır.' Bunu, şu çok geniş fakat ensiz bacanın içine sokarsın olur biter ... Hepimiz de o bacaya yumruğumuzu sokmağa çalışmadık mı? Evet, aynayı yukarıya doğru iter ve bacanın kıvrım yaptığı yerdeki raf gibi çıkıntıya dayarsın, olur biter. Bu iş için sihire lüzum yoktur. Kuvvetli kollar kafidir.» Hadley, haykırdı. «Yan! o Allahın belası oyun—»

Dr. Fell «illüzyonistlerin sahnede gösterdikleri oyunların yeni bir tarzı. Üstelik hem pratik, hem kolay. Şimdi, etrafına, şu odaya bak. Kapıyı görüyor musun? Kapının tam karşısında ne var?» Hadley: «Hiç bir şey yok,» dedi. «Yani Grimaud, duvarın önündeki kitap

raflarını kaldırarak, büyük bir yer açtırmış, Kapının karşısında tahta kaplamalı, bomboş bir duvar var.» - «Tamam. Kapıyla o duvar arasında hiç eşya görüyor musun?» , «Hayır, ikisinin arası tertemiz.»

«O halde koridordan içeriye baksaydın sadece siyah halıyla, meşe kaplı boş duvarı görecektin. Eşyaları görmen kabil olmayacaktı.» « Evet.»

Dr. Fell, başını salladı. «Ted, şimdi—kapıyı açıp koridora bak. Koridorda nasıl bir halı var? Duvarlar ne vaziyette?» Rampole, koridorda ne olduğunu bilmesine rağmen yine de bakarmış gibi yaptı. «Buradakinin eşi. Halı, bütün koridoru kaplamış. Duvarlardaki kaplamalar da aynı.» «Tamam!» Dr. Fell, hala uykulu uykulu konuşuyordu, «Ha, aklıma gelmişken. O .aynayı şuradaki kitap raflamun arkasından çıkarabilirsin. Dün akşam üzerinden beri orada duruyor bu. Drayman, aynayı bacada buldu. Oradan çıkararak, kitapların arkasına gizledi. Zaten krize de o ağır aynayı kaldırıp indirmesi sebep oldu. Küçük bir tecrübe yapalım. Evdekilerin buraya çıkıp işimize karışacaklarını sanmıyorum. Gelen olursa da göndeririz. Hadley, aynayı alıp kapının hemen önüne koymam istiyorum. Görüyorsun, kapı holden içeriye, sağa doğru açılıyor. Aynayı, kapı tam açıldığı zaman bundan ancak bir kaç santim ötede olacak şekilde yerleştir.» Baş Müfettiş, büyük bir güçlükle kitap raflarının arkasında bulduğu şeyi çıkardı. Terzilerin döner aynalarından daha da büyüktü bu. Hatta kapıdan da bir kaç santim daha geniş ve uzundu. Altı halıya dayanıyordu. Aynaya baktığınız zaman sağa düşen döner bir çerçeveye tutturulmuştu.

Hadley, bunu merakla süzdü, «Kapının önüne mi koyayım?»

«Evet. Kapı biraz açılacak.:. Aralık şöyle altmış yetmiş santim olacak ... Haydi bir dene!» «Meseleyi anlıyorum. Fakat Mills gibi koridorun ucundaki odada oturan bir adam kapı açılınca herhalde aynada kendi hayalini görürdü.»

«Hiç de değil. Zira ayna eğri bir şekilde, yani kapıyla hafif bir açı yapacak vaziyette konulacak... Sonra ben bunu hafifçe arkaya doğru da eğeceğim. Bakın görürsünüz. Ben aynayı hazırlarken, siz ikiniz de Mills'in odasına gidin. Ben sesleninceye kadar da bu tarafa bakmayın.» Hadley, bunun lüzumsuz bir münasebetsizlik olduğunu homurdanarak, ayaklarını vura vura

Rampole'un arkasından ilerledi. Buna rağmen fena halde meraklandığı anlaşılıyordu. Doktor, çağırıncaya kadar o tarafa bakmadılar. Sonra döndüler. .. Yüksek tavanlı koridor bir hayli loştu-Siyah halı kapalı bir kapıya doğru uzanmaktaydı. Dr. Fell, bu kapının önünde duruyordu işte. Bir heykelin açılış merasimine hazırlanan fazla şişman bir meraklıya benziyordu:- Kapının sağına doğru çekilmişti. Duvarın önündeydi. Elini de tokmağa doğru uzatmıştı. «Tamam!» diye homurdanarak, kapıyı açtı. Tereddütle durakladı-ve sonra tekrar kapadı. «E? Ne gördünüz?» Hadley: «Odanın içini gördüm.dedi. «Veya gördüğümü sanıyorum... O siyah halı ve dipteki tahta kaplamalı duvar gözümden kaçmadı. Yalnız oda bana daha büyükmüş gibi geldi.» Dr. Fell, başını salladı. «Sen

bunları görmedin, oğlum.Aslında gördüğün koridorun duvarının aksi ve bir de ona doğru uzanan halıydı. Zaten oda sana **bu** yüzden büyük geldi. Zira aradaki mesafe ayna yüzünden iki misli uzamıştı. Bildiğin gibi bu ayna kapıdan büyük. Kapının aksini de göremedin. Zira bu içeri, sağa doğru açılıyor. Eğer dikkatle baksaydın, kapının yukarısında gölge gibi bir çizgi olduğunu farkederdin. Çünkü ayna, daha yüksek olduğu için kapının tepesini aksettiriyor. Fakat **bu** da dikkati çekecek gibi değil, Zaten göz evvela diğer büyük hayallere takılır. Ha, sahi, beni gördün mü?»

-«Hayır, görmedim. Sen çok yandaydın. Elini tokmağa atmış, fakat kendin gerilemiştin.» - «Evet. Tıpkı Madam Dumont gibi duruyordum ben.Bu oyunun ince taraflarım izah etmeden evvel, bir tecrübe daha yapalım. Ted, o küçük odadaki masanın arkasına geç. Yani Mills'in yerine otur. Sen sekreterden çok uzunsun ama fikrimi yine de izah edebileceğim. Ben, **bu** kapıyı açarak, koridorda duracak ve aynada kendime bakacağım. Şimdi —beni ne arkadan ne de önden başkasına benzetmek imkansızdır. Neticede ben herkesden daha ayrı ve dikkati çeken bir tipim.Sen, yalnız bana ne gördüğünü anlat... »

O loş koridorda gördüğü manzara tüylerinin ürpermesine sebep oldu. Kapı yarı açıktı. Bir Dr. Fen, kapının içinde durmuş,» eşikte karşısına dikilmiş olan diğer bir Dr. Fell'e bakıyordu. Donmuş gibi hareketsiz kalmıştı. Yüzünde hayret dolu bir ifade vardı. Bir ses gürledi. «Gördüğün gibi kapıya dokunmuyorum!» Şişman doktorun dudaklarının kımıldadığını gören Rarnpole,

neredeyse kapının içindeki Dr. Fell'in konuştuğuna yemin edecekti. Zira ayna sesi mükemmel bir şekilde aksettiriyordu. «Biri sağımda duran biri,kapıyı benim için açıp kapıyor. Ben kapıya dokunmuyorum. Zira aynadaki hayalim de aynı şeyi yapacak. Çabuk, başka neleri farkettin?» Rampole, hayallere baktı. «A! Biriniz daha uzunsunuz!»-«Hangisi?»

«Sen, kendin. Yani koridorda duranınız. Yarabbi!»

«Tamam! Bunun sebebi nedir biliyor musun? Bir: bu sahneyi uzaktan görüyorsun. İki,—bu daha da mühim—oturmuş vaziyettesin. Hele Mills boyunda bir adama bir dev gibi gözükeceğim muhakkak. Ha? Hıh. Ha. Evet. Şimdi—kapıdan içeri atılırmış gibi yapacağım ... Tabii cüssemin böyle bir harekete müsait olduğunu farzedeceğiz ... Aynı anda sağda duran yardımcım bakanın aklını karıştırmak için süratli bir hareket yapacak ve kapıyı çarparak kapayacak ... O arada içerideki adam sana ne yapıyormuş gibi geldi?» «içeri girmene mani olmak için öne zıplıyormuş gibi geldi... »

«Tamam. Gel şimdi içeri girip, ifadeleri okuyalım.Herhalde bunlar Hadley'in yanındadır.» içeri girerek, Hadley'in tekrar geriye çektiği, eğri vaziyette duran aynanın önünden geçtiler. Fell, içini çekerek bir koltuğa çöktü. «Kusura bakmayın. Vaziyeti çok daha önce anlamalıydım. Metodik ve dikkatli bir şahit olan Mr. Mills'in sözleri hakikati tamamiyle ortaya koyuyordu. Bakalım, onun sözlerini ezberden tekrarlayabilecek miyim? Sen, kağıttan takib et, Hadley. Hım.» Mafsallarını şakağına vurarak, kaşlarını çattı. «Şöyle:

'(Madam Dumont) tam Dr. Grimaud'un çalışma odasının kapısına—yani bu kapıya—vuracağı sırada-şey-o-uzun boylu adamın peşi sıra yukarı çıkmış olduğunu farkederek şaşaladım. Madam Dumont da döndü ve adamı gördü. O za-man bir şeyler homurdandı. Bunları kelimesi kelimesine tekrarlayanııyacağım. Yalnız mealini söyleyebilirim. Madam Dumond, yabancıya neden aşağıda beklemediğini sordu. Telaşlı, endişeli bir hali vardı. O-şey-uzun boylu adam cevap vermedi. Kapıya doğru giderek, paltosunun yakasını indirdi. Başındaki kasketi çıkararak cebine tıktı...'

«Görüyor musunuz dostlarım? Bunu yapmak zorundaydı o. Yani—aynanın, başı kasketli, paltosunun yakası kalkık bir adamın hayalini göstermesi doğru olmazdı. Çünkü içerideki şahsın. yani Grimaud'un Mills'de sırtında bir rob döşambr varmış gibi bir tesir bırakması lazımdı. Fakat bu mesele beni düşündürdü. Zira adam her şeye rağmen maskesini çıkarmamıştı.»

«Sahi, o maske meselesi ne olacak? Mills, onun bunu çıkarmadığını— »

«Mills, sadece maskenin çıkarıldığını görmedi. Onun sözlerine devam edelim. O zaman bunun sebebini de izah edeceğim.

Madam Dumont haykırdı. Duvarın dibine büzülerek, çabucak kapıyı açtı. Aynı anda Dr. Grimaud eşikte belirdi—'

'Belirdi!' Hakikaten de öyle oldu. Bizim metodik şahit, insanı rahatsız edecek kadar doğru sözlü. Fakat

Dumont? İlk kusur burada gözüme çarptı. Kadın korkmuş, başını kaldırmış tüyler ürpertici bir adama bakıyor. Fakat önünde durduğu kapının arkasında kendisini koruyacak biri var. Böyle bir kadın, duvarın önüne büzülmez! Canını kurtarmak için kapıya doğru koşar. Her ne hal ise ... Mills'in ifadesine dönelim. Sekreter Grimaud'un gözlüklerinin olmadığını söyledi. Bunlar maskenin altına sığmazlardı tabii. Fakat içerideki adam, normal olarak gözlüklerini takmağa çalışırdı. Fakat,—Mills'e göre—Grimaud, böyle bir şey yapmadı. Donmuş gibi durdu o. Tıpkı ellerini ceplerini sokmuş olan yabancı gibi! Şimdi gelelim en mühim kısma. Mills, vaziyeti şöyle anlattı. 'Bana, Madam Dumont, duvarın önüne büzülmüş olmasına rağmen, kapıyı yabancının arkasından kapamış gibi geliyor, onun, elini tokmağa atmış olduğunu hatırlıyorum!' Bu da yine normal bir hareket değildi. Tabii kadın Mills'in bu sözlerine itiraz etti ama aslında sekreter haklıydı.» Dr. Fell, eliyle işaret etti. «Buna devam etmenin lüzumu yok... Beni endişelendiren nokta şuydu. Grimaud, yalnızdı, içeriye girerken, ayna oyunuyla Mills'i kandırmıştı. Ala. O halde elbiseleri ne olmuştu? O uzun palto, geniş vizyerli kahverengi kasket ve hatta maske neredeydi? Odada değillerdi bunlar. Sonra—Madam Dumont'un vaktiyle opera ve bale kostümleri hazırladığını hatırladım. Sonra aklıma O'Rourke'un bize anlattığı hikaye geldi. İşte o zaman vaziyeti anladım.» «Yani?»

«Dr. Grimaud, onları yaktı, çünkü bunlar da, O'Rourke'nin anlattığı Kağıttan Süvarinin üniforması gibi kağıtttan yapılmıştı. Adam,, kumaştan yapılmış

elbiseleri şöminede yakmağa kalkarak, kendisini tehlikeye atamazdı. Üstelik bir hayli.uzun sürerdi bu. Halbuki onun süratle hareket etmesi lazım geliyordu. İşte Grimaud, kağıt elbiselerini çabucak yırtarak, ateşe attı. Bunların renkli olduklarının anlaşılmaması için en üstte de bir deste boş yazı kağıdı yaktı. Tehlikeli mektuplar! İlahi Baküs! İlahi Jüpiter! Böyle bir şey düşündüğüm için kendi kendimi öldürebilirdim.» Yumruğunu salladı. «Halbuki mühim kağıtlarını sakladığı söylenilen masanın çekmesinin yanında veya buna doğru giden kan izleri de yoktu! Grimaud'un kağıtları yakmasının bir sebebi vardı. 'Tabanca sesi' çıkarmasına yardım eden şeyleri de ortadan kaldırmak mecburiyetindeydi o.» «Tabanca sesi mi?»

«Unuttun mu? Herkesin, silahın bu odada patladığını, Grimaud'un burada yaralandığını sanması lazımdı. Halbuki aslında şahitlerin duyduğu, büyük gürültüyle patlayan fişeklerden birinin sesiydi. Bildiğiniz gibi Drayman, 'Guy Fawkes' gecesi için daima hava fişekleri, mantarlar alıyordu. Grimaud bunlardan birini adamın odasından çalmıştı. Zannedersem Drayman, fişeklerin eksik olduğunu farketti ve o zaman vaziyeti de anladı. Zavallı bu yüzden, 'Hava fişeği,' diye sayıklayıp duruyordu. Şimdi-bildiğiniz gibi patlayan bir ,fişeğin parçaları etrafa saçılır. Bilhassa bunun üzerindeki kalın mukavva kolay kolay yanmaz.Halbuki bütün bunların kömür haline sokulması veya hiç olmazsa o yanık kağıtların arasına saklanması lazımdı. Mukavvanın bir kısmını buldum. Tabii odada silah patlamamış, kurşun atılmamış olduğunu daha başlangıçta anlamalıydık. Colt

revolverin içine konulduğunu söylediğin modem fişeklerde duman çıkarmayan barut vardır. Bunun kokusunu, duyar, fakat duman göremezsin .. Halbuki bu odada pencere açıldıktan sonra bile hafif bir duman kalmıştı. Tabii hava fişeğinin dumanıydı bu ...

Neyse ... Şimdi sayalım. Grimaud'un kalın kağıttan yapılan kıyafeti şunlardan ibaretti. Bir rob dö şambr kadar uzun.bir rob dö sambr gibi siyah,—ve bir rob dö şambr gibi parlak yakası olan bir palto. Aynadaki havaliyle karşılaşacağı zaman paltosu'nun yakasını da bu yüzden indirdi zaten

.iyice rob dö şambra benzemesi için.Başka? Grimaud'un başında yine kağıttan yapılmış bir kasket vardı. Ve-maske de buna takılmıştı. Yani Grimaud. kasketi çıkarırken, maskeyi de çıkarmış oldu. Hepsini çabucak katlayarak cebine tıktı. Ha, aklımdayken ... Esas rob dö şambr ise

Grimaud, Cagliostro sokağındayken çalışma odasına konulmuştu. O siyah 'üniforma', yani kağıt rob dö şambr-palto cinayet akşamı yemekten evvel büyük bir ihtiyatsızlıkla holdeki dolaba asılmıştı.. . Maalesef Mangan bunun farkına vardı. Tetikte olan Madam Dumont, vaziyeti anladı tabii. Boyd Mangan oradan uzaklaşır uzaklaşmaz, kağıt paltoyu kaptığı gibi daha emin bir yere götürdü. Tabii kadın o sarı tvid paltoyu hiç bir zaman dolapta görmedi. Sarı palto yukarıda, Grimaud'un yanındaydı. Adam cinayet işlemek üzere sokağa çıkacağı zaman bunu giyecekti.

Fakat dün kanlı sarı palto dolapta bulununca, Madam Dumont da mecburen bunu geceden beri orada olduğunu iddia etti. işte bukalemun gibi renk değiştiren paltonun esrarı... Şimdi, Fley'i öldüren, o arada diğerine de bir kurşun yiyen Grimaud'un Cumartesi gecesi eve döndükten sonra neler yaptığını tahmin edebilirsiniz. Daha oyunun başında Grimaud'la yardımcısı müthiş bir tehlikeyle karşı karşıyaydılar. Zira, Grimaud, eve dönmekte geç kalmıştı. Buraya dokuz buçukta gelmesi lazımdı. Halbuki buraya döndüğü zaman ona çeyrek vardı. Bu yüzden Mangan'a ziyaretçinin geleceğini söylediği saat de yaklaşmış oluyordu. Tabii artık genç gazeteci de dikkat etmesi söylenilen misafiri beklemeğe başlayacaktı. Grimaud'un yakalanmasına ramak kalmıştı yani... Bana kalırsa bu soğukkanlı adam çıldırmak üzereydi. Bodrum kapısından girerek, yardımcısının yanına gitti, içi kanlanmış olan san tdiv palto daha sonra ortadan kaldırılmak üzere muvakkaten holdeki dolaba asıldı. Fakat sonradan bu saklanılamadı. Çünkü Grimaud öldü ...

Evet... Grimaud, paltoyu çıkardıktan sonra kağıt elbiselerini giyerken Madam Dumont da sokak kapısını aralıyarak, zile bastı. Sonra da güya gidip kapıya baktı... Fakat çok geç kalmışlardı.

Mangan, içeriden seslendi. Kafası hala doğru dürüst çalışmayan Grimaud, paniğe kapıldı ve derhal ele geçmemek için bir çare düşünürken bir hata yaptı. Oraya kadar gelmişti artık .. Allahın belası, beş parasız genç bir gazeteci merakı yüzünden muvaffakiyetsizliğe uğrayarak. Değildir ya? Onun için Pettis olduğunu

söyleyerek, gençleri odaya kilitledi. {Arkadaşları arasında yalnız

Pettis'in sesinin Grimaud'unki kadar kalın olduğunu farkettiniz mi bilmem?)

Evet, Grimaud, böylece bir hata yaptı. Fakat o anda bütün arzusu Mangan'ın elinden kurtulmaktı... Yukarıda Dumont'un yardımıyla o oyunu yaptı. Mills, gördüğü sahneye iyice inandı tabii... Artık Grimaud odasında yalnızdı, iyice kana bulanmış olan ceketini herhalde Dumont, daha aşağıdayken almıştı. Yani Grimaud, kağıt paltoyu gömleğinin üzerine giymişti. Kapıyı kitleyerek, asıl rob dö şambrını giydi. Artık kağıt kılığını yakmaktan ve aynayı da bacaya saklamaktan başka yapacak bir işi yoktu ... Fakat, alelade bir insan onun göğüs gerdiği şeylerin onda birine bile dayanamazdı. Grimaud'u Fley'in kurşunu öldürmedi. Hayır, adam, aynayı kaldırıp bacaya sokmağa çalıştığı—ve insan üstü bir gayretle bunu başardığı sırada,—ciğerini çürümüş bir lastik gibi yırttı. Ve o zaman her şeyi, her şeyi anladı. Artık ağzından da kan geliyordu. Hava fişeğini patlatmak için uğraşırken kanapeye çarptı, koltuğu geri itti... Nihayet fişek patladı. Fakat bütün istediklerini yaptıktan sonra dünya umduğu gibi günlük gü~ˈneşlik bir yer halini almamıştı. Bilakis ... Ortalık kararıyordu artık. Haykırmağa çalıştı ama bunu yapamadı. Kan, gırtlağına dolmuştu, işte o anda Charles Grimaud imkansız sandığı bir şeyin doğru olduğunu anladı. Böylece acı hayatının son hayal kırıklığına da uğradı.» «Yani?»

Dr. Fell: «Yani,» dedi. «Grimaud. ölmek üzere olduğunu anladı, işin garibi,—buna memnun da oldu. O akla sığmayacak hayallerinden daha da tuhaf bir şeydi bu.» O kurşuni ışık karla tekrar kararmağa başlamıştı. Soğuk odada Dr. Fell'in sesi korkunç akisler yapıyordu. Sonra kapının açıldığını farkettiler. Şimdi eşikte o lanetlenmiş kadın duruyordu, Siyah elbiseli, lanetli kadın. Fakat omuzlarına, ölüye karşı duyduğu sevgiyi belirtmek için o sarılı kırmızı şah almıştı. Dr. Fell, yine o alçak ve monoton sesle. «Grimaud, cinayeti itiraf etti,» dedi. «Hakikati söylemeğe, Fley'i vurduğunu.—kardeşinin de kendisini öldürdüğünü anlatmağa çalıştı. Fakat biz bunu anlayamadık. Ben. ancak saatin ileri olduğunu öğrendikten sonra Cagliostro sokağında neler olduğunu tahmin ettim. Dostlarım, anlamıyor musunuz? Evvela Grimaud'un son sözlerini hatırlayın. Son nefesini vermeden evvel söylediklerini...

'Bu işi kardeşim yaptı. Ateş edeceğini hiç sanmıyordum.O odadan nasıl çıktığını Allah bilir ...'» Hadley: «Yani Fley'in Cagliostro sokağındaki odasını mı kastediyorsun?» diye sordu. «Kardeşini ölü bıraktığım sandığı odayı?»

«Evet. Grimaud, onu odada bırakmış, sonra da Burnaby'nin pansiyonunun kapısını açıp kardeşiyle karşılaşınca fena halde sarsılmıştı. Kurşunu yedikten sonra da onu görememişti... Sonra ne dedi?

'Bir saniye evvel oradaydı... Sonra kayboldu. Size kardeşimin kim olduğunu söylemek istiyorum. O zaman sayıkladığımı da sanmazsınız!'

«Tabii Grimaud, Fley'i bildiğimizi sanmıyordu. Şimdi bunun ışığı altında Grimaud'un boğulurcasına söylediği, mırıldandığı o karmakarışık sözleri tetkik edelim. Adam, ölmek üzere olduğunu söylediğini duymuştu. Bu yüzden bize bütün muammayı açıklamağa çalıştı. Evvela, Horvath'lar ve tuz madenlerini anlatmak için uğraştı, Ondan sonra Fley'in vurulmasına, kardeşinin ona yaptıklarına geçti, 'intihar değil!' Fley, sokağa çıkmıştı, ölümünün intihar olduğunu iddia edemezdi.. 'ipi kullanamaz.' Artık ondan sonra Fley'in ipin yardımıyla çalışma odasının penceresinden kaçtığını söyleyemezdi. Zaten Grimaud. kardeşinin ipini de atmıştı. 'Dam!' Grimaud. bu evin damını kasdetmiyordu. Bahsettiği, Fley'in odasından kaçtıktan sonra koşarak geçtiği damdı. 'Kar.' Kar dinmiş ve planları da altüst etmişti. 'Işık fazlaydı.' işin can alacak noktası da buydu zaten, Hadley. Grimaud, Bumaby'in pansiyonun kapısından sokağa baktığı zaman sokak lambasının ışığı kendisini iyice aydınlatmıştı. Tabii o zaman Fley kendisini tanımış ve hemen ateş etmişti. 'Tilki.' Malum, maske. O Guy Fawkes oyunu. Nihayet Grimaud, 'Zavallıyı kabahatli bulmayın,' dediği zaman Drayman'i kasdetmiyordu. Hayır, bahsettiği Drayman değildi onun. Bana kalırsa Grimaud. utandığı bir tek şey yüzünden özür dilemeğe çalışıyordu. İstememesine rağmen arkadaşının taklidini yapmıştı. 'Zavallı Pettis'i kabahatli bulmayın... Onu bu işe karıştırmak istemiyordum.'» Uzun müddet kimse konuşmadı.

Nihayet, Hadley kuru bir' sesle: «Evet,» diye mırıldandı. «Mesele anlaşılıyor. Yalnız bir tek şey var.

Tablo neden yırtıldı? Bıçak ne oldu?»

«Tablo, oyunun tesirini arttırmak için öyle kesildi.Grimaud. yaptı bunu. Daha doğrusu ben öyle sanmıyorum. Bıçağa gelince... Doğrusunu istersen onun ne olduğunu bilmiyorum. Herhalde bıçak buradaydı. Sonra Grimaud, görünmeyen kaatilde çifte silah olduğunun sanılması için onu da götürüp aynanın yanına sakladı. Fakat bıçak şimdi bacanın içindeki raf gibi yerde değil. Belki dün Drayman, bunu da buldu ve alıp götürdü.» Biri: «işte tek yanıldığınız nokta bu.» dedi.

Ernestine Dumont, hala kapıda duruyordu. Ellerini göğsüne götürmüş ve o renkli şalın üzerinde kavuşturmuştu. Gülümsüyordu. «Anlattıklarınızın hepsini duydum.» diye devam etti. «Belki beni asabilirsiniz... Belki de asamazsınız. Fakat bu o kadar mühim değil. Ben sadece bu kadar sene sonra Charles'siz yaşamağa değmeyeceğini biliyorum ... O bıçağı ben aldım, dostum. Onun isime yarayacağım biliyordum.»

Hala gülümsüyordu. Gözlerinde de bir gurur pırıltısı belirmişti. Rampole. birdenbire kadının elleriyle gizled.iği şeyi farketti. Ernestine Dumont, sendeledi. Fakat kadını tutmakta çok geç kalmışlardı. Madam Dumont, yere yığıldı ... Dr. Fell, zorlukla koltuğundan kalktı. Şimdi kadına, onunki kadar beyaz bir çehreyle, kımıldamadan bakıyordu.

Nihayet, fısıldadı. «Bir cinayet daha işledim. Hadley Yine hakikati tahmin ettim ... » **SON**

Murathan Mungan'm Seçtikleriyle Erkeklerin Hikâyeleri

İÇİNDEKİLER

MURATHAN MUNGAN I Önsöz

Elinizde tuttuğunuz kitabın, anlam esnekliği bakımından yorumlamaya açık olan adı, "Bu da erkeklerin hikâyeleri," diye okunabilir. Ya da erkeklerin nasıl gördüğü, nasıl hissettiği, nasıl yaşadığı ve nasıl anlattığı üzerine olan bu hikâyeler için "bir de erkeklerden dinleyelim bakalım," denebilir. Yazarların yalnızca erkeklerden seçildiğine bakılırsa, "erkek yazarların hikâyeleri" diye de yorumlanabilir. Bir kitabın adı, hemen her kitapta olduğu gibi, okurun kulağında asıl okunup bittikten sonra yankısını bulur; okurun kendi okumasının, kendi anlamlandırmasının tınısını taşır. Bana öyle geliyor ki, sonuçta adı erkeklerin hikâyeleri olsa da daha çok kadınlar okuyacak bu kitabı.

İlişki kurmada ya da sürdürmede, birlikte yaşamanın ortak dilini tutturmada çeşitli güçlükler yaşayan; kadınlar tarafından kapana kıstırılma, tuzağa düşürülme, kafeslenme kuşkuları taşıyan

erkeklerin ilişkiden anladıklarıyla kadınlarınki birbirinden farklı olmuş tarih boyunca. Anlaşıldığı kadarıyla yüzyılları dolduran bütün bu hikâyelerin, oyunların, romanların, filmlerin gürültüsü de buradan çıkıyor. Erkeklerin bağımsızlık meraklan, serüven tutkuları, sevgi gereksinimleri, sahiplenme istekleri, bağlanma korkuları, toplumsal rolleri ve birlikteliğin tuzaklarından kalkarak çoğaltılabilecek nice durumun yarattığı iki cins arasındaki ezeli sorunlar içinde sıkışıp kalmış bu hikâyeler toplu olarak okunduğunda başka bir boyut kazanıyor.

Okuduğunuz onca hikâye arasından bir gün bir tanesi öne çıkarak size içinizi kamaştıran yeni bir kitap düşüncesi esinler. Hemen ardından hızlı bir çağrışımla aklınıza düşen ilk birkaç öykü kendi aralann-da eşleşerek birbiri ardına dizilmeye başlar ve birkaç dakika içinde kitabı kafanızda neredeyse yarılamış olursunuz. O hikâyelerin sizde, içinizde bir yerlerde bunca zaman bir saklı su gibi beklemiş olduğunu fark eder, edebiyatın saklama gücüne duyduğunuz hayranlıkla bir zamanlar tanımış, tanışmış olduğunuz, bir biçimde hayatınıza karışmış kişileri anar gibi o hikayelerdeki kişileri anarsınız. Sanatın hayatın önüne geçtiği anlardır bunlar. Sonuçta sanat, hayatı çoğaltmak için değil midir?

Oluşturduğunuz bu bağlam çerçevesinde kuracağınız kitaba uygun yeni hikâyelerin avına çıkar, her şeyi neredeyse bu gözle okumaya başlar, kendinizi birdenbire bir tutkunun izinde hikâye kitaplarına gömülüp gitmiş bulursunuz. İlk çağrışımlarla hemen anımsadığınız hikâyelerin yanı sıra, bir zamanlar okuyup unuttuğunuz, aklınızda kalan solgun imgelerden yola çıkarak ardma düştüğünüz, sizi yeniden okumalara çağıran hikâyelerle, bu çalışma sırasmda keşfedeceğiniz hikâyeler iç içe geçerek başlı başına bir serüven

oluşturur. Bir kitabın yazılma serüveni gibi, bir kitabın yapılma serüveni de vardır. Birikimine, belleğine, edebiyat beğenisine güvendiğiniz ve bu kitap için seferber ettiğiniz bazı arkadaşlarınızın önerileriyle sürmeye başladığınız izler, sizi başka konaklamalara çıkarır; bazı yazarlara yeniden uğrar, kimi kitapları yeni keşfedersiniz. Bütün bu süreç, farkında olmasanız da sizi yeniden öykü sanatının eğitiminden geçirir; sizi yeniden hikâye anlatmak, hikâye kurmak üzerine düşünmeye, derinleşmeye; önceki bilgilerinizi gözden geçirmeye yönlendirir. Bir hikâye seçkisi hazırlama sürecinin benim için aynı zamanda böyle bir anlamı da vardır. Her seferinde kendi açtığım bir okula yeniden öğrenci yazılırım.

Raslantılar, birikimlerin kıvılcımlarıdır; bazen başlatmak, bazen sonuçlandırmak için - bazen de bir döngüyü yeniden katetmek için. Bu kitabın ilk öyküsündeki Pavese'nin yakıcı, sade anlatımı, koyu bir yalnızlığı seyreltmeden sadeleştirme gücü olmasaydı, bu kitap ortaya çıkar mıydı, bilmiyorum. Bu örnekte olduğu gibi, o güne kadar erkekler, kadınlar, ilişkiler, roller üzerine düşündüğünüz, biriktirdiğiniz her şeyin ışığında bir öykü birdenbire kendinden daha geniş bir alanı aydmlatmaya başlar. Kitaba kadar giden bir alanı.

Belki de bu nedenle ilk hikâyenin taşıdığı temel duygu, kitabın bütününü de kurmaya başlar. Ardına düşülen hikâyelerde yalnızca konu ve izlek benzerliği değil, duygu benzerliği de aranır. Nitekim bu kitaptakilere topluca bakıldığında, hepsinin de erkeklere özgü belli bir bakış açısının, bir yaklaşımın, bir tutumun benzeş özelliklerini taşıdığı görülür.

Söylediğim gibi, bu kitabın fikri Cesare Pavese'nin öyküsünden yola çıktı. Ben de bu nedenle kitabı onunla açmak istedim. Yazık ki,

böyle dergilerde kalmış, unutulmuş nice güzel öykü vardır. Belki de bu çeşit seçkilerin bir hizmeti de, onları yeniden suyüzüne çıkarmak, yeniden okumaya açmak oluyor. Pavese'nin öyküsünün bendeki çakımının hemen ardmdan Henry Miller'ın, Bernard Malamud'un, John Cheever'ın, Nabokov'un, Raymond Carver'ın belleğimde tazeliklerini koruyan öyküleri neredeyse aynı anda üşüştüler kafama. Birden kitap zihnimde çatılmış oldu. İşin bu yanı, yeni bir oyun öğrenmeye benzeyen hmzır bir sevinç ve heyecan kaynağıdır. Size yeni bir kitap yapmanın heyecanını, telaşmı yaşatan canlı bir süreç başlar. Her ne kadar bir yanıyla benzese de, her şeyini sizin uydurduğunuz bir kitabı sıfırdan yazıyor olmaktan farklı bir süreçtir bu; en azından oyun kurma duygusu farklıdır. Bu sürecin sonunda, birbirinden farklı ya-zarların elinden çıkmış parçalardan yeni ve bütünlüklü bir yapı çıkar -tacaksınızdır ortaya.

İster yazılmış, ister yapılmış olsun, bir hikâye kitabında benim için bütünlük, tutarlılık, süreklilik, izlek birliği sağlanmış olması önemlidir. Bu öykülerin art arda gelişleriyle kitabın genel havası, kazandığı tempo, yarattığı süreklilik duygusu, kitabın toplamının çalıştığı üst cümle önemlidir. Her kitap aslında bir üst cümleye çalışır. Tek tek anlattıklarından bağımsız, ama hepsinin toplamından ortaya çıkan bir üst cümledir bu.

Her zaman söylediğim gibi, dilerim bu kitap okuru, başka kitap-lardaki başka öykülerin varlığını keşfetmeye, edebiyatçıları başka seçkiler için başka toplamalar yapmaya kışkırtmayı başarmış olsun.

Erkek yalnızlığını en iyi anlatan hikâyelerden biri olduğunu düşündüğüm Hemingway'in öyküsü ile kapatmak istedim bu kitabı.

Her zaman olduğu ve hepimizin bildiği gibi, bütün gürültülerden sonra geriye yalnızlık kalır.

Mayıs - Haziran CESAREPAVESE l Kendini Öldürenler i.

BAZI günler oluyor, yaşadığım şehir, gelip geçen insanlar, arabalar, ağaçlar, sabah tuhaf bir görünümle uyanıyor her şey, her zamanki gibi ama tanınamaz bir biçimde, insanın aynaya bakıp da "Bu da kim?" diye kendi kendine sorduğu anlarda olduğu gibi. Benim için, yılın tek sevilecek günleri bunlar.

Böyle günler biraz erken kaçıyorum işten, becerebilirsem, sokaklara inip kalabalığa karışıyorum, yoldan geçen herkesi gözlemekten alamıyorum kendimi, sanırım, bazılarının da bana baktığı gibi, bu anlarda gerçekten pervasız oluyorum, başka bir insan oluyorum çünkü.

Yaşamdan daha değerli bir şey alamayacağıma inanıyorum, bu anların bana verdiği tattan daha değerli bir şey. Bazen uzatma yolunu buluyorum bu anları, birkaç kez başardım bunu, camlı aydınlık bir kahveye oturarak, sokağın, geliş gidişlerin gürültüsünü, parıldayan renklerle sesleri ve içerinin bütün bu uğultuyu dengeleyen dinginliğini algılayarak.

Çok hayal kırıklığına uğradım, çok vicdan azabı çektim birkaç yıl içinde, yine de en içten istediğim şeyin bu susku, bu dinginlik olduğunu söyleyebilirim. Fırtınalara, kavgalara göre değilim ben: Bazı sabahlar tir tir titreyerek insem de sokakları dolaşmaya, meydan okur gibi atsam da adımlarımı, yine söylüyorum, tek istediğim şu yaşamdan, bıraksın gözleyeyim onu.

Ama bu alçakgönüllü zevk bile bazen bir kusur acılığı bırakıyor bana. Farkına ilk dün varmadım insanın yaşamak için başkalarından önce kendisine karşı kurnaz olması gerektiğinin. Önceden, yaptıklarını kendi bilinçlerine karşı doğru gösterecek bir nedenler zinciri hazırlayıp kötü bir davranışta bulunmayı, bir haksızlık yapmayı ya da yalnızca bir kaprislerini yerine getirmeyi başaran insanları -özellikle kadınlar bunlar- kıskanıyorum. Büyük kusurlarım yok -bu, güvensizlik yüzünden savaştan çekilip sessiz bir yalnızlık aramak kusurların en büyüğü değilse- ama bana verilen o pek az şeyin tadını çıkarırken kendimi kurnazca kullanmayı, kendime sahip olmayı bile beceremiyorum.

Sonunda ne oluyor, bazen caddede duruyor, çevreme bakmıyor, bu pervasızlıktan tat almaya hakkım olup olmadığını soruyorum kendi kendime. Özellikle, çıkışlarım daha süreklileştiği zamanlar oluyor bu. İşimden zaman çalıyorum anlamına gelmesin: Rahat geçiniyor, annem denilen o yaşlı kadının evde istemediği tek yeğenimi yatılı okulda okutuyorum. Kendi kendime sorduğum, o coşkulu gezintilerde gülünç olup olmadığım: gülünç ve iğrenç. Çünkü gerçekte buna değmediğimi düşünüyorum arada bir.

Ya da, geçen sabah olduğu gibi, bir kahvede, başlangıçta kişilerinin olağanlığıyla beni aldatan bir sahneyi ihtiyatsızca izlemem, suçlu bir yalnızlık duygusunun içine, ne kadar uzaklaşırlarsa, korkunç anlamları, kımıltısız yaşamları içinde kıvrım kıvrım o kadar ortaya çıkan nice sıkıcı anıya düşmem için yetiyor.

Yanında arkadaşı olan açık renk pardösülü genç bir müşteriyle kasadaki genç kız arasında beş dakika süren bir şakalaşmaydı bu. Delikanlı bağırarak kasadaki kızm kendisine yüz liretin üstünü

vermesi gerektiğini söylüyor, eliyle kasaya vuruyor, çantasını, ceplerini arayacağını öne sürüyordu.

"Müşteriye böyle davranılmaz küçük hanım," diyordu, sıkılgan arkadaşına göz kırparak. Kasadaki kız gülüyordu. Delikanlı o yüz liretle birlikte bir otelin asansöründe yapacakları bir yolculuk hikâyesi uydurdu. Güçlükle durdurulan neşe patlamaları arasında o parayı, ellerine geçtiği zaman, bir bankaya yatırmaya karar verdiler.

"Allahaısmarladık, küçük hanım," diye bağırdı sonunda, çıkarken. "Beni düşün bu gece."

Kasadaki kızsa, kıkır kıkır gülerek, garsona, "Amma tip," diyordu.

Başka sabahlar da gözlemiştim bu kızı, bazen bakmadan gülüm-süyordum ona, bir unutuş anında. Ama dinginliğim çok oynaktır benim, bir hiçten yapılmıştır. Sonunda, her zamanki gibi pişman oldum.

"Hepimiz iğrenciz bu dünyada, ama bir gülümseyen, gülümseten, içten bir iğrençlik var, bir de çevresinde boşluk yaratan, başka, yalnız bir iğrençlik. İlki, sonuç olarak, en aptalcası da değil."

Beni her seferinde yenilenmiş yakalayan, böyle sabahlar, yaşamımda suç olarak gerçekten aptallıktan başka bir şey olmadığı düşüncesi. Başkaları, hesapla, kendine güvenle, kurban ve oyunla ilgilenerek, esaslı bir kötülüğe neden olacaklar belki -böylesine harcanmış bir yaşamın çok sayıda hoşnutluk verebileceğinden de kuşkuluyum-; bana gelince, büyük, beceriksizce bir kararsızlığın acısmı çek-mekten, başkalarıyla ilişkiye girdiğim anda, kendimi budalaca bir acımasızlığın içine atmaktan başka bir şey yapmadım.

Birkaç saniye yalnızlığımın vicdan azabına eğilmem -başka çare yok- yetiyor çünkü, çünkü Carlotta'yı düşünüyorum yine.

Öleli bir yılı geçti, anısının beni ansızın bastırmak için geçebileceği bütün yollan da biliyorum artık. İstersem, belirivermelerini hazırlayan, başlatan ruh durumunu da tanıyabilir, sarsıp kurtarabilirim kendimi. Ama, her zaman istemiyorum; hâlâ bir yıl öncenin titreyen kuşkusuyla incelediğim karanlık köşeler, yeni noktalar getiriyor bana o vicdan azabı. Öyle çelişkili bir biçimde gerçek oldum ki karşısında, o eski günlerin her biri, belleğime, belirli bir şey değil, benim için bugünkü gerçeği, aynı gerçeği taşıyan aldırmaz yüzünü sunuyor.

Carlotta'nın bir gizem olduğu anlamına gelmez bu. Tersine, o bir an kendilerine bağlı kalmayı bırakıp bir kurnazlığa sapmaya, nazlanmaya kalktıklarında insanı kızdıran aşın basit kadınlardan -zavallıcıklar- biriydi. Ama basit olduklarından kimse bakmaz bile. Kasa-darlık yaparak yaşamaya nasıl dayandığını hiçbir zaman anlatmadım. Tam bir kız kardeş olabilirdi.

Bugün hâlâ köküne inemediğim şey, o zamanki duygularım, davranışım. Carlotta'nın beni iki odalı küçük dairesinde kabul etmek için kadife bir elbise giymiş olduğu -eski bir elbiseydi bu- benim kendisini mayoyla görmeyi istediğimi söylediğim o akşam için ne demeli sözgelimi? Onu görmeye ilk gidişlerimden biriydi, daha bir kez bile öpmemiştim.

Neyse, Carlotta bana ürkek bir gülümseyişten sonra öbür odaya geçmiş ve inanılmaz bir şey bu, mayo giyip geri dönmüştü. O akşam oldu, kucaklayıp divanın üstüne atmam da, ama, bittikten sonra, se vişmeden sonra yalnız olmaktan hoşlandığımı söyleyip çıktım, üç gün görünmedim, döndüğüm zamansa sizli bizli konuşuyordum.

Sonra, onun titrek iç açmalanyla benim tek tük sözcüklerimden oluşan saçma bir kırıştırma başladı yeniden; sonra ansızın sen diye konuşmaya başladım ama Carlotta yanaşmadı bu kez. O zaman kocasıyla barışıp barışmadığını sordum. Ağlamaklı oldu Carlotta. "Asla sizin davrandığınız gibi davranmadı bana karşı," dedi.

Başmı göğsüme yaslatmak, okşamak, kendisini sevdiğimi söylemek kolay oldu - yalnız olduğuma göre, bu bir tür dul olan kadını sevemez miydim sanki? Kendisini bıraktı CarlottaA içini döktü hafif bir sesle, beni ilk andan beri sevdiğini, onun için olağanüstü bir adam olduğumu, ama şimdiden, tanıştığımız bu kısa süre içinde, ona çok acı çektirdiğimi, ona bütün erkeklerin böyle davrandığını -neden bilmiyordu- anlattı anlattı.

"Bir sıcak, bir soğuk", saçlarının üzerinden gülümsedim, "aşkın sürmesini sağlar."

Solgundu Carlotta, yorgunluktan donuklaşmış iri gözleriyle, gövdesi bile solgundu. O gece, geçen sefer vücudunu beğenmediğim için mi bırakıp gittiğimi sordu, odasının karanlığında.

Ama bu defa da acımadım, geceyarısı, giyindim, bahane filan ileri sürmeden, hareket etmek zorunda olduğumu söyleyip çıktım. Carlotta da benimle çıkmak istiyordu. "Olmaz, yalnız kalmayı seviyorum," diye bir öpücükle bıraktım onu.

II.

Carlotta'yı tanıdığımda, neredeyse yaşamıma mal olacak bir fırtınayı atlatmak üzereydim; beni sevenden kaçmış, şehrin ıssız sokaklarından dönerken buruk bir sevinç duyuyordum. Uzun süre,

gecelerimi gündüzlerimi bir kadının kaprisiyle aşağılanmış ve çılgına dönmüş olarak geçirmek düşmüştü payıma.

Şimdi, hiçbir tutkunun, o tutkuyu içinde taşıyan kişinin yapısını değiştirecek kadar güçlü olmadığına inanıyorum. Ölünebilir, yine de değişmez hiçbir şey. Coşkunun doruğu aşıldıktan sonra, yine onurlu kişi ya da dolandırıcı, aile babası ya da çocuk olur insan, daha önce neyse; hayatını yaşamayı sürdürür. Ya da daha iyisi: Kendi gerçek kişiliğimizi görürüz bunalım sırasında, bizi dehşete düşürür bu, olağanlık bıktırır, uğradığımız aşağılamanın ağırlığı ölçüsünde ölmek isteriz belki, ama kendimizden başka suçlayacak kimse de yoktur. Bu yalnız yaşamı sürüyorsam, günlerimi amaçsız, dünyayla bağ kurmakta yeteneksiz yakınlarıma sevgi duymadan -dayandığım anneme, sevmediğim yeğenime karşı kayıtsız- geçiriyorsam, ona borçluyum bütün bunları: Her şeyi ona borçluyum, ama başka biriyle daha iyi olmaz mıydım acaba? Beni, doğamm istediği gibi aşağılama ye -teneğinde olan başka biriyle demek istiyorum.

Bununla birlikte, bana kötülük yapıldığı, kadınımın beni aldatmış olabileceği düşüncesi biraz rahatlatıyordu beni, o sırada. Acının bir derecesinde, haksız olarak acı çekildiğinin düşünülmesi, kaçınılmaz bir şey, doğal bir uyuşturucudur: En kıskanç isteklerimize göre, yaşamın büyüsüne güç kazandırır yeniden bu; nesnelerin karşısına değerimizi duyurur yeniden; yükseltir. Denedim bunu ve haksızlık, nankörlük daha da vahşice olsun isterdim, ayrıca. Bir hava ya da ışın yayılması gibi gizli, yaygın bir duygu -o uzun günlerde, o acı dolu gecelerde- anımsıyorum: Bir şaşkınlık bu, bütün bunların böyle olmasının, kadının gerçekten kadın olmasının, sayıklamaların, kasılmaların böyle olmasının, iç çekişlerin, sözlerin, olayların, benim kendimin gerçekten böyle olmamın verdiği şaşkınlık.

İşte böyle, bir haksızlığa uğrayınca, ben de bir başkasına, bu dünyada hep olduğu gibi, suçluya değil bir başkasına haksızlık ederek karşılık veriyordum.

Doymuş, dinlenmiş olarak çıkıyordum gece Carlotta'nın dairesinden, özgür, uzayıp giden bulvarın tadına vararak, her türlü sevgi gösterisinden uzak, ilk gençliğimin duygulanmaları, düşünceleri peşinde, tek başına dolaşmak hoşuma gidiyordu. Gecenin basitliği -karanlık, lambalar- her zaman şefkatle almıştır beni içine, en sevgili, saçma düşleri kurdurtmuştur bana, karşıtlığıyla renklendirmiştir onları, büyütmüş büyütmüştür. Arzulu alçakgönüllülüğü yüzünden Carlotta'ya duyduğum hınç bile, karşısında duyduğum acımanın beni içine düşürdüğü tutukluktan kurtuluyor, yalnızca bir oyun oluyor du burada.

Ama genç değildim artık. Carlotta'dan daha iyi kopmak için uzun uzun düşünüyor, gövdesini, okşayışlarını inceliyordum. Carlot-ta gibi kocasından ayrılmış, henüz genç, çocuksuz bir kadının benimle avunabilmesi olacak iş mi diye düşünüyordum, acımasızca. Ama çok basit bir sevgiliydi zavallıcık, belki bunun için aldatmıştı ya kocası da.

Yarı karanlık sokaklardan kol kola geçerek sinemadan döndüğümüz akşamı anımsıyorum:

"Memnunum. Seninle sinemaya gitmek çok güzel bir şey," demişti Carlotta.

"Kocanla da gider miydin?"

Gülümsüyordu Carlotta. "Kıskanıyor musun?"

Omuz silktim. "Kıskanmam neyi değiştirir?"

"Yorgunum," diyordu Carlotta, sıkı sıkı koluma girerek, "bizi bağlayan bu yararsız zincir hem benim hem onun yaşamını yıkıyor, bana yalnız kötülüğü dokunan bir ada saygı göstermek zorunda bırakıyor beni. İnsan hiç olmazsa çocuğu olmayınca boşanabilmeliydi."

Uzun ılık dokunuşun, isteğin verdiği bir yumuşaklık vardı üzerimde o akşam.

"Ne çok derdin varmış!"

"Ah sevgilim," dedi Carlotta, "niçin her zaman bu akşamki gibi iyi değilsin? Düşün, bir boşanabilseydim."

Hiçbir şey söylemedim. Yine boşanmaktan söz ettiği bir defasında patlamıştım. "Biraz insaflı ol ama, senden rahatı var mı? Canının istediğini yapıyorsun, ayrıca, seni aldattığı doğruysa bile, sen de karşılığını veriyorsun sanırım."

"Hiçbir şey yapmak istemedim," diye karşılık vermişti Carlotta. "O günden beri çalışıyorum." Bana bakarak: "Üstelik şimdi sen varsın, öyle bir şey olsa, seni aldatmış duyumsardım kendimi."

Ağzını öperek kapatmıştım o sinema akşamı. Sonra istasyon kahvesine götürüp iki bardak içki içirmiştim.

Camların buğulu ışığında bir köşede iki sevgili gibi oturuyorduk. Ben de epey içtikten sonra, yüksek sesle:

"Bu gece bir çocuk yapalım mı, Carlotta?" dedim.

Birkaç kişi dönüp baktı, eliyle ağzımı kapatmıştı çünkü Carlotta, yüzü kıpkırmızı, ama gülerek.

Konuşuyor konuşuyordum ben. Carlotta filmden söz ediyor, aptalca şeyler söylüyordu, tutkulu ve aptalca. Ben içiyordum, Carlotta' yi ancak öyle sevebileceğimi bildiğim için.

Dışarıya çıkınca soğuk canlandırdı bizi, eve koştuk. Bütün gece onunla kaldım, sabah uyandığımda, saçları dağılmış, uykulu, bana sarılmaya çalışır duyumsadım onu yanımda. İtmedim; kalktığımda başım ağrıyordu bununla birlikte, Carlotta'nm şarkılar mırıldanarak bana kahve hazırlamasmdaki sevinç öfke veriyordu. Sonra da birlikte çıkmak zorunda kalacaktık, neyse kapıcı kadmı anımsadı da beni önden gönderdi, kapının arkasında sarılıp öpmeyi unutmadan elbet.

O uyanıştan kalan en canlı anım caddedeki ağaçların dalları: Odanın perdelerinin ardından, siste belli belirsizdiler. İçerdeki o ılıklık, o üstüme düşme, bekleyen sabahın çıplak havası diriltti beni; istediğim tek şey, tek başıma, çok başka bir uyanış, çok başka bir eş düşleyerek çevreyi seyretmek ve sigara içmekti, yalnızca.

Carlotta'nm bu durumlarda benden kopardığı yumuşaklığa, ondan ayrılır ayrılmaz kızmaya başlıyordum. Onun en zavallı anısından kurtulmak için ruhumu didik didik ederek, zaten yeterince katı olan yüreğimi daha da katılaştırarak, öfkeli anlar geçiriyordum. Boşluktan ya da kötülüğe eğilimli olduğumuz için, ama onun kendini aldatmak istediğinden başka herhangi bir nedenle seviştiğimiz açıktı. Sevişmeden sonraki ağır, mutlu bakışını anımsamak öfkelendiriyordu beni, yüzüne bakmak istemiyordum; bu bakışı istediğim tek insansa onu hep esirgemişti benden.

"Beni böyle olduğum gibi kabul edersen et," dedim bir defasında, "ama yaşamıma girmeyi kafandan çıkar."

"Beni sevmiyor musun?" diye kekeliyordu Carlotta.

"Bir parça sevme yeteneğim vardı, gençliğimde yok ettim onu da."

Bazen de, utanç ya da şehvet yüzünden onu biraz sevdiğim için öfkeleniyordum kendime.

Carlotta gülümsemeye çalışıyordu. "Hiç olmazsa iyi birer dostuz, değil mi?"

"Bak," diyordum, ciddi, "iğreniyorum bu hikâyelerden: Sıkılan bir erkekle bir kadmız biz, yatakta iyi anlaşıyoruz..."

"Ah, bu doğru," diyordu tırnaklarını koluma geçirip yüzünü saklayarak, "hoşuma gidiyorsun." "O kadar işte."

Ondan haftalar boyu kaçmam, kahvesinden daireye telefon ederse çok işim var diye yanıtlamam için, böyle bir konuşmadan sonra zayıf davrandığımı düşünmem yetiyordu. İlk defasında darılmayı denedi Carlotta. Üzüntülü bir akşam geçirttim o zaman, soğuk soğuk divanda oturuyordum, abajurdan dizlerine beyaz bir ışık düşüyor, bakışlarındaki acılı titremeyi duyumsuyordum yan gölgede. Bu dayanılmaz gerilim içinde, "Teşekkür edin bana, signora: Bu oturumu belki de diğerlerinden daha çok anımsarsınız," dedim sonunda.

Carlotta kımıldamadı.

"Niçin beni öldürmüyorsun, signora? Bana kadın tavrı takındığını sanıyorsan vakit kaybediyorsun. Ben kendim yaparım kaprisleri." Soluğu duyuluyordu.

"Mayo bile," dedim, "işine yaramaz bu akşam..."

Birden önüme atıldı Carlotta, siyah başının atılmış bir eşya gibi beyaz ışıktan geçtiğini gördüm. Ellerimi ileri uzattım. Ama Carlotta, dizlerime kapanmış ağlıyordu. Elimi iki-üç kez başından geçirdim, sonra kalktım.

"Ben de ağlamalıydım Carlotta. Ama bir şeye yaramayacağını biliyorum. Senin denediğin her şeyi denedim. Kendimi öldürme derecesine geldim, cesaretim yetmedi ama. Oyun burda işte: Kendini öldürmeyi düşünecek kadar zayıf olan, öldüremeyecek kadar da zayıf oluyor... Hadi, kendine gel, Carlotta."

"Böyle davranma bana," diye kekeliyordu.

"Sana böyle davranmıyorum. Ama yalnız olmaktan hoşlandığımı biliyorsun. Yalnız gitmeye bırakırsan beni, dönerim; yoksa, bir daha görüşmeyiz. Bak, seni sevmemi ister miydin?"

Elimin altında, bozulmuş yüzünü kaldırdı.

"Öyleyse beni sevmeyi bırak. Başka yolu yok. Asıl avcı tavşandır."

Bu tür sahneler, Carlotta'yı, beni bırakmayı düşündürecek kadar sarsıyordu. Bir mizaç benzerliğinin belirtileri değil miydi bunlar sonra? Aslında basit, çok basitti Carlotta, açıkça göremiyordu bunu, ama seziyordu mutlaka. Beni, işi alaya vurarak bağlamayı deniyor, "Yaşam böyle işte," diyordu arada bir -talihsiz-, arada bir de "Ne kadar zavallıyım."

O zamanlar cesur davransa, beni itmeyi bilseydi, biraz dayanabilirdim ona. Ama beni itmeyi bilmiyordu. İki akşam üst üste uğramasam, gözleri şiş karşılıyordu beni. Bazen acıma ya da yumuşaklık gibi bir nedenle kahvesine uğrayıp birlikte çıkmamızı istediğimde hemen alevlenip kalkıyor, allak bullak oluyor, hatta güzelleşiyordu.

Hıncım ona karşı değil, ilişkimizin beni içine sokar gibi göründüğü sınırlamalara, köleleştirmelere karşıydı. Onu sevmediğimden, üzerimde en küçük bir hakkı olması canavarca bir şey gibi görünüyordu bana. Öyle günler oluyordu ki ona sen demek içime bir iğrenme, bir aşağılanma duygusu veriyordu. Koluma girmek için neyim oluyordu benim bu kadın?

Karşılık olarak, işimi bitirdikten sonra, güneşli, serin havada, ondan, her şeyden uzak, gövdem doymuş, bir zamanların o eski acısı yatışmış, ışıklı yollarda dolaşabildiğim bazı öğleden sonraları, bazı saatler yeniden doğuyormuşum gibi geliyordu bana: genç olduğum zamanlardaki gibi görmeye, koku almaya, duymaya hazır. Carlotta'nın benim aşkım yüzünden acı çekmesi, geçmiş acılarımı hafifletip zavallılaştırıyor, gülünecek bir dünyayla ilgiliymişler gibi bana yabancılaştmyordu onları; kendimi, ondan uzakta, el değmemiş, daha az görmüş geçirmiş buluyordum. Beni temizleyen bir süngerdi, sık sık böyle düşünüyordum onu. m.

Bazı akşamlar konuşuyor konuşuyor, oyunun içinde erimiş, yeniden çocuklaşıyor, hıncımı unutuyordum.

"Carlotta," diyordum, "nasıl âşık olunur? Uzun süredir âşık de-ğilim. Güzel bir şey olmalı, diye düşünüyorum. İyi giderse tadı çıkarılır, kötü giderse umulur. Günü gününe yaşandığını söylediler bana. Nasıl oluyor, Carlotta?"

Carlotta gülümseyerek başını sallıyordu.

"Sonra ne güzel düşüncelerimiz oluyor Carlotta. Sevdiğimiz, aş kımızın lafını bile duymak istemeyen kişi, hiçbir zaman bizim kadar

mutlu olamaz. Yalnız," gülümsüyordum, "başkalarıyla yatıp işi alaya almasın."

Carlotta kaşlarını çatıyordu.

"Güzel şey aşk," diye bitiriyordum sözlerimi, "Kimse kaçamaz aşktan."

Herkes gibi bana da içecek bir şey veriyordu Carlotta. Kendi adıma konuşuyordum böyle akşamlar. En güzel konuşmaktır bu.

"Aşk da vardır, aldatma da. Gerçekten aşkın tadını çıkarabilmek için, aldatmanın da olması gerekir. Gençlerin anlamadığı şey de bu işte. Siz kadınlar daha çabuk öğreniyorsunuz bunu. Sen hiç kocanı aldattın mı?"

Carlotta kızararak gülümsemeye çalışıyordu. "Biz erkekler daha aptaldık. Bir oyuncuya ya da bir kadın arkadaşımıza âşık oluyor, en iyi düşüncelerimizi sunuyorduk ona. Yalnızca, söylemeyi unutuyorduk bunu. Aşkın bir kurnazlık sorunu olduğunu bilmeyen bizim yaşımızda tek kız tanımıyorum. Erkeklerin genelevlere gidip sonra dışardaki kadınların farklı olduğu sanısına varmaları olacak iş değil. On altı yaşında sen ne yapıyordun Carlotta?"

Ama Carlotta'nın başka bir düşüncesi vardı. Yanıtlamadan önce gözleriyle kendisinin olduğumu söylüyordu bana; bense bakışlarında parlayan o üstüme düşmenin katılığından nefret ediyordum.

"On altı yaşında ne yapıyordun?" diye yineliyordum yere bakarak.

"Hiç," diye yanıtlıyordu, ağır. Ne düşündüğünü biliyordum.

Sonra bağışlamamı diliyor, zavallının biri olduğunu söylüyor, bir hakkı olmadığını kabul ediyordu. Ama, gözlerindeki o parıltı yetmiş

oluyordu. "Aptalın biri olduğunu biliyor musun? Benim için önemli olan şey yüzünden kocan yeniden alabilirdi de seni." Soma, rahatlamış, çekip gidiyordum.

Ertesi gün ürkek bir telefon geliyor, kuru bir yanıt veriyordum. Akşama görüşüyorduk.

Carlotta, kolejdeki yeğenimden söz ettiğim zaman eğleniyor, asıl annemi koleje kapatıp çocukla birlikte yaşamak isterdim, dediğim zaman, inanmaz bir tavırla başını sallıyordu. Bizi, dayıyla yeğenmiş gibi davranan, ama gerçekte, kendilerini hoşnut eden, içinde eridikleri bir gizler ve alaylar dünyası olan ayrı iki varlık olarak düşlüyordu. Benim kızım olup olmadığını soruyordu, ters bir tavırla.

"Tabii, doğduğunda on altı yaşındaydım. Bana inat sarışın oldu. Nasıl olur da sansın doğulur? Sarışınlar hayvandır benim için, maymun ya da aslan gibi bir şeydir. Hep güneşteymişim gibi gelirdi bana."

"Ben küçükken sarışındım," diyordu Carlotta.

"Bense keldim."

Bu son sıralarda, Carlotta'nın geçmişine karşı, zaman zaman bana daha önce anlattıklarını unutturan, sıkıcı bir merak duyuyordum. Bir tarih inceler gibi inceliyordum onu. Onunla oynuyor, garip çıkışlarla deşiyor, acımasız sorular sorup yanıtlarım kendim veriyordum. Gerçekte, kendimden başkasını dinlemiyordum.

Ama Carlotta beni anlamıştı. "Kendinden söz et bana," diyordu bazı akşamlar, kolumu sıkarak. Beni kendimden konuşturmanın, dostu kalmam için tek yol olduğunu biliyordu.

"Sana hiç anlattım mı, Carlotta?" dedim bir akşam, "birinin benim için kendini öldürdüğünü?" Gülerek, ama şaşırmış, baktı bana.

"Gülecek ne var," diye sürdürdüm. "İkimiz birlikte denedik kendimizi öldürmeyi, o başardı. Gençlikte olur böyle şeyler." Garip, diye düşünüyordum o zaman, bunu hiç kimseye anlatmamıştım: Anlatacak tam da Carlotta'yı buldum. "Bir arkadaşım, sarışın bir çocuk. Gerçek bir aslana benziyordu. Siz kızların böyle arkadaşlıklarınız olmaz. O yaşta aşırı kıskanç olursunuz. Okula birlikte gider, ama hep akşamları görüşürdük. Çocukların hep yaptığı gibi, pis şeyler konuşurduk, ama bir hanıma âşık olmuştuk. Bizim ilk aşkımızdı bu, Carlotta. Akşamları aşktan, ölümden söz ederek geçirirdik. Hiçbir âşık, arkadaşının kendisini anladığına bizden daha çok güvenmemiştir. Beni utandıran, atak bir hüznü vardı Jean'ın - adı Jean'dı. Siste gezdiğimiz o akşamların bütün hüznünü o yaratırdı. Bu kadar acı çekilebileceğine hiç inanmazdık... "

"Sen de âşık miydin?"

"Jean'dan daha az hüzünlü olduğum için acı çekiyordum. Sonunda kendimizi öldürebileceğimizi buldum, ona da söyledim bunu. Her zaman bir hayalci olan Jean bu düşünceyi yavaş yavaş benimsedi. Bir tek tabancamız vardı. Patlayacak mı diye denemek için tepeye çıktık. Ateş eden Jean oldu. Gözüpek bir çocuktu, kadını sevmekten vazgeçse ben de vazgeçerdim, inanıyorum. Denemeden sonra -çıplak bir keçiyolundaydık, kıştı, kıyıya yakın- hâlâ patlamanın şiddetini düşünüyordum ki Jean namluyu ağzına koyup: '...yapanlar da var...' derken ateş aldı tabanca, öldürdü onu."

Carlotta, dehşet içinde, bana bakıyordu.

"Ne yapacağımı bilemedim ben, kaçtım."

O akşam, "Gerçekten seviyor muydun o kadını?" diye sordu Carlotta.

"O kadını mı? Jean'ı seviyordum ben, söyledim ya."

"Sen de kendini öldürmek istiyor muydun?"

"Elbet. Bir aptallık olacaktı tabii. Yapmamaksa büyük bir alçaklık oldu ama. Bazen vicdan azabı çekiyorum."

Carlotta bu hikâyeyi sık sık anımsıyor, Jean'dan söz ediyordu bana tanımış gibi. Bana onu tanımlattırıyor, o zamanlar benim nasıl olduğumu soruyordu. Tabancayı saklayıp saklamadığımı sordu.

"Kendini öldürme sakın. Hiç kendini öldürmeyi düşündün mü?" derken bir yandan inceliyordu beni.

"Her âşık olan düşünür bunu."

Carlotta gülümsemiyordu bile.

"Hâlâ düşünüyor musun bu olayı?"

"Jean'ı düşünüyorum, ara sıra."

IV.

Öğlen daireden çıkıp kahvesinin camlarının önünden geçerken, girip onunla konuşmak zorunda kalmamak için saklandığımda çok acıyordum Carlotta'ya. Öğlenleri eve dönmüyordum, o bir saatçik, bir lokantada, gözlerim yarı kapalı sigara içerek oturmak çok hoşuma gidiyordu. Carlotta, iskemlesinde, oturduğu yerde, makinalaşmış biçimde fiş kesiyor, başıyla işaretler yapıyor, gülümsüyor, kaşlarını çatıyordu, birkaç müşteri de ona takılıyordu bu arada.

Sabahın yedisinden öğleden sonra dörde kadar orda oluyordu. Mavi bir giysi oluyordu üstünde. Ayda dört yüz seksen liret alıyordu.

Çalışma saatlerini ara vermeden doldurduğu için memnundu. Öğlen yemeğini, yerinden ayrılmadan, büyük bir fincan sütle yiyordu. Gelip gidenlerin sürekli kapı çarpmaları olmasa kolay bir iş olduğunu söylüyordu bana. Sanki beynine tokmakla vurulur gibi oluyormuş bazen.

O zamandan beri, kahveye girince yavaşça kapatırım kapıyı. Müşterilerin yaptıklarını bana anlatmaya çalışırdı Carlotta, ama benim gibi konuşmayı başaramazdı, bazı yaşlı müşterilerin yaptığı önerilerden üstü kapalı söz ederek sarsmayı da başaramadığı gibi.

"Sen de kabul et," dedim ona, "yalnız bana gösterme. Tek sayılı günlerde kabul edersin onu. Hastalık almamaya dikkat et."

Carlotta ağzını büzüyordu.

Birkaç günden beri bir düşünce kemiriyordu içini. "Yeniden âşık mı olduk, Carlotta?" dedim bir akşam.

Dayak yemiş bir köpek gibi bakıyordu bana. Bense yine sabırsızlanmaya başlıyordum. Akşam, yarı karanlık odada, o ışıklı

göz atışlar, o el sıkışlar öfkelendiriyordu beni. Hep Carlotta'yla bağlanmaktan korkuyordum. Yalnızca düşünmekten bile nefret ediyordum bunu.

Sessizleştim yeniden, kabalaştım. Ama Carlotta bir zamanlarki alçakgönüllü coşkuyla karşılamıyordu artık sarılışlarımı. Kımıltısız kalıyor, donuk bir bakışla bakıyordu bana; arada bir, şefkatli bir davranışla, onu dinginleştirmek için uzattığım okşayışlarıma katılıyordu.

Bu, daha da az hoşuma gitti. Ona sahip olmak için kur yapmak zoruma gidiyordu. Ama olanlar birdenbire olmadı. Carlotta:

"Başım çok ağrıyor... o kapı! Bu akşam oturalım. Bir şeyler anlat bana," diyordu.

Carlotta'nın ciddi olduğunu, kendine yıkıma uğramış havası verdiğini, pişmanlıklar yarattığını fark ettiğim zaman, ben de, eskisi gibi sarılmadım artık: Basit bir şekilde aldattım onu. Bir zamanların, bir randevuevinden dönerken, sevinçsiz ve hüzünsüz, bunalmış bir kahvede oturup dinlendiğim donuk akşamlarını yeniden yaşadım. Bunun doğru olduğunu düşünüyordum: Ya bütün tehlikeleriyle kabul edilir aşk ya da fahişelere gitmekten başka yol kalmaz.

Bunun Carlotta'nın kıskançlık yapma gösterisi olduğunu düşünüyor, gülüyordum. Ama çektiği acıdan yararlanabilmek için çok basit ti. Tersine, gerçekten acı çekenler gibi, çirkinleşiyordu. Üzülüyor, ama onu bırakmak zorunda olduğumu duyumsuyordum.

Carlotta darbeyi önceden sezdi. Yatakta olduğumuz, içgüdüme uyarak konuşmaktan sakındığım bir akşam, beni birden itip duvarın dibine büzüldü.

"Ne var?" diye sordum, öfkeyle.

"Ben yarın kendimi vursam," dedi birden bana dönerek, "senin için hiç önemi olur mu bunun?" "Bilmem," diye kekeledim. "Ya seni aldatsaydım?" "Yaşam baştan sona bir aldatmadır." "Ya kocama dönseydim?" Ciddi konuşuyordu. Omuz silktim.

"Zavallı bir kadınım ben," diye yeniden başladı Carlotta. "Seni aldatmaya yeteneğim de yok. Kocamı gördüm." "Nasıl?"

"Kahveye geldi."

"Peki Amerika'ya kaçmamış mıydı?" "Bilmiyorum," dedi Carlotta. "Kahvede gördüm onu." Belki söylemek istemiyordu ama ağzından kaçtı: Kocasının ya-nında kürklü bir bayan varmış. "Öyleyse konuşmadınız mı?"

Carlotta duraksadı. "Ertesi gün yine geldi. Benimle konuştu ve eve kadar getirdi sonra."

Kendimi sıkılmış duyumsuyordum, kabul etmeliyim. Hafif bir sesle, "Buraya mı?" dedim.

Carlotta bütün gövdesiyle sarıldı bana. "Ama ben seni seviyorum," diye fısıldadı. "Sanma ki..."

"Buraya mı?"

"Önemli değil sevgilim. İşlerinden söz etti bana. Yalnız, onu yeniden görmekle seni ne kadar çok sevdiğimi anladım, bana yalvarsa bile dönmezdim artık ona."

"Demek sana yalvardı?"

"Hayır, bir daha evlenmek zorunda kalsa, yine benimle evleneceğini söyledi bana."

"Sonra yine gördün mü onu?"

"Kahveye geldi yine o kadınla..."

Carlotta'yla geçirdiğim son gece oldu. Gövdesine veda etmeksizin, yakınmasız, onu aramayı, evine gitmeyi kestim. Bana telefon etmesine, kahvede beklemesine izin veriyordum, her akşam değil ama, ara sıra. Her defasında geliyordu Carlotta, gözleriyle parçalıyordu sanki beni. Ayrılacağımıza yakın, sesi titriyordu.

"Onu bir daha görmedim," diye fısıldadı bir akşam.

"İyi yapmıyorsun," diye karşılık verdim, "onu yeniden elde etmeye çalışmalıydın."

Carlotta'nın kocasını kaybettiğine üzülmesi -yüzde yüz üzülüyordu buna- öfkelendiriyordu beni, bu konuşmalarla beni kendine bağlayacağını umması da öfkelendiriyordu. Ne Carlotta'nın vicdan azabı çekmesine, ne benim kendimi tehlikeye atmama değerdi bu beyaz aşk.

Bir akşam evine uğrayacağımı söyledim ona telefonda. İnanmaz, kuşkulu bir tavırla açtı kapıyı. Salonda, biraz kuşkuyla, çevreme bakındım. Üzerinde kadife bir giysi vardı. Nezle olduğunu, elinde men -dilini buruşturup durduğunu, arada bir de kızarmış burnuna götürdü -ğünü anımsıyorum.

Anlamış olduğunu gördüm hemen. Uysal, sessiz, zavallı bakışlarla karşılık veriyordu sözlerime. Mendilin üzerinden kaçamak bakarak

her şeyi söylemeye bıraktı beni. Sonra ayağa kalktı, karşıma gelip gövdesini yüzüme dayadı, sarılmak zorunda kaldım.

Hafifçe, "Yatağa gelmiyor musun?" dedi her zamanki sesiyle.

Gittim yatağa, yattığımız sürece nezleden alev alev yanan, nemli yüzü sinirime dokundu. Geceyarısı yataktan atlayıp giyinmeye başladım. Işığı yakıp bir an baktı Carlotta. Sonra söndürdü ve "Git, git," dedi. Ne diyeceğimi bilemeyerek, yolumu el yordamıyla bulup çıktım.

Sonraki günlerde telefon etmesinden korkuyordum, ama hiç rahatsız etmedi beni. Haftalarca dinginlik içinde çalıştıktan sonra, bir akşam Carlotta'yı arzuladım yine, ama utancım gitmeme engel oldu. O kapıyı çalsam mutluluk götüreceğimi de biliyordum oysa. Hep kesinlikle bildiğim bir şeydi bu.

Gitmedim, ama ertesi gün kahvesinin önünden geçtim. Kasada bir sarışın vardı. Saatlerini değiştirmiş olmalıydı. Akşam da görmeyince, hasta ya da kocasına dönmüş olabileceğini düşündüm. Bu düşünce canımı sıktı. HENRY MILLER I Madmazel Claude Ama, kapıcı kadın sert, kötü kötü bakan gözleriyle beni süzerek, onu bir ay önce yatağmda ölü ve gazı açık bulduklarını söylediğinde, o zaman bacaklarım titredi.

Ç EV İ REN:EGEMENBERK Ö Z

BU ÖYKÜYÜ ilk yazmaya başladığımda, Madmazel Claude'un orospu olduğunu söyleyerek söze girmiştim. Orospu tabii, yadsımaya çalışmıyorum, ama demek istediğim şu: Madmazel Claude orospuysa, tanıdığım öbür kadınlara ne demeli? Nedense, orospu sözcüğü yeterince kapsamlı değil. Madmazel Claude orospudan öte

bir şey. Onu nasıl tanımlayacağımı bilemiyorum. Belki yalnızca Madmazel Claude diye. Soit.Onu her gece oturup bekleyen bir teyzesi vardı. Bunu pek yut-mamıştım, doğrusu. Teyzesiymiş! Büyük bir olasılıkla, maquereau' suydu2 bekleyen. Ama bu da ondan başka kimseyi ilgilendirmezdi... Gene de bozuluyordum bu işe - o pezevengin onu beklediğini, paralan sökülmezse belki de bir tane patlatıverdiğini düşünüyordum. Ve Claude ne denli sevecen olsa (yani Claude, gerçekten sevmesini biliyordu), kafamın içinde, aslan payını alan o kan emici, aşağılık piçin imgesi vardı. Kendinizi aldatmayın orospular konusunda - ne denli cömert olurlarsa olsunlar, kendilerini ne denli verirlerse versinler, onlara bin frank bile verseniz (kim verir? O başka), arkada bekleyen bir herif vardır hep, sizin aldığınız da bir tadımlıktır ancak. Aslan payını arkadaki alır hep, bundan emin olabilirsiniz!

Ama boşuna heyecanlanıp öfkelendiğimi sonradan anladım. Ortada maquereau falan yoktu - Claude'un maquereau 'su yoktu yani. Claude'un ilk maquereau'su benim. Kendime maquereau da demiyorum üstelik. Pezevenk diyorum. Onun pezevengi benim şimdi. Tamam.

1. Olsun.2. Pezevenk.

Onu odama ilk getirişimi ayrıntısıyla anımsıyorum - nasıl rezil etmiştim kendimi. İşin içine kadınlar girdi mi, hep rezil ederim kendimi. Sorun, benim kadınlara tapmamdan çıkıyor, kadınlar da kendilerine tapılmasını istemiyorlar. Onların istedikleri... Her neyse, o ilk gece, ister inanın ister inanmayın, sanki ömrümde hiçbir kadınla yatmamışım gibi davrandım. Bugüne dek de anlayamadım niçin öyle olduğunu. Ama öyle oldu işte.

Anımsıyorum, daha üstündekileri çıkarmaya bile başlamadan yatağın yanında durup bana baktı; bir şey yapmamı bekliyordu herhalde. Titriyordum. Kahveden çıktığımızdan beri titriyordum. Hafifçe öptüm - dudaklarından galiba. Bilmiyorum -belki de alnından öp-müşümdür- beklenir benden böyle şeyler... İşin içinde kadınlar oldu mu, bilemiyorum. Bana çok büyük bir iyilik yaptığı duygusu vardı içimde nedense. Bir orospu bile bir adama bu duyguyu verebilir bazen. Ama dediğim gibi, yalnızca bir orospu değil Claude.

Daha şapkasını bile çıkarmadan gitti, pencereyi kapayıp perdeleri çekti. Sonra şöyle bir yan gözle baktı bana, gülümsedi ve soyunmakla ilgili bir şeyler mırıldandı. O, muslukla haşır neşir olurken, ben de soyundum. Sinirliydim aslında. Onu seyredersem, utanacağını düşündüm, onun için de masamın üstündeki kâğıtları karıştırdım biraz, anlamsız birkaç not yazdım, yazı makinesinin üstünü örttüm. Döndüğümde musluğun yanında kombinezonuyla duruyor, bacaklarını siliyordu.

"Çabuk! Yatağa gir!" dedi. "Isıt!" Ve biraz daha sildi orasını burasını.

Her şey öylesine doğaldı ki, huzursuzluğum, sinirim geçmeye başladı. Çoraplarını özenle yuvarlamış olduğunu gördüm. Belinden jartiyer gibi bir şey sarkıyordu, onu da az sonra çıkanp iskemlenin arkalığına astı.

Oda gerçekten soğuktu. Bir süre, uzunca bir süre, birbirimize sokulup sarıldık ve sessizce yattık, birbirimizi ısıttık. Bir kolumu boynuna dolamış, öbürüyle de kendime çekmiştim onu. Odaya ilk girdi-ğimizdeki o bir şeyler uman bakışını gözlerime dikiyordu

durmadan. Titremeye başladım gene. Fransızcam yok olmaya başlıyordu.

Onu sevdiğimi hemen o anda söyleyip söylemediğimi anımsayamıyorum. Söylemişimdir herhalde. Her neyse, söylediysem de, hemen unutmuştur. Giderken de ona, okumadığını söylediği "Afrodit" romanını ve bir başkası için aldığım bir çift ipek çorabı armağan ettim. Çorapları beğendiği belliydi.

Onu bir daha gördüğümde otel değiştirmiştim. O aceleci, hevesli bakışıyla ortalığa bir göz attı ve durumun pek parlak olmadığını kavradı hemen. İyi beslenip beslenmediğimi sordu, büyük bir saflıkla.

"Burada uzun süre kalmamalısın," dedi. "Çok hüzün verici buyer burası."

Hüzün verici sözcüklerini kullanmadı belki, ama anlatmak istediği oydu, eminim.

Oda hüzün vericiydi gerçekten de. Eşyalar dökülüyordu, pencere camlan kırıktı, halı yırtık ve pisti, su akmıyordu. Işık da soluk, yatak örtüsüne gri, küflü bir renk veren soluk, san bir ışıktı.

Nedense o gece beni kıskanıyormuş gibi davrandı. "Sevdiğin bir başkası var," dedi.

"Hayır, başka kimse yok," dedim.

"Öp beni öyleyse," dedi ve sıcak, diri gövdesi sevgiyle sanldı bana. Etinin sıcaklığında yüzüyor gibiydim... Yüzüyor değil, boğuluyordum, zevk içinde boğuluyordum.

Sonra Pierre Loti'den, İstanbul'dan söz ettik. Bir gün İstanbul'a gitmek istediğini söyledi. Ben de istediğimi söyledim. Sonra birdenbire galiba şöyle dedi: "Sen ruhu olan bir adamsın." Yadsımaya çalışmadım - çok mutluydum herhalde. Bir ruhunuz olduğunu bir orospu söyleyince daha anlamlı oluyor nedense. Orospular genellikle ruhtan falan söz etmezler.

Sonra tuhaf bir şey daha oldu. Para almadı benden.

"Parayı düşünmemelisin," dedi. "Yoldaşız şimdi. Ve sen çok yoksulsun..."

Onu kapıya kadar yolcu etmek için yataktan kalkmama izin vermedi. Çantasından birkaç sigara döküp başucu masasının üzerine yerleştirdi; birini dudaklarımın arasına koyup, birisinden armağan küçük bronz bir çakmakla yaktı. Beni öpmek için eğildi.

Kolundan tuttum. "Claude," dedim, "vous etes presque un ange"3. Siz bir meleksiniz, neredeyse.

"Ah, non!"4 dedi hızla; acıya, ya da dehşete benzer bir şey vardı gözlerinde.

O "presque"5 sözcüğü mahvetti aslında Claude'u, eminim. Hemen anladım bunu. Bir de, kısa bir süre sonra ona verdiğim mektup -ömrümde yazdığım en güzel mektuptu, Fransızcasının tüm berbat-lığına karşm. Her zaman buluştuğumuz kahvede, birlikte okuduk mektubu. Dediğim gibi, Paul Valery'den yürüttüğüm bir-iki paragraf dışında, mektubun Fransızcası iğrençti. O paragraflara geldiğinde bir an duraladı. "Çok güzel yazmışsın!" dedi. "Gerçekten çok güzel!" Sonra da bana tuhaf tuhaf bakıp yeniden okumasına döndü. Valery değildi ona koyan. Valery'siz de idare edebilirdim. Hayır, ona koyan o

meleklikle ilgili sözlerdi. Aynı numarayı çekmiştim gene - ama bu kez elimden geldiğince ince ve inandırıcı bir biçimde süslemiştim konuyu. Oysa, mektubun sonuna geldiğimizde oldukça huzursuz olmuştum. Ondan böylesine yararlanmak boktan bir işti. Yazdıklarımın içten olmadığını söylemiyorum, ama o ilk, içten yazıştan sonra - ne bileyim, yalnızca edebiyattı, geriye kalan. Sonradan yatağa birlikte oturup Claude da ısrarla mektubu yeniden okuyarak bu kez dil yanlışlarını düzeltince, durum daha da boktanlaştı. Biraz sabırsız davrandım ona karşı, o da alındı. Ama gene de çok mutluydu. Mektubu ömür boyu saklayacağım söyledi.

Tan yeri ağarırken gitti. Teyze sorunu gene. Alışmaya başlamıştım bu teyzeye. Hem de, gerçekten bir teyze yoksa ortalıkta, nasıl olsa yakında öğrenirdim. Claude gizli kapaklı işlerde başarısızdı - sonra bir de o meleklik sorunu... İyice koymuştu.

Yatağa uzanıp onu düşünüyordum. Gerçekten çok iyi davranmıştı bana. Ya maquereaul Onu da düşündüm, ama pek değil, endişe kaynağı olmaktan çıkmıştı artık. Claude'u - yalnız onu ve onu nasıl mutlu edebileceğimi düşündüm. İspanya... Capri... İstanbul... Onu, tembel tembel güneşin altında dolaşarak güvercinlere ekmek kırıntıları atıp yıkanmalarını seyrederken, ya da elinde bir kitapla - benim ona salık vereceğim bir kitapla- bir hamağa uzanmış yatarken getiri-yordum gözlerimin önüne. Kim bilir, yavrucak ömründe Versail-les'dan öteye gitmemişti belki de. Trene binerken yüzündeki bakışı 4. Hayır.5. Neredeyse. görür gibi oluyordum, sonra da bir yerlerde, bir çeşme başında... Madrid ya da Seville'de. Onun yanımda yürüdüğünü içimde duyuyordum; yakındı, hep yakmdı bana, çünkü bir basma kalırsa ne yapa -cağını bilemeyecekti ve bu, salakça bir düşünce de olsa, hoşuma gidiyordu. Allahın belası bir kaltaktan,

yanında yatarken bile seni en kısa yoldan ekmeyi düşünen kuşbeyinli bir şırfıntıdan çok daha iyiydi tabii. Hayır, Claude'a güvenebilirdim. Somadan can sıkıcı olabilirdi bu - sonradan... somadan. Bir orospu seçmiş olmaktan mutluluk duyuyordum. Sadık bir orospu! Bu sözleri benden duysalar, kahkahalarla gülecek bir yığın insan biliyorum.

Her şeyi en küçük ayrıntısına dek tasarlıyordum: duracağımız yerleri, giyeceği giysileri, konuşacağımız şeyleri... Her şeyi..: her şeyi. Katolik olduğunu sanıyordum, ama iplediğim yoktu. Aksine, hoşuma bile gidiyordu. Kiliseye Tanrı'ya yakarmak için gitmek, mimarlık öğrenmek ya da benzeri boktan bir gerekçeyle gitmekten yeğdi. İstese ben de Katolik olurdum... Ne olacak! Hoşuna gittiği sürece, ne istese yapardım. Çoğunun olduğu gibi, onun da bir yerlerde bir çocuğu olup olmadığını düşündüm. Düşünün, Claude'un çocuğu! Kendi çocuğumdan da çok severdim onu. Evet, bir çocuğu olmalı Claude' un - üzerine eğilmem gerek bu işin. Bir gün, balkonu, ırmağa bakan bir odası, pencere kenarında çiçekleri olan ve şakıyan kuşlarla dolu bir evimiz olacağını biliyordum. (Elimde bir kuş kafesiyle eve girerken görüyorum kendimi. Tamam. Yeter ki o mutlu olsun.) Ama ırmak -aslında birçok ırmak olması gerekli. Bayılırım ırmaklara. Anımsanın, bir seferinde, Rotterdam'da... Ama o sabah uyanma düşüncesi, güneş pencerelerden içeri dolmuş, yanında seni seven, ölesiye seven, iyi, sadık bir orospu, kuşlar şakıyor, sofra kurulmuş, ve o yıkanıp, saçlarını tarar ve eskiden birlikte olduğu tüm erkekleri aralarından atarken, şimdi sen, yalnız sen, ve gemiler geçiyor tekneleri ve direkleriyle, yaşam akıp gidiyor içinizden, onun içinden, senden önceki tüm heriflerden ve belki sonrakilerden,

çiçekler ve kuşlar ve güneş doluyor içeri ve bu koku boğuyor seni, bitiriyor. Ulu Tanrım! Hep, hep bir orospum olsun!

Claude'a birlikte yaşamamızı önerdim, reddetti. Yıkım bu benim için. Yoksul olduğumdan değil bu, biliyorum - Claude parasal durumumu, yazdığım kitabı falan biliyor. Hayır, daha başka, daha derin bir nedeni olsa gerek. Ama ne olduğunu söylemiyor.

Sonra bir şey daha var - ermiş bir adam gibi davranmaya başladım. Tek başıma uzun yürüyüşlere çıkıyorum, şu yazdıklarımın da kitabımla hiç ilgisi yok. Sanki evrende tek başımayım, sanki yaşamım bir heykelinki gibi bütün ve ayrı. Yaradammın adını bile unuttum. Sanki tüm yaptıklarım yükseklerden bir yerlerden esinleniyor, sanki bu dünyaya sırf iyilik etmek için gelmişim gibi bir duygu var içimde. Kimsenin onayını beklemiyorum.

Claude'dan yardım kabul etmiyorum artık. Ona olan her borcumun çetelesini tutuyorum. Üzgün görünüyor bugünlerde Claude. Bazen, oturduğu kahvenin terasının önünden geçerken, gözlerinin yaşlı olduğuna yemin edebilirim. O da bana âşık şimdi, biliyorum. Dehşetli seviyor beni. Saatlerce, saatlerce oturuyor kahvenin terasında. Ben de onu alıp götürüyorum bazen, çünkü orada, tek başına, hüzün içinde beklerken, beklerken, beklerken görmeye dayanamıyorum... Bazı arkadaşlarıma ondan söz ettim, kulaklarına fısıldadım bir bakıma. Evet, ne de olsa, Claude'u orada oturup beklerken, beklerken görmekten iyidir. Orada tek başına otururken neler düşünüyor?

Bir gün gidip ona bir bin franklık veriversem ne der acaba? Gözleri o hüzünlü bakışla doluyken, yanına gidip, "Void quelque chose quej'ai oublie l'autre jour"6 diyeyim. Bazen, birlikte yattığımızda, o

uzun, dolu sessizliklerden biri oluşuverince, soruyor: "Que pensez-vous maintenant?"1 Ben de hep, "Rien,"8 diye karşılık veriyorum. Ama aslında içimden geçirdiğim, "Void quelque chose que.."9 L'amour a credit'nin10 güzel yanı bu.

Benden ne zaman ayrılsa, çanlar çılgınca çalıyor. İçimdeki her şeyi öylesine güzelleştiriyor ki. Sırtımı yastığa verip bana bıraktığı hafif içimli sigaranın keyfini çıkarıyorum. Hiçbir şey için kımıldamama gerek yok. Eminim, ağzımda takma diş olsa, başucu masamın üstüne, çalar saatin, kibritin ve öbür zırıltıların arasında duran bardağın içine koymayı unutmayacaktır. Pantolonlarım özenle katlanmış, 6. İşte geçen gün unuttuğum bir şey.

7. Şimdi ne düşünüyorsunuz?

8. Hiç.

9. İşte geçen gün...

10. Taksitle aşk. paltomla şapkam kapının yanma asılı. Her şey yerli yerinde. Harika! İnsanın bir orospusu olsun, milyon borcu olsun...

En iyisi de, bu güzel duygunun sürmesi. Mistik bir duygu bu, mistik olmak da yaşamın bütünlüğünü kavramak demek. Ermiş miyim, değil miyim, pek iplemiyorum artık. Ermişler fazla çaba harcıyorlar. Ben iyilik, barış, huzur saçıyorum. Claude'a gittikçe daha çok müşteri buluyorum, yanından geçtiğimde de o hüzünlü bakış yok artık gözlerinde. Hemen her gün birlikte yemek yiyoruz. Beni hep pahalı yerlere götürmekte direniyor, ben de artık nazlanmıyorum. Yaşamın her evresinden keyif alıyorum - pahalı yerlerden de, ucuz yerlerden de. Claude mutlu olsun da...

Pourtantje pense â quelque chose n Küçük bir şey tabii, ama kafamda gün geçtikçe önem kazanıyor. Önceleri bununla ilgili hiçbir şey söylemedim. İstenmedik bir incelik diye düşündüm kendi kendime. Çok hoştu üstelik. İkinci seferinde - incelik mi, dikkatsizlik mi? Gene de, rien â dire11. İkinciyle üçüncü arasında, denebilirse, aldattım onu. Evet, bir akşam, biraz sarhoş, Grands Boulevards'daydım. Place de la Republique'den Le Matin'e. dek her yere girip çıktıktan sonra, olağan halimde üzerine işemeyi bile istemeyeceğim koskoca,» çıbanlarla dolu bir akbaba kaptı beni. Eğlenceli bir olaydı. Dakika başı kapımızı çalan konuklar. İyi yürekli mösyönün kendilerine bahşiş vermesini isteyen zavallıcık Folies Bergeres kızları, çok değil -otuz frank kadar. Peki, ama niçin? Pour rien... pour le plaisirP Acayip, gülünç bir gece. Bir-iki gün sonra da kaşıntı. Endişe. Amerikan Hastanesini acele bir ziyaret. Kapkara puntolarıyla Ehrlich geliyor gözümün önüne. Ama bir şey yok. Yalnızca endişe.

Konuyu Claude'a açtığımda, bana hayretle bakıyor. "Bana sonsuz güvenin olduğunu biliyorum, Claude, ama..." Claude zamanını böyle bir konuya harcamayı reddediyor. Bir kadına bile bile hastalık geçiren bir adam katildir. Claude durumu böyle görüyor. "C'est vrai, n'est-ce pas?"H diye soruyor. Vrai15 tabii. Gene de... Ama konu kail. Oysa bir şey düşünüyorum.

12. Diyecek bir şey yok.

13. Hiç... zevk için.

14. Doğru, değil mi?

15. Doğru. panmıştır. Böyle bir şey yapan adam katildir.

Bugünlerde her sabah parafin yağımı yutarken -yanında bir de portakal yiyorum hep- kadınlara hastalık bulaştıran katilleri düşünüyorum. Parafin yağı, kaşığı yapış yapış ediyor. Çok iyi yıkamak gerek. Bıçağı ve kaşığı büyük bir özenle yıkıyorum. Her şeyi özenle yapıyorum - yaradılışım böyle. Yüzümü yıkadıktan sonra havluya bakıyorum. Otelin sahibi haftada üç havludan fazlasını vermiyor; salı günü leş gibi oluyor hepsi. Bıçağı ve kaşığı havluya siliyorum, yüzümü kurulamak için de yatak örtüsünü kullanıyorum. Silmiyorum yüzümü - yatak örtüsünün ayakucuna yakın bir köşesini hafifçe yüzüme basıyorum.

Hippolyte Mandron sokağı iğrenç görünüyor gözüme. Bu çevredeki pis, dar, kargacık burgacık, romantik adlı sokakların tümünden nefret ediyorum. İri, çirkin bir çıbana benzetiyorum Paris'i. Sokaklar kangren olmuş. Herkes hasta - ya belsoğukluğu, ya frengi. Avrupa'nın tümü hasta ve tümünü hasta eden de Fransa. Voltaire'le Rabe-lais'ye hayran olursa insan, böyle olur işte. İlk niyet ettiğim gibi, Moskova'ya gitmeliymişim. Rusya'da pazar günü yokmuş, ne olacak? Pazarları da öbür günler gibi şimdide, yalnız sokaklar daha kalabalık oluyor, daha çok sayıda garip ortalarda dolaşıp birbirine hastalık bulaştırıyor.

Yanlış anlaşılmasın, Claude'a karşı değil öfkem. Claude bir harikadır, un ange,16 bu işin presque'i" falan da yok üstelik. Kuş kafesi pencerenin dışına asılı, çiçekler de var - ama Madrid ya da Seville değil, çeşmeyle güvercinler de yok. Hayır, her gün kliniğe gidiliyor. Bir kapıdan o giriyor, bir kapıdan ben. Pahalı lokantalar bitti. Her akşam sinemaya gidilip huzursuz olmamaya çalışılıyor. Döme'u ya da Coupole'u görmeye bile dayanamıyorum artık. Kahve teraslarında sağlıklı görünümleri, bej takımları, kolalı gömlekleri ve

kolonyala-nyla oturan o piç kurulan. Suç yalnız Claude'un değil. Bu şık giyimli puştlara dikkat etmesini söylemiştim ona. Ama çok güveniyordu kendine - aşılar, maşılar. Ondan sonra da her gelenle... Tam da öyle oldu işte. Bir orospuyla yaşamak -dünyanın en iyi orospusu bile olsa-güçlüklerle dolu. Her ne kadar bazen can sıkıyorsa da, adamların 16. Bir melek.17. Neredeyse. sayısı değil önemli olan; bitmek tükenmek bilmeyen temizlikler, önlemler, yıkanmalar, incelemeler, endişeler, korkular. Sonra da, her şeye karşın... Claude'a söylemiştim oysa... Kaç kez söylemiştim -"Dikkat et bu bitirimlere!"

Hayır, olanların hepsi benim suçum. Ermekle yetinmeyip bir de ermişliğimi kanıtlamaya kalktım. Kişi bir kez erdiğini fark edince, durmalı orada. Küçük bir orospuya ermişlik taslamak, cennete arka merdivenlerden çıkmak gibi bir şey. Bana sokuluverdiği zamanlar -her zamankinden çok seviyor şimdi beni- ruhuna işlemeyi başarmış boktan bir mikropmuşum gibi geliyor bana. Bir melekle birlikte yaşıyor olsam bile, kendimi adam etmem gerektiğini düşünüyorum. Bu iğrenç izbeden çıkıp güneşte bir yerde, bir ırmağa bakan balkonlu bir odada yaşamalıyız, kuşlar, çiçekler, yaşam, akıp gitmeli önümüzden, yalnız o ve ben, başka kimse olmamalı.

Ç EV İ REN:S İ NANF İŞ EK

VLADIMIR NABOKOV I Sesler

PENCEREYİ kapatmak gerekiyordu: Yağmur pervaza çarpıp parkeyle koltukların üstüne sıçrıyordu. Dev gümüş hayaletler canlı, hışırtılı sesler çıkartarak bahçede, yaprakların arasında, portakal renkli kumların üstünde koşuşuyorlardı. Yağmur oluğu takırdıyor, boğulurcası-na gurulduyordu. Sen Bach çalıyordun. Piyano cilalı

kanadını kaldırmıştı, kanadın altında bir lir vardı ve küçük çekiçler teller üzerinde dalgalanıyordu. Brokar örtü kaba kıvrımlar oluşturarak yarışma kadar piyanonun kuyruğundan aşağı kaymış ve sayfaları açık bir nota defterini de beraberinde sürüklemişti. Haziran sağanağı durmadan, görkemle camları döverken fügün coşkusu arasında tuşlara çarpan yüzüğünün tıkırtısı duyuluyordu. Ve sen, çalmaya ara vermeksizin, başını hafifçe geri atarak, ritme ayak uydurarak haykırıyordun: "Yağmur, yağmur... Onun sesini bastıracağım..." Ama bastıramıyordun.

Masanın üstünde kadife tabutlar gibi duran albümlerden başımı kaldırmış, seni izliyor, fügü ve yağmuru dinliyordum. İçimi her yandan, raflardan, piyanonun kanadından, avizenin uzun prizmalarından süzülen ıslak karanfillerin kokusuna benzer bir ferahlık kapladı.

Gümüşsü yağmur hayaletleri ile harelenen ışıltıya parmaklarını bastırdığında ürperen eğik omuzlarının arasındaki müzikal bağı duyumsadığımda esrik bir dengelenmiştik duygusu sardı beni. Ve kendi benliğimin derinliklerine çekildiğimde bütün dünya da öyle göründü bana: türdeş, uyumlu, armoni yasalarına bağlı. O anda sen, ben, karanfiller, hepimiz porte üzerinde dikey notalar oluverdik. Evrendeki her şeyin -ağaçların, suyun, senin- özdeş tanecikler arasında farklı farklı titreşim uygunlukları oluşturan bir etkileşimden ibaret olduğunun ayırdına vardım. Her şey bir, eşit ve kutsaldı. Sen yerinden kalktın. Yağmur hâlâ gün ışığını biçmekteydi. Su birikintileri koyu renkli kumlar üzerinde birer delik, yeraltından süzülüp geçen başka gökkubbelere açılan birer menfez gibiydiler. Bir sıranın üze - rinde Danimarka porseleni gibi parlayan raketin unutulmuş duruyor -

du; telleri yağmurdan kahverengileşmişti, kasnağı sekizgen biçiminde idi.

Patikaya girdiğimizde alacalı gölgeler ve çürümüş mantar kokusu başımı döndürdü.

Seni güneşin tesadüfen üstüne vurduğu bir andaki halinle anımsıyorum. Dirseklerin sivri ve solgun, bakışların bulanıktı. Konuşurken küçük elinin kemikli kenarıyla ve ince bileğindeki bileziğin pı-nltısıyla havayı yarardm. Saçın eriyerek çevresinde titreşen ışıltılı havayla kaynaşırdı. Sinirli sinirli çok miktarda sigara içerdin. Dumanı her iki burun deliğinden üfleyip, külü bir fiskeyle yana silkerdin. Kumru grisi malikânen bizimkinden beş verst uzaklıktaydı. İçerisi yankılı, tumturaklı ve serindi. Gösterişli bir metropol dergisinde fotoğrafı çıkmıştı. Hemen her sabah bisikletimin deri selesine atlayıp patika boyunca ormandan, sonra anayol boyunca köyün içinden, derken bir başka patikadan rüzgâr gibi geçerek sana gelirdim. Sen koca -nın eylülde gelmeyecek olmasından cesaret alıyordun. Hiçbir şeyden korkumuz yoktu, senin ve benim - ne hizmetkârların dedikodularından, ne de benim ailemin kuşkulanmasından. Her ikimiz de farklı biçimlerde kadere güveniyorduk.

Aşkın da sesin gibi biraz pes perdedendi. Göz ucuyla sevdiğin söylenebilirdi ve asla aşktan söz etmezdin. Sen suskunluklarına hemen alışılan her zaman ketum kadınlardandın. Ancak, arada bir içinde bir şey patlayıverirdi. İşte o zaman kocaman Bechstein'ın gümbürderdi ya da buğulu gözlerini dosdoğru ileri dikerek bana kocandan ya da onun bölükteki yoldaşlarından dinlediğin son derece

gülünç fıkralar anlatırdın. Ellerini anımsıyorum - mavimsi damarlarıyla uzun, solgun eller.

Yağmurun kamçı gibi sakladığı ve senin şaşırtıcı bir ustalıkla piyano çaldığın o mutlu günde aşkımızın ilk haftalarının ardından aramızda belli belirsiz oluşan tanımsız bir şey çözümleniverdi. Benim üzerimde bir gücün olmadığını, sevdiğimin yalnızca sen değil, tüm dünya olduğunu ayrımsadım. Sanki ruhum her yana sayısız duyargalar uzatmıştı ve ben aynı anda hem okyanusun ötesinde, çok uzaklarda gürleyen Niagara Şelaleleri'ni, hem de patikada hışırdayıp tıpırdayan uzun altrnsı yağmur damlalarını algılayarak her şeyin içinde yaşıyordum. Bir kayın ağacının parlayan gövdesi iliştı gözüme ve ansızın kollarımın yerine küçük ıslak yapraklarla örtülü eğik dallarım, bacaklarımın yerine toprağın içine büklüm büklüm uzanarak onu emen binlerce narin köküm olduğunu duyumsadım. Tüm doğayla böylece hemhal olmak, süngerimsi sarı alt yüzeyli olgun bir mantar, bir yusufçuk ya da güneş küre olmanın neye benzediğini yaşamak istiyordum. Öyle mutluydum ki, birden kahkahalarla gülmeye başladım ve boynunla köprücük kemiğinden öptüm seni. Sana bir şiir bile okuyabilirdim, ama sen şiirden hiç hoşlanmazdın.

Yüzünde cansız bir gülücük belirdi ve "Yağmur sonrası ne hoş," dedin. Sonra, bir an düşünüp ekledin: "Biliyor musun, şimdi aklıma geldi - bugün çaya davetliyim, şeye, adı neydi... Pal Paliç'e. Sıkıcı adamın biridir. Ama, anlarsın ya, gitmem gerek."

Pal Paliç'i eskiden beri tanırdım. Birlikte balığa çıkardık ve ansızın, durup dururken gıcırtılı tenor sesiyle "Akşam Çanları" şarkısını söylemeye başlardı. Onu pek severdim. Ateşten bir damla bir

yapraktan dudaklarımın tam üstüne düştü... Sana eşlik etmeyi önerdim.

Ürpererek omuz silktin. "Orada can sıkıntısından öleceğiz. Ne korkunç." Bileğine bir göz atıp göğüs geçirdin. "Gitme zamanı. Ayakkabılarımı değiştirmeliyim."

Puslu yatak odanda inik jaluzilerin arasından sızan gün ışığı yerde iki altın merdiven oluşturmuştu. Pes sesinle bir şeyler söyledin. Pencerenin dışında ağaçlar hoşnut bir hışırtıyla soluklanıp üzerlerinden sular damlatıyorlardı. Ve ben bu hışırtıya gülümseyerek sana hafifçe, tutkusuzca sarıldım.

Olay şöyle gelişti. Irmağrn bir kıyısında senin parkın, senin çayırların, karşı kıyıda ise köy vardı. Ana yolda yer yer derin tekerlek izleri oluşmuştu. Çamur canlı bir menekşe moruydu ve tekerlek izlerinin içleri sütlü kahverengi suyla doluydu. Kütüklük kara ağaçların eğik gölgeleri özellikle belirgindi.

Gölgelerin altında sık kullanılan bir patikayı izleyerek yürüdük, bir manavın, levhası zümrüt yeşili bir hanın, buram buram gübre ve taze saman kokan güneşli avluların önünden geçtik.

Okul binası yeniydi, taştan yapılmıştı ve çevresine akçaağaçlar dikilmişti. Okulun eşiğinde bir köylü kadın bezini bir kovaya sıkarken beyaz baldırları parlıyordu.

Sen sordun: "Pal Paliç evde mi?" Çilli, örgülü saçlı kadın güneşe karşı gözlerini kıstı. "Evde, evde." Topuğuyla ittirdiğinde kova çıngırdadı. "İçeri buyrun, hanımefendi. İşlikte olmalılar."

Gıcırtılar arasında karanlık bir holden, derken ferah bir derslikten geçtik.

Giderayak gözüm gök mavisi bir haritaya takıldı ve işte bütün Rusya böyle, diye geçirdim içimden - gün ışığı ve çukurluklar. Bir köşede ezilmiş bir tebeşir parçası ışıldıyordu.

Daha ilerde, küçük işlikte hoş bir marangoz zamkı ve çam talaşı kokusu vardı. Ceketsiz, iriyarı ve terli Pal Paliç sol ayağını öne uzat - mış, inildeyen beyaz bir keresteyi iştah kabartacak biçimde planya-lamaktaydı. Nemli, çıplak kafası tozlu bir ışık demetinde ileri geri sallanıyordu. Tezgâhın altında, yerde talaşlar cılız saç lüleleri gibi kıvrık kıvrıktılar.

"Pal Paliç, konukların var!" diye seslendim.

İrkildi, anında eli ayağına dolandı, uzattığın eline tanıdık bir hareketle son derece kayıtsızca edepli bir öpücük kondurdu, sonra nemli parmaklarını bir an avcumun içine boşaltıp benimle tokalaştı. Sarkık bıyıkları ve şaşılası derin çizgili yüzü tereyağımsı kilden biçimlendirilmiş gibiydi.

"Kusura bakmayın - görüyorsunuz ya, henüz giyinmedim," dedi suçlu bir gülümsemeyle. Pencere pervazında yan yana iki silindir gibi duran bir çift gömlek manşetini kapıp alelacele kollarına geçirdi.

"Ne üzerinde çalışıyorsunuz?" diye sordun sen, bileğini bir an ışıldatarak. Pal Paliç elini kolunu savurarak ceketini giymeye çabalıyordu. "Hiç, yalnızca oyalanıyordum," dedi tükürükler saçarak ve dudaksıl ünsüzlerde hafifçe dili dolanarak. "Bir çeşit küçük raf. Henüz bitmedi. Daha zımparalanıp cilalanacak. Ama şuna bir bakın - ona Sinek adını verdim..." Avuçlarının arasında sürterek hız verdiği minyatür bir tahta helikopteri havalandırdı, araç vızıldayarak yükseldi, sonra tavana çarpıp yere düştü.

Senin yüzünde nazik bir gülücüğün gölgesi görünüp kayboldu. "Ah, ne aptalım!" diye yeniden söze başladı Pal Paliç. "Dostlarım, yukarda bekleniyordunuz. Bu kapı gıcırdıyor. Kusura bakmayın. İzninizle önden gideyim. Korkarım odam çok dağınık..."

"Beni davet ettiğini unutmuş galiba," dedin sen, İngilizce konuşarak, gıcırtılı basamakları çıkmaya başladığımızda.

Senin sırtını izliyordum, bluzunun ekose ipeğini. Aşağıda bir yerlerden, herhalde avludan, çınlayan bir köylü kadm sesi yükseldi: "Gerosim, hey Gerosim!" Ve ansızm dünyanın yüzyıllardır sırf şu anda aşağıda çınlayan sesi, senin ipeklere bürünmüş köprücük kemiklerinin devinimini ve çam kerestelerinin kokusunu birleştirip tek bir dikey akor halinde kaynaştırmak amacıyla açarak, solarak, dönerek değiştiğini kavrayıverdim apaçık.

Pal Paliç'in odası güneşli ama oldukça sıkışıktı. Ortasına san bir aslan işlenmiş kıpkırmızı bir halı yatağın üstündeki duvara çivilenmişti. Bir başka duvarda Anna Karenina'nın çerçevelenmiş bir bölümü asılıydı ve öyle düzenlenmişti ki koyu ve açık renkli harflerin di-zilişleriyle satırların ustalıklı yerleşimi Tolstoy'un yüzünün resmini oluşturuyordu.

Ev sahibimiz ellerini ovuşturarak sana yer gösterdi. Bunu yaparken ceketinin eteğiyle bir sehpanın üstünde duran bir albüme çarpıp onu yere düşürdü. Albümü yerden kaldırdı. Çay, yoğurt ve birtakım yavan bisküviler çıktı ortaya. Pal Paliç bir büfenin çekmecesinden çiçekli bir Landrin şekerlemesi kutusu çıkarttı. Öne eğilince yakasının arkasından sivilceli bir deri kıvrımı pırtladı. Pencere pervazmdaki bir örümcek ağının ince telleri arasında sarı, ölü bir yabanarısı vardı. Sen bir koltuğun üstünden kayıtsızca almış olduğun bir gazetenin

yaprağını hışırdatarak ansızın, "Saraybosna nerede?" diye sordun. Pal Paliç bardaklara çay koyarken seni yanıtladı: "Sırbistan'da."

Ve dumanı tüten gümüş zarflı bardağı eli titreyerek, dikkatle sana uzattı.

"Buyrun. Size bir parça bisküvi ikram edebilir miyim? Hem ne diye bomba atıyorlar ki?" diye sordu bana bakıp omuzlarını sertçe silkerek.

Ben kocaman cam bir kâğıt ağırlığını belki de yüzüncü kez incelemekteydim. Camın içinde pembeye çalan bir gök ve altın rengi kum tanecikleriyle nokta nokta bezenmiş Aziz İshak Katedrali bulunuyordu. Sen güldün ve yüksek sesle okudun: "Dün İkinci Esnaf Birliği üyelerinden Yeroşin adlı bir tüccar Quisisana Lokantası'nda tutuklanmıştır. Yeroşin'in yalan vaatlerde bulunarak..." Yeniden güldün. "Yo, gerisi pek yakışıksız."

Pal Paliç telaşlandı, yüzü kahveye çalan bir kızıllığa büründü ve kaşığım düşürdü. Pencerenin hemen dibinde akçaağaç yapraklan pırıldadı. Bir yük arabası takırdayarak geçti. Bir yerlerden kederli, dokunaklı bir feryat yükseldi: "Dondur-maa!.."

Pal Paliç okuldan, sarhoşluktan, ırmakta beliren alabalıklardan söz etmeye başladı. Ben de onu incelemeye koyuldum ve eski tanış olmamıza karşın onu gerçekte ilk kez görüyormuşum duygusuna kapıldım. İlk karşılaşmamızda bende oluşan imgesi, benimsenip alışkanlığa dönüşmüş bir şey gibi beynime kazınıp hiç değişmeden kalmıştı sanki. Pal Paliç'i ne zaman zihnimde canlandırsam her nedense yalnız koyu sarı bıyıkları değil onlara uyan küçük bir sakalı da varmış gibime gelirdi. Düş ürünü bir sakal pek çok Rus

çehresinin karakteristiğidir. Şimdi ona, deyim yerindeyse, içsel gözümle özel bir bakış atınca gerçekte çenesinin yuvarlak, tüysüz ve hafifçe çukur olduğunu gördüm. Burnu etliydi ve sol göz kapağının üstünde seve seve kesip alabileceğim sivilcemsi bir et beni çarptı gözüme - ama bu beni kesmek onu öldürmek olurdu. Tam anlamıyla, benzersiz bir biçimde onu içeriyordu ben. Bunların tümünün ayırdma vanp onu bir bütün olarak inceledikten sonra yokuş aşağı kaymasını sağlamak için ruhumu dürter gibi belli belirsiz bir hareket yaptım ve Pal Paliç'in içine süzülüverdim, onun içinde rahatça yayıldım ve adeta içinden kurışık gözkapağının üstündeki o çıkıntıyı, yakasının kolalı uçlarını, kafasının kelinde yürümekte olan sineği duyumsadım. Onun her yanını devingen, kuru gözlerle inceledim. Yatağm üstündeki san aslan şimdi çocukluğumdan beri benim duvarımda duruyormuş kadar tanıdıktı. Dışbükey camın arkasındaki renkli kartpostal olağanüstü, zarif, keyifli bir şeye dönüştü. Önümde, sırtımın artık benimsediği o alçak hasır koltukta oturan artık sen değil, okulun bir hamisi, hemen hiç tanımadığım suskun bir hanımefendiydi. Anında aynı kolaylıkla senin de içine süzüldüm, dizinin üstünde jartiyerinin kurdelesini ve onun hemen üstünde ince patiskanın gıdıklayışını algıladım ve senin yerine, havanın çok sıcak, çok sıkıcı olduğunu, insanın canının sigara çektiğini düşündüm. Tam o anda çantandan altm bir tabaka çıkarttın ve ağızlığına bir sigara taktm. İşte ben her şeyin içindeydim - senin, sigaranın, ağızlığın, beceriksizce kibriti yakmaya çalışan Pal Paliç'in, cam kâğıt ağırlığının, pervazdaki ölü yaban arısının.

Aradan yıllar geçti, ürkek, tombul Pal Paliç'in şimdi nerede olduğunu bilmiyorum. Yine de bazen, aklımın ucundan bile geçmezken, onu o andaki yaşantımın mekân ve zamanına aktarılmış

olarak düşümde görüyorum. Elinde rengi solmuş Panama şapkası, telaşlı ve güleç, bir odaya giriyor, yürürken eğilerek selam veriyor, kocaman bir mendille kafasının kelini ve pembe ensesini siliyor. Ve ne zaman onu düşlesem sen sırtında düşük belli bir ipek bluzla, tembelce düşümün içinden geçiyorsun. ye bu yüzden onun yanında tedirginliğe kapıldığımı sanıyordun. Se-, nin böyle sanman beni eğlendiriyordu. Kasıtlı olarak kocandan ve kocanın işlerinden söz ettiğinde Pal Paliç'in hafifçe ve kederle kızarması da beni eğlendiriyordu.

Okulun önünde güneşin sıcak sarısı akçaağaçlann altma saçılmıştı. Eşikte Pal Paliç uğradığımız için teşekkür ederek önümüzde eğildi, sonra kapı aralığında durup bir kez daha eğildi ve dış duvarda bir termometre, cam beyazı ışıldadı.

Köyü geride bırakıp, köprüden geçip evine giden yokuşu çıkmaya başladığımızda seni dirseğinden tuttum ve sen mutlu olduğunu gösteren o özel çarpık gülücüğünü patlattın. Birden Pal Paliç'in küçük kırışıklarından, pullarla bezenmiş Aziz İshak Katedrali'nden söz etmek istedim sana, ama daha konuşmaya başlar başlamaz ağzımdan yanlış sözcüklerin döküldüğü, garip şeyler söylediğim duygusuna kapıldım ve sen sevecenlikle, "Gariban," deyince konuyu değiştirdim. Nelere ihtiyaç duyduğunu biliyordum: basit duygulara, basit sözcüklere. Suskunluğun kendiliğinden ve durgundu, bulutların ve bitkilerin suskunluğu gibi. Her suskunluk bir gizemin kabulüdür. Sende gizemli görünen pek çok şey vardı.

O olağanüstü mutlu günde konuşkanlığım üstümde değildi. Sütün kaygan kesmiklerini yudumlayıp her sese kulak kabartıyordum. Pal Paliç sustuğunda karnının mırıldanışını duyabiliyordum - hafif bir

gıcırtı ve ardından minnacık bir gurultu. Bunun üzerine alayişli bir biçimde boğazını temizliyor ve alelacele herhangi bir konuda konuşmaya başlıyordu. Takılıyor, doğru sözcüğü bulmaya çalışarak kaşlarını çatıp parmaklarıyla masanın üstünde tempo tutuyordu. Sen alçak koltuğa gömülmüş, aldırmaz ve suskun oturuyordun. Başını yana çevirip sivri dirseğini kaldırarak ensendeki firketeleri düzeltirken kirpiklerinin arasından bana bir bakış atıyordun. İkimiz birlikte geldiğimiz için Pal Paliç'in ilişkimizi anlamış olabileceğini düşündüğümü

Kabarık gömlekli bir işçi orağını çınlata çınlata, sertçe biliyordu. Biçilmemiş uyuzotu çiçeklerinin üstünde kelebekler uçuşuyordu. Omuzlarına açık yeşil bir başörtüsü atmış, koyu saçlarının arasına papatyalar takmış bir genç kız yoldan bize doğru geliyordu. Onu daha önce üç-beş kere görmüştüm ve güneş yanığı ince boynu belleğimde yer etmişti. Kız geçerken hafifçe çekik gözleriyle sana dikkatle baktı. Sonra hendeğin üstünden dikkatle sıçrayarak kızılağaçların ardında gözden kayboldu. Mat dokulu çalıların arasından gümüşsü bir titreşim geçti. Sen, "Bahse girerim, benim parkımda hoş bir gezintiye çıkmış. Bu tatilcilere öyle sinir oluyorum ki..." dedin. Bir av köpeği, yaşlı, şişman bir dişi, sahibinin ardı sıra yolda koşturuyordu. Sen köpeklere bayılırdın. Küçük yaratık karnının üstünde sürünerek, kulakları geriye yapışık, kuyruk sallayarak yanımıza geldi. Uzattığın elinin altında sırtüstü yuvarlanıp sana haritamsı gri beneklerle kaplı pembe göbeğini açtı. "Ay, ne şeker şeysin," dedin o özel okşayan -tüyleri karıştıran sesinle.

Av köpeği bir süre yuvarlandıktan sonra nazikçe cıyakladı ve hendeği bir koşu aşıp yoluna devam etti.

Alçak park kapışma yaklaştığımızda sen canının sigara çektiğine karar verdin, ama çantanın içini karıştırınca hafifçe dilini şaklattın. "Ne aptalım. Ağızlığımı Pal Paliç'te bırakmışım." Omzuma dokundun. "Hayatım, bir koşu gidip getiriver. Yoksa sigara içemem." Ben senin kırpışan kirpiklerini ve tutuk gülücüğünü öpüp kahkahayla güldüm.

Arkamdan seslendin: "Acele et!" Koşmaya başladım - acele etmemi gerektiren bir şey olduğundan değil, yalnızca çevremde her şey -çalıların yanardöner ışıltıları, nemli çimenlerde bulut gölgeleri, çimen biçme makinesinin çakan şimşeği önünde can havliyle kendilerini bir hendeğe atan morumsu çiçekler- koşturduğu için.

On dakika kadar sonra kan ter içinde okulun basamaklarını çıkıyordum. Kahverengi kapıyı yumrukladım. İçerde bir şilte yayı gıcırdadı. Kapının kolunu çevirdim ama kilitliydi. Pal Paliç'in, "Kim var orada?" diyen telaşlı sesi duyuldu.

"Haydi, aç kapıyı!" diye bağırdım. Şilte yine çıngırdadı ve çıplak ayakların şapırtısı işitildi. "Kapıyı neden kilitledin ki Pal Paliç?" Bunu söyler söylemez gözlerinin kızarmış olduğunu fark ettim.

"Gel, gir içeri... Seni gördüğüme sevindim. Gördüğün gibi, uyumuşum. Haydi, gir içeri."

"Burada bir ağızlık unutmuşuz," dedim bakışlarımı "kaçırarak.

Sonunda yeşil mineli tüpü koltuğun altmda bulduk. Onu cebime tıktım. Pal Paliç mendiline sümkürüyordu.

Durup dururken, "O harika bir kadın," dedi, kendini yatağın üstüne atarak. Göğüs geçirdi ve göz ucuyla beni süzdü. "Rus kadınlarında öyle bir şey var ki, belirli bir..." Yüzü çizgi çizgi kırışıklarla doldu ve

alnını ovuşturdu. "Belirli bir..." Ağzından hafif bir homurtu döküldü, "...özveri ruhu. Dünyada bundan daha yüce bir şey yoktur. Olağanüstü incelikli, olağanüstü yüce bir özveri ruhu." Ellerini başırun arkasında kavuşturdu ve yüzüne coşkulu bir gülücük yayıldı.

"Olağanüstü..." Sustu, derken bambaşka bir ses tonuyla, sık sık beni güldürmek için kullandığı tonla sordu: "Pekâlâ, bana başka neler söyleyeceksin dostum?" İçimden ona sarılmak, ihtiyaç duyduğu sımsıcak sözcükleri söylemek geldi. "Yürüyüşe çıkmalısın Pal Paliç. Ne diye havasız bir odada oturup somurtuyorsun?"

Elini, boş ver dercesine salladı. "Görülecek ne varsa gördüm. Dışarıda sıcaktan bunalmaktan başka ne yapılır ki..." Şiş gözlerini ve bıyığını sıvazladı. "Belki bu akşam balığa çıkanm." Gözkapağındaki sivilcemsi et beni seyirdi.

Ona şunları sormak gerekiyordu aslında: "Sevgili Pal Paliç, demin neden yüzünü yastıklara gömüp yatmıştın? Saman nezlesi mi oldun, yoksa büyük bir derdin mi var? Sen hiç bir kadma âşık oldun mu? Hem dışarıda pırıl pırıl bir güneş ve su birikintileri varken böylesine güzel bir günde neden ağlıyorsun?.."

"Neyse, kaçmalıyım, Pal Paliç," dedim, kendi hallerine bırakılmış bardaklara, tipografik olarak yeniden yaratılmış Tolstoy'a, masanın altındaki, ilik halkaları kulakları andıran postallara göz gezdirerek.

Kırmızı zemine bir çift sinek kondu. Biri ötekinin üstüne bindi. Vızıldaşıp ayrıldılar.

Pal Paliç soluğunu ağır ağır koyverdi ve "Kırılmak yok!" dedi. "Gülümseyip sineye çekeceğim - git, seni tutmayayım."

Gene patikada kızılağaçların yanı sıra koşuyordum. Sanki bir başkasının üzüntüsüyle yıkanmıştım, onun gözyaşlarıyla pırıl pırıl olmuştum. O gün bugündür pek ender yaşadım böylesi bir mutluluğu: yalnızca yerlere eğilmiş bir ağacın, delik bir eldivenin, bir atın gözlerinin karşısında... Herhangi bir devinim ya da ışıma nasıl mutlu olursa, öyle bir mutluluktu bu. Bir zamanlar milyonlarca varlığa ve nesneye bölünmüştüm. Bugün birim. Yarm yine bölüneceğim. Evrendeki her şey bu biçimde damıtılıp düzenlenir. Ben o gün bir dalganın te-pesindeydim. Çevremdeki her şeyin tek bir armoninin notaları olduğunun bilincindeydim; içten içe, bir anlığına bir araya gelen seslerin kaynağını ve kaçınılmaz çözülümünü ve dört bir yana dağılan notaların her birinden doğacak yeni akorları da biliyordum. Ruhumun müzik kulağı her şeyi bilip anlıyordu.

Beni bahçenin taşlık bölümünde, verandaya çıkan basamakların önünde karşıladın. Ve söylediğin ilk söz şu oldu: "Ben yokken kocam şehirden aramış; On treniyle geliyor. Herhalde bir şey oldu. Belki de tayini çıkmıştır."

Bir kuyruksallayan gri-mavi bir rüzgâr gibi kumların üstünde hızla sekmekteydi. Duraklıyor, iki-üç adım sekiyor, yine duraklıyor, birkaç adım daha sekiyor... Kuyruksallayan, elimdeki ağızlık, senin gözlerin, elbisenin üstünde güneş ışığı benekleri... Başka türlüsü olamazdı.

"Aklından geçenleri biliyorum," dedin kaşlarını çatarak. "Birilerinin ona her şeyi anlatacağını filan düşünüyorsun. Ama fark etmez... Biliyor musun, ben... "

Dimdik yüzüne baktım. Bütün varlığımla, dosdoğru baktım. Seninle çarpıştım. Gözlerin, değerli kitaplardaki resimleri korumakta kullanılan incecik ipek kâğıt tabakaları üzerlerinden kaldırılmışçası-

na duruydular. Sesin de ilk kez duruydu. "Ben neye karar verdim, biliyor musun? Dinle. Sensiz yaşayamam. Kocama aynen bunu söyleyeceğim. Beni hemen boşayacaktır. İşte o zaman, diyelim sonbahara, biz..."

Suskunluğumla sözünü kestim. Sen hafifçe geri çekilince bir ışık beneği eteğinden kumların üstüne kaydı.

Sana ne diyebilirdim? Özgürlükten, tutsaklıktan dem vurup seni yeterince sevmediğimi mi söyleseydim? Yoo, bu çok yanlış olurdu.

Bir an geçti. Bu an süresince dünyada pek çok şey oldu: Bir yerlerde dev bir gemi denizin dibini boyladı, bir savaş ilan edildi, bir dâhi doğdu. An geçip gitti.

"İşte ağızlığın," dedim. "Koltuğun altından çıktı. Ne oldu biliyor musun? Ben içeri girdiğimde Pal Paliç..."

"Tamam, artık gidebilirsin," dedin sen. Döndün ve basamakları hızla koşarak çıktın. Camlı kapının kolunu tuttun ama bir an açamadın. Senin için tam bir işkence olmalıydı.

Tatlımsı ıslaklığın ortasında bahçede bir süre durdum. Sonra ellerimi ceplerime daldırıp evin çevresini dolanan alacalı kumluk boyunca yürüdüm. Ön balkonda bisikletimi buldum. Gidonun alçak kollarının üstlerine eğilerek park yolunda sürdüm. Sağda solda kara kurbağalar vardı. Elimde olmadan birini ezdim. Lastiğin altında "poff etti. Yolun sonunda bir sıra vardı. Bisikleti bir ağaç gövdesine yasladım ve davetkâr beyazlıkta tahtanın üstüne oturdum. Birkaç güne kadar senden bir mektup alacağımı, beni çağıracağım, ama sana geri dönme -yeceğimi kurdum. Kuyruklu piyanosuyla, Sanat Dergisi'nin tozlu dilleriyle, yuvarlak çerçeveler içindeki siluefleriyle

birlikte evin harikulade, hüzünlü bir uzaklığa doğru süzüldü. Seni yitirmek harikaydı. Camlı kapıyı sertçe çekiştirerek gittin. Ama bir başka sen, coşkulu öpücüklerimin altmda soluk gözlerini açarak başka türlü ayrıldın.

Akşama kadar orada öylece oturdum. Tatarcıklar görünmez ipler tarafından çekiştiriliyormuş gibi aşağı yukarı zıplıyorlardı. Ansızın yakınlarda bir yerde parlayan bir leke ilişti gözüme - senin elbisendi ve sen...

Son titreşimler durulmamış mıydı? Bunun için bir kez daha buraya gelmen, yan tarafta bir yerde, görüş alanımın dışında durman, yürüyor, yaklaşıyor olman beni tedirgin etti. Kendimi zorlayarak başımı çevirdim. Gelen sen değildin, şu yeşilimsi başörtülü kızdı - anımsadın mı, hani yolda karşılaştığımız kız? Bir de onun şu komik göbekli av köpeği...

Yaprakların arasındaki boşluklardan geçip gitti ve renkli camlan olan küçük bir kameriyeye uzanan köprüyü geçti. Kızın canı sıkılıyor, senin parkında geziniyor, herhalde bir ara onunla tanışırım.

Yavaşça yerimden kalktım, bisikletimi ağır ağır sürerek kıpırtısız parkı geçip anayola, doğruca görkemli bir günbatımına çıktım ve bir dönemecin sonuna doğru bir at arabasını geçtim. Bu tıngır mıngır istasyona gitmekte olan arabacın Semyon'du. Beni görünce yavaşça kasketini çıkardı, başınm arkasındaki parlak saç tutamlarını sıvazladı ve yeniden başına geçildi. Oturma yerinin üstünde ekose bir diz örtüsü katlanmış duruyordu. Siyah beygirin gözünde şaşırtıcı bir yansıma çaktı. Hareketsiz pedallarla ırmağa doğru yokuş aşağı uçarcasına indiğimde köprünün üstünden aşağıda avcunda bir balık

olta-sıyla plaj kabininin bir uzantısı üzerinde oturan Pal Paliç'in Panama şapkasmı ve yuvarlak omuzlarını gördüm.

Frene basıp elimle köprü korkuluğuna tutunarak durdum.

"Hey, hey, Pal Paliç! Oltaya geliyorlar mı?" Yukarıya baktı ve sevimli, içten el salladı.

Gül rengi aynamsı yüzeyin üstünde bir yarasa ok gibi havalandı. Yaprakların yansıları siyah danteli andırıyordu. Pal Paliç uzaktan bana sesleniyor, el ediyordu. İkinci bir Pal Paliç kara dalgacıkların arasında titreşiyordu. Bir kahkaha savurarak korkuluğun yanından çekildim.

Zemini iyice sıkıştırılmış patika üzerinde bir tek sessiz savruluşla kütüklük ağaçların önünden geçtim. Donuk havada asılı inek böğürtüleri uzaklaştı. Bir-iki yaban kuşu gaklayarak havaya yükseldi. Derken, daha ilerde, anayolda, günbatımının uçsuz bucaksızlığında, hafifçe puslu tarlaların arasında, sessizlik.

Ç EV I REN:SEN I HA AKAR

BERNARD MALAMUD I Meslek Seçimi

CRONIN, karısı Marge'ın kendisini bir arkadaşıyla aldattığını fark ettikten sonra aylar süren bir bunalıma girdi. Marge'ı sevmişti ve onu deliler gibi kıskannııştı. Bir süre kendisini aşağılanmış hissetti ve acı içinde kıvrandı. Boşanmasından birkaç ay sonra, Chicago'daki kazançlı işini bıraktı ve öğretmenliğe başladı. Her zaman öğretmenlik yapmak istemişti. Kuzey California'da küçük bir üniversite kasabasında kompozisyon ve edebiyat dersleri vermeye başladı. Başlangıçta bu iş ona heyecan veriyordu, ancak bir süre sonra sıkılmaya başladı. Bu durum onu kaygılandırıyordu, çünkü

işinde huzur bulmayı ummuştu. Bu gerçek bir can sıkıntısı mıydı, yoksa hayatmın geri ka -lan kısmında öğretmenlik yapmayı isteyip istemediğini bilmemek miydi, bundan emin değildi. Onu daha çok dersler dışmdaki angarya işler sıkıyordu; okunacak ve notları hesaplanacak bir sürü sınav kâğıdı vardı, kendisinin de sürekli ders çalışması gerekiyordu. Öğretmenlik mesleğinden çok şey umduğunu fark etti. Öğretmenliği her zaman kutsal bir iş olarak düşünmüştü, hâlâ da öyle düşünüyordu. Öğretmenlik, bir bakıma kendini başkaları için feda etmekti; bu, evliliğinde hiçbir zaman başaramadığı bir şey olmuştu. Cronin, uzun boylu ve geniş omuzluydu; duyarlı gözleri ve kahverengi sık bıyıklan vardı. Çok fazla sigara içiyordu; sürekli fırçaladığı pantolonları sigara küllerine bulanmış oluyordu. Son zamanlarda bir süre kendi kendisiyle savaş vermiş, ama ne yazık ki daha sonra içki içmeye de başlamıştı. Öğrencilerin dışında çevresinde evli olmayan birkaç bayan vardı, ama genellikle yalnızdı. Başlangıçta onu okul partilerine davet ediyorlardı, ancak Cronin, meslektaşlarının eşleriyle vakit geçirmek istemiyordu.

Sonbahar geçip gitti. Cronin, kış tatili için bir plan yapmamıştı ve kasabada kaldı. Bahar döneminde edebiyat derslerine yaşı büyükçe olan bir kız öğrenci girmeye başladı, öbür kızların aksine, bu kız çekici parlak elbiseler ve yüksek topuklu ayakkabılar giyiyordu. Cronin, onun parlak saçlarını dağınık topuz yaptığını, ancak bununla beraber, zarif ve olgun bir bayan olduğunu fark etti. Aslında pek sevimli değildi, ama temiz yüzlüydü ve çekiciydi. Cronin, onun anlamlı gözlerine ve dolgun göğüslü vücuduna hayran kalmıştı. Yuvarlak omuzlan, kaim ama biçimli bacakları vardı. Başlangıçta onun, hocalardan birinin eşi olabileceğini düşünmüştü, ancak o kadınlardaki cüretkâr ve çekingen havayı taşımıyordu ve büyük bir

ihtimalle evli değildi. Bu kızın derslerde kendisini dinlemesi de hoşuna gidiyordu. Cronin ders anlatırken öğrencilerin yüz ifadeleri uykulu, sersemlemiş ya da heyecanlı olurdu ama, o, Cronin'i sanki ondan bir mesaj beklermişçesine ya da mesajı almışçasına bir ciddiyetle dinliyordu. Cronin, sınıftaki öbür öğrencilerin şiiri dinlemediğini, ama onun kendisini dinlediğini fark etti. Kızm ismi oldukça sıradan bir isimdi: Mary Lou Miller. Mary Lou kendisine baktığında, kendisini tam bir erkek olarak hissediyordu. Tedirgin geçen uzun bir süre sonunda o da Mary Lou'ya bir kadın olarak bakmaya başladı. Öğrencilerle ilişkiye girmeyi düşünmediği halde, zaman zaman "neden olmasın" diye dü-şündüğü de oluyordu; ancak prensipte buna karşıydı. Aşkta bazı kuralları olsun istiyordu, ama bir öğrenciyi sevmek kural sayılmazdı.

Cronin, Mary Lou'ya ilgi duyuyordu. Kız da zaman zaman derslerden sonra onu bekliyor ve ofisine kadar ona eşlik ediyordu. Cronin, her defasında onun kendisine söyleyeceği özel bir şeyler olduğunu hissediyordu, ama kız konuştuğu zaman şu ya da bu şiirin kendisini nasıl etkilediğini anlatıyordu. Cronin'e göre oldukça geniş kapsamlı bir zevke sahipti. Mary Lou sınıfta nadiren konuşuyordu ve birlikte beş dakikadan fazla konuştuklarında biraz sıkıcı oluyordu ama bu durum içten içe Cronin'in hoşuna da gidiyordu, çünkü onu oldukça çekici buluyordu ve bu durumu bir garanti olarak görüyordu. Bir sabah boş bir saatinde bir şeyleri bahane edip kayıt bürosuna gitti ve onunla ilgili notlara baktı. Mary Lou yirmi dört yaşındaydı ve hâlâ birinci sınıf öğrencisiydi. Onun hakkında öğrendikleri Cronin'i oldukça şaşırtmıştı. Zaman zaman kendisini kırklarında hissetmesine rağmen henüz yirmi dokuz yaşındaydı. Malum sebeplerin yanı sıra, yaşlarının birbirine denk olmasından dolayı ona

çıkma teklif etmeye karar verdi. Aynı günün akşamı, Mary Lou onun kapısını çaldı ve henüz öğrendiği bir sınav sonucu hakkında görüşmeye geldi. C almıştı ve bu da kendisini oldukça üzmüştü. Cronin kızm sigarasını yaktı ve sınavda neler yazması gerektiğini açıklarken onun kendisini, gözle -rini, bıyığını, ellerini dikkatle izlediğini fark etti. Birbirlerine yakın oturuyorlardı ve Mary Lou topuzunu düzeltmek için kollarını kaldırdığında, elbisesinin altmda belirginleşen göğüs uçları dikkatini çekti. Cronin, hafta sonu bir akşam arabayla gezintiye çıkmayı teklif etti. Mary Lou bir yerlerde oturup bir şeyler içebileceklerini de söyleyerek kabul etti. Karar verilmişti. Tüm bu konuşmalar sırasında kız ona derinlerden bir yerlerden bakıyordu, ancak Cronin içten içe onun yüzeysel bir insan olduğunu düşünüyordu.

O gece çıktıklarında, Mary Lou, Cronin'e oldukça yakın oturdu. İlk önce kapı kenarında oturmuştu, ama sonradan Cronin, onun hareket ettiğini fark etmediği halde yanında sıcaklığını hissetmeye başladı. Güneş batarken yola çıkmışlardı ve bir saattir yolda olmalarına rağmen gökyüzü hâlâ aydınlıktı. Kuzey California'nın kışları Chicago'dakilere göre daha ılıman geçiyordu. Gerçi Cronin burada kışm daha soğuk geçeceğini ummuştu, ama hayatından memnundu, çünkü burada baharı hissedebiliyordu ve uzun günleri severdi. O gece tekrar bir kadınla beraber olmak onu rahatlatmıştı. Daha önce hiç görmediği kasabalardan geçtiler; hepsi de neon ışıklarıyla aydınlatılmıştı. Önlerinden geçtikleri otellerin aralıklarla yanan ışıklı tabelaları vardı. Cronin bir yandan hayatında yeni bir dönemin başladığını hissediyor, bir yandan da bu durum kafasını kurcalıyordu, ama sonunda tasalanacak bir şey olmadığına karar verdi, çünkü Mary Lou kendisinden faydalanılacak on sekiz yaşında bir çocuk değildi, aksine yetişkin bir kadındı; kendisi de ne evliydi ne de zina yapmak üzereydi. Ona daha da yakınlaştığını hissediyordu.

Arabayla yaptıkları bu hoş gezinti mart başlarında bir akşama rastlıyordu. Dönüşte, Red Bluff da bir barda mola verdiler; burası okula kırk mil uzaklıktaydı ve burada onları kimsecikler göremezdi. Garson içkilerini getirdi. Mary Lou kendininkini bitirince izin istedi, tuvalete gitti ve dönüşünde sek bir viski ısmarladı. Üzerinde oldukça kısa parlak mavi bir elbise vardı ve çorap giymemişti. Daha önce hiç ruj ya da oje gibi kozmetik ürünleri kullanmadığı halde, o gece her ikisini de sürmüştü. Ancak Cronin, onun sade haliyle daha hoş olduğunu düşünüyordu. Mary Lou gülümsüyordu; ikinci içkiden sonra yüzü kızarmıştı. Gülümsemesinde alaycılıkla katışık derin bir acı ifadesi vardı ve Cronin bunun sebebini merak etmişti. Arabada

kendilerinden bahsetmişlerdi; Cronin açık vermemeye gayret etmiş, Mary Lou ise az konuşmuştu. Mary Lou, Idaho'da bir çiftlikte büyümüştü. Cronin ise hayatının büyük bir kısmını büyükbabasının protestan bir papaz olarak yaşadığı ve vaaz verdiği Illinois, Evanston'da geçirmişti. Babası, o on dört yaşındayken ölmüştü. Mary Lou ona, bir zamanlar evli olduğunu, ama sonradan boşandığını anlattı. Cronin onun farklı bir hikâyesi olduğunu hissediyordu ve kendisinin de boşanmış olduğunu söyledi. Masanın altında Mary Lou'nun bacağının kendisi-ninkine değdiğini hissediyordu ve bunu onun bilerek yaptığını fark etti. Cronin birinci içkiyle, Mary Lou ise ikincisiyle gevşemişti; Mary Lou üçüncüyü ısmarladığında, Cronin daha birincisini bitirmemişti. Mary Lou bir an suskunlaştı, ama göz göze geldiklerinde tekrar gülümsedi.

"Sana Mary Louise diyebilir miyim?" diye sordu Cronin.

"Eğer istiyorsan tabii ki," dedi, "ama benim gerçek ismim Mary Lou. Nüfus cüzdanımda öyle yazar." Cronin ona, ne kadar evli kaldığını sordu.

"Üç sene kadar. Bir senesinde ayrı yaşadık. Peki ya sen?" "İki," dedi Cronin.

Mary Lou içkisinden bir yudum aldı. Geçmişini çok fazla kurcalamaması Cronin'in işine gelmişti. Birbirlerinin sırlarını bilmek için daha çok erken olduğunu düşünüyordu. Cronin bir sigara yaktı; geldiklerinden beri bu ikinci oluyordu. Mary Lou ise birini söndürüp diğerini yakıyordu. Cronin, onun niye bu kadar gergin olduğunu merak ediyordu.

Cronin, "Mutlu musun?" diye sordu.

"İyiyim, sağ ol." Yeni yaktığı sigarayı söndürdü, biraz düşündü ve bir tane daha yaktı. Bir şeyler söylemek ister gibiydi, bir an durakladı ve, "Ne kadar zamandır öğretmenlik yaptığını sorabilir miyim?" dedi.

Cronin, onun aklından neler geçtiğini merak ediyordu. "Çok uzun zamandır değil," diye yanıtladı. "İlk senem." "Kesinlikle iyi bir hocasın."

Cronin, Mary Lou'nun bacaklarının kendisine sıcacık sürtündüğünü hissediyordu. Mary Lou çevredekileri gözetmeden, dikkatsizce davranıyordu.

Cronin, "Senden ne haber?" diye sordu.

"Ne bakımdan?"

"Nasıl oldu da bu fakülteye bu kadar geç başladın?" Mary Lou içkisini bitirdi.

"Liseyi bitirdiğimde devam etmeyi hiç istemedim. Onun yerine birkaç sene çalıştım, sonra da orduya katıldım." Suskunlaştı. Cronin, bir içki daha isteyip istemediğini sordu.

"Henüz değil." Mary Lou dikkatle Cronin'in yüzüne bakıyordu. "Önce sana kendim hakkında bazı şeyler anlatmak istiyorum. Duymak ister misin?"

"Tabii, eğer anlatmak istiyorsan."

"Geçmişim hakkında," dedi Mary Lou. "Ordudayken Rhode Island bölgesinde T-5 olarak görev yapan bir adamla tanıştım; adı Roy A. Miller idi. Bir süre sonra gizlice Las Vegas'ta evlendik. Birinci sınıf bir baş bekasıydı."

Cronin ona baktı, daha başka şeylerin de olup olmadığını merak ediyordu; o anda kalkmalarını önermeyi düşündü, ama Mary Lou paketteki son sigarayı içerken orada öylece oturuyordu ve anlatmaya devam ediyordu.

"Ona baş belası dedim, çünkü gerçekten öyleydi. Benimle sadece benden faydalanmak için evlendi. Bana ne istiyorsa yaptırıyordu; ben de hayır diyemeyecek kadar aptaldım çünkü o zamanlar onu seviyordum. Ordudan ayrıldıktan sonra beni San Francisco'da pire dolu üç gözlü bir daireye tıktı, orada telekızlık yaptım. O sefasını suluyordu, ben de cefasını çekiyordum."

"Telekız mı?" diye inledi Cronin.

"Fahişe de denebilir."

Cronin'in başından aşağı kaynar sular dökülmüştü. O anda kalbinin sıkıştığını hissetti; bir yandan korkuyor, bir yandan da tuhaf bir şekilde kıskanıyordu. Ardmdan içini hayal kmklığı ve umulmadık bir boşluk duygusu kapladı. "Üzüldüm," dedi. Mary Lou'nun bacağı Cronin'inkine yapışmıştı. Cronin kendi bacaklarının titrediğini hissediyor, ancak onları kıpırdatamıyordu. Sigarasının külü dökülmüştü ve külü silkelerken bacaklarını çekmeyi başardı. Mary Lou'nun yüzü donuklaşmıştı.

Mary Lou usulca topuzunu düzeltti; tokalarını çıkarttı, sonra hepsini sıkıca geri taktı. "Herhalde şu anda hakkımda kötü şeyler dü-şünüyörsündür..." diye sordu saçını düzelttikten sonra.

Cronin öyle bir şey düşünmediğini söyledi, ama aslında düşünüyordu. "Sadece böyle şeyler yaşadığına üzüldüm."

Mary Lou dikkatle ona baktı. "Bilmeni isterim ki, artık öyle bir hayatım yok. O tür bir hayat ilgimi çekmiyor. O iş olacaksa olur, ama artık para için yapmam. Bir daha bana böyle şeylerin olmasına izin vermeyeceğim."

Cronin böyle bir şeyin nasıl olabileceğine şaşırdığını söyledi.

"Bu bir işti ve yapmam gerekiyordu," dedi Mary Lou. "Hep bir iş olarak düşündüm. Yaptım çünkü Roy'un beni terk etmesinden korkuyordum. O hep ne istediğini bilirdi, ama ben bilmiyordum. O güçlüydü, ben ise değildim."

"Seni terk mi etti?"

Mary Lou başını sallayarak onayladı. "Parayı ne yapacağımız konusunda kavga ederdik. Hep bir iş kuracağını söylerdi, ama hiç yapmadı."

"Sen de işi bıraktın?"

Mary Lou bakışlarını yere çevirdi. "Tam olarak değil. Bir süre devam ettim. Fakülteye başlamam için para gerekliydi, ama yeterince param yoktu. Ben de bir kafeteryada çalışmaya başladım."

"Tam olarak ne zaman başladın?"

"Üç ay sonra tutuklandığımda."

Cronin bu konu hakkında her şeyi bilmek istiyordu.

"Daireme iki San Francisco polisi baskın yaptı. Ama ilk suçum olduğu için şartlı tahliye edildim. Gözetimim bunun dışında bir sene daha sürecek."

"Anladığım kadarıyla büyük sıkıntılar geçirmişsin," dedi Cronin gözlüğüyle oynayarak...

"Tabii ki geçirdim," diye yanıtladı Mary Lou, "ama artık eski ary Lou değilim. Çok şey öğrendim." "Kalkmadan önce son bir içki alır mısın?" diye sordu Cronin. |5eç oluyor; daha bir saatlik yolumuz var." "Hayır, gene de sağ ol."

"Ben son bir içki daha içeceğim." Garson Cronin'e bir viski getrdi. "Bana bunları niye anlattığını söyler misin?" diye sordu içkisini yudumladıktan sonra.

"Emin değilim," dedi. "Belki biraz seni beğendiğim için. Sınıfta ders anlatışın hoşuma gidiyor. Bir bakıma sana açılmamın sebebi bu."

"Ama tam olarak neden?"

"Çünkü şimdi her şey daha farklı."

"Geçmişte yaşadıkların seni rahatsız etmiyor mu?"

"Pek değil. Sana bunları daha önce de anlatmak istedim, ama Ofisinde olmazdı. Hem içki içerek daha rahat konuşabileceğimizi düşündüm."

" Senin için yapabileceğim bir şey var mı?" diye sordu Cronin. "Ne gibi?" dedi Mary Lou.

"Birileriyle konuşmak istersen sana bir psikiyatrist ayarlayabilirim."

"Sağ ol," dedi. "Buna ihtiyacım yok. Birisiyle konuşacağım zaman bunu gerçekten istediğim için yaparım, laf olsun diye değil."

Mary Lou bir sigara istedi ve Cronin içkisini yudumlarken o da sigarasını içti. Kalkmak için hazırlanırlarken Mary Lou, "Bunlar tam

olarak benim hatam değildi. Her şey yaşandı ve bitti. Artık geleceğimi düşünmeyi hakediyorum," dedi.

"Tabii ki ediyorsun," dedi Cronin.

Yolda Cronin Mary Lou'ya daha tarafsız bir gözle bakabildi ve hatta onun neler hissedebileceğini dahi anlamaya çalıştı. Ama hâlâ hayal kırıklığı içindeydi ve zaman zaman kendi kendine kızıyordu.

"Olan olmuş," dedi Cronin, "bundan sonra yeni bir hayat kurmaya çalışırsın."

"Eğitim görmek istememin sebebi de bu," dedi Mary Lou.

Cronin, Mary Lou'nun anlattıkları yüzünden büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı ve bunu atlatması oldukça uzun zaman aldı. Onu hep, birlikte hoş vakit geçirebileceği bir kadm olarak hayal etmişti, ancak Mary Lou'nun itiraflarının yarattığı şaşkınlık ve hayal kırıklığı o kadar uzun sürdü ki, Cronin'in tüm planlan altüst oldu. "Bu da ne böyle, başka bir Marge daha mı?" Daha önce yaşadıklarını bu kızla yeni baştan yaşamak istemiyordu. Onu eskiden olduğu gibi haftada üç kere derslerinde görüyordu. Mary Lou, kendisini aynı ilgiyle dinler görünüyordu, belki biraz hevesi kırılmıştı, ama artık ona yaklaşmıyordu ve ofisine kadar eşlik etmek için onu kapıda beklemiyordu. Cronin tüm bunların ne demek olduğunu anlamıştı ve ilk adımı kendisinin atması gerektiğini de biliyordu, ama yapmadı. O ne diyebilirdi ki, tüm bunları bilmemesinin daha iyi olacağını mı söyleseydi? Ama artık her şeyi biliyordu ve zaman zaman derste Mary Lou'ya baktığında, onu yattığı son adamdan parasını alırken görüyordu. Zamanının büyük bir kısmını onu düşünerek geçiriyordu. Eğer Mary Lou ona bu itirafta bulunmasaydı, beraber neler

yaşayabileceklerini hayal ediyordu. Acaba yataktaki halinden onun bir profesyonel olduğunu anlayabilir miydi? Onunla birlikte olduğunu hayal ediyordu ve kimi zaman bu hayaller yüzünden o kadar yorgun düşüyordu ki, derslerde onun yüzüne bakamıyordu. Arzuları o kadar şiddetlenmişti ki, artık dayanamaz hale gelmişti, ancak bir ay sonra hepsi tükendi. Artık Mary Lou'ya ilgi duymuyordu, hatta kızın ifadesindeki iticiliğin bile farkına vardı. Cronin, Mary Lou için üzülüyordu, zaman zaman ona selam bile veriyordu ve hatta bir keresinde o da ona alaycı bir ifadeyle karşılık verdi.

Cronin, George Getz adında bir ressamla arkadaş olmuştu. Sanat bölümünde asistan olan George oldukça hareketli bir yapıya sahipti ve saçları erken yaşta dökülmüştü. George genellikle cumartesi veya pazar akşamları resim yapabileceği bir yerler arar, Cronin de ona eşlik ederdi. Ressam bir şeyler çizip boyayla su renklerini elde etmeye çalışırken, Cronin de bir ağaca yaslanıp sigarasını içerdi. Bazen nehir kenarında ya da ormanda dolaşırlardı. Genç yaşta evlenmiş olan ressam, şimdi üç kız çocuğu babasıydı. George hafta sonları meşgul olduğunda, Cronin ya tek başına arabayla gezinir ya da yürüyüşe çıkardı; ama aslında kasabada dolaşmaktan pek hoşlanmazdı ve ne yapacağını bilemezdi. Nisan ayında güzel bir pazar günü George ailesi ile birlikteydi; Cronin ise yürüyüşe çıktı, ancak bir süre sonra sıkılıp evine geri döndü ve yatağına uzandı. Bir arkadaşa ihtiyacı vardı, ama bu kim olabilirdi? Biraz tereddüt ederek Mary Lou'nun telefon nu-marasını buldu ve çevirdi. Aslmda çok çekiniyordu ve bunu neden yaptığından pek emin değildi. "Buyrun?"

Mary Lou, Cronin'in sesini duyduğunda bir an duraksadı, ama sonra oldukça samimi bir ifâdeyle konuştu. Cronin ona arabayla dolaşmayı teklif etti; o da kabul etti. Mary Lou arabaya geldiğinde

biraz mesafeli davranıyordu, ancak oldukça çekiciydi. Cronin, Mary Lou'dan çok etkilenmişti ve onun sıcak havalarda daha tatlı göründüğünü düşündü.

"İşler nasıl gidiyor?" diye sordu Cronin ona kapıyı açarken.

"Sanırım iyi, ya seninkiler?"

"İyi," dedi Cronin.

"Öğretmenlik nasıl gidiyor?"

"Oldukça iyi. İşimden eskisine göre daha çok zevk alıyorum." Aslmda çok da zevk alıyor değildi, ama şimdi bunun sebebini açıklamak oldukça zor olurdu.

Mary Lou rahat görünüyordu. Cronin'in daha önce George ile keşfettiği yollardan geçerek dağlara doğru gittiler ve sonunda uçan bir kuş şeklindeki uzun mavi bir göle geldiler. Cronin arabayı park etti ve beraber çam ağaçlarının arasından geçip göl kenarına geldiler. Cronin'in isteği üzerine göl kenarında biraz yürüyüş yapıp geri döndüler. Bu yürüyüş bir saatten fazla sürmüştü ve Mary Lou yıllardır bu kadar çok yürümediğini söyledi.

"Hayattan zevk almak kolaydır," dedi Cronin.

"Hayır, değildir," diye karşılık verdi Mary Lou.

Cronin bu konu üzerinde pek fazla durmadı. Her ikisi de daha önceki görüşmeleri hakkında konuşmak istemiyordu; aslında söylenecek pek bir şey de yoktu. Her şeyin yolunda gitmesi Cronin'i keyif -lendirmişti; daha bir gece önce Mary Lou'yu hayal etmiş ve huzursuz bir gece geçirmişti. Ama şu bir gerçekti ki, Mary Lou ile arkadaşlık etmekten ve onunla beraber göl kenarında yürüyüş

yapmaktan büyük keyif duymuştu. Mary Lou vücut hatlarını belli eden pamuklu sarı bir elbise giymişti ve saçlarını ensesinde büyük ve ilk kez düzgün bir topuzla toplamıştı. Oldukça sessizdi; sanki hata yapmaktan korkar gibiydi ama zamanla rahatladı ve tatlı bir sohbete koyuldular. Cronin, Mary Lou'nun yanında göle bakarak öylece otururken, onun şimdiye kadar tanıdığı kadmlardan çok farklı olmadığını düşünüyordu. Aslında Mary Lou hatalarının kurbanı olmuştu. Cronin de kendi hatalarının kurbanı değil miydi? Mary Lou'nun geçmişi hakkında bildiklerini unutmaya çalışıyordu, ancak onun bir zamanlar fahişelik yaptığı gerçeği Cronin'i rahatsız etmeye devam ediyordu. Birçok erkekle yatıp kalkmıştı; Cronin onun kaç kişiyle beraber olduğunu düşünmek bile istemiyordu. Daha önce böyle biriyle hiç beraber olmamıştı ve şimdi Mary Lou ile arkadaşlığı kendisine tuhaf geliyordu. Ama gene de Cronin o anda yaşadıklarının çok olağandışı olduğunu düşünüyordu. Çünkü bir insan geçmişte yaşadıklarına göre değerlendirilmeme-lidir. Önemli olan, geçmişte değil, şu anda nasıl bir insan olduğunuz-dur. Mary Lou, üzerinde sarı elbisesi, dolgun ancak biçimli bacakla-rıyla Cronin'in yanında oturuyordu ve genç adam onun ait olduğu yerde olduğunu hissediyordu. Cronin, bu durumun kendisi için ilginç bir ders olduğunu düşünüyordu. Kendi geçmişi kişiye zarar verebilir; insanlar geçmişlerinden çekinirler çünkü geçmiş geleceğin belirleyicisidir. Ancak yaşamın ne kadar değişken olduğunun farkına varır, onu ne şekilde değiştirebileceğinizi düşünür ve bunu yaparsınız, geçmişiniz geleceğinizin belirleyicisi olmaktan çıkar. Cronin, Mary Lou ile tekrar arkadaş olabileceklerine inanmaya başladı.

Mary Lou elbisesindeki çam ağacı iğneciklerini silkeleyerek ayağa kalktı. "Hava çok sıcak," dedi. "Soyunup suya girmemin sence bir sakıncası var mı?"

"Hayır, yok," diye yanıtladı Cronin.

"Neden sen de geliniyorsun?" diye sordu Mary Lou. "İstemiyorsan çamaşırlarını çıkarmazsın, nasıl olsa güneşte kururlar." Cronin, "Yok, istemem," dedi. "Pek iyi bir yüzücü sayılmam." "Ben de değilim," dedi Mary Lou, "ama suyu seviyorum." Mary Lou fermuvarını indirdi ve elbisesini kafasından çıkardı. Sonra ayakkabılarını çıkardı, kombinezonundan sıyrıldı ve son olarak beyaz külotunu çıkardı. Vücudunun güzelliği ve göğüslerinin dolgunluğu Cronin'i etkilemişti. Mary Lou suya girdi, önce tüyleri ürperdi, ama sonra zevkle yüzmeye başladı. Cronin bir sigara yaktı ve onu seyretmeye koyuldu. Mary Lou bir süre yüzdükten sonra sudan çıktı. Çıplak vücudu güneşte parlıyordu. İç çamaşırlarını giydi. Bir yandan ıslak saçlarını topluyor, bir yandan da güneşte kurumaya çalışıyordu. Kızın ıslak vücudu Cronin'i heyecanlandırmıştı.

Mary Lou giyindiğinde, Cronin ona akşam yemeğini birlikte yemeyi teklif etti; o da kabul etti. "Ama önce bir şeyler içmek için daireme gel, sana orayı nasıl düzenlediğimi göstermek istiyorum." Cronin bu teklifi memnuniyetle kabul etti.

Dönüş yolunda Mary Lou oldukça konuşkandı. Cronin'e çocukluğunu anlattı. Babası Idaho'da bir buğday çiftçisiydi. Evli bir kız kardeşi ve evli iki erkek kardeşi vardı. Büyük ağabeyinin tam bir piç kurusu olduğunu söyledi.

"Şimdi çok zengin," dedi, "sürekli Tanrı'nm rahmetinden bahseder ama gerçekte tam bir piç kuruşudur. On üç yaşındayken beni ahırda yakaladı ve zorla benimle ilişkiye girdi."

"Aman Tanrım," dedi Cronin, "yani siz ensest ilişkide mi bulundunuz?"

"Evet, ama o zamanlar daha çocuktum."

"Neden bunları kendine saklamıyorsun?" diye sordu Cronin. "Bütün bunları duymak istediğimi de nereden çıkarıyorsun?"

"Sanırım sana güvenebileceğimi hissettim."

"Bana sakm güvenme," diye bağırdı Cronin.

Cronin arabasıyla Mary Lou'yu evine kadar götürdü ve onu kaldırımın köşesinde indirdi. Daha sonra da çekip gitti.

Ertesi sabah Mary Lou, Cronin'in dersine girmedi; birkaç gün sonra da onun dersi bıraktığı haberi geldi.

Aradan bir hafta geçmişti ki, bir gün Cronin, Mary Lou'yu George Getz ile beraber yürürken gördü ve birden içini büyük bir kıskançlık duygusu kapladı. Ona karşı hissettiği arzulardan arındığını hissediyordu; ama işte Mary Lou ressamın yanı başında yürürken neşeyle konuşuyordu ve George da onu ilgiyle dinliyordu. Mary Lou üzerindeki yazlık beyaz elbiseyle çok hoş görünüyordu ve Cronin'siz de her şey yolunda gidiyordu. Gördükleri Cronin'de büyük bir boşluk ve kıskançlık duygusu uyandırdı ve hatta Mary Lou'ya âşık olabileceğini dahi düşündü. Cronin, onların sanat binasmın merdivenlerinden çıkışını seyretti ve birdenbire onları George'un

stüdyosundaki kanepede çırılçıplak birbirlerinin kollarında görür gibi oldu. Hayalinin kendisi üzerinde bıraktığı etki dehşet vericiydi.

"Aman Tanrım," dedi Cronin, "işte Marge için hissettiğim sefil duygulan Mary Lou için tekrar hissediyorum. Aynı şeyleri tekrar yaşamak istemiyorum."

Mary Lou'yu aklından çıkarmaya çalışıyordu. Acaba o ve ressam arasında bir ilişki olabilir miydi? Mary Lou'nun göldeki ıslak vücudunun hayalini hatırlamak, yabancı erkeklerle yaşadığı tecrübeleri hayal etmek; mesela George'la neler yaptığını ve eğer sevgili olsalardı, kendisiyle neler yapabileceklerini düşünmek Cronin'i çileden çıkarıyordu. Bu kızla yaşadıkları Cronin için sürekli kanayan bir yaraya benziyordu ve bu yaranın sancısı ancak başka bir yara kanamaya başlarsa unutulabilirdi. Cronin sadece sarhoş olduğunda teselli buluyordu, ama kendine geldiğinde daha da kederleniyordu.

Bir sabah, yoğun bir kıskançlık duygusu Cronin'in içini kemirmeye başladı. Aslında bu çok yersiz bir duyguydu; Mary Lou'nun kendisi için hemen hemen hiçbir şey ifade etmediğine inandığı bir sırada niye böyle hissediyordu ki? Hem kızın geçmişi kendisinin tüm inanç ve iyi niyetine rağmen kabul edilir gibi değildi. Ama gene de onları saatlerce sanat binasmın karşı tarafındaki mimarlık bölümünün önünde bekledi. Cronin ilk başta niye ve neyi beklediğini bilmiyordu, ama beklemek zorunda olduğunu hissediyordu, çünkü onların gerçekten bir ilişki yaşayıp yaşamadığını öğrenmesi gerekiyordu. Fakat o gün ikisi de görünmedi. Ertesi akşam Cronin, ressamı uzaktan Mary Lou'nun apartmanına kadar takip etti ve saat beşe birkaç dakika kala onun içeri girdiğini gördü. George, on buçukta Mary Lou'nun apartmanından çıktığında Cronin hâlâ umutsuzca

caddenin karşısında bir ağacın altında bekliyordu. O gece hiç uyuyamadı.

Cronin, bu duruma daha fazla katlanamayacağını hissederek çıkış yolları aramaya koyuldu. Acaba Mary Lou'yu aramalı ve ona dersini tekrar almasını mı teklif etmeliydi; böylece ilişkileri bir kez daha düzelebilirdi. Ama kayıt bürosu bu durumu kabul etmeyebilirdi. Belki de onu arayıp davranışı için özür dilemeliydi, daha sonra da tekrar arkadaşlık teklif ederdi. Yoksa Mary Lou'nun geçmişinden bahsedip George'un gözünü korkutmak daha mı iyi olurdu?

Ressam saygın bir aile babasıydı ve şayet Mary Lou ile ilişkisi fark edilirse, bu işi hemen bitirirdi. Cronin bundan emindi. Ne de olsa bakılacak üç kızı vardı. Ancak ona Mary Lou'nun geçmişini anlatmak aşağılık bir davranış olurdu ve Cronin böyle bir şey yapamazdı. Bununla beraber her şey öyle sarpa sarıyordu ki, Cronin en sonunda George ile konuşmaya karar verdi. Ressamın Mary Lou ile ilişkisi olmadığını öğrenecek olursa, kıskançlığının geçeceğini ve kızın kendi hayallerinden silineceğini düşünüyordu.

Cronin, George'un kendisini bir akşam gezintiye davet etmesini bekledi. Onunla ofiste ya da stüdyoda konuşmaktansa, konuyu böyle bir ortamda açmak daha iyi olurdu. Cronin Mary Lou'dan bahsedip, George'a onun San Francisco'da birkaç sene fahişelik yaptığım bilip bilmediğini sorduğunda ormandaydılar ve George resim yapmaya çalışıyordu. George bir bez parçasıyla fırçasını kuruladı ve Cronin'e bu bilgiyi nereden edindiğini sordu.

Cronin, Mary Lou'nun kendisinden öğrendiğini söyledi. "Onu bu işte kullanan herifin tekiyle evlenmiş, adam bütün parayı almış,

sonra da çekip gitmiş. Adamın kendisini terk etmesinden bir süre sonra Mary Lou da işi bırakmış."

"Vay orospu çocuğu vay," dedi George. Bir süre çalışmaya devam etti, sonra Cronin'e dönüp sordu: "Bana bunları niye anlatıyorsun?"

"Bilmen gerektiğini düşündüm." "Neden bilmem gerekiyormuş?" "Senin öğrencin değil mi?"

"Hayır, değil. Ofisime geldi ve bana modellik yapabileceğini söyledi. Buralarda çıplak poz verecek birilerini bulmak oldukça zor oluyor, o yüzden ben de kabul ettim. Aramızdaki tek ilişki bu." George duyduklarına şaşırmış görünüyordu.

Cronin kafasını çevirdi. "Zaten aranızda bir şey olduğunu düşünmemiştim. Sadece öğrencin olduğuna göre bilmek isteyeceğini düşündüm, tabii öğrencin olmadığını bilmiyordum."

"Evet," dedi George, "artık biliyorum, ama gene de onu model olarak kullanmaya devam edeceğim."

 "Neden olmasın ki?"

"Gene de söylediğin için sağ ol," dedi George. "Zaman zaman o kızda hafif bir sürtüklük havası seziyordum. Aman canım boş ver, uğraşmaya değmez."

Cronin, kendinden biraz da tiksinerek: "Doğrusunu söylemek gerekirse George, bu konuda ben de çok masum sayılmam. Kızı yatağa atmak istemiştim."

"Attın mı?"

"Hayır."

"Ben attım sayılır," dedi George.

Cronin, ressamın bu işi yapıp yapmadığından emin değildi, ama kesinlikle emin olduğu bir şey vardı; artık Mary Lou'ya yaklaşmaya asla cesaret edemezdi. Eve döndüğünde utançla karışık bir rahatlama hissediyordu ve bir süre kendi kendine söylendi, ama o gece çok da ha iyi uyudu.

Birkaç gece sonra, Mary Lou Cronin'in kapısını çaldı, merdivenleri çıktı ve dairesine girdiğinde onunla konuşmak istediğini söyledi. Cronin pijamasını giymişti ve bir şeyler okumaya çalışıyordu. Mary Lou'ya bir içki ikram etti ama o kabul etmedi. Mary Lou'nun yüzü solgundu ve ifadesi acılıydı. Üzerinde kot pantolon ve sarkmış bir kazak vardı; topuzu darmadağın olmuştu.

Mary Lou, Cronin'e, "Bana bak," dedi. "Buraya seninle sohbet etmeye gelmedim. Profesör Getz'e başıma gelenleri anlattın mı? Yani San Francisco'da olanları..."

"Anlattığımı mı söyledi?" diye sordu Cronin.

"Hayır, ama onunla tam dost olmaya başlamıştık ki, birdenbire bana karşı değişiverdi. Ben de birilerinin ona bir şeyler anlatmış olabileceğini tahmin ettim. Bu da ancak sen olabilirsin, çünkü senin dışında kimse bir şey bilmiyor."

Cronin, George'a her şeyi anlattığını itiraf etti. "Bu şartlar altoda bilmesi gerektiğini düşündüm."

"Hangi şartlar?" diye sordu Mary Lou yüzünü asarak.

Cronin bir an duraksadı. "O, evli ve üç çocuklu bir adam. Ciddi sorunlar çıkabilirdi."

MESLEK SEÇİMİ

"Bu onun problemi."

Cronin ona hak vermişti: "Üzgünüm, Mary Lou. Söyleyebileceğim tek bir şey var; o da hayatımın son zamanlarda çok karmaşıklaştığı ve zorlaştığı..."

"Peki ya benimki?" Mary Lou sandalyede oturuyordu, kafasmı çevirdi ve ağlamaya başladı.

Cronin ona bir içki hazırladı, ama Mary Lou içmedi.

"Sana bunları anlattım, çünkü sana güvendim, hatta arkadaş olabileceğimizi dahi düşündüm. Ama yanılmışım. Anlattıklarım seni sıktıysa özür dilerim, ama dahası da var ve bilmeni isterim ki, artık bunlar beni üzmüyor, çünkü hayatla barışık olmayı öğrendim."

"Ama ben öğrenemedim," dedi Cronin inleyerek.

"Bunları duymak istemiyorum," diye yanıtladı Mary Lou ve Cronin ondan kalmasını rica ettiği halde çekip gitti.

Mary Lou gittikten sonra, Cronin kendi kendine düşündü. Mary Lou yaşadıklarından birçok şey öğrenmişti, ama Cronin kendi yaşadıklarından hiçbir şey öğrenememişti ve Mary Lou'ya yaptıklarmdan dolayı pişmanlık duyuyordu. Ahlaklı olmak kolay değil, diye düşündü Cronin. Yatağına girmeden önce bir karar verdi; güz döneminde okula geri dönmeyecekti ve öğretmenliği bırakacaktı.

Diploma günü Cronin yolda Mary Lou ile karşılaştı; Mary Lou' nun üzerinde sarı elbisesi vardı. Her ikisi de konuşmak için durdu. Mary Lou kilo almıştı ve pek iyi görünmüyordu. Konuşurlarken midesi guruldadı, o da utanarak karnını tuttu.

"Çok çalışmaktan," dedi. "Finallerim için çok endişeleniyorum. Revirdeki doktor kendime dikkat etmemi yoksa ülser olabileceğimi söyledi."

Cronin de ona, kendisine dikkat etmesini öğütledi: "Sağlık her şeyden önce gelir."

Vedalaştılar. Cronin Mary Lou'yu bir daha hiç görmedi, ama bir sene sonra Chicago'da ondan bir kart aldı. Mary Lou kartta hâlâ okula devam ettiğini, eğitim konusunda uzmanlaştığını ve bir gün öğretmen olmak istediğini yazmıştı.

Ç EV İ REN:YASEM İ NG Ü N İ Z SERTEL

JOHN CHEEVER l Merhem

ŞİMDİ anlatacaklarım, yazın oldu. Hava çok sıcaktı, anımsıyorum. New York'ta da boğucuydu, bizim oturduğumuz banliyöde de. Karımla kavga ettik, o da çocukları alıp steyşına atladı, gazladı gitti. Dikizci, onların gidişinden iki hafta sonraya kadar görünmedi - ya da ortalıktaydı da ben görmedim - yine de Rachel'ın gidişiyle onun gelişi arasında bir bağlantı vardı. Rachel geri dönmeyecekti. Daha önce de iki kere beni terk etmişti -ikincisinde boşandık, sonra yine evlendik-ve ben her keresinde, pek mutluluk sayılmasa da acı bir gerçekle yüzleşmenin ödülü olan eski saygınlığıma ve sağlam sinirlerime kavuşma duygusunu yaşamıştım. Dediğim gibi mevsim yazdı, karımın çıngar çıkarmak için bu mevsimi seçmesine bir bakıma sevinmiştim.

Ayrılığımızı bir an önce yasallaştırma telaşından kurtuluyorduk. Birkaç kopukluk sayılmazsa, on üç yıl birlikte yaşamıştık, üç çocuğumuz, birtakım ortak banka hesaplarımız vardı. Onun da

benim gibi, eylüle ya da ekime kadar resmi işleri savsaklamaktan yana olduğunu düşünüyordum.

Ayrılığın yaza denk gelmesine sevinmemin nedeni, yılın o mevsiminde işlerimin yoğunluğuydu, o kadar ki akşamları kolumu kaldıramayacak kadar yorgun olurdum; bir başka neden de yaz, tek başıma en kolay geçirdiğim mevsimdir, önceki deneylerimden biliyo rum. Ayrıca, dava sonuçlandığında evin Rachel'a kalacağını seziyordum, evimizi çok sevdiğimden önümdeki günlere orada geçireceğim son günler gözüyle bakıyordum. Evde birkaç önemsiz huzursuzluk çıkmadı değil. Önce köpek kaçtı, sonra da kedi. Derken bir gece eve geldiğimde hizmetçimiz Mrs. Maureen'i zil zurna sarhoş buldum.

Bana kocasının İşgal Ordusu'yla Almanya'da görev yaparken başka bir kadına âşık olduğunu anlattı. Hüngür hüngür ağlıyordu. Önümde diz çöktü. İkimizin, içinde kadm ve çocuk yokken ıpıssız görünen bir evde bir yaz akşamı baş başa kalmamız, hiç olağan değildi, bu tür grotesk olayların kişinin kararlılığını sıfıra indirdiğini görmüşümdür. Ona kahve yaptım, iki haftalık ücretini peşin verip arabamla evine götürdüm, birbirimize iyi geceler dilerken, kendini toparlamış, oldukça ayılmış görünüyordu, demek grotesk durumlar unutulabiliyor-du pekâlâ. Bu olaydan sonra, sonbahara kadar uygulayacağım basit bir program çizdim kendime.

Kişi, duygusal açıdan romantik, cinsel açıdan azgın bir evliliğin belalarından pekâlâ kurtulabilir, dedim kendime, ama tıpkı bakım sürecinin sancılarını çeken bir bağımlı gibi attığın her adımı çok ince hesaplamalısın. Gelen telefonları açmamaya karar verdim, çünkü Rachel'ın pişmanlığa kapılma olasılığı vardı, bizi yeniden bir araya

getirebilecek şeylerin boyutları ve özellikleri artık apaçıktı gözümde. Diyelim yağmur beş gün boyunca yağsa, çocuklardan birinin ateşi çıksa, aldığı mektupta üzücü bir haber okusa, bu tür olaylarda Rachel hemen telefona sarılırdı, ben de bu berbat ilişkiyi sürdürmeye kışkırtılmak istemiyordum. İlk aylar merhem gibi gelecek düşüncesiyle zamanımı düzene oturttum. Sabahları sekizi on geçe treniyle kente inip akşamları altı otuz treniyle döndüm. Yaz alacakaranlığında bomboş bir eve girmenin iyi gelmeyeceğini bildiğimden, istasyona park ettiğim arabama atlayıp Orpheo'nun Yeri denilen şık bir lokantaya gidiyordum. Orada konuşacağım biri nasılsa çıkıyordu, birkaç martini içtikten sonra bifteğimi yiyordum. Sonra, Stony-brook Açıkhava Sineması'nda iki film izliyordum peş peşe. Bütün bunlardan -yani martiniler, biftekler, sinemalar falan- bir çeşit uyuşturucu işlevi bekliyordum, oluyordu da. İşyerimdekilerin dışında kimseyi görmek bile istemiyordum artık.

Ne yazık ki bomboş bir yatakta kolay kolay uyuyamam, şimdi başıma bir de uykusuzluk sorunu çıkmıştı o yetmezmiş gibi. Sinemadan döndüğümde hemen uyuyordum ama birkaç saatliğine. Ben de uykusuzluğun tadını çıkarmaya karar verdim. Yağmur yağıyorsa, yağmura, gökgürültüsüne kulak kabartıyordum. Yağmıyorsa, turnikeden geçen kamyonların uzaktan gelen seslerine kulak kabartıyor dum, bana Bunalım Dönemi'ni anımsatan bir sesti, o aralar boşta geziyordum. Kamyonlar -tavuklar, konserveler, sabun tozları ya da mobilyalarla tepeleme dolu olarak- dalıyorlardı turnikeye. O ses, karanlık demekti benim gözümde, karanlık ve serüven duygusu - bir de gençlik herhalde, kulağa iyi geliyordu çünkü. Ara sıra ya yağmurun sesi, ya trafiğin gürültüsü ya da ona benzer bir şey aklımı çelince ye-niden uyuyabiliyordum, ama bir

gece hiçbirinin yararı dokunmadı, sabahın üçünde aşağıya inip okumaya karar verdim.

Oturma odasındaki ışığı yaktım, Rachel'm kitaplarına bir göz attım. Lin Yutang adlı bir yazarın yapıtını seçtim, sedire ışığın altına kurulup okumaya başladım. Oturma odamız çok rahattır. Kitap da ilginç gibiydi. Ön kapıların çoğunun kilitlenmediği bir mahallede, yaz geceleri ıpıssız kalan bir sokaktaydım. Bütün hayvanlar evcilleştirilmiştir burada, seslerini geceleri duyduğum tek kuşlarsa, istasyon yakınlarındaki baykuşlardır. Yani çok sessizdi ev. Barstow'larrn köpeğinin, bir karabasandan uyanmışçasma kesik kesik havladığını duydum, sonra sustu. Her şey yine sessizliğe gömüldü. Sonra çok yakınımda bir ayak sesi, bir öksürük duydum.

Tüylerim diken diken oldu -o duyguyu bilirsiniz- yine de başımı kitabımdan kaldırmadım, izlendiğimi hissetsem de. Sezgi denilen türden şeyler belki gerçekten vardır da ben yok sayınca daha mutlu oluyorum, yine de gözlerimi kitabımdan kaldırmadan yalnızca izlendiğimi değil, oturma odasının öbür ucundaki geniş pencereden beni Özellikle dikizleyen, düpedüz kişisel yaşamıma el atan biri tarafından izlendiğimi anlamıştım. Parlak bir ışığın altında karanlık bir odada oturmak, silahlarımı elimden alıyordu. Bir sayfa çevirip okur gibi yaptım. Derken müthiş bir korku, pencerenin dışındaki kaçığın duyduğundan çok daha beter bir korkuya kapıldım. O öksürük, o ayak sesi, o izleniyormuşluk duygusu benim kuruntum muydu yoksa. Başımı kaldırdım.

Onu gördüm görmesine, o da zaten görmemi istiyordu ki sırıtıyordu. Işığı söndürdüm ama dışarısı çok karanlıktı, gözlerim parlak okuma ışığına o kadar alışmıştı ki camın dışındaki herhangi

bir karaltıyı seçemezdim. Sofaya koşarak ön kapıdaki fenerleri yaktım (ışıkları parlak değildi ama çimenliği geçen birini görmeme yetiyordu), gelgelelim pencerenin başına döndüğümde çimenlik bomboştu, onun durduğu yerde kimse yoktu kesinlikle. Gizlenebileceği sürüyle yer vardı tabii.

Yolun ucunda bir adamı rahatça gözden gizleyecek bir ful öbeğiyle leylak dalları var, bir de yaprakları çatallı bir akçaağaç. Yok canım, samurai kılıcımı çekip onun peşine düşecek değildim. Bana göre iş değil. Yine fenerleri söndürdüm, karanlıkta durup kim olabilir acaba diye düşündüm.

Gece kuşlarıyla hiçbir ilişkim olmamıştır, ama öyle birilerinin varlığından haberim var; bu da demiryolunun oradaki döküntü kulübelerden birinden gelme çatlak bir ihtiyar olsa gerek, diye düşündüm, belki de her şeyi güler yüzle -en azından anlayışla- karşılama kararım ya da gereksinimimden ötürü onu o yaşta evinden atılmış, gece-yansı yabancı bir semtte köpeklerle polislerin insafına bırakılmış, bütün bunların karşılığında da Lin Yutang okuyan bir adam, hasta çocuğuna ilaç veren bir kadın ya da buzdolabındaki kıymalı fasulyeyi atıştıran birinden başka hiçbir şey dikizleyememiş bir zavallı ihtiyar olarak görüp acımayı bile başardım ona. Karanlık basamaklardan çıkarken gökgürültüsünü duydum, bir saniye sonra da bir yaz yağmuru boşaldı, ortalığı seller götürdü, ben de zavallı dikizcinin o fırtınada uzaktaki evine nasıl yürüyeceğini düşündüm.

Saat dördü geçmişti, karanlıkta yatağımda yağmurun, erkenci trenlerin seslerini dinliyordum. Buffalo'dan, Chicago'dan, Batı'dan gelir, Albany'den geçerek sabahın erken saatinde ırmak boyunca yol alırlar, çoğunda yolculuk etmiştim, karanlıkta yatarken, Pullman'lar-

daki acı esinti, pijamaların kokusu, yemekli vagondaki suyun tadı, Cleveland'de ya da Chicago'da bir günü bitirip New York'ta yeni bir güne başlama duygusu -hele birkaç yıl uzakta kaldıktan sonra, hele mevsim yazsa- nasıldı, bir bir anımsadım. Karanlıkta, trenin ışıksız vagonlarını, kahvaltı masalarını, kokularını getirdim gözlerimin önüne.

Ertesi gün uykumu alamamıştım ama işlerimi bitirdim, eve dönerken trende uyukladım. O anda yatsam uyurdum belki ama riski göze alamazdım, Orpheo'nun Yeri'ne, oradan da sinemaya gitme döngüsünü sürdürdüm. Feci iki film seyrettim art arda. Serseme döndüğümden olacak, yatağa yatar yatmaz uyudum, bir ara telefonun zi-liyle uyandım. Saat ikiydi. Telefonun zili durana kadar yataktan çık madım. Gece sesleri -rüzgâr ya da trafik uğultusu- beni uyutamazdı artık, uykum kaçmıştı bir kere, aşağı indim. Dikizci'nin döneceğini sanmıyordum, yine de okuma lambamın ışığı karanlık mahallede gözü alıyordu, ben de kapıdaki fenerleri söndürüp Lin Yutang'ın kitabını okumaya koyuldum yine. Barstow'lann köpeğinin havladığını duyunca kitabı elimden bıraktım, Dikizci'nin gelmediğine iyice inanmak için geniş cama diktim gözlerimi -böylelikle gelse bile- o beni görmeden ben onu görebilecektim.

Gerçi hiçbir şey görmedim ama birkaç dakika sonra yine kaskatı kesildim, biri mutlaka gözlüyordu beni. Kitabımı yine elime aldım, okuyacağımdan değil, ona geri gelmesini umursamadığımı göstermek amacıyla. Tabii odada bir sürü pencere vardı, bir an onun hangisinin arkasında pusuya yatmış olabileceği düştü aklıma. Birden anladım, tam arkamda durduğunu kavramak, beni o kadar çileden çıkarmıştı ki ışığı söndürmeden ayağa fırladım, piyanonun üstündeki daracık pencerede gördüm yüzünü. "Defol git burdan!"

diye bağırdım avaz avaz. "Rachel gitti! Seyirlik hiçbir şey yok! Git başımdan!" Pencereye koştum ama gitmişti. Sonra, bomboş bir evde böyle avaz avaz bağırdığım için acaba aklımı mı kaçırıyorum diye düşündüm. Belki de penceredeki yüz benim kuruntumdu, hemen feneri kapıp dışarı çıktım.

Dar pencerenin altmda bir çiçek tarhı vardır? Fenerin altında tarhı inceledim, evet, kesinlikle gelmişti. Toprakta ayakizleri vardı, çiçeklerin bazılarını ezmişti. Tarhtan çimenliğin kıyısına kadar uzanan ayakizlerini sürdüm, rugan bir erkek terliği duruyordu karşımda. Azıcık eskiydi, derisi çatlamıştı, belki de ihtiyar bir adamın terliğiydi, ama temizlik işleri gören birinin terliği olmadığı kesindi. Galiba Dikizci, komşularımdan biriydi. Terliği benim çitin ötesine, Bars-tow'lann gübre yığınına doğru savurdum, eve girip ışıkları söndürdükten sonra yukarı çıktım.

Ertesi gün birkaç kere polise haber vermeyi düşündüm ama kesin bir karara varamadım. Akşam, Orpheo'nun Yeri'nde barda durup bifteğimin pişmesini beklerken de düşündüm bir ara. Gerçi durum ilk bakışta gülünçtü, o kadarını biliyordum, ama onun yüzünü yine penceremde görme korkusu hem gerçekti hem de giderek büyüyüp katlanıyordu, peki neden, özellikle de bütün yaşamımı yeniden rayına oturtmaya çalıştığım bir sırada buna göğüs gerecektim ki? Hava ka-rarıyordu. Bir telefon kabinine gidip polisi aradım. Ara sıra istasyonda trafik memuru olarak çalışan Stanley Madison açtı. Mahallede kuşkulu birinin dolaştığını ihbar ettiğimde, "Ya," dedi. Rachel evde mi diye sordu. Sonra da kasabamız 1916'da anonim şirket kapsamına gireli beri polis kayıtlarında böyle bir şikâyete rastlanmadığını belirtti. Hepimizin yaşadığımız mahalleden duyduğumuz o anlaşılır gurur vardı sesinde konuşurken. Gerçi

kendimi güç bir duruma sokacağımı kestirmiştim, ama Stanley yöredeki emlak fiyatlarını özellikle kırma çabasına girişmişim gibi konuşuyordu. Beş kişilik bir polis timinin yetersiz olduğunu, zaten az para karşılığında çok ağır koşullarda çalıştıklarını, kapımda bir bekçi istiyorsam, önümüzdeki kurul toplantısında polis örgütünün genişletilmesini önermem gerektiğini belirtti. Sesinin düşmanca çıkmamasına özen gösteriyordu, konuşmayı Rachel'la çocukların hatırlarını sorarak bitirdi, yine de ben kulübeden çıktığımda, bir yanlış yaptığımı biliyordum.

O gece filmin ortasında müthiş bir fırtına koptu, yağmur sabaha kadar yağdı. Galiba Dikizci fırtına yüzünden dışarı çıkamadı, ne yüzünü gördüm, ne sesini duydum. Ama ertesi gece sökün etti yine. Saat üç sularında geldiğini, bir saat sonra gittiğini duydum, gözlerimi kitabımdan ayırmadım. Zararsız bir baş belasıydı herhalde, yalnızca kim olduğunu bilsem -adını bilsem- sinirlerimi bozamayacaktı bence, iyileşme programını başarıyla sürdürecektim. Kim olduğu üstüne kafa yormaktan vazgeçmeden yukarı çıktım. Bizim ordan olduğu kesin gibiydi. Acaba arkadaşlarımdan ya da komşularımdan birinin yazı geçirmek için evlerine gelen çatlak bir akrabaları mı vardı? Tanıdığım herkesi tek tek gözden geçirdim, onlara çatlak bir amca ya da dede yakıştırmaya çabaladım. Yabancıyı geceden, şu karanlıktan çekip çıkarırsam, her şey yoluna girecekti.

Sabah istasyonda, perondaki kalabalığın arasına karışıp sanık adayı yabancı bir yüz aradım. Gerçi yüzünü şöyle bir görmüştüm ama tanıyacağımdan emindim. Derken buldum aradığım adamı. Hem de şıp diye. Hepimizle birlikte sekizi on geçe trenini bekliyordu, ama yabancı falan değildi.

Blenhollow Yolu'ndaki kocaman sarı evde oturan Herbert Marston'du. Başta ufak bir kuşkum olsa bile, onu tanıdığımı fark ettiği an da yüzünün nasıl bozulduğunu gördüğümde sinirli, korkmuş, suçlu bir hali vardı. Ona doğru yürüdüm, aklımdan geçenleri söyleyecektim. Tam tersine duyabileceği bir sesle, "Geceleri pencerelerimden evimi dikizlemenize itirazım yok da karımın ektiği çiçekleri ezmese-niz Mr. Marston," demeye hazırlanırken durdum. Durdum çünkü yalnız değildi. Karısı ve kızıyla birlikteydi. Arkalarından yürüdüm, bekleme salonunun köşesinde durup aileyi gözden geçirdim.

Mr. Marston'm yüz çizgilerinde de bir gariplik yoktu -belki yakasını bırakacağımı anladığından- davranışında da. Ak saçlı, uzunca boylu bir adam, gençliğinde yakışıklı olduğu, kemikli yüzünden belli. Düzenbazlığın, inmeler, seyirmeler ve benzeri sağlıksızlık belirtileriyle kendini ele verdiği inancı kolay kolay pes etmiyor. O sabah onun yüzünde bu tür bir belirti ararken ben pes ettim ama. Kararlı, dingin, dürüst görünüyordu - hele bir türlü iş bulamayan Chucky Ewing'den, oğlu çocuk felcine yakalanan Larry Spencer'dan, peronda tren bekleyen düzinelerce erkekten kesinlikle üstündü. Sonra kızı Lydia'ya baktım. Lydia bizim oranın en güzel kızlarından biridir. Bir-iki kere trende karşılaştığımızda Kızıl Haç için gönüllü olarak çalıştığını, yazışmaları yürüttüğünü öğrenmiştim. O sabah mavi bir giysi vardı üstünde, kolları çıplaktı, o kadar körpe, o kadar tatlı ve güzeldi ki onu incitecek, üzecek hiçbir şey yapmak gelmezdi elimden. Sonra Mrs. Marston'a baktım, aradığım işaret onun yüzündeydi nedense, her ne kadar kocasının serkeşliğinin ona bulaşmasına akıl er-diremedimse de. Hava çok sıcaktı, Mrs. Marston'sa kahverengi bir tayyör giymiş, omuzuna kürk bir etol

almıştı. Yüzü, karasarı, kaba bir yüzdü, yine de sabah trenini beklerken bile yalıtlanmış bir gülümsemeyle işiyordu. Uzun yıllar önce çizgileri şiddetli, hatta kara bir tutkuya göre biçimlenmiş bir yüzdü. Ama yıllarca süren sofuluk ve perhiz sonucu, şiddet belirtileri silinmişti bence, geriye kala kala ağzın ve gözlerin çevresindeki birkaç çirkin çizgi kalmıştı, Mrs. Marston'a katı bir hoşgörüsüzlük, ekşi bir sevimlilik havası katan. Herhalde kocası evlerin arka bahçelerinde bornozuyla dolanırken bu kadın onun için dua ediyordur, diye düşündüm. Dikizcinin kimliği kafamı çok kurcalamıştı, ama artık öğrenmeme karşın düzeldiğim söylenemezdi. Saçları aklaşan ihtiyarın güzel kızıyla ve o kadınla yan yana duruşları, içimi büsbütün kararttı.

O gece kentte kalıp bir kokteyl partiye gitmeye karar verdim. Dev otellerin birinin üst katındaki bir dairedeydi parti - ta tepede. Daha gider gitmez, benimle akşam yemeğine gelmeye razı olacak birini ayarlamak üzere taraçaya çıktım. Gönlümde yatan, yeni pabuçlarını giymiş güzel bir kızdı, ama bütün güzel kızların kıtlığına kıran girmişti sanki. Az ötede ak saçlı bir kadın duruyordu, eski püskü bir şapka giymiş bir kadın daha, bir de daha önce birkaç kere karşılaştı -ğım Grace Harris - ünlü oyuncu. Grace Harris, solgun dilberlerdendir, daha önce birbirimize söyleyecek fazla bir şeyimiz olmamıştı ama o akşam bana içtenlikle gülümsedi. İçten, yine de hüzünlü bir gülümsemeydi, herhalde Rachel'm beni terk ettiğini öğrenmiş diye geçirdim içimden. Ben de ona gülümsedim aynen, bara yürüdüğümde Harry Purcell çıktı karşıma. Onunla üç-beş kadeh içip lafladım. Odaya her göz atışımda Grace Harris beni o koyu, hüzünlü bakışlarıyla süzüyordu. Nedenini merak ettim, galiba beni biriyle karıştırıyordu. Yaşlarını belli etmeyen bu menekşe gözlü

dilberlerin çoğu yarı kördürler, bilirim: Ola ki odanın öbür ucunu göremiyordur. Geç olmuştu ama nasılsa zamanım kısıtlı değildi, içmeyi sürdürdüm. Bir ara Harry tuvalete gitti, ben de birkaç dakika barın başında yalnız kaldım, nedense çok uzun geldi bu süre. O sırada odanın öbür ucunda birileriyle konuşan Grace Harris yanıma yaklaştı. Burnumun dibine kadar sokulup kar beyazı elini koluma dayadı. "Zavallı çocuk," diye mırıldandı, "zavallıcık."

Ne çocuğum ne de zavallı, bir an önce defolup gitse dedim içimden. Grace'in yüzünden zekâ fışkırır ama ben o gece o yüzde büyük bir hüzün ve müthiş bir kötücüllük okudum. "İpe gidiyor gibisin," dedi hüzünlü bir sesle. Sonra elini, ceketimin yeninden çekip odadan çıktı, galiba evine gitti, çünkü bir daha görmedim onu. Harry tuvaletten döndüğünde olup bitenden söz etmedim, ben de fazla kafa yor-mamaya karar verdim. Umduğumdan uzun kaldım partide, eve geç trenlerden biriyle döndüm.

Banyo yaptığımı, pijamamı giyip yattığımı anımsıyorum. Gözlerimi yumar yummaz sözü edilen ipi gördüm. Ucunda cellatın ilmiği vardı, zaten Grace Harris'in ne demek istediğini baştan anlamıştım: Kendimi asacağım içine doğmuştu. İp ağır ağır bilincime iniyordu sanki. Gözlerimi açtım, sabah yapacağım zorunlu işleri düşündüm, gözlerimi yine kapadığımda, bir anlık bir boşluktan sonra ip, bir kirişten savrulmuşçasına önüme sarktı, boşlukta asılı kaldı. O gece, uyumak üzere gözlerimi her yumuşumda, uyku körlüğün çaresizliğini devralmışmış gibi geldi bana. Gözle görülür dünya yittiğine göre, düşsel ipin o karanlığı kaplaması engellenemezdi. Yataktan kalkıp aşağı kata indim, Lin Yutang'ı açtım. Daha birkaç sayfa okumuştum ki Mr. Marston'ın çiçeklerin arasında yürüdüğünü duydum. Galiba neyi seyretmek istediğini anlamıştım artık. Ürktüm. Işığı söndürüp

yerimden kalktım. Pencerenin dışarısı karanlıktı, onu göremiyordum. Acaba evde ip var mıydı? Aklıma oğlumun küçük kayığının halatı geldi - kayık aşağıdaki yüklükteydi. Yüklüğe indim. Testere tezgâhının üstündeydi kayık, halatı uzundu, birinin kendini asmasına yetecek uzunlukta. Doğru yukarı, mutfağa koştum, bir bıçak alıp halatı kestim. Sonra bulduğum gazeteleri fırına tıkıp havalandırmayı çalıştırdım, halatı yaktım. Daha sonra da en üst kata koşup yatağıma girdim. Kurtulmuştum.

Böyle deliksiz bir uyku çekmeydi ne kadar olmuştu bilmem. Yine de sabahleyin bir tuhaflık vardı üstümde, pencereden baktığımda hava çok güzeldi ama ben isteksizdim. Gök, güneş ışığı, her şey bulanık ve uzak görünüyordu, hepsine çok uzaktan bakıyormuşum gibi. Marston ailesine bir daha rastlamak işime hiç gelmiyordu, o yüzden sekiz on treninden vazgeçip daha geç saatteki bir trene atladım. İp imgesi, kafamın bir yerindeydi hâlâ, yolculuk sırasmda bir-iki kere gördüm. Sabahı zar zor atlattım da öğlen işten çıkarken sekreterime ikindide dönmeyeceğimi bildirdim. Nathan Shea ile Üniversite Kulübü'nde buluşacaktık, ben erken gidip barda bir martini içtim. Arkadaşına alışkanlıklarının hiç sekmediğini anlatan yaşlı bir beyin yanında duruyordum, içimden onun başına bir çanak dolusu patlamış mısır geçirmek geliyordu ama içkimi usulca yudumladım, barmenin saatine baktım, beyaz menta kremi şişesinin boynunda asılıydı. Shea geldiğinde onunla da iki kadeh yuvarladım. Cinin uyuşturması sayesinde öğle yemeğini başarıyla atlattım.

Park Caddesi'nde vedalaştık. Martinilerim o anda ihanet ettiler bana, ipi yine gördüm. Güneşli bir ikindinin saat ikisiydi olsa olsa, ama hava bana karanlık geliyordu. Corn Kambiyo'ya gittim, beş yüz dolarlık bir çek bozdurdum. Sonra Brooks Brothers'dan çeşitli

boyunbağlan, bir kutu puro alıp yukarı kata, takım elbiselere bakmaya çıktım. Mağazada topu topu birkaç müşteri vardı, onların arasında yalnızmış izlenimini uyandıran bir genç kız ya da kadın dikkatimi çekti. Galiba kocasına bir şeyler almak için bakmıyordu. Saçları açık kumraldı, teni incecik kâğıtları andırır duruluktaydı. Hava çok sıcaktı ama o sıcaktan etkilenmemiş görünüyordu, Rye'dan ya da Green-wich'ten trenle gelirken evde yaptığı banyonun tazeliğini nasılsa koruyabilmiş gibiydi. Kollarıyla bacakları çok güzeldi, yüzündeyse akıllı başlı, şakacı, hatta ev kadınımsı bir hava vardı ve bu hava, kollarıyla bacaklarının çekiciliğini pekiştiriyordu sanki. Yürüdü, asansörü çağırdı. Ben de koşup yanında dikildim. Aşağı birlikte indik, onun ardından Madison Caddesi'ne kadar yürüdüm. Kaldırım kalabalıktı, yanında yürüyordum. Bana bir kerecik baktı, onu izlediğimi anladı, yine de ben onun kolay kolay çevreden yardım istemeyecek bir kadm olduğundan emindim. Köşede durdu, trafik lambasının değişmesini bekledi. Ben de yamnda usulca bekledim. Ona çok ama çok usul bir sesle, "Madam, lütfen elimi ayak bileğinize dolamama izin verir miydiniz? Tek isteğim bu madam, hayatımı kurtaracaksınız," dememek için kendimi nasıl tutabilirdim? Bir daha başını çevirmedi, ama korktuğunu sezmiştim. Karşı kaldırıma geçti, ben de geçtim, bu arada kafamın içindeki bir ses yalvarıp duruyordu. "Lütfen elimi ayak bileğinize dolamama izin verin. Hayatımı kurtaracaksınız. Yalnızca elimi ayak bileğinize dolamak istiyorum. Bedelini ödemeye hazırım." Cüzdanıma davranıp kâğıt paraları çıkardım.

Derken kulağımın dibinden birinin bana seslendiğini duydum. Bizim işyerine girip çıkan bir satıcıydı, bir reklam ajansında çalışıyordu,

onun bildik gevrek sesiydi bu. Cüzdanı cebime sokup sokağın karşı kaldırımına geçtim, kalabalığa karışmaya çalıştım.

Park Caddesi'ne, Lexington'a yürüdükten sonra sinemaya girdim. Havalandırma aygıtından gelen pis, soğuk esinti, Chicago'dan ya da Uzak Batı'dan gelen erkenci trenlerin nicedir kulak verdiğim uğultusuna benziyordu. Girişteki salon boştu, bir saraya ya da bir kiliseye adım atmış gibiydim. Yukarı çıkan dar merdiven birdenbire görkemle ilişkisini kesti, yana kıvrıldı. Sahanlık kirli, duvarlar çıplaktı. Merdivenden çıkınca balkona saptım, orada karanlıkta artık hiçbir şeyin beni kurtaramayacağını, hiçbir güzel kızın yeni pabuçlarıyla yoluma çıkmayacağını düşündüm.

Eve trenle döndüm ama Orpheo'nun Yeri'ne, sonra da sinemaya katlanamayacak kadar yorgundum. İstasyondan arabamla döndüm eve, arabayı garaja park ettim. Ta ordan evdeki telefonun çaldıgmı duyuyordum, bahçede durup zil sesinin kesilmesini bekledim. Oturma odasına girdiğimde çocukların gitmeden önce duvarlarda bıraktıkları kirli el izlerini gördüm, izler yere yakın olduklarından öpmek için çömeldim.

Sonra uzun süre oturma odasında oturdum. Uykuya dalmışım, uyandığımda saat epey geçti, öbür evler karanlıktı. Işığı yaktım. Dikizci bu saatte terliklerini, bornozunu giyiyor olsa gerekti, arka avlularda, bahçelerde sinsice dolaşmaya başlamadan önce. Mrs. Marston dizüstü çökmüş dua ediyordu herhalde. Ben de Lin Yutang'ımı aldım, okumaya başladım. Barstow'lann köpeğinin havladığını duydum. Telefon bir daha çaldı.

Rachel'ın sesini duyar duymaz "Sevgilim!" diye haykırdım. "Sevgilim! Birtanem!" Ağlıyordu. Seal Limanı'ndaymış. Bir haftadır

yağmur yağıyormuş, Tobey'nin ateşi kırka çıkmış. "Şu anda yola çıkıyorum," dedim. "Yarın orada olurum. Yarın sabah varmış olurum. Sevgilim!"

Hepsi bu. Bitmişti işte. Hepsi geçmişti. Bir valiz hazırladım, buzdolabını çözüp bütün gece araba sürdüm. O günden beri mutluyuz. Bildiğim kadarıyla Mr. Marston hava karardığında evimizin önünde bir daha görünmedi, ama ben onu istasyonda ve şehir kulübünde sık sık gördüm. Kızı Lydia gelecek ay evleniyor, karasarı suratlı karısı da hayır işlerinde gösterdiği başarıdan ötürü yakınlarda ödüllendirildi. Yani herkes iyi.

Ç EV i REN:T O M R i S UYAR

RAYMOND CARVER ı Kameriye

O SABAH Teacher's'ı göbeğime döküyor ve yalayıp içiyor. O gün öğleden sonra kendini pencereden aşağı atmaya kalkıyor.

Diyorum ki, "Holly, bu böyle devam edemez. Artık sona ermeli."

Yukarıdaki süit odalarından birinde oturuyoruz. Seçebileceğimiz başka boş odalar da vardı. Ama bizim bir süite ihtiyacımız vardı, içinde rahatça hareket edebileceğimiz ve konuşabileceğimiz bir yere. Bu yüzden sabah otelin ofisini kilitleyip yukarıda bir süite taşındık.

O diyor ki, "Duane, bu beni mahvediyor."

Buz ve su ile Teacher's içiyoruz. Sabah ile öğlen arası bir süre uyumuşuz. Sonra o kalkıyor ve iç çamaşırlarıyla pencereden aşağı atlamakla tehdit ediyor beni. Kalkıp onu tutmam gerekiyor. Sadece iki kat yukardayız. Ama hiç belli olmaz.

"Yetti artık," diyor. "Daha fazla dayanamayacağım."

Elini yanağına koyup gözlerini yumuyor. Başını ileri geri sallıyor ve inliyor.

Onu böyle görmek beni öldürecek.

"Neye dayanamıyorsun?" diyorum, kuşkusuz bildiğim halde.

"Bunu sana bir kere daha anlatmam gerekmiyor," diyor. "Kontrolü kaybettim. Gururumu kaybettim. Bir zamanlar gururlu bir kadındım."

Otuzunu henüz doldurmuş, çekici bir kadın. Uzun boylu, siyah saçları ve yeşil gözleri var, tanıdığım tek yeşil gözlü kadın. Eskiden ona yeşil gözleri hakkında bir şeyler söylerdim ve o da bana gözleri ı yüzünden kendisinin özel bir şeyler yapmak için yaratılmış olduğuna inandığını söylerdi.

Bilmez miyim!

Her şey yüzünden kendimi kötü hissediyorum.

Aşağıda ofiste çalan telefonun sesini duyuyorum. Bütün gün boyunca çaldı durdu. Kestirdiğim zamanlar bile çaldığını duyuyordum. Gözlerimi açıp tavana bakıyor ve çalışını dinliyor ve bize neler olmakta olduğunu düşünüyordum.

Belki de yere bakmam gerekiyordu.

"Kalbim kırıldı," diyor. "Taş kesildi. Hiç iyi değilim. Bundan kötüsü de olamaz, yani hiç mi hiç iyi değilim." "Holly," diyorum.

Buraya ilk taşındığımız ve yönetici olarak işe alındığımız zaman, yırttık diye düşünmüştük. Kira vermeyecek, eşyaları bedava kullanacak ve üstelik ayda üç yüz dolar kazanacaktık. Böyle bir teklif geri çevrilmez.

Holly muhasebe işlerine bakıyordu. Rakamlarla arası iyiydi ve kulübeleri kiralama işini de o üstlenmişti. İnsanları seviyordu, insanlar da onu seviyordu. Ben saha işlerine bakıyor, çimleri biçip yabani otları ayıklıyor, yüzme havuzunu temizliyor, ufak tefek tamir işleriyle ilgileniyordum.

İlk yıl her şey yolunda gitti. Bazı geceler başka işlerde çalışıyordum ve yol almaya başlamıştık. Planlarımız vardı. Sonra bir sabah. Bilmiyorum. Şu ufak tefek Meksikalı hizmetçi temizlik yapmak için içeri girdiğinde, kulübelerden birinin banyosuna henüz birkaç karo döşemiştim. Onu işe alan Holly'ydi. Karşılaştığımız zamanlar konuşurduk ama bu ufaklığın daha önce hiç farkına varmamıştım. Hatır-lıyorum, bana Bayım derdi.

Her neyse, öyle ya da böyle.

İşte o sabahtan sonra ona dikkat etmeye başlamıştım. Düzgün beyaz dişleri olan, derli toplu, ufak tefek bir şeydi. Ağzını seyrederdim.

Bana adımla hitap etmeye başlamıştı.

Bir sabah banyo musluklarından birinin lastiğini değiştiriyorum, o içeri girip her hizmetçinin yaptığı gibi TV'yi açıyor. Yani temizlik yaparlarken. Yaptığım işi bırakıp banyodan çıktım. Beni görünce şaşırdı. Bana gülümsüyor ve adımı söylüyor. ı"Holly, sen hâlâ gururlu bir kadınsın," diyorum. " Sen hâlâ bir numarasın. Haydi Holly." Holly başmı sallıyor.

"İçimde bir şeyler öldü," diyor. "Ölmesi uzun sürdü ama sonunda öldü işte. Sen her şeyi öldürdün, tıpkı bir balta alıp kesmişsin gibi. Her şey kirlendi artık."

İçkisini bitiriyor. Sonra ağlamaya başlıyor. Ona sarılmaya kalkışıyorum. Ama fayda etmiyor.

İçkilerimizi tazeliyorum ve pencereden dışarı bakıyorum.

Ofisin önünde yabancı eyalet plakası taşıyan iki araba park etmiş, sürücüleri kapıda durmuş konuşuyorlar. Biri ötekine söylediği şeyi bitiriyor ve kulübelere bakıp çenesini çekiştiriyor. Aşağıda bir de kadın var, yüzünü cama yaslamış, ellerini gözlerine siper ederek içeri bakıyor. Kapıyı zorluyor.

Aşağıdaki telefon çalmaya başlıyor.

"Biraz önce benimle sevişirken bile onu düşünüyordun," diyor Holly. "Bu çok acı, Duane." "Holly," diyorum.

"Gerçek söylediğim Duane," diyor. "Benimle tartışma," diyor.

Odanın içinde bir aşağı bir yukarı yürüyor, üstünde külotu, sutyeni ve elinde içkisi var.

Holly diyor ki, "Sen evliliğin dışına çıktın. Öldürdüğün şeyse güven."

Dizlerimin üstüne çöküp yalvarmaya başlıyorum. Fakat Juanita' yi düşünüyorum. Korkunç bir şey bu. Bana ya da elâleme ne olacak bilmiyorum.

Diyorum ki, "Holly, tatlım, seni seviyorum."

Park yerinde birisi korna çalıyor, duruyor ve ardından tekrar çalıyor.

Holly gözlerini siliyor. Şöyle diyor: "Bana bir içki hazırla. Bu çok sulu olmuş. Bırak o lanet olası kornalarım çalsınlar. Umurumda değil. Ben Nevada'ya taşınıyorum."

"Nevada'ya taşınma," diyorum. "Saçma sapan konuşuyorsun," diyorum.

"Saçma sapan konuşmuyorum," diyor. "Nevada'nın nesi saçma sapan? Sen burada temizlikçi kadınınla kal. Ben Nevada'ya gidiyorum. Ya oraya giderim ya da kendimi öldürürüm." "Holly!" diyorum.

"Holly'ymişl" diyor.

Kanepeye oturup dizlerini çenesinin akma çekiyor.

"Bana başka bir içki hazırla, orospu çocuğu!" diyor. Diyor ki, "Siktir et şu korna çalanları. Gitsinler pisliklerini Travelodge'da yapsınlar. Senin temizlikçi kadının şimdi orada mı temizlik yapıyor? Bana başka bir içki hazırla, orospu çocuğu!"

Dudaklarını gerip o bakışıyla bakıyor bana.

İçmek tuhaf iş. Geriye baktığımda bütün önemli kararlarımızın içerken alınmış olduğunu görüyorum. İçkiyi bırakmak konusunda konuştuğumuz zaman bile mutfak masası ya da piknik masasma altılık bira paketi ya da viskiyle otururduk. Buraya taşınıp yönetici olarak işe başlamaya karar vereceğimiz zaman birkaç gece boyunca oturup içki içmiş, işin artılarını ve eksilerini tartışmıştık.

Teacher's'm sonunu bardaklarımıza boşaltıp buz ve su ekliyorum.

Holly kanepeden kalkıyor ve boylu boyunca yatağa uzanıyor.

Diyor ki, "Bu işi onunla bu yatakta mı yaptın?" I

Söyleyecek sözüm yok. İçimdeki bütün sözcüklerin bittiğini hissediyorum. Ona bardağını uzatıp sandalyeye oturuyorum. İçkimi içiyor ve hiçbir şeyin artık asla eskisi gibi olamayacağını düşünüyorum.

"Duane?" diyor.

"Holly?" diyorum.

Yüreğim daralıyor. Bekliyorum.

Holly benim gerçek aşkımdı.

Juanita ile yaptığım şey haftanın beş günü saat on ile on bir arasında oluyordu. Temizleme işi sırasında hangi kulübedeyse orada oluyordu. Çalıştığı yere giriyor ve arkamdan kapıyı kapatıyordum.

Fakat çoğunlukla on bir numarada oluyordu. Şanslı odamız on birdi.

Birbirimize karşı sevecendik fakat hızlıydık. İyiydi.

Holly'nin bunu hoşgörüp geçiştirebileceğini düşünüyordum. Tek yapması gereken bir kere denemek, diye düşünüyordum.

Ben kendimi gece işine vermiştim. Bu işi bir şebek bile becerebilirdi. Fakat işler hızla yokuş aşağı inmeye başlamıştı. Artık içimizde hiç istek kalmamıştı.

Havuzu temizlemekten vazgeçmiştim. İçi yeşil yosun ile dolmuş ve bu yüzden müşteriler artık havuzu kullanmaz olmuştu. Artık muslukları tamir etmez, karoları değiştirmez, gereken yerlere boya ile yama yapmaz olmuştum. İşin gerçeği şu ki, ikimiz de kendimizi iyice içkiye vermiştik. Kafanı bir kere takmaya gör, alkol çok zaman ve emek alır.

Holly de müşterileri doğru dürüst kaydetmez olmuştu. Ya gerektiğinden fazla para alıyor ya da alması gerekeni almıyordu. Bazen içinde yalnız tek yatak bulunan bir odaya üç kişi yerleştiriyor ya da çift kişilik büyük yataklı bir odayı tek kişiye veriyordu. Şikâyetler kesilmiyor, bazen küfürleşmeler oluyordu inanın. İnsanlar, bavullarını toplayıp başka yere gidiyorlardı.

Demeye kalmadı, yöneticilerden bir mektup geldi. Sonra bir tane daha, bu seferki taahhütlüydü.

Telefonla arıyorlar. Şehirden birileri buraya gelecek.

Biz artık umursamıyorduk; gerçek bu. Günlerimizin sayılı olduğunu biliyorduk. Hayatımızın bokunu çıkarmıştık ve iyice bir silkelenmeye hazırlanıyorduk.

Holly akıllı kadındır. Bunu ilk o fark etti.

Derken o cumartesi sabahı, durumumuza yenilik getirmeyen tartışmalarla geçen bir geceden sonra uyandık. Gözlerimizi açtık ve birbirimize şöyle iyice bir bakabilmek için yatakta yüz yüze döndük. O zaman ikimiz de anladık durumu. Bir şeyin sonuna gelmiştik ve yapmamız gereken, her şeye yeniden başlayabileceğimiz bir nokta bul-maktı.

Kalktık, giyindik, kahve içtik ve bu konuşmayı yapmaya karar verdik. Hiçbir şey bizi engellememeliydi. Ne telefon zili ne de müşteriler.

Teacher's'ı o zaman çıkardım ortaya. Kapıyı kilitledik; buz, bardaklar ve şişeyle yukarı kata çıktık. Önce renkli TV izledik, biraz gülüşüp eğlendik ve aşağıda çalan telefonlara kulak asmadık. Yemek için dışarı çıkıp otomattan peynirli cips aldık.

Matrak bir "her şey olabilir" noktasına gelmiştik, her şeyin olup bittiğini fark ettiğimiz şu anda.

"Hatırlıyor musun?" diyor Holly. "Evlenmeden öncesini, daha çocuk olduğumuz zamanlan? Büyük planlarımız ve umutlarımız olduğu zamanlan?" Dizlerini ve içkisini tutarak yatakta oturuyor.

"Hatırlıyorum, Holly," diyorum.

"Sen benim için ilk değildin, biliyorsun. İlk Wyatt vardı. Düşünebiliyor musun, Wyatt. Senin admsa Duane. Wyatt ve Duane. O yıllarda kim bilir nelerin özlemini duyuyordum? Sen benim her şeyim-din, tıpkı o şarkıdaki gibi."

Diyorum ki, "Sen muhteşem bir kadınsın, Holly. Karşına başka fırsatlar çıktığını biliyorum."

"Ama onları kullanmadım!" diyor. "Evliliğin dışına çıkamazdım."

"Holly, lütfen," diyorum. "Artık kapatalım tatlım. Birbirimize eziyet etmeyelim. Şimdi ne yapmamız gerekiyor?"

"Dinle," diyor. "Yakima dışında Tenace Tepeleri'ni geçtikten sonra geldiğimiz o eski çiftlik yerini hatırlıyor musun? Araba ile öyle dolaşıyorduk. O dar toprak yolda ilerliyorduk, hava sıcak ve tozluydu. Gittik, gittik, o eski eve geldik ve sen bir bardak suyunuz var mı diye sordun. Aynı şeyi şimdi yapabileceğimizi düşünebiliyor musun? Bir eve gitmek ve bir bardak su istemek?"

"O yaşlı insanlar artık ölmüş olmalı," diyor, "bir mezarda yan yana yatıyor olmalılar. Bizi pasta yemek için içeri davet etmişlerdi, hatırlıyor musun? Ve sonra bize çevreyi göstermişlerdi. Arkada bir yerde karşımıza çıkan kameriyeyi. Arkalarda, ağaçların altındaydı. Hafifçe bombeli bir damı vardı, boyası solmuştu ve basamaklarını yosunlar kaplamıştı. Kadın demişti ki, yıllar önce, yani uzun bir zaman önce, pazar günleri oraya müzik çalmak için adamlar gelirmiş ve insanlar oturup onları dinlermiş. İyice yaşlanınca bizim de onlar gibi olacağımızı düşünmüştüm. Onurlu. Ve bir arada. İnsanlar bizim kapımıza geleceklerdi."

Hemen bir şey söylemiyorum. Sonra diyorum ki, "Holly, bunlara, biz de dönüp bunlara bakacağız. Diyeceğiz ki, 'Havuzu bir sürü pislikle dolmuş o moteli hatırlıyor musun?'" Diyorum ki, "Ne dediğimi anlıyor musun, Holly?"

Fakat Holly elinde bardağı ile yatakta öyle oturuyor.

Anlamadığını görebiliyorum.

Pencereye gidiyorum ve perdenin arkasından bakıyorum. Aşağıda birisi bir şeyler söylüyor ve ofis kapısını sarsıyor. Olduğum yerde kalıyorum. HoUy'den bir işaret gelsin diye dua ediyorum. Holly bu işareti versin diye dua ediyorum.

Bir arabanın çalıştığını duyuyorum. Ardından bir başkasının. Farlarını binaya doğru yakıyorlar ve geri geri gidip trafiğin içine ka-nşıyorlar.

"Duane," diyor Holly.

O, bu konuda da haklı çıktı.

ÇEVİREN:ZAFERARACAGÖK

ALBERTO MORAVIA I Fazla Karıştırma

AGNESE, "Cehennemin dibine kadar yolun var!" bile demeksizin böyle çekip gitmektense bana haber verebilirdi. Kusursuz olduğumu iddia etmiyorum, ama bana neyin özlemini duyduğunu söyleseydi, üzerinde konuşabilirdik. Oysa tam tersine, iki yıllık evlilikten sonra bir tek kelime bile etmeksizin, üstelik bir sabah benim evde olmadığım bir anı kollayarak gizlice çekti gitti, tıpkı daha iyi bir ev bulan hizmetçilerin yaptığı gibi. Çekti gitti ve ben hâlâ beni bırakıp gittikten altı ay sonra bile nedenini anlamış değilim.

O sabah, semt pazarında alışveriş yaptıktan sonra (alışveriş yapmak benim çok hoşuma gider, fiyatları öğrenirim, ne istediğimi bilirim, pazarlık etmek ve konuşmak, yiyeceklerin tadına bakmak, onlara dokunmak bana keyif verir, bifteğin hangi hayvandan, elmanın hangi bahçeden geldiğini bilmek isterim), yemek odasındaki perdeye dikmek için bir buçuk metre püskül almak üzere yeniden dışarı çıktım. Gerektiğinden fazla harcamak istemediğimden, Umiltâ

sokağındaki küçük bir dükkânda aradığım püskülü bulmadan önce epey dolaşmıştım. On biri yirmi geçe eve döndüm, yemek odasına girdim, amacım püskülün renginin perdeye uyup uymadığına bakmaktı, girer girmez masanın üzerindeki mürekkep hokkası, kalem ve mektubu gördüm. Doğruyu söylemek gerekirse, ilk fark ettiğim şey masa ör-tüsündeki leke oldu. "Şuraya bak, ne pasaklı... örtüyü lekelemiş," diye düşündüm. Hokkayı, mektubu ve kalemi kaldırıp örtüyü aldım, mutfağa gittim ve limonla bastıra bastıra ovalayarak sonunda lekeyi çıkardım. Sonra yemek odasına döndüm, örtüyü yerine koydum, ancak o anda mektubu hatırladım. Bana yazılmıştı: Alfredo. Mektubu açtım ve okudum: "Temizlik yaptım. Öğlen yemeğim kendin pişir, nasılsa alışıksın. Elveda. Ben annemin evine dönüyorum." Bir an hiçbir şey anlamadım. Sonra mektubu tekrar okudum ve en sonunda anladım: Agnese iki yıllık evlilikten sonra beni terk etmiş, çekip gitmişti. Her zamanki alışkanlığımla, mektubu diğer mektupları ve faturaları koyduğum komodinin çekmecesine koydum, pencerenin yanında bir sandalyeye oturdum. Ne düşüneceğimi bilemiyordum, buna hazır değildim ve olan bitene inanamıyordum. Bunları düşünürken, gözüm yer döşemesine takıldı ve küçük beyaz bir tüy gördüm, herhalde Agnese toz alırken fırçadan kopmuş ve yere düşmüştü. Tüyü aldım, pencereyi açtım ve dışarı attım. Sonra şapkamı aldım ve evden çıktım.

Yürürken kötü bir huyum vardır, kaldırımın bir karesine basar, diğerine basmadan geçerim, yine böyle yaparak bir yandan yürüyor, bir yandan da kendi kendime, Agnese'nin beni yaralamak ister gibi, haince çekip gitmiş olması için ona ne yapmış olabileceğimi soruyordum. İlk aklıma gelen, Agnese'nin ufacık bile olsa beni ihanetle suçlayıp suçlayamayacağı oldu. Hemen cevapladım: Asla.

Zaten kadınlarla çok fazla ilişkim yok, onları anlamam, onlar da beni anlamazlar, üstelik evlendiğim günden beri, benim için artık var olmadıkları söylenebilir. Bu konuda Agnese beni sık sık kışkırtmaya çalışırdı: "Eğer başka bir kadma âşık olursan ne yaparsın?" diye sorardı. Ben de, "İmkânsız; seni seviyorum ve bu duygu ömür boyu sürecek," diye yanıtlardım.

Şimdi, tekrar düşündüğümde, o "ömür boyu" sözcüğünün onu mutlu etmediğini, aksine, suratını astığını ve suskunlaştığım hatırlar gibi oldum. Konuya tamamen farklı bir açıdan bakmayı deneyerek Agnese'nin beni para yüzünden, yani para konusundaki davranış biçimim yüzünden bırakmış olup olmadığını irdelemek istedim. Ama bu kez de vicdanımın rahat olduğunu fark ettim. Para söz konusu olduğunda, doğru, ona çok fazla para vermiyordum ama paraya ne ihtiyacı vardı ki? Ben her zaman yarımdaydım, ödemeye hazırdım. Davranış biçimime gelince, pek de kötü sayılmazdı: Siz değerlendirin biraz. Haftada iki kez sinema, iki kez kafe, üstelik ister dondurma yesin, ister sadece kahve içsin, bunun hiç önemi yoktu, ayda iki tane magazin dergisi, her gün gazete; kışın opera bile; yazın Marino' ya, babamın evine sayfiyeye. Bunlar eğlence için harcananlar; elbiselere gelince, Agnese'nin bu konuda şikâyet etme ihtimali daha azdı. Herhangi bir şeye ihtiyacı olduğunda, bir sutyen, bir çift çorap ya da bir eşarp ben hep hazırdım. Onunla birlikte mağazalara gider, onunla birlikte gerekeni seçer, hiç itiraz etmeksizin ödemeyi yapardım. Aynı şey terziler ve şapkacılar için de geçerliydi. Bana, "Bir şapkaya ihtiyacım var, bir elbiseye ihtiyacım var," dediğinde, "Hadi gidelim, sana eşlik edeyim," diye yanıtlamadığım an olmamıştır. Ayrıca, Agnese'nin güç beğenir bir tip olmadığını da kabul etmek gerekir: Evliliğimizin ilk yılından sonra, kendine elbise

yaptırmaktan neredeyse tamamen vazgeçti. Hatta bazen, o ya da bu giysiye ihtiyacı olduğunu hatırlatan ben olurum. Ama o geçen yıl aldıklarının yeterli olduğunu, eksik şeyleri umursamadığını söylerdi, öyle ki ben sonunda, bu yönü ile diğer kadınlara benzemediğini, iyi giyinmek gibi bir kaygı taşımadığını düşünmeye başladım.

Yani gönül ve para işi değildi bu iş. Bir tek avukatların karakter uyuşmazlığı dedikleri seçenek kalıyordu. Kendi kendime, iki yıl içinde tek bir tartışma bile yaşamadığımıza göre, bir tek küskünlük bile olmadığına göre, ne tür bir karakter uyuşmazlığından söz edile - bileceğini sordum. Her zaman birlikteydik, eğer böyle bir uyuşmazlık söz konusu olsaydı, ortaya çıkardı. Üstelik Agnese bana hiç itiraz etmezdi, hatta hiç konuşmadığı bile söylenebilir. Bazen kahvede ya da evde olduğumuz gecelerde, güç bela ağzını açardı, hep ben konuşurdum. İnkâr etmiyorum, konuşmak, dinlenmek benim hoşuma gider, özellikle içli dışlı olduğum biriyle birlikteysem. Sakin, düzgün, inişsiz çıkışsız, akılcı, akıcı bir biçimde konuşurum ve ele aldığım konuyu baştan sona tüm yönleriyle değerlendiririm. Tercih ettiğim konular ise ev işleriyle ilgili olanlardır. Fiyatlar, mobilyaların düzeni, mutfak, termosifon, özetle saçma sapan şeylerden söz etmekten hoşlanırım. Bunlardan söz ederken hiç yorulmam; öylesine büyük bir keyifle konuşurum ki, sık sık aynı yönleriyle konuyu en başından tekrar ele aldığımı fark ederim. Bir kadınla konuşulması gereken ko - nular bunlar değil midir? Başka neden söz etmek gerekir ki? Ayrıca Agnese beni dikkatle dinlerdi, en azından bana öyle gelirdi. Sadece bir kez, ona elektrikli şofbenin nasıl çalıştığını anlatırken uyuyakaldığını fark ettim. Onu uyandırarak, "Ne oldu? Sıkılıyor musun yoksa?" diye sorduğumda, "Yok, yok, yorgunum, dün gece hiç uyumadim," diye cevaplamıştı.

Genellikle kocalar ya ofislerine, ya dükkânlarına giderler, yapacak hiçbir şey bulamazlarsa arkadaşlarıyla gezintiye çıkarlar. Ama Agnese benim için her şeydi, ofisim, dükkânım, arkadaşlarım. Onu bir dakika dahi yalnız bırakmıyordum, belki şaşıracaksınız, ama yemek yaparken bile yanından ayrılmıyordum. Mutfak işlerini çok severim ve her gün, her öğünden önce, bir önlük takar ve Agnese'ye yardım ederdim. Hemen hemen her işten birazcık yapardım: Patatesleri soyar, fasulyeleri ayıklar, sebzeleri ve etleri doğrar, yemeklere bakardım. Ona öylesine kusursuz bir biçimde yardım ediyordum ki, bana, "Bak, sen yap... başım ağrıyor... biraz uzanacağım," derdi. O zaman yemeği kendi başıma pişirirdim, hatta yemek kitabı sayesinde yeni şeyler denemeye de başlamıştım. Ne yazık ki Agnese iştahlı biri değildi; hatta son günlerde iştahı iyice kesilmişti ve neredeyse yemeklere hiç dokunmuyordu. Bir kez bana şaka olarak, "Erkek doğmakla yanlış yapmışsın... sen bir kadınsın... üstelik tam bir ev kadını," demişti. Bu söylediklerinde doğru bir yan olduğunu kabul etmem gerek: Gerçekten de yemek pişirmenin dışmda, yıkamak, ütülemek, dikiş dikmek ve hatta boş zamanlarımda tülbentlerin kenarlarım oyalamak çok hoşuma gider. Daha önce de söylediğim gibi onu hiç yalnız bırakmıyordum: Bir arkadaşı ya da annesi geldiğinde bile; hatta nereden aklına geldiyse bilmiyorum, İngilizce dersleri almaya karar verdiğinde bile, ben de bu zor dili öğrenmeye çabalamıştım. Ona o kadar yapışmıştım ki, bazen kendimi gülünç hissettiğim bile oluyordu; bana bir kafede, alçak sesle söylediği şeyi iyi anlamadan, onun peşine takıldığım ve girmeye çalıştığım yerin kadınlar tuvaleti olduğunu bana görevlinin hatırlattığı o gün olduğu gibi... Sık sık bana, "Şuraya gitmem gerekiyor... Seni ilgilendirmeyen falanca kişiyi görmem gerekiyor,"

derdi. Ama ben ona, "Ben de geliyorum... Zaten yapacak bir şeyim yok," derdim. Bu yanıt üzerine, "Benim için, gelsen de gelmesen de fark etmez, ama seni uyarıyorum, sıkılırsın," derdi. Oysa hayır, hiç sıkılmazdım, sonra ona bunu söylerdim: "Gördün *' mü, sıkılmadım." Uzun lafın kısası, yapışık ikizler gibiydik.

Bunları düşünerek ve Agnese'nin beni niçin terk ettiğini kendi kendime sorarak, babamın dükkânına vardım. Minevra Meydanı yakınlarında kutsal eşyaların satıldığı bir dükkândır. Babam hâlâ genç bir adam: siyah kıvırcık saçlı, kara bıyıklı bir adam ve bıyıklarının altmda asla ne anlama geldiğini çözemediğim bir gülümseme. Kim bilir belki de rahipler ve dindar kişilerle birlikte olmaya alıştığından, tatlı mı tatlı, sakin ve iyi huyludur. Onu iyi tanıyan annem aslında çok sinirli olduğunu, ama göstermediğini söyler. Her neyse, kutsal cüppeler ve ayin taşlarıyla dolu vitrinlerin arasından geçerek doğrudan yazı masasının bulunduğu depoya girdim. Her zaman olduğu gibi, bıyıklarını ısırarak ve düşünerek hesap yapıyordu. Ona nefes nefese, "Baba, Agnese beni terk etti," dedim. Gözlerini kaldırdı, bana bıyık altından gülümsüyormuş gibi geldi; ama bu bir kuruntudan ibaret olabilir. "Üzüldüm, çok üzüldüm... nasıl oldu?" dedi.

Ona neler olduğunu anlattım. "Tabii ki çok üzgünüm... Ama tek bilmek istediğim beni niçin terk ettiği," diyerek sözlerimi bitirdim.

Şaşırmış bir halde, "Anlamıyor musun?" diye sordu.

"Hayır."

Bir an sessiz kaldı ve bir solukta, "Alfredo, üzgünüm, ne söyleyeceğimi bilemiyorum... Sen benim oğlumsun, senin

gereksinimlerini karşılıyorum, seni seviyorum... Ama karınla ilgili sorunları kendin çözmelisin," dedi.

"Evet ama niçin beni terk etti?"

Kafasını salladı: "Senin yerinde olsam bu işi fazla karıştırmam... Boş ver... Nedenlerini bileceksin ne olacak?"

"Benim için çok önemli... Her şeyden çok."

O anda içeriye iki rahip girdi; babam ayağa kalktı ve onları karşılamaya gitti, bu arada bana, "Daha sonra gel... Konuşuruz... Şimdi işim var," dedi. Ondan başka bir şey bekleyemeyeceğimi anladım ve çıktım.

Agnese'nin annesinin evi uzak değildi, Vittorio Caddesi'ndeydi. Ayrılışının sırrını bana açıklayabilecek tek kişinin Agnese'nin bizzat kendisi olduğunu düşündüm ve ona gittim. Merdivenleri koşarak çıktım, beni salona aldılar. Agnese'nin yerine annesi geldi, tahammül edemediğim bir kadındır, o da esnaf, siyaha boyanmış saçları ve al yanaklanyla sahte, sinsi gülümsemesiyle tahammül edilmez bir tip. Sabahlıklaydı. Göğsünde bir gül vardı. Beni gördüğünde sahte bir kibarlıkla, "Ooo, Alfredo, hangi rüzgâr attı seni buralara?" dedi.

"Neden geldiğimi biliyorsunuz anne. Agnese beni terk etti."

O sakin bir biçimde: "Evet, burada... Evladım: Elden ne gelir, böyle şeyler oluyor."

"Nasıl böyle söyleyebilirsiniz?"

Bir an bana baktı ve, "Sizinkilere söyledin mi?" diye sordu. "Evet, babama." "O ne dedi?"

Babamın ne söylediği onu ne ilgilendirirdi ki? Keyifsizce yanıtladım: "Babamı bilirsiniz... Fazla karıştırma, diyor." "Doğru söylemiş evladım... Fazla karıştırma." "Ama," dedim, yaram yeniden depreşmişti. "Niçin beni bıraktı? Ona ne yaptım? Niçin söylemiyorsunuz?"

Sinirden titreyerek konuşurken, gözüm masanm üzerine takıldı.

Masanın üzerinde, tam ortası beyaz nakışlı bir örtü ve nakısın üzerinde kırmızı karanfillerle dolu bir vazo vardı. Ancak örtü iyi ortalanmamıştı. Ne yaptığımı düşünmeksizin, mekanik bir biçimde, vazoyu kaldırdım ve örtüyü ortaladım. Bu sırada Agnese'nin annesi bana gü lümseyerek bakıyor, soruma yanıt vermiyordu. Bu hareketi yaptıktan sonra: "Bravo... Şimdi örtü ortalandı... Ben farkına varmamıştım bi|le, ama sen hemen gördün... Bravo... Şimdi gitsen iyi olur evladım. " j Ayağa kalktı, o arada ben de kalktım. Agnese'yi görüp göremeyeceğimi sormak istiyordum, ama faydasız olduğunu anladım; onu görürsem, serinkanlılığımı yitirip aptalca bir şey yapmaktan ya da söylemekten korkuyordum. Sonunda oradan ayrıldım ve o günden beri karımı görmedim. Kim bilir belki bir gün, benim gibi bir kocanın kolay bulunmayacağını anlayarak geri döner. Ama neden beni terk ettiğini söylemeden, eşikten adımını atamaz.

Ç EV İ REN:BET Ü L PARLAK

HAKIF KUREISHI I Gün Boyu Gece Yarısı

IAN Paris'teki odada, odadaki tek koltukta arkasına yaslanmış oturuyor, Marina'nın banyoda işini bitirmesini bekliyordu. Biraz zaman alacaktı bu, çünkü Marina kremleniyordu -tam yedi değişik

krem kullandığını söylemişti Ian'a- her yanma ovuştura ovuştura sürüyordu. Bedeni onun için değerliydi.

Birkaç dakika yalnız kalabildiğine memnundu Ian. Son zamanlarda epeyce önemli günler geçirmişti; en önemlisinin bugün olacağını ve geleceğinin bugüne bağlı olduğunu düşünüyordu.

Son birkaç sabahtır, kahvaltı için dışarı çıkmadan önce Schubert'in Si bemol majör sonatını dinlemişti, bu parçayı eskiden bilmezdi. Birkaç pop müzik kaseti dışında Anthony'nin evindeki tek müzik buydu. Bu evdeki ilk günlerinde Ian onu şiltenin altından bulup çıkarmıştı.

CD'yi çalmak üzere ayağa kalktığında gözü gardırobun aynasındaki yansısına ilişti ve kendini Lucian Greud'un tablolarındaki insanlardan birine benzetti: ince, kahverengi bir yağmurluk giymiş orta yaşlı bir adam, benzi kül rengi, saksıdaki solmuş çiçeğin yanında dikiliyor, aşın kilolu; gözlerindeki o tuhaf umut ifadesi ya da karşısındakinin hoşuna gitme arzusu insanı şaşırtıyor. Mizah duygusunu yi-tirmemiş olsa gülebilirdi Ian.

Müziğin sesini açtı. Yakındaki bir okuldan gelen sesleri bastırıyordu müzik. Çocuk sesleri ona kızını hatırlattı, kızı şu sırada Lon-dra'daki büyükannesinin yanında kalıyordu. Ian'ın karısı Jane hastaneye yatırılmıştı. Bunu Marina'yla konuşması gerekiyordu; Marina'nın bu olaydan henüz haberi yoktu. Ian'ın karısının lafını duymak istemiyor, o da bu konuyu açmak istemiyordu. Ama konuşmadıkça katısının gölgesi üzerinden -her ikisinin üzerinden- eksik olmayacak ve her şeyin üzerine çökecekti. Ian bir pop çocuğuydu, klasik müziği düşünmek onu ürkütürdü, ama yine de Schubert'in sonatını istekle dinliyor, ara sıra odada bir aşağı bir yukarı yürüyordu. Bu sonatı sık

sık dinliyor olsa da müziğin açılımını hatırlayamıyordu; müziğin kendisine ne söylediğini de bilemiyordu, çünkü sonatın yarattığı belirgin bir izlek yoktu. Bunun kendisinin asla anlayamayacağı bir müzik olduğunu düşünmek hoşuna gidiyordu; sanki böyle olması müziğin önemli bir parçasıydı: Hem zihninin uyarılması ve meşgul edilmesi hem de sakinleşebilme yeteneğini hâlâ koruyor olmak Ian'ın içini rahatlatıyordu. Bazı sabahlar uyandığında o müziği dinlemek isteğiyle dolup taşıyordu.

Ian'ın en yakın arkadaşı ve iş ortağı Anthony'ye ait olan bu dairede Marina ile birlikte on gün geçirmişlerdi; Anthony'nin de bir Fransız sevgilisi ya da metresi vardı. Rue du Louvre'da bulunan daire, yürüyüşlere çıkmak, müzelere ve barlara gitmek için çok uygun bir konumdaydı, ama altıncı kattaydı. Daracık, eğri büğrü ahşap basamakları tırmanmak Marina'ya gitgide güç geliyordu. Aslında günde bir kereden çok çıkmıyorlardı dışarı. Hava temiz ve pırıl pırıldı, ama dondurucu bir soğuk vardı. Bir tek yeri dışında ev soğuktu, o yer de evdeki tek koltuğun durduğu, duvara bitişik elektrikli şöminenin yanıydı.

Marina ile arasında ne vardı? Birbirlerini yalnızca istemişler miydi? Bilmiyordu bunu, şimdi bile bilmiyordu. Elinden gelen tek şey, bu budala, harika, bencil aşklarının her iç çekişini, her haykırışını alabildiğine yaşayıp bu soruya yanıt bulmaktı. Her ikisi de ancak o zaman devam edip edemeyeceklerini öğreneceklerdi.

Marina çırılçıplak, eliyle midesini tutarak içeri girdiğinde Ian so natı iki kez dinlemişti bile. Marina giyinmek üzere şilteye oturdu. Ian günlerce, aylarca, yıllarca Marina'nın özlemini çekmişti, şimdiyse o sırada konuşmakta olup olmadıklarını bile hatırlayamıyordu.

|A"Üşüyeceksin," dedi Marina'ya.

" " Giyecek bir şeyim yok!"

Marina gebe olduğundan eteklikleriyle pantolonlarının içine sığamaz olmuştu. lan da Londra'dan ayrılırken yanına iki pantolonla üç gömlek almıştı, bunlardan biri genellikle Marina'nın sırtında oluJl yordu. Karısıyla paylaştığı evden eşyalarım alıp gitmeyi düşünmek -özellikle de karısı evde yokken- kendisini hırsız gibi hissetmesine neden olmuştu. Yirmi yıl önceki öğrencilik günlerinde sahip olduğundan daha az şeye sahipti şimdi.

"Üst baş almamız gerek," dedi lan.

"Ne kadar paramız kaldı?"

"Kredi kartlarından biri hâlâ geçerli. En azından dün gece öyleydi."

"Sonra nasıl ödeyeceğiz onu?"

"Ben işe girerim." ; Marina homurdandı. "Öyle mi?"

Londra'dan ayrılmadan önce başvurduğu bir işten gebeliği yüzünden geri çevrilmişti Marina.

"Belki ruhsatsız içki satan bir dükkânda. Neden gülüyorsun?"

"Sen -ki o kadar kibar, o kadar gururlusun- birayla fındık fıstık mı satacaksın?"

"Seni güç durumda bırakmamak önemli benim için."

"Ben her zaman başımm çaresine baktım," dedi Marina.

" Şimdi bakamazsın."

"Bakamam mı?"

"Anthony'den borç alabilirim. Bugün öğleden sonra geleceğini unutmadın, değil mi?" dedi Ian.

"Durmadan ondan para isteyemeyiz." "Seni seviyorum," dedi Ian. Marina ona baktı. "Ne iyi."

Dün akşam Luxembourg Bahçeleri yakınındaki bir lokantaya yürüyerek gitmişler ve Parislilerin yemekleri ne kadar ciddiye aldığından söz etmişlerdi. Garsonlar öğrenci değil, profesyonel garsonlardı, yemekler de bol kepçe ve eski modaydı, seyretmek için değil de gerçekten yenilsin diye hazırlanmışlardı. Yaşlılar göğüslerine kocaman peçeteler takıyorlar, çocuklar da sandalyelerin üzerine konulan minderlere oturuyorlardı.

"Genç kızken hayalim buydu," demişti Marina, "yaşamak ve çalışmak üzere Paris'e gelmek." Ian da, "Paris'te yaşıyoruz şimdi," diye yanıtlamıştı onu. "Yani öyle sayılır."

"Böyle olacağını hiç düşünmemiştim. Bu koşullar altında," dedi Marina.

Marina'nın sesindeki burukluk Ian'a onu tuzağa düşürmüş olduğunu hissettirdi; belki Marina da aynı şeyi hissetmişti. Hiç konuşmadan geri dönerlerken Ian onun kim olduğunu, her katmanını merak etti. Her ikisi de altındaki insanı bulup ortaya çıkarmak için birbirlerini tabaka tabaka soyuyor, kazıyorlardı, sanki böyle yaparlarsa işe yarar tek gerçek ortaya çıkacaktı. Oysa sonunda bir başkasının her şeyiyle birlikte yaşamak zorunda kalıyordunuz. Ian ile Marina, bir yıl kadar önce bir iş gezisi bahanesiyle Paris'e gelmişlerdi, bunun dışında yalnızca ara sıra buluşmuşlardı. Bu on gün, birlikte geçirdikleri en uzun süreydi. Marina başka gençlerle

birlikte kaldığı evdeki odasını hâlâ tutuyordu. Onun gebeliği o evdeki kadınları kıskandırıyor, kafalarını karıştırıyordu, erkekler de çocuğun babasının adını gizlediği için meraktan ölüyorlardı. Ian karısını terk edince Marina ile birlikte Anthony'nin Londra' daki evinde birkaç gün birlikte kalmışlardı. Anthony yalnız yaşıyordu; evi ferah ve beyaz boyalıydı, zemini son moda uzun parke döşeliydi. Açık renkli, pahalı birkaç kanepe dışında ev boş sayılırdı, oyuncuların az sonra boy göstereceği bir sahneye benziyordu. Ama Ian kendini davetsiz konuk gibi hissetti ve Anthony'ye oradan gitmek istediğini söyledi. Beş yıl önce ikisi bir film yapım şirketi kurmuşlardı. Ancak Ian neredeyse üç ay işe gelememişti. Anthony'ye maaşını dondurmasını söylemiş, kentte sarhoş dolaşmış, kendisini tanımayan kaçıklarla serseriler dışında kimseyle konuşmamıştı. Kendinizi onulmaz derecede hasta ederseniz ancak şimdide yaşayabilirsiniz; gidecek başka yeriniz yoktur. Ama insanın kendini tüketmesi güçtür, zaman alır; Anthony de onu bundan vazgeçilmişti. Ian yeniden işe dönüp dönemeyeceğini bilmiyordu. Ne yaptığının farkında değildi. Anthony'nin Paris'e gelmesinin bir nedeni de buydu, Ian'ın karannı öğrenmek istiyordu. Ian, Anthony'nin kendisine ne kadar cömert davranmış olduğunu unutmamıştı. Ian ile Marina onun ısrarıyla ve masrafları ödemesi sayesinde Paris'e gelebilmiş ve evinde kalabilmişlerdi.

"Gidin görün bakalım, birlikte olmak istiyor musunuz?" demişti onlara. "İstediğiniz kadar kalın orada. Sonra da bana haber verin."

"Herkes bana Marina'yı terk edip Jane'e dönmemi öğütledi. Jane'in ne kadar iyi biri olduğunu söyleyip duruyorlar. Bunu yapamam, ama herkes benim budala olduğumu düşünüyor..."

"Budalaysan budalasın, herkesin canı cehenneme," demişti Anthony.

Şimdi Marina giyinirken, Ian birbirlerinden kopmalarının yakın olduğunu biliyordu. Paris'te yaşayacaklarını yaşamışlardı, aralarında hatırı sayılır bir soğukluk vardı. Son birkaç gündür Marina Londra'ya dönmekten, kendine küçük bir daire bulmaktan, işe girmekten ve çocuğunu tek başına yetiştirmekten söz eder olmuştu. Bunu pek çok kadın yapıyordu artık; bir gurur meselesi gibi olmuştu bu. Ian işsiz olacaktı. Ian'sız da idare edebileceğini bilmek önemliydi Marina için; Ian anlıyordu bunu. Ama eğer aşkları, belli bir açıdan bakıldığında, tehlikeli bir bağımlılık gibi görünüyorsa, kendisi her zaman buna inanmasa bile birlikte bir şansları olduğuna Marina'yı ikna etmesi gerekiyordu, Ian tartışmak istemiyordu; her şey berbat gidiyordu ve alnında yazılı olan buydu. Ama bir yanıyla pes etmeye hazır değildi. Kadere inanmak, kendi iradesinin olmadığına inanmaya çalışmaktı; Ian bunu da istemiyordu.

"Karnım aç," dedi Marina.

"Yiyelim o zaman."

Onun ayağa kalkmasına yardım etti.

"Başım dönüyor," dedi Marina.

"Oturmak istediğin zaman hemen bana haber ver, sana iskemle getiririm."

"Olur. Teşekkür ederim." Ian onu tuttu, karnının üzerinden öne eğildi.

"Yanımda olduğun için çok memnunum," dedi Marina.

"Beni istediğin sürece yanında olacağım."

Marina aynada kendine baktı. "Penguene benziyorum."

"O zaman tundranın karşısına yollanalım."

"Benimle alay etmesene."

"İncittiysem özür dilerim."

"Yine başlamayalım," dedi Marina.

Göğüsleri dolmuş, yanakları kızarmış, kollan, bacakları ve kalçaları kalınlaşmıştı, Ian'ın yalnızca inceliğini ve gençliğini sevmiş olmasından korkuyordu. Kendini bitkin de hissediyordu, yirmili yaşlarının sonunda, isteği dışında yaşamının bir başka bölümüne geçmiş gibiydi. Genellikle uzanıp yatmak istiyordu. Bacaklarının solgun cildinin altından damarları görünüyordu; her akşam lan'dan ağrıyan ayak bileklerini ovmasmı istiyordu. Ama cildi pürüzsüz, uzun saçları pırıl pınldı. Etleri sarkmıyordu. Gergindi, sonuna kadar gerilmişti; ve sağlıklıydı.

Merdiveni indiklerinde Marina soluk soluğa kalmıştı, ama dışarı çıktıkları için ikisi de memnundu. lan Paris'te dolaşmaktan hoşlanıyordu; galerilerin sıralandığı sokaklar, küçük objelerle dolu dükkânlar, duyularına önem veren insanların kenti. Sakin görünüyordu, Londra'nın, yeniden moda olan kalitesiz telaşı, taşkınlığı ve fiyatlarıyla karşılaştırınca ince bir zevke boğulmuş gibiydi burası. Londra'daki ajanslann duvarlarında, yeni sanatçıların, oyun yazarlarının, şarkı sözü yazarlannın, oyunculann, dansçıların, mimarların tamtımlarıyla dolu dergiler ve afişler dizilmiş olurdu; insanın gözüne sokarcasma, kinik, rahatsız edici ve kavgacı özellikleriyle İngilizlerin yeni tarzıydı bu. Orada lokantalar her gün

açık olurdu, aşçıbaşlan da ünlü. Gece yansı Soho'da ve Covent Garden'da kalabalıkları yararak ilerleyebilirdiniz ancak, tıpkı karnavaldaymış gibi. Bir sevgilisi olup da yerleşik düzene geçene kadar lan bunlarla hiç ilgilenmemişti. lan yürürken karşıdan iyi giyimli, orta yaşlı bir adamın geldiğini gördü, kızı yaşında bir genç kızı elinden tutmuştu. Konuşup gülüşüyorlardı; lan kızın okula geç kalmış olduğunu, babasının da onu okula götürmekte olduğunu tahmin etti; bu adam için dünyada daha önemli bir şey yoktu. İlgili, yüreklendirici, cömert, her zaman mevcut; lan böyle bir baba olmak isterdi. Çocuklar kendilerine kulak verilmesine gereksinim duyarlardı, bunu biliyordu. Ama Ian'ın bu düşüncelerini değiştirmesi gerekecekti; şimdi, bir başka kuşakta, kendi kendisinin babası olamazdı. Bir mesafe olurdu. Kızının, "Babam çekip gitti. Zaten hiçbir zaman burada olmamıştı," dediğini duyar gibi | oldu. Elinden geleni yapacaktı, ama bu aynı şey değildi; istemeden başansız olmuştu. lan döndü ve Marina'nın kendisine yetişmesini bekledi. Marina, sık sık yaptığı gibi başını önüne eğmişti, başında ponponlu bir gri yün şapka vardı. Uzun siyah giysisinin üzerine bileklerine kadar uzanan kürk yakalı bir manto almış, ayaklarına lastik ayakkabılar geçirmişti. Marina yanına gelince lan onun koluna girdi.

Marina'nın cüssesine alışmıştı. Bir çocukları olacağını günlerce unutur gibi olmuştu, ama sonra, durup dururken, bunun insanı nasıl da etkileyebileceğini düşününce dehşete kapılmaya başlamıştı, birbirlerinden kaçamayacakları gerçeği de vardı bunun yanında. Başlangıçta kürtajdan söz etmişlerdi; ama ikisi de umudun böyle kaba bir biçimde yok edilmesinin yükünü taşıyamazdı. Birbirlerini seviyorlardı, ama birlikte yaşayabilirler miydi? İşte bu düşünce, Ian'ın hayatını cehenneme çeviriyordu. Eğer bu işte başarılı olamazsa

yalnızca yuvasmı bir hiç uğruna yıkmış olmakla kalmayacak, elindeki her şeyi yitirecekti, kendisi dışındaki her şey.

Marina'nın neleri üstlenmek zorunda kaldığını düşündü: Her şeyin ne kadar korkunç olduğunu söyleyip homurdanan, hortlakların saldırısına uğramış gibi uykusunda inleyip bağıran Ian'ı üstlenmişti; Ian'ın korkularını ve kuşkularını; apansız sevinçlerini; budalalıklarını, bilgeliklerini, bilirbilmezliğini; kendisini ne kadar güldürdüğünü ve ne kadar öfkelenebildiğim. Başkalarının ne çok şeyini üstleniyorduk! Karşımızdaki insanın gözümüze ilişmesi âşık olmak sayılabili-yorsa, tutkumuzun hedefi kimdi peki? Marina ile Ian uzun ve yakın bir bakışı yaşıyorlardı.

Her gün gittikleri kafede Marina masaya otururken Ian gidip kahvaltı ısmarladı. Fransızca konuşmaya çalışmamasına Marina kızmasın diye alçak sesle İngilizce konuşuyordu. Fransızcayı yirmi beş yıl önce öğrenmişti, şimdi konuşmak için çabalaması ve beceriksizliği gurur kırıcıydı.

Kafeye giren Parislileri, kahvelerini kafalarına dikip çörekleri midelerine indirmelerini, işlerine koşmalarını seyretti Ian. Marina ellerini karnının altına dayamış oturuyordu. Bebek uyanık olmalıydı, çünkü oğlan -bebeğin erkek olacağını öğrenmişlerdi- karnını tekmeliyordu. Kimi zaman -kanımın derisi öylesine incelmiş ve gerilmişti ki-çatlayacak gibi oluyordu Marina, sanki oğlan tekmeleye tekmele-ye dışarı çıkacaktı. Başka korkuları yanında -bebek kör ya da otistik olabilirdi- karnında yeni yeni sancılar, titremeler ve zonklamalar da oluyordu. Bunlar sıradan korkulardı; Ian bütün bunları bir başka kadınla birlikte bir kez daha yaşamıştı, ama bunu Marina'ya anımsatmak istemiyordu. Yerine otururken, "Bugün her

günkünden daha güzel görünüyorsun," dedi. "Gözlerin epeydir bu kadar parlak olmamıştı."

"Hayret," dedi Marina.

"Neden?"

"Çok güç geçiyor."

"Biraz öyle," dedi Ian. "Ama kolaylaşacak." "Öyle mi?"

Elbette ki yeni bir çocuk sahibi olmak karışık duygular doğuruyordu Ian'ın içinde. Hastaneden kızlarıyla birlikte döndükten sonra Jane'le evlerinde oturmalarını hatırladı. İşinden bir hafta izin almış ve Jane'le kendisinin son beş yıldır birbirleriyle ne kadar az zaman geçirmiş olduklarının farkına varmıştı. Bir zamanlar aynı korkuları taşımışlardı; bu aşktı, bir süre için. Birbirlerinden hoşlanmamaya başlamamak için uzak durmaya çalıştıklarını şimdi anlıyordu. Ian, Jane'in sözcüklerini kullanmak istemiyor, Jane de onun görüşlerini benimsemek istemiyordu. Kızları, özellikle de hiddetlendiğinde, onların geçimsizliklerini, aralarındaki kapatılmaz uçurumu söyleyen, anımsatan biri olmuştu ve öyle de kaldı. Kızını, yanında Jane olmadan görmek için sabırsızlanıyordu Ian.

"Bugün neden böyle huzursuzsun?" dedi Marina, kahvelerini içerlerken. "Gözlerini uzaklara dikip bakıyorsun. Sonra da karatavuk gibi kafam sağa sola savunuyorsun. Acaba ne tür bir solucan gördün? Oysa bir şey yok, öyle değil mi?"

"Yok. Yalnızca... Bugün öğleden sonra Anthony ile konuşmalıyım... ve ne söyleyeceğime karar veremedim."

"Ya da ne yapacağına."

"Haklısın."

"Geri dönmek istemiyor musun?"

"Bilmiyorum." Hiç konuşmadan çöreklerine yağ sürdüler. "Burada her şey biraz anlamsız görünmeye başladı. Anthony değişmiş," dedi Ian.

"Ne anlamda?"

"Bu konuya devam etmemi istemiyorsun, öyle değil mi?" "Ama sohbetlerimizden zevk alıyorum ben," dedi Marina. "Sesini duymak hoşuma gidiyor... Her sözcüğüne kulak vermesem de." Ian ona şirketi kendilerinin, keyif olsun diye çalıştırmış olduklarını anlattı. Mesai saatleri dışında çalışmak ya da salt para için proje kabul etmek istememişlerdi. Son beş yılda üç tane konulu film yapmışlardı, bunlardan biri başarılı olmuş, yatırdıkları parayı geri almışlardı. Televizyon için birkaç belgesel çekmişlerdi. Ama son zamanlarda, Ian'la bu konuyu tam olarak görüşmeden, Anthony pahalı bir Amerikan komedi projesini üstlenmişti, Londra'da çekilecek olan filmi huysuz ve yeteneksiz biri yönetecekti.

Anthony filmcilikte ve televizyonda yeni arkadaşlar edinmişti. Manchester United'ın kendi sahasındaki maçlarını seyretmeye uçakla gidiyor ve yöneticinin locasmda oturuyordu. New Labor'm akşam yemeklerine katılıyordu; Ian onun Parti'ye para yardımında bulunduğunu tahmin ediyordu. Bahçesinin bir ucundaki ırmakta alabalık üreten yeni arkadaşıyla böbürleniyordu Anthony, ancak Ian onun, tabağında önüne pişirilmiş olarak gelmedikçe alabalığı tanıyacağından kuşkuluydu.

Son yirmi yıldır Ian mesleğindeki insanların çoğuyla tanışmıştı. Tipik bir evlattı, dinlemekten, beğenmekten zevk alıyordu; akıl hocaları vardı. Bu arkadaşlarından çoğu, ki çoğunluğu basit ailelerden geliyorlardı, şimdi on dokuzuncu yüzyılın büyük sanayicileri gibi göz alıcı bir lüks içinde yaşıyorlardı. Gazete editörleri, film yönetmenleri, yayınevlerinin yönetim kurulu başkanları, televizyon şirketlerinin patronları, kıdemli gazeteciler ve profesörlerdi bunlar. Boş vakitlerinde, ki bolca boş vakitleri vardı, çeşitli tiyatro, film ve sanat etkinliklerinin yönetim kurullarına başkanlık ediyorlardı. Erkeklerin ellili yaşlarının başları, akıllarına geleni yaptıkları, meraklarını geliştirmekle, zamanlarını kendi isteklerine adamakla geçirdikleri bir dönemdi.

Ian'ı şaşırtan, kendisinden on yaş büyük olan bu kuşağın huysuz, muhalif, başına buyruk kişiler oluşuydu. Nasıl olduysa Thatcher onlara iktidar kazandırmıştı. Thatcher'ın peşinden gidenler sağa yönelmişler ve kendilerini merkezde bulmuşlardı. Solcu politikalarının sonucunda, toplumsal hoşgörü ve uyum eksikliği oluşmuştu. Bunun dışında puro içiyorlar, hafta sonlarında kent dışmdaki evlerine şoförleri tarafından arabayla götürülüyorlardı; manzaraya karşı dostlarıyla otururken o yörenin kadınları mutfakta çalışıyorlar, kendileriyse şö-valyelikleri konusunda söyleniyorlardı. Kendilerini gazetelerde gördüklerinde yeniyetmeler gibi zevk alıyorlardı bundan. Vali olmak istiyorlardı.

"Entelektüel cesaretlerini yitirmişler," dedi Ian. "Sen bazen bütün bunları geleceğimiz olarak görüyorsun," dedi Marina.

"Yeni şeyler bulunması gerektiğinin farkındayım," dedi Ian. "Ama bunların ne olduğunu bilmiyorum." Ian Marina'ya baktı. Karısının

sözünü açmaya hazır hissediyordu kendini.

"Eninde sonunda Londra'ya dönmemiz gerekecek," dedi. "Herhalde pek yakında ve... her şeyle yüz yüze geleceğiz. Bunu hem yapmak istiyorum hem de yapmak istemiyorum."

"Nereye gideceğiz?" dedi Marina. "Benim hiçbir şeyim yok, senin paran karının evinde, üstelik işsizsin."

"Eh..."

Marina'nın kendisine güvendiğine ve her şeye karşın ne yaptığını bildiğini düşündüğüne emindi lan. Şimdi onun sevimli yüzüne, çöreğini didikleyen uzun parmaklarına bakarken Marina'nın iç gururunu düşündü. Marina'nın muhteşem olduğunu düşünüyorsa bunun nedeni onun dediğim dedik olması değil, sakin olmasıydı. Asla huzursuzluk çıkarmazdı; yaptığı hiçbir şeyde gereksiz bir yan yoktu.

Gelecekten ve kendilerine ortak bir yaşam kurmak için yapabilecekleri şeylerden söz etmeyi bırakmışlardı; sanki birer çocuk olmuşlardı ve kendilerine bunun anlatılmasını bekliyorlardı. Paris'te, içlerinden geldiği gibi boş boş dolaşıyorlar, ellerindeki kent rehberlerine bakıyorlar, galerileri, müzeleri ve parkları geziyorlar, akşamları da restoranlara gidiyorlardı.

Eğer Marina'yı sevecekse, Jane'le böyle bir şey yapamayacak bir adam olmaktan kurtulup Marina'yla yapabilecek bir adama dönüşmeliydi. Ve çok hızlı olmalıydı bu dönüşüm. Marina'yı kaybetmeden olmalıydı. Eğer bu kadınla geçinemezse hiçbir kadınla geçinemeye-cek demekti, o zaman işi bitmişti.

"Gidelim mi?" dedi Marina.

Ian onun ceketini giymesine yardım etti. Seine'in üzerindeki tahta köprüden karşıya geçerken banklardan birine oturup Pont Neuf ü seyrederek manzaranın tadım çıkardılar. Karısından söz açmak için en uygun zamanın gelmiş olduğunu düşündü Ian; ama vazgeçip Marina'nm koluna girdi, yollarına devam ettiler.

Musee d'Orsay'ın önündeki meraklıların oluşturduğu kuyruğun kısa sürede ilerleyeceğini biliyorlardı. İnsanların güzel şeyler görmek için duydukları bu açlık Ian'ı şaşırtmıştı. İçeride Marina dolaşırken Ian kendini, Rodin'in Cehennemin Ka-pıları heykelinin yanı başmdaki Balzac'ın beyaz mermer heykelinin önünde buldu. Delikanlılığından beri pek çok kez görmüştü bu heykeli, ama şimdi birden gülmesi geldi. Balzac kendine bakmayan, saçı başı darmadağınık biri olmalıydı, paraya tutkundu mutlaka, yoksa Rodin'in yaptığı gibi gözlerini ölümsüzlüğe dikmemişti. Ian'ın hatırlayabildiği kadarıyla Balzac hızlı yaşamış, pek mutlu olmamıştı; tutkusu biraz gülünçtü; ya da belki dar görüşlü ve düşüncesizdi. Ama yine de boş durmamış, deneyimini güçlü ve duygulu bir şeye çevirmiş bir adamdı o. Rodin'in Balzac'ı güçlü bir adam olarak canlandırdığı su götürmezdi, Ian gürültüsünün ve enerjisinin kendi ürkek annesini ne kadar korkutmuş olduğunu düşündü; Ian'a durmadan "sakinleş" derdi. Ian' m hayatta olması bile dehşete düşürüyor gibiydi kadını. Marina'nın yanındayken de Ian kendi öfkesinden ürkerdi, kendi gücünden, bir erkek olmanın doğurabileceğine inandığı zarardan ve bu yüzden Marina'nın aşkını geri çekebileceğinden. Saldırgan erkekler yirminci yüzyılda ne kadar çok kötülüğe neden olmuşlardı! Kendisi de karısına zarar vermemiş miydi? Yine de, şimdi Rodin'in gözünden Balzac'a bakarken şöyle düşündü: Hadım edilmiş bir melek olmaktansa canavar olmak daha iyi. Yirminci yüzyılın trajedisi

faşizm ve komünizm idiyse, her ikisinin de mağlup edilmiş olması bir zaferdi. İnsanlığımızı suçluluk hissetmeden kaybederiz, ama dozu fazlaysa telafisi olanaksızdır!

Müzeden çıkarken ne kadar hızlı yürüdüğünü fark etti ve ne kadar çevik ve şevkli olduğunu. Rodin ile Balzac kendisine iyi gelmişlerdi.

Restorana girerlerken Marina burasının pahalı bir yer olduğunu işaret etti, ama Ian onu içeri itip, "Boş ver, gel yiyip içelim şimdi!" dedi.

Marina ona soran gözlerle baktıysa da Ian, Rodin'in heykelini bir muska gibi ya da çocukluğunda bastırılmış kalan bir coşkunun anısı gibi aklında tutarak konuşmak istiyordu. Dünyayı zorlayabilir ve dünya hayatta kalabilirdi. Herhalde gençken fazla Beckett okumuştu. Joyce okumuş olsaydı daha iyi olurdu kendisi için.

"Bunu duymak istemediğini biliyorum ama," dedi, "karım..."

"Evet? Konu ne?"

Marina'yı huzursuz etmişti bile.

"Hastanede. Hapla birlikte alkol almış... ve bayılmış. Sanırım bunu ben ona bebekten söz ettikten sonra yapmış. Bizim bebeğimizden. Anlarsın."

"Öldü mü?"

"Ölmesi kurtuluş gibi görünebilirdi belki. Ama hayır. Hayır. Çok korkunç bir şey bu yaptığı, herkese karşı, özellikle de kızımıza karşı. Ben de çok şaşırdım, çünkü benden hoşlandığını sanmıyordum. O anda kafası karışmış olmalı. Sonsuza kadar bana yapışıp

kalamayacağını anlamak zorunda. Bu konuyu uzatmak istemiyorum. Sadece senin bilmeni istedim."

Marina bir süre konuşmadı.

"Ona acıyorum," dedi sonra. Ağlamaya başladı. "Hiç bitmeyeceğini sandığın bir aşkı kaybetmek ve bu darbenin altından kalkmak zorunda olmak. Ne korkunç, korkunç, korkunç!"

"Evet, ama..."

"Aynı şeyi bana yapmayacağına nasıl emin olabilirim?" "Anlamadım?"

"Onu terk ettiğin gibi beni de terk etmeyeceğini nereden bileceğim?"

"Ben böyle bir şeyi... alışkanlık haline mi getireceğim?"

"Bir kez yaptın. Belki birkaç kez. Nereden bileyim?" Ian hakaret etmemek için kendini güç tuttu. Ağzını açsaydı korkunç şeyler söyleyebilirdi ve birbirlerini anlamazlardı. Ama Marina ile konuşmaya devam etmek zorundaydı.

"Sürekli olarak," diye sözünü sürdürdü Marina, "benden bıkıp karına dönmenden korkuyorum."

"Asla böyle bir şey yapmam, asla. Neden yapayım?"

"Birbirinizi tanıyorsunuz siz."

"Belli bir yaştan sonra," dedi Ian, "her şey sonsuzluk burcuna girer, herhalde en iyi davranış yolu da budur. Artık tereddütlerle yitire -cek zamanım yok benim."

"Ama sen zayıfsın," dedi Marina. "Kendin mücadele etmiyorsun. İnsanların seni yönetmesine izin veriyorsun."

"Kimin?"

"Benim. Anthony'nin. Karının. Sen karından hep korkardın."

"Haklısın," dedi Ian. "İçimden hep başkalarının gösterecekleri iyiliğe sırtımı dayamak geliyor."

"Salt böyle yaparak hayatta kalamazsın." Ian'a bakmıyordu Marina. "Senin zayıflığın insanların aklını karıştırıyor."

"Ben bir hayal ürünü değilim, herkes gibi zayıf yanlan -ayrıca da güçlü yanlan- olan sefil bir insanım. Ama seninle olmak istiyorum ben. Bundan eminim." Hesabı ödedi. "Çıkıp biraz yürümek istiyorum," dedi. "Anthony'ye ne söyleyeceğim üzerinde biraz düşünmek ihtiyacındayım. Sonra evde görüşürüz."

Marina onun elini tuttu. "Aklının ve zekânın ve... düşüncelerinin ziyan olması çok yazık olur. Haydi öp beni." Ian dışan çıktı, Marina'yı not defteriyle baş başa bıraktı. Soğuk havada amaçsızca dolaştı. Çok geçmeden Anthony ile buluşacağı ka-feye vardı, buluşmalarına daha bir saat vardı; bira ve kahve içip oturdu.

Bir kadınla birlikte olmanın zorluklarını Anthony'nin anlayacağını düşünüyordu. Ama bir iş ortağı olarak Anthony'nin sabırlı olacağından pek emin değildi. Ian pervasızca davranmıştı; hatta çılgınca. Şimdi Anthony'nin ona pek ihtiyacı yoktu. Ian kendi karısını hayatından nasıl çıkarıp attıysa, şimdi Anthony de ona aynı şeyi yapabilirdi.

Kafede otururken Anthony'nin, şoförünün kullandığı Mercedes' le geldiğini gördü. Anthony arabasını gönderdikten sonra saçlarını düzeltti, üzerindeki tozları silkeledi. Yanında genç bir kadın vardı, ona birtakım talimatlar veriyordu. Herhalde yeni asistanıydı. Kız kaldırımda bir aşağı bir yukarı yürüyerek telefonla konuşurken Anthony kafeden içeri girdi.

Üzerinde iyi kesimli koyu renk bir takım elbise vardı; saçları boyalıydı. Uzun boylu ve zayıftı; pek bir şey içmedi. Kafasının karışık olması ve kadınlarla nasıl geçineceğini bilememesi dışında pek bir kusuru yoktu. lan onu birkaç kadınla tanıştırmayı denemişti. Anthony bir kez ecstasy hapı (hapı lan vermişti, ona da postacısı) kullandıktan sonra uyuşturucuya başlamışlardı - çoğunlukla da ecstasy almışlardı, yanında da kokain, havalarını bulmak için; sonra da Ca-nabis, sakinleşmeleri için; bu iş bir yıl sürmüştü, ta ki ilk gece duydukları zevki bir daha asla tadamayacaklannı anlayana kadar; lan şimdi sakinleştiriciden başka bir şey kullanmıyordu.

"Nerede o?" diye sordu Anthony, çevresine bakınarak. "Nasıl görünüyor?"

"Evde. Harika görünüyor. Şu var ki... ona Jane'den söz ettim."

Anthony oturup bir omlet ısmarladı. "Lanet olası şantajcı bir baş belası," diye homurdandı.

"Ona nasıl söyleyeceğim diye korkmaktan deli oluyordum," dedi lan. "Jane'in nasıl olduğunu bana söyleyebilir misin?"

Anthony'den bu olayla ilgilenmesini istemişti. Anthony nasıl öğreneceğini bilirdi.

"Bedensel olarak bir rahatsızlığı yok," dedi Anthony. "Elbette çok üzgün ve morali bozuk, ama atlatacaktır. Bugün hastaneden çıkıyor."

"Ne dersin? Gidip göreyim mi onu?"

"Bilmiyorum."

"Şu sıra fazlasıyla aklım başında. Sakinleştiricilerim nerede?" "Şarlatana hapların kendim için olduğunu söyledim. Vermek istemedi. Yeterince sakin olduğumu söyledi." "Demek getirmedin?" "Hayır," "Ah, Anthony."

Anthony çantasını açıp içinden çıkardığı küçük bilgisayara masanın üzerinde yer açtı. "Dinle," dedi. İşi vardı. Ian'ın son günlerdeki uyuşukluğu Anthony'ye uygun değildi. "İşime... işimize yarayacak bir yönetmen konusunda senin tavsiyene ihtiyacım var. Galiba onu tanıyorsun." Ian düşüncesini söylerken Anthony bilgisayara geçirdi, Ian onun pek de düzgün yazmadığını fark etti; Anthony'nin parmakları tuşlara göre fazlasıyla tombuldu. Ian bu aleti hiçbir zaman anlayamayacağını biliyordu, tıpkı annesinin, videolarla ve bilgisayarlarla uğraşama yacak kadar yaşlandığına karar vermiş olması gibi. Ian yine de, sanmak istediğim kadar budala mıyım acaba, diye düşündü. Fikirleri pek de kötü değildi. Ian ile Anthony çabucak konu değiştirip Ian'ın hoşlandığı futbola geçtiler. Ian İngiliz gazetelerini takip edememişti; sonuçları öğrenmek istiyordu. Anthony, Manchester United ile Chelsea'nın maçını izlemek için Stamford Bridge'e gittiğini anlattı.

"Galiba beni kıskandırmak istiyorsun," dedi Ian.

"Gelecek sefer sen de gelsene."

"Doğrusu Londra'yı özlüyorum."

Uykusu kaçtığmda lan bir taksiye binip Londra'da dolaştığını hayal etmekten hoşlanırdı. Yolu West End'den ve Trafalgar Meydanı'n-dan geçerdi, Mall'den aşağı iner, Buckingham Sarayı'nın önünden geçerdi, sağ tarafında bir yeraltı mağarası gibi aydınlatılmış olan Green Park olurdu; Hyde Park Corner'ın tehlikelerini atlatıp Minema' dan (gizemli bir İspanyol filmi oynardı orada) ve Harvey Nichols'un vitrininin önünden geçerdi. İşin aslını bilmese, Londra'nın liberal ve özel bir yer olduğunu düşünebilir insan! lan bu kısa sürgün döneminin getirdiği yoksunluklardan usanmaya başlamıştı.

Marina uyuyor mu yoksa Paris'te geziniyor mu diye merak etti. Birden aklına onun Paris'ten ayrılıp Londra'ya dönmüş olabileceği geldi. Acaba bu düşüncem, duyduğum tedirginliğe bir son vermek için kapıldığım bir dilek mi, diye düşündü, İçinden eve koşup Marina'yı avutmak geldi.

"Amerikan projesi nasıl?" diye sordu lan.

"Yazın çekilecek."

"Sahi mi?"

"Elbette. Sana söylemiştim, parayı bulmak güç olmadı."

Anthony'nin kendisini hor gördüğünü hissediyordu ama aynı zamanda ona karşı teklifsizdi de.

"Benim hoşlandığım filmleri neden çekmediğini hiç bilmiyorum," dedi.

"Boşanıyordun. Sonra da ortadan kayboldun. Şimdi neden yapmıyorsun onları? Geliştirecek para var."

"Marina ile benim oturacak yerimiz yok."

Anthony, hâlâ kaldırımda bir aşağı bir yukarı dolaşmakta olan asistanmı camdan işaret etti.

"O sana bir ev bulur. Londra'ya dönersen seni yarın bir otele yerleştiririm, evin de pazartesi günü hazır olur... Tamam mı?" Ian yanıt vermedi. "Ayrılmakla doğruyu yaptın," dedi Anthony, "hem Jane'den hem de Londra'dan ayrılmakla."

"Jane hep benim yeteri kadar gayret göstermediğimi söylerdi. Bazen, aklımın başka yerde olduğu... doğruydu aslında. Ama Jane'le altı yıl yaşadım ben."

"Birisiyle birlikte olup olmayacağına karar vermek için yeterince uzun bir süre olduğu kesin. Sen yaptın bunu. Bitti. Özgürsün," dedi Anthony.

Anthony'nin bu olayı böyle dürüst bir çerçeveye oturtma biçiminden hoşlanıyordu Ian.

"Bunca zamanı o kadar mutsuz geçirdiğim için içim pişmanlık dolu," dedi.

Anthony içini çekti. "Sonsuza kadar o mutsuzluğa tutunamazsın."

"Hayır," dedi Ian. "Romantik aşka da inanıyorum artık. Böyle düşündüğüm için de kendimi budala gibi hissediyorum. Karşındaki-ni yüceltmenin nesi yanlış? Mastürbasyon yerine Rembrandt, ne dersin?"

"Neden hem yüceltip hem de düzüşmeyesin?" dedi Anthony. "Picasso'ya baksana." Masanın üzerinden Ian'a doğru eğildi. "Marina ile nasıl gidiyor?"

"Hayatımın işkencesi. Soğuk hindi, psikoz ve ölüm - hepsi birden. Ben de kendimi anlamaya çalışıyorum ve elimden ne gelebileceğini. Şimdi kafam o kadar karışık değil. Pes etmek istemiyorum."

"Neden pes edesin? Sana nasıl hayran olduğunu görmek için ona bir bakman yeterli. Böyle apaçık belli olan şeyleri insanın görememesi ne tuhaf. Ian, şirkette pek çok şey oluyor. Geri dönmene çok sevinirim. Hemen. Pazartesi diyelim istersen." Anthony ona bakıyordu. "Ne düşünüyorsun?"

"Gerçekten bilmek istiyor musun?"

"Evet." Ian bu konudan Marina'ya hiç söz etmediğinin farkına vardı. Onun görüşünü pek sormazdı zaten. Her şeyi tek başına yapmaya alışmıştı. Belki onun yardımını isteyebilse, belki ona başvurmayı öğrenebilse Marina da kendini daha çok her şeyin içinde hissederdi. Belki de aşk, sorunların değiş tokuşuydu.

"Marina'nın görüşünü alırım."

"İyi," dedi Anthony.

Ian konuşmayı sürdürmek istiyordu ama Anthony bir randevusuna geç kalmıştı. Daha sonra da sevgilisiyle buluşacaktı. Ian gitmek üzere ayağa kalktı.

"Şu sıralar biraz para sıkıntısı çekiyorum."

"Tamam."

Anthony çek defterini çıkartıp bir çek yazdı. Sonra da Ian'a biraz nakit para verdi. Dışarı çıkınca Anthony Ian'ı asistanı olan kızla tanıştırdı, Ian kızın Anthony hakkında ne bildiğini merak etti. Anthony

kıza, Ian'ın pazartesi günü işine döneceğini söyledi. Anthony ile genç kadın arabaya bindiklerinde lan onlara kaldırımdan el salladı.

Geri yürürken lan evde olmak istediğini düşündü, beğendiği bir evde, sevdiği kadın ve çocuklarla birlikte. Günlük, sıradan şeylere vermek istiyordu kendini. Belki de artık elinin altmdaydı bu şeyler. Bunları elde edince başka şeyler düşünebilirdi ve yararlı olabilirdi.

Anahtarı kilide soktu, binaya girdi, merdivenleri koşarak çıktı. Zile üst üste bastı. Hava soğuktu ama o terliyordu. Bir daha çaldı zili. Cebinde anahtarlarını aradı. Sonunda kapıyı açıp koridorda ilerledi. Oda karanlıktı. Işığı yaktı. Marina yatağın üzerine uzanmıştı. Doğrulup oturdu.

Ç EV ¡ REN:¡ LKNURÖ Z D E M ¡ R

TRUMAN CAPOTE l Benim Anlatışım

BİLİYORUM, çok kötü şeyler söylüyorlar benim için; ister benden yana çıkm, ister onlardan, orası kendi bileceğiniz iş. Ben sadece Eunice ile Olivia-Ann'a karşı söyleyeceklerimi yazıyorum; iki sağlam gözü olan herkes kimin akıllı, kimin deli olduğunu kolayca görür sanırım. Benim istediğim ABD halkının olan biteni bilmesi, o kadar.

Olan biten: Pazar günü, 12 Ağustos, bu yıl, Eunice babasının İç Savaş'tan kalma kılıcıyla beni öldürmeye kalktı, Olivia-Ann da otuz santimlik bir domuz bıçağıyla önüne gelen her şeyi kesti, doğradı. Buna gelene kadar daha neler neler var.

Talihsizliğim altı ay önce Marge'la evlendiğim zaman başladı. Yaptığım ilk yanlış hareket de budur zaten. Mobile'de, dört günlük bir arkadaşlıktan sonra evlenmiştik. İkimiz de on altı yaşındaydık; Marge, amcamın kızı Georgia'ya konuk gelmişti. Şimdi

düşünüyorum da, öyle bir kızı nasıl beğenmişim, sevmişim, aklım almıyor. Güzel değil, vücut yok, üstelik de kafasız mı kafasız. Ama Marge sarışındır, doğuştan sarışın, herhalde buna, sarışınlığına kapılmış olacağım. Evet, evlenmemizin üstünden üç ay geçti geçmedi, bir de baktım, Marge üfrülüverdi; gebe; yaptığım ikinci yanlış hareket. Sonra bağırıp çağırmaya, eve, annemin yanına gideceğim diye diretmeye başladı -ama annesi yoktu, yalnız bu iki halası vardı, Eunice ile Olivia-Ann. Sonunda beni Cash and Carry'deki güzelim işimden çıkarıp buraya, Admiral's Mill'e, bu kötü, pis yere getirdi.

L-N istasyonunda trenden indiğimiz gün bardaktan boşanırcası-na yağmur yağıyordu; bizi karşılamaya çıkan oldu mu sanıyorsunuz? Üstelik kırk bir sent verip bir de telgraf çekmiştim. Düşünün: Karım gebe, yağmur altında tam on kilometre yol yürümek zorundayız.

Marge'ın canı çıktı, çünkü sırtım ağrıdığı için ben pek az şey taşıyabiliyordum. Bu evi ilk gördüğüm zaman çok beğenmiştim doğrusu; saklayacak değilim. Kocaman, san bir ev, önünde sıra sıra sütunlar, bahçeyi çevreleyen, kırmızı beyazlı japongülleri, bütün bunlar göz alıcı şeylerdi.

Eunice ile Olivia-Ann geldiğimizi görmüş, bizi karşılamak için hole çıkmışlardı. Ah, bir kerecik olsun görebilseydiniz onları. İnanın şakkadak düşüp ölürdünüz! Eunice şöyle koskocaman, yaşlı, şişman bir şey, yalnız poposu yüz kilo gelir. Hava yağmurlu da olsa, açık da olsa, evin içinde hep eski moda bir gecelikle dolaşır, admı kimono takmış onun, ama pis bir fanile gecelikten başka bir şey değil. Sonra tütün çiğner, öte yandan kibarlığa da pek düşkün olduğu için ağzındaki tütünleri kimseye göstermeden tükürmeye çalışır.

İkide bir oku-muşluğundan, bilgeliğinden söz açar, beni küçük düşürmek, üzmek isteğiyle yapar bunu, ama ben hiç aldırmam, çünkü onun her sözcüğü teker teker hecelemeden çocuk dergilerini bile okuyamadığını pek iyi bilirim. Yalnız şunu da söylemeli: Çıkarma toplama yapmakta, para saymakta kimse yanşamaz Eunice'le; Washington'un D.C. bölgesindeki işyerlerinde çalışmış bir insanın başka türlü olması da beklenemez zaten. Çok parası yoktur demek istemiyorum bu sözle! Ken-disi yok der, ama var, biliyorum, iyice biliyorum, çünkü bir gün yan verandadaki çiçek saksılarının birinde bin dolara yakın para buldum, oraya saklamış. Bir sentine bile dokunmadım, ama Eunice yüz dolar çalmış olduğumu söylüyor; yalan, hem de kuyruklu yalan. Admiral's Mill'de herkes Eunice'in ağzından çıkan sözleri tepeden gelen birer emir gibi karşılar, çünkü herkes ona borçludur; Eunice tutup Charlie Carson'un (gözleri kör, doksanlık, yatalak bir adam, 1896'dan beri yerinden kıpırdayamıyor) kendisini sırtüstü yere yıkıp bilmem ne halt ettiğini söylese, bütün kasabalılar İncil'e el basıp Eunice'in doğru söylediğine yemin ederler.

Olivia-Ann daha da kötü; bu bir gerçek! Yalnız, Eunice kadar sinirli değil; anadan doğma aptal çünkü, tavan araşma kapatılıp üstüne kilit vurulacak yarım akıllılardan. Soluk renkli, sıska mı sıska, üstelik bıyıklı bir kadın. Çoğu zaman bir kenara oturup elindeki otuz santimlik domuz bıçağıyla sopa yontar, ya da birine bir hınzırlık eder, Mrs. Harry Steller Smith'e yaptığı gibi. Bunu kimseye söylemeyeceğime söz vermiştim, ama insanın hayatı tehlikeye girince sözün filan bir değeri kalmıyor.

Mrs. Harry Steller Smith, Eunice'in kanaryasıydı; adı, kocakarı ilaçlan yapıp satan Pensacola'lı bir kadından geliyordu; Eunice her hastalığı geçiren bir ilaç alırdı ondan. Bir gün oturma odasında bir gürültü duydum, kapıyı açıp baktım, ne göreyim istersiniz. Olivia-Ann eline koca bir tavan süpürgesi almış, Mrs. Harry Steller Smith'i pencereden dışarı kışkışlıyor, kafesin kapısı ise ardına kadar açık. O anda içeri girmemiş olsaydım, bu işi onun yaptığını kimse bilmeyecekti. Eunice'e söyleyeceğimden korkarak iyice açıldı bana, zavallı bir hayvanı böyle kafese tıkmak hoş bir şey değilmiş, üstelik Mrs. Harry Steller Smith'in ötüşü de sinirine dokunuyormuş. Sonunda ben onun haline acıdım, o da bana iki dolar verdi; ikimiz bir olup Eunice'e söyleyecek bir yalan uydurduk. Parayı kabul etmezdim ama, baktım, almazsam içi rahat etmeyecek, üzülecek, eh, ne yapayım, ister istemez aldım.

Bu eve geldiğim gün Eunice'in söylediği ilk sözcükler şunlar olmuştu: "Demek bununla evlenmek için kaçtın bizden, ha, Marge?"

Marge şöyle dedi: "Çok yakışıklı, hem de güzel, değil mi, Eunice Hala?"

Eunice beni tepeden tırnağa bir süzdü: "Söyle, arkasını dönsün."

Ben arkam dönük dururken, Eunice, "Yazık," dedi, "süprüntünün en kötüsünü seçmişsin. Buna erkek bile denmez."

Hayatımda kimse beni bu kadar aşağılamamıştı! Doğrusu pek sağlam yapılı, etli canlı bir insan sayılmazdım, ama daha iyice büyümüş, gelişmiş değildim ki.

"Neden denmesin! Elbette erkek," dedi Marge.

Olivia-Ann'ın ağzı bir karış açıktı, neredeyse sinek kaçacaktı içine; birden canlanıp atıldı: "Ablamın söylediğini duydun. Erkek bile denmez buna. Şu süprüntüye bak, erkeğim diye dolaşıyor! Ne erkeği! Dişi bu, dişi!"

Marge şöyle dedi: "Unutuyorsunuz, Olivia-Ann Hala, bu benim kocam, doğacak çocuğumun babası."

Eunice çirkin bir ses çıkardı, sonra, "İyi," dedi, "iyi ya, ben senin yerinde olsam, böyle bir kocayla hiç de övünmezdim."

Ne hoş bir karşılama, değil mi? Hem de Cash and Carry'deki gü zelim işimi bırakmış gelmişim!

Ama o akşam olanların yanında bunun sözü bile edilmez. Bluebell sofrayı topladıktan sonra, Marge sesini elinden geldiğince tatlılaştırarak, otomobili alıp Phoenix City'ye sinemaya gidip gidemeyeceğimizi sordu.

"Sen aklını kaçırmış olmalısın," dedi Eunice; sanki sırtındaki kimonoyu istemiştik.

"Sen aklım kaçırmış olmalısın," dedi Olivia-Ann.

"Saat altı," dedi Eunice, "hem sen benim bu erkek bozmasına, bu süprüntüye, yepyeni gibi elden düşürdüğüm 34 model Chevrolet'mi kullandıracağımı sanıyorsan, iyice aklını kaçırmış olmalısın."

Bu gibi sözler Marge'ı hemen ağlatır.

"Üzülme, şekerim," dedim, "aldırma, ben zamanında ne Cadillac'lar kullandım."

"Hıh," dedi Eunice. "Elbette," dedim.

"Değil otomobil kullanmak," dedi Eunice, "bir sabanın ucundan tuttuysa bu süprüntü, ben oturup tam bir düzine, neft yağmda kızar - tılmış fare yerim."

"Kocam için böyle sözler söylemenize göz yumamam," dedi Marge. "Çok ayıp ediyorsunuz! Biliyorum, bütün bunlar yabancı bir yerde, yabancı bir adamla evlendim diye."

"Sana uygun zaten, tam sana göre," dedi Eunice.

"Böyle şeyler söyleyerek aklımızı çekeceğini sanma, ikişer tane gözümüz var bizim," dedi Olivia-Ann; sesi tıpkı çiftleşmeye hazırlanan eşeklerin anırtısına benziyordu.

"Biz öyle kolay kolay kandırılacaklardan değiliz," dedi Eunice.

"Ben sadece şunu anlamanızı istiyorum," dedi Marge, "bu adamla, ölünceye kadar ayrılmamak üzere evlendim, tam üç buçuk ay önce. Kime isterseniz sorun. Sonra, Eunice Hala, karşınızdaki özgür bir insan, bir beyaz, üstelik daha on altı yaşında. Sonra George Far Sylvester babası için bu gibi sözler söylenmesinden hiç de hoşlanmaz sanırım."

George Far Sylvester doğacak çocuğumuzun adıydı. Yaman bir ad, değil mi? Ama şu anda hiçbirine ilgi duymuyorum, hiçbiri yok gözümde.

"Bir kızın başka bir kızdan çocuğu olur mu?" dedi Olivia-Ann; açıkça hakaret ediyordu bana, erkeklik gururumla oynuyordu. "Her gün yeni yeni şeyler görüyor insan hayatta. " "Ah, sus artık," dedi Eunice. "Sinemadan da Phoenix City'ye gitmekten de umudunuzu kesin, boşuna çene yormayalım." Marge hıçkırdı: "Oh-h-h, ama Judy Garland oynuyor." "Üzülme şekerim," dedim, "aldırma, ben o filmi on yıl önce gördüm, Mobile'de."

"Yalanın daniskası denir buna," diye bağırdı Olivia-Ann. "Ah, sen ne ahlaksızsın, sen. Judy film çevirmeye başlayalı on yıl olmadı daha." Olivia-Ann elli iki yıllık hayatı boyunca (kendisi kaç yaşında olduğunu kimseye söylemez, ben Montgomery'deki nüfus memurluğundan mektupla edindim bu bilgiyi), bir tek film görmüş değildir, ama tam sekiz sinema dergisine abone. Postanede çalışan Mrs. De-lancey'nin dediğine göre, Sears and Roebuck firmasından postayla yaptığı alışveriş bir yana bırakılırsa, Olivia-Ann'a sinema dergilerinden başka hiçbir şey gelmezmiş. Gary Cooper'ın hayranıdır; hayranlık ama ne hayranlık, hastalık gibi; yalnız bu artistin fotoğraflarıyla dolu bir sandığı, iki de bavulu var odasında.

Masadan kalktık; Eunice yuvarlana yuvarlana pencereye gidip bahçedeki tespihağacma baktı: "Kuşlar tünemeye başlamış - yatma zamanımız geldi demektir. Sen odana çık, Marge, bu centilmenin yatağı arka verandada. "

Eunice'in ne demek istediğini anlayabilmem için tam bir dakika düşünmem gerekti.

Sonra şöyle sordum: "Yani beni karımla bir odada yatılmayacak mısınız şimdi?"

Bunun üzerine ikisi birden haykırmaya başladılar. Derken Marge'ın sinirleri bozuldu, bastı çığlığı: "Susun, susun, susun! Daha fazlasına dayanamam artık. Haydi, benim küçük sevgilim - haydi, git, nerede derlerse orada yat. Yarın bir şeyler düşünürüz..."

"Anlaşılan," dedi Eunice, "hiç akıl kalmamış bu kızcağızda, iyice oynatmış."

"Zavallı yavrucak," dedi Olivia-Ann; kolunu Marge'ın beline doladı, sonra kızı kapıya doğru götürdü; "zavallı yavrucak, böylesine genç, böylesine günahsız. Haydi, gidelim de, başını göğsüme dayayıp doya doya bir ağla."

Mayıs, haziran, temmuz aylarını, ağustosun da aşağı yukarı ilk yarısını, arka verandada, açıkta geçirdim, ne bir cibinlik, ne bir şey. Marge derseniz - bir kerecik bile ağzmı açıp da beni odasına istediğini söylemedi! Alabama'nın bu yanları bataklık; bir sokuşta mandayı öldürecek sivrisinekler var; ya böcekler, kanatlı hamam böcekleri; ya koca koca tarla fareleri, hani içlerinden birini tutup bir marşandizin önüne bağlasanız, çektiği gibi götürür; buradan ta Timbuctoo'ya kadar. Ah, o küçük, doğmamış George olmasaydı arada, ben çoktan kaçmış gitmiştim bu evden. İlk geceden bugüne dek şöyle beş saniye yalnız kalamadım Marge'la. Birinden biri hemen koşar yanımıza; geçen hafta az kaldı saçlarını başlarını yolacaklardı; Marge odasına kapanıp kapıyı kilitlemiş, beni de ortalarda görememişler, çılgın gibi saldırdılar sağa sola. Oysa ben aşağıda pamuk balyalarını hazırlayan zencileri seyrediyordum, ama inadıma sesimi çıkarmadım, Eunice kilitli odada Marge'la ikimizin bir

işler becerdiğimizi sanıp sinirinden çatlasın patlasın diye. O günden sonra gözcüler kadrosuna Blue-bell'i de kattılar.

Üstelik bu üç buçuk ayı beş parasız geçildim; şu anda sigara alacak param bile yok cebimde.

Eunice işe girmemi istediği için her gün başımın etini yedi, söylendi durdu, bir gün olsun bırakmadı arkamı. "Bu süprüntü neden gidip kendisine şöyle doğru dürüst bir iş bulmuyor?" Siz de dikkat etmişsinizdir herhalde, bana hiç doğrudan doğruya söz söylemez, yüksek huzurlarında yalnız bile olsam, o gene yanımızda üçüncü bir insan varmış da onunla konuşuyormuş gibi davranır. "Erkekliğin kıyısından geçmişse, gidip karısının ekmeğini kazanmaya baksın, sırtını bana dayayıp yan gelmeye utanmıyor, bir de onu besliyorum." Sırası gelmişken şunu da söyleyeyim bari: Tam üç ay on üç gündür haşlama patatesle, yemek artıklarıyla yaşıyorum; iki kere Dr. A. N. Car-ter'a gittim. İskorpit hastalığına yakalanmış olup olmadığımı, o da kestiremedi bir türlü.

Çalışmama gelince, sorarım size, benim gibi yetenekli bir adam, Cash and Carry'de çalışmış, başarı göstermiş bir adam, Admiral's

Mili gibi bir yerde ne iş tutabilir? Tek, bir tek dükkân var burada, onun da sahibi Mr. Tubberville admda, tembel mi tembel, malını satmaya bile üşenen bir herif. Morning Star Baptist Kilisesi'nin papazlığı da boş değil aksi gibi, iğrenç, moruk bir papazları var, adı Shell; geçenlerde Eunice ona uğrayıp benim ne zaman öleceğimi sordu. Kulaklarımla duydum verdiği cevabı, ömrümün çoğunu yaşamışım, öyle dedi.

Ama beni en fazla üzen şey, Eunice'in Marge'ı kandırmış olması. Kızı bayağı düşman etti bana, hem de sözcüklerle anlatılamayacak bir düşmanlık. Öyle ki yanına gittiğim zaman beni itelemeye filan başladı, ama şöyle bir-iki tokat yiyince, aklı başına geldi. Karım bana saygısızlık, terbiyesizlik edecek de, ben hiç sesimi çıkarmayıp öylece duracağım, olacak şey mi!

Düşmanlar dört bir yanı çevirmiş: Bluebell, Olivia-Ann, Eunice, Marge, sonra bütün Admiral's Mill halkı (342 kişi). Dost: hiç yok. İşte dün, 19 Ağustos, Pazar günü, beni öldürmeye kalktıklarında durum böyleydi.

Her yanı boğucu bir sessizlik sarmıştı, hava son derece sıcaktı. Kavga tam saat ikide başladı. Bunu iyice biliyorum, çünkü Eunice'in bir guguklu saati var, her ötüşünde aklımı başımdan alıyor. Oturma odasındaki piyanoda bir şarkı bestelemekteydim, kimseye bir zararım dokunmuyordu; bu piyanoyu Olivia-Ann için satın almış Eunice, bir de öğretmen tutmuşlar, her hafta ta Georgia'dan, Columbus'dan gelirmiş adam. Benimle arkadaşlık etmenin kendisi için tehlikeli olacağını hissettiği güne kadar, postanedeki Mrs. Delancey ile pek iyiydi aramız; onun anlattığına göre, bu Georgia'lı piyano öğretmeni, derse geldiği günlerden birinde, sanki arkasından Adolf Hitler kovalıyormuş gibi, bir fırlamış bu evden dışarı, atlamış Ford'una, kaçmış gitmiş, gidiş o gidiş, bir daha hiç görünmemiş Admiral's Mill'de. Dediğim gibi, oturma odasında, kimseye bir zarar vermeden, kendi kendime serinlemeye çalışıyordum; birden Olivia-Ann daldı içeri; saçlarına bigudiler sarmıştı; bağırmaya başladı: "Kes şu gürültüyü! Bir dakika rahat bırakmaz mısın sen insanı? Hem kalk benim piyanomun başından. Senin piyanon değil ya, benim piyanom,

şu anda kalkmazsan, eylül ayının ilk pazartesi günü kendini yargıcın karşısında bulursun."

Ne olacak, kıskanıyor işte, anadan doğma müzisyenim diye, birebirinden güzel şarkılar uyduruyorum diye, kıskanıyor beni, çekemiyor.

"Bak, ne hale sokmuşsun fildişi tuşlarımı, Mr. Sylvester," diyerek piyanoya doğru atıldı, "hepsi gevşemiş, yerlerinden oynamış, güm güm vuruyorsun sersem gibi, beğendin mi yaptığını şimdi!"

Ben bu eve geldiğim zaman piyano çoktan kılığını bulmuştu, o da bunu pek iyi bilirdi ya, neyse.

Şöyle dedim: "Bakıyorum da sizden hiçbir şey gizlenmiyor, Miss Olivia-Ann, ama hani benim de, kendime göre, bildiğim bazı şeyler var da, tuhaf değil mi, bana onları hatırlatıyorsunuz. Belki de o benim bildiğim şeyleri başkaları pek merak ediyorlardır, öğrenmek isterler. Ne oldu acaba Mrs. Harry Steller Smith, nereye gitti dersiniz?"

Mrs. Harry Steller Smith'i hatırladınız mı?

Bir an durdu, boş kafese baktı. "Bana söz vermiştiniz," dedi; sonra birden mosmor oldu yüzü.

"Belki vermişimdir, belki de vermemişimdir," dedim, "Eunice'i öyle aldatmakla çok kötü bir iş yapmıştınız, aramızda sıkı bir dostluk var diye sustum ben şimdiye kadar, dostluğumuz sona ererse, belki de bundan sonra susmam."

Evet, efendim, gürültüsüz patırtısız, güzel güzel çıkıp gitti. Ben de piyano çalmayı bırakıp odanın ortasındaki kanepeye uzandım;

korkunç bir şeydir o kanepe; Eunice onun takımını 1912'de, Atlanta'da, tam iki bin dolara almış, hem de peşin para - kendisi öyle der. Yarı kara, yarı zeytin yeşili pelüşle kaplıdır bu takım; ıslak tavuk tüyü kokar. Odanın köşelerinden birinde kocaman bir masa durur; üstünde de Miss E ile O-A'nın sevgili anneleri ile sevgili babalarını gösteren iki fotoğraf vardır. Baba yakışıklı bir adam doğrusu, ama, aramızda kalsın, bana ailesine zenci kanı karışmış gibi geliyor. İç Sa-vaş'ta yüzbaşıymış, bunu hiçbir zaman unutmayacağım, çünkü kaputunun yanında sallanan kılıç hayatımda önemli bir rol oynadı. Anne tıpkı Olivia-Ann gibi yarım akıllı bir kadın, fotoğrafından öyle anlaşılıyor, ama kızından çok daha hoş.

Tam uykuya dalacağım sırada Eunice'in sesini duydum; "Nerede? Nerede?" diye haykırıyordu. Sonra birden onu kapının önünde gördüm, ellerini koca kalçalarına dayamış, gözlerini bana dikmişti; yardakçıları arkasına toplanmışlardı: Bluebell, Olivia-Ann, bir de Marge.

Birkaç saniye Eunice kocaman, çıplak ayağını hızlı hızlı, kızgın kızgın yere vurdu; üstünde Niagara Çağlayam'nm fotoğrafı olan bir kartpostalla şişman yüzünü yelpazeledi.

"Nereye saklamış parayı?" dedi. "Kendisine güvenmemden, evimin içinde serbestçe dolaşmasına göz yummamdan yararlanıp aşırdığı yüz dolarımı nereye saklamış?"

"Bu kadarı da çok fazla artık," dedim; ama sıcaktan bunalmıştım, bitkindim, yerimden kıpırdayacak halim yoktu.

"Fazla mı, eksik mi sonra görürüz onu," dedi, konuşurken gözleri yuvalarmdan fırlayacaktı nerdeyse. "Benim cenaze paramdı o,

paramı isterim. Sen bunun ölülerin cebinden para çalacak kadar düşük bir insan olduğunu anlayamamış miydin?"

"Belki de o çalmamıştır," dedi Marge.

"Sen hiç karışma bu işe, küçüğüm," dedi Olivia-Ann.

"O çaldı paramı, yüzde yüz eminim," dedi Eunice. "Görmüyor musun gözlerini - nasıl kara kara, suçlu suçlu bakıyor!"

Esneyerek şöyle dedim: "Yasaların söylediğine göre, bir insan başka bir inşam haksız yere suçlarsa, kendi suçlu düşer, hem de kodese tıkılır bu yüzden."

"Tanrı bilir hırsızlara vereceği cezayı," dedi Eunice.

"Ah, abla," dedi Olivia-Ann, "Tanrıya bırakmayalım onu cezalandırmayı."

Bunun üzerine Eunice benim üstüme doğru yürüdü; kirli, fanile geceliğinin eteği yerde sürünüyordu. Olivia-Ann hemen onun arkasına takılmıştı; Bluebell sanki bir yerine bir şey olmuş gibi keskin bir çığlık attı, hani belki ta Eufala'dan bile duymuşlardır o çığlığı; Marge ellerini kenetlemiş, inliyor, tuhaf sesler çıkarıyordu.

"Oh-h-h," diye hıçkırdı, "ne olur, geri ver şu parayı, küçük sevgilim."

"Et tu Brute?" dedim; William Shakespeare'dendir bu söz. "Haline bakın şunun," dedi Eunice. "Bütün gün böyle aylak aylak yatıyor, hiç yormak istemiyor kendini."

"Acınacak şey," diye gıtgıtladı Olivia-Ann.

"Sanki şu zavallı kızcağız değil de bu doğuracak." Eunice'di konuşan.

Bluebell yüz paralık aklıyla atıldı: "Yalan mı?"

"Kendi hallerine bakmadan bana söz söylüyorlar," dedim.

"Evimde üç ay yan gelip oturduktan sonra, bu süprüntü bir de bana hakaret mi ediyor?" dedi Eunice.

Kolumdaki sigara külüne bir fiske vurdum, sonra ağır ağır şunları söyledim: "Dr. A. N. Carter'ın dediğine göre bende iskorpit varmış, çok tehlikeli bir hastalık, en küçük bir heyecanlanma bile yasak -yoksa ağzımdan köpükler saçarak dört bir yana saldırır, önüme geleni ısırırmışım."

Bunun üzerine Bluebell şöyle dedi: "Neden gitmiyor geldiği çöplüğe, Mobile'e, Miss Eunice? Canım çıkıyor ona hizmet etmekten, bıktım artık."

Kömür karası zenci iyice tepemi artırmıştı, bir an gözlerim karardı. Sonra hiç heyecanlanmadan yerimden kalktım, gidip askılıktaki şemsiyeyi aldım, alır almaz da dönüp Bluebell'in kafasına indiriverdim, bir daha, bir daha, şemsiye iki parça oldu.

"Benim ipek şemsiyem, japon şemsiyem," diye haykırdı Olivia-Ann. ü Marge çığlığı bastı: "Bluebell'i öldürdün, zavallı Bluebell'i öldürdün!"

Eunice, Olivia-Ann'ı kapıya doğru itti: "Aklını kaçırdı, şekerim! Koş! Koş, Mr. Tubberville'i çağır!"

"Ben hiç sevmem Mr. Tubberville'i," diye kestirip attı Olivia-Ann. "Gidip kendi domuz bıçağımı getireceğim." Tam kapıdan çıkacağı

sırada bir kaleci gibi atılıp sarıldım beline, yere yuvarlandık, çocuk oyuncağı değil bu, ölüm var işin ucunda. Ama sırtım hâlâ ağrıyor.

"Öldürecek onu!" diye bir haykırdı Eunice, bütün ev zangır zangır sarsıldı. "Hepimizi öldürecek! Ben söyledim sana bunu, Marge. Çabuk, kızım, çabuk babamın kılıcını getir!"

İşte böyle, Marge koşup kılıcı getirdi, Eunice'e verdi. Bir de kadınların kocalarına bağlılığından söz açarlar! Bu yetmezmiş gibi, Olivia-Ann karnıma bir diz atmaz mı, gözlerimde şimşekler çaktı, kollarım gevşedi. Az sonra Olivia-Ann'ın bahçede bağıra bağıra ilahiler söylediğini duyduk.

Gözlerim görkemli gelişini gördü Tanrı'nın; Gazap üzümlerinin yığıldığı bağbozumunu çiğneyerek...

Bu sırada Eunice babasının kılıcını savura savura odanın içinde dört dönüyordu; ben nasıl olmuşsa olmuş piyanonun tepesine tırmanmıştım. Derken Eunice bana doğru gelip piyanonun iskemlesine çıktı, o titrek, her yanı ayrı oynayan iskemle onun gibi bir canavarı nasıl çekti, bir türlü akıl erdiremedim.

"İn oradan aşağı, pis korkak, ikiye bölüvereceğim şimdi," diyerek kılıcı savurdu; bu söylediklerimi her zaman kanıtlayabilirim, tam bir santim derinliğinde yaram var, kılıç yarası.

O arada Bluebell kendine gelmiş, usulca kapıdan çıkarak ön bahçeye, Olivia-Ann'ın yanına koşmuştu; ilahileri birlikte okumaya başladılar. Anlaşılan, beni öldürmek için ayin yapıyorlardı, hani Marge düşüp bayılmasaydı, öldüreceklerdi de.

Marge'm bana yaptığı tek iyilik de bu oldu zaten.

Sonrasını pek iyi hatırlayamıyorum; bir ara kapıda Olivia-Ann'ı gördüm, elinde otuz santimlik domuz bıçağı vardı, arkasında bir yığın insan, komşular duruyordu. Birden yerde yatan Marge'ı gördüler; herkes onun başına toplandı; derken kızı kaldırıp dışarı çıkardılar, odasına, yatağına götürdüler galiba. Her neyse, onlar dışarı çıkar çıkmaz kapıyı kapatıp arkasına eşyaları yığdım.

Bütün pelüş koltukları, kocaman maun masayı -yalnız o bir-iki ton gelir- askılığı, daha bir sürü şeyi yığdım üst üste. Pencereleri sürmeledim, perdeleri kapattım. Bu işleri yaparken koca bir Sweet Love kutusu geçti elime, beş dolarlık kutulardan; ağzına kadar da dolu, çeşit çeşit şeker; şu anda, çikolatadan yapılma, içi kremalı bir kiraz çiğnemekteyim. Arada bir gelip kapıyı yumrukluyor, haykırıyor, söyleniyorlar. Ah, evet, bambaşka bir şarkı söylemeye başladılar şimdi. Bana gelince - zaman zaman piyanonun başına geçip neşeli şarkılar çalıyorum, kendilerinden korktuğumu sanmasınlar diye.

Ç EV İ REN:MEMET FUAT

BULUŞMA

CHARLES BUKOWSKI I Buluşma

RAMPART durağında otobüsten inip Coronado'ya yürüdüm, sonra yokuşu tırmanıp evimin ön kapısmm önünde durdum. Kollanmı ısıtan güneşin altmda öylece durdum bir süre. Sonra anahtarı bulup kapıyı açtım ve üst kata çıkmaya başladım. "Kim o?" diye sordu Madge.

Cevap vermedim. Ağır ağır çıkmayı sürdürdüm. Çok solgun ve güçsüzdüm.

"Kim o? Kim var orada?" "Telaşlanma benim Madge."

Merdivenin üst basamağında durdum. Yeşil, ipekten yapılmış eski bir elbise giymiş, kanepeye oturmuştu. Elinde bir bardak şarap, buzlu, öyle severdi.

"Canım!" diye üstüme atıldı. Sevinmiş görünüyordu, öptü beni.

"•Oh Harry gerçekten sen misin?"

"Belki. Dayanabilirsem. Yatak odasında kimse var mı?"

"Saçmalama! İçki ister misin?"

"İçemezsin dediler. Haşlanmış tavuk, rafadan yumurta yemem gerek. Liste verdiler."

"Orospu çocukları. Otur. Banyo yapmak ister misin? Bir şeyler ye."

"Hayır, dur biraz oturayım." Koltuğa çöktüm.

"Ne kadar para kaldı?" diye sordum. "On beş dolar." "Çabuk harcamışsın." "Şey-"

"Kira durumu nedir?" "İki hafta. İş bulamadım Harry." "Biliyorum. Arabayı göremedim. Araba nerde?" "Kötü haber. Birine ödünç verdim, önünü çarpmışlar. Sen dönmeden yaptırtmayı düşünmüştüm. Köşedeki tamircide." "Araba çalışıyor mu?" "Evet, önünü düzeltsinler istedim."

"Önü çarpık olsun. Radyatöre ve farlara bir şey olmamışsa öyle kullanırsın."

"Allahaşkına Harry! Doğru olanı yapmaya çalışıyordum!"

"Şimdi dönerim."

"Harry, nereye gidiyorsun?"

"Arabaya bakacağım."

"Yarın bakarsın. İyi görünmüyorsun Harry. Otur konuşalım." "Şimdi dönerim. Beni bilirsin. Yarım kalan işlerden hoşlanmam." "Of Harry!"

Merdivenlerden inmeye başladım. Sonra tekrar yukarı çıktım. "On beş doları ver." "Of Harry. Off!"

"İkimizden biri bu gemiyi batmaktan kurtarmalı. Bu sen olmaya - cağına göre!"

"Yemin ederim Harry. Her sabah yataktan kalkıp iş aramaya gittim. Hiçbir şey yok." "On beş doları ver."

Madge çantasını alıp karıştırmaya başladı. "Bu akşam için bir şişe şarap alacak kadar para bırak bana, bu şişe bitmek üzere. Senin dönüşünü kutlamak istiyorum." "Biliyorum Madge."

Çantasından bir onluk dört birlik çıkarıp uzattı. Çantayı elinden kapıp ters yüz ettim. İçinde ne varsa yatağa saçıldı. Bozuk paralar, küçük bir şişe porto, bir birlik bir de beşlik. Beşliğe uzandı ama on - dan hızlı davrandım. Doğrulup yüzünü tokatladım.

"Orospu çocuğu! Hiç değişmemişsin. Pis herifin birisin hâlâ."

"O yüzden ölmedim ya."

"Bir daha bana vurursan giderim."

"Sana vurmaktan hoşlanmadığımı bilirsin güzelim." "Bana vurmak kolay, gidip bir erkeğe vursana, vuramazsın değil mi?"

"Ne ilgisi var şimdi?"

Beşliği alıp aşağı indim.

Tamirci köşedeydi. Ben içeri girerken Japon bir herif arabaya yeni takılmış ön kafese yaldız boya sürüyordu. Basma dikildim. "Tanrım, gerçek bir Rembrandt olmuş bu," dedim. "Araba sizin mi bayım?" "Evet. Borcum ne?" "Yetmiş beş dolar." "Ne?"

"Yetmiş beş dolar. Bir bayan getirdi arabayı buraya."

"Orospunun biri getirdi onu buraya. Bana bak, arabanın kendi yetmiş beş dolar etmezdi, hâlâ etmez. Bu kafesi hurdacıdan beş dolara kaptın."

"Bakın bayım, bayan dedi ki-"

"Kim?"

"Şey, kadın dedi ki-"

"Ben ondansorumlu değilim.Hastaneden yeniçıktım.Sana ara da sırada ödeyebilirim, ancak henüz bir işim yok ve arabaya ihtiya cım var. Şimdi hemen ihtiyacım var. İş bulursam sana ödeme yapabilirim.Bulamazsamyapamam.Banagüvenmiyorsanaraba sende kalsın.Gidipruhsatınıgetiririm.Nerdeoturduğumu biliyorsun. İster sen ruhsatı getireyim."

"Şimdi ne verebilirsin?"

"Beş dolar." « "Çok az."

"Söyledim ya! Hastaneden yeni çıktım. İş bulunca öderim, ya kabul edersin ya da arabayı sana bırakırım."

"Peki," dedi. "Sana güveniyorum. Beşliği ver." "Bu beşliği ne kadar zor kazandığımı bir busen." "Nasıl?" "Boşver."

O beşliği aldı ben de arabayı. Çalıştı. Yarım depo benzin bile vardı. Yağını, suyunu dert etmedim. Tekrar araba kullanmak nasıl olacak diyerek biraz turladım. İyi bir duyguydu. Sonra içki satan dükkânın önüne çektim.

"Harry!" dedi pis önlüklü yaşlı adam.

"Oh, Harry!" dedi karısı.

"Nerelerdeydin?" diye sordu pis önlüklü yaşlı adam. "Arizona. Toprak işleri ile ilgili."

"Gördün mü Sol," dedi kadın, "zeki biri olduğunu söylemiştim sana. Kafası çalışan adam belli olur."

"Tamam," dedim, "iki altılık Miller şişe bira istiyorum, hesaba yazın."

"Bir dakika," dedi yaşlı adam.

"Problem ne? Hesabımı her zaman ödemedim mi? Canımı sıkmayın."

"Senden şikâyetçi değiliz Harry. Senin kadın. 13,75'lik alışveriş yaptı."

"13,75 mi? Lafı bile edilmez. Ben daha önce hesabı yirmi sekiz dolara çıkarıp sonra kapatmadım mı?" "Evet Harry, ama-"

"Ama ne? Alışverişimi başka yerden mi yapayım? Bu hesabı takayım mı? Allanın cezası iki altılık için değer mi?" "Peki Harry, tamam," dedi yaşlı adam. "İyi, poşete koy. Bir paket Pall Mall iki de Dutch Masters." "Tamam Harry, tamam..."

Sonra tekrar basamakları çıkıyordum. Üst kata vardım. "Oh Harry, bira almışsın! İçme Harry. Ölmeni istemiyorum yavrum!"

"Biliyorum Madge, istemezsin. Ama bu doktorlar bir boktan anlamazlar. Şimdi bana bir bira aç. Yorgunum. Çok koşturdum. Allanın cezası hastaneden çıkalı daha iki saat oldu."

Madge bir şişe bira ve bir bardak şarap ile döndü. Topukluları ayağındaydı ve bacak bacak üstüne atınca donu göründü. Sıkı hatundu. Yüzünü hesaba katmazsan.

"Arabayı aldın mı?"

"Evet."

"O ufak tefek Japon iyi bir çocuk değil mi?" "İyi olmak zorundaydı."

"Ne demek istiyorsun? Arabayı tamir etmemiş mi?"

"Tamam, tamam, iyi çocuk. Buraya getirdin mi onu?"

"Harry, mesele çıkarma. Ben o Japonlarla düzüşmem!"

Ayağa kalktı. Karnı hâlâ düzdü. Kalçaları, bacakları, kıçı tam sevdiğim gibiydi. Ne kancık! Yarım şişe birayı başıma diktim, ona doğru yürüdüm.

"Senin için çıldırdığımı biliyorsun Madge, bebeğim. Senin için katil olurum, biliyorsun değil mi?"

İyice yaklaşmıştım ona. Hafifçe tebessüm etti. Bira şişesini fırlatıp ayağa kalktım, elindeki şarap bardağını aldığım gibi bir dikişte içtim. Haftalardır ilk kez kendimi iyi hissediyordum. Birbirimize yaklaştık. Kırmızı, vahşi dudaklarını yaladı. Sonra iki elimle sertçe ittim onu. Kanepeye yığıldı.

"Seni orospu! Goldbarth'da 13,75'lik bir hesap açtın, değil mi?"

"Bilmiyorum."

Elbisesi kalçalarına çıkmıştı.

"Seni orospu!"

"Bana orospu deme!"

"13,75!"

"Benim bir şeyden haberim yok!"

Üstüne çıktım, yüzünü yakalayıp dudaklarından öpmeye başladım. Göğüslerini, kalçalarını, bacaklarını okşadım. Ağlıyordu.

"Bana... orospu... deme... deme, deme... Seni sevdiğimi biliyorsun Harry!"

Sonra ayağa fırlayıp halının ortasında durdum. " Seni parçalayacağım yavrum!" Madge güldü.

Onu kaldırıp doğru yatak odasına taşıdım, yatağa fırlattım. "Harry, hastaneden daha yeni çıktın!"

"İyi ya! İki haftalık sperm birikimimi sana nakledeceğim demektir."

"Ağzını bozma!" "Siktir!"

Yatağa sıçradım, elbiselerimi sıyırmıştım.

Elbisesini yukarı kaldırdım, bir yandan onu öpüp okşayarak. Etli kadındı.

Kilotunu çıkardım sonra. Eskiden olduğu gibi, içerdeydim. Sekiz, on kere, ağır, yumuşak vurdum. Sonra "O pis Japonla dü-züştüğümü

düşünmüyorsun değil mi?" diye sordu.

"Sen pis olan her şeyi düzersin diye düşünüyorum." Kendini geriye çekip beni dışarı attı. "Ağzına sıçayım!" diye bağırdım.

"Seni seviyorum, Harry, seni sevdiğimi biliyorsun; böyle konuştuğun zaman beni üzüyorsun!"

"Tamam, yavrum, pis bir Japonu düzmeyeceğini biliyorum. Şaka ediyordum."

Madge bacaklarını açtı, tekrar içeri girdim.

"Oh! Erkeğim, çok uzun zaman oldu!"

"Emin misin?"

"Ne demek bu? Yine mesele mi çıkarmaya çalışıyorsun!" "Hayır, hayır! Seni seviyorum güzelim." Dudaklarından öptüm, alttan çalışmayı sürdürüyordum. "Harry," dedi. "Madge," dedim. Haklıydı.

Çok uzun zaman olmuştu.

İhtiyara 13,75 artı iki altılık artı sigara artı puro borcum vardı. Los Angeles hastanesine 225 dolar ve o pis Japona da 70 dolar ayrıca ufak tefek gaz, elektrik, su faturaları ve birbirimize kenetlendik ve duvarlar üstümüze kapandı.

Oradaydık.

Ç EV ¡ REN:AV¡ PARDO

PAUL BOWLES I Laçen'le H ıd ır'ı n Öyküsü

İKİ ARKADAŞ, Laçen'le Hıdır, Merkala'daki plajda yürüyorlardı. Kayaların yanında bir kız duruyordu; rüzgâr djellaba'sım*

savuruyordu. Laçen'le Hıdır onu görünce durdular. Öylece kalıp kızı seyrettiler. Laçen, "Tanıyor musun bunu?" dedi. "Hayır. Onu hiç görmedim." Laçen, "Hadi yanına gidelim," dedi. Belki kızın yanında bir adam vardır diye gözleriyle plajı taradılar ama kimseyi göremediler. Laçen, "Bir yosma," dedi. Kızın yanına iyice yaklaştıklarında, çok genç olduğunu gördüler. Laçen güldü. "Kolay iş," dedi. Hıdır, "Yanında ne kadar para var?" diye sordu. Laçen, "Ona para ödeyeceğimi mi sanıyorsun?" diye bağırdı.

Hıdır, Laçen'in kızı dövmek niyetinde olduğunu anladı. ("Bir yosmaya parasını ödemezsen onu dövmen gerekir.") Hıdır bu fikirden hiç hoşlanmadı, çünkü bunu daha önce de birlikte yapmışlardı; sonrasında başları hep derde girmişti. Kızın ablası ya da ailesinden başka biri polise gidip şikâyette bulunuyor, sonunda herkes hapsi boyluyordu. Hapiste kapalı kalmak Hıdır'ı çok sinirli yapıyordu. Bundan kaçınmaya çalışıyordu; çoğu zaman da başarıyordu bunu. Laçen'le Hıdır arasındaki fark, Laçen'in içki içmekten, Hıdır'ınsa keyif içmekten hoşlanmasıydı. Keyif tiryakileri kafalarının sakin kalmasını isterlerdi; oysa içkiciler böyle değildi. Her şeyi kırıp dökmek isterdi onlar.

Laçen kasıklarını ovuşturdu, yere tükürdü. Hıdır onun, biraz sonra kızla oynayacağı oyunun provasını yaptığını, kızı ne zaman, nerede yere yatıracağını planlamakta olduğunu anladı. Endişelenmeye

* Başlıklı üstlük; başlıklı pelerin, (ç.n.) başladı. Kız başını öbür yana çevirdi. Djellaba'smm eteğini eliyle tutup bastırarak rüzgârda savrulmasını engellemeye çalışıyordu. Laçen, "Sen bekle burda," dedi. Kızın yanına gitti; Hıdır, konuşurken kızın dudaklarının oynadığını gördü çünkü kızın peçesi yoktu. Kızın bütün dişleri

altındandı. Hıdır altın dişli kadınlardan nefret ederdi, çünkü on dört yaşındayken Zehra adında, kendisine hiç önem vermeyen altın dişli bir yosmaya tutulmuştu. Kendi kendine, "Kız Laçen'in olsun," dedi. Üstelik, mesele çıktığı zaman onların yanında bulunmak istemiyordu. Laçen ıslıkla kendisini çağırmcaya kadar hareketsiz bekledi. Sonra onların bulunduğu yere gitti. Laçen, "Hazır mısın?" diye sordu. Kızı kolundan kavrayıp kayaların yanından yürümeye başladı. Hıdır, Laçen'e, "Geç oldu. Benim gitmem gerek," dedi. Laçen şaşırmıştı ama bir şey söylemedi. Hıdır, Laçen'e bakıp onu uyarmaya çalışarak, "Başka zaman," dedi. Kız, sanki Hıdır'ı utandırarak onun da gelmesini sağlayabilirmiş gibi hınçla güldü.

Hıdır, gitmemeye karar verdiği için memnundu. Mendoub'un incir bahçesinin oradan geçerken kendisine bir köpek havladı. Köpeğe taş attı; taş köpeğe isabet etti.

Ertesi sabah Laçen, Hıdır'ın odasına geldi. Gözleri içtiği şaraptan kan çanağına dönmüştü. Yere oturdu, köşesi düğümlenmiş bir mendil çıkardı. Düğümü açtı, kucağına bir altın yüzük düştü. Yüzüğü alarak Hıdır'a uzattı. "Senin için. Ucuza aldım." Hıdır, Laçen'in bu yüzüğü gerçekten almasmı istediğini anladı; yüzüğü parmağına taktı, "Allah sana uzun ömürler versin," dedi. Laçen eliyle çenesini kaşıyarak esnedi. Sonra, "Bana baktığını gördüm; yürüyerek taş ocağına geldiğimizde oranın en uygun yer olacağını düşündüm. Ama sonra polisin bizi alıp Bou Haç Haç'a götürdüğü geceyi anımsadım; bana bakışını anımsadım. Dönüp geldim, kızı orada bıraktım. Süprüntü!"

"Demek hapse girmedin, bu yüzden de sarhoş oldun?" dedi Hıdır; sonra güldü.

Laçen, "Bak bu doğru," dedi. "İşte sana yüzüğü bunun için verdim."

Hıdır bu yüzüğün en azından elli dirhem edeceğini biliyordu; çok parasız kalırsa yüzüğü satabilirdi. Bunu yaparsa Laçen'le olan arkadaşlığı da sona ererdi ama başka ne çare var ki!

Bazen Laçen eline bir şişe şarap alıp akşamları onu ziyarete ge lirdi. İdris keyif çubuğunu tüttürürken o da şarabını içerdi; saat on ikide program bitinceye kadar radyo dinlerlerdi. Sonra, çok geç bir saatte Dradeb sokaklarından geçerek Laçen'in bir arkadaşının gece bekçiliği yaptığı garaja giderlerdi. Dolunay olduğu zamanlarda, ortalık sokak lambalarının verdiği aydınlıktan daha parlak bir ışığa bürünürdü. Ay olmayınca sokaklarda da kimsecikler olmazdı; birkaç ak-şamcı kahvesinde insanlar birbirlerine hırsızların eskiden yaptıklarını, şimdi hırsızların sayısının nasıl da artmış olduğunu anlatırlardı. Bunun nedeni, hiçbir yerde hemen hemen hiç kimsenin iş bulamaması, köylülerin vergilerini verebilmek için ineklerini, koyunlarını satmak, sonra da kente göç etmek zorunda kalmasıydı. Laçen'le Hıdır, yapılacak bir iş çıktığı zaman, arada sırada çalışıyorlardı. Biraz paraları vardı; her zaman karınlarını doyuruyorlardı; sonra Laçen, kendisine bazen bir şişe İspanyol şarabı alacak parayı bile çıkarabiliyordu. Hıdır'ın keyfi daha büyük bir sorun yaratıyordu; çünkü polis keyfe karşı çıkardığı yasayı ne zaman uygulamaya kalkacak olsa, keyif bulmak zorlaşıyor, fiyatı yükseliyordu. Sonra polis keyif yerine silahların ve asilerin peşine düştüğü için piyasada keyif bollaşınca, yükselmiş olan fiyat inmiyordu. Hıdır içtiği keyfi azaltmıyordu; ama artık odasında kendi basma içiyordu. Kahvede içmeye kalkarsan, her zaman keyfini evde unutmuş, seninkinden içmek isteyen biri çıkıyordu. Hıdır, Cafe

Nacah'taki arkadaşlarına keyif içmeyi bnaktığını söylemişti; kendisine bir çubuk uzatıldığı zaman da hep reddediyordu.

Akşam, erken saatte odasma döndüğünde pencereyi açtı; kentin uykulu sesleri içeriye doluyordu; yaz olduğu için insanların sesleri sokakları doldurmuştu; Hıdır satın almış olduğu iskemleye oturdu, ayaklarını kaldırıp pencerenin pervazına dayadı. Böyle oturunca keyfini içerken gökyüzünü seyredebiliyordu. Laçen gelirdi, konuşurlardı. Arada sırada birlikte Emsallah'a, orada mezbahanın yanında, iki kız kardeşin yarım akıllı anneleriyle birlikte oturduğu barracaya* giderlerdi. Anneyi sarhoş edip içerideki odaya yatırırlardı. Sonra da kızları sarhoş eder, hiç para vermeden geceyi onlarla geçirirlerdi. Konyak pahalıydı ama gene de yosmalara ödeyecekleri para kadar pahalıya oturmuyordu onlara.

* Baraka; oluklu sacdan yapılmış gecekondu, (ç.n.)

Yaz ortasında, Sidi Kacem gelince, hava birden çok ısındı. İnsanlar evlerinin çatılarına çarşaflardan çadırlar kurarak yemeklerini orada pişirip orada yatmaya başladılar. Geceleyin Hıdır bütün çatıları görebiliyordu; her çatıda rüzgârda şişerek sallanan çarşaflardan oluşmuş bir kubbe vardı; çarşafın arasından tenekenin içinde yanan ateşin kırmızı ışığı görünüyordu. Gündüzleri, beyaz çarşafların oluşturduğu bu denizin üzerinde parlayan ışık Hıdır'ın gözlerini kamaştırıyordu; odasında dolaşırken, pencerenin önünden geçtiğinde artık dışarıya bakmamayı öğrenmişti. Daha pahalı bir odada, ışığı kesecek güneşlik perdeleri olan bir odada oturmayı isterdi. Dışarıda, gökyüzünü dolduran parlak ışıktan korunmanın hiçbir yolu yoktu; Hıdır alacakaranlığı özlemle bekliyordu. Gün batmadan keyif içmek âdeti değildi. Keyif içmeyi gündüzleri hiç

sevmiyordu; her şeyden çok da havanın sıcak, ışığın parlak olduğu yaz günlerinde içmeyi hiç sevmiyordu. Yeni gelen her gün bir öncekinden daha sıcak olmaya başlayınca, kendisine birkaç gün yetecek keyif ve yiyecek almaya, hava serinleyinceye kadar odasına kapanmaya karar verdi. O hafta iki gün limanda çalışmıştı, biraz parası vardı. Yiyecekleri masanın üstüne koyup kapıyı kilitledi. Sonra anahtarı kilitten çıkardı, masanın çekmecesine attı. Pazar sepetinin içindeki paketlerin, konserve kutularının arasında gazeteye sarılmış kocaman bir keyif destesi duruyordu. Gazeteyi açtı, bir dal çekip kokladı. Ondan sonraki iki saat boyunca yere oturdu; yaprakları dallardan kopardı, ekmek tahtasının üstünde kıydı, karıştırdı, har-manladı, sonra gene kıydı; bunu tekrar tekrar yaptı. Bir keresinde, güneş tam üstüne vurunca, sıcaktan kurtulmak için yerini değiştirmek zorunda kaldı. Güneş indiğinde kendisine üç-dört gün yetecek kadar keyif hazırlamıştı. Yerden kalktı, kucağında kesesi ve çubuğuyla iskemlesine oturdu, içmeye koyuldu; bu arada radyoda, o saatte hep olduğu gibi Soussi bakkallar için Çlöh müziği çalınıyordu. Kahvelerde insanlar çoğu zaman yerlerinden kalkıp radyoyu kapatırlardı bu mü-züc çaldığı zaman. Oysa hep aynı aksak tempoyu sürdüren naqous* nedeniyle keyif tiryakileri severlerdi bu müziği.

Müzik uzun süre çaldı; Hıdır, Tiznit'teki pazarı ve kerpiç duva* Vurmalı müzik yapmakta kullanılan yuvarlak madeni nesne (çoğu zaman bir fren kasnağı), (ç.n.) rından dışarıya ağaç gövdeleri taşan camiyi düşündü. Gözlerini yere indirdi. Odanın içinde hâlâ gün ışığı vardı. Gözleri fal taşı gibi açıldı. Döşemenin üzerinde küçücük bir kuş sessizce yürüyordu. Hıdır yerinden fırladı. Keyif çubuğu yere düştü ama lülesi kırılmadı. Kuş daha kıpırdamaya vakit bulamadan

Hıdır avucunu üstüne kapadı. İki avucuyla birlikte kavradığı zaman bile kuş hiç hareket etmedi. Hıdır kuşa baktı, onun şimdiye dek gördüğü en küçük kuş olduğunu düşündü. Başı griydi, kanatlan siyahbeyazdı. Kuş kendisine bakıyordu, hiç de korkmuş gibi görünmüyordu. Hıdır kuşu kucağına koyarak iskemleye oturdu. Ellerini üstünden kaldırdıktan sonra bile kuş öylece, hareketsiz durdu. "Bir yavru kuş bu, uçmayı bilmiyor," diye düşündü Hıdır. Art arda birkaç çubuk dolusu keyif içti. Kuş yerinden hiç kıpırdamadı. Güneş batmıştı, akşam ışığında evler yavaş yavaş ma-vileşiyordu. Başparmağıyla kuşun başını okşadı. Sonra küçük parmağına takılı olan yüzüğü çıkarıp kuşun başındaki yumuşacık tüylerin üzerinden geçirdi. Kuş buna hiç tepki göstermedi. "Kuşların sultanına altından bir yaka," dedi Hıdır. Biraz daha keyif içip gökyüzünü seyretti. Sonra karnı acıkmaya başladı; kuşun da biraz ekmek kırıntısı yemek isteyebileceği geçti aklından. Çubuğunu masanın üstüne bıraktı, yüzüğü kuşun başından çıkarmaya çalıştı. Yüzüğü dışarıya doğru çekti; kuş kanatlarını çırptı, direndi. Hıdır bir an için yüzüğü bıraktı, o anda kuş kucağından dosdoğru gökyüzüne uçuverdi. Hıdır sıçrayıp ayağa kalktı, kuşu seyre koyuldu. Uçup bütünüyle gözden kaybolunca gülümsedi. "Piç kurusu!" dedi fısıldayarak.

Yemeğini hazırlayıp yedi. Bundan sonra iskemlesine oturup çubuğunu içti, kuşu düşündü. Laçen geldiğinde olanları ona anlattı. "O süre boyunca hep bir şey çalma fırsatını yakalamak için bekliyor-muş!" dedi. Laçen biraz içkiliydi, bunlara kızdı. "Demek yüzüğümü çaldı!" diye bağırdı. "Ah," dedi Hıdır. "Senin yüzüğün mü? Onu bana verdiğini sanıyordum."

Laçen ona, "Ben daha delirmedim," dedi. Hâlâ kızgın bir durumda çıkıp gitti; bir haftadan uzun bir süre hiç uğramadı. Laçen'in odaya

girdiği sabah Hıdır onun gene yüzükten söz açacağından emindi; bir gün önce bir arkadaşından satın almış olduğu bir çift ayakkabıyı hemen ona doğru uzattı. "Bunlar ayağına oluyor mu bak bakalım?" diye sordu. Laçen iskemleye oturdu, ayakkabıları ayağına geçirdi, baktı ki tam oluyor. Hıdır ona, "Altlarını değiştirmek gerek ama üst - leri yeni gibi," dedi. Laçen de "Üstleri iyi," dedi. Deriyi yokladı; başparmağıyla öbür parmaklan arasında sıkıştırıp ezerek baktı. Hıdır, "Al senin olsun," dedi. Laçen buna sevinmişti; o gün yüzükle ilgili hiçbir şey söylemedi. Ayakkabılan odasına getirdiğinde dikkatle inceledi; pençe yaptırmak için gerekecek parayı gözden çıkarmaya karar verdi.

Ertesi gün bir İspanyol ayakkabıcıya gitti; adam ayakkabılan on beş dirheme onarmayı kabul etti. "On," dedi Laçen. Uzun bir pazarlıktan sonra ayakkabıcı fiyatı on üçe indirdi; Laçen de ayakkabıları orada bırakarak bir hafta sonra gelip alacağını söyledi. Aynı gün öğleden sonra Sidi Bouknadel'den geçerken bir kız gördü. İki saat ya da daha uzun bir süre konuştular; duvarın yanında birbirlerine çok yakın durmamaya dikkat ediyor, konuştuklarını kimse anlamasın diye bakışlarını yere indirmiş, öyle duruyorlardı. Kız Meknes'liydi; Laçen bu yüzden onu daha önce görmemişti. Kız o mahallede oturan teyzesini ziyarete gelmişti; kısa bir süre sonra kız kardeşi de Meknes'ten oraya gelecekti. Bu kız Laçen'e, o yıl gördüğü en iyi şey gibi göründü; gene de kızın burnundan ve ağzından emin olamazdı çünkü peçesi her şeyi örtüyordu. Kızı ertesi gün aynı yerde kendisiyle buluşmaya ikna etti. Bu kez Hafa boyunca uzun uzun yürüdüler; Laçen kı-zm bu işe gönlü olduğunu anladı. Ama kız teyzesinin evinin nerede olduğunu Laçen'e bir türlü söylemiyordu.

Laçen kızı odasına ancak iki gün sonra getirebildi. Beklediği gibi çok güzel çıktı. O gece çok mutlu oldu Laçen, ama sabahleyin kız gidince, onun yanından hiç ayrılmak istemediğini anladı. Teyzesinin evinin nasıl bir yer olduğunu, bütün bir gününü nasıl geçireceğini bilmek istiyordu. Böylece Laçen için kötü bir süreç başlamış oldu. Yalnızca onunla birlikteyken, onu yatağa soktuğu zaman, bir yanında kız, bir yanında, yastığının yanı başında, kolayca ulaşabileceği bir yerde de konyak şişesi varken mutlu oluyordu. Her gün, kız gittikten sonra, yeniden ona dönmeden önce kızın buluşabileceği bütün erkekleri aklından geçirerek öylece yatıyordu. Bundan söz ettiği zaman kız güldü, bütün vaktini teyzesi ve artık Meknes'ten gelmiş olan kız kardeşiyle geçirdiğini söyledi. Gene de Laçen bu konuda endişelenmekten kurtaramıyordu kendini.

' Ancak iki hafta geçtikten sonra anımsayabildi gidip ayakkabılarını almayı. Ayakkabıcıya giderken yolda bu sorununu nasıl çözebileceğini düşünüyordu. Hıdır'ın kendisine yardım edebileceği geçti aklından. Kızla Hıdır'ı bir araya getirip baş başa bırakabilirse, Hıdır olanları daha sonra ona anlatırdı. Kız, Hıdır'ın kendisini yatağa atmasına izin verirse, o zaman kesinlikle bir yosmaydı; o zaman ona bir yosma gibi davranmak gerekirdi. Laçen de onu önce iyice bir döver, sonra da banşırdı; çünkü kız bütünüyle bir yana atılamayacak kadar iyiydi. Ama gerçekten kendisine mi ait, yoksa başkalarıyla da yatıp kalkıyor mu, Laçen'in bunu bilmesi gerekti.

Ayakkabıcı ayakkabılarını eline verdiği zaman yepyeni olduklarını görüp sevindi. On üç dirhemi ödeyip ayakkabıları evine götürdü. O gece, kahveye gitmek üzere dışarıya çıkarken giymeye çalıştığında, ayağına olmadıklarını gördü. Çok dar geliyordu ayakkabılar, yeni tabanları dikerken ayakkabıcı kalıbı daraltmıştı. Eski ayakkabılarını

giydi, dışarıya çıkıp kapıyı ardından çarparak kapattı. O gece kızla kavga etti. Kızm ağlamasmı durdurabilmek için şafak sökünce-ye dek uğraştı. Güneş doğduğunda kız hâlâ uyuyordu; Laçen kollarını başının altında kavuşturmuş tavanı seyrediyor, ayakkabıların kendisine on üç dirheme patladığını, şimdi bütün gününü onları satmaya çalışarak geçireceğini düşünüyordu. Kızı erkenden başından savdı; elinde ayakkabılarla Bou Araqia'ya girdi. Ayakkabılara kimse sekiz dirhemden fazla vermiyordu. Öğleden sonra Joteya'ya gidip bir asmanın gölgesine oturdu, satıcılarla alıcıların gelmesini bekledi. Dağlı bir adam sonunda on dirhem teklif etti, Laçen de ayakkabıları ona sattı. Parayı cebine yerleştirirken, "Boşu boşuna üç dirhem kaybettim," dedi. Kızmıştı, ama ayakkabıcıyı suçlamak yerine, kabahatin Hıdır'da olduğunu düşünüyordu.

O gün öğleden sonra Hıdır'la görüştü; ona, akşam yemeğinden sonra yanında bir arkadaşıyla odasına geleceğini söyledi. Sonra eve dönüp konyak içti. Kız geldiğinde şişeyi bitirmişti; sarhoş olmuştu, kendini hiç olmadığı kadar mutlu hissediyordu. Kız peçesini çıkarmaya başlayınca, "Çıkarma," dedi. "Dışarı çıkıyoruz." Kız hiçbir şey söylemedi. Arka sokaklardan dolaşarak Hıdır'ın odasına vardılar.

Hıdır iskemlesine oturmuş radyo dinliyordu. Bir kızm geleceğini hiç ummamıştı; kızın peçesini çıkardığını görünce kalbi başım ağntacak kadar hızlı çarpmaya başladı. Kıza iskemlesini verdi ama dönüp bir daha hiç bakmadı; yatağın üstüne oturup yalnızca Laçen'le konuşmaya başladı; Laçen de kıza hiç ilgi göstermiyordu. Biraz sonra yerinden kalktı. "Sigara almak için dışarıya gidiyorum," dedi. "Hemen dönerim." Kapıyı arkasından kapadı; Hıdır hemen koşup kapıyı kilitledi. Kıza gülümsedi, sonra kızın yanma, masaya oturdu,

yüzüne baktı. Arada, bir çubuk keyif içiyordu. Laçen'in neden bu kadar geciktiğini merak ediyordu. Sonunda kıza, "Geri dönmeyecek, biliyor musun?" dedi. Kız güldü, omuzlarım silkti. Hıdır yerinden fırladı, kızı elinden tutup yatağa götürdü.

Sabahleyin giyinirlerken kız ona Otel Sevilla'da kaldığını söyledi. Medina'nın tam ortasında bir Müslüman oteliydi bu. Hıdır kızı oraya götürüp bıraktı. Kız ona, "Bu gece gelecek misin?" diye sordu. Hıdır kaşlarını çattı. Laçen'i düşünüyordu. "Gece yarısından sonra beni bekleme," dedi. Eve dönerken Cafe Nacah'a uğradı. Laçen oradaydı. Gözleri kan çanağı gibiydi; bütün gece uyumamışa benziyordu. Hıdır, onun kendisini beklemekte olduğu duygusuna kapıldı çünkü o kahveye girer girmez Laçen hemen yerinden kalkıp qahouaji' nin* parasını ödemişti. Dradeb anacaddesi boyunca bir tek söz etmeden yürüdüler; Merkala plajına kıvrılan yola gediklerinde, gene hiç konuşmadan o tarafa yöneldiler.

Sular çekilmişti. Islak kumların üstünde yürüdüler; ayaklarını küçük dalgalar yalıyordu. Laçen bir sigara içti, suya taşlar attı. Sonunda konuştu: "Nasıldı?"

Hıdır omuz silkti, sesini olabildiğince titreşimsiz tutmaya çalışıyordu. "Bir gece için fena değildi," dedi. Laçen, dikkatsiz davranarak, "İki gece için de," demek üzereydi. Ama sonra Hıdır'ın o geceden söz etmek istemediğini anladı; demek ki Hıdır için çok önemliydi bu. Yüzüne baktığı zaman Hıdır'ın kızı kendine almak istediğini kesinlikle anladı. Kızı çoktan kaybettiğinden emindi artık, ama bunu ta başından niçin düşünemediğini bilemiyordu. Kızı Hıdır'a götürmek isteyişinin gerçek nedenini anımsayamıyordu şimdi.

"Sırf sana iyilik etmek için mi getirdiğimi sanıyorsun onu?" diye bağırdı. "Yok sidil** Senin gerçekten dost olup olmadığını anla* Kahveci, (ç.n.)** Efendim, (ç.n.) mak için bıraktım onu seninle. Şimdi görüyorum işte ne biçim arkadaş olduğunu! Akrepsin sen!" Hıdır'ı giysilerinden yakalayıp suratının ortasına yumruğunu indirdi. Hıdır arkaya doğru sarsılarak birkaç adım attı, dövüşmeye hazırlandı. Laçen'in gerçeği anladığını, artık söylenecek hiçbir şeyin kalmadığını, dövüşmekten başka çare olmadığını anlıyordu. İkisi de kanlar içinde, soluk soluğa kaldıklarında, Hıdır yıldırım çakması kadar kısa bir anda Laçen'in yüzünü gördü; başının dönmekte olduğunu, gözlerinin iyi görmediğini anladı. Geri çekildi, başını eğdi, bütün gücüyle Laçen'e doğru koştu; Laçen dengesini kaybetti, kumlara yığıldı. Sonra Hıdır ayakkabısının topuğuy-la onun başına çabucak bir tekme indirdi. Onu orada yatar durumda öylece bırakarak evine döndü.

Kısa süre sonra Laçen yanı başında, kumların üzerinde kırılan dalgaların sesini duydu. "Onu öldürmeliyim," diye düşündü. "Yüzüğümü sattı. Şimdi gidip öldürmeliyim onu." Ama bunu yapmak yerine, giysilerini çıkardı, denize girdi; yıkanmayı bitirince bütün gün kumlara yatıp güneşlendi, uyudu. Akşam olunca gitti, iyice sarhoş oldu.

Saat on birde Hıdır, Otel Sevilla'ya gitti. Kız, ön kapıya yakın bir yerde, hasır koltuğa oturmuş onu bekliyordu. Hıdır'ın yüzündeki yaralara dikkatli dikkatli baktı. Hıdır, peçesinin altından onun gülümse -diğini gördü.

"Dövüştünüz mü?" Hıdır başıyla evet işareti yaptı. "O nasıl?" Hıdır omuzlarını silkti. Bu kızın gülmesine neden oldu. "Hep sarhoştu

zaten," dedi. Hıdır onun koluna girdi, birlikte caddeye çıktılar.

Ç EV ¡ REN:YURDANUR SALMAN

JORGE LUIS BORGES I Araya Giren

.. .kadınların aşkına değip geçerken...

2 Samuel 1:BU HİKÂYEYİ ilk olarak Nilsenler'in küçüğü Eduardo'nun 1890'larda Moron havalisinde bir yerlerde uykusunda ölen ağabeyi Cristiân'ın ölüsü başında beklerken anlattığını söylerler (Bence uzak bir olasılık). Gerçekte, hikâyeyi o bir türlü sabaha ermek bilmeyen, hayal meyal gecenin bir saatinde, iki yudum mate arasında biri bir başkasından duymuş, sonra da Santiago Dabove'ye anlatmış olmalı; ben de ondan dinledim. Aynı hikâyeyi yıllar sonra, olayın geçtiği Turdera'da bir kere daha duydum. Hikâyenin ikinci ve daha ayrıntılı biçimi, küçük çeşitlemeler ve çelişmeler dışında, Santiago'nun anlattığına çok uyuyordu. Hikâyeyi aktarmamın nedeni şu: Bence hikâye, geçen yüzyılın sonlarında Buenos Aires'in kenar mahallelerinde yaşayan o yumruğuna tükürmüş kabadayıların kişilik özelliklerini yansıtan kısa, ama trajik bir belge niteliği taşıyor. Olduğu gibi anlatacağımı umut ediyorum, ama daha başlamadan görüyorum ki, gene yazarlığım tutacak, kimi yerlerini vurgulamaktan ya da belli ayrıntılar eklemekten kendimi alamayacağım.

Oturdukları yer olan Turdera'da Nilsenler denirdi onlara. Oranın rahibi bana, kendisinden önceki rahibin bu insanların evinde koyu renk ciltli, kara matbaa harfleriyle dizilmiş, okunmaktan lime lime olmuş bir İncil gördüğünü -çok şaşmış buna- söylemişti. İncil'in arka iç kapak sayfasında elyazısıyla yazılmış ad ve tarihler olduğu da ilişmiş gözüne. Evdeki tek kitapmış bu İncil; Nilsenler'in bir gün her

şeyin yitip gittiği gibi yitip gidecek olan gelişigüzel aile tarihçesi... Çoktan yıkılan o eski, dört bir yöne doğru başını almış genişleyen ev, sıvasız tuğladandı. Kemerli girişten bakıldığında kırmızı taşlarla döşenmiş bir avlu, onun ilerisindeyse ikinci, toprak bir avlu görünürdü. Şurasını belirtmek gerek, pek az kişi evden içeri adımını atabilmişti. Nilsenler pek kimseyle görüşmezlerdi. Hemen hemen hiç eşyası olmayan odalarında ranzalarda yatarlardı. Paralarını atlara, kenarları gümüş işlemeli koşum takımlarına, kısa kabzalı kamalara, bir de kesenin ağzını iyice açtıktan sonra sarhoş kavgaları çıkardıkları cumartesi gecesi eğlentileri için giyinip kuşanmaya harcarlardı. Her ikisinin de uzun boylu olduklarını biliyorum, kızıl saçlıydılar. Büyük olasılıkla admı bile duymadıkları Danimarka ve İrlanda'nın kanı dolaşırdı bu iki Arjantinli kardeşin damarlarında. Mahallelerinde bu "Kızıl-kafalar"dan korkulurdu; kardeşlerden hiç değilse birinin kavgada adam öldürdüğüne kesin gözüyle bakılıyordu. Küçük kardeşin Juan Iberra'yla bayağı sıkı bir dövüş yaptığı söylenir ki, bu da bu işlerden anlayanlara bakılırsa az şey değildir. Hayvan tüccarı, arabacı, at hırsızı, ara sıra da profesyonel kumarbazdı bu iki kardeş. İçki içip kumar oynadıklarında har vurup harman savurmaları dışında cimrilik-leriyle ünlüydüler. Kimlerden olduklarını, nereden geldiklerini bilen yok. Bir yük arabaları, bir de öküz için boyundurukları vardı.

Dış görünüşleri Costa Brava'nın adını kötüye çıkaran öteki ka-badayılarınkinden farklıydı. Bu ve bilmediğimiz daha bir sürü başka şey, aralarındaki sıkı bağı anlamamıza yardımcı oluyor. Kardeşlerden biriyle arayı bozmak iki düşmanı birden göze almak demekti.

Nilsenler kadınlarla düşüp kalkmayı severlerdi, ama o zamana kadar, kadın kaçamaklarım karanlık köşelerde ya da kerhanelerde sürdürmüşlerdi. Bu yüzden Cristian, Juliana Burgos'u eve getirdiğinde bu olay uzun süre dillerden düşmedi. Doğruya doğru, böylece bir hizmetçi kazanmış oluyordu, ama parasını ona dünyanın en çirkin taklit mücevherlerini almaya ve eğlentilerde onunla gösteriş yapmaya harcadığı da bir gerçekti. O zamanlar ucuz kiralık evlerde düzenlenen, hiç kimsenin manidar ayak figürleri yapmasına kesinlikle göz yumulmayan ve gene o zamanlar, çiftlerin birbirlerinden en az on-on iki santim uzak durarak dans ettiği kıytırık eğlentilerdi bunlar. Juliana, esmer, gözleri hafifçe çekik bir kızdı; bir bakmanız yeterdi, hemen gülümseyiverirdi. Hoyratlığın ve ilgisizliğin kadınları yıprattığı bu yoksul mahalle için hiç de fena sayılmazdı Juliana gibi bir kız.

Önceleri, Eduardo da onlarla birlikte şuraya buraya gitti. Daha sonra bir aralık Kuzey'e, Arrecifes'e bir iş yolculuğu mu ne yaptı, oradan gelirken de yanmda bir kız getirdi. Ama kızı bir-iki gün sonra sepetledi. Suratı asıldı; köşedeki meyhanede yalnız başına içki içmeye başladı, kimselerle konuşmaz oldu. Cristiân'm kadınına yakmıştı abayı. Olup bitenleri belki de ondan önce fark eden mahalleli, ellerini ovuşturup için için sevinerek iki kardeşin birbirlerine düşmesini beklemeye koyuldular.

Bir gece geç saatte köşedeki meyhaneden eve dönen Eduardo, Cristiân'm iri doru atının evin önündeki direğe bağlı olduğunu gördü. İçeride avluda, ağabeyi pazarlık elbiselerini giymiş, onu bekliyordu. Kadın girip çıkıyor, mate getirip götürüyordu. Cristiân, Eduardo'ya, "Fariaslar'a gidiyorum, bu gece orada büyük eğlence var. Juliana burada seninle kalacak; istersen onu kullanabilirsin," dedi.

Sesinin tonu yarı buyurgan, yarı dostçaydı. Eduardo ağabeyine gözlerini dikip bir süre hiç kıpırdamadan durdu, ne yapacağını şaşırmıştı. Cristiân ayağa kalktı, "Allahaısmarladık," dedi -yalnızca erkek kardeşine; eşyadan başka bir şey olmayan Juliana'ya değil-atına bindi ve hiç istifini bozmadan yola koyuldu.

O geceden sonra Juliana'yı paylaştılar. Costa Bravalılara bile "bu kadarı olmaz" dedirten bu garip ortaklığın ayrıntıları neydi, bunu kimse bilemeyecek. Bu düzen haftalarca sürdü, ama daha fazla süremezdi. İki kardeş kendi aralarında, seslenmek için bile olsa kadının adını ağızlarına almıyorlardı. Buna karşın sürekli tartışma nedenleri arıyor ve buluyorlardı. Birkaç parça derinin satışı yüzünden tartıştılar, ama aslında başka bir şey için tartışıyorlardı. Cristiân sesini gitgide yükseltirken Eduardo sustu. Farkında olmadan birbirlerini kolluyorlardı. Kabadayı kısmı arasında, erkek, hiç kimseye -kendine bile-kadının, şehyet ve sahiplenmenin ötesinde bir önemi olduğunu itiraf edemez, oysa iki kardeş âşık olmuşlardı. Bu onları utandırıyordu ne de olsa.

Bir gün öğleden sonra Eduardo, Lomas'taki alanda Juan Iberra'ya rastladı. Iberra onu eline geçirdiği dilberden dolayı kutladı. İşte, Eduardo galiba o zaman dersini vermiş onun. Hiç kimsenin -kendi yüzüne karşı- Cristiân'la alay etmesine göz yumamazdı.

Kadm her iki erkeğin isteklerini de bir hayvanın yumuşakbaşlı lığıyla yerine getiriyordu; ama kardeşlerden birini, büyük olasılıkla küçüğünü yeğlediğini de pek gizleyemiyordu. Ne de olsa, kendisini paylaşmayı reddetmemekle birlikte paylaşma önerisini ilk getiren o değildi.

Günün birinde, Juliana'ya birinci avluya iki iskemle çıkarmasını, sonra da bir süre ortalarda görünmemesini söylediler, konuşacak önemli şeyleri vardı. Juliana, erkeklerin konuşmasının uzun süreceğini düşünerek şöyle bir kestirmek üzere uzandı, ama çok geçmeden gelip onu uyandırdılar. Bir çuvala, cam boncuklu tespih ve anasından yadigâr kalan haç da dahil olmak üzere bütün eşyalannı doldurmasını söylediler. Hiçbir açıklamada bulunmadan onu öküz arabasına bindirdiler ve uzun, yorucu, sessiz bir yolculuğa çıktılar. Yağmur yağmıştı; yollar çamurluydu. Moron'a yaklaştıkları sırada şafak söküyordu. Onu oranın kerhanesini işleten kadına sattılar. Önceden anlaşmışlardı zaten; Cristiân parayı alıp cebine koydu, sonra da kardeşiyle paylaştı.

Turdera'ya geri döndüklerinde, o zamana kadar bu korkunç aşkın ağmda (aynı zamanda yerleşik bir düzendi de bu) tutsak olan Nilsenler, erkekler arasında kendi erkekçe yaşamlarını yeniden sürdürmeye başladılar, cumartesi gecelerinin içki âlemlerine döndüler. Belki de zaman zaman kurtulduklarını sandıkları oluyordu, ama sık sık -her biri kendi başına- anlaşılmaz ya da çok anlaşılır bir biçimde ortadan kayboluyorlardı. Yıl sonuna doğru, küçük kardeş kentte işi çıktığını söyleyerek gitti. Bunun üzerine Cristiân hemen Moron'a yollandı; Eduardo'nun alacalı kısrağının kerhanenin önündeki direğe bağlı olduğunu gördü, İçeriye girdi Cristiân; evet, işte kardeşi buradaydı, sırasını bekliyordu. Cristiân'ın, kardeşine, "Böyle giderse atları çok yoracağız. Onu elimizin altında tutalım daha iyi," dediği söylenir.

Kerhanenin sahibiyle konuştu, kemerinin cebinden bir avuç para çıkarıp verdi ve iki kardeş kızı alıp götürdüler. Juliana, Cristiân'ın

atına binmişti. Eduardo onları birlikte görmeye dayanamadığı için atını mahmuzladı.

Yukarıda anlattığım yaşama döndüler yeniden. Buldukları çözüm başarısızlıkla sonuçlanmıştı, birbirlerini aldatıyorlardı çünkü. Neredeyse Kabil'in gölgesi karışacaktı işe ya, Nilsenler'in arasındaki sevgi bağı çok büyüktü -birlikte ne sıkıntıları, ne tehlikeleri göğüslemislerdi kimbilir!- kızgınlıklarını başkalarından çıkarıyorlardı. Yabancılardan, köpeklerden, aralarına ikilik sokan Juliana'dan.

O yıl mart ayı sona ererken sıcaklar henüz hafiflemiş değildi. Bir pazar günü (pazarları erken yatılır) Eduardo köşedeki meyhaneden dönerken, Cristiân'ın öküzleri boyunduruğa aldığını gördü. Cristiân, "Hadi gel. Pardo'nun oraya birkaç parça deri götürmemiz gerek. Arabaya yükledim derileri, gece serinliğinden yararlanmış oluruz," dedi.

Pardo'nun dükkânı Güney'de, içerilerde bir yerdeydi yanılmıyor -sam; önce eski kağnı yolundan gittiler, sonra başka bir yola saptılar. Gece çökmüş, manzara yayılmış, genişlemişti sanki.

Boyları oldukça yüksek bir saz öbeğinin çevresinden dolaştılar; Cristiân daha yeni yaktığı sigarayı yere fırlattı ve sakin bir sesle, "Haydi işe koyulalım kardeşim," dedi. "Birazdan akbabalar doluşur buraya. Bugün öğleden sonra öldürdüm onu. Bütün incik boncuğuyla şuracığa bırakıverelim. Artık bize zararı dokunamaz."

Ağlamamak için kendilerini zor tutarak kucaklaştılar. Aralarında bir bağ daha vardı artık - acımasızca kurban ettikleri kadın ve onu unutmak için duydukları ortak istek.

Ç EV İ REN:FAT İ HÖ ZG Ü VEN

OTOSTOP OYUNU

MILAN KUNDERA I Otostop Oyunu

1.

Benzin göstergesinin ibresi birdenbire sıfıra doğru gitti ve spor arabanın genç sürücüsü arabanın amma da benzin yediğini söyledi. "İnşallah geçen seferki gibi benzinimiz tükenmez," diye belirtti genç kız (aşağı yukarı yirmi iki yaşındaydı) ve sürücüye bunun daha önce nerelerde başlarına geldiğini anımsattı. Genç adam bundan kaygı duymadığı karşılığını verdi, çünkü onunla birlikte başına gelen her şey onun için bir serüvenin çekiciliğine sahipti. Genç kız bu görüşte değildi: Bir anayolda ne zaman benzinleri tükense, hep kendisi için ve yalnızca da kendisi için bir serüven oluyordu, çünkü genç adam gizleniyor ve genç kadın da dişiliğin verdiği çekiciliği kötü yolda kullanmak zorunda kalıyordu; el sallayarak bir arabayı durduruyor, kendini en yakın benzin istasyonuna götürtüyor, soma bir başka arabayı durduruyor ve bir kutu benzinle dönüyordu. Genç adam onu arabalarına alan sürücülerin çok antipatik olmuş olmaları gerektiğini,

çünkü görevinden bir angaryaymış gibi söz ettiğini belirtti. Genç kız (beceriksiz bir cilveyle) sürücülerin bazen çok sempatik olduklarını, ama yanında benzin kutusu olduğundan ve hiçbir şey yapmaya girişemeden onlardan ayrılmak zorunda bulunduğundan bundan hiç yararlanamadığı karşılığını verdi. "Domuz," dedi genç adam. Kız, eğer bir domuz varsa, bunun kendisi değil, o olduğu yanıtını verdi. Arabasında tek başına olduğunda yollarda Allah bilir kaç kadın dur-durmuştu onu! Genç adam arabayı,sürerken, kolunu kızın omzuna attı ve onu alnından nazikçe öptü. Kızın kendisini sevdiğini ve kıskandığım biliyordu. Kıskançlık pek hoş bir karakter özelliği değildir, ama aşırıya kaçılmazsa (ve yanında alçakgönüllülük de olursa), bütün sakıncalarına karşın, dokunaklı bir yanı vardır kıskançlığın. En azından böyle düşünüyordu genç adam. Yalnızca yirmi sekiz yaşında olduğu için, kendini yaşlı biri olarak görüyor ve bir erkeğin kadınlar üzerine bilebileceği her şeyi bildiğini düşünüyordu. Yanında oturan genç kızda değer verdiği şey, gerçekte, şimdiye değin kadınlarda en ender olarak bulduğu şey, yani saflıktı.

Genç adam yolun sağında beş yüz metre ötede bir benzin istasyonu olduğunu gösteren levhayı fark ettiğinde, ibre sıfıra gelmişti bile. Kız gönlünün ne kadar rahatladığını henüz söylememişti ki, genç adam sola sinyal verdi ve arabayı benzin pompalarının bulunduğu toprak sekiye doğru sürdü. Ancak pompaların önünde büyük bir petrol tankeri duruyor ve geniş çaplı bir hortumla pompalan dolduruyor-du. "Beklememiz gerekecek," dedi genç adam ve arabadan indi. "Çok vakit alır mı?" diye bağırdı benzinci çırağına. "Bir-iki dakika," diye karşılık verdi benzinci. "Biliriz biz bu bir-iki dakikaları," dedi genç adam. Dönüp yeniden arabada

oturmak istiyordu, ama genç kızın öteki kapıdan inmiş olduğunu fark etti. "Şöyle bir tur atacağım," dedi kız. "Nereye gidiyorsun?" diye sordu genç adam, onu kasten güç duruma düşürmek için. Onu tanıyalı bir yıl olmuştu, ama genç kız önünde hâlâ kızarırdı ve onun bu utangaç halinden pek hoşlanıyordu; öncelikle, bu utangaç halleri onu daha önce tanıdığı kadınlardan ayırdığı için, ikinci olarak da, kızın utangaçlığını bile kendisi için değerli kılan evrensel gelip geçicilik yasasından haberli olduğu için.

2.

Genç kız ona bir ağaç kümesi önünde durmasını rica etmek zorunda kalmaktan (birkaç saat boyunca durmadan araba sürüyordu) nefret ediyordu. Adam, yapmacıklı bir şaşkınlıkla, niçin durması ge -rektiğini sorduğunda, hep kızıyordu. Utangaçlığının gülünç ve modası geçmiş olduğunu biliyordu genç kız. İşinde birçok kez utangaçlığı yüzünden onunla alay ettiklerini ve onu kasten kırdıklarını gözlemlemişti. Yüzünün kızaracağı düşüncesine kapılır kapılmaz yüzü hemen kızarıveriyordu. Arkadaşlık ettiği kadınların çoğunun başardığı gibi, kendini gövdesinde kaygı tasa duymadan rahat hissetmeyi ar zu ediyordu. Hatta kendince, özgür bir kendini inandırma yöntemi bulgulamıştı: Her insanın doğuşta tıpkı büyük bir binadaki yüzlerce odadan kendine ayrılmış olan bir tanesini alması gibi milyonlarca mevcut gövdeden birisini aldığını yineliyordu kendi kendine. Demek oluyor ki gövde rastlantısal ve kişisel olmayan bir şeydi; ödünç alınan hazır giysi gibi bir şeydi. Bunu kendine bin bir biçimde durmadan yineleyip duruyor, ama böyle hissetmeyi bir türlü başaramıyor-du. Şu ruh ve gövde ikiliği ona yabancıydı. Gövdesiyle o denli çok bir aradaydı ki onu kaygı duymadan hissedemiyordu.

Aynı kaygıyı, bir yıldır tanıdığı ve birlikte mutlu olduğu genç adamın yanında bile duyuyordu; hiç kuşkusuz bu mutluluk, adamın onun ruhunu gövdesinden hiç ayırmamasından ve kendisinin de onunla gövde ve ruh bir bütün olarak yaşamasından ileri geliyordu. Mutluluk ikiliğin olmamasındaydı, ancak mutlulukla kuşku arasında öyle pek çok uzaklık yoktur, ve genç kız kuşkularla doluydu. Sözgelimi, aklına çoğu kez daha çekici kadınların olduğu (bunlar kaygı duymuyorlardı) ve bu tür kadınlardan birini tanıyan ve tanıdığım da gizleyemeyen genç adamın günün birinde bunlardan biri için kendisini terk edeceği geliyordu. (Elbette, genç adam, bu tür kadınlardan yaşadığı yıllar boyunca yeterince tanıdığını belirtiyor ama genç kız onun sandığından daha da genç olduğunu biliyordu.) Onun tümüyle kendisinin olmasını istiyor ve kendisini bütün varlığıyla ona vermek istiyordu, ama ona her şeyi vermeye ne kadar çok çabalarsa, pek derin olmayan, yüzeysel bir aşkın ya da flört etmenin gerektirdiği şeyleri genç adamdan esirgediği duygusuna da o kadar çok kapılıyordu. Kendisini ciddiliği hafiflikle birleştirememekle kınıyordu.

Ama şimdi kaygılanmıyor ve böyle düşünceleri aklına hiç getirmiyordu. Kendini iyi hissediyordu. Tatillerinin ilk günüydü (bütün bir yıl boyunca düşleyip durduğu on beş günlük tatil), gök maviydi (bütün yıl kaygıyla göğün gerçekten mavi olup olmayacağını merak etmişti) ve genç adam onunla birlikteydi. Adamın, "Nereye gidiyorsun?" demesi üzerine, yüzü kızardı ve tek bir sözcük söylemeden arabayı terk etti. Anayolun kenarında tam bir yalıtılmışlık içinde bulunan benzin istasyonunun çevresini dolaştı; yüz metre kadar ötede (daha sonraları gidecekleri doğrultuda) bir koru vardı. Bu yöne doğru atıldı ve kendini bir huzur duygusuna

bırakmış olarak, bir çalının ardında gözden kayboldu. (Sevilen kişinin varlığının verdiği sevinci bile, bütünlüğü içinde, duymak için yalnız olmak gerekir.)

Derken korudan çıktı ve yeniden yolda yürümeye başladı; bulunduğu yerden benzin istasyonu görünüyordu; koca petrol tankeri gitmişti bile. Spor araba benzin pompasının kırmızı şeridine doğru iler -ledi. Genç kız yol boyunca yürüyor ve zaman zaman da arabanın gelip gelmediğini görmek için arkasına bakıyordu. Sonunda arabayı fark etti; durdu ve meçhul bir arabaya el sallayan bir otostopçu gibi elini salladı. Spor araba fren yaptı ve tam kızın yanında durdu. Genç adam cama doğru eğildi, camı aşağı indirdi, gülümsedi ve "Nereye gidiyorsunuz, küçükhanım?" diye sordu. "Siz Bystrica'ya mı gidiyorsunuz?" diye sordu kız da cilveli bir gülümsemeyle. "Lütfen binin," dedi adam, kapıyı açarak. Genç kız bindi ve araba yola koyuldu.

3.

Genç adam kızın keyifli olduğunu görmekten her zaman hoşnutluk duyuyordu; bu pek sık olmuyordu; kızm oldukça ağır işi (hoş ol -mayan bir ortam ve ücret almadan yaptığı, saatler süren fazla mesailer) ve üstelik evde hasta bir annesi vardı. Çoğu kez yorulduğu için, sinirleri sağlam değildi, güven duygusu eksikti ve kendini kolaylıkla korkuya ve iç sıkıntısına kaptırıyordu. Bu nedenle genç adam onun her neşe belirtisini bir ağabeyin sevecen ilgisiyle karşılıyordu. Ona gülümsedi ve "Bugün talihliyim. Beş yıldır araba kullanıyorum, ama böylesine güzel bir otostopçuyu hiç arabaya almadım," dedi.

Genç kız arkadaşından gelen en küçük iltifatı minnet duygusuyla karşılıyordu; bu duygunun sıcaklığını biraz olsun muhafaza etmek için, "Yalan söylemeyi iyi biliyorsunuz," dedi.

"Yalancıya benziyor muyum ben?"

"Kadınlara yalan söylemekten hoşlanır görünüyorsunuz," dedi ve farkında olmadan sözlerine eski kaygısından bir şeyler karıştı, çünkü arkadaşının kadınlara yalan söylemekten hoşlandığına gerçekten inanıyordu.

Kızın kıskançlık nöbetleri çoğu kez canını sıkıyordu, ama bu kez sözlerini kolayca duymazdan geldi, çünkü bu söz ona değil meçhul bir sürücüye yönelmişti. Beylik bir soru sormakla yetindi: "Canınızı mı sıkıyor bu?"

"Kız arkadaşınız olsaydım canımı sıkardı," dedi. Sözleri genç adam için incelikli ve öğretici bir mesaj içeriyordu; ancak sözünün sonu yalnızca meçhul sürücüye yönelmişti: "Canımı sıkmıyor, çünkü sizi tanımıyorum."

"Bir kadın yabancı biri hakkında bir şeyi, kendi erkek arkadaşı hakkındaki bir şeyden her zaman daha kolayca bağışlar." Bu da genç adamın kıza verdiği incelikli ve öğretici mesajdı. "Birbirimize yabancı olduğumuza göre iyi anlaşabileceğiz demektir."

Genç kız bu sözdeki örtülü didaktik nüansı anlamamış gibi yaptı ve sözünü yalnızca meçhul sürücüye yöneltmeye karar verdi.

"Birbirimizden birkaç dakika sonra ayrılacağımıza göre, neye yarar bu?"

"Neye yaramayacakmış?" diye sordu genç adam. "Bystrica'da ineceğimi pekâlâ biliyorsunuz." "Peki ya sizinle birlikte inersem?"

Bu söz üzerine genç kız gözlerini genç adama doğru kaldırdı ve onun en yürek parçalayıcı kıskançlık saatlerinde kafasmda canlandırdığı gibi olduğunu fark etti. Adamın kendisine (meçhul otostopçuya) karşı takındığı ve kendisini o denli çekici kılan gönül okşayıcı tavırdan ürküntüye kapılmıştı. Bu nedenle meydan okuyan bir kışkırtıcılıkla karşılık verdi:

"Beni ne yapacağınızı çok merak ediyorum?"

"Bu kadar güzel bir kadınla ne yapacağımı çok düşünmem gerekmez," dedi adam çapkınca ve bu kez de sözünü otostopçudan çok genç kıza yöneltir gibiydi.

Bu gönül okşayıcı sözler onun için genç adamı suçüstü yakalamış olmak gibi, ağzından hileyle bir itiraf koparmak gibiydi, kendini ani ve yoğun bir nefret duygusuna kaptırdı ve:

"Kendinizden biraz fazla emin değil misiniz siz?" dedi.

Adam genç kızı inceliyordu: Genç kızın inatçı yüzü büzülmüştü; onun için garip bir acıma duydu ve onun her zamanki bildik yüz ifadesini (çocuksu ve saf dediği yüz ifadesini) yeniden bulmasını diledi. Ona doğru eğildi, kolunu omzuna attı ve oyuna bir son vermek istediğinden yavaşça adını söyledi.

Ama genç kız kendini adamm kolundan kurtardı ve: "Biraz fazla ileriye gidiyorsunuz!" dedi.

"Afedersiniz küçükhanım," dedi adam, terslenmiş bir halde. Sonra, tek sözcük söylemeden gözlerini önündeki yola dikti.

4.

Genç kız kendini bu kıskançlıktan ona kaptırdığı kadar çabuk kurtardı. Bütün olup bitenlerin bir oyundan başka bir şey olmadığını bilecek kadar sağduyu sahibiydi; hatta arkadaşını bir kıskançlık nöbeti yüzünden terslediği için kendini biraz gülünç bile buluyordu. Arkadaşının bunun farkına varmasını istemiyordu. Bereket versin ki, eylemlerinin anlamını eylem olup bittikten sonra değiştirebilmek gibisinden mucizevi bir yeteneğe sahipti ve bu yeteneği kullanarak genç adamı kızgınlıktan değil de, gelgeç, yani tatillerinin ilk gününe böylesine uyan bir oyunu sürdürebilmek için terslemiş olduğu hükmüne vardı.

Böylelikle, yeniden, az önce fazla atak sürücüyü terslemiş olan, ama bunu sırf ele geçirilmeyi geciktirmek ve onu daha heyecanlı kılmak için yapan otostopçu kimliğine büründü. Genç adama doğru ha -fifçe döndü ve gönül alıcı bir sesle, "Sizi kırmak istememiştim, beyefendi," dedi. "Bağışlayın, bundan sonra size dokunmayacağım," diye sürdürdü sözünü.

Kendisini anlamadığı ve onu arzuladığı anda kendisi olmaya karşı çıktığı için genç kıza kızıyordu adam. Kız rolünü sürdürmekte ısrar ettiği için de, adam öfkesini genç kızın temsil ettiği otostopçudan çıkardı; birdenbire kendi rolünün gerektirdiği kişiliğe büründü: Genç kızın hoşuna gitmek için dolambaçlı bir biçimde söylediği çapkınca sözlerden vazgeçti ve kadınlarla ilişkilerinde, irade gücü, si-nizm, kendine güven gibi erkekliğin en kaba yanlarını vurgulayan sert erkeği oynamaya başladı.

Bu rol, genç kız için duyduğu sevecen ilgiyle tümüyle çelişiyordu. Şu bir gerçek ki, onu tanımadan önce, kadınlara karşı incelikten çok

kabaca davranmıştı, ama o zaman bile katı ve şeytani fikirli bir adam olmamıştı, çünkü ne bir irade gücü ne de acımasızlık göster misti. Bununla birlikte, bu tip bir adama benzemiyorsa da, eskiden, bu tip bir insana benzemeyi çok arzu etmişti. Bu kuşkusuz oldukça naif bir arzuydu, ama elden ne gelirdi: Çocukça arzular yetişkin zihninin bütün tuzaklarından kaçarlar ve kimi zaman yaşlılığın geç dönemlerine değin sürerler. Bu çocukça arzu da kendisine sunulan rolde cisimleşme fırsatını yakalamıştı.

Genç adamın alaycı mesafeliği kıza çok iyi uyuyordu; bu mesafelilik onu kendisinden kurtarıyordu. Çünkü kız, her şeyden önce, kıskançlığın ta kendisiydi. Genç adam yalnızca kapalı çehresini göstermek üzere baştan çıkarıcılık yeteneklerini sergilemeyi bıraktığı an, kızın kıskançlığı yatıştı. Kendini unutabilir ve rolüne verebilirdi.

Rolü? Rolü neydi onun? Kötü edebiyattan çıkarılmış bir rol. Arabayı durdurmuştu, ama şuraya ya da buraya gitmek için değil, direksiyonda oturan adamı baştan çıkarmak için durdurmuştu; çekiciliklerinden yararlanmayı ustalıkla bilen adi bir otostopçudan başkası değildi. Genç kız, bu gülünç roman kahramanının kimliğine kendisini de şaşırtan ve büyüleyen bir kolaylıkla bürünüverdi.

Böylelikle birbirlerinin yarandaydılar: bir sürücü ve bir otostopçu; yani birbirlerini tanımayan iki kişi.

5.

Genç adamın hayatta bulamadığına en çok yerindiği şey, tasasızlıktı. Hayat yolu acımasız bir kesinlikle çizilmişti: İşi günde sekiz saatini almakla kalmıyor, toplantıların ve ev çalışmasının

neden olduğu zorunlu sıkıntı da günün geri kalan saatlerine sızıyordu; hatta bu sıkıntı, çok sayıda meslektaşının bakışları altında, hiçbir zaman gizli kalmayan ve birçok vesileyle de dedikoduların ve tartışmaların hedefi olan özel hayatına ayırdığı sınırlı zamana da sızıyordu. İki haftalık tatil bile hiçbir kurtuluş ya da serüven duygusu sağlamıyordu; sıkı sıkıya planlar yapmanın gri gölgesi buraya da düşmüştü; tatil yerlerinin azlığından ötürü, Tatras'taki bir odayı altı ay önceden tutmak zorunda kalmış ve bunun için de, her yerde var olan ruhu bütün yapıp ettiklerini izlemekten bir an bile geri kalmayan çalıştığı firmanın sendika komitesinden bir tavsiye mektubu alması gerekmişti.

Sonunda bütün bunları kabullenmişti, ama kimi zamanlar gözlerinin önüne, bütün bakışlar altmda takip edildiği ve hiçbir zaman uzaklaşamadığı bir yolun korkunç görüntüsü geliyordu. Şu anda bu görüntü yeniden belirdi ve garip bir fikir çağrışmayla, düşsel yol onun için arabasını sürdüğü gerçek yolla karıştı; bu garip ve kısa çağrışım onu aniden çılgınca bir davranışa sürükledi:

"Nereye gittiğinizi söylemiştiniz?"

"Bystrica'ya."

"Peki, orada ne yapacaksınız?" "Randevum var." "Kiminle?" "Bir beyle."

Spor araba büyük bir kavşağa yaklaşıyordu. Genç adam işaret levhasını okuyabilmek için yavaşladı; sonra sağa saptı.

"Peki randevunuza gitmezseniz ne olur?"

"Bu sizin hatanız olur ve benimle ilgilenmeniz gerekir."

"Nove Zamky yoluna saptığımı görmediniz mi?"

"Doğru mu bu? Aklınızı mı kaçırdınız siz!"

"Korkacak bir şey yok! Sizinle ilgileneceğim," dedi genç adam.

Oyun birdenbire yeni bir nitelik kazandı. Araba yalnızca düşsel hedeften -Bystrica'dan- değil, sabahleyin gitmek üzere yola çıktığı gerçek hedeften de uzaklaşıyordu; yani Tatras'tan ve ayırtılmış olan odadan. Böylece kurmaca yaşantı gerçek yaşantının sınırlarını aşıyordu. Genç adam hem kendinden hem de hâlâ hiç sapmamış olduğu o acımasız düz yoldan uzaklaşıyordu.

"Ama bana Tatras'a gittiğinizi söylemiştiniz," dedi kız şaşırarak.

"Gitmek istediğim yere giderim ben, küçükhamm. Özgür bir insanım ve istediğimi ve hoşuma gideni yaparım."

6.

Nove Zamky'ye vardıklarında gece olmaya başlıyordu.

Genç adam daha önce burada hiç bulunmamıştı ve kentin yollarını öğrenmesi biraz vaktini aldı. Yoldan gelip geçenlere otelin nerede olduğunu sormak için birkaç kez durdu. Sokaklar kazılmıştı ve birçok kez yanlış sokaklara saptıktan ve yollarını yitirdikten sonra -kendilerine soru yöneltilen yoldan geçenlere inanılacak olursa- aslında oldukça yakın olan otele sonunda varmaları bir çeyrek saatlerini aldı. Otelin çekici hiçbir yanı yoktu, ama kentteki tek oteldi ve genç adam da araba sürmekten bıkıp usanmıştı. Kıza, "Beni burada bekleyiniz," dedi ve arabadan dışarı çıktı.

Arabadan bir kez çılanca, yemden kendisi oldu. Birdenbire, hiç mi hiç aklına getirmediği bir yerde kendini bulmak canını sıkıyordu;

bunu yapmaya onu hiç kimse zorlamadığı ve doğrusunu söylemek gerekirse bunu kendisi de istemediği için can sıkıntısı daha da artıyordu. Yaptığı çılgınca davranış için kendisini kınıyordu, ama bir süre sonra artık kaygılanmamaya karar verdi: Tatras'taki oda ertesi güne kadar bekleyebilirdi ve tatillerinin ilk gününü biraz alışılmadık buseyle kutlamada da hiçbir kötülük yoktu.

Dumanlı, kalabalık ve gürültülü yemek salonunu geçti ve danışma masasını sordu. Ona, merdivenin yanındaki, holün sonunu gösterdiler; burada anahtarlarla kaplı bir levhanın altında solgun sarı saçlı bir kadın oturuyordu. Güç bela son boş odanın anahtarını elde edebildi.

Genç kız da, bir kez yalnız kalınca, rolünden sıyrıldı. Ama o bu yol değişikliğine kızmış değildi. Arkadaşma öylesine bağlıydı ki, onun yaptığı hiçbir şeyden kuşkulanmıyor ve yaşamının her anını ona güvenle veriyordu. Derken, genç adamın yolculukları sırasında karşılaştığı başka genç kadınların onu, şimdi kendisinin yaptığı gibi, bu arabada beklemiş olduklarını aklından geçirdi. Gariptir ki, bu düşünce onu üzmüyordu; gülümsüyordu; bu kez, bu yabancmın kendisi olması, güzel bir şey gibi görünüyordu ona. O kadar kıskandığı, şu sorumsuz ve uygunsuz yabancı kadınlardan birisiydi kendisi şimdi. Böylelikle onları yenilgiye uğrattığına, silahlarını eline geçirme fırsatı bulduğuna ve onun da erkek arkadaşma, ona vermeyi henüz başardığı şeyleri, yani hafifliği, tasasızlığı, töretanımazlığı verdiğine inanıyordu. Bütün kadınların yerine yalnızca kendisinin geçebileceğini ve böylelikle de sevdiğinin bütün dikkatini (yalnızca kendisinin) üstüne çekip onu tümüyle kendine saklayabileceğini düşününce ilginç bir tatmin duyuyordu.

Genç adam arabanın kapışım açtı ve genç kızı otelin yemek salonuna götürdü. Gürültü patırtının, kirin pasın ve sigara dumanlarının ortasında, bir köşede, boş olan tek masayı fark etti.

7.

"Bakalım şimdi benimle nasıl ilgileneceksiniz?" diye sordu genç kız, kışkırtıcı bir ses tonuyla. "Bir aperitif alır mıydınız?"

Genç kız alkole pek düşkün değildi; ara sıra biraz şarap içiyor ve porto şarabını çok seviyordu. Ama bu kez mahsus, "Votka," dedi.

"Mükemmel," dedi genç adam, "umarım sarhoş falan olmazsınız."

"Peki ya olursam?" dedi genç kız.

Genç adam karşılık vermedi ve garsonu çağırdı, iki votka ve iki biftek sipariş etti. Birkaç dakika sonra, garson iki bardak getirdi ve bardakları önlerine koydu.

Genç adam bardağını kaldırdı ve, "Şerefinize!" dedi.

"Daha esprili bir kutlama bulamaz mıydınız?"

Genç kızın oyununda, onu kızdırmaya başlayan bir şeyler vardı; şimdi yüz yüze otururlarken, onu bir yabancıya dönüştüren şeyin yalnızca sözleri olmadığını, onun bütün kişiliğinin davranışlarına ve mimiklerine vanncaya değiştiğini anladı. Çok iyi tanıdığı ve bir çeşit tiksinti duyduğu şu tür kadınlara, yerinilesi bir tıpatıplıkla benziyordu genç kadın.

Bu nedenle (bardağı ileriye uzattığı elinde hâlâ tutarak) kutlama sözünü değiştirdi.

"Pekâlâ, size içmiyorum," dedi, "ama hayvanların en iyi niteliklerini insanların en kötü nitelikleriyle birleştiren sizin türünüze içiyorum."

"Benim türümden söz ettiğinizde, bütün kadınlardan mı söz etmek istiyorsunuz?" diye sordu genç kız. "Hayır, yalnızca size benzeyenlerden."

"Ancak, bir kadını bir hayvana benzetmek bana pek de esprili bir şey gelmiyor."

"Pekâlâ," diye karşılık verdi genç adam, bardağım hâlâ ilerde tu tarak, "o zaman sizin benzerlerinize değil, sizin ruhunuza içeceğim; kabul mü? Kafanızdan karnınıza indiğinde yanıp tutuşan ve karnınızdan kafanıza tekrar çıktığında sönen ruhunuza."

Genç kız bardağını kaldırdı.

"Kabul, karnıma inen ruhuma."

"Küçük bir düzeltme daha yapmak istiyorum," dedi genç adam, "daha çok ruhunuzun indiği karnınıza içelim."

"Karnıma," dedi genç kız ve karnı (onu adıyla andıklarında) bu çağrıya adeta karşılık verdi; genç kız karnının her bir santimini hissediyordu.

Derken garson biftek getirdi. İkinci bir votka ve soda sipariş ettiler (bu kez genç kızın göğüslerine içtiler) ve konuşmaları bu garip ve ciddilikten uzak minvalde sürüp gitti. Genç adam arkadaşının hafifmeşrep bir kadın gibi davranmayı bu kadar iyi başarmasına gitgide daha çok kızıyordu; bunu böylesine iyi yapabildiğine göre, diyordu kendi kendine, gerçekte kendisi de onlardan biri. Aslında, içine sızmış olan, bir yerlerden çıkıp gelmiş bir başkasmın ruhu

değildi; genç kızın böylelikle cisimleştirdiği kişi, kendisiydi; ya da en azından varlığının kilit altında tutageldiği ama bu oyun bahanesinin kafesinden çıkardığı parçasıydı. Kuşkusuz bu oyunu oynarken kendini yadsıdığına inanıyordu; ama aslında olan bunun tam tersi değil miydi? Onu kendisi kılan, onu kurtaran bu oyun değil miydi? Hayır, onun karşısında oturan, arkadaşının gövdesini taşıyan bir başka kadın değildi; arkadaşının ta kendisiydi, oydu tamı tamına. Ona gitgide artan bir tiksintiyle bakıyordu.

Ama bu yalnızca tiksinti değildi. Genç kız erkek arkadaşına zihnen ne kadar yabancı olursa, genç adam fiziksel olarak onu o kadar çok arzuluyordu. Kızın ruhunun yabancılığı dikkatleri onun kadın gövdesine çekiyordu. Dahası, bu yabancılık gövdesini, sanki bu gövde şimdiye kadar onun için yalnızca acıma, sevecenlik, ilgi, sevgi ve heyecan sisi içinde var olmuş gibi; sanki bu sis içinde yitip gitmiş gibi (evet, sanki gövdesi yitip gitmiş gibi!) yeniden bir gövde kılıyordu. Genç adam hayatında ilk kez kız arkadaşının gövdesini gördüğüne inanıyordu.

Sodalı üçüncü votkadan sonra, genç kız kalktı ve cilveli bir gülümsemeyle, "Afedersirüz," dedi.

"Nereye gittiğinizi sorabilir miyim, küçükhanım?" "İzin verirseniz, işeyeceğim," dedi ve masaların arasından geçerek restoranm dibindeki kadife perdeye doğru yöneldi.

8.

Genç kız adamı ağzından çıkan bu sözcükle -elbette oldukça zararsız ama genç adamın şimdiye değin ondan hiç işitmediği bu sözcükle- afallatmış olmaktan memnundu. Oynadığı kadının kişiliğini

hiçbir şey bu sözcüğün üzerine cilveyle konulan vurgu kadar dile getirmiyordu; evet, memnundu, keyfi yerindeydi; oyun onu büyütüyordu; ona şimdiye değin hiç duymadığı yepyeni heyecanlar veriyordu; sözgelimi, sorumsuz bir tasasızlık duygusu.

Atacağı her adımda tedirginlik hisseden o, birdenbire tümüyle rahatlamış duyuyordu kendini. Kendini aniden dalmış bulduğu bu başkasının hayatı, edep duygusundan uzak, yaşamöyküsel özellikleri olmayan, geçmişsiz ve geleceksiz, bağlanmasız bir hayattı; görülmedik biçimde özgür bir hayattı. Otostopçu olunca, her şeyi yapabilirdi; her şeye izin vardı onun için; her şeyi söyleyebilir, her şeyi ya-pabilir, her şeyi duyabilirdi.

Salonu geçerken bütün masalardan kendisini gözledikleri dikkatini çekti; bu da tanımadığı yeni bir heyecandı: Gövdesinin ona verdiği edep dışı zevkti bu. Şu ana değin, göğüslerinden utanan ve onların gövdesinde bir çıkıntı yaptıklarını ve görülebilir olduklarını düşününce hoş olmayan bir terbiyesizlik duygusuna kapılan on dört ya -şında bir yeniyetme olma kimliğinden kendini hiçbir zaman tümüyle kurtaramamıştı. Güzel olmaktan ve biçimli bir vücuda sahip olmaktan gururlandığı halde, bu gurur edep duygusuyla hemen bastırılıyordu: Kadın güzelliğinin her şeyden önce cinsel kışkırtma gücüyle harekete geçtiğini çok iyi hissediyordu ve bu da onun için hoş olmayan bir şeydi. Gövdesinin yalnızca sevdiği adama hitap etmesini diliyordu: Erkekler sokakta göğüslerine baktığında, ona bu bakışlar yalnızca kendisine ve sevdiğine ait olan en gizli yakınlık duygusunu biraz lekeliyormuş gibi geliyordu. Ama şimdi, otostopçuydu, yazgısı olmayan kadındı; kendini aşkının sevecen zincirlerinden kurtarmış ve gövdesinin bilincine yoğun biçimde

varmaya başlıyordu. Onu gözleyen bakışlar kendisine ne kadar yabancı olurlarsa, bu gövde de o kadar kışkırtıya kapılıyordu.

Son masanın yanından geçiyordu ki, hiç kuşkusuz insan sarraflı-ğıyla gösteriş yapmak isteyen sarhoş bir adam, ona Fransızca olarak: "Küçükhanım, kaça?" diye seslendi.

Genç kadm bu sözün ne anlama geldiğini anladı. Göğüslerini ileriye doğru çıkardı ve kalçalarını bir o yana, bir bu yana sallayarak bu am yoğun biçimde yaşadı ve sonra da perdenin ardında kayboldu.

9.

Garip bir oyundu bu. Gariplik de, sözgelimi, genç adamın meçhul sürücü rolünü çok iyi oynamasına karşın, bir an olsun kız arkadaşında otostopçuyu görmekten kendini alamamasından ileri geliyordu. Gerçekte dayanılmaz olan da buydu. Kız arkadaşını bir adamı baştan çıkarmakla meşgulken görüyor ve bu sahneye katılmanın; kendisini aldatırken (ve ilerde aldatacağı zaman) neye benzeyeceğini, neler söyleyeceğini yakmdan görmenin hüzünlü ayrıcalığını yaşıyordu. Kız arkadaşının sadakatsizliğine kendisi de bir bahane olmanın çelişkili onurunu duyuyordu.

İşin kötüsü, genç adam onu sevmekten çok ona tapıyordu. Kendine hep genç kızın sadakat ve saflık sınırları içinde bir gerçekliği olduğunu ve bu sınırların ötesinde hiç var olmadığını söyleyip durmuştu, bu sınırların ötesinde o, suyun kaynama noktasında su olmaktan çıkması gibi, kendisi olmaktan çıkardı. Onun bu korkunç sınırı bu kadar doğal bir zarafetle aşışmı görürken, öfkesinin kabardığını hissediyordu.

Genç kız tuvaletten döndü ve "Adamın biri bana, 'Küçükhanım, kaça?' dedi," diyerek yakındı.

"Bunda şaşılacak bir yan yok! Bir fahişeye benziyorsunuz."

"Bana vız geldiğini biliyor musunuz bunun?"

"O zaman gidin o adamla!"

"Ama burada sizinle olduğuma göre." "Onun yanma daha sonra gidebilirsiniz. Gidin de anlaşın onunla." "Hoşuma gitmiyor o."

"Ama bir gecede birkaç adama sahip olmak sizi hiç rahatsız etmez ki."

"Niçin etsin? Eğer yakışıklı adamlarsa onlar." "Onlara art arda mı, yoksa hepsine bir arada mı sahip olmayı yeğlersiniz?"

"Her ikisini de yeğlerim."

Konuşma gitgide kabalaşıyordu; kız buna biraz şaşırmıştı, ama karşı çıkmıyordu. İnsan oyunda bile özgür değildir, oyuncu için oyun bir tuzaktır. Eğer yalnızca bir oyun söz konusu olsaydı ve onlar da birbirleri için iki yabancı kişi olsaydılar, otostopçu çoktan kendini hakarete uğramış hisseder ve çekip giderdi; ama bir oyundan kaçmanın çaresi yoktur. Bir takım, maçın sonundan önce sahadan kaçamaz, satranç tahtasındaki taşlar tahtanın karelerinden dışarı çıkamazlar; oyun sahasının sınırları saptanmıştır. Genç kız, sırf bir oyun söz konusu olduğu için, her şeyi kabul etmek durumunda olduğunu biliyordu. Oyun ne kadar öteye götürülürse, oyunun o kadar oyun olacağını ve kendisinin de bu oyunu uslu uslu oynamak zorunda kalacağını biliyordu. Aklı yardıma çağırıp şaşkma dönmüş ruhunu oyuna mesafe koymak ve onu ciddiye almamakla uyarmak

da hiçbir işe yaramıyordu. Bu bir oyun olduğu için, ruhu korkuya kapılmıyor, kendini savunmuyor ve kendini bir uyuşturucuya bırakır gibi oyuna bırakıyordu.

Genç adam garsonu çağırdı ve parayı ödedi. Sonra, kalktı ve "Gidelim," dedi.

"Nereye gideceğiz?" diye sordu kız, anlamamış gibi yaparak. "Soru sormayı bırak da gel!" "Benimle nasıl konuşuyorsun böyle!" "Bir fahişeyle böyle konuşurum."

İyi aydınlatılmamış merdiveni çıktılar; sahanlıkta, biraz çakırkeyif bir grup adam tuvaletin önünde bekliyordu. Genç adam kolunu uzatıp kızı arkadan kavradı, öyle ki eliyle kızın bir göğsünü avcunun içine aldı. Tuvaletin yanındaki adamlar bunu fark ettiler ve açık saçık sözler fısıldaşmaya başladılar. Genç kız kendini arkadaşının kolundan kurtarmak istedi, ama genç adam ona, "Sakin ol!" diye bağırdı. Adamlar bu durum karşısında hep birlikte bir şamata kopardılar ve genç kıza ağza alınmayacak birkaç laf attılar. Genç adamla kız birinci kata vardılar. Adam odanın kapısını açtı ve ışığı yaktı.

İçinde bir masa, bir sandalye ve bir de lavabo bulunan iki yataklı küçük bir odaydı. Genç adam kapının sürgüsünü itti ve genç kıza doğru döndü. Genç kız adamın karşısında, gözlerinde küstahça bir şehvanilik parıltısıyla, meydan okuyan bir tavırla duruyordu. Genç adam ona bakıyor ve bu şehvet düşkünü yüz ifadesinin ardında, sevecenlikle sevdiği o bildik yüz çizgilerini keşfetmeye çabalıyordu. Bu aynı objektiften iki görüntüye bakmak gibiydi, birinin arasından öbürünün görüldüğü üst üste konulmuş iki görüntü. Üst üste konulmuş bu iki görüntü ona arkadaşında her şeyin

bulunabileceğini, ruhunun korkunç derecede amorf olduğunu, bu ruhta sadakatsizlik kadar sadakatin, masumluk kadar ihanetin, iffetlilik kadar hoppalığın yer alabileceğini söylüyordu. Bu vahşi karışım ona bir çöp yığınında bulunabilecek alacalı renkler kadar iğrenç geliyordu. İki görüntü hâlâ birbirinin içinde görünmeyi sürdürüyor ve genç adam arkadaşı ile öteki kadınlar arasındaki farkın tümüyle yüzeysel bir fark olduğunu, ve arkadaşının, gönlünün ta derinliklerinde, bütün düşünceleri, bütün duyguları, olası bütün kötü yanlarıyla öteki kadınlara benzediğini anlıyordu. Bu ise gizli kuşkularını ve kıskançlık nöbetlerini doğruluyordu. Kimi dış çizgilerin onun kişiliğini dışa vurur gibi bir izlenim yaratması, ona bakan başka bir kimsenin, yani kendisinin kapıldığı bir yanılsamadan başka bir şey değildi. Sevdiği kadın arzularının, soyut düşüncelerinin, beslediği güvenin yalnızca bir ürünüymüş gibi geliyordu ona; oysa, şimdi önünde duran gerçek kadın, insanı umutsuzluğa sürükleyecek kadar başka, insanı umutsuzluğa sürükleyecek kadar yabancı ve çokbiçimliydi. Ondan nefret ediyordu. "Ne bekliyorsun? Soyunsana!" dedi.

Genç kız cilveyle başını eğdi ve "Gerekli mi bu?" diye karşılık verdi.

Bu sözü söyleyişindeki ton kulağına çok bildik geldi, sanki başka bir kadın bu sözü ona yıllar önce söylemişti, ama artık kim olduğunu anımsamıyordu. Onu aşağılamak istiyordu. Otostopçuyu değil, onu, arkadaşım. Oyun sonunda hayatla karışıyordu. Otostopçuyu aşağılamayı oynamak, artık arkadaşını bir aşağılama bahanesinden başka bir şey değildi. Bunun bir oyun olduğunu unutmuştu. Önünde duran kadından nefret ediyordu. Gözlerini ona dikmişti, derken, cüzdanından elli kronluk bir banknot çıkardı ve onu kıza uzattı.

"Yeter mi?"

Genç kız elli kronu aldı ve "Pek cömert değilsiniz," dedi. "Daha fazlasına değmezsin," diye karşılık verdi genç adam. Kız kendini genç adama yasladı:

"Bana karşı iyi davranmıyorsun. Daha kibar olman gerek. Biraz çaba harcasana!"

Genç kız kollarını adamın omuzlarına attı ve dudaklarını onun dudaklarına götürdü. Ama genç adam parmaklarını ağzına koydu ve onu yavaşça itti.

"Ben yalnızca sevdiğim kadınları öperim."

"Peki beni sevmiyor musun?"

"Hayır."

"Kimi seviyorsun?"

"Seni ilgilendirir mi bu? Soyun!"

11.

Daha önce hiç böyle soyunmamıştı. Utangaçlık, panik duygusu, baş dönmesi, genç adamın önünde soyunduğunda duyduğu (ve karanlıkta gizleyemediği) her şey kayboluvermişti. Onun önünde kendinden emin, küstah, ışıklara bürünmüş bir halde duruyordu ve o zamana değin bilmediği yavaş, kışkırtıcı bir soyunmanın jestlerini böyle birdenbire keşfetmiş olmasına şaşırmıştı. Gözlerini adamın gözle rinden ayırmadan, giysilerini tutkulu bir tavırla bir bir çıkarıyor ve bu soyunma eyleminin her bir aşamasının tadını çıkarıyordu.

Ama sonra, genç adamın önünde birdenbire çırılçıplak kaldığında, kafasından bu oyunun daha fazla sürdürülmeyeceği; üstündeki giysileri çıkarmakla maskesini de çıkarmış olduğu ve çıplak kaldığı düşüncesi geçti; bu da artık kendisi olduğu ve genç adamın şimdi ona doğru bir adım atıp, bir el hareketi, her şeyi silecek ve kendisinden sonra yalnızca en mahrem sevişme anları gelecek bir el hareketi yapması gerektiği anlamına geliyordu. Böylelikle onun önünde çıplaktı ve oyun oynamayı bırakmıştı; kendini utanmış hissediyordu ve yüzünde şimdi gerçekten kendisine ait olan gülümseme, utangaç ve şaşkın gülümseme belirdi.

Ancak genç adam kımıldamadan duruyordu, oyunu ortadan kaldırmak için hiçbir jest yapmıyordu. Genç kızın bu denli bildik olan gülümsemesini görmüyor; önünde yalnızca nefret ettiği arkadaşının güzel yabancı gövdesini görüyordu. Nefret şehvet duygularını her türlü duygusallık kılıfından arıtıyordu. Genç kız ona yaklaşmak istedi, ama adam ona, "Olduğun yerde kal, seni iyice görmek istiyorum," dedi.

Genç adam şimdi yalnızca tek bir şeyi, ona bir fahişeymişçesine davranmayı arzuluyordu. Ama şimdiye değin hiçbir fahişeyle ilişkisi olmamıştı ve fahişeler üzerine edindiği bilgileri de okuduğu kitaplardan ve surdan burdan elde etmişti. Bu nedenle gözünün önüne gelen ilk görüntü, bir piyanonun parlak kapağı üzerinde dans ederi, siyah iç çamaşırlı çıplak bir kadın oldu. Otel odasında hiç piyano yoktu, yalnızca duvara dayalı ve üstü örtülü küçük bir masa vardı. Genç adam arkadaşına oraya çıkmasını emretti. Genç kız yalvarır gibi bir hareket yaptı, ama adam ona, "Sana para ödedik," dedi.

Genç kız arkadaşının bakışlarında okuduğu sarsılmaz karar önünde, oyunu sürdürmeye çabaladı, ama artık bunu yapamıyor ve nasıl yapacağını da bilmiyordu. Yaşlı gözlerle masanın üstüne çıktı. Masa ancak bir metreye bir metre boyutlanndaydı ve topaldı; bu masanın üstünde ayakta dururken dengesini yitirmekten korkuyordu.

Ama genç adam bu çıplak gövdeyi önünde dikilir görmekten memnundu ve kızın utangaç güvensizliği adamı daha da buyurgan kılıyordu. Başka adamların da bu gövdeyi görmüş olduklarını ve göreceklerini aklından geçirdiği için, kızın gövdesini tüm pozisyonlarda ve tüm açılardan görmek istiyordu. Kaba ve şehvet düşkünüydü. Genç kıza daha önce ağzından çıktığını hiç işitmediği sözler söylüyordu. Genç kız direnmek, oyundan kaçmak istiyordu. Onu ilk adıyla çağırdı, ama genç adam kendisiyle böyle senli benli konuşmaya hakkı olmadığını söyleyerek kızı susturdu. Genç kız sonunda çılgına dönmüş bir halde ve gözlerinde yaşlar boyun eğdi. Öne doğru eğildi ve adamın arzusuna göre çömeldi, asker selamı verdi, sonra bir twist numarası yapmak üzere kalçalarını bir o yana, bir bu yana salladı; ama yaptığı ani bir hareketle masa örtüsünü yere kaydırdı ve az daha düşüyordu. Adam genç kızı yakaladı ve yatağa sürükledi.

Onunla cinsel ilişkide bulundu. Genç kız bu talihsiz oyunun sonunda bitmiş olduğunu, yeniden önceki gibi olacaklarını ve birbirlerini gerçekten seveceklerini düşününce sevindi. Dudaklarını adamın-kine bastırmak istedi, ama genç adam onu itti ve yalnızca sevdiği kadınları öptüğünü yineledi. Genç kız hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Ama adam ağlamasına bile izin vermedi, çünkü adamın gitgide artan öfkeli tutkusu, kızın sonunda ruhunun iniltilerini boğan gövdesini yavaş yavaş ele geçiriyordu. Kısa bir süre sonra

yatağm üzerinde, birbiriyle mükemmelen birleşmiş, şehvetten kıvranan ve birbirine yabancı iki gövde vardı. Şimdi olup bitenler, dünyada her şeyden çok korktuğu, her zaman kaygı duyarak kaçınmaya çalıştığı şeydi; duygu ve sevgi olmadan sevişmek. Genç kız yasak sınırı aştığını ve bu sınırın ötesinde bundan böyle en küçük karşı koyma duygusuna kapılmadan ve tam bir ruh birlikteliğiyle ilerlediğini biliyordu. Yal-nızca zihninin uzak bir köşesinde, şimdiye değin böylesine bir zevki, bu seferki kadar yoğun bir zevki duymadığını düşününce bir çeşit dehşet duygusuna kapılıyordu.

12.

Derken her şey bitti. Genç adam kendini kızdan uzaklaştırdı ve yatağın üzerinde asılı duran uzun kordonu çekerek ışığı söndürdü. Kızın yüzünü görmek istemiyordu. Oyunun sona ermiş olduğunu biliyordu ama her zamanki ilişkilerinin dünyasma geri dönmeyi hiç mi hiç arzu etmiyordu. Bu dönüşten korkuyordu. Kızın gövdesiyle her türlü temastan kaçınarak, onun yanında karanlıkta yatıyordu.

Bir süre sonra boğuk hıçkırık sesleri işitti; genç kızın eli, çekingen çekingen, çocukça bir tavırla kendi eline dokundu. Kız elini geri çekti, tekrar dokundu ve sonra yalvarıp yakaran, hıçkırıklara boğulan ve onu ilk adıyla çağırarak, "Ben benim, ben benim..." diyen buses işitildi.

Genç adam susuyor, kımıldamıyor ve arkadaşının iddiasındaki bilinmeyenin yine bir bilinmeyenle tanımlandığı hüzünlü dayanıksızlığı gayet iyi anlıyordu.

Hıçkırıklar yerini uzun bir ağlamaya bıraktı; genç kız gene uzun zaman bu, "Ben benim, ben benim, ben benim..." diyen heyecan verici totolojiyi yineleyip durdu.

Derken adam genç kızı avutabilmek için yardıma acıma duygusunu çağırdı (bu duyguyu uzaktan çağırması gerekmişti, çünkü elinin altında, yakınlarda hiçbir yerde yoktu). Önlerinde hâlâ on üç günlük bir tatil vardı.

Ç EV i REN:SERDARR i FAT KIRKOGLU

BERNHARD SCHLINK ı Benzin İstasyonundaki Kadın I

Bu rüyayı bir zamanlar gerçekten görmüş müydü, yoksa baştan beri sadece hayalinde mi canlandırmıştı, artık bilmiyordu. Onu hangi resmin, hangi hikâyenin ya da hangi filmin yarattığını da bilmiyordu. On beş, on altı yaşlarındayken olmuş olmalıydı; o zamandan beri rüya ona eşlik ediyordu. Eskiden okuldaki bir ders ya da anne babasıyla geçirdiği bir tatil günü sıkıcı geldiğinde, sonraları iş görüşmelerinde ya da tren yolculuklarında kendisini yorgun hissettiği anlarda, dosyalarını bir kenara koyup başını arkaya yaslar ve gözlerini kapatarak onu hayalinde canlandırırdı.

Rüyasını birkaç kez bir-iki arkadaşına ve birbirlerini sevip ayrıldıktan yıllar sonra yabancı bir kentte karşılaştığı, günü birlikte dolaşarak ve gevezelik ederek geçirdiği bir kadına anlatmıştı. Rüyasının gizli kalmasını istediğinden değildi bu. Onu daha sık anlatması için bir sebep yoktu. Ayrıca rüyanın ona niçin eşlik ettiğini de bilmiyordu; kendisiyle ilgili bir şeyi açığa vurduğunu biliyor, ama bunun ne olduğunu bilmiyor ve rüyayı başka birinin görebileceği düşüncesi canını sıkıyordu.

Rüyada, bir otomobille uçsuz bucaksız, ıssız bir düzlükte yol alıyor. Yol düz; kimi zaman bir çukurlukta ya da bir tepenin ardında kayboluyor, ama o, yolu ufuktaki dağlara dek gözüyle izleyebiliyor. Güneş tam tepede duruyor ve kızgın hava asfaltın üzerinde dalgalanıyor.

Uzun süredir karşı yönden hiçbir araç gelmiyor ve onun da önüne sollayacağı bir araç çıkmıyor. Karayolu tabelalarına ve haritaya göre bir sonraki yerleşme 60 mil ileride, dağlarda herhangi bir yerde ya da dağların ötesinde, sağında solunda, görebildiği mesafe dahilinde hiç ev yok. Ama sonra, yolun sol tarafında bir benzin istasyonu beliriyor. Büyük, kumlu bir alan, ortada iki benzin pompası, onların arkasında üstü kapalı verandasıyla iki katlı ahşap bir ev. Fren yapıyor, benzinciye doğru kıvrılıyor ve benzin pompasının önünde duruyor. Arabasının arkasından yükselen toz bulutu yeniden dağılıyor.

Bekliyor. Tam inip evin kapısını çalmak istediği anda kapı açılıyor ve dışarı bir kadm çıkıyor. Rüyayı hayalinde canlandırmaya başladığında kadın henüz bir kız ve yıllar içinde, otuzu ile kırkı arasında yaşlanması duruncaya dek, genç bir kadm oluyor. Kendisi kırkını ve ellisini geçtiği halde, o aynı genç kadm olarak kalıyor. Çoğu zaman kot pantolon ve kareli bir gömlek, kimi zaman da ayak bileklerine dek inen, ağarmış kot mavisi ya da rengi atmış mavi çiçek desenli, dalgalanan bir elbise giyiyor. Orta boylu, güçlü kuvvetli, ama şişman olmayan, yüzü ve kollan çillerle kaplı, kumral saçlı, çakır gözlü ve geniş ağızlı bir kadın. Kararlı adımlarla geliyor ve kararlı hareketlerle sol eliyle benzin tabancasmı kavrıyor, sağ eliyle pompanın kolunu çeviriyor ve depoyu dolduruyor.

Sonra rüya bir sıçrama yapıyor. Onun kadını, kadının onu nasıl selamladığını, nasıl bakıştıklarını, birbirleriyle ne konuştuklarını, kadının onu kahve ya da bira içmek için davet edip etmediğini ya da ona kalıp kalamayacağını sorup sormadığını, nasıl olup da kadının onunla yatak odasına çıktığını, bütün bunları hiçbir zaman hayalinde canlandırmadı. Onu ve kendisini, seviştikten sonra dağınık yatakta yatarken görüyor, hepsi de açık yeşile çalan maviye boyalı duvarları, yeri, dolabı ve komodini görüyor, demir yatağı ve bir jaluzinin yine yeşile çalan mavi renkteki ahşap şeritleri arasından güneşin duvarlara, yere, mobilyalara, çarşafa ve ikisinin bedenine yansıttığı aydınlık şeritleri görüyor. Bu sadece bir resim, hareketli ve sözlü bir sahne değil, sadece renk, ışık, gölge, çarşafın beyazı ve bedenlerinin biçimi. Rüya kaldığı yerden ancak akşam devam ediyor.

Arabasını evin kenarına, kadının açık kasalı kamyonetinin yanına park etmiş. Evin arkasında da üstü kapalı bir veranda, domates ve kavun yetişen birkaç sebze tarhı ve kadının kumdan korunmak için inşa ettiği ve içinde çilek, böğürtlen türü meyveler yetiştirdiği bir sera var. Seranın arkasında, öbek öbek çalılıkları ve onlarca ya da yüzlerce yıldır kışm taşıdığı suyla taşlı zemini üç-dört metre aşındırmış kuru bir dere yatağıyla çöl uzanıyor. Kadm bunu ona, suyu derin bir kuyudan çıkan tulumbaya götürdüğünde göstermiş. Şimdi verandada oturuyor ve havanın kararmasını seyrediyor. Kadının mutfakta iş yaptığını duyuyor. Eğer bir araba gelirse yerinden kalkacak, evin içinden geçecek ve benzin pompasını kullanacak. Kadın mutfakta lambayı yaksa da, açık kapıdan verandanın zeminine ışık düşse de ayağa kalkacak; evin holündeki, iki benzin pompası arasında duran ve alanı aydınlatan lambanın düğmesini açacak. Lambanın bütün gece yanıp yanmayacağını ve

yatak odasmı aydınlatıp aydınlatmayacağını soruyor kendisine, bu gece ve ertesi gece ve gelecek tüm geceler boyunca.

Bize eşlik eden rüyalar çoğu zaman sürdüğümüz hayatın zıddıdır. Maceraperest biri evine dönmenin, kökleşmiş biri ise yola koyulmanın, uzak ülkelerin ve büyük eylemlerin rüyasını görür.

Bu rüyanın sahibi sakin bir hayat sürüyordu. Sıradan, sıkıcı bir hayat değildi; İngilizce ve Fransızca biliyor, yurt içinde ve dışında başarılara koşuyor, karşı çıkılmasına rağmen inançlarına sadık kalıyor, zor durumların ve çatışmaların üstesinden geliyordu ve ellilerinin sonundayken hayat dolu, başarılı ve dünyaya ayak uydurmuş biriydi. İster işte, ister evde, ister tatilde olsun, hep biraz gergindi. Yapılması gerekeni telaşla ya da baştan savma yaptığından değildi bu. Görevine konsantre olmasının ve düşüncede çözüm ile gerçekte çözümün asla aynı anda gerçekleşmemesinden kaynaklanan sabırsızlığının bir sonucu olarak, birini dinlerken, cevap verirken ve çalışırken sükûnetinin altında bir gerilim titreşiyordu. Gerilimi bazen azap verici bir şey, ama bazen de bir enerji, canlandırıcı bir kuvvet olarak hissediyordu.

Cazip biriydi. İnsanlarla ve nesnelerle uğraştığında, sevimli bir biçimde dalgın ve sakar olabiliyordu. İnsanlara ve nesnelere dalgm ve sakar davranmasının doğru olmadığını bildiğinden, bir gülümsemeyle af diliyordu. Bu, yüzüne yakışıyordu; ağzının çevresinde kırılgan, gözlerinin çevresinde mahzun bir şeyi ortaya çıkarıyor ve af dilediğinde bir düzelme vaadi olmayıp bir beceriksizlik itirafı olduğundan, gülümsemesi sıkılgan ve kendisine yönelik bir alayla dolu oluyordu. Karısı, cazibesinin ne ölçüde doğal olduğunu, dalgın ve sakar tarzıyla cilveleşip cilveleşmediğini, gülümsemesinin

sahte olup olmadığını, kırılganlık ve mahzunluğunun diğerinde onu avutma arzusu uyandırdığını bilip bilmediğini kendisine sorup duruyordu. Ama cevabını bulup çıkaramıyordu. Gerçek şuydu ki o bunun farkında değilmiş gibi görünürken, cazibesi ona doktorların, polislerin, sekreterlerin ve tezgâhtarların, çocukların ve köpeklerin sempatisini kazandırıyordu.

Cazibesi artık karısını etkilemiyordu. Karısı, uzun süre insanın elinin altında olan bir şey nasıl yıpranırsa, onun cazibesinin de öyle yıprandığını düşünüyordu. Ama günün birinde onun cazibesinden bıktığını fark etti. Bıkmak. Kocasıyla Roma'da tatildeydi, onunla Navona Meydanı'nda oturuyor ve kocası, bazen onun da başını okşadığı, aynı sevecen ve dalgın hareketlerle, sürtünen, sevilmek isteyen bir köpeğin başını okşuyor ve bu arada karısını okşarken takındığı, el hareketlerine eşlik eden o sevecen-utangaç gülümsemenin aynını takınıyordu. Onun cazibesi, sadece bir kendisini sakınma ve yoksun bırakma yöntemiydi. Kocasının, taciz edildiğini bildirme yoluydu bu.

Kocasma bundan dolayı sitem etmiş olsaydı, bu sitemi anlamayacaktı. Evlilikleri alışkanlıklarla ve kurallarla doluydu ve başarılı olmasının nedeni tam da buydu. Bütün iyi evlilikler alışkanlık ve kurallardan beslenmez mi?

Karısı doktordu. Üç çocukları küçükken de hep çalışmış, büyüdüklerinde, kendisini araştırmalara vererek profesör olmuştu. Onun ya da kocasının işi asla aralarına girmemişti; bütün zaman darlığına rağmen, kutsal zamanlar, çocuklara ayırdıkları zamanlar ve birbirlerine ayırdıkları zamanlar olarak paylaştırmışlardı günlerini. Her yıl yaptıkları iki haftalık tatile de, çocukları her zaman emanet ettikleri dadıya bırakıp birlikte çıkıyorlardı. Bütün bunlar, zaman

kavramıyla disiplin altına alınmış, kurallara bağlanmış bir ilişki gerektiriyor ve kendiliğindenliğe fazla yer bırakmıyordu; bunu görüyorlardı, ama arkadaşları arasında, kendiliğindenliğin birbirlerine daha çok değil, daha az zaman ayırmaları sonucunda ortaya çıktığını da görüyorlardı. Hayır, onlar hayatlarını, alışkanlık ve kuralları içinde büsbütün makul ve tatmin edici biçimde düzenlemişlerdi.

Sadece sevişme alışkanlıkları ortadan kalkmıştı. Ne zaman ve niçin, bilmiyordu. Uyandığı, yatakta yanında karısının şişmiş yüzünü gördüğü, terinin keskin kokusunu kokladığı, ıslıklı nefesini işittiği ve bunları itici bulduğu sabahı hatırladı. Kapıldığı dehşeti de anımsıyordu. Eskiden onun şişmiş yüzünü şirin, terinin keskin kokusunu heyecan verici ve nefesinin ıslığını eğlendirici bulurken, birdenbire bütün bunlar nasıl itici gelebilirdi? Kimi kez ıslığa, karısını uyandırırken çaldığı bir melodinin cantus fırmus'u* olarak katlanırdı. Sevişmeleri o sabah değil, ama onu izleyen herhangi bir zamanda bitmişti. İkisi de diğerinin atacağı bir ilk adıma yanaşmaktan haz duyacağı halde, böyle bir adım ikisinden de gelmedi. Azıcık haz, ancak ikinci adıma yetecek kadar, ama birincisine yetmeyen azıcık haz.

Bununla birlikte aynı odada yatmaya devam ettiler. Kadın kendi çalışma odasında, erkek de boş duran çocuk odalarından birinde yatabilirdi. Ama birlikte soyunma, uykuya dalma, uyanma ve kalkma alışkanlıklarından dolayı, böyle bir kopuşa ikisi de hazır değildi. Erkekten daha sert, temkinli, atik, ama aynı zamanda biraz çekingen bir yanı olan kadın da değildi. Artakalan alışkanlıkları da yitirmek istemiyordu. Ortak yaşamlarını yitirmek istemiyordu.

Yine de günün birinde bitmişti. Günün birinde evliliklerinin gümüş yıldönümünü, konuk listesini, konukların kalacağı yerleri, lokantada yiyecekleri yemeği, vapurla yapacakları geziyi planlıyorlardı. Birbirlerine baktılar ve yaptıklarının doğru olmadığını anladılar. Kutlanacak bir şeyleri yoktu. On beş yıllık evliliği, belki yirmi yıllığını da kutlayabilirlerdi. Ama bilmedikleri herhangi bir tarihte aşkları yok olmuş, buharlaşmıştı ve yaşamı birlikte sürdürmek bir yalan olmasa da, kutlamak bir yalan olurdu.

(Lat.) Sabit, değişmez şarkı, (ç.n.)

İnsan birine ikinci kez âşık olabilir mi? ikincisinde onu, fazlasıyla yakından tanımıyor mudur? Aşık olmak, ötekini henüz tanımamayı, ötekinde, insanın kendi arzularının izini düşüreceği beyaz alanların olmasını gerektirmez mi? Yoksa izdüşümün gücü, gerektiğinde, idealindeki imgelerin izini ötekinin sadece beyaz alanlarına değil, tersine onun bitmiş renkli haritasına da yansıtacak kadar kuvvetli midir? Yoksa izdüşümsüz aşk var mıdır?

Adam bu soruları soruyordu kendisine, ama bunlar onu şaşırtmaktan çok eğlendiriyordu. Sonraki haftalarda basma gelenler, ister izdüşüm olsun ister deneyim, güzeldi ve o da bundan zevk almıştı. Karısıyla sohbetten, bir film ya da konser için randevulaşmaktan ve yeniden başladıkları akşam yürüyüşlerinden zevk alıyordu. İlkbahardı. Bazen karısını enstitüden alıyor, onun kendisine doğru gelişini seyretmekten hoşlandığından, onu doğrudan girişte değil, elli metre ileride, sokağın köşesinde bekliyordu. Karısı geniş adımlarla yürüyor, kocasının gözlerini dikerek gelişini izlemesinden sıkıldığı için acele ediyor, sol eliyle tuttuğu saçlarını utangaç bir tavırla kulağının arkasına atıyor ve ürkek, tuhaf bir

tebessümle gülüyordu. Adam, bir zamanlar âşık olduğu genç kızın utangaçlığını yeniden fark ediyordu. Duruşu ve yürüyüşü de değişmemişti ve eskiden olduğu gibi, her adımda kazağının altında memeleri hopluyordu. Bunu yıllar boyunca niye görmediğini sordu kendisine. Neler kaçırmıştı! Gözlerindeki perdenin tekrar kalkmış olması ne kadar iyiydi! Soma onun bu kadar güzel kalmış olması. Onun kendi karısı olması.

Hâlâ sevişmiyorlardı. En başta vücutları birbirine yabancılaşmıştı. Ama birbirlerine yeniden alışırken de, uyandıkları, yürüyüşe çıktıkları, yemekte karşı karşıya ya da sinemada yan yana oturdukları anlarda da ilişkileri sevecen dokunuşların ötesine geçemiyordu. Erkek, önceleri sevişmenin de sırası geleceğini ve bunun mutlaka güzel olacağını düşünüyordu. Sonra buna gerçekten sıra gelip gelmeyeceğini, gerçekten güzel olup olmayacağını ve aslında ikisinin de hâlâ bunu isteyip istemediğini sordu kendisine. Yoksa artık yapamaz mıydı? Evliliğin kötü gittiği yıllarda başka kadınlarla, bir keresinde bir çevirmenle, bir keresinde de bir meslektaşıyla, her ikisi de bol alkolden sonra ve ertesi sabah tamamen yabancılık ve utanç duyduğu iki gece ve arada bir, genellikle yolculukları sırasında, otellerde keyifsiz mastürbasyon anları yaşamıştı. Sevme, arzulama ve sevişme arasındaki doğal ilişkiyi unutmuş muydu? İktidarını mı kaybetmişti? Cinsel gücünü kendisine kanıtlamak için mastürbasyon yapmaya kalktığında başaramadı.

Yoksa karısının ve onun yapması gereken, kendilerine biraz zaman mı tanımaktı? Acele etmeleri için bir nedenleri olmadığını ve bir ay sonra, bir hafta sonra ya da bir gün sonra sevişebilecekleri gibi, bunun bir yıl sonra da olabileceğini söylüyordu kendisine. Ama

hissettikleri başkaydı. Sevişme sorununu çözmek istiyordu ve bunun düşüncede çözümü ile gerçekte çözümü aynı anda gerçekleşmediğinden bu konuda da sabırsızdı. Aslında yaşlandıkça sabırsızlığı artıyordu. Önünde çözülmemiş olarak duran şey, kolayca çözebileceğini bilse bile rahatsız ediyordu onu. Önünde duran her şey, gelecek hafta ve gelecek yaz, yeni bir araba alımı ve çocukların Paskalya ziyareti, biraz çözülmemiştik ve huzursuzluk barındırıyordu içinde. Amerika yolculuğu bile.

Karısının fikriydi bu. İkinci bir balayı; yaşadıkları şey ikinci bir evlilik değil miydi? Gençlik yıllarında Kanada'yı, Quebec'ten Vanco-uver'a ve daha da ileriye Seattle'a kadar trenle geçmeyi, sonra arabayla Los Angeles ve San Diego'ya kadar kıyıdan aşağı inmeyi düş-lemişlerdi. Önceleri yolculuk onlara pahalı gelmiş, sonraları haftalar sürecek böyle bir tatili çok uzun bulmuşlar ve uzun tren ve araba yolculuğunun çocuklar için sıkıcı olacağını düşünmüşlerdi. Ama şimdi baş başa yola çıkabilirler, dört ya da beş ya da altı hafta tatil yapabilirlerdi ve keseleri her türlü yataklı vagona ve her türlü lüks otomobile uygundu; eski düşü gerçekleştirmenin zamanı gelmemiş miydi?

5 •

Mayıs ayında yola çıktılar. Quebec'te nisan havası vardı; yağmur kısa aralıklarla yağıyor, arada bulutlar hızla dağılıyor ve ıslak damlar güneşte ışıldıyordu. Tren Ontario Ovası'nda yeryüzü ile gökyüzünün buluştuğu yere kadar uzanan yeşil tarlalardan, yeşil ve mavi bir dünyadan geçiyordu. Kayalık Dağlar'daki bir kar fırtınasında, tren bir kar yığınına saplandı ve kar temizleme aracı gelene kadar bir gece geçti.

O gece seviştiler. Trenin hareketi ve salimini, tıpkı sıcak bir günün ya da ılık bir banyonun etkisi gibi, bedenlerini hazır hale getirmişti. Yol ortasında durduklarında kaloriferin ısısı düşüyor, vagonun çevresinde fırtına uğulduyor ve zemin ile pencereden kompartımana soğuk sızıyordu. Birlikte yatağa sokuldular, bir sıcaklık kozasına bürününceye kadar güldüler, titrediler, sarıldılar ve öylece kaldılar. Arzu erkeğin üstüne apansız çullandı ve arzusunun geçeceği korkusuyla aceleci davrandı ve sevişmeleri bittiğinde mutluydu. Karısı gecenin ortasında onu uyandırdı; sevişmeleri sakin bir soluma gibiydi. Sabahleyin, yaklaşan kar temizleme aracını selamlayan lokomotifin düdüğüyle uyandı. Pencereden karlara ve gökyüzüne, mavi ve beyaz bir dünyaya baktı. Mutluydu.

Birkaç gün Seattle'da kaldılar. Konaklama ücretine kahvaltının da dahil olduğu ev, Kraliçe Anne Tepesi'nin kente ve körfeze bakan yamacında yer alıyordu. Çok katlı binaların arasından, gündüzleri rengârenk, akşamları yanan farlarıyla dip dibe dizilen araçların oluşturduğu yoğun trafiğin seyrek de olsa hızlandığı, çok şeritli bir otoyol görüyorlardı. Bir yanıyla yukarıya, öbür yanıyla aşağıya akan bir ırmak gibi diye düşündü. Kimi zaman bir polis arabasının ya da ambulansın, öteki arabaları kenara iten sirenlerinin sesi odalarına kadar geliyordu ve uyuyamadığı ilk gece, tepesinde yanıp sönen kırmızı ve mavi ışıklarıyla kendisine yol açan aracı görmek için, her seferinde kalkmış ve pencereden bakmıştı. Kimi zaman bir geminin limana girerken ya da limandan çıkarken çaldığı düdüğün sesi de duyuluyordu odalarından. Bunlar, rüzgârdan şişmiş rengârenk yelkenleriyle irili ufaklı yelkenlilerin sardığı, çeşitli renklerde konteynerlerle dolu yük gemileriydi. Sürekli güçlü bir rüzgâr esiyordu.

Uyku tutmayınca, uyumakta olan karısını seyre daldı. Onun yaşını, kırışıklarını, gıdısının, kulaklarının ve gözlerinin altından sarkan derileri gördü. Şişmiş yüz, keskin koku ve ıslıklı nefes ona artık itici gelmiyordu. Trendeki son sabah, karısını eskiden olduğu gibi ıslık çalarak uyandırmış, mutlulukla yüzünü ellerinin arasına almış, avuçlarında hissetmiş ve seviştikten sonra da, yorganın altındaki aşk ve ter kokusunu mutlulukla koklamıştı. Karısını tekrar böyle uyandırabilmesi, aşk yaşamlarının alışkanlıklarını unutmamış olması ve bunlardan keyif alması, karısının da hiçbir şeyi unutmamış olması ne güzeldi! Dünyalarının yeniden aydınlanması!

Sevgilerinin, birbirleri için hissettiklerinden daha fazlasını içeren bir dünya yaratmış olduğunu kavradı. Birbirleri için hissettiklerini yitirdiklerinde de, o dünya orada duruyordu. Renkleri siyahbeyaza kaçmıştı, ama rengi kaçan dünya, onların dünyası olarak kalmıştı. O dünyanın düzeni içinde ve onun sayesinde yaşamışlardı. Ve şimdi o dünya yeniden renklenmişti.

Planlar yapıyorlardı. Bu da karısının fikriydi. Evde değişiklik yapsalar mıydı? Çocukların gittikçe seyrekleşen ziyaretleri ve günün birinde başlayacak olan torun ziyaretleri için, üç çocuk odası yerine bir oda yetmez miydi? Kocası, kitaplarını okuyabileceği ve yıllar önce planladığı, malzeme de topladığı kitabını yazabileceği büyük bir odası olmasını istememiş miydi hep? Artık iddialı birer oyuncu olacak halleri olmasa da, birlikte tenis öğrenseler miydi? Kocasının sözünü etmiş olduğu, altı ay Brüksel'de çalışma teklifi ne durumdaydı, hâlâ geçerli miydi? İşinden izin alsa da birlikte altı aylığına Brüksel'e taşınsalar mıydı? Adam karısının aklına gelen fikirlere ve coşkusuna seviniyordu. O da fikirlerini söylüyordu. Ama aslında hayatlarında hiçbir şeyin değişmesini arzu etmiyor, ancak bunu söylemek istemi-yordu.

Çözülmemiş olan karşısında duyduğu ve anlamının ne olduğunu, nereden geldiğini, yaşlandıkça neden büyüdüğünü bilmediği o korkusundan söz etmek istemiyordu. Değişimleri reddetmesinde yatıyordu bu; çözülmemiş olan şeyin yükünün, her değişimle birlikte ağırlaştığını hissediyordu. Ama neden? Değişimlerin zaman almasından, zamanın da sürekli artan bir hızla akıp gitmesinden ve elinden kaçmasından mı? Zaman niçin sürekli artan bir hızla akıp gidiyor? Şu anda yaşanmakta olan zaman, bitmeye yaklaşması nedeniyle birinci yarısından daha hızlı geçmesi gibi, insanın ömrü azaldığından, yaş arttıkça zaman daha mı hızla akıp gider? Yoksa bu hedeflere mi bağlıdır? İnsan sabırsızlıkla en sonunda başarılı olmayı, saygı görmeyi, zengin olmayı beklediği için midir ki gençlik yıllarında zaman ona fazla uzun gelirve sonraki yıllarda, beklenecek hiçbir şey kalmadığı için delice bir hızla akar gider? Yoksa, bir yoldan ne kadar sık geçilirse o kadar hızlı geçilmesi gibi, insan bütün

günlerin seyrini zaten bildiği için midir ki ilerleyen yaşla birlikte günler daha hızlı geçer? Ama öyleyse, aslında değişimleri istemiş olmalıydı. Ya da kalan ömrü değişimlerle yitirilmeyecek kadar azalmış mıydı? Ama o kadar da yaşlı değildi ki!

Karısı, itirazlarının gerisinde genel bir ret olduğunu fark etmedi. Ama özellikle anlamsız bir itirazı özellikle inatla sürdürünce, karısı sinirli bir gülüşle, aslında ne istediğini sordu. Son yıllardaki gibi yaşamaya devam etmeyi mi?

Büyük bir araba, klimalı, CD çalarlı ve her türlü elektronik zırvalığı olan bir spor araba kiraladılar. Bir kısmını severek dinledikleri, diğerlerini gelişigüzel seçtikleri bir yığın CD satın aldılar. Pasifik'i ilk kez gördükleri buruna ulaştıklarında, karısı Schubert'in bir senfonisini koydu. Ona kalsa, üniversitede öğrencilik yıllarının müziğini çalan Amerikan radyosunu dinlemeye devam ederdi. Karısıyla birlikte yağmurda inip ayakta dikilmek yerine, arabada oturmayı tercih ederdi. Fakat senfoni yağmura, gri gökyüzüne ve yuvarlanan kurşuni dalgalara uyuyordu ve karısının içine daldığı bu sahneyi bozmaya hakkı olmadığı duygusuna kapıldı. Arabayı karısı kullanmış ve kumsala giden küçük yolu bulmuştu. Bagajda mavi bir muşamba örtü olduğu aklına gelmiş, kocasını ve kendisini bununla sarmalamıştı. Kumsalda duruyor, denizi kokluyor, Schubert'i, martıları ve örtünün üstüne düşen yağmuru dinliyor ve batıda, yağmur bulutlarının gerisinde, batmaya yüz tutmuş güneşin ışığıyla aydınlanan bir parça gökyüzü görüyorlardı. Hava serin olmasma rağmen nemli ve ağırdı.

Bir süre sonra muşambanın altında kalmaya daha fazla dayanamadı, bir an yağmurda kararsızca durdu, kumda yürüyerek

denize gitti ve suya girdi. Su soğuk, ıslanan ayakkabılar ağırdı, ıslak pantolon bacaklarına ve karnına yapışıyordu; vücudun sudaki hafifliğinden eser yoktu, yine de o kendisini hafif hissediyor, elleriyle suya vuruyor ve kendisini dalgalara bırakıyordu. İçinden geldiği gibi davranmasının karısında yarattığı hayranlık, akşam yatağa girdiklerinde hâlâ sürüyordu. O ise, daha çok ürkmüş ve utanmıştı.

Her gün aşağı yukarı 100 mil güneye indikleri bir yolculuk ritmi yakaladılar. Sabahları tembellik ederek geçiriyor, sık sık duruyor, ulusal parkları ve bağlık alanları geziyor ve saatlerce kumsalda yürüyorlardı. Akşamlan karşılarına ne çıkarsa razı oluyorlardı, kâh otoyolda büyük odalı, kokusundan dezenfekte edildiği anlaşılan, televizyonun insan boyunda bir yere vidalanmış olduğu salaş bir motele, kâh gecelemeye kahvaltının da dahil olduğu mahalle içinde bir eve. Akşamlan ikisi de erkenden halsiz düşüyordu. Her defasında bir kitapla ya da bir şişe şarapla erkenden yatağa girmeleri, adamın gözlerinin kendiliğinden kapanmaya yüz tutması ve başucu lambasını söndürmesi bitkinliklerini doğruluyordu. Ancak bir akşam gece yarışma doğru uyandığında, karısının hâlâ kitap okumakta olduğunu gördü.

Adam bazen bir yerde beklerken, karısının ona doğru gelişini seyredebileceği sahneler yaratıyordu. Gittikleri bir lokantanın önünde arabadan iniyor, arabayı park eden karısını lokantanın girişinde bekliyordu. Ya da kumsalda önden koşuyor, dönüyor ve onun yolunu gözlüyordu. Karısının endamını ve yürüyüşünü görmek her zaman güzeldi, ama bu onu hüzünlendiriyordu.

Oregon'da kıyı ve yol sis içindeydi. Sabahlan havanm öğle vakti daha iyi olacağmı umut ediyor, akşamları ise umutlannı ertesi güne

bırakıyorlardı. Ama sis gene yolu kaplamış, ormanları ve çiftlikleri bürümüş oluyordu. Eğer harita, içinden geçtikleri, çoğu kez birkaç ev den oluşan yerleşmeleri göstermemiş olsaydı, onları rahatlıkla gözden kaçırabilirlerdi. Bazen bir-iki saat boyunca, tek bir eve rastlamadıkları, karşı yönden kimsenin gelmediği ya da önlerine sollanacak bir aracın çıkmadığı ormanlardan geçiyorlardı. Bir keresinde indiler ve çalışan motorun gürültüsü, yolun iki yanındaki sık ağaçların araşma dağıldı, yitip gelmedi, orada kaldı ve sisin içinde boğuldu. Motoru susturdular ve hiçbir şey duyulmaz oldu, ne fundalıktan bir çıtırtı, ne bir kuş, ne bir araba, ne de deniz.

Son yerleşmeyi epeyce geride bıraktıklarında ve bir sonraki yerleşmeye 30 mil kaldığında, tabelanın biri bir benzin istasyonunu haber verdi. İşte, istasyon oradaydı, çakıl kaplı büyük bir alan, iki benzin pompası, bir lamba ve alanın arkasında belli belirsiz bir ev. Adam frene bastı, benzinciye doğru kıvrıldı ve benzin pompasının önünde durdu. Beklediler. Adam evin kapısını çalmak için arabadan indiğinde kapı açıldı ve dışarı bir kadın çıktı. Alanı geçerek geldi, selam verdi, benzin tabancasına el attı, pompa kolunu çevirdi ve depoyu doldurmaya başladı. Arabanın yanında duruyor, sağ elinde benzin tabancasını tutuyordu ve sol elini kalçasına dayamıştı. Kadın, adamın gözlerini kendisinden ayırmadığını gördü.

"Benzin tabancası bozuk, onun için bırakamıyorum. Ama camları hemen temizlerim."

"Burası ıssız değil mi?"

Kadın ona şaşarak ve dikkatle baktı. Artık genç değildi ve dikkati, fazla sık ilişkiye girmiş ve fazla sık hayal kırıklığına uğratılmış bir kadınm dikkatiydi.

"Son yerleşme 20 mil geride kaldı ve bir sonraki 30 mil ileride; bu durumda... Demek istiyorum ki kendinizi burada yalnız hissetmiyor musunuz? Burada tek başınıza mı yaşıyorsunuz?"

Kadın onun bakışındaki ciddiyeti, dikkati ve şefkati görerek gülümsedi. Bakışından büyülenmemek için alayla gülümsedi. O da bu gülüşe neşeyle ve bir sonra söyleyeceği sözün mahcubiyetiyle gülerek karşılık verdi.

" Güzel bir kadınsınız."

Yüzündeki çillerden pek anlaşılmasa da kadın biraz kızardı ve gülümsemesi dondu. Birden ciddileşti. Güzel mi? Her ne kadar erkeklerin hâlâ hoşuna gitse de, onlarda hâlâ arzu ve gurur uyandırsa da ve onları hâlâ ürkütebilse de, güzelliği geçmişti ve o bunu biliyordu. Kadın onun yüzüne dikkatle baktı.

"Evet, burası ıssız, ama ben buna alıştım. Ayrıca..." Durakladı, gözleri aşağıya, benzin tabancasına gitti, yeniden başını kaldırdı ve onun yüzüne baktı, artık yüzü iyice kızarmıştı, dimdik duruyordu ve inatçı bir ifadeyle özlemini açığa vurdu. "Ayrıca hep yalnız kalacak değilim."

Bir an öylece, dimdik, yüzü kızarmış halde onunla göz göze kaldı. Sonra depo doldu, kadın depoyu kilitledi, arabadan geri gekildi ve benzin tabancasını yerine astı. Eğildi, kovadan bir sünger aldı, silecekleri yukarı kaldırdı ve camı temizlemeye başladı. Adam onun, kucağındaki haritayı inceleyen, ona selam vermek ve gülümsemek için kısaca başını kaldıran ve tekrar haritasına dalan karısını nasıl merakla süzdüğünü gördü.

Kadın camlan temizlerken yanında aylak aylak durmak hoş değildi. Ama aynı zamanda ona bakmak, onu seyretmek hoşuna gitmişti. Kadın ne kareli gömlek ve kot pantolon, ne de ağarmış mavi renkli bir elbise giymişti, üzerinde petrol şirketinin ambleminin renginde koyu mavi bir tulum, tulumun içinde de beyaz bir tişört vardı. Güçlü kuvvetliydi, ama hareketleri yumuşaktı. Hareketlerinde, vücudunun gücünden ve yumuşaklığından aldığı zevki yansıtan bir zarafet vardı. Tulumun askısı omzundan kayıyor, parmağıyla tekrar yukarı itiyor ve bu onu mahrem bir hareket gibi etkiliyordu.

Camların temizliği bitip de kadına parayı verdiğinde ve kadın paranın üstünü getirmek için eve yürüdüğünde, o da kadınla birlikte yürüdü. Gıcırdayan çakılların üstünde birlikte atılan birkaç adımdan sonra kadın elini onun koluna götürdü.

"Benimle gelmenize gerek yok, paranın üstünü getiririm."

Böylece alanın ortasında, arabası ile kadının evinin arasında kalakaldı. Kadın içeri girdi, kapı kapandı.

Karar vermek için ne kadar zamanım var, diye düşündü. Bir dakika? İki dakika? Paranın üstünü ne kadar zamanda hazır edecek? Ne kadar düzenli biri? Kâğıt ve bozuk paralan özenle yerleştirdiği ve bir gözünden birkaç bozukluk, diğer gözünden birkaç kâğıt para alacağı bir kasası mı var? Acele mi ediyor, yoksa bir dakika, sonra bir dakika daha uzarsa sevineceğimi biliyor mu?

Yere baktı ve çakılların sisten ıslanmış olduğunu gördü. Ayakkabısının burnuyla bir taşı ters çevirdi; taşın altının da ıslak olup olmadığım bilmek istiyordu. Islaktı. Yanında çalışanlara, düşünme ile karar vermenin ayrı şeyler olduğunu, düşünmenin ne

doğru bir karar, ne de herhangi bir karar doğurmasının şart olmadığım, karar vermenin, insanın elini kolunu bağlayacak kadar karmaşık olabileceğini ve zor durumlara sokabileceğini öğretmişti. Her zaman, düşünmek zaman ister, karar vermek ise cesaret derdi ve şu anda eksikliğini duyduğu şeyin düşünecek zaman değil, aksine karar verme cesareti olduğunu biliyordu. İnsanın verdiği kararlar gibi, vermediği kararlarını, hayatın bir yerlere kaydettiğini de biliyordu. Burada kalmaya karar vermezse, yola devam etmeye karar vermemiş bile olsa, yola devam edecekti. Burada kalmak; ona ne demeliyim? Ona, burada kalıp kalamayacağımı mı sormalıyım? O ne cevap vermeli? Canı evet demek istese bile, sorumun ona yükleyeceği sorumluluğu reddetmesi gerektiği için, hayır demek zorunda kalmayacak mı? O, kapıdan tekrar dışarı çıkarken, ben çantam ve bavulumla burada durmalıydım ve araba çekip gitmiş olmalıydı. Ama ya beni istemezse? Ya da beni şimdi ister de sonra istemezse? Ya da ben daha sonra artık kalmak istemezsem? Hayır, böyle bir şey olmaz. Eğer birbirimizi şimdi istersek, daima isteriz.

Arabaya gitti. Karısına, yanıldıklarını, gönülden isteseler bile artık evliliklerini yoluna sokamayacaklarını söylemek istiyordu. Son haftalarda sevincinin içinde hep bir hüzün olduğunu ve yaşamını bu hüzünle sürdürmek istemediğini. Kadını tanımadığı, kadın da onu tanımadığı halde, bu kadın için her şeyi göze almasının delilik olduğunu. Mantıklı ve mahzun olmaktansa, deli olmayı tercih ettiğini.

Arabaya varmasına birkaç adım kalmışken, karısı başını kaldırdı. Onun gelişini izledi, sürücü koltuğuna uzanarak camı aşağı indirdi ve bir şeyler söyledi. Ama o ne dediğini anlamadı. Karısı haritada büyük kumulları bulduğunu tekrarladı. Kahvaltı ederken, büyük kumulların bir zamanlar görmüş oldukları fotoğraflarını hatırlamışlar,

onları haritada aramışlar ve bulamamışlardı. Karısı şimdi bulmuştu onları. Fazla uzakta değillerdi ve akşama oraya varmış olurlardı. Karısının yüzü ışıl ısıldı.

Karısının küçük şeylerden duyduğu sevinç; bununla ne kadar sık hayrete düşürmüş ve mutlu etmişti onu. Ve sevincini yansıtan sokulganlığı! Karşısındakilerin iyi olduğu, iyi olan şeye sevinecekleri ve iyilikle tepki verecekleri beklentisiyle dolu, çocukça bir sokulganlıktı bu. Karısını yıllardır böyle görmemişti, sokulganlığı ancak son haftalarda geri gelmişti.

Karısının sevincini gördü. Karısı ona hayranlıkla bakıyor, bakışlarıyla onu kuşatıyordu. Acaba tamam mıydı? Acaba gidebilirler miydi?

Kafasını salladı, koşmak istiyormuşçasına hızla yürüdü, arabaya bindi ve motoru çalıştırdı. Arkasına bakmadan benzin istasyonundan uzaklaştı.

Karısı, kumulları haritada nasıl bulduğunu, sabah neden bulamadıklarını anlatıyordu. Akşam ne zaman varacaklarını ve nerede kalabileceklerini. Ertesi gün ne kadar yol almaları gerektiğini. Kumulların ne kadar yüksek olduğunu.

Bir süre sonra bir şeylerin yolunda gitmediğini fark etti. Kocası arabayı yavaş sürüyor, dikkatle sise bakıyor, söylediklerine arada bir onaylayıcı ya' da yüreklendirici bir homurtuyla eşlik ediyordu; konuşmaması sorun değildi, ama kilitlenmiş ağzı ve kasılmış yanakları bir sorun olduğunu gösteriyordu. Karısı, "Bir şey mi var?" diye sordu. Motorda ya da tekerleklerde? Sisli havada ve yolda? Bunlardan başka bir şey mi? Önce sakin sakin, cevap alamayınca

endişeyle sordu. Kendisini iyi hissetmiyor muydu? Ağrısı mı vardı? Arabayı sağa, çimenlerin üstüne çekerek durduğunda, karısı, kalbinde ya da kan dolaşımında bir sorun olduğundan emindi. Kaskatı kesilmiş halde, elleri direksiyonda, bakışları dosdoğru karşıya dikili, öylece oturuyordu.

"Bırak beni," dedi ve "Sadece bir dakikaya ihtiyacım var," diye devam etmek istedi, ama konuşması, ağzım kapatmasına, yanaklarını kasmasına ve gözyaşlarını tutmasma neden olan gerginliği çözmüştü. Onlarca yıldır hiç ağlamamıştı. Hıçkırığı boğmak istiyordu, ama boğma iniltiye, inilti feryada dönüştü. Kollarıyla, özür dilediğini, gösteren; gafil avlandığını ve ağlamak istemediğini, ama başka türlü yapamadığını açıklayan hareketler yaptı. Ama ardından, gözyaşları özür dileme ve açıklama ihtiyacmı alıp götürdü ve orada öylece, elleri kucağında, başı önünde ve gövdesi sarsılarak oturdu, hüngür hüngür ağladı. Karısı onu kollarına aldı, ama o kendisini onun kollarına bırakmadı, nasıl oturuyorsa öylece oturdu. Ağlaması bitmek bilmeyince, karısı bir sonraki kasabada bir otel ve belki de bir doktor aramaya karar verdi. Onu kaldırmak ve yan koltuğa itmek istiyordu, ama o yan koltuğa kendiliğinden geçti.

Karısı direksiyonda yola koyuldular. O ağlamaya devam ediyordu. Rüyası için, hayatın ona yaptığı teklifler için, bu teklifleri reddettiği ve onlardan kaçtığı için, hayatındaki geri getirilemez ve telafi edilemez şeyler için ağlıyordu. Hiçbir şey geri gelmez, hiçbir şeyi telafi edemezdi. İstediğini daha ısrarla istemediği ve çoğu zaman neyi istediğini bilmediği için ağlıyordu. Evliliğinde zor ve kötü olan kadar, güzel olan şeyler için de ağlıyordu. Birbirlerinde yarattıkları hayal kırıklıkları ve son haftalarda paylaşmış oldukları umutlar ve

beklentiler için ağlıyordu. Güzel olan ve mutlu eden her şeyde nasıl geçicilikten başka bir şey görmüyorsa, aklına gelen hiçbir şeyin üzüntüsüz, acısız bir yanı yoktu. Aşk, iyi gittiği dönemde evlilik, çocuklarla geçen güzel yıllar, meslekten alman keyif, kitaplardan ve müzikten duyulan coşku, bütün bunlar geçip gitmişti. Anıları, gözünün önüne peş peşe resimler getiriyor, ama o bir resme doğru dürüst ba-kamadan, resmin üstüne bir damga vuruluyor ve damgada kalın harflerle ve kaim bir çerçeve içinde şu yazı yer alıyordu: "Geçti."

Geçti? Öyle basit bir şekilde, onun haberi olmadan ve o işin içinde olmadan geçmemişti. Sevgileriyle yarattıkları dünyayı bizzat o paramparça ediyordu. Bundan sonra dünya olmayacaktı, renklisi yerine siyahbeyaz bir resim de değil, hiç resim olmayacaktı.

Gözünde yaş kalmamıştı. Tükenmişti ve içi bomboştu. Sanki geçip gitmiş olan evliliği, sanki kaybettiği karısı uğruna ağlamış olduğunun bilincine vardı.

Karısı karşıdan ona baktı ve gülümsedi. "Ee?"

Yerin adını, nüfusunu ve deniz seviyesinden yüksekliğini gösteren bir tabelayı geçtiler. Birkaç yüz kişinin yaşadığı küçük bir yer, diye düşündü. Denizden yüksekliği sadece birkaç metre; sisten görülmese de deniz yalanda olmalı.

"Durur musun lütfen?"

Karısı kenara yanaştı ve durdu. Şimdi, diye düşündü, şimdi. "Ben burada ineceğim. Seninle devam etmiyorum. Davranışımın çok tuhaf olduğunu biliyorum. Daha da iyi bilmem gerekirdi. Ama daha da iyi nasıl bilebilirdim, bunu da bilmiyorum. Yıkıntılar içinde doğrulmaya

çalışıyoruz. Ben seninle yıkıntılar içinde doğrulmak istemiyorum. Sadece bir kere daha denemek istiyorum."

"Neyi? Neyi denemek istiyorsun?"

"Hayatı, aşkı, yeni bir başlangıcı, her şeyi işte." Karısının yadırgayan, incinmiş bakışları karşısında, söyledikleri kendisine bile çocukça geliyordu. Karısı ona ne yapacağını, burada ne yapacağını, neyle geçineceğini, evdeki hayatının ne olacağmı sorsaydı hiçbir cevap veremeyecekti.

"Hadi kumullara gidelim. Canın istediği zaman çekip gidebilirsin. Seni tutamam. Eğer çok derin bir kuyuya düşmediysen, bırak konuşalım. Belki haklısın ve aramızda olanla ya da artık olmayanla henüz gerçekten yüzleşmedik. Öyleyse yüzleşelim." Karısı elini onun dizine koydu. "Tamam mı?"

Haklıydı. Hiç olmazsa kumulların yakınındaki kasabaya gidip her şeyi konuşamazlar mıydı? En azından karısına, onu burada bırakarak yola devam etmesini, sadece tek başına kalacağı birkaç güne ihtiyacı olduğunu ve en geç uçak kalkana kadar geleceğini söyleyemez miydi? Ayrıca karısına rüyasını ve benzin istasyonundaki kadını anlatması gerekmez miydi? Bu dürüstçe olmaz mıydı?

"Ancak şimdi çekip gidebilirim. Lütfen bagajı açar mısın?"

Karısı kafasını iki yana salladı.

Arabadan indi, öteki tarafa geçti, karısının oturduğu sürücü koltuğunun kapısını açtı ve kapı ile koltuk arasındaki küçük kolu çekti. Bagaj kapağı açıldı. Bavulunu ve çantasını çıkarıp yere koydu. Sonra bagaj kapağını kapattı ve kapıya yaklaştı. Kapı hâlâ açıktı.

Karısı ona baktı. Kapıyı hafifçe ve sakin bir şekilde kapattı, ama karısının yüzüne çarpıyormuş gibi geldi. Karısı ona bakmaya devam etti. Bavulunu ve çantasını aldı; yürümeye hazırdı. Bir adım attı ve ikinci adımı atıp atamayacağını bilemedi ve ikinci adımı attığında bir adım daha, sonra bir adım daha atıp atamayacağını bilemedi. Durursa arkasına dönmek, arabaya yürümek ve binmek zorunda kalırdı. Karısı gazlayıp gitmezse yürümeye devam edemezdi. Git, diye rica etti, git. Sonra karısı motoru çalıştırdı ve hareket etti. Ancak arabanın sesi duyulmaz olduğunda arkasına döndü. O anda zaten sis de arabayı yutmuştu.

KAZUO ISHIGURO I Bir Aile Yemeği

Bir motel buldu ve bir aylığına ucuz bir kira için pazarlık etti. Büyük bir tezgâhı, resopal masaları, plastik oturma yerleri ve müzik dolabı olan bir lokanta buldu. Çok içki içti, zaman zaman aşırı neşelendi, zaman zaman da, kendisine bir gün için yeterince ağlamış olduğunu söylemese yeniden ağlamaya başlayacak gibi oldu. Burası kasabanın tek lokantasıydı ve bütün akşam bir kulağı kirişte bir arabanın gelmesini, birinin inmesini ve çakılların üzerindeki yürüyüşünden gelenin karısı olduğunu anlamayı bekledi. İçi özlem ve korkuyla dolu olarak bekledi bunu.

Ertesi sabah denize yürüdü. Kumsalda yine sis vardı, gökyüzü ve deniz kurşuni, hava sıcak, nemli ve bunaltıcıydı. Sanki önünde daha çok zaman varmış duygusuna kapıldı.

Ç EV I REN:ALİO ZDAMAR

FUGU, Japonya'nm Pasifik kıyılarında avlanan bir balıktır. Annem bu balıktan yiyerek öldüğünden beri Fugu'nun benim için özel bir

önemi var. Zehir, balığın cinsel salgı bezlerinde, kolayca zedelenebilen iki ince kesenin içinde bulunur. Balık temizlenirken bu iki kesenin dikkatle çıkarılması gerekir, çünkü en ufak bir dikkatsizlik sonucu zehir balığın damarlarına sızar... Ne yazık ki bu işlemin başarıyla ya -pılıp yapılmadığını söyleyebilmek kolay değildir. Bu işin kanıtı yemeğin sonunda ortaya çıkar. Annemin başına geldiği gibi.

Fugu zehirlenmesi çok acı verir; çoğunlukla ölümcüldür. Balık akşam yemeğinde yenmişse, acı uykusunda yakalar insanı. Kurban birkaç saat acıyla kıvranıp durur ve sabah olurken ölür. Bu balık Japonya'da savaştan sonra çok sevilir oldu. Sıkı kurallar uygulamaya konulana dek, bu tehlikeli kese çıkarma işlemini insanların kendi mutfaklarında yapıp komşularını ziyafete çağırmaları moda olmuştu.

Annem öldüğünde Kaliforniya'da yaşıyordum. O sıralar anne ve babamla ilişkilerim biraz gergindi; bu nedenle iki yıl sonra Tokyo'ya dönünceye kadar annemin ölümüne ilişkin ayrıntıları öğrenemedim. Annem hiç fugu yemezdi, fakat hatırını kıramadığı eski bir okul arkadaşının çağrısı üzerine bir seferliğine bozmuştu kuralını. Havaalanından eve giderken babam yolda anlattı bu ayrıntıları. Eve vardığımızda güneşli bir sonbahar günü sona eriyordu.

"Uçakta yemek yedin mi?" diye sordu babam. Çay odasında yer -de oturuyorduk.

"Hafif bir yemek verdiler," dedim.

"Aç olmalısın. Kikuko gelir gelmez yemeğe otururuz."

Babam geniş, keskin hatlı çenesi ve çatık siyah kaslarıyla görü nüsü heybetli bir adamdı. Şimdi geçmişe dönüp düşündüğümde onu

Çu-En-Lay'a çok benzettiğimi anımsıyorum. Babam böyle bir benzetmeden hoşlanmazdı herhalde, çünkü ailedeki saf samuray kanından gurur duyardı. Karşılıklı konuşma ortamındaki genel görünüşü, insanın rahat bir biçimde konuşmasına cesaret veren türden değildi. Yorumladığı her şeyi konuşmaya nokta koyar havada söyleme huyu işi daha da zorlaştırırdı. Karşısında otururken o anda bir çocukluk anısı canlandı belleğimde: "Yaşlı bir kadm gibi dırdır ettiğim" için birkaç kez kafama vurmuştu. Konuşmamız havaalanından bu yana kaçınılmaz biçimde uzun suskunluklarla bölünüyordu. Bir süredir ikimiz de konuşmuyorduk.

"Şirketin başına gelenlere üzüldüm," dedim. Düşünceli biçimde başını salladı.

"Aslında şirketin öyküsü orada bitmedi," dedi, "şirket battıktan sonra Watanabe intihar etti. Onursuz yaşamak istemedi." "Anlıyorum."

"On yedi yıldır ortaktık. İlke ve onur sahibi bir insandı. Çok saygı duyardım ona."

"İş dünyasına geri dönecek misin?"

"Emekliliğimi yaşıyorum. Yeni girişimlere atılamayacak kadar yaşlıyım. Bugünlerde iş yaşamı çok farklı. Yabancılarla iş yapmak, onların yolunu izlemek... Bu noktaya nasıl geldik, anlamıyorum. Watanabe de anlamamıştı." İç çekti. "İyi adamdı, ilke sahibi bir insandı."

Çay odası bahçeye bakıyordu. Çocukken hayaletli olduğuna inandığım eski kuyuyu oturduğum yerden, yeşillik katmanları arasından görebiliyordum. Güneş iyice alçalmış ve bahçenin büyük bir bölümünü gölgede bırakmıştı.

"Her neyse, eve dönmeye karar vermene sevindim," dedi babam, "umarım kısa bir ziyaret olmaz bu."

"Ne yapacağımı tam olarak bilemiyorum."

"Öncelikle geçmişi unutmaya hazır olduğumu bilmeni isterim. Annen de hep geri gelmeni istemişti. Davranışın huzursuz etmişti onu."

"İyi dileklerin için teşekkürler; dediğim gibi, ne yapacağımdan henüz emin değilim."

"Düşündükçe aslında kötü niyetle hareket etmediğin kanısına vardım," diye sürdürdü babam konuşmasını. "Bazı etkileşimler seni yolundan saptırdı; birçok gencin başına geldiği gibi."

"Önerdiğin üzere bunları unutsak daha iyi."

"Nasıl istersen. Biraz daha çay?"

Tam o sırada bir kız sesi yankılandı evin içinde.

"Sonunda Kikuko geldi," dedi babam ayağa kalkarak.

Aramızda yaş farkı olmasına karşın, kız kardeşim ve ben her zaman birbirimize yakın olmuştuk. Beni yeniden görmek onu çok heyecanlandırmışa benziyordu, çünkü sinirsel bir kıkırdama atağına kapıldı bir süre. Fakat babam onu Osaka ve üniversite yaşamına ilişkin soru yağmuruna tuttuğunda biraz yatıştı. Kısa ve biçimci yanıtlar verdi sorulara. Sonra bana dönüp birkaç soru sordu, fakat sorularının istenmeyen konulara yol açacağından korkarak sakınır gibi bir hali vardı. Az sonra karşılıklı konuşmalar Kikuko'nun gelişinden önceki dakikalara oranla daha da azaldı. Babam ayağa

kalkarak, "Yemekle meşgul olmam gerekiyor," dedi, "bu işler bana kaldı, bağışlayın. Kikuko ilgilenir seninle."

Babam odadan çıkınca kız kardeşim görünür biçimde gevşedi. Birkaç dakika sonra Osaka'daki arkadaşlarından ve üniversitedeki derslerinden söz ederek dilediği gibi konuşuyordu. Sonra birden bahçede yürümemizi önererek verandaya doğru yürüdü. Orada, bir kenarda bırakılmış saman örgülü sandalları ayaklarımıza geçirip bahçeye çıktık. Güneş batmak üzereydi.

"Yarım saattir sigara için kıvranıp duruyorum," dedi bir sigara yakarak.

"Neden içmedin öyleyse?"

Eve doğru bir el hareketi yaparken yaramazca sırıttı. "Evet, anlıyorum," dedim. "Biliyor musun, bir erkek arkadaşım var artık." "Öyle mi?"

"Fakat ne yapacağım konusunda duraksıyorum. Henüz kararımı vermedim."

"Anlaşılır bir durum bu."

"Amerika'ya gitmek için planlar yapıyor. Ben üniversiteyi bitirince beni de götürmek istiyor."

"Anlıyorum. Peki sen gitmek istiyor musun?"

"Gidersek birilerine takılacağız, yani otostop yapacağız." Başparmağını salladı Kikuko. "Bunun tehlikeli olduğunu söylüyorlar, ama ben Osaka'da yaptım, bir şey olmadı."

"Senin duraksamanın nedeni ne?"

"Osaka'da çok arkadaşım var. Orada yaşamaktan hoşlanıyorum. Bunların tümünü arkamda bırakıp gidebilir miyim, henüz bilmiyorum. Erkek arkadaşım Suichi'ye gelince, evet, hoşlanıyorum ondan, ama zamanımın çoğunu onunla geçirmeyi istediğimden emin değilim. Anlıyor musun?"

"Hem de çok iyi."

Tekrar sırıttı, sonra önümden yürüyüp kuyuya varıncaya kadar ilerledi. Ben arkasından yetiştiğimde dönüp, "Bu kuyunun hayaletli olduğunu söylerdin, anımsıyor musun?" dedi.

"Evet, anımsıyorum."

İkimiz de kenarından kuyunun içine baktık.

"Annem o gece gördüğün şeyin sebze pazarındaki yaşlı kadın olduğunu söylerdi bana," dedi Kikuko, "fakat ben ona hiç inanmadım ve hiçbir zaman tek başıma gelmedim buraya."

"Annem bana da aynı şeyi söylerdi. Hatta o yaşlı kadının o geceki hayaletin kendisi olduğunu kabullendiğini de söylemişti bana. Sözüm ona kestirmeden gitmek için bizim bahçeyi seçmiş. Bu duvarları aşarken epey zorlanmıştır herhalde."

Kıkırdayarak güldü Kikuko, sonra kuyuya sırtını dönüp bakışlarını bahçede dolaştırdı.

"Annem seni hiç suçlamadı; biliyor musun?" dedi değişik bir ses tonuyla. Yanıt vermedim. "Seni iyi yetiştiremedikleri için kendilerini, yani kendisini ve babamı kusurlu bulduğunu söylerdi bana hep. Beni büyütürken daha dikkatli olduklarını, bu nedenle de benim çok iyi bir

evlat olduğumu da anlatırdı." O yaramaz sırıtması gene geri gelmişti yüzüne. "Zavallı annem," dedi.

"Evet, zavallı annemiz."

"Kaliforniya'ya dönecek misin?"

"Bilmiyorum; düşünmem gerek."

"Kız arkadaşına ne oldu? Vicky'ye?"

"İlişkimiz hepten noktalandı," dedim. "Kaliforniya'da pek bir şey kalmadı benim için."

BİR AİLE YEMEĞİ "Sence benim oraya gitmem gerekir mi?"

"Bilmem; neden olmasın? Orayı seversin herhalde." Eve doğru baktım. "Az sonra içeri girsek iyi olur," dedim, "babamın yardıma ihtiyacı olabilir."

Fakat kardeşim bir kez daha kuyunun içine bakıyordu. "Hayalet falan göremiyorum," dedi yankılanan sesiyle. "Şirketin batması babamı sarstı mı?"

"Bilmiyorum. Kapalı kutudur babam, belli etmez." Sonra birden doğruldu ve bana dönüp, "Yaşlı Watanabe'nin ne yaptığından söz etti mi sana?" dedi.

"Onun intihar ettiğini söyledi."

"Hepsi bu değil, ailesini de götürdü yanında; karısını ve iki küçük kızını."

"Sahi mi?"

"Hepsi uykudayken havagazım açmış, sonra da bir et bıçağı sap - lamış karnına."

"Evet, babam az önce Watanabe'nin ilke sahibi bir adam olduğunu söylüyordu."

"Hastalıklı bir düşünce," dedi kardeşim kuyuya arkasını dönerek. "Dikkat et! Kuyuya düşeceksin."

"Hayalet falan yok bunun içinde; hep yalan söyledin bana." "Hayaletin kuyuda olduğunu söylemedim ki!" "Nerede öyleyse?"

İkimiz de ağaçlara ve çalılara baktık. Bahçeye karanlık çökmek üzereydi. Birkaç metre ilerdeki küçük bir açıklığı gösterdim. "İşte, tam orada görmüştüm." "Neye benziyordu?" "İyi seçemedim, karanlıktı." "Fakat bir şey görmüş olmalısın." "Yaşlı bir kadındı; orada durmuş bana bakıyordu." İpnotize olmuş gibi o yere bakıyorduk.

"Beyaz bir kimono giymişti," dedim, "saçının bir kısmı dağılmış, uçuşuyordu."

Kikuko dirseğiyle koluma vurdu. "Sus artık! Gene beni korkutmaya çalışıyorsun." Yere attığı sigarasına bastı; izmaritin üzerine çamların iğne yapraklarını ittirdi ayağıyla. O yaramaz sırıtmasını tekrar takınarak, "Yemek hazır mı, bakalım," dedi.

Babam mutfaktaydı; bize şöyle bir bakıp yaptığı işi sürdürdü.

"Babamız tek basma yaşamaya başladığından bu yana iyi bir aşçı oldu," dedi Kikuko gülerek. Babam döndü ve soğuk bakışlarla süzdü onu.

"Hiç de gururlandığım bir beceri değil bu," dedi, "gel de yardım et."

Kardeşim bir an hareketsiz kaldı, sonra ilerleyip bir çekmecede asılı duran bir önlüğü aldı.

"Sadece şu sebzeler pişecek, öbürleri tamam," dedi babam. Sonra birkaç saniye bana baktı. Elindeki çubukları tezgâha bırakarak, "Umarım evi gezmek istersin," dedi arkasından. "Görmeyeli epey oldu."

Mutfaktan çıkarken dönüp Kikuko'ya baktım, fakat arkası dönüktü.

"İyi bir kız o," dedi babam yavaşça.

Odadan odaya babamı izledim. Evin ne kadar büyük olduğunu unutmuştum. Kayar kapılar açılıyor, odalar ortaya çıkıyordu, boş odalar.

"Bu ev tek başına yaşayan biri için çok büyük," dedi babam, "odaların çoğunu kullanmıyorum artık."

Derken babam bir odaya daha girdi. Gazete ve kitaplarla doluydu burası. Duvarlarda tablolar, vazolarda çiçekler vardı. Odanın bir köşesinde, alçak bir masanm üzerindeki bir şey dikkatimi çekti; yaklaştığımda bunun çocukların yaptığı türden plastik bir savaş gemisi modeli olduğunu gördüm. Bir gazetenin üzerinde duruyordu. Çevresinde sağa sola açılmış irili ufaklı gri plastik parçaları vardı.

Babam güldü; masanm yanma gelip gemiyi eline aldı. "Şirketin batmasından bu yana çok boş zamanım oluyor," dedi, tekrar güldü; bu kez biraz tuhaftı gülüşü. Bir an hoş bir durgunluk kapladı yüzünü. "Daha çok boş zaman."

"Bu garip geliyor bana," dedim, "sen her zaman çok meşgul biriydin."

"Belki de gereğinden fazla meşgul biriydim," dedi gülümseyerek bana bakarken, "belki de daha dikkatli bir baba olmam gerekirdi."

Güldüm. Babam düşünceli bir tavırla bir süre daha gemi modeline bakmayı sürdürdü, sonra başını kaldırarak, "Sana söylemeyi düşünmemiştim, ama sanırım söylesem daha iyi olacak," dedi. "Annenin ölümünün kaza olmadığına inanıyorum. Onun üzüldüğü çok şey vardı; bazı hayal kırıklıkları da."

İkimiz de plastik gemi modeline bakıyorduk.

Sonunda, "Herhalde," dedim, "annem sonsuza dek burada yaşayacağımı beklemiyordu."

"Anlamadığın belli. Bazı ana babaların nasıl düşündüğünü anlamıyorsun. Olay sadece çocuklarından ayrı kalmaya katlanmak zorunda kalmaları değildir; bu zorunlu ise, kendilerinin anlamadığı şeyler yüzünden ayrı kalmayı tercih ederler."

Savaş gemisini elinde evirdi, çevirdi. "Buradaki şu küçük gambotlar daha iyi yapıştırılabilirdi, değil mi, ne dersin?"

"Belki, bence iyi görünüyor."

"Savaş sırasında bir süre buna benzer bir gemideydim. Oysa benim gözüm hep hava kuvvetlerindeydi. Şöyle düşünürdüm: Düşman gemimizi vurduğunda yapabileceğin tek şey suda çırpınıp kurtarılmayı beklemekti, fakat uçakta her zaman iş bitiren bir silah vardı." Gemiyi masaya koydu. "Savaş yanlısı olduğunu sanmıyorum."

"Hayır, savaş bir şey ifade etmiyor bana."

Odaya göz atarken, "Yemek hazır olmalı," dedi, "açsındır herhalde."

Yemek, mutfağın yanındaki loş bir odada bekliyordu bizi. Tek ışık kaynağı masanın üzerinde asılı büyük bir lambaydı; odanın diğer köşeleri gölgede kalmıştı. Yemeğe başlamadan önce baş eğerek birbirimizi selamladık.

Çok az konuşuluyordu. Yemeğe ilişkin nazik bir yorum yaptığımda kardeşim kıkırdadı. Daha önceki sinirsel hali geri gelmiş gibiydi. Babam birkaç dakika konuşmadı; sonunda, "Ülkeye dönünce kendini bir garip hissetmiş olmalısın," dedi.

"Evet, biraz."

"Belki de Amerika'dan ayrıldığın için şimdiden pişmansın." "Biraz, fazla değil. Arkamda pek bir şey bırakmadım; sadece birkaç boş oda." "Anlıyorum."

Babamın yüzüne baktım. Loş ışıkta taş gibi ve ürkütücü görünüyordu. Sessizlik içinde yemeyi sürdürdük.

Bu arada gözüm duvarda asılı bir fotoğrafa takıldı. Babamın omzunun üzerinden karanlığa bakıyordum.

"Şu fotoğraftaki kim? Beyaz kimonolu olan?"

Babam elindeki çubukları masaya bıraktı. Önce fotoğrafa, sonra bana baktı. "Annen," dedi, "anneni tanıyamadrn mı?"

"Annem mi? Karanlıkta iyi göremedim."

Birkaç saniye sessizlik oldu. Sonra Kikuko ayağa kalktı, fotoğrafı duvardan alarak elime verdi.

"Çok yaşlı görünüyor," dedim.

"Ölümünden kısa bir süre önce çekilmişti," dedi babam. "Karanlıktı, iyi seçemedim."

Babam elini uzattı. Fotoğrafı ona verdim; dikkatle baktı, sonra Kikuko'ya verdi. O da boyun eğercesine bir kez daha ayağa kalkarak fotoğrafı duvardaki yerine geri koydu.

Masanın ortasında kapağı henüz açılmamış büyücek bir kap duruyordu. Babam eğilip kapağını kaldırdı. Bir buhar bulutu çıktı ve kıvrılarak lambaya doğru yükseldi. Babam kabı bana doğru iterek, "Aç olmalısın," dedi; yüzünün bir yanı gölgede kalıyordu.

"Teşekkür ederim," diyerek çubuklarımla uzandım. Buhar elimi yaktı. "Nedir bu?"

"Balık."

"Çok güzel kokuyor."

Çorbanın içinde şerit biçiminde kesilmiş balık dilimleri vardı; neredeyse top olacak gibi kıvrım kıvrımdılar. Birini alıp kâseme koydum.

"Daha alsana, çok var."

Biraz daha alıp kabı babama doğru ittim. Birkaç parça alıp kâsesine koyarken izledim onu. Sonra ikimiz de Kikuko'nun kendi kâsesine balık koymasını izledik.

Babam hafifçe başını eğdi. "Aç olmalısın," dedi gene. Balıktan bir parça alıp yemeye başladı. Ben de bir parça seçip ağzıma götürdüm. Yumuşak ve hoş bir et dokusu duyumsadım dilimde.

"Çok güzel," dedim, "ne balığı bu?"

"Sadece balık."

"Çok lezzetli."

Üçümüz de sessizlik içinde yemeyi sürdürdük. Birkaç dakika geçti.

"Biraz daha?" "Yeterince var mı?"

"Hepimize yeter." Babam kabın kapağmı kaldırdı. Buhar bir kez daha yükseldi. Eğilip kâselerimize biraz daha aldık balıktan. "Bu son parça," dedi babam, "sen al." "Teşekkür ederim."

Yemeği bitirdiğimizde babam doygun bir tavırla kollarını açarak gerindi. "Kikuko," dedi, "çay yapsana."

Kardeşim ona baktı; hiçbir şey demeden odadan çıktı.

Babam ayağa kalktı. "Burası sıcak oldu; yan odaya geçelim."

Ben de ayağa kalkıp çay odasına geçerken onu izledim.

Büyük, kayar kapılar açık bırakıldığından bahçeden hafif bir esinti geliyordu. Bir süre sessizce oturduk.

"Baba," dedim sonunda.

"Evet?"

"Kikuko bana Bay Watanabe'nin kendisiyle birlikte ailesinin de canına kıydığını söyledi."

Babam başını eğerek gözlerini indirdi. Birkaç dakika düşünceye dalmış gibi durdu. Sonra, "Watanabe işine çok bağlıydı," dedi, "şirketin batması çok sarstı onu. Sanırım bu olay onun düşünme yetisini zayıflattı."

"Yaptığı hata mıydı sence?"

"Kuşkusuz hataydı. Sen aksini mi düşünüyorsun?"

"Hayır, elbette hayır."

"İnsanın işi dışında başka şeyler de vardır."

"Evet, öyle."

Tekrar sessizlik çöktü. Bahçeden çekirgelerin sesi geliyordu. Karanlığa doğru baktım. Kuyu artık görünmüyordu.

"Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?" diye sordu babam. "Bir süre ülkede kalacak mısın?"

"Doğruyu söylemek gerekirse o kadar uzun vadeli düşünmedim."

"Kalmak istersen, yani bu evde demek istiyorum, kapılar sana açık. Tabii yaşlı bir adamla birlikte oturmaya aldırmazsan."

"Teşekkür ederim. Düşünmem gerek." Bir kez daha dışardaki karanlığa baktım.

"Fakat hiç kuşkusuz bu ev artık çok kasvetli," dedi babam, "çok geçmeden Amerika'ya dönersin herhalde." "Belki; henüz bilmiyorum." "Kuşkusuz dönersin."

Babam bir süre ellerinin üzerini inceledi, sonra başmı kaldırıp iç çekti. "Kikuko baharda okulunu bitiriyor," dedi, "belki o da eve döner. İyi bir kız o."

"Belki de."

"İşler yoluna girer o zaman." "Evet, eminim girer."

Bir kez daha sessizlik çöktü. Kikuko'nun çaylarımızı getirmesini bekliyorduk.

Ç EV I REN:HALUK ERDEMOL

ERNEST HEMINGWAY I Ayd ı nlı k ve Temiz Bir Yer

SAAT epey geçti; kahvede, elektrik ışığının altındaki ağacın yapraklarının gölgesinde oturan yaşlı adamdan başka kimse kalmamıştı. Sokak gündüzleri tozlu olur, ama akşamın çiyi tozları yatıştırırdı. Yaşlı adam sağır olmasına rağmen gecelerin sessizliğini gündüzün gürültüsünden ayırt edebildiği için, geç saatlere kadar orada oturmaktan hoşlanırdı. Kahvenin iki garsonu adamın hafif çakırkeyif olduğunu ve aslmda iyi bir müşteri olduğu halde çok sarhoş olduğunda para vermeden çıkıp gittiğini bildikleri için onu gözetlemekteydiler.

Biri diğerine, "Geçen hafta intihara kalkıştı," dedi.

"Neden?"

"Umutsuzluğa düşmüş." "Neden ama?" "Nedeni yok."

"Nedeni olmadığını nereden biliyorsun?" "Parası çok da ondan."

Kapının yanındaki bir masanın başına oturmuşlar, rüzgârın hafifçe salladığı ağacın yapraklarının gölgesinde oturan yaşlı adamınki dışında boş masaların doldurduğu terası seyrediyorlardı. Sokaktan bir kızla bir asker geçti. Sokak lambasının ışığı bir an askerin yakasındaki pirinç numaranın üstünde parladı. Kız acele adımlarla askerin yanında yürüyordu. Başı açıktı.

"Devriyelere yakalanacak."

"İstediğini elde ettikten sonra varsm yakalansın, ne fark eder ki?" "Aklı varsa hemen bir yere girer. Devriyeler geceli beş dakika oldu. Mutlaka enselenir yoksa."

Gölgede oturan yaşlı adam kadehiyle tabağa vurdu. Garsonlardan genci adamın yanına seğirtti. "Buyrun?"

Yaşlı adam garsona baktı. "Bir brendi daha." "Sarhoş olacaksınız," dedi garson. Yaşlı adam garsona baktı. Garson çekildi.

Arkadaşına, "Bütün gece oturacak galiba," dedi. "Benim de uykum geldi doğrusu. Saat üçten önce yatağa girmek kısmet olmuyor. Keşke geçen hafta öldürseydi kendini."

Garson içerden brendi şişesiyle yeni bir kadeh alıp yaşlı adamın yanma gitti, kadehi doldurdu.

"Geçen hafta öldürecektin kendini," dedi sağır adama. Yaşlı adam parmağı ile işaret ederek, "Biraz daha," dedi. Garson bardağı taşana kadar doldurdu. "Teşekkür ederim," dedi yaşlı adam. Garson şişeyi içeri götürdü. Sonra arkadaşının yanma dönüp oturdu.

"Kafayı bulmuş," dedi.

"Her gece sarhoş zaten."

"Kendini neden öldürmek istediğini biliyor musun?"

"Nereden bileyim?"

"Nasıl yapmış?"

"Kendini asmış."

"İpi kim kesmiş?"

"Yeğeni."

"Neden kesmiş?"

"Ruhunun selameti için."

"Kaç parası var adamın?"

"Çok."

"Sekseninde falan olmalı." "Öyle sanırım."

"Artık evine gitse. Saat üçten önce yatağa girdiğim olmuyor. Bu saatte de yatılır mı yani?"

"Hoşlandığı için böyle geç saatlere kadar oturuyor."

"Yalnız da ondan. Ben yalnız değilim ama. Yatakta beni bekleyen bir karım var."

"Onun da zamanında bir karısı vardı."

"Kadın artık onun işine yaramaz."

"Belli olmaz. Karısı olsaydı daha iyi olurdu."

"Yeğeni bakıyor adama."

"Biliyorum. İpi onun kestiğim söyledin ya."

"Bu kadar yaşlanmak istemezdim. Berbat bir şey yaşlılık."

"Her zaman değil. Bu temiz bir adam. Bak, içerken içkisini dökmüyor. Hem de sarhoş olduğu halde. Bak."

"Bakmak istemiyorum. Evine gitse artık. Çalışan insanları şu kadarcık düşündüğü yok."

Yaşlı adam başını kaldırıp meydana baktı, sonra garsonlara döndü.

Bardağını göstererek, "Bir brendi daha," dedi. Acelesi olan garson, adamm yanına gitti.

Akılsız insanların sarhoşlara ya da yabancılara karşı sergiledikleri bir tavırla, "Bitti," dedi. "Bu akşam tamam. Şimdi kapatacağız."

"Bir tane daha," dedi yaşlı adam.

"Olmaz. Bitti." Garson elindeki bezle masanın kenarını silerek başım salladı.

Yaşlı adam kalktı, önündeki tabakları saydı, cebinden meşin bir cüzdan çıkardı, içtiklerinin parasını ödedi. Yanm peseta da bahşiş bıraktı.

Garson, adamın sokakta yürümesine baktı. Sendeleyerek ama dimdik yürüyen çok yaşlı bir adam.

Acelesi olmayan garson, "Neden biraz daha oturmasına engel oldun?" diye sordu. Kepenkleri indiriyorlardı. "Saat daha iki buçuk bile değil."

"Gidip yatmak istiyorum." "Bir saat ne fark eder ki?" "Benim için çok önemli." "Bir saat sadece bir saattir."

"Sen de yaşlıymışsın gibi konuşuyorsun. Bir şişe alıp evinde içsin."

"Ama bu aynı şey değil ki."

Karısı olan garson, "Doğru, aynı şey değil," dedi. Adamın hakkını yemek istemiyordu. Yalnızca acelesi vardı kendisinin.

"Ya sen? Her zamanki saatinden önce evine gitmeye korkmuyor musun?"

"Bana hakaret mi ediyorsun?"

"Ne münasebet, sadece şaka ettim." Acelesi olan garson, "Hayır," dedi. "Güvenim var." Yaşlıca garson, "Gençsin, güveniyorsun ve bir de işin var," dedi. "Her şeyin var senin."

"Ya senin neyin eksik ki?"

"İşten başka her şeyim."

"Bende olan her şey var sende de."

"Hayır. Benim hiç güvenim olmamıştı. Genç de değilim artık."

Yaşlı garson, "Ben de o geç saatlere kadar kahvede oturmak isteyenlerden biriyim," dedi. "O, yatmak istemeyenlerden biri. Geceleyin ışığa ihtiyacı olanlardan biri."

"Ben eve gidip yatmak istiyorum."

"İkimiz farklı insanlarız," dedi yaşlı garson. Giyinmişti. "Güzel şeyler olsa da bu yalnızca bir gençlik ve güven sorunu değil. Her akşam kepenkleri istemeye istemeye indiriyorum. Belki bir ihtiyacı olan çıkar gelir diye düşünüyorum."

" Sabaha kadar açık olan barlar var ya!"

"Anlamıyorsun. Burası temiz ve hoş bir yer. İyi aydınlatılmış bir yer. Işığı çok güzel, sonra yaprakların gölgesi de var." "İyi geceler," dedi genç garson.

"İyi geceler." Yaşlı garson ışığı söndürüp kendi kendine konuşmaya devam etti. Işık çok önemli, ama mekânın da temiz ve

hoş olması gerek. Müziğe gerek yok. Müzik kesinlikle olmamalı. İnsan bir bar tezgâhı önünde bütün kişiliğiyle ayakta duramaz. Oysa bu saatlerde yalnızca oraları açık. Neden korkuyordu? Aslında bu korku değildi. Çok iyi bildiği bir hiçlikti bu. İnsan da bir hiçti. Gereken yalnızca buydu: ışık, biraz da temizlik ve düzen. Bazılan bunun içinde yaşarlar ve bunu hissetmezlerdi. Ama kendisi her şeyin nada y pues nada y pues nada y pues olduğunu biliyordu. Hiçlikle olan hiçimiz, senin adın hiç olsun, hiçin hiç yapılacak hiç krallığında. Bugün günlük hiçimizi ver ve bize hiçlerimizi bağışla, bizim bize karşı hiç işleyenlerin hiçlerini bağışladığımız gibi. Bizi hiçliğe terk etme, fakat bizi hiçten kurtar. Hiçbir şey olmayan hiçbir şey, adın kutlu olsun. Yaşlı garson parıl parıl bir buharlı kahve makinesi gördüğü bir barın önünde gülümseyerek durdu.

Barmen, "Ne istemiştiniz?" diye sordu.

"Nada. Hiç."

Barmen, "Otro loco mas," diyerek sırtını döndü. "Bir kaçık daha." Garson, "Bir fincan kahve," dedi. Barmen kahveyi verdi.

Garson, "Işık çok parlak ve güzel, ama barın üstü parlatıl mamış," dedi.

Barmen adamın yüzüne baktı ama yanıt vermedi. Konuşmak için çok geçti.

"Bir fincan daha ister misiniz?" diye sordu.

"Teşekkür ederim, istemem," diyen garson dışarı çıktı. Barlardan nefret ederdi. Temiz ve iyi aydınlatılmış bir kahve bambaşka bir şey di. Artık daha fazla düşünmeden evine, odasına gidecekti. Yatağına

yatacak ve ancak gün ışırken dalabilecekti. Kendi kendine, belki de uykusuzluk hastalığıdır, dedi. Herhalde bunu çeken çok insan vardır.

Ç EV I REN:MEHMET HARMANCI